M.S. en 4.º pergamino regular con 225 hojas

Opusculo de 4.º novissimas et controversias theologicas, auctore

Didacus Granado - 1612

No tiene rotulacion

Opusculum.

De 4.or nobilissimis in B. Tho= versias distinctas ad Vnam & tri= ginta q.es additionus B. P.is S. Bo. scilicet à q. 69 Usq. ad q.es 99. simul cum appendice de Beatitudine.

Ad quinq. 1.as q.es 1.ae 2.ae Eiusdem S. Doct.is

P. R. P. Didacus de granado Societatis Iesu.

Hispali Anno 1612.

Præfatium.

Quod diu multum q. desideraveram, de nobissimis scribere, id iam Deo favente et annuentib. auditorib. aggredior: res sane in cuius investigat. et explicat. mire cum difficult. combinuunt iucunditas et divinitas. n. enim pot. n. ee iucundus de ultima ordis humani felicit. et iis quæ eam præcedunt aut cogitant concomitant. certissimis SS. script. et PP. testimoniis nec n. ex rationum momentis insistendo disserere neq. carere pot. utilit. max. a fundamentis nosse quæ in futuro seculo nos manent nec denique pot. ee facile qd. pervulgatum n. e. et vix in disputatione venit et quamvis sanct. Ths. qui facem nobis et optimis quibusq. Doctis præferre solet in rebus obscuris de hoc argumento in summa sue theolog. morte præventus disputare n. potuerit. At in commentariis Magistrum. sent. copiose disseruit et inde discipulis industria ad finem 3. p. translata st. sub nomine additionum plures de nobissimis q. quas more nostro explicare conavimur et eis nostros tt. atterere quæ inter se firmius et cum verit. coherant. Sed. q. postremo appendix de beat. de qua idem S. Doct. in 5. 1. 2. quoniam et illam explicatio facilis erit ac brevis et per opportune annectes. beatitudo nobissimis cum internovissa. principem locum obtineant.

Opusculi de novissimis partit.

Dividendus q. erit opusculus hoc in 3. controversias generales quibus appendix de Beat. ides impo-nat. 1as tribus ttt. complectemur 1. de morte et iudicio particulari. 2o. de receptaculis animarum post mortem ante generales resurrectionem. 3o de illarum orationibus atque suffragiis. 2a vero quatuor aliis ttt. 1o. signis praecedentibus resurrectionem. 2o. de resurrectione corporum. 3o de loco ipsius resurrectionis. 4o de generali iudicio. 3.a denique controva. erit de statu universi post iudicium generale in cuius q. 1o. ttt. dicet de statu creaturarum omnis expertus in 2o. de felicit. et infelicit. animarum post generale iudicium in 3o. de perfect. corporum Beatorum in 4o. de deplorando damnatorum corporum statu.

Porro appendices huius opusculi quoniam post explicatm notissimorum pauca supererunt. tribus ttt. absolvemus 1o de ultimo fine hois in generali. 2o. de Beat. essentiali viae et patriae 3o. de proprietatibus et actibus eiusdem.

Controva. 1a. Generalis.

De morte, De iudicio particulari et de receptaculis ab statu animarum ante generalem resurrectionem.

ttt.us 1.us

De Morte atque iudicio particulari.

Disput. 1o.

Utrum mors sit generalis pena culpa originalis, ita ut nemo hactenus illam evaserit.

Ex SS. script.a perspicue patet mortem fuisse ge-ne-

nerales. penas inflictas a Deo q. hoio. ppter peccatum
originales n' q.ar ho. suapte na. immortalis fit e' enim
vere obnoxius morti vt pote corruptibilis sd. q. divino
beneficio in 1o genesis sui parente collatus erat. omnibus
donum iustitie originalis que illos a morte preser=
varet et. hoc donum ppter peccatum amisit. Vn=
de sapie 1o Deus mortem n. fecit idest n. ex ipso sd.
Vnde sapie. 1o. Deus mortem n. fecit idest n. ex
ipso sd. ex nostro peccato mors orta e'. x. illud apli.
ad. Rom. 5. per vnum hoem. peccatum in hunc mundum
intrauit et. per peccatum mors. quam vo generale
fuerit illud suplicium subdidit statim dicens et. ita
in oes. hoes. mors pertransijt psal. 88. quis e' ho.
qui viuet et n'. viuebit mortem ad Heb. 9. statu=
tum e'. hoib. semel mori et. propterea ipse etia assertor
noster mortem subire voluit vt si n'. culpam quam n'
poterat certe nostre culpe penam. pateret. vt nos ab
illa liberaret. Vnde subdidit aplus. in loco proxime
citatus sic et. xphus semel oblatus e'. ad multorum ex=
audienda peccata. —
Superest vo. disserendum an mortem illam alivi hoes.
euaserint in primis enim dificultas e'. in Enoke
et. Elias. dequib. quoniam multi multa copiose
et. accurate scripserent paulum breuitr. perstringam
q. ad eam expediendam videt. necessarium cetera
legant. in Bellar tomo 1o. lib. 3o. de Rom ponti=
fice c. 6o Acosta lib. 3o. de temporib. nouissi=
mis a c. 6o. Maluenda lib. 9. de Antixpto.
Suar. 3a pe. tomo 2o. disput. 55. et. alijs. In
1is q. ex fide certum e'. Enoc et. Elias nondum
mortuos ea. hunc enim certitudinis gradum in
ea verit. agnoscunt Suar sectle. pa. accept. 1a
Maluenda c. 1o. et. 2o. et. Acosta in titulis c.ii

7. et 8. et plane persuadent SS. scripturae testimonia et concors sent.a PP. et de Enoch quidem dicit genesis 5. ambulavit autem cum Deo et non apparuit quia tullit eum Deus. sapie. 4.o vivens inter peccatores translatus est. Ecclesiastici 44 Enoch placuit Deo et translatus est in paradisum ut det gentibus penitentiam et c. 49. nemo natus est in terra qualis Enoch nam et ipse receptus est a terra et ad Hebreos 11. Enoch translatus est ne videret mortem. De Elia v. 4.o regum 2.o ascendit Elias per turbinem in caelum Ecclesiast. 48. qui receptus es in turbine ignis in curru equorum igneorum inscriptus es in iudiciis temporum lenire iracundiam Domini conciliare cor Patris in filium et restituere tribus Iacob. Malach. 4.o Ecce ego mittam vobis Elias prophetam ante quam veniat dies Domini magnus et terribilis quod licet aliquo modo impletum sit in Ioanne Baptista, quippe qui erat Elias in spiritu impleuit historice in Elia teste qui in fine mundi venturus reservatur. Unde Christus D. Matt. 17. utrumque coniungens dixit. Elias quidem (scilicet Thesbites) venturus est et restituet omnia. dico autem vobis quia Elias iam venit et non cognoverunt eum idest Ioann. qui in spiritu Elias erat. Denique testimonia PP.um innumera referunt apreditis authoribus et inde constat perpetuam huius rei traditiones in Ecclesia fuisse.

Deinde quamvis eloquar in quo nunc Deus Enoch et Elias nihil certi statuere possit verisimilius tamen est eos in terrestri paradisso commorari ut cum multis alijs credit S. Tho. 1.a p.e q. 62. art. 2.o ad 3.um et 3.a p.e q. 49. art. 5.o

5.° ad. 2.um sic enim simplicius inteligentur verba Eccles.i supra dicentis Enoch supra translatus e.t in paradisso et. Explexa S. Hieron. tomo 2.° in epist. ad palma. D.a Ioann. Hierosolimi. pag. 13. eos appellat colonos paradisi obviones. V. quo d.a paradisi assertores assiruint. diluere n.e est presentis instituti.

3.° in eo amenis.º loco credit S. Tho. in 2.° dist.e 39. q.e 1.a art.° 5.° ad 4.um quem sequit. Abul. paradoxa 5.us c.e 165. eos ~~vesci~~ vesci fructu ligni vite qui vitam in perpetuum cum protrahendi vi habebat, ut ex ma. dictatu innocentis supponitur licet alijs valde probabile videat. eos divinitus conservari absq. cibo et. potu, corporeo unde S. Hier. ubi supra vescuntur inquit celesti pane eundem sentes dominum quem ~~assiquunt~~ ibi impetrant refituunt g. cibo potu quem celestium cogitationum et. Divini ~~cogitationum~~ conspectus mirifice recreant. Licet Deum ut e. in se n.º videant id quippe in hac vita mortali nulli preter xpstum D. concessum fuisse satis probatum e.t ad q. 12.m l.a p.is

Porro cum in eo loco plures virtutum actus libere eliciant Enoch et. Elias habitare merito pot. An medijs illis augmentum g.re et. gl.e mereant. affirmant Malvenda supra c.e 5.° Henriquez in summa tomo 2.° lib. ultimo c.e 23. §.° 9.° et. Blasius Viega in c. 11. Apoc. comm.io 5.° sect.e 4.a suaderi q. pot. 1.° a scrip.ra SS. habet iustos bonis operib. mereri augmentum g.re et gl.e quandiu debent in corp.e et mortali n. sunt id. Elias et Enoch. s. iusti et nondum mortui q. 2.° q.a alioquin deterioris eent conditionis quam multi alij minus sancti nam ex una p.e quiescant per tot secula gloriosi Dei conspectu et atq. adeo felicitate sempiterna quam multi alij minus sancti iam adepti sf. ex altera v.° p.e ~~tradant~~ illos bona opera gremio gracie et gloria q. alij

Viatores minus in Dei obsequio ferventes conficiant.

Verisimilius q. e. eos n. mereri ut recte docet Suar. in illa disp. 55. sect. 1.a §. 10. quares et probat. 1.o q.a dies in paradiso Enoch et Elias commorantur est extra statum viatoris detinent enim ibi ob altissimum D. consilii rones. ut in fine mundi redeant et cum Antichristo congrediantur. quo tempore merebunt. cum h. ad meritum requiratur status viatoris ut oes Theol. fatent. fateri etiam oportet eos nunc n. mereri. Confir. q. qui moriuntur ut iterum ad mortalem vitam redeant n. merent. pro illo tempore quo aius à corpore seiunctus e. q. idem dicend. de Enoch. et Elia qui pro hoc tempore quasi mortui censent. —

2.o Probat. q.a cum ab eo tempore quo in paradisum translati sunt tot secula effluxerint et fortasse multo plura pretereunda supersint ad finem usque mundi, si forent in statu merendi, plusquam credibile sit excrevisset et excresceret meritum illorum. 1.o quia perpetuo exercent actus bonos. 2.o q.a semper operabunt quoad totam intensionem habituum. ac proinde erunt in perpetuo quodam augmento nam ut in mat.a de Charit. ostendimus, quoties ho. operat. excedendo vires oes suorum habituum. accipit statim a Deo illorum augmentum, imo licet remisse operent adhuc mererent augmentum grae et glae. ut ex loco citato tanquam certum suppono foret totius augmentum incredibile et vix intelligi pt. quomodo B. Mariae grat. n. superaret cum tamen superaturam n. esse certum sit imo neque facile credi debeat duos istos viros esse si sanctissimi perventuros ad gratiam S. Michaelis aut aliorum qui primitias spiritus acceperunt. —

Nec obstant adversariorum argumenta nam ad 1.um Rx. scripturam tm. agere solum de viris qui eos modo et adhuc in terris commorant. Enoch. et Eliam sese specialem degendi modum, q.a absolute loquendo n. e.

Viatorum

Utraq; quib; solis competit ius merendi. ——

Ad 2.um Rx. n. ee. absolute deteriores condit. tunc q.o gratissimus illis e. atq; felicissimus pro voluntate et obsequio D. sui feliciat. sue beatitudinis per plurima secula carere hoc etiam q.a hec beatit. dilatio compensabit duplicata corona et illustrissima vict.a quas in fine mundi de hostibus reportabunt tunc enim ingentes gra. et gloriæ cumulus merebunt quæ fortasse carerent si mortui fuissent. ——

4.o ut difficultatem oppositam videntem expediamus certum e. Enoch et Eliam cum in fine mundi reddeant ee. morituros et ita subituros penam generi suo inflictam pro peccato originali quo autem q. mortis et quo loco dicet. in sequenti controversia.

—— 2.a Difficultas. ——

Est de Moise an mortuus sit existimant enim aliqui nondum obiisse et id colligit Malvenda c. 2 ex gravib; DD. qui putant Moisem ee. unum ex illis quos duob; testib; qui venturi ss. in fine mundi ut Antixpto resistant inter quos auctores e. Maldo. in cap. 16. Mat. n. enim inquit alij venient quam qui nunc vivi reservant. Moises aut. nisi ee. venturus colligit Maldon. 1.o ex eo q.d propterea ipse cum Helia apparuerit in 1.o adventu xpti D. cum transfiguratus e. q.o nimirum et. in 2.o adventu apparebit. 2.o ex eo q.d Apoc. 11 dicat. testes venturos tempore Antixpti habere potestatem super aquas convertendi eas in sanguinem et percutere terram di. plaga q.d plane dictum e. propter Moisem qui similia patravit apud Egiptios

Rx. B dubitare n. posse de morte Moisis eas quippe diserte testat. ss.a script.a Deut. 24 mortuus e. inquit Moises servus Domini in terra Moab iubente

Domino et sepeliuit eum &c. Vide cor. Doctrinam non illam sed Enoch et Eliam venturos affirmat temp. Antixpti fundamentum vero Maldo. facile convellunt, 1.mo quidem quia Elias et Moyses ideo hinc apparuerunt in Monte Thaboth, ut Xphus D. a lege et Prophetis acciperat testimonium imo ab Elia vivo et cum Moyse defuncto utroque constituto sub lege scripta sat vero in fine mundi satis erit unus ex lege scripta scilicet Elias alter ex lege naturae scilicet Enoch qui simul cum alijs viris Sanctiss. Legis gratiae testentur veritatem 2.us etiam quia licet ibi ad Mosses alludat non propterea [illegible] indicat eius adventus sed alterius qui similem dicat potestatem praeter quam quod sensus illorum verborum longe diversus videtur ~~[illegible]~~ doctis interpretibus de quo in sequenti 3tio v.o.

3.a Difficultas est de Datan et Avirom nam scriptura numerorum 16. affirmare videtur eos nondum mortuos dirupta inquit est terra sub pedibus eorum et apperiens os suum devoravit illos descenderunt que vivi in infernum et ad horum impiorum exitium alludit in psalmo 54. dum dicit descendant in infernum viventes cum quibus postea in die iudicij moriturj non sint videtur sane generalis pena mortis eos non comprehendere. Respondetur. Sic nomine inferni non significari locum in quo damnati torquentur sed inferiores aliquam terrae partem in quam detrusi sunt ut optime S. Aug.o tomo 4.o q. 29. in numeros interlinealis, lyra et Abulensis q. 20. in caput 16 numeri, qui duo diserte notant Datam et Avirom vere mortuos fuisse ante quam ad locum damnatorum pervenirent si forte pervenerunt ~~de quo aliquantulum~~ dubitat Abulen. q. 21. quia potuerunt dolere de peccato suo cum eos terra devoraret antequam suffocarent. H. S.

ex

ex prædicto loco colligi pot. aliquos damnatos non obijsse imo recte notat idem abulens. in præfata q.e 20. nullum ante iudicium generale ire in infernum quoad corpus sed solas aias.

4.a Difficultas e. Utrum B. Ioann. Evangelis. mortem obierit negant enim n. pauci apud Suar. sect. 3.a et Maluen. c. 11. inter quos principem locum obtinet S. Hypolitus episcop. et Martyr antiquissimus in oratione de con. Horone mundi tomo 2.o Biblio. nobq. et suaderi pot. 1.o q.a xpus D. Ioann. ultimo dum de Ioan. sermo erat dixit P.o sic eum volo manere donec veniam quid ad te unde exijt sermo inter fratres qd. discip. ille n. moriet. 2.o q.a apoc. 10. dixit Angelus ipsi Ioan. oportet te iterum prædicare gentib. et Populis et Linguis et Regib. multis. Hoc autem nondum impletum e. o vivit adhuc Ioann. ut impleat scilicet tempore Antichristi ex quo desumit 3.m argumentum q.a nimirum oportet tempore Antixpti. esse aliquem insignem virum legis gratiæ qui simul cum Enoch. legis na. et Elia legis scriptæ cum Antixpto. congrediat. et illum superet nemo autem aptior videtur quam S. Ioann. ——

Nihilominus magis cois et vera sent.a e. Beatum Ioann mortuum fuisse sic sentiunt multi quos referunt citati auctores quib. adde interpretes evangelij 2.us Ioan. et inter eos maldonat et Tolet. et Cardinalem Varon. in tomo 2.o Annalium. anno xpti D. 101. efficacit. probat effecti mortuum fuisse 1.o nam Policrates Ephesij. antiquissimus et episcop. effessinus apud Euseb. lib. 3.o Hist. c. 30. Ioan= inquit qui supra pectus D. recumbebat apud. Ephesum obdormivit 2.o q.a tertulianus qui in ipso exordio ecclesiæ vixit lib. deani. c. 50. obijt. inquit Ioan. 3.o

9.ª tempore Euseb. Cessarien. ostendebat. effessi sepulcrum Eius Sanctiss. apli. cuius etiam meminit S. Chrisost. Omilia 26. in epist. ad Heb. dicens illud esse manifestum denique 9.ª celestinus Papa in epist.ª ad Concilium effessinum ait in ea vrbe reliquias S. Ioann. apost. in honore teri. vt patet ex tomo 2.º eiusdem concilij c.º 14. —
Ad 1.us Rx. ea verba Xpti D. quibusdam interpretib. videri conditionata quasi diceret si sit eum volo manere quid ad te? ex assertione autem conditionata vite n. pot. colligi n. fuisse mortuum Vnde ipse Ioan. subdidit n. dixit Iesus 9. n. morit. Tolet. v.º in eum locum cum coi. sent.ª affirmat meum. loquendi fuisse absolutum sensum quem esse Ioan. n. moriturum donec xptus D. veniret ad puniendos Iudeos n. in vltimo ad ventu id cum a romanis devastati sunt licet postea mortuus fuerit —
Ad 2.us Rx. illud dictum esse Ioanni 1. 9.ª postea scripturus erat evangelium qd. tam eximia luce orbem perfudit — 2. 9.ª reddituros erat ab insula Patmos vbi revelata est Apoc. vt iterum predicaret in Asiam ad 3.us denique Rx. tempore antixpti futuros esse illos apost. legis grat. Xpum necessarium dicit Ioann. testimonium. —
Vltima dificultas e. an illi qui superstites erunt cum inmineat dies Iudicij morituri sint. id. de sac cum S.º T5º. infra 9.º 78. art.º 1.º interim supponatur eos esse morituros ac proinde nullum a generali lege moriendi exemptum esse. aut eximendum iri. —

Disput.º 2.ª

Vtrum in instante morte appareat oib. aliquid corporea specie qd. alterius vitae quasi presagium sit: —

in=

Innocent. 3. Lib. 2°. de contemptu mundi c. 43. ait sed. aias. fuis quas de corpore excedat videre xpistum D. in cruce pendentes id qd. colligit ex verbis Zachariæ 12. in persona assertoris nostri dicentis asspicient ad me quem confixerunt et. P. Tyreus Lib. de apparit. spirituum c. 14. n°. 9°. ss. inquit qui morientes a diabolis spibus infestari eos per externas spes arbitrant. Quod sicut sine roe. et. aucte. asserere temerarium eet. ita statim damnare. l. rejicere, cum multorum consensus doctorum sedat, n. vacabit reprehensione. Vbi licet nihil definire voluerit, plane docet multorum placitum ee. aliquid corporea specie obijci morientibus.—
In hac disp. duo breviter dicenda ss. Vnum e. negari n. posse quin nonnullis in instanti morte aliquid corporea specie soleat apparere sic enim S. Stephanus actorum 7°. cum mors immineret intendens in cœlum vidit gloriam Dei et. dixit ecce video cœlos apertos et. Iesum stantem a dextris virtutis Dei qd. de corporea et. visibili specie accipiendum ee. et. ipsa tt. verba persuadent et. notaverunt optime. Salme. tt. 25. in acta et. Lorinus in prædictis locis quem late et accurate expendit. Deinde S. Greg. lib. 4°. dialog. c. 29. Angelos apparuisse narrat in obitu Stephani viri Dei in c. v°. 28. et. 38. recenset apparitiones demonum quæ instanti morte aliquibus acciderunt in varijs etiam SS. historijs passim leguntur. cœlestes aut horribiles apparitiones frequenter q. alij similes narrant. et. Latel. Videas ubi supra in sequentibus numeris nec ab ullo prudente possunt negari dcs. omnino licet aliqd. imaginandi efficacitas. præveri possit anxam deceptionem.—
Alterum e. nullum ee. firmum fundamentum quo mittamur ad asserendum eiusmodi apparitiones omnibus omnino hoibus accidere neque enim id ex SS. scriptura. aut PP. aut ullis momentis elici pot. imo. n. desunt argumenta quæ oppositum persuadeant in 1°. enim

quamplurimi moriunt. in ætate omnino infantili quib. sane eiusmi. præsagia forent inutilia cũ nec capaces sint culpæ l. meriti nec pœnam ullam sensus mereant. Deinde multi subito intereunt imo et. somno correpti extremum diem obierunt quis aut. credat eiusmi. dieb. aliquid semper appa= rere aut à somno excitari vt eiusmi. præsagia mortis persentiscant Deniq. alios mori videmus ita quiete vt verissimile n. sit aliquid tunc eis apparere nam pfecto id vel magnam lætitiã excitaret l. ingentem timorem incuteret et. neutrũ occultaret eo tempore imbecillitas quæ vix cui na- lissimum e. coarcata turbulat. lenire dolorem aut exi= mij gaudij participes exoptare. ——

Fundamtũs innocentij n. e. firmum nam verba illa intelligunt. de adventu xpti D. ad generalem iudicium vbi videbit eum ois oculus et. qui eum pupugerunt vt legit. apoc. 1o. l. de pia consideratione eorũ qui cum xptus. D. mortuus e. cum pmodo celebrat eius me= moria eum saltem spiritualit. vident et. simul tem= pore quo mortuus e. corporalit. viderunt. —

Disput. 3a Stra et

quomodo in ipso mortis puncto. sistatur aiã. Stnte tribunal supremi iudicij et a xpto. D. quatenus homo e. iudicet.

Dico 1o. cum homo morit. subijt particulare iudiciũ ante generalem resurrectionem assertio e. certa de fide nam. vt patebit in sequenti tit. n. difert. gloria l. supliciũ aiarũ vsq. ad finem mundi sed. cum exe= unt à corporib. si nihil deant. purgandum statim Deo perfruunt. sicut si in peccato letali moriat. do. statim æternis pœnis mancipat. vt ex ss. scriptã et. Ecclesiæ difinit. probauit. g. statim iudicant. aiæ. nam ad iudicem spectant ferre sentm. qua vnicuiq. aiæ. suus locus decernatur

Cons.

Confir. quia deputatio ad locum premij, vel supplicij est effectus iudicij Dei. Sed post mortem fit ea deputatio ante generalem ressurrectionem, quia est iudicium quod quidem recte appellatur particulare ut distinguatur a generali, est manifestum quod erit in fine mundi legendus est Bellar. tomo 1°. lib. 2°. de purgatorio c. 4°. ubi veritatem hanc confirmat auctoritate SS. scripturae SS. PP. et Ecclesiasticae Historiae. optima ss. illa verba Ecclesiastici c. 11. facile est coram Deo in die obitus retribuere unicuique secundum vias suas et in fine hominis denudatio operum illius. Unde S. Aug. tomo 7°. lib. 2°. de origine animae c. 4°. ait rectissime et valde salubriter credi iudicari animas cum de corporibus exierunt antequam veniant ad illud iudicium quo eas oportet iam redditis corporibus iudicari.

Corroborant etiam maxime assertionem hanc ea quae saepe saepius SS. scriptura testatur et ab ipso exordio nascentis Ecclesiae viri appostolici nos docuerunt scilicet diem iudicij valde propinquum esse cum tamen tot annorum centuriae elapsae sint et quot insuper restent ignoremus illud quod nos monere contendunt scilicet iudicium particulare unicuique imminere, quia + ...

q.ª cum 1.us mortuus fuerit iudicabit. secreto et invisibi-
liter. talis qui postea erit quoad felicit.m aut infelicit.m
in generali iuditio qualem nunc decreverit in iudicio parti-
culari equissimus iudex. Unde S. Hieron. in cap. 2.ᵈᵘᵐ Ioe-
lis explicans spiritaliter indutum verbis scilicet canite tuba
in Syon q.ª veniet dies Dmni. dies inquit Dni dies intel-
lige iudicii sive diem exitus uniuscuiusq. de corpore et denique
in die iuditii futurum e. ubi. hoc in singulis die mortis
impletur. vide Iosephum Acostam lib. 5. de nobissimis
presertim c. 6.º et 7. ubi rem hanc graviter explica-
vit. ——

Dubitari v.º pot. An iuditium illud particulare su-
beant illi et. hoes. qui mortui sunt iterum ad hanc
vitam mortalem redituri ut illi quos Xptus. D. Elias
et Eliseus suscitarunt. Ex. eiusmi. defunctos aut fuisse
de n.º eorum qui in gra. et amicitia Dei mortui sunt
aut de illis qui in culpa letali obierunt. Si ad 1.um ordi-
nem spectent verissimilius e. eos immediate post mortem
iudicari et eterne beatitudini disputari licet prius luant
in purgat.ºrio penas si quas debeant aut respirent in lim-
bo sanctorum PP. ut olim iusti antiXpti D. mortem. prob.
a licet isti redituri sint ad vitam mortalem n.º est
discredendum de D. liberalit.e eos fore certum [illegible]
de sua eterna salute quae iam illis debebat propter
perseverantiam in gra. usque ad mortem sed. ita pre-
servandos a Deo ut in bono perseverent. q. n. e.
cur n. fuerint iudicati cum mortui sunt et statuta illis
temporalis pena purgat. et gla. respondens meritis
vite preterite. Et. postea quam iterum moriantur ad-
dat. nova pars pene temporalis -l. glorie propter no-
va merita aut peccata venialia que ex 2.º in
hac vita fuerunt. Unde Abulen. q. 37. in cap.
17. lib. 3. resumam dixit puerum illum ab Helia
suscitatum fuisse eductum de Lymbo PP. -l de
purgat.º et fide l.º ex illo loco eductus sit providisse
Deum ne postea periret seu damnaretur. qd. idem de
Lazaro a Xpto. D. suscitato dicendum merito putat

idem refert et probat Lodinus

et Salmeron tomo 6.° tr.° 16. ait animam filii archisynagogi à Xpto D. suscitatam fuisse in Lymbo et aut in purgat.° Utrumque autem Locus proprius est eorum, qui de sua æterna salute per sententiam iudicii certi sunt. Denique in hac re placet mihi quod Belar. lib. 2.° de purgat.° c. 8.° et Lodinus citatus notant scilicet unum ex iis revocatum esse ad vitam fuisse iam beatum quia tanta illa felicitas non revocaret ad hanc miseriam à D. liberalissimo —

Quod si ille qui suscitatur pertineat ad 2.um ordinem existimo illum non fuisse iudicatum sed in aliquo loco detineri animam eius donec ad corpus iterum revocet, sic sentiunt optimi authores nam Belar. supra in fine c.is Dico inquit eos qui sunt excitati cum mererent penas æternas non fuisse damnatos sed suspensam esse sententiam. Henriquez lib. 9. summæ c. 16. §. 3.°, quorundam inquit iudicium particulare seu sententia iudicii refert dilata et Lodinus ubi supra ad æternas inquit penas non sunt damnati sed est suspensa hæc eorum sententia.

Probat. v.

Probat. v°. toe. 9ᵃ. si illa aia. sentᵐ. subijsset damnaret. ad æternas penas id quo appareret illi manifestum. Vnde cum postea rediret ad vitam mortalem -l. ee. in continua quadam occasione desperandi quippe quæ sciret se perpetuo damnatam et iam n. posse consequi salutem qd. valde alienum e. à D. liberalitᵉ. et statu viatorum: l. sentᵃ. semel a Deo lata revocaret. qd. e. cᵃ eius authoritᵐ. Longe q. melius e. si dicamus sicut Deus cum eiusmi. horbq. dispensauit in lege generali quod semel moriat. homo. ita et. dispensasse in alia lege ferendi sentᵃˢ. particulares immediate post mortem et solum patefecisse ibi statum peccati letalis in quo mortui sst. et penam quam qua digni erant quid autem de illorum aiabq. tandem faciendum sit nollet pro tunc declarare. —

Ex quibq infert. n. ee veram sentᵐ. Valent. tomo 4°. disput. 11. q. 1ᵃ. 1°. 2°. ad finem existimantis aliquas aias. eorum qui iam erant in cglo. l. in inferno fuisse ad hanc vitam revocatas. ducit. autem solis dicabq revelatˢ quam prior hee. apud. S. grego. 4°. dialog. c. 9. vbi narrat Marcellum quendam suscitatum qui dixit se post mortem fuisse in bono loco posterior v. in c. 9. eiusdem lib. vbi qui suscitatus e. ductus fuerat a dæmonibq id. hq n. vrgent nam in priori revelat. nomine gobulsi n. significat. cglum. sd. aliud vbi detinebat. certus de sua salute in posteriori v°. e. sermo de purgatorio cum quem interdum speciali providentia desert. aia. a demonibq vt dicet. titᵘ. sequenti dispᵘᵗ. 7ᵃ. cum ipso Valent. —

Dico 2°. hoc iudicium particulare fit in ipso instanti mortis. ac proinde in eodem omnino loco in quo aia. erat corpori innixa. sic Sotus in 4°. distᵉ. 45. q. 1ᵃ. artᵒ. 3°. cc. 2ᵃ. Abulens. in cap. 24. Matt. q. 239. Suar. tomo 2°. in 3ᵃᵉ. pᵐ dispᵉ. 52. sectᵉ. vltima Henriquez lib. vltimo summᵉ. c. 35. §°. 1°. Valentia tomo 4°. disputᵉ. 11. q. 1ᵃ. puncto 2°. et Tyræus lib. de apparitᵉ. spirituum. c. 14.

n. 13. Probat. prior assertionis pars q. in instanti mortis
ratio e. homo extra statum viae nec superest illi tempus
merendi aut demerendi q. n. e. cur ex p. eius differat
iudicium. Ex p. v. Dei n. e. etiam cur differat cum ipse
sit ubique praesens et optime noverit quidquid ad causam
rois. iudicandi spectat possit q. sua virt. in temporis
momento id manifestare aiae defuncti.
Posterior assertionis p. Probat. q. nullus e. aptior
locus pro illo instanti in 1is enim immediate post
mortem n. pot. aia collocari in loco valde distanti
a corpore. necessarius v. e. ad eum finem motus suc-
cessivus qui in instanti fieri n. pot. Unde minus bene
dixit Abulen. Paradox. 5. c. 175. aias. cum 1us
a corpore separant. collocari in caelo inferno aut pur-
gatorio sine ullo motu successivo q. cum Angelus lon-
ge potentior quam aia. id n. possit sed indigeat tem-
pore ut certam distantm. pertranseat ut dictum in
ma. de Angelis multo minus poterit aia. Confirmat.
q. nec Angelus nec aia. pot. transire ab uno loco
in alterum distantem n. pertransito medio q. a ter-
ra ad caelum vel infernum n. pot. aia. defuncti per-
transire nisi prius sit in loco intermedio ac proinde
nisi successive moveat. Deinde licet in ipso mortis ins-
tanti posset fortasse aia. deserere locum corporis quod
informat et constituere se ipsam in alio aequali et conti-
guo id h. sine ullo fine aut necessit. asserere praesertim +
cum congruentius sit n. desereret locum suae antiquae
habitationis donec iudex ibi alium decernat et prae-
terea q. sicut reus audire solet in carcere iudicis
sententiam ita oportet audiri ab aia. in corp. quod
veluti carcer illius e.
Sed obijciat aliquis testimonia SS. PP. qui aliter sen-
tire videntur in 1is enim S. Cirilus Alexand. tomo 2o
omilia 10. quae inscribitur de exitu aiae. Quantus inquit
aiorum metus cum a corpore separantur. Et infra con-
siderat id. S. Pr. aium. elevari per aera inter bonos
an-

Angelos recensentes bona opera et inter demones qui eum acusant subdit que eius ivit. qui hec cernit quanto putas in metu et terrore ac trepidat. e. donec sententia ferat. illa e. hora doloris periculi gemitus que plena atq. inconsolabilis. Donec videat quid futurus sit Deinde S. Bernar. in libello de aia. c. 2°. cum magno inquit metu magnisque doloribus Aia. separat. a corpore. veniunt enim Angeli assumere illam ut perducant eam ante tribunal iudicij metuendi &c. Ex hec et similia prudentissime dici a PP. dum conciones sent. ad Pop. t. meditant. iudicij tempus n. q. eo discursu et mora temporis exerceant. sd. q. utilissimum e. illa sit considerari ut nos magis moveant et persuadeant in hac vita maxime opportere diem illum et horam timeamus. —

Dico 3°. post xpti. D. adventum et mortem ipse e. qui quatenus homo fert sent. in iudicio particulari sic DD. adducti in accessione prece. quatenus absolute dicunt a xpto. D. proter huius. seu rde. hug. nat. ferri iuditium inter eos autem recte notat suar. in §°. ultimo intelligit. potestatem hanc n. fuisse exercitam a xpto D. quandiu erat in hac vita mortali tunc enim n. missit Deus filium suum ut iudicaret mundum sd. ut salvaret mundus per ipsum ioan. 3°. sd. ab ipso mortis sue puncto cum iam desijt ee. passibilis et presertim a die gloriose resurrectionis quando data e. illi ois. potestas in celo et in terra Mat. hi ultimo advertit et bene tyreus supra n. 14 n. ee. necessarium ut corporali specie xptus D. se presentem exhibeat hic q. illam indicat sd. potius vti Angelorum opera qui ipsius xpti D. aucte seu eius nomine sent. intiment. Denique notandum e. n. posse dubitari quin Deus qua Deus e. ac proinde. oes. 3. D. personae iudicium ferant sunt enim unus et presupius iudex sicut et unus D. omnium sd. dici xptus D. iudicare et homo q. huius. ut instrum. conveniens et ad eiusmi finem aptissimo utit. verbum D. ac proinde P. et sps.

S. ad ferendas sent.m ita ut aialy. innotescat me=
diante illa suit.e se iudicari a Deo ipsi que xpo D.o
ut hoi.' ita commissas ee. hanc potestatem ut quod
ipse statuerit Ses tres D. persone ratas seant
Sic q. explicata accessio Probat. 1.o auth.e ipsius
ipsius xpi D. Ioan. 5.o dicentis nec enim pater iudi=
cat ~~quemquam~~ sd. oe. iuditium dedit filio. et infra
potestatem dedit ei etz. iuditium facere q.a filius hois.
e.' ubi in 1.is sermones ee. depotest.e collata a xpo.
D. ut homo e.t licet nonnulli interpretes negent, affir=
mant optimo iure S. Thō. Beda Rupertus Eutheluia.
quos refert et sequit.r Suar. 3.a p.e tomo 2.o q.e
59. in commentario art.o 2.' et s. 130. in illo ipso
art.o nec n.' et Maldon. qui in preditus locis Ioan.
n.o 27. recte notat cum dicit collata a xpo D. potes=
tas iudicandi q.a filius hois. e.' perinde ee ac si diceret
q.a accommodatam nam debat. ad fungendum munere
iudicis decebat enim hoes ab hoe.' iudicari et in extremo
ac generali iuditio visibilem ee. iudicem hoius. qui visi=
biles ss. Deinde cum verba Ioannis generalia sint n.'e
cur limitent ad iuditium generale significant q. etz.
particularia iuditia ferri a xpo D. quatenus homo est.

2.o Probat. rõe. q.a dubitari n.' pot. hoc ee.
possibile et ad maiores xpi D. excelentias pertinere
n.' q. e.' cur neget.r illi in quo ss. ois. tesauri Dei et
cuius suit.m inhabitat plenitudo ~~corpor~~ Divinit.is corpo
raliter. Conf. 1.o q.a ipse n.' solum post iuditium
sd. mo. etz. e.' supremus Rex universi in quantum
homo et similiter summus sacerdos qui nunc offert
ministerio sacerdotum sacrificium Eucharistie cur
q.o n.' erit etz. mo. iudex et exercebit iudicandi potes=
tatem. Conf. 2.o q.a Math. ultimo dixit ipse in=
quantum homo data e.' mihi ois. potestas in celo
et in terra. q. sine fundamento negatur data
ee. potestatem ferendi iuditium particulare. Conf.
3.o q.a iuditium particulare e.' quodammo. maioris
momenti quam generale quatenus hoc nihil aliud
erit quam manifestatio iuditiorum particularium

q.o

q. sicut generale ferendus e. à xpto. D. vt homo e.
ita etiã iuditium particulare ferret. mo. —
Petet tñ. aliquis qua rõne ferat. hoc particulare iudi-
cium à xpto. D. vt homo e. Sotus vbi supra ait id
fieri medijs speciebus intelligibilibus aut Ministerio
Angeli custodijs. Valentia dicit fieri medijs speciebus
intelligibilibus quas debat aia. vnita corpori aut certe
medijs alijs nõbis - Dx. Dnum. xpti. D. vt instrumentum
Divinitati coniunctum producere physice in intellec.
aie. quę iudicat cognitionem euidentem ipsiusmet Dnit.
tanquam illius qui potest. Divinitus accepta deputat
illam tali penę propter peccata quę ita illi revocat in
memoriam vt negare nullatenus possit, aut illam
afficit tali premio - t. gloria propter bona opera quę
euident. videt se fecisse aut q. in gratia recessit
à corp. Vtrum autem ista cognitio sit quoad entitatem
nalis. an supernalis. vtrum requirat novas species
intelligibiles. vtrum sit vna l. multiplex intuitiva
l. abstractiva explicavit. in sequenti cõtroversia cum
sermo erit de mo. quo in iudicio generali hęc omnia
cognoscenda sint. —
Ex dictis infert. ante mortem xpti. D. et. presertim
ante illius adventum n. fuisse hoc iuditium datum
ab ipso quatenus homo. e. sd. potius à Deo quatenus
immediate per se ipsum solum et. fortasse etiã. quoad
aliquos effus. vtens ministerio Angelorum euidentem
cognitionem efficiebat in aia. quę indicabat de suo
statu de premio aut pena cum ceteris quę ad hunc
iuditij complementum pertinebant.

Disput. 4a.

Vtrum conveniens sit et. sub graue preceptum cadat post mortem religioso ritu mandare corpora sepulturę.

Multa erudite conferunt Bellar. tomo 1o. lib. 2o. de

q.m i. q. 1. Vanes 2.a 2.e q. 32. art. 2.o et Valen-
tinus 3.o disput. 3.a q. 9. puncto 2.o quibus verit.m
suius disputationis confirmant ideo breuissime attingam
qd. necessarium e. ad complementum suius i. tit. ... i.
viri. prius ac sanctum e. mortuos sepelire ex fide
certissimum e. nam xpus. D. Matt. 26. Unctiones
corporis sui à Magdalena peractas commendauit
quia erat preparatio sepulture et Ioan. 19 fit men=
tio de sepultura xpi D. ut de opere laude dignissimo
et Tobie 12. commendat Angelus Raphael studium
Tobie senioris in sepeliendis corporibus defunctorum
et qd. amplius e. ipsemet Deus sepeliuit Moisem
in valle terre Moab 3.a Fogots. ut scr. de Deutero=
nomi. 34. Unde SS. PP. cuius pie consuetudinis
meminerunt et ab exordio nascentis ecclesie ins=
tituti ss. ritus ad mortuos sepeliendos ut patet ex
iis que scribit S. Dionis. de ecclesiastica Hierarchia
c. ultimo. ——.
Sed obijcies cum discipulus quidam Matt. 8.o dice=
ret xpo D. permitte me 1.us ire et sepelire P.
meum prohibuit illi D. ire sequere inquiens me
et dimitte mortuos sepelire mortuos suos et c.
25. n. videt. inter opera misericordie sepulturas nu=
merare et Luce 11. Vae vobis qui edificatis monu=
menta prophetarum. PP. autem vestri occiderunt illos
profecto testificamini qd. consentitis operibus PP. ves=
trorum, quoniam ipsi quidem eos occiderunt vos autem
edificatis eorum sepulchra, videtur ergo D. n. solum n.
laudare sed etiam damnare studium sepeliendi
mortuos etiam SS. Prophetas. R. quod ad 1.um locum
attinet n. nullos interpretes sentire parentes il=
lius discipuli nondum fuisse mortuum et postea pe=
tiisse a D. ut liceret ei cum P.e suo immorari donec
ultimum diem obiret et sepeliret. quod n. voluit D. con=
cedere n. ut sepulturam damnaret sed solum moram
sequendi salvatorem. Nihilominus Maldonatus ex vete=
rum PP. sent.a putat iam illius P. mortuum fuisse

cum

cum solum ad sepeliendum reverti voluerit filius eius noluit autem xpus. D. id permittere non quia sepulturam reprobaret sed quia in eo euentu ob aliquas rones. quas Evangelista subticuit, e xpediebat ad D. obsequium ne ipse sepeliret. Docuit itaque nos sepulturam esse quidem laudabilem sed quatenus in Dei honorem cedit. Vnde si aliquid sit qd. obstet. i. si ad sequendum xpum. necesse sit filio non ire vt Patrem vt sepeliat male facit reddendo factus quae erit funeres vt mortui idest infideles i. peccatores sepeliant mortuos suos idest PP. fratres aut consanguineos defunctos.

In 2º. Loco non fit mentio à xpto. D. de hoc opere misericordiae quia minoris necessitatis est quam alia et quia non iudicauit tunc expediens illud commendare cum aliois satis commendatum sit et non ita facile in hoc peccet. vt in alijs operibus misericordiae.

3us. locus est valde dificilis legant. Salmeron tomo 4º. parte 3ª. tt.º 17. Maldonat. in cap. 23. Matth. Bellar. tomo 1º. lib. 2º de imaginibus c. 4º. et praesertim pp. soletus. qui in longa annotat. ad eum locum accurate expendit ea verba varias que explicationes refert ipse autem sicut et hij alij supponit non damnari à xpto. D. iudeos quod monumenta Prophetarum extruerent hoc enim opus ex se laudauile erat si recta intentione fieret in honorem prophetarum. sed eum D. perfidos illos intus et in cute cognosceret intentionem deprauatam attendit; id enim faciebant vt crederent velle honorare et non persequi Prophetas fitque liberius et securius possent persequi xpum. D. Cum possent illi à plebe odiri qd. illum occidere vellent quia verus propheta esset. quasi que non erant occissores sed potius honoratores prophetarum, hac quippe intent. edificantes sepulcra prophetarum ostendebant se consentire operibus PP. suorum. Nam sicut illi prophetas occiderunt sic ipsi sepulcra extruebant prophetis antiquis vt liberius persequi et occidere possent D. prophetarum.

Dico 2.º Pium et religiosum e. sepelire fideles in
templis seu cemeterijs seu in alijs locis SS. Assert.m
sine errore negari n. posse persuadet generalis
ac pervetustus ecclesiæ catholicæ mos, quem referunt
SS. Ambr. Hieronimus. Aug. et Gregorius apud
Bellar. supra qui etiam recte ostendit alios ritus quos
ecclesia servat in sepultura fidelium n. ee. denuo
inventos sed antiquos. accedunt etiam rões convenientissimæ
in Sª enim ecclesia pie confidit fideles suos salvari
quandiu clare n. constat oppositum, maxime autem
decet in loco Sacro recondi corpus quod Sti. aīg. veluti
templum fuit. Deinde quia per externam susceptionem
sacramentorum et præsertim Eucharistiæ efficitur corpus
quodadmodo sacrum oportet q. illud in loco sacro se-
pelire. Denique cum corpus illud surrecturum sit et
ut sperat. in statu glorioso æquum e. honorifice deferri
ad tumulum et in loco pio deponi.
Dico 3.º peccatum letale e. n. sepelire mortuum
si nulla sit rō. quæ excuset. Sic Vanes supra cc. 3.a
§. Ex quibus sane. Probat. n. solum q.a e. contra generalē
morem ecclesiæ sd. etiam q.a e. opus misericordiæ quod mag-
ni sit. à fidelib. q. cum alia misericordiæ opera cadant
sub gravi præcepto cadet etiam sepultura. Conf. 1.º q.a
impietatem redoleret et scandalum gigneret. si aliter fieret
q. senset hoc opus obligatorium et magni momenti. Conf.
2.º q.a in lege cum sit codice. De sepulchro violato
iniustum appellat imperator impediri sepulturam defunc-
ti, propter debita quæ divens contraxerat atque idem proport.
servata dicendum videt. siquis in loco prophano mortuum
fidelem sepeliret q.a gravis pena sancit. in ecclesia
privatio ecclesiasticæ sepulturæ et n. imponit. nisi
propter gravia delicta, q. gravis iniuria irrogaretur
illi cui sine ca. negaret. ecclesiast.a sepultura.
Dixi autem si nulla erit rō quæ excusaret q.a si
quis id præstare n. posset absque notabili detrimento
suæ vitæ - l. alterius rei magni momenti cessaret obli-
gatio

gato et similiter si in penam enormis delicti inveret ecclesia aliquem in sepultum manere sicut iuvet in multis casibus non sepeliri in loco sacro dequibus silvester verbo sepultura q. 9. et sicut manent illi qui publice infustra dividunt et in publicis vijs ligno affigunt. certum est non esse culpabile mortuos non sepelire. ——

Denique si absque ullo ritu religioso et sine omnibus ceremonijs quas usurpat ecclesia in officio sepulturae sepeliret aliquis sine ea non excusare a peccato mortali auderent sepius si fieret ea valde urgens aut si solum aliquis ceremoniae praetermitterent etiam sine ea.

Commentarius in q. 69.

In art. 1. huius q. quaerit S. Thom. utrum animabus post mortem assignentur aliqua receptacula seu aliqui loci corporei in quibus sint. Respondet q. affirmanter. in 2. docet esse dogma fidei animas iustorum immediate post mortem esse beatas et deferri ad caelum nisi aliquid obstet quod purgandum remaneat et similiter animas reproborum statim deferri ad infernum in 3. docet animas non egredi sua receptacula 2. omnem cursum neque bene tamen 2. ordines D. dispositionis quae statuit, ut pro aliquo tempore ad nos veniant. in 4. docet sinum Abrahae ante Christi D. adventum fuisse lymbum idest intimam quandam terrae partem in qua iusti detinebant et quae appellabat etiam nomine inferni, sed post mortem Domini sinus Abrahae esse caelum, in 5. asserit lymbum PP. esse partem inferni quatenus est locus quasi continuus et superior illo inquem damnati detruddunt. in 6. lymbus puerorum esse coniunctum cum lymbo PP. inferiorem et illo, in 7. concludit convenienter enumerari quinque tantum receptacula animarum post mortem, scilicet infernum lymbum puerorum Purgatorium lymbum PP. et caelum. ——

Commentarius in q. 7°.

In art. 1°. negat facultates sentiendi manere in aia. separata; in 2°. ait etiam n. manere in illa aliquas proprietates facultatum; in 3°. explicat mo. quo aia. separata in inferno aut purgatorio patiatur ab igne corporeo.

Tit.us 2.us

De receptaculis et statu aiarum post mortem ante generalem ressurrectionem.

De iis quae spectant ad naturalem statum aiae cum separatur a corpore disputare solent Phi. et nos late in ultima disputatione librorum de aia. disseruimus ex quo loco breviter recolendum e. aiam retinere quidem post separationem integram suam substantiam simul cum facultatibus spiritalibus intelligendi et volendi et speciebus intelligibilibus quas in corpore acquisierat n. tamen in ea remanere facultates corporeas vg.a sensus internos quia cum saltem inadequate recipiantur in corpore ubi corpus n. e. esse n. possunt ipsae facultates aut illarum actus. Denique retinere facultatem qua se movet localiter et in loco constituit producendo ubi spiritale quo praesens adesse possit spatio corporeo sive in eo corpore possit efficere motum aliquem quo illud moveat ut nonnullis probabiliter videtur sive n. possit ut docent S. Thom. 1.a p.e q. 117. art.° 4° et Caietanus ibidem, nunc igitur solum disserendum superest de iis quae ex supernali Dei providentia conveniunt aiabus postquam à corpore separantur. —

Disp.°

Disput.° 1.ª

Vtrum post xpti D. mortem aiæ iustorum Beatitudinem obtineant et ad cælum perducant, cum 1.us seiungunt à suis corporibus si nihil purgandum supersit.

Sectio 1.ª

Statuit. et roborat. p.s qui affirmat tanquam ex fide certissima.

Nonnulli Heretici existimarunt aias iustorum n. frui D. conspectu aut ad celos perduci donec in vltimo et generali iudicio corpora resumant. Ita Vigilantius vt refert S. Hieron. in lib. adversus illum c. 2.° Tert. lib. 4.° c.ª Martionem c. 34. lib. de aia c. 58. et multis alijs in locis (quos refert Pamelius initio operum eius et in paradoxo 9. contendens eum explicare et excusare) Armenij vt testat. Castro lib. 3.° adversus Hereses verbo beatitudo Heresi 6.ª et Greci nonnulli vt constat ex concilio Florentino sess. 1.ª Maximus Luteus etc. et Carminus apud. Bellar. tomo 1.° de sanctorum beatitudine c. 1.° —

Doct.ª v.° ecclesie catholice ex fide certissima e. post mortem xpti D. frui illas aias frui D. conspectu et post gloriosam illius assensionem perduci statim ad patriam celestem. Sic dis. Scholas. in 4.° dist. 45. S. Thom. in sac q. 69. art.° 2.° lib 4.° c.ª gentes c. 91 et 1.ª 2.æ q. 4.ª art.° 5.° vbi rem acurate expendunt Vasquez disput. 19. Valentia tomo 2.° disput. 1.ª q. 4.ª puncto 2.° Salas q. 5.ª art.° 3.° tract. 2.° sect. 5.ª Bellar. et Castro supra et alij.

Probat. 1°. auct^e. ecclesiæ quæ verit^m hanc diserte
definiunt nob. Benedictus 12. anno 2°. sui Ponti.
in extravagante de hoc argum^to quam ad verbum
refert Castro citatus, post solicitam examinationem
et diligentem deliberationem sic ait. Auct^e apost.
definimus. qd. 2us cōib. Dei ordinationem aīæ SS. q
uib. qui de hoc mundo ante D. nostri Iesu xpsti passio=
nem decesserunt, nec n. SS. aplorum. Martyrum con=
fessorum virginum et aliorum fidelium defunctorum
in quibus nihil purgabile fuit qn. decesserunt neq.
erit qd. decessent qd futurum ē. si tunc erit aliquid
purgabile in eisdem tz. post mortes suas purgabunt
atq. aiæ puerorum eodem xpti Baptismate renatorum post
mortes suas et purgat^m præfatas ez. ante ressumptiones
suorum corporum et iudiciuz generale post assentionis Dni. nos=
tri Iesu xpti in cælum, fuerunt sunt et erunt in cælo cælorum
regno et paradisso celesti ac post xpti Iesu passionem
et mortem viderunt et vident et videbunt D. essam.
qd. q. sic viventes eadem D. essā perfruuntur nec n.
qd. tali visione et fruitione SS. vitæ &c. Sac=
tenus Pontin. et concilium Florent. sess. ultima de
finimus inquit illorum aīas, qui post Baptisma susceptum
nullas omnino maculas incurrerunt illas ez. quæ post
contractas peccati maculas SS. purgatæ in cælum mox
accipi et intueri clare ipsum Deum trinum et unum
sicuti ē. et Trident. sessione 25. tit°. de invocat.
SS. ait illos impie sentire qui negant invocan=
dos eē SS. æterna felicit. in cælo fruentes.
Quoniam v°. ecclesia in Dogmatibus stabiliendis atten=
dit D. revelationem quæ in verbo Dei scripto et
æterna tradit. educet. addendæ n. probationes ex SS.
script^a. et præcedentium seculorum traditiones petitæ 2°.
Pg. probat. testimonijs SS. scripturæ. Luc. 23. hodie
mecum eris in paradiso. ubi xptus D. promittit
felicissimo illi latroni paradissum in illa ipsa die
mor-

mortis seq, nomine aut. paradisi n. pot. significari paradisus terrestris cus D. in illa die n. nisi ad limbus descenderit praeterquam qd. n. fuit augusta promissio tanti Regis locus corporeus atq. spiritali neque etiam intelligi pot. qui 3°. usque ad diem assentionis permansit nobiscum significat 4°. aeterna Beatitudo quae moliente D. J. Pt. Symbolis atq. latronis illi data e. illico. Praeterea 2°. ad Corint. 5. audentes et. scientes quod ut sumus in corpe. peregrinamur à D. per fides enim ambulamus et. n. per speciem: audemus et. bonam voluntatem habemus, magis peregrinari a corpore et. praesentes esse ad. D. Antythesis sane elegantissima qua ostendit apostolus. animas iustorum cum à corpore separantur, frui D. conspectu. Quasi diceret dum homo e. corpori coniunctus peregrinatur à D. idest illi n. adest praesens per claram visionem s.d. potius propter obscuram fidem absens e. si aut. à corpore peregrinetur idest ab illo recedat ab accedet ad. Deus ut illum statim videat et. possideat et. quoniam hoc 2um. longè melius e. ideo audatia sancta illud exoptamus cupiebat D. apostolus. dissolvi et. esse cum Xpto. certus qd. immediate post mortem redderet illi corona iustitiae et. ad Ephesios 4°. Xptus. ascendens in altum captivam duxit captivitatem idest animas PP. ut n. solum fruerent. D. conspectu iam enim a tempore mortis Dni. fruebant. s.d. ut caelum habitarent et. apocal. 7°. ij qui amicti sunt cum stolis albis sunt ante thronum Dei et. serviunt die ac nocte in templo eius. ———

3°. Probat. traddit. ecclesiae idest consensus SS. PP. ab ipso ecclesiae nascentis exordio usque ad nostra tempora in 1is. enim post annum 100. a nativit. xphi D. S. Dionis. lib. de ecclesiastica Hierarchia c. 7°. pte. 1a. loquens de SS. iam iam morituris, norunt inquit profecto se totos periculosos exacti=

Stimam ad Xpti: speciem requiem ubi ad praesentis vitae fines pervenerint et S. Ignat. in Epistola ad Rom. Hortans eos ne mortem ipsius impedirent Sinite inquit me puram puras lucem aspicere illuc perveniens homo Dei ero.
Deinde in anno 200. S. Ireneus Lib. 1°. adversus Haereses c. 2°. iustis inquit et aequis et praecepta eius servantibus quibusdam quidem ab initio (idest immediate post mortem) quibusdam autem ex poenitentia (idest post expiationis in purgatorio) vitam donans incorruptelam loco muneris confert ut claritatem sempiternam circumdet et deinde Cyprianus lib. de exortat. ad Martyrium c. ultimo in fine. Quanta est inquit dignitas claudere oculos quibus homines videbantur et aperire eos statim ut Deus videatur et Xptus tam feliciter migrandi quanta velocitas terris repente subtraheris ut in regnis caelestibus reponaris.
In anno 360. S. Athanas. in vita S. Antonij testatur animam Ammonis Angelis comitantibus visam ab ipso Ant°. in caelum deferri et in 390. S. Amb. lib. 7°. Epist.ª 59. Acolius inquit superiorum incola possessor civitatis aeternae illius Hierusalem quae in caelo est.

In 4°. seculo S. Hier. tomo 1°. in Epist.ª ad Marcellam de obitu Leae nunc inquit pro brevi labore aeterna beatitudine fruitur et in lib. 3°. vigilantium refellit, earumque errores S. etiam Aug. in illud psal. 126. Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est! ibi inquit sunt multi et sancti qui fruuntur verbo Dei sine lectione sine litteris quod enim nobis per paginas scriptum est per faciem Dei illi cernunt et eligant et cecinisse fertur Prudentius in carmine de Beata Agnete O virgo felix o nova gloria caelestis alta arcis nobilis incola.

In

In 5°. seculo Gennarius apud. S. Aug. tomo 3°. lib. de ecclesiasticis dogmatib. c. 78. post assentionem inquit D. ad celos omnium SS. aiæ. cum xpto sunt. &c.

In 6°. seculo Sanctus Greg. in psal. 4. penitentiales explicans illa verba auditui meo dabis gaudium et letitiam Beatitudo inquit aiab. SS. ante ressurrectionem tribuit. in 7. Beda explicans cap. 6. apoca. singulas inquit modo stolas sent. aiæ. de sua beata immortalitate gaudentes: resurgentib. autem corporib. (ut ait Isaias) in terra sua duplitia possidebunt hoc est gloriam aiæ. et gloriam corporis. in 8°. Theophilac. in caput 23. Luc. dicendum est inquit idem esse. paradissum et regnum celorum nam latro est in paradiso hoc est regno.

In 10. seculo S. Anselm. 2ª. ad Corinth. 5°. predicatores inquit ecclesie mox ut a carnis colligatione exeunt, in celesti sede requiescunt in 11. seculo S. Bernar. epistª. 266. ad Sugerium Abatem iam morti propinquum quid tibi inquit et terrenis exubijs qui ad celum iturus stola glorie mox in dui des. in 12. S. Tho. S. Bonab. in 4um. lib. sententiarum. in 13. Scotus Duran. et alij in eundem 4um. in 14. Capre. et alij gravissimi scriptores in 15. certissimum est ab illius doctrina et pietate clarissimis veritatem eandem esse. Stabilitam unde lib. 2°. vite SS. ignatij c. 12. refert. vidisse aiam. socij sui Hozij clarissima luce circunfusam celos ingredientem in nostro denique seculo nemo catholicus est. qui eandem doctrinam non firmiter profiteatur.

Accedat 4°. congruitatis ro. cum enim Deus liberalissimus sit non est cur differat Beatitudinem aiarum. usque ad diem iudicij cum iam sint ab oi. culpa et pena expiate cessabit quia post mortem et assentionem xpti. D. ea. obquam in Lege antiqua non statim gloria conferebat. deque in dispu. sequente.

Sectio 2ª,

Explicant. testimonia scripture et PP. que pro contrario errore facere videntur.

Adrian. in 4.° q. de sacram.to confirmat.ii art.° 3.° ad 2.us prinale refert a summo pontifice Ioane 22. definitum fuisse animas iustorum usque ad generale iudicium non fore beatas, iussu quod esse Parisien. ut ita docerent neque admitterent ad gradum Theologiae nisi eos qui iurarent se ita docturos. Certum tamen est nihil hunc pontificem definivisse ut discrete testatur Benedict. 11. successor illius in extrauagante quam in secta praecedente retulimus et ita ex illius auct.e nihil quod contrario errori faueat obijci pot. —

Obijciunt tamen varia SS. scrip.e testimonia 1.us ex c.e 20 Matth. Ubi Dominus vineae non nisi ad vesperum iussit vocari operarios ut merces illis redderet. id enim significat usque ad finem mundi non esse reddendas. 2.us ex c.e 25. Ubi in extremo iudicio dicit Christus. D. electis suis percipite regnum quod vobis paratum est non quod antea perceperant. 3.us ex 2.a ad Tymoth. 1.° scio cui credidi et certus sum quoniam potens est depositum meum servare usque in illum diem iustus iudex et c.e 4.° reposita est mihi corona iustitiae quam reddat mihi D. in illa die iustus iudex. 4.us ex 1.a Ioan. 3.° Carissimi nondum apparuit quod erimus scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus quoniam videbimus eum sicuti est. docet quod usque ad diem iudicij in quo apparebit D. non videri a nobis sicuti est. 5.us ex c.e 6.° apoca. Vidi subtus altare animas interfectorum et dictum est illis ut requiescerent adhuc tempus modicum, ubi esse subaltari expectantes significat nondum Deum ut est in se illis fuisse manifestatum.

Rx. in 1.° loco scopum illius parabolae non esse extremum iudicium sed aequalitatem praemij quod confert Deus in fine vitae illis qui cito et ijs qui sero venerunt ad Dei cognitionem et obsequium. in 2.° id dicit Christus D. optimo iure non quia usque ad extremum iudicium differat beatitudo animae sed quia tunc unietur corpori ut ita plene percipiat regnum caeleste. 3. testimonium eximie

me explicuit S. Tho. Lect.e 2a. in cap. 4. posterioris ad Tymoteum his verbis Corona gloriæ e' duplex scilicet aiæ. et hæc reddit. sancta in illa die post mortem alia e' corporis et hæc reddit. in illa die scilicet iuditium in 4°. ait Ioan. cum apparuerit aptus D. sive in generali iuditio sive in particulari quod immediate post mortem accidit similes illi erimus quoniam si nihil obstet ex p. nostra videbimus eum sicuti e'. c°. 5us. Legendus e'. Vieg. in ccap. commentario ~~super~~ illud c. 6. sect. 8a. ubi bene ostendit tantum abeet ut eo loco probet. aias. n'. statim frui Deo ut potius oppositum persuadeat. nam ibidem dicit. illis aiabus datas ee. stolas quas 2us. multis interpretes essentiam illarum gloriam. denotabant dicunt q. nunc adhuc interfectores ee. subaltari qa. ipsi Sancti qui per illarum aias. significant, sub ipso loco in quo immolati et sepulti ss. quasi clamant desiderantes et postulantes ut Deus depeccatis vindictam sumat destruendo regnum Diaboli.

Obijciunt. 2°. plura PP. testimonia in 1is. enim S. Iustinus qe. 60. ex ijs quas gentes proposuerunt neque enim inquit ante ressurrectionem retributio stringit et. qe. 76. ait Bonum Latronem ante quam resurgat nihil aliud sexi' quam existentiam in loco iustorum ubi videat Angelos se ipsum et qui infra ipsum ss. Deinde citat. S. Ireneus Lib. 5°. ce. 13. dicens aias. n'. venturas ad conspectum Dei Donec corpora recipiant. 3°. Origen. Omilia 7a. in Leviticum. nondum inquit sancti receperunt Lætitiam suam. 4°. S. Chrisost. Omilia 39 in primum ad Corinth. columna 3a. aias. inquit citra carnem admirandam illis bonis n'. fruet, quemadmodum nec puniet. 5°. S. Hilar. in id psal. 138. Si descendero in infernum ades ait ee. Legem suæ' necessitatis ut aiæ. ad inferos descendant. 6° S. Ambr. lib. debono mortis ce. 10. ait aias. post mortem ire ~~ad~~ in locum vide quem latine infernum dicimus. 7us. S. Aug. tomo 3°. in Enquiridion ce. 69. ait aias. usque ad receptionem ee. in abditis receptaculis. et lib. 12. genes. c°. 35. dicet aias. sine corpore n'. posse videre in com=

mutabiles Dei substm. sicut Angeli vident et. tomo 2o. in psal. 36. concione 1a. post istam inquit vitam nondum eris ubi erunt Sancti quibus dicet. Venite benedicte P.ris mei. sed ubi erat ulcerosus ille pauper scilicet Lazarus. 3o. S. Bernar. sermone 3o. de oib. SS. in illam inquit Beatissimam Dei Domum. aiae. nec sine nobis intrabunt nec sine corporibus suis et. sermone 4o. ait aias. mo. ee. sub altare idest sub hum. xpti. D. qua illam solum vident postea vo. exaltandas super altare idest erudiendas ad visionem Divinitatis.

Cois. solutio e. predictos PP. solum contendere perfectum Beatitm. n. conferendam hoi usque ad generale iudicium qa. licet aia. Deum videat n. consecuta e. eam Beatitudinis perfectionem saltem accidalem. quae ex corporis societe. proveniet. In speciali vo. S. Hila. et. S. Ambr. n. dicunt des. aias. ad inferos descendere sed. aliquas saltem et. id ee. prius nostras imbecillitis propterea quae plures ee. quae descendant sive quia damnatae ii. sive qa. in purgatorio illis aliquid purgandum superest. S. Aug. in 1o. loco solum ait destinata ee. aiabus. post mortem sua receptacula sed. n. negat unum ex illis ee. celum. In 2o. diserte prius testat. aias. videre Deum ante resurrectionem; dicare verba sequentia solum significant n. fore visionem Divino. perfectam qa. deest corporis beatit. et. quoniam hoc n. deest angelis SS. ut pote puris spiritibus. dicunt ipsi ias Divino. perfecte beati. In 3o. loquit. de beatitudine completa et. hanc n. det. homo ante ressurrectionem. qd. vo. addit iustos qui defuncti ss. ee. mo. ubi Lazarus erat, hunc sensum det. idest SS. in requie et. secura pace licet corpus nondum beatus sit. Denique S. Bernar. de integra beatite. loquit. ut patet ex initio sermonis 3. n. aute. de beatitudine essali. solum aie.

Quod si aliquod fortasse alicuius veteris P. testimonium. Coes. hanc solutm. n. patiat. redden-

dus

dubie ex ignorantia divino incapabili q. res erant minus explicatae processissent licet eos tanquam Magistros et ecclesiae catholicae lumina veneremur.

Sectio 3a

Obiectiones à rationibus petitae proponuntur et diluuntur.

3. Sibi obiicit S. Tho. in art. 2°. corporibus omnibus reddenda est simul gloria in die postremi iudicii ergo etiam animabus. Ans. est certum quia licet nonnulli iam caelos ascenderint corpore et anima gloriosi ut de Christo D. et de Beatissima Virgine est indubitatum et de nonnullis SS. sentiunt omnes Theol. reliqui tamen et fere omnes simul accipient gloriam corporis, cum Christus D. ad iudicium generale descenderit. Cons. vero probatur quia eadem divino iure est nec minus debetur soli gloria soli quam animae. Respondet S. Doct. in solut. 3. dupliciter in 1is maiorem et essentialem esse gloriam animae quam corporis et ita maius detrimentum proventurum esse ex dilat. beatitudinis animae quam corporis. Deinde inter corpora esse maiorem unitatem quam inter animas. Has enim sigillatim creat Deus corpora vero quoad materiam simul creavit in exordio mundi tanquam unam communem massam ex qua assumuntur et veluti dividuntur varia corpora ut à diversis animabus informentur. magis ergo decuit omnibus corporibus simul conferri gloriam quam omnibus animabus. Adde 3°. quod cum ad gloriam non competit proprie loquendo nisi animae in qua residet voluntas ad meritum requisita et per quam exercentur corporis operationes non ergo mirum est, id maxime consentaneum prius conferri gloriam animae quam corpori.

4°. Obiicit quaedam Beatit. tribuit animae à supremo iudice sententiam ferente id: sic sententia ferenda est in iudicio generali ergo Beatit. non est tribuenda animae ante iudicium generale. Confir. quia si ante diem illum diem 1=

illum eent. iaz aiæ beatæ n. foret necessarium iudicium imo videret. inutile — Rx. concessa maiori disting. minorem etenim in iudicio generali conferrenda e. gloria corporibus et accidalr. augenda aiab9. et. præterea declaranda e. sentia coram oib9. vt in oium. notitiaæ veniat equitaæ et. providentia mirabilis supremi iudicis et. gubernatoris: gloria v°. essalis aiæ. tribuit. in particulari iudicio quo vt diximus ante generale iudicat. Ad confi. patet n. fore inutile iudicium generale ppter. roes. explicatas. —

Obijcies vltimo n. ss. melioris conditionis aiæ. Beatorum qtas aia. xphi. D. N. sgc n. ascendit in cælum immediate post mortem licet nihil expiandum sceret. vt pote principium nostræ expiationis, imo descendit ad Lymbum in in triduo commorata e. g. idem de cæteris aiab9. dicet. Rx. multa ee. inquib9 aia. xphi. D. longe superat aias. cæterorum et. ea ss. ita perspicua vt n. sit opus recensere. oportuit autem ipsam n. illico cælos ascendere 1°. q. descensura erat in Lymbum vt captivos suos liberaret. 2°. q. post resurrectionem. oportebat manifestari discipulis et. suæ ressurrectionem comprobare. cum g. iam ascenderit et ascensione sua ianuam cælestem reseraverit n. e. cur aiæ. post mortem n. statim ingrediant. cælestem Hierusalem vt capiti suo xpho. D. quam 1us. coniungant.

Disput°. 2a.

Vtrum ante mortem xphi. D. pdicte aiæ. ad Lymbum deferrent. vbi quis nam sit iste locus et. quem statum in illo aiæ. fuerint.

Sect°. 1a.

Statuit. aias. iustorum n. fuisse Beatas et. in cælos evectas ante mortem xphi. D. licet nihil expiandus sceret.

Assert°.

Assert.^o in hoc tit.^o proposita e' certa 2.^m fidem. eam docet S. Tho. in hac 3.^a p.^e q. 49. art. 5. et q.^e 52. art.^o 5.º et alij scholastici cum Magistro in 3.º distinct. 18. c.^o ultimo et ressentioribus v.^o Leonardus. Bellar. tomo 1.º Lib. 4.º de aia. xpti D. c.^e 11. et Suar. tomo 2.º in 3. p.^m disput. 42. sect. 1.^a. Probat. 1.º testimonijs SS. scripturæ numerorum 35. exules ex profugi ante mortem Pontificis nullo mo. in urbes suas reverti poterant, postquam autem ille obierit homicida reverteret in terram qd. quidem historice in antiquo illo populo eveniebat id. mistice denotabat, exules à patria cœlesti et beatitudine n.' ee. illa potituros donec moreret summus pontifex 2.^m ordinem Melchisedech. et ad Ephes. 4.e ascendens in altum idest xptus. D. in cœlum captivam duxit captivitatem idest secum detulit aïas iustorum quæ detinebant ante illius mortem et assentione beatitudinem consequerent. et cœlos ascenderent et ad Heb. 11. agens aplus. de antiquis illis iustis et electis quorum egregiam fidem commendaberat hij oes. inquit testimonio fidei probati n.' acceperunt repromissionem Deo pro nobis melius aliquid providente ut n.' sine nobis consumarent. quasi diceret ut explicat S. Thom. n.' acceperunt gloriam essalem donec nos eti. in lege grat. idest post mortem xpti D. eam adipisceremur. faciunt denique ea testim.^a quibus probat articulus fidei scilicet xptus. D. verè ad inferos descendisse huius enim demissionis finis fuit conferre gloriam essalem. aiabus. electorum quæ ibi detinebant. et inde educere ut ad cœlos secum in die assentionis deferret tanquam spolia gloriosæ victiæ quam de hostibus suis reportarat vide Bellar. supra à c. 12. et Valent. tomo 4.º disput. 2.^a q.^e 4.^a

2.º Probat. auct.^e ecclesiæ et PP. nam Benedict. 12 in extravaganti relata in disput. precedente planè supponit ante mortem xpti. D. aïas iustorum n.' fuisse beatas et ante eius assentionem cœlos n.' ascendisse. Deinde S. Hier. in cap. 9. Zachar. declarans illa verba tu quoq. in

sanguine testam.ti tui emisisti vinctos tuos de Lacu in quo n. e. aqua. Convertimini ad munit.m vincti spei. Ait hoc intelligi de xpto. D. qui morte sua liberavit vinctos in Lymbo detentos et. addit S. P. hanc autem munit.m ad quam Deus exhortat. vinctos spei-sive vinctos sperantes ecclesiae n. aliam debemus accipere nisi habitationem paradisi in quam 1.us cum D. latro ingressus e. 3.o concilium Tolet. 4.o in c. 1. descendit (inquit) ad inferos ut SS. qui ibidem tenebant. eruerent. Vide plures alios PP. apud. citatos.

3.o Probat. congruent. rõe. S. Thome. etenim cum in penam originalis culpae eiectus sit 1.us homo et. posteritas eius à paradiso terrestri et. praesertim à celesti qui ab illo significabat. Maxime consentaneum fuit hanc celi ianuam nulli reseratam fuisse. Donec noster Adam xptus. Iesus. sua morte pro hac culpa plene satisfaceret et. ante deus victor celos penetraret. itaque Licet culpa originalis, quatenus gratiam auferebat et reddebat aiam. dignam. eterna pena fuerit deleta in oibus. illis iustis antiquae Legis n. tamen deleta erat quoad generalem hanc Mulctam et. cognit.m in quam totius genus humanum incurrerat ut ni minus à celestibus gaudijs excluderent. Donec exactam satisfactionem xptus. D. exhiberet et propterea licet antiqui illi PP. erant omnino iusti et. nihil personale seu particulare expiandum haberet. detinebant. in loco à D. providentia praestituto quin Beatitudinem consequerent.

Sed obijciat aliquis Deus maioris pronus e. ad beneficia conferenda quam ad infligenda supplitia sed. ante mortem xpti. D. statim reprobi deputabant. eternis penis cum 1.us moriebant. ergo. et. electis conferebat. beatitudo saltem cum in purgat.o sufficienter erant expiati. Conf. quia multi electi post. modo qui minus meruerunt apud Deum quam multi ex Antiquis PP. ergo iniustum e. illis conferri statim Beatitudinem quae istis dilata e. per tot secula PP. concessis maiori et. minori sed. neg.o conseq. quia in differendo reproborum supplitio nulla erat congruentia in

di=

differenda autem beat.° fuit illa quas explicuimus. recte enim potuit Deus eam legem sentire ut nemo gloriam consequeretur ante unigenitum suum qui ad nos liberandos a subiect.e demonis venturus erat. posita autem hac lege nulli inrogabat.ur iniuria et alioqui sufficienti praemio afficiebantur opera antiquorum PP. Quippe quibus in hac vita collatus erat augmentus gratiae et conferenda erat post mortem Christi D. gloria in aeternum duratura. Nec propterea magis propensus est Deus ad puniendus nos in solo opere incarnationis multo sed magis Misericordes ostendit quam quos iustitiae punitibus amatores in eo quod reprobos statis addicat cruciatibus sempiternis.

Ad confirm. PP. concesso ant: neg.° cons. quia ea diversitas non provenit ex inequalit. meritorum sed ex condit. status legis gratiae et legis antiquae. adde quod etiam in lege gratiae minus SS. ut SS. infantes qui cum solo Baptismo moriuntur solent videre Deum prius quam multi adducti cum praecellentis virtutis eo quod illi nihil addere multi habent expiandum in purgat.° sicut isti.

Sectio 2.ª

De loco et statu animarum iustarum ante mortem Christi D.

Multi huius temporis Heretici fabulosus putant in inferioribus terris fabulosa esse receptacula in quibus animae pro diversis illarum statibus commorentur. aut aliis habitaverit. Unde Calvinus et Beza apud Bellar. supra c. 9.° existimarunt animas SS. PP. ante Christi D. adventus in caelo fuisse licet Deum non viderent.

Certa tamen omnino est ecclesiae doctrina praedictas animas in loco subterraneo detentas fuisse usque ad mortem Christi D. Probat. 1.° quia unus ex articulis fidei est Christus D. post mortem ad inferos descendisse non ut poenas damnatorum subiret. 1. quia corpus eius sepultum est (ea enim SS. Hereticorum deliria quae supra in hac 3.ª parte a DD. Catholicis et a Bellar. supra confutantur) sed quia anima

illius Divinit. coniuncta ad inferiora terræ loca descendit vt aias. antiquorum PP. ibi detentas perfunderet Luce glæ. et ad supernas cæli patrias deferret. Id quod satis exprimit SS. script.a Zachariæ 9.o: tu quoq. in sangue testamenti tui et [illegible] emisisti vinctos de suo lacu in quo n. e aqua Eccles. 24. penetrabo (inquit incarnata Dei sapia) oes. inferiores ptes. terræ et inspiciam oes. dormientes et illuminabo oes. sperantes in D. 1.a Petri 3.o Agens aplus. de xpti. D. aia. seu spu. in quo inquit his qui in carcere erant spiritibus veniens prædicauit qui increduli fuerant aliqdo. qd. spectauant Dei pacientiam in diebus Noe. de quo loco vide multa apud Bellar.e c. 12. et Salmero. tomo vltimo disp.e 6.a in 1.as Ptri.

His accedit auctoritas PP. qui de hoc xpti. D. descensu agentes plane docent, finem illius fuisse educere aias. quæ in inferiori terræ loco detinebant. Sic S. Ignat. in epist.a ad Tradianos descendit inquit ad infernum solus regressus aut. e cum multitudine. S. Ireneus lib. 5.o c. 31. Ait D. abijsse vbi erant aiæ. mortuorum et commemoratus fuisse suorum mortuorum SS. S. Cirillus Hieroso. Catechesi 4.a descendit inquit ad inferos vt et inde iustos liberaret. S. Ciprianus in sermone de vnctione Chrismatis, descendens inquit ad inferos captivas ab antiquo captivitatem reduxit et S. Greg. lib. 13. moraliu. c. 15. Deus conditor inquit ac redemptor noster in claustra inferni penetrans, electorum exinde aias. eduxit, nos illo [illegible] n. patit. ire. Vnde iam alios descendendo liberauit.

2.o Probat. roe. etenim aiæ iustorum ante xpti. D. mortem n. fruebant. Deo in penas culpæ originalis, ergo oportebat eas detinere in loco qui foret penæ propotionatus

[illegible] aeterni [illegible] amor [illegible]
[illegible] separata [illegible]
[illegible] in una [illegible]
[illegible] expiandam debent [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] expendit et explicat [illegible]
[illegible] gratia confirmatos [illegible] peccare [illegible]
de culpis venialibus dictum [illegible]
[illegible] eo ipso [illegible] particulari [illegible]
[illegible] [illegible] amittere possunt [illegible]
[illegible] peccare [illegible] aeternae damnationi [illegible]
in culpas venialis [illegible] oporteret [illegible]
[illegible] expiari [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] culpis [illegible]

Docet 2º. [illegible] conducere [illegible] de alio [illegible] proprio [illegible]
gratiae et gloriae conducere [illegible] de alio [illegible] proprio [illegible]
[illegible] probat [illegible]
fere [illegible] propria corpori [illegible] bonum [illegible]
[illegible] a corpore [illegible] sicuti [illegible]
meritum requirit et alio [illegible]
[illegible] corporis [illegible] necessitatibus gravarentur [illegible]
[illegible] meritorum [illegible]
[illegible] superarent [illegible] dicendum [illegible]

3º. docet in eo statu [illegible]
[illegible] erat ab [illegible]
[illegible] consolationibus [illegible]
[illegible] consolat. nihilominus [illegible] anima [illegible]
[illegible]

Abrahami in 3a p. q. 52 art. 2 Caietanum quoniam
et merito qui aliter erravere ... et gregorii ...
simonia; leniebantur tamen dolore suo et divinarum con-
solationum affluentia, et certitudine suae salutis, et aeter-
na consideratione divinae providentiae quae ob maiorem
sui gloriam ita disposuerat. quod vero nonnulli dixerunt
ibi fuisse corporale lumen non habet firmum funda-
mentum, quia neque ab eo dependebat solatium animarum
vel beatitudo; neque facile sine miraculo explicari
poterit undenam lumen illud hauriretur, et alias
de nomine [illegible] significant locum illum
esse tenebrosum; vide Suarez ubi supra sectione
2a circa finem ultima et praesertim s. Bernardum
in sermone 4o de omnibus sanctis fere initio id
ipsum docet, et ex scriptura probat.

Disputatio 4a.

V. animae iustorum si non sint om-
nino expiatae deferantur ad pur-
gatorium, ubi quisnam sit iste
locus et quem statum animae
in illo habeant.

Sectio prima.

Purgatorium adversus
haereticos statuitur.

Nomine purgato-

Nomi-

Nomine purgatorij significat. locus aliquis D. providentiâ destinatus vt aiq. iustorum quibus in hac vita aliquid expiandum superérat, puniant. et veluti excoquant. atque emundent. vt D. sine digne conspectu, ante cuius oculos nihil nisi omnino mundus apparere debet et quidem vna vox e. hereticorum nostri temporis nullum ee. purgatorium, vt omittamq an et quatenus alij antiquiores illud negaberint, De quo Bellar. tomo 1°. lib. 1°. de purg°. c. 2°. et Valent. tomo 4° disp. 11. puncto 1°. §. 5°. —

Catholicorum v°. constans et perpetua doct.ª e. ee purgatorium sic des. scolastici in 4°. dist. 21. et qui v. hereticos pro-veussis scripserunt, ad quos et praesertim ad duos proximè commemoratos, repetimus eos qui copiosam de hac veritate disput.m volent à nobis v°. breviter prob. 1° aucte. SS. script.ª. 1.us et illustris locus hab. 2°. Macha. 12. vbi sic legimus Iudas Machab. 1200 dragmas argenti missit Hierosolimas offerri pro peccato sacrificium bene et religiose de resurrect.e cogitans et q.ª considerabat qd. hij qui cum piet.e dormitionis acceperant optimam haberent. repositam gratiam. Sancta ergo. et salubris e. cogitatio pro defunctis exorare vt à peccatis solvant. clamant certe singula verba co.ª hereticorum perfidiam et pro veritate

2.us locus e. apli. 1.ª ad Corint. 3°. fundam.tum aliud nemo pot. ponere preter id qd. positum e. qd. e. xphs. Iesus si quis aut. superedificat supra fundam.tum hoc aurum argentum lapides preciossos lignum, fenum, stipulam vniuscuiusque opus manifestum erit, dies enim Dni. declarabit q.ª in igne revelauit. et vniuscuiusque opus quale sit ignis probabit si cuius opus manserit qd. superedificauit, mercedem accipiet, si cuius opus arserit detrimentum patiet. ipse aut. salbus erit sic tn. quasi per ignem, locus e. maximè dificilis quem accurate expendit Bellar. c. 4°. vd. concors SS. PP. et scolasticorum explicatio e. per faenum, lignum et stipulam intelligi culpas veniales saltem alicuius peculiaris generis quas licet n. obstent cominus qui eas commisserint salutem eternam consequant. erunt tn. ea. vltr. in altera vita punitione luigent. et expient. q.ª alit. Deum n. videbunt.

Nomine purgator. significat. locus aliquis D. providentis destinatus

3us locus dct. Matt. 12. quicunq dixerit verbum 2a filium hois remittet. ei. qui aut. dixerit 2a spum S. n. remittet ei nec in hoc seculo nec in futuro. licet enim difficile et controversum sit, quid assertor noster nomine peccati in spum S. peccare voluerit significare. de quo alibi illud tn. plane supponit. aliqua peccata in altero seculo remitti, et cum in inferno damnatorum nulla sit redemptio convincit. ee. alium locum in quo aie. expient. et hic e. purgator.

2. Prob. definit. ecclesie nam purgat.m ee. definiunt conciliu florent. sessione ultima et Trident. sessione 25. quib. adde 1o concilia provincialia in quib. orones et sacrificia pro aiab. defunctor. stabiliunt. scilicet Carthag. 3us c. 29. Bracharen. 1o c. 34. Aurelian. 2us c. 14. Wormatien. c. 10. et idem dct. in trident. sessione 22. c. 2o et canone 3o adde 2o innumera testim.a PP. apud Bellar. c. 6o Valent.mo supra et alios in quib. constant hanc fuisse perpetuam mentem ecclesie.

3o Probat. roe. q. certum e. plures iustos posse et solere mori priusq. quam pro peccatis actualib. que commiserunt plene satisfecerint q. in altera vita destinandus ss. illorum aie. alium loco in quo plene satisfaciant et cum hic n. sit damnator. ubi nimirum eternas penas aie. luunt, debet ee. alius qui purgat.m nuncupat. eo qd. ibi tandem debita persolvant. et aie. postea consequunt. eternam coronam. Ans. c. vino. certum q. in hoi acciderat post iustum commisisse plura venialia quorum nullum dolorem huit. sive oblivione impedit. sive q. repente mortuus e. nec alia via remissiones illorum obtinuit ut q. per sacram.ta Deinde q. cum hoi. remittunt. peccata letalia quoad culpam et penam eternam remanere solet reatum alicuius pene temporalis ut ostendit. in mat.a de penit.a pro hac aut. pena n. semper oino. satisfit in hac vita cum soleat reatum ee

maxi=

maximus est, tempus satisfaciendi exiguum presertim in magnis peccatoribus et fidelibus desidiosis. Coa. 2º. prob. quod nihil in mundum quid intrare pot. in cælestem Hier. ut docet SS. scripª. quicunque autem culpas .l. levissima infectus e. n. sit perfectam munditiem quod necessaria est, expiatio culparum post mortem in aliquo loco et dicitur purgatorium. —

Dicet aliquis in ipso mortis puncto condonari à Deo predicta peccata quoad culpas et penas intuitu meritorum Xpti D. et ita necesse n. esse in aliquo loco aiarum purgarij sed id facile refellitur. ut sine gratis imo contra scripturas et doctrinam ecclesiæ fingat. addullis remitti culpas absque ulla propria disposit. l. legno in ma. deperit et sane Xptus D. obtinuit suis meritis remissionem culpæ lethalis et penæ æternæ posita tamen in addultis propria disposit. quæ sine D. auxilio Seri n. pot. remissionem vº. culpæ venialis in sucept. sacramentorum dummodo n. sit sõmo affectus ad illas. Deniq. pro pena temporali exigit à iustis aliquam satisfactionem per actus proprios aut disposit.m qua aplicat. satisfatio SS. ut in dulgentijs. Itaq. certissimum e. n. semper eas penas condonari absq. actu proprio satisfactorio —

Sed objiciunt Heretici 1º. multa testimonia SS. script. E quorum tria potissima SS. 1us. eccles. 11. Si ceciderit lignum ad Austrum aut ad Aquilonem in quocunque loco ceciderit ibi erit ergo n. e. purgatorium. nam qui in illud post mortem cadunt n. semper ibi manent. 2us. ad Rom. 8. nihil damnationis e. qui isti sunt in Xpto Jesu. qui e. in iustis et electis ergo n. e. purgatorium. nam hoc aliquid damnationis e. 3. apoc. 14. Beati mortui qui in D. moriunt. amodo iam dicit. spiritus.. ut requiescant à laboribus suis quod si in purgatorium defferrent. n. illico requiescerent sed mire cruciarent.

Rx. 1us. locus diligent. expendi à nostro Lorino qui recte ostendit illum minime obesse assertioni purgatorij, nam .l. sermo ibi e. de morte corporali a qua nemo pot. propria. et natiba virt. resurgere sed ibi manebit et putrescet ubi dies extremus obierit .l. de statu aiarum post

mortes ut plerique Latini interpretantur et sensus est, quod qui moritur ad unum ex duobus locis perpetuis pertinere scilicet ad cælum vel infernum licet ad tempus esse possit in purgatorio sicut olim erant PP. in Limbo. Lege Tolet. initio istius capitis et annotat. 1.a Circa 2.us est in iis qui per gratiam Christi D. liberati sunt à servitute legis membrorum, de qua dixerat Apostolus in c. 7. et quæ nos peccare facit letaliter. nihil esse dignum æterna damnatione quia ratione non ambulat secundum carnem itaque extra rem affertur hoc 3.a purgatorium in 3.o loco firmum est. de laboribus huius vitæ interquos non immerito numerat vicissitudo salutis æternæ ab iis quo quiescunt iusti cum primum moriuntur. Licet interdum aliquid doloris supersit in purgatorio.

2.o Obiiciunt testimonia PP. quæ affert et explicat optime Bellar. c. 8.o Loquuntur enim SS. de remissione culparum letalium cum dicunt post hanc vitam non esse locum satisfaciendi pro illis aut penitendi. sic intelligendi Sanct. Ciprian. tractatu 1.o de Demetrian. in fine S. Chrisost. Omilia 2.a de Lazaro et S. Ambr. de bono mortis c. 2.o vel certe negant post hanc vitam alium locum à cælo et inferno ubi aliqui permansuri sint in æternum et sic explicandus est author Hipocnosticon apud S. Aug. tomo 7.o lib. 5.o c. 5.o

Solutio. Supersunt explicanda nonnulla ipsius Aug. testimonia, qui purgatorij veritatem imitare videtur incertum nam tomo 3.o in Enquiri. c. 69. solum ait purgatorium non esse incredibile et tomo 4.o lib. de 8. quæst. ad Dulcitium ait non abhorrere à veritate et tomo 5.o lib. 21. de ciuit. c. 26. forsitan esse verum. Profecto demente S. Aug. non posse dubitari nam in c. 110. ad quirinon absolute affirmat orationes prodesse defunctis et 21 de ciuit. c. 24. ait constare quod per penas temporales vegentur aliqui uiuorum post mortem 1.a lib. 15. ut post resurrectionem salvent. in locis hic adductis prospicite storia non dubitat de veritate purgatorij sed de qualitate penarum quas illi animæ sustinebunt, an scilicet ab igne torquendæ sint,

id

id enim minus certum erat et modo est quam quod detur purgatorium licet iam sit absolute certum ut videbimus.

Sectio 2a.

Utrum locus purgatorij sit sub=terraneus et poena illius non solum damni sed etiam sensus.

Com. sent. Theologorum et vera est locum in quo animae purgantur esse sub terras sic S. Tho. et alij multi in 4o. distinct. 22. et 45. S. Bonav. dist. 20. art. 1o. q. 6a. Valent. tomo 4o. disput. 11. q. 1a. §. 4. Bellarm. lib. 2o. de purgat. c. 6o. et Suar. tomo 4o. in 3am p. disput. 45. sect. 2a. ubi affert alios DD. quorum veram doctrinam suffragat ecclesia orans pro defunctis cum ait libera Domine animas de poenis inferni et de profundo lacu. —

Probatur ratione nam in 1o. locum purgatorij animarum destinatum debere esse unum persuadet uniformis eorum status omnes enim iusti sunt et detinentur ne caelos ascendant antequam a culpis venialibus aut a temporali poena divino liberentur: et sicut unus locus destinatus est animis beatorum unus etiam damnatis, atque unus PP. limbi ~~[illegible]~~ infantiumque animis non est cur etiam animabus purgatorij unus designandus sit. Deinde locum hunc esse subterraneum probatur 1o. quia felicioris conditionis erant PP. limbi quam animae purgatorij, ibi enim divino liberi erant ab omni culpa et reatu personalium peccatorum sed non animae PP. limbi erant sub terra [ergo et animae purgat.] 2o. quia ut postea patebit animae purgat. torquentur a vero igne sic autem non alius est quam qui damnatos torquet et qui terrae visceribus conclusus est. —

Adsunt vero S. Tho. in 4o. dist. 21. q. 1a. art. 1o. quaestiuncula 2a. S. Bonav. supra. Sotus dist. 45. q. 1a. art. 1o. et 3o. Suarez supra no. 7. Henriquez lib. 1o. c. 25. no. 3o. et alibi doctrinam hanc esse intelligendam de loco in quem 2um communem legem deferuntur animae ut experientia nam ex dispensat. et particulari providentia purgari solent aliquae in alijs

Locis cuius rei probat. desumit. ex multiplici reve=
lat. fidedigna nas S. Greg. 4°. Dialog. vt in
c. 39. de purgat. igne locutus fuisset subdit in c. 46.
a Germano Episcopo Capuano se in angularis termis
labant. visos fuisse Pascasius diaconus ibidem stantes
post mortem et in caloribus obsequentes. Venerabilis etiam
Beda lib. 5°. Hist. gentis anglor. c. 13. late comme=
morat celebrem visionem quae [illegible] quidam facta
e. in Britania vidit enim locus in quo damnati acer=
bissimi cruciabant. Deinde alius in quo et igne et
frigoribus torquebant. ibi qui in fine vitae resipiscentes
sceleraque commissiones confessi sunt et. sic videt ee
eorum purgat.m denique vidit amenissimus locus in
quo erant inquit innumera bonus albatorum com=
menticula sedes quae plurimus letant. in illo
q. loco (dixit qui visiones declarabat) recipiunt
aij eorum qui in bonis quidem operibus decursi. exeunt
n. tamen tantae perfectionis vt in regnus caelorum stati
mereant introduci qui tamen postea intrabant. atque sic
sane locus n. pot. ee. alius quam purgatorius magis
metis et. proinde distinctus a subterraneo
Faciunt pro eiusdem rei probat. n. pauca revelat.
quas affert Dioni. Cartus. nas in tract. de quatuor
novissimis art°. 47. refert religiosus quendam in
Anglia vidisse 3. purgat. locos quorum vnus erat
vallis profundissima in qua conspiciebat. flumen
qd. nebulas in diciturnis fistolis exalabat et in
cologuio de iudicio particulari aiar. art°. 21. me=
minit [illegible] loci amenissimi de quo supra Beda su=
pra et. Quid simile revelatus fuisse S. Alexildi refert
[illegible] ex libro 4°. revelat.m S. Brigitte c. 7. Angelus
huic S. feminae dixisse supra infernus ee. locus in quo
e. maxa. purgat. pena et. postea alius ee. alius in quo
minor e. pena. Denique 3. locus reperiri in quo
n. e. alia pena quas desiderius videndi Deus. ——
Ex quibus dibus illud certe constat qd. cum S. Thoma
et. alijs. Tholis. verus. existimo sitriet praeter locum
sub

subterraneus qui destinatus e. ad generales aiarum in-
tarum expiationem. ee. alios in quibus propter speciales rationes
nonnullae aiae puniunt. qd. vero ulterius ex varijs
revelationibus attulimus, scilicet ee. aliquem purgat.
locum amenissimum in quo nulla pena sensus aiae pu-
niant. sed sola pena damni, quae in beatitudinis
privatione consistit. hoc in quam incertum e. et dignum
qd. Theologica trutina expendat.
Et quidem Veda hic probare videtur in loco citato
et Bellar. lib. 1o. de purgato. c. 7. videtur inquit
mihi dicendum n. ee. probabilem talem aliquem locum
reperiri, qui sit mitissimus purgatorius et quasi
carcer quidam senatorius atque honoratus, Carthus. eth.
licet rem hanc definire nolit sed ecclesiae subijcere
ait tamen se n. audere contradicere tantis DD. et tot re-
velationibus, quod presertim de revelationibus S. Bri-
gittae dici potuit eo qd. in ecclesia magnam auctoritatem
obtinuerit. ——

Dicendum tamen e. nullum ee. locum in quo ita aiae pur-
gent. post mortem ut nullas penas sensus patiantur
in hac assertione conveniunt Theologi. ubi sup. et in speciali S.
Tho. et reliqui qui minimas purgatorij penas dicunt ee
maiores maxima huius vitae [illegible]. Probat. 1o. auctte
ecclesiae quae plane docet diversas ee. penas aiarum purgatis
ab ea quas olim suferebant PP. Lymbi, sed isti solas damni
penas substinebant, ergo aiae purgatorij praeter illas patiuntur
penas sensus nec dici probabiliter potest. hoc ee. 2us in
generali et alit. eveniat in speciali nonnullis aiabus in
1i enim revelationes adductae si ut sonant accipiantur per-
suadent ee. quendam locum destinatum, quibus parum
superest expiandum et ibi sola damni pena puniri n.
ergo contraria sententia docet id ee. verum + in aliquo
casu speciali sed in generali pro animabus quae
non habent multa expiatione dignum in aliquo
casu speciali sed in generali pro aiabus quae n. ha-
bent multa expiatione digna. + Deinde quia ecclesia

Deinde q^a ecclesia propterea maiori pena docet puniri
aias. purgatorij quam PP. Lymbi q^a ille debet aliquid
pro peccatis actualibus q^d nondum persolverunt. Hoc autem
in oibus aiabus purgat^i locum het. ut iam ostendo.
2° q. probat^r eadem veritas q^a 1. aia iusti post mor=
tem het aliquas veniales culpas adhuc n'dum remis=
sam et aliquid pene debet pro mortalibus et venialibus
quoad culpam remissis, aut nihil sox het. id e. iam oino
expiata: si dicat^r hoc 2us ex fide certum e. eam illico
in cælum evolare et beatitudine perfrui ut constat
ex 1^a disput^e si v^o dicat^r 1us ergo puniri pena sensus
nam hec e. qua satisfit pro pena temporali debita cul=
pis venialibus et mortalibus remissis. Confr. q^a aut is=
te aie ss. tam expiate quam erant olim ille que ad
Lymbum PP. deferebant^r aut n'. si dicat^r 1us ergo n'
ss. in purgat^o sed in cælo, nam fides docet aias in lege
gre ee beatas, cum 1us ss. oino expiate quoad culpas
personales sicut erant aie PP. in Lymbo: si autem
dicat^r 2us ergo cum illi PP. adhuc substinerent penas
damni, iste patient^r penas sensus ergo oino nullus est
locus purgatorij sine pena sensus. —
Ad ea v^o que ex revelonibus adducta ss. dix. eam n' ee oino
malit^r accipienda sicut sonant verba nam ut omittamus
multa que c^a statum aiarum purgatorij refert Carthus.
et malit^r accepta absurditates pre se ferunt. In illa
ipsa Hist^a v^o dicit^r locus ille plenus ee. oibus dealbatis
aia aliquam autem n' deut. testes alvas id enim e. corporum pro-
prium in revelone etc. supra relata S. Metildis visa
e. ibi multitudo aiarum et quod
in singularum cordibus erat quasi verbis ipsas torquens
q^d patet ee. Metaphoricum itaque cum hec et si=
milia ostensa sint oibus qui per sensibilia cognosce-
re pot. solent res spirituales. attendendus e. scopus illarum
potius quam malia verba que in visionibus apparent.
Dico ergo predictis revelonibus significari diversos
gra-

gradus penarum quibus aiæ purgatorii cruciantur. Et quoniam inter illos sicut et inter aiarum peccata est maxima inequalitas itavt pena quam quædam substinent sit minima si cum aliarum penis conferatur id est ostensos fuisse diversos locos in quibus detinentur et vnum illorum apparuisse amenissimum et lucidissimum hoc est quarundam aiarum penam esse ita exiguam comparatione penæ aliarum vt pro nihilo reputari deberet non vero quia nullam penam sensus patiantur. id quod illa ipsa S. Metildis revelatio declarat nam vermiculus ille vermis ille aias torquens erat pena sensus et desiderium illud videndi Deum quo solo nonnullas aias cruciari SS. Brigitæ revelatur vt dicitur. Ostendemus postea cum S. Tho. ad penam sensus posse pertinere.

Sectio 3a.

Vtrum aiæ purgatorii à vero igne torqueantur. vbi an ibi sint frigiditas et aliæ qualitates noxiuæ.

Dico 1o. aiæ purgatorii torquentur ab igne vero et proprio seu materiali et corporeo. Assertio non est definita ab ecclesia sed citra temeritatem negari non potest, in ea enim conveniunt omnes Theologi. Vnde S. Thom. dist. 21. q. 1a. art. 1o. quæstiuncula 2a. ait eodem igne torqueri damnatos in inferno et aias in purgatorio. S. Bonab. ibidem art. 2o. q. 2a ait assertionem illam esse communem et eam indubitatam. Valent. tomo 4o. disput. 11. q. 1a. puncto 1o. §. 4o. esse communissimam et certissimam et Suar. 3a. p. tomo 4o. disput. 46. sectione 2a. esse rem certam intra latitudinem oppinionis Theologicæ.

Probatur 1o. auctoritate apostoli 1a. ad Corint. 3o. quam in 1a. assertione retulimus Salvus ipse psalm. erit sic tamen quasi per ignem Licet enim in precedentibus verbis et contextus et explicatio DD. cogant accipere nomen ignis in Metaphorica significatione in hac tamen vltima parte illius apostolicæ

sent.ª SS. PP. significari putant ignem absq. ulla Me=
taph. et. propterea in eodem sensu a nobis accipienda e.'
Unde S. Amb. ibi cum Paul. dicit, sit tñ. quasi per
ignem ostendit quidem illud psalm. futurum id. penas
ignis passurum ut per ignem purgatus fiat psal. S.
Hieron. in id Amos 4. facti estis sicut torris ẍ. il=
lud inquit qd. in aplo. legimus ipse autẑ. salvus erit
quasi per ignem qui sº. salvat. per ignes quasi torris
de incendio rapitr. Vide etẑ. S. Siprianum S. Aug. S.
Greg. S. Anselm. Origenem et. alios apud. Bellarm.
lib. 1º. de purgat. cᵉ. 4º. —

2º. probat. roe. qª. ordo D. iustitiæ ee. videtr. ut
homo qui sectando corporea et. sensibilia Deum of=
fendit, subjiciat. rebq. sensibilibq ut suæ culpæ debitas
penas luat: Hic e.' enim ro. obquam in hac vita
res ipsæ corporeæ nos infestant et. in alteram reprobi
detrudunt. in igneum carcerem cum sº. aiæ. ad purgatᵐ.
deferant. ut pro peccatis debitam penam solvant
opportuit aliam rei sensibili subijcerent. nulla autẑ e.'
huic supplitio tam proportionata quam ignis propter maximam
sui activitᵐ. quæ gravitᵐ. culpæ et. penæ declaret
sº. aiæ. in purgat. torquent a vº. igne. —

Dico 2º. incertum e.' An sit aliud corpq cuius acti=
vitate. Deus utat. in purgat. ad aias. purgandas nihil
enim e.' qd. id convincat veritatis aut falsitatis si
autẑ. in inferno aiæ. damnatæ frigidite. etẑ. et alijs
nociuis qualitᵗᵉˢ infestant. verissimile etẑ. e.' eisdem
torqueri aias. purgat. cum eadem videat. pena sensus
in utroque loco licet diversitas sit quoad durat.ⁿᵉ
et. acervitᵐ. id. de hoc dicendum e. in 3ª. controversia
Deniq. valde verissimile e.' qd. ex dictis in sectᵉ. præcedente
colligit. sicut ex speciali dispensatᵉ. purgant. aiæ in
locis distinctis a loco subterraneo ita etẑ. purgarᵉ alijs
instrumentis præter ignem. —

Sect.º 4ª.

Explicat. quomo. aia. cum sit = spualis. ab igne corporeo torqueat.

S. Aug. tomo 5°. lib. 21. de ciuit. c. 10. cum rem hanc ex psesso tractauisset, ita concludit cur n. dicamus quam= uis miris tamen veris modis ch. spus incorporeos posse pena corporalis ignis affligi et infra repetit istos modos ee. miros et ineffabiles et ppterea fortasse Albertus Magn. apud Carth. in 4°. dist. 44. q. 10. neminem inquit puto scire verit.m questionis istius nisi cui Deus revelauit et idem fatet. Duran ibidem q. 11. in fine denique Bellar. lib. 2°. de purgat.° c. 12 rem hanc occultam ee. fatet. nec voluit declarare mum. quo aie. tor= queant. ab igne. —

Nihilominus insistentes vestigijs fere omnm. Theologor. conauimur explicare mum. quo ignis corporeus aias. tor= queat in purgat°. et tam ipsam quas demones in inferno eadem enim fere difficultas e. que quamuis omo cui= dem expediri nequeat pot. certe valde probari lic. vt videvimus. —

1a q. sent.a quam refert Duran. supra affirmat aias damnator. torqueri nunc fere ab igne quatenus perfecte apprehendunt se postea coniungendas corpori in quo acerrissime cruciabunt. ab illo et ex hac consideratione orit. vehemens tristitia in illam volupt. sicut oriri so= let in eo qui certo scit se ad mortem ignominiosam ee. damnatum quamuis nondum mortem perpessus sit. de= mones. d. n' torqueri ab igne nisi per accommodat.m et similit.m quatenus scilicet acerrissimo dolore de admissa beatitudine cruciant. et hic dolor optime declarat. exemplo illius quem ignis cat. cum corpora viua exurit et eodem mo. docet aias. purgatorij dia torqueri ab igne sd. hac Dist.ias reijcit. 1° q. script.a et PP absolute affirmant demones ab igne torqueri x. illud xpti D. ite maledicti in ignem eternum qui paratus e. diabolo et Angelis eius. n° q. licet ad metaphoras aut ad commodat.e tam perspicua

Verba detorquere, alioquin nihil firmum ex SS. scrip. eliceret. 2°. quia aiq. purgatorij 2us. coes. Thologi. vere subeunt penam ignis ut patet ex precedente sectione q. n'. solum Metaph.l dicunt ab illo cruciari. 3°. quia aiq. damnatorum patiunt. mo. penam ut sic loquar essentialem. sicut et aiq. beatorum fruunt. mo gla. essali. si aut. nunc solum cruciarent. ab igne, quatenus considerant cruciatus futuros, certe illas maneret pena essalis. multo maior quam mo. sciant. quia multo magis cruciabit ignis cum re vera exuret, quam mo. cum solum apprehendit. exusturus sicut multo magis dolet homo, cum vulnus infligit. quam qd. apprehendit. infligendum. ——

2a. sentia. docet ignem elevari D. virt. ut producat in demonibus et aiabus. tam inferni quam purgatorij. qualitm. quandam doloriferam seu que sit obiectum doloris et pene, dum ab aia. .l. a demone cognoscit. ipsi inherens et illum dedecorans, Sanct. secutus e'. Suar. 3a p. tomo 4°. disput. 46. sectione 2a et illius meminit Duran. supra ante 3am oppiniones, innuere q. videt. Henricus coll. 8°. apud Cartus. dist. 44 q. 11. Unde Henrici in summa tomo 2°. lib. ultimo c. 25. §°. 5. littra. V. eam ibi tribuit. xa. mentem sumelis. ——

Sed mihi hec oppinio nullo mo. probat. 1°. quia illa qualitas .l. eet. corporea et id nec Suar. admittit nec admitti debet cum sit sine fundamto. confingere nobis miraculum, quale necessarium e'. ad constituendam qualitm. corpoream in subo'. omno. spirituali; .l. eet. spualis. et id n'. minus dificile e'. nam .l. illa foret quonnalis. alicui subto. create aut creabili .l. n'. si dicat. hoc 2um. erit qualitas supernalis quia. ut in mar. degratia litt. 4. probavi, omne accidens qd. nulli subto. creabili debet. e'. supernale quis aut. n'. videat. qualitm. supernaturalis

n.

n. dedecori sed honori est. pulchrit. deservire ac proinde n. posse ee. obiectu vehementis doloris animi q. demoni cui inesse erit. Si v°. dicat. 2m. certus videtur illas qualit.m n. fore connaturales ipsi demoni. Et aio eosdem quas cruciat q. qualitas connaturalis alicui debita potius illud perficit nec opporteret ab igne produci cum sequat. eas naturaliter. neque etiam poterit ee. connaturalis alteri substantiae spirituali nam eiusmodi accia solum sunt intellig. voluntas potentia motiva sive species et actus immanentes et de his quidem duobus ultimis dicat. postea n. enim de illis agunt DD. quos nunc contendimus compertare, ceteri v°. nullo modo apta sunt ad cruciandum ut manifeste patet.

2°. probat. falsitas eiusdem sententiae q. negari n. pot. ee. valde occultum quomodo predicta qualitas adeo vehementer cruciari possit substantiam spiritualem q. qui ad illas confugiunt n. auferunt id. afferunt difficultatem, disput. gravissime, et rei occultissime patet cons. q. cum valde obscurum sit quomodo ignis spirit. torqueat ipsi adducat alias qualit. quae vix explicari pot. quomodo spirit. torqueat alia q. facilior explicandi ro. investiganda e. ——

3a q. sententia docet eatenus aias. damnatorum cruciari ab igne quatenus iste divinitus elevat. ut modo producat in illis eum dolorem, quem sentient post resurrect.m et coniunct.m ad sua corpora cum hoc ab igne cremabunt. itaque cum certum sit et intellect. facilimum aias. post resurrect.m punitas corporibus cruciandas ab igne q. cum iste exuret corpora, dolores vehementes efficiet in aia. sic verum est divino facile intellect. nunc aias. separatas cruciari ab igne, quatenus illis eundem dolorem in illis efficiat. In cuius confir. facit qd. sensibile absens pot. divina virt. sentiri a sensibus ut probat. in lib. de aia q. obiectum qd. presens erit aiae. coniunctae corpori scilicet combustio

ignis poterit mo. ab illa separata sentiri. Et si dicat aliquis hoc n. posse dici de aiabus purgatorij quippe quae post ressurrect.m n. habebunt corpora quae comburantur ab igne, sed quae dotibus glae. decorentur. Respondebit facile eatenus cruciari mo. aias. in purgat.o quatenus ignis efficit in illis eos dolores qui provenirent eis si corporibus eent. coniunctae et ipse ignis corpora combureret. Hanc sent.a secuti sunt. Soto in 4.o dist.e 50. q.e Unica art. 2.o Valentia tomo 1.o disput.e 4.a q. 15. puncto ultimo et probabilem putat Suar. supra n.o 7. —

Refferuntur tamen 1.o quia n. explicat quomodo demones ab igne cruciant. isti enim eos nec habeant nec habere possint corpora quae realiter informent n. ss. capaces doloris qui provenit ex combust.e corporis eos ab aia informati. Dices cruciari quatenus ignis efficit in illis eos dolores quos efficeret si possent corpora informare et re ipsa illis ~~subiectum~~ unirent. sed 2.a nam illud sentiret plane impossibile qd pendet ex Hipotesi impossi. et omnino in illa fundam.tur sed hoc qd. demones informent corpora e. omnino impossibile ergo impossibile etiam e. cruciari percipiendo eos dolores quos sentirent si corpora informarent. Confr. quia dolor proveniens aiae. ex sui corp. combust.e resultat necessario in volunt.e ex dolore appetitus corporei sed impossibile e. demones habere dolores appetitus corporei ergo impossibile e. habere in volunt.e dolores provenientes ex eo quos haberet si corpus informaret. —

Ex quo refertur 2.o nam PP. et DD. eodem mo. sentiunt cruciari ab igne demones et aias. separatas sed cruciatus demonis n. pot. ee. ille quem ista sent.a affirat. ut ostensus e. ergo nec cruciatus aiarum. —

Deniq. reijcitur quia pena purgatorij et quae infligitur spiritibus in inferno debet ee. vera et n. fantastica id e. oriri debet ex presentia alicuius mali qd. vero mo. illos affligat sed hoc n. tuetur ista sent.a ergo falsa e. Minor probatur nam dolere demones de afflict.e quae illi proveniret ab igne si per impossibile haberet corpus et torqueri aiam.

in

in purgat.° percept.° eius mali qd. illi proveniret si in eo loco deret. corpus qd. ze v.ª nunquam habebit n'. e'. malus presens nec preteritus aut futurus sd mire conficitur.

4.ª tandem ea qj. cois. et v.ª Theolog. sent.ª e'. demones et aias. eatenus torqueri ab igne, quatenus ita ab illo detinent. et aligant. extra celestes glas. in abo. et infimo loco universi propter sua peccata vt ex ea alligat.e vehemens apprehensio in intellus. et acerbus dolor in voluntm. proveniat, sic S. Tho. 4.° 3.ª gentes c.ª 90. vbi Ferra. et q.e 26. de verit.e art.° 1.° et hic q.e 7.° art.° 3.° et colligit. ex eiusdem doct.ª in 1.ª p.te q.e 64. art.° 4.° ad 1.us et 3.m idem diserte testant. S. Bonab. in 4.° dist.e 44. art.° 3.° q.e 2.ª Argenti. art.° 4.° Scot. Ricar. et Petrus apud Cartusia. ibidem q.e 10. qui illos sequi videt. in coloquio de iudicio aie. particulari art.° 19. Henriq. etc. vbi sup.ª §.° 5.° et alij. —

Vt autem doct.ª hec reddia dilucidior et vrgentius probari pot' advertendum e'. duplicem ee. penam tam in inferno quam in purgat.° vnam damni que precisse consistit in privat.e Beatit.ᵈ qua perpetuo carebunt damnati et ad tempus aie. purg.e Alteram sensus que consistit in dolore seu tristitia afficiente volunt.m sd. quoniam voluntas e'. ceca facultas sicut gaudere n'. pot' nisi de bono cognito ab intellu. ita nec dolere nisi de malo qd. idem cognoscat, Vnde vt demon. l aia. subeat penam sensus prerequirit. in intellu. cognitio alicuius mali qd sit obus. tristitiæ. —

Deinde notandum e'. hoc malum à predictis DD. et presertim à S. Tho. constitui in eo qd. aie. et demones aligati sint ipsi igni n'. vt forã me. sd. vt locatum loco a quo detinentur ne liberi discurrere possint per varia spatia sicut suapte nat.ª discurrere ponunt. hoc autem n' e'. ita intelligendum quasi sola alligatio sit obus'. tristitiæ id enim n'. videt. sufficiens ad declarandam maximam acerbit.m pene sensus qua in inferno et etiam in purgat.° demones et aies. afligi'

docent SS. PP. & S. Thom. intelligit. q. nomine alligat.
id qd. alligatio intrinsece supponit & connotat, nimirum
qd. priventur perpetuo vel ad tempus honorificentissimo loco
nempe cælo in quo summa felicitate fruerent & cum
sint substantiæ nobilissimæ cogantur esse in infimo loco uni=
versi scilicet sub terra & intra ignem torquendis
corporibus destinatum, id que propter causam maxime infamem
& indignam creatura spirituali scilicet peccatum quæ
omnia simul sumpta, nemo est qui non videat esse max.
malum & causam vehementissimæ tristitiæ ut amplius
infra patebit, dolorem vero de his omnibus conceptum perti=
nere ad penas sensus & non ad penas damni. Probatum
est in mat.a de peccatis tract. 9. disput. 2.a cum Durando
Basilio, Molina & Vazquez. —
Quod autem diximus nempe dolores istos & penas esse ve=
hementem quam infligit propter peccatum, confirmat lucu-
lenta sententia S.i Basilii in oratione 23. de futuro iudicio
longe inquit magis horrendum est quam tenebræ & ignis
is fœdor, quem perpetuo ii qui se vitiis obstrinxerunt
retinebunt semper ob oculos sentiis eius peccati qd. pa-
trarunt vestigia perpetuo in memoria ipsorum quasi quadam
tinctura quæ deleri non possit permanentia. —
Si vero petat aliquis cur S. Thom. solius aligationis expli=
cate mentionem faciat cum penam Demonum & aliam
ab igne provenientem declarat. Rx. duplicem huius rei
rationem esse. prior est quia explicata aligatione cetera quæ
addidimus censentur dicta sicut si duces potentissimum
& ditissimum, audiremus detrusum fuisse a rege iusti=
ssimo in teterrimum carcerem eo ipso certi redderemur
de acerbitate huius penæ non propter solam detrusionem in
carcerem sed simul propter circumstantias quas secum
affert quin opporteat illas explicare ille enim supplicii
locus communiter affert detrusum esse ducem a culmine
honoris sui & a domo magnificentissima id que
propter crimen aliquod infame nam rex iustissimus id

n.

n. faceret nisi magnis de causis. Itaq. sicut si prædictus dux et. homo de media plebe in hunc eundem carcerem perpetuo deducerent. Locus quidem idem esset sed pena ducis absq. comparat. ulla maior q. incarceratio ducis secus affert pdictas circunstantias quas in hoe. plebeio n. afferret. sic in angelo et. aia. nobiliss. alligatio ad ignem in infimo terre loco maxima pena e. propter circunstantias quas affert et aliqui alligari ad ignes sine culpa et. cæteris circunstantijs minus acerba pena aut fortasse nulla videat. ——

Posterior ro. e. q. S. Doctor in plerisq. instrumentis corporeis quo Deus eucdere solet ad supernales effectus. agnoscit et. merito quidem aliquit priviuss qd. sit proportio natus rei. instrumenti ut inde quasi sumat Deus occasionem efficiendi medio illo aliquid excelentius et. supernale. sicut in aqua, que corpus tangit et. materialit. abluit ut inde eucdat. ad pducendas gratias ques aiam. spiritalit. emundat, et. in oleo confirmat.is qd. frontem hois. ungit athletarum mores et. internis milites xpi. D. roborat ad fidem coram tyrano profitendam ut q. Deus consentaneq ad alia instrumenta eucderet ignem ad substantias spiritales cruciandas. usus e. aliqua pprietate nali. ignis et. aliis corporum scilicet locandi -t. circundandi res spuales. quo corporeo loco definiri solent - S. q. Thom. explicaturus quomo. ignis subst.m spiritalem cruciaret usus e. nomine alligat. et. detentiones qd. simul declarat pprietatem igni quon= nalem. ——

Ex quibg tandem facile colligit. quomo. ignis torqueat aias. et. demones etenim in inferno ipse ignis qui suapte nat. pot. ee. locus quo subst.a spiritalis definiat eucdit. a Deo ut pducat in illa ubi spiritale quo in vita et. renuens in infimo loco mundi ppetuo detineat. e in intellu perpetuas appregensiones seu consideronem. actuales qua advertat se propter eam. omo. infames deiectas ee. a summa felicit qua per graveinit. perfui potuit in cœlo in eum

abiectum locum et denique in volunt. continuum de tanto malo dolorem. in purgat. autem idem ignis qui suapte nat. esse pot. locus definiens animas, eveheit à Deo ut in illius subst. producat ubi quo in eo infimo loco detineat per aliqd tempus et in intellu. cognit. qua semper etiam si nollet advertat se propter cas. max. infames scilicet ob sui creat. offensas. privatam esse per aliquod temp. summa felicit. qua tunc frui posset in coelo et denique in volunt. continuum de tanto malo dolorem.

Sed obijcies 1°. inde inferri: ignem evehi a Deo ad efficiendos actus vitales intellus. et volunt. qd. est contra nat. actus vitalis, qui petit effici à principio vite non ab extrinseco et mortuo instrumento et praesertim videtur contra S. Thom. qui negat ignem aliquid agere in substantias spiritales. Unde 1a p. q. 64. art. 4. ad 1um. locus inquit non est penalis Angelo aut aie. quasi efficiens alterando nam sed quasi afficiens volunt. obsistando et q. 26. de verit. art. 1. ad 12. ait aiam non pati ab igne quasi alteratam a Deo et in sac q. 70 art. 3. ad 3um. ignis inquit agit in aiam non per modum influentis sed per modum detinentis. Rx. concedendo ignem evehi à Deo ut producat predictos actus vitales qd non esse contra nam illorum ostendimus lib. 1°. de aia. disp. 3a praesertim cum non efficiant ab illo nisi inadequate et satis superque pateat in eiusmodi actibus ro. vite eo ipso quod intellus. et voluntas illos efficiant ut veri efficiunt in re opposita, et ignis simul ad eos concurrat ut instrumentum evectum a Deo ad necessitandas predictas facultates ut ab eis nunquam cessent. nec doctrina ista pot. esse contra S. Thom. cum fortius ipse ideo requirat in igne aliquid supernaturale fieri nempe loco definire substantias spiritales ut inde congruentius assumat illum Deus ad efficiendum ubi quo subst. aliget determinato loco et insuper cognit. et tristitiam. Dico ergo in predictis locis solum negari à S. Dore influxum aliquem malum seu corporeum in Angel. et aiam.

Ob=

Objicies 2°. Demones qui sunt in hoc aere et aliqui qui aliquando exeunt locum inferni aut purgat. ut ad nos ascendant, vere cruciant. ab igne, alioqui tunc essent sine pena quod est absurdum et tamen tunc non alligant. igni nec ignis producit aliquid in eorum intellectu et voluntate. cum sit valde distans ergo pena non consistit in eo quod igni sint alligati et ab ipso aliquid physice productum recipiant. Rx. ex S. Tho. Sit. q. 70. art. 3°. ad ultimum et 1ª p. q. 64. art. 4°. ad 3um. concessa maiori distinguendo minorem non enim pro tunc sunt alligati, quasi actualiter circumdent. ab igne, bene tamen quatenus apprehendunt se esse destinatos illi infimo loco ut suo tempore descendant et ab igne ibi detineant. sic enim qui propter delicta damnant. ad triremes quamvis aliquando exeant in urbes in quas triremes appellunt censentur adhuc eadem pena puniri quia ad illa sunt redituri et illud est eorum habitaculum. Verum autem pro eo tempore quo ab inferno vel purgat°. ad nos ascendunt ignis vere et physice producat in eis praedictam apprehensionem et dolorem incertum est. sed pars quae affirmat verisimilior quia non est impossibile instrumentum elevatum agere in subiectum distans quin agat in proximum et alioqui magis proprie dicent. ignis tunc eos cruciare. —

Objicies 3°. substantia spiritualis non est in loco nisi per operationem. sed demones et aiae nihil operant. in ignem ergo falso dicitur eos esse alligatos igni tanquam loco. Rx. ex dictis in materia de Angelis ttu. 2°. disput. 3ª constare in quo sensu verum sit quod S. Tho. recte affirmat scilicet Angelum esse aliquo modo in loco per operationem. nunc sufficiat quod ibi diximus scilicet substantias spirituales esse posse in loco corporeo idest illi intime praesentes aut aliquomodo a Deo circumdatam licet nihil agat in ipsum corpus et eodem ad hanc doctrinam verum est quod in hac sectione statuimus scilicet demones et aias definiri ab igne et illi alligatos ibi detineri.

Sectio 5ª

Vtrum Pena aiarum purgatorij sit acerbior quam oes. alia presentis Vitæ

Combenit inter oes. DD. maximam purgat.i penam ee
maiorem seu grauiorem quacunque etiam grauissima
pena presentis Vitæ id qd firmissimis nititr. fundamtis
vt postea patebit. Vnde qd. controvertit. solum e. vtrum mini-
ma purgatorij pena excedat max.as huius vitæ et nullus ita
leuiter in purgat.o puniat. vt eius pro supplicium n. excedat
oes. huius vitæ penalit.s et tormenta martyrum et Xpti.
D. dolores acerbissimos.

Partem negantem secunt. S. Bona. in 4.o dist. 20.
art.o 1.o q.e 2.a Bellar. lib. 2.o de purgat.o c. 14. et S.
Suar. 3.a p. tomo 4.o disput. 46. sect. 3.a n.o 7. a-
gens de pena sensus, et dicat rem ee incertam addit tamen
n. videri incombeniens nec à roe. alienum credere penam
aliquas huius vitæ ee absolute acerbiores quam aliquod
purgat.i supplicium, suaderi pot. 1.o Sic sent.a 2.a q. 1. ser-
mo e. l. de pena damni l. de pena sensus, sed neutra ex-
cedit oes. huius vitæ penas ergo. Minor prob. quoad
priorem p.m nam pena damni e. sola beatitudinis priv.o
hanc autem oes. viat.s patiunt. imo et aiæ infantium
in Lymbo et olim patiebant aiæ SS. PP. et tamen n. censet.
sic pena grauiss.a omnium qui in hac vita et SS.
PP. qui olim illam patiebant erant absolute loquendo
in requie, qd v.o ad posteriorem p.m spectat n. minus
efficacit. prob. 1.o q.a quoad durationem dubitari n.
pot. quin multorum hoium. dolores in hac vita maiores
fuerint quam aliquarum aiarum quæ in purg.o per diem
aut hebdomadam permanserunt. 2.o quoad
intensionem dolor Xpti. D. videt. fuisse maximus
quippe qui mensurabat. qualit.s ex qua proveniebat
et. quæ fuit intensior quam viri iustorum charitas
in vnum collecta. Quis autem credat aias. hoiis san-
tissimi quæ in purgatorium delata sit propter pauca verba
otio-

obiecto tam intenso dolore cruciari. 3.° quia quoad
rem specificam et obiectivam multo sunt dolor
in hac vita est de culpis lethalibus in purgat.° v.° non do=
let anima nisi de poenis et decarentia visionis Beatæ
aut ad summum de culpis venialibus, id obiectum illius
prioris doloris est multo maius malum quod infert dolo=
rem ex sua ratione specifica maiorem. Minor patet quia
longe maius malum est culpa lethalis, quam venialis
et quam sit poena.

2.° suadet. quia poenæ animarum purgat.i sunt inequales
et eo leniores, quo peccata quæ purgant sunt pauciora
et leviora quod adeo pauca et levia possunt esse cul=
pæ alicuius animæ, ut mitius torqueatur in purgatorio
quam maximi peccatores torquentur aliquando in hac
vita et quam cruciati sunt nonnulli martyres quorum tor=
menta etiam audita rapiunt in admirationem. Conf. 1.°
quia ut constat ex revelationibus relatis sect. 2.ª poena
aliquarum animarum in purgat.° est adeo mitis ut potius
requies videatur. Ergo incredibile est illam dolorem esse
acerbiorem quacumque poena vitæ præsentis. Conf. 2.°
quia poenæ purgatorii paulatim remittunt donec tandem
finem accipiant ut docent Henriq. lib. ultimo summæ
c. 25. §. 3.° litt. n. et Bellar. in fine illius c.is
14. id colligit ex variis revelationibus aut visionibus. Ergo
aliquando erunt tam remissæ ut a gravissimis huius vitæ
poenis excedantur.

Dicendum tamen est eum qui minima poena afficitur in
purgat.° acerbius puniri quam eos qui gravissimam
quamcumque præsentis vitæ poenam patiuntur. Sic magister
in 4.° dist. 20. litt. D. Sic ignis inquit et si
æternus non sit miro tamen modo gravis est. excedit enim
omnem poenam quam umquam passus sit aliquis in hac vita.
clarius S. Thom. ibi e 1.ª art. 1.° quæstiunc. 3.ª
in purgat.° inquit erit duplex poena una damni
alia sensus et quantum ad utramque poena purgat.i
minima excedit maximam poenam huius vitæ. Valen.

tomo 4° disput. ultima q. 1ª puncto 3° assert. 4ª
idem colligit ex Alex. 4ª p. q. 26. memb. 3° art.
4°. §. 4. Henriq. supra, Picar. et P° apud
Carthus. in 4°. dist. 20. q. 2ª

Probat. 1° testimonijs SS. PP. nam S. Greg. in illud
psal. 3. peniten. Domine ne in furore tuo arguas me.
illum inquit transitorium ignem omni tribulat.e existimo
praesenti intollerabiliorem. Beda ibidem seu quod
idem est in 1um versus psal. 37. ait a Davide exis-
timari penam purgat. graviorem, quam quidquid
unquam passi sunt latrones .i. S. Martyres .i. quidquid
gravius homo possit excogitare et ante unquam
S. Aug. ibidem, gravior inquit erit ille ignis
quam quidquid homo pot. pati in hac vita. et
S. Ansel. in Elucidario agens de penis purgatorij
minimam inquit maius est quam maximum quod in
hac vita excogitari pot. —— etc.

Ex quo colliges esse [illegible] Bonaventuram, [illegible]
[illegible] affirmat hoc esse intelligendum de maxima purga-
torij pena, quae [illegible] levioribus [illegible]
[illegible] S. Anselmus diserte comparat minimam
purgatorij cum maxima huius vitae [illegible]
[illegible] illa [illegible] quare [illegible]
[illegible] maximam penam [illegible]
[illegible] valde [illegible] doctrina hortans
[illegible] ut tantae penae acerbitatem timeant et fugiant,
[illegible] in multis esse illa pena mitior quam aliqua pe-
na huius vitae [illegible] minus [illegible]
re [illegible] maximam et levem penam [illegible]
[illegible] indefinite [illegible] doctrinae [illegible]
[illegible] sancti [illegible]
[illegible] commendant [illegible] beatorum [illegible]
[illegible]
[illegible] huius vitae [illegible] penam [illegible]

[illegible]

Quod certissimum e'. at v°. quoad rōēm specificam a qua desumit°. absolute malitia manifeste constat graviorem penam ēē. carere brevissimo tempore suprema felicitē sicut longe melius e'. per horas frui Deo quam permultos annos felicit°. huius vite x°. illud psal. melior e' dies una in atrijs tuis super millia de quo eleganť. S. Aug. lib. 3°. de libero arbitrio c°. vltimo ex quo vlterius dixi penam istam damni ēē. ex sua specifica rōe. maiorem dī. pena sensus huius vite etenim in inferno n'. e'. dubium quin pena sensus a. sit maior quam oēs. aflictiones huius vite sed pena damni in eodem inferno e'. gravior quam pena sensus. vt fatentur DD. g°. pena damni in purgat°. quę e'. eadem cum pena inferni addito solo discrimine durat°. acerbior erit absolute quam oīs. pena sensus. —

Deinde quoad posteriorem p°. probat°. idem arg. q°. ille dolor seu pena sensus e'. absolute maior cuius obum'. seu mat°. e'. magis malum et cuius subum. e'. mal to magis dispositum ad sentiendum sed dolor cuiuscumq. aīę purgatorij e'. de maiori malo quam sit oē. malum vite presentis et subum seu ipsa aīa. e' multo magis apta ad sentiendum quam oīs. hoēs. in hac vita mortali

Lg. dolor seu pena sensus cuius libet aīæ. purg. e. ab=
solutè maior quam oēs. dolores vitæ præsentis. Coa.
e. euidens. Maior prob. q.a in 1.ii dolor sicut et
aliþ actus præcipuam perfectum sumunt ab obo. deinde ipsa subi.
dispositio e. maximi momenti ad qualit.m et quantit.m
doloris sic enim hoēs. melioris temperamenti et qui
magis attentè perpendunt mala sua acerbiori do=
lore cruciant. 1.a v.o prob. in 1.ii q.a quælibet
aīa. purgat. dolet de carentia summæ felicit.is quod
vt diximus e. maximum malum pœnæ et n. vt cunq.
sed de carentia beatitudinis quam statim consequi
possent et quæ ideo differt. q.a in Deum peccauit
et propterea detinet. in abo. loco teneb. ligata
corpori quo longè liberior et nobilior e. quæ oia
præsc[i]erunt mam. grauissimi doloris præsertim in
aīa. cognoscente excelentiam suæ nāæ. et ~~doloris~~ donorum
græ. quibus insignit. et aliunde vehement. optante
Deum videre, desiderium enim ardens et n. exple=
tum max.e defatigat. ——— ~.
Deinde aīa. purgat. e. multo expeditior ad
percipiendum dolorem hic q.a melius apprehendit oba.
saltem spiritualia et abstracta a sensibus quale e. malum
qd. patit. in corp.e enim n. apprehendunt. eiusmodi oba. vt
st. in se, tum etiam q.a Deus medio igne vt instrumento
necessitat illam vt ne momento quidem ab ea cogit.e divertat.
sicut in hac vita divertere solent hoēs. a suis mi=
seriis consideratione. tum præterea q.a cum sit liberior
a corp.is grauit.e et multiplici sensuum occupatione, super=
sunt illi plures vires quas exerat in operationibus
spiritalibus quarum vna e. dolor volunt.is ad quem ibi
semper eliciendum necessitat. a Deo, tum denique quia
cum aīa. sit viuum sensuum origo n. pot. n. ee. ipsa
multo magis sensitiua et ita in corpore vbi sentit
mediis facultatibus sensitibis, minus doloris percipiet
quam extra corpus vbi per se ipsam sentit. e.o Lg.
ab=

absolute acerbior pena cuiuslibet aiæ. purgatorij quas max.ª afflictio vitæ presentis. Id quod respondendo ad argumenta partis contrariæ dilucidius explicabitur.

Prius autem obiter notandum est. Et aiæ. PP. in Lymbo dolores. Serent. de dilat.e suæ beat.is vt in disput. precedente dicebamus, nihilominus longe diversus fuisse ab eo quem aiæ. in purgatorio patiunt. 1.º q.ª dolor PP. Lymbi n. erat necessarius nec illatus ab igne aut ab alia extrinseca ca. sed liber et precise ortus ex cognit.e dilationis beatitudinis; Unde poterant ab illo cessare et ad alia divertere. 2.º q.ª dilatio suius beatitudinis n. erat propter culpas proprias sed ob legem D. providentiæ rõe. cuius sciebant se n. ee. in statu videndi Deum quamvis per ipsos n. staret qd. valde leniebat dolorem. 3.º q.ª Deus n. solus eos PP. recreabat cælestibus consolationibus sed etiam impediebat vehementiam et continuat.m apprehensionis carentiæ beat.is dolor v.º aiarum purgat.e e. omnino necessarius et illatus medio instrumento vivissimo et corporeo id q.s propter culpas proprias et personales vt propter cam. adequatam dilationis suæ beatitudinis in cuius ~~[illegible]~~ consideratione vehementissima perspectio ff. nec tam afficient.r à Deo recreant.

Ad 1.us Rx. neg. minorem quoad vtramque p.m et ad probat.m prioris Rx in infantibus Lymbi sane ee. max.m penam et quæ absolute sit gravior quam des. suius vitæ penalitates. Et n. afferat illis dolores seu penas sensibilem Deo ita providente: et ideo nobis, qui sensibilit. sæc mala pendimus exigua pena videat. in rõe. v.º dum vivit priv. visionis beatæ n. e. pena q.ª n. dum e. in statu in quo possit videre Deum et sæc e. aliqua ex pt. rõ. obquam, in PP. Lymbi n. censebat. tam sæc acerba penas q.ª n. detinebant. ibi ob culpas personales vt dictum e. sed q.ª n. dum erant in statu videndi Deum. At v.º aia purgatorij caret visione beata quam posset illico

obtinere et privat. illa ob culpas suas quam
indiu plene expiauit. ——

Ad 1.as v. probationes posterioris p.ti iam responsum e.
ad n.' ee sic sermones de durat. pene nas quentus
ad hanc superat. saepè purgatorij pena a multis
malis vitae presentis. Ad 2.as similit. concedo si
loquamur de intensione rigorosa quae consistit
in latit.e graduum, in aliquibus et. presertis in xpto
D. fuisse maiorem dolorem quam in aliquibus
aiabus purgatorij. At si sermo sit de precipua et
quasi indivisibili qualitate doloris desumpta ex obo.
et subo.' ut iam explicuimus, maior e.' dolor in
qualibet aia. purgatorij in cuius confirmat.m et ex-
plicat.m facit qd in mat.a de charit. tt.u 3.o disp.
4.a cum S. Aug. S. Tho. et alijs DD. dicebamus scili-
cet amorem cuiuslibet beati ee absolute maiorem max.
amore viatoris etz. Beatiss.e Virginis q.a et plures
gradus intensionis habere possit amor Dei in hac vita
nunquam attingit eam quantit.m indivisibilis perfect.is
quam hec amor quo Beati prosequuntur Deum clarè
visum. Sic ergo in re proposita licet dolor huius vitae
possit ee intensior nunquam tz attinget eam quasi
indivisibilem rōem doloris provenientis aie separatae
iam a corp.e ex malo qd patit. in purgatorio.

Ad 3.m prob. Rx. dolores de culpis lethalibus
conceptum maiorem quidem ee quoad appretiationem
propter rōem ibi adductas: sed tz in g. peiore pene
ut hic loquimur maiorem ee dolores purgatorij
1.o q.a ille dolor e.' liber pot. enim quis ab eo ces-
sare prohibito dolor v.o purgat. e. necess.us. 2.o
q.a ille e.' de malo preterito scilicet de peccato
iam commisso et qd. per ipsum dolorem si perfectus
sit auferri. hic v.o e.' de malo presenti [illegible]
[illegible] tollere. 3.o [illegible] tempore [illegible]

pena expeditur [illegible] huius vero separata, cum quando ad [illegible] ma [illegible] dolor de [illegible] pena sit meritoria et honorifica; purgatorii vero est [illegible] pena et opprobrium adfert.

Ad 2.am argumentum respondeo negando consequentiam, ratio adducta supra persuadet minimam purgatorii penam esse maiorem maxima huius vitae. ad 1.am confirmationem respondeo ex sectione [illegible] comparare [illegible] revelationes [illegible] non persuadent penas purgatorii in se esse minimas, et tantum modo comparatione aliarum quas animae [illegible] devent, pariunt. ad 2.am confirmationem respondeo incertum esse an illa pena quoad [illegible] secundum [illegible] imo probabilius est doctrinae [illegible] comprobat [illegible] haec pena esse [illegible] in iudicio particulari [illegible] determinata quoad intensionem et durationem et ita [illegible] purgatorio, donec tempus elabatur, sicut ille qui per decennium damnaretur ad [illegible] tantum [illegible] in ultimo mense quantum in primo.

Quod vero de revelationibus dicitur [illegible] habere potest ut [illegible] minima [illegible] quoad durationem quia iam [illegible] detinebatur in purgatorio [illegible] spes adfert aliquid maioris gaudii. ad 2.o [illegible] negando [illegible] quia totum illud decrementum [illegible] latitudinem penae purgatorii, quae acerbior est pena huius vitae.

Sectio sexta.

Sectio 6ta

Utrum animae dum in purgatorio poenis torquentur, non solum liberentur a poena peccatis debita, et etiam a culpa.

Certum est non liberari a culpis lethalibus, nam qui in puncto mortis inveniuntur cum labe peccati lethalis ad infernum vel ad limbum puerorum detruduntur. certum praeterea est poenis temporalibus quae debentur peccatis mortalibus tam et venialibus quam venialibus iam remissis quoad culpam animam liberari seu purgari in purgatorio; solum ergo superest difficultas an et quo modo liberentur a culpis venialibus. constat ex [illegible] interdum non posse in praesenti vita remissa ipsis, qui gratia dei insignitis mortem obierunt; et quoniam res haec pertinet ad tractatum de penitentia, et ibi hanc difficultatem expedivimus in eam omnem remittimus lectorem.

Sectio 7a

De aliis quae spectant ad statum animarum purgatorii.

Dico primo animae purgatorii ita sunt in gratia confirmatae ut neque lethaliter neque venialiter peccare possint. prima pars est certa

certa [illegible] fide. et quidem quod ad culpam
letalem attinet manifeste constat ex cap. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] declarationem, si ceci-
derit lignum ad austrum aut aquilonem, in quo-
cumque loco ceciderit ibi erit. quorum verborum
sensus est hominem perpetuo salvandum, [illegible]
[illegible] sine culpa letali, [illegible] vero perpetuo dam-
nandum: si autem anima purgatorii peccaret [illegible]
[illegible] damnaretur in aeternum, cum tamen in tem-
pore mortis nullam gravem culpam haberet.
et sapientiae 4.° dicitur [illegible] raptus ne malitia mu-
taret intellectum eius. si autem post mortem solet a-
nima peccare letaliter, solet etiam [illegible]
[illegible] infelicissimam efficere: unde [illegible]
[illegible] in sermone de mortalitate; per Salomonem
[illegible] docet [illegible] [illegible] eos qui Deo placent pre-
[illegible] [illegible] [illegible] mundi contactibus po-
[illegible]. quod vero ad culpas veniales pertinet
[illegible] probatur quod cum [illegible] separat anima a
corpore subit particulare iudicium [illegible]
[illegible] et ix [illegible] et quantitatem culpae
[illegible] [illegible]. si autem novas culpas
[illegible] [illegible] committere, [illegible] no-
[illegible] [illegible] [illegible] et ita magis ac magis
in purgatorio detineri, cum in caelum ingredi
non [illegible] nisi perfecte expiata [illegible]
divina providentia [illegible]
[illegible] purgatorio [illegible]

videndi Dei desiderio inflammatur; cætera ut.
Et si petat aliquis unde proveniat animabus purgatorii sic
impeccabilitas. Rx. provenire ex D. auxilio quod illi sta-
tuit maxime consentaneum est. Itaque Deus necessitatem
Physicam non peccandi infert animabus denegando illis concursus
generales requisitum ad peccata commissionis quæ non
nisi medijs actibus possibilis patrari possunt. Et afferendo
in actu 1º tam efficax auxilium ad vitanda peccata omi-
ssionis ut virtute illius non possit anima non implere ea præcep-
ta, quæ si ommitteret peccaret, quod vero maxime consenta-
neum sit illi statui animas non posse peccare et separari
ab ultimo fine, ostendit S. Th. lib. 4º contra gent. c. 94
et 95. Quomodo autem id cohæreat cum libertate quæ
in eo statu sit ad bonos actus efficiendos non est huius
loci sed in simili explicatum est in materia de incarnatione
dum sermo erit de concordia libertatis Christi D. cum præcepto.

Dico 2º. animæ purgatorii non solum insignitæ sunt
habitibus gratiæ et virtutum quas habebant dum erant
corpori unitæ sed etiam plures illarum actus exercent, af-
fectio est etiam certa quia gratiam et charitatem sunt alio-
qui non erunt Deo gratæ, virtutes vero morales
non amittunt cum eas etiam in beatitudine habeant; sint
spes etiam in illis perseverat cum nondum sint gloriam
consecutæ et denique fides non adimitur, tum quia illa
supponitur a virtute spei tum etiam quia nondum habent claram
visionem quæ fidem excludat. Ex quibus infertur
etiam ab animabus actus istarum virtutum, tum quia sciunt
id placitum esse Deo tum etiam quia illis occurrunt mul-
ta quæ ad id præstandum maxime excitant, credunt
enim firmius D. misteria quæ fiunt magis credibilia
experimento eorum quæ iam perspiciunt. sperant gloriam
suam ardenter desiderant. amant Deum a quo per-
severantiæ donum acceperunt, gratias agunt quod iam pe-
ricula damnationis evaserunt. patienter ferunt acerbi-
tatem pœnarum Etc.

Sed

Sed obijcies 1°. inde inferri aiam. purgat. adhuc mereri aus pro dicti actus sint supernales et liberi eliciant. q. a subst.ª Deo gratia praeter quam nihil aliud requiri videtur ad merendum conseq. autem concedi n. pot. sine absurdit. nam oppositum ut recte valen. sup.ª q. 1. puncto 3°. asserit 3.ª certissimum e. et docent Durerus et Suar. disput. 47. sect. 2.ª cum Caterino Roffensi et Soto ait de fide ee. aias. illas iam n. mereri augmentum gre. et gloriae nam 2°. ad corint. 5°. dicit. des. nos manifestari oportere ante tribunal xpti. ut referat unusquisque propria corporis prout gessit sive bonum sive malum et in iudicio particulari qd. subit aia. in mortis puncto concludit negotium quatenus ad salutem l. damnat.ᵐ gsternas spectat.

Rx q. neg. conseq.ᵐ q.ª via ex conditionibus ad merendum requisitis e. status viatoris ut in mat.ª de gra. ttt.ⁿ is. dictum e. aia. autem purgat. iam n. e. in via proprie loquendo sed in quodam quasi medio ubi pugasse concedit. illi qd. necessarium e. ad auferenda impedimenta Beatitudinis, quam in sua vita meruit ad id autem n. requirit novus meritus sed solus qd. elicere possit aliquem actum quo detestet. peccata venialia nondum remissa quoad culpam et quod pati possit penam quam nondum plene persolvit. Unde recte notavit Suar. sup.ª n. 7. aias. purgatorij ee. quibus in statu satis patiendi sed n. satisfaciendi q.ª satisfactio proprie denotat actus qui sit etiam meritorius aia. v°. purgatorij n. meret.

Obijcies 2°. aia. purgatorij clare videt veritatem° omnis misteriorum fidei q. superflua erit fides D. et supernalis in ea. patet cons.ª q. fides Dei e. obscura at prointe minime necessaria, ubi iam ora. claruerunt, ant. patet 1°. q.ª in particulari iudicio proponit. ei clarissime qd. bene se gesserit credendo misteria xptianae religionis et qd. extra illam n. potuerit ee. salvus. 2°. q. videt purgat.ᵐ qd. crediderat et multa alia spectantia ad

Esta o.ª ha de estar primero que la pajaia que comienza virtutum infusarum

vitas et aeternas, inde aute evident. collocit ceteros veritatem. R. concedendo ans. et negando conam q. illas claritas e. abstractiva, saltem quoad praecipua mysteria n. enim videt Deus ut e. in se, nec incarnat. eucharist. et plerag. alia myst. intuitive sed evidentia quadam in attestante, de qua in mat. de fide, sed aute evidentia ut ex eadem mat. suppono n. excludit fides quoad subm uno neg. quoad actus saltem pro diversis instantibus. ita ut in uno possit ee. actus illius evidentis in altero actus fidei. Adde qd. praedicta evidentia in aiabus purgatorij fortasse e. nalis quoad entitatem et similis illis quas demones sent. ad eliciendum v. actus supernales spei quem eliciunt ille aie. praerequirit in intellu. actus supernalis proponens voluntati obum. qd. sperat q. nalis n. sufficit n. sent. aute aie illae alios actus supernales qui id praestet nisi fidem et ideo necesse e. illas in purgat. conservari.

Dico 3°. aie purgatorij os. omno. certe de sua aeterna salute et coent. de ceteris oibus a quibus illa pendet. Sic S. Tho. in 4°. dispu. dist. 21. q. 1°. art. 1°. quest. 4.ª Caiet. tomo 1°. opusculor. ttr. 23. q. 2ª dicens ee. coem doctr. ecclesie et sent. certa roe. Valent. supª. asserit 2ª dicens ee. certas et indubitatas apud theologos post condemnat. articulor. Luteri, quor. 38. erat aias purgatorij n. ee. certas de sua salute, saltem Des. Suar. disput. 47. sect. 3ª. n. 5. dicens res ee. certissimam et Bellar. lib. 2° de purgat. c. 4° vocans eam coem theolog. sentm. —.

Probat. q. certissimum e. ex dictis ttr. 1°. disput. 3ª aias. istas subiisse iudicium particulare, sed in iudicio particulari manifestat. unicuig. aie suus status q. aie. purgat. tunc cognoscunt se destinatas ee. gaudijs sempiternis, et ibi solum detineri ut luant penas peccator. pro quibus n. plene satisfecerunt. Unde coent. cognoscunt se ee. gratas Deo et ornatas sibibus

vir-

virtutes insufficax, imo verisimilius e. qd. Suarez supra n°. 8°. in fine advertit, eas etz. ee certas de tiratd. suæ penæ natæ cus in particulari iudicio constet eis de pœna quaz merent. sicut &. de gla. coent. sciant quantus perse loquendo duratura sit: nisi aliunde suffragiis peragilus minuat. id enis n. e necesse illis constare, cus pendeat ex libera volunt. eoz qui postea orones. aut sacrificia oblaturi ss. —

Sed obiicies 1°. ecclesias orare pro aiab. purgatorii ut liberent. de penis inferni &. de profundo lacu ne cadant in obscurum &. tartarus eas absorbeat. si autz. certus eet. illas n. fore damnandas in æternus superflua &. vana videret. oratio. Respondet, Bellar. supra c°. 5°. peti ab ecclesia id qd. certum e. ee concedendus a Deo, qa. Deus ipse vult id peti, in cuius confir. adduci pot qd Xphus D. sæpe oravit Patres, petendo ea quæ certo sciebat ee. concedenda; reperit tz. ista solut°. qa. qd. oino. independent. ab orat. certo scimus certo ee. faciendus superflue postulat. neq. eiusmi. orat. Deus inspirat cus sq. certi simus aias. purgat. ee. consecuturas salutem, licet pro illis n. orent. superflua foret oratio. Xphus. autz D. petebat quides qd. concedendus ee. sciebat sed q. simul noverat concedendus ee intuitu orones. suæ, ideo Patres deprecabat.

2°. q. &. melius respondet aias. considerari ab ecclesia, quasi nunc eent. in ipso mortis conflictu existentes forent ante tribunal iudicis orat q. promte Deus ut ita misericordit. agat cus illis ut n. discedant a corpore cus gravi peccato propter quod in iudiciis condemnent. nec refert ecclesias diserte testari se preces effundere pro aiab. fidelius defunctorum nas id inteligendus e. specificative ut ita loquamur idest pro aiab. illoz qui iam quidem defuncti sunt sed considerant. ut mr. morituri q. ea consideratio

deserviunt et ad memoriam mysteriorum mentibus nostris firmius imprimendam et adorandum insinuandum. Ut ita serviens illa oratio pro omnium modo prosit non ad liberandas animas ab inferno sed a purgatorio. in cuius rei confirmationem facit quod eadem ecclesia celebrans singulis annis Christi D. festivitates perinde se gerit ac si nunce Christus D. expectaretur incarnaretur resurgeret &c. cum tamen tot abhinc annis ista contigerint.
Obiicies 2°. varias visiones seu revelationes quas refert Carth. in opusculo de 4. novissimis art. 47. in quibus mentio fit de variis animabus quae cum in purgatorio cruciarentur incertitudinem dabant suae salutis consequendae. Caietanus ubi supra cum sibi etiam simile quippiam obiecisset. Respondet his verbis dicendum quod doctrina ecclesiae non innititur incertis visionibus quales sunt illae quas ecclesia non approbavit, et forte fuerunt somnia aut extases aut syncopae, aut illusiones daemonum ad nova dogmata inducenda. Ex quibus Caietani verbis illa solum accipio quae modestiora sunt et sufficiunt ad elevandam auctoritatem praedictarum revelationum quatenus obstare possunt assertioni nostrae de qua non licet dubitare.
Petet vero quispiam non immerito ex quibus principiis et qua certitudine colligant animae purgatorii statum suae salutis consequendae. Caietanus, Bellar. et Valent. putant clare et intuitive ab illis animabus cognosci se habere gratiam et caritatem, ac proinde iustas esse et dignas consequendo praemio. mihi tamen id non probatur. 1°. quia dona supernaturalia non possunt evidenter et intuitive cognosci nisi Deus infundat speciem supernaturalem a qua repraesententur aut saltem alio concursu supernaturali et praeter cursum legis suppleat defectus talis speciei non est autem sufficiens fun=

fundamentum quo niti possimus ad eas speciem
l. concursus concedendum animab. 2.° quia licet
ea dona cognosceret intuitive non inde infert certas esse
sua sempiterna salute quia poterat ea dona amittere et ita
oporteret recurrere ad aliud principium ex quo anima certo
colligat se nunquam eas amissuram. —

Melius quod Suar. supra post longum discursum quia
ad rem propositam necessarius non est respondet in iudi-
tio particulari manifestum fieri totum quod ad salutem
animae spectat ita ut de illo certa reddatur non declarat autem
modum huius certitudinis et an sit cum evidentia con-
iunctus quare addendum est id manifestari animae
per evidentiam quam vocant in attestante itaque Deus sive im=
mediate sive media specie intelligibili producat in intellectu animae
separatae actus quo clare cognoscat Deum summe vera=
cem esse qui illam alloquitur et dicit ipsam esse in gratia
et charitate dignam quae proinde sempiterno premio in tali
gradu et differat donec tantum poenae sustineat pro tali-
bus ac talibus culpis, posito enim hoc actu certissime
et evidenter cognoscit anima hoc omnia esse vera licet illa
non cognoscat intuitive et ut sunt in se: efficit enim
formaliter aut virtualiter hunc discursum quidquid Deus dicit
est verum sed Deus dicit hoc et hoc ergo hoc et hoc est
verum ubi cum maior et minor sint evidentes ut
nunc supposuit et consequens l. evidens esse non potest cum
non est evidens contra principia logicorum. dico autem hunc dis-
cursum effici formaliter aut virtualiter quia sufficeret
intellectus actus unus quo anima cognosceret omnia quae diximus
esse vera eo quod clare dicantur a Deo infinite
veraci, summa enim veracitas cognita ut infallibilis
si clare loquatur est motibus sufficiens ad actus evidentes
seu qui evidenter notificet omnia illa, quae proponit et hoc
est evidentia quam Theologi vocant in attestante.

Dico 4.° licet post generale iuditium nemo
permansurus sit in purgatorio incertum est quandiu

aiq. nunc detineant. in illo prior p. ut diximus certas concedit. ab oibq. et. desumit. ex illis verbis xpti D. Math. 25. dum concludit generale iudicium ~~illud~~ ibunt ~~qui~~ (inquit) in ignem aeternum iusti autem in vitam aeternam, nemo ergo manebit in purgat.o quod neque e vita aeterna neque aeternum supplicium. Posterior p. assertionis e. 3.a Johis in 4.o dist. 17. q. 3.a art.o 2.o in fine definire voluit hoc tempus dicens neminem ultra decem annos in purgat.o detineri ergo Ct grani censura dignum n. sit ut bene Suar. disput. 46. sect. 4. in fine fundam.to dictus e. et. praeterea refellit. his q.a nonnullis revelationibus fert. aias aliquas usque ad diem iudicii permansuras in purgat.o hic eas q. suffragia, quae per multos annos offert ecclesia pro eisdem defunctis indicat n. posse sciri quandiu aiae ibi detineant. —

Sed, contra priorem p.m obiiceat aliquis multos morituros ee. prope diem iudicii qui tunc potuerunt multa peccata pro quibus brevi tempore satisfieri n. possunt. ergo aliquos post diem iudicii detinendos fore in purgat.o

Rx. dato ante negando coas. q.a poterit Deus efficere ut pena sit ita acerba ut sua intensione compenset temporis brevit.

Disput.o 4.a

De Loco et statu aiarum infantium qui cum solo peccato originali moriunt.

Mat.a huius disput.is gravissima e. sed quoniam satis late

de

de illa diximus in tract. de peccatis tit. ultimo disput.
3ª Sic solum brevissime recolemus ad complementum
suis tituli quod ibi DD. PP. et omnibus momentis stabilitum
est. In 1º igitur conveniunt DD. animas istorum infantium
in perpetuum fore privatas Beatitudine supernali. ac
proinde statim detrudi in aliquem subterraneum locum
qui dicitur puerorum Lymbus ubi sustinent penam damni
qua in predicta privat. consistit atque hanc Veritatem
definijt concilium Floren. sessione ultima cuius Ver=
ba in sequenti disput. referent. —
Deinde et nonnulli contra senserint verissima sententia est
nullam omnino penam sensus infligi illis animabus sive
ab igne sive ab ullo alio provenientem ut docent
Magist. S. Tho. S. Bonav. Ricar. Scot. Duran.
Egidius. Gabr. Baso. Vdalgi. Argen. Sotus. Lyran.
Palauis. Andreas. Pt. Beltranus et Fumel. locis
in illa disput. citatis et id ipsum docent S. Nacian.
et S. Aug. ibidem. —
Preterea Sent. istas animas cognitionem rerum naturalium imo
et Dei auctoris illarum: Sent. item aliqualem et si
minus perfectum amorem Dei naturalem. et gaudium ex
tanti boni cognitione proveniens. Et non propterea dicendae
sint sine absolute Beatitudine naturalem. tum quia ad illas requiritur
interna rectitudo illa autem animas sunt aversae à Deo Sibi aliter
ratione peccati originalis, tum etiam quia ille Dei amor et illud
gaudium non est omnino perfectum. —
Denique post generale iudicium quando animae corporibus unitae non
sitabunt locum aliquem amenum ubi in gaudio et
afluentia degant super terram (ut Catharinus Salmeron
Campen. et Petrus de Aquila senserunt minus bene
et probabile putabit Suar. 3ª parte tomo 4º. disput.
45. sect. 2ª. nº. 11 in fine) sed reddibunt ad
locum subterraneum ubi modo sunt. Ut gravissimorum
scholasticorum et PP. auctoritate efficaciter probavi loco
citato et D. providentia non sit permissura, ut inde

l. minimam tristitiam capiat, id qd. vitent. Deo purgam facile erit.

Disput. 5a.

Utrum aiae. adultiae qui in peccato lethali actuali moriuntr. statim in infernum detrudantr.

Assertio quae affirat. n. solum e. cois. Tholoe. sd. etiam ex fide certissima definit. cnim a Benedic. 11. in illa extrauagante quam in 1a. disput. retulimus definimus inquit qd. 2um. Dei ordinatnem. coiae. aiae. descedentium in actuali peccato mortali mox post mortem suam ad inferna descendunt ubi pennis infernalibg cruciantr. et Concil. flor. sessne. ultima definimus inquit illorum aias. qui in actuali peccato mortali l. solo originali descedunt mox in infernum descendere, pennis tn. disparibg puniendas.

Nec minus perspicue id colligit. ex sa. scriptura Iob. 21 ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt et Luc. 16. mortuus e. dives et sepultus e. in inferno. Unde S. Aug. relatus a S. Tho. in Catena, sepultura inquit inferni penarum profunditas e. quae superbos et misericordes post hanc vitam vorat et S. Basi. e. inquit infernus quidam locus cois. in intimo terrae obumbratg undique et opacus cuius e. quodam orificium in profundum tendens, per quod patet descensus aiabg. ad mala damnatis.

Deniqz. ro. manifesta e. qa. eiusmi. aiae. in particulari iudicio destinantr. penis inferni sd. nulla e. ro. ob quam differatr. sentae. executio sg. statim ad

ad illum locum detrudunt. Nota tamen hoc intelligendum esse 2um communem legem ut S. Bened. 11. diserte testatur supra, nam ex speciali providentia aliquas animas detineri solent illic non minus quam eius impiorum essent, nihilominus ad vitam mortalem iterum redditum reservant de quibus in ttt." 1°. disput. 3a

Quem statum istae animae habeant in inferno partim constat ex disput. 3a in qua poenas acerbissimam illarum declaravimus, partim constat ex infra dicendis in ... conversia. Solum adverte rationem certissimum esse locum istum in quo animae damnatorum cruciantur esse sub terra. Et enim S. Aug. 20. de civit. c. 16. dubitaverit, constanter tamen credit in ecclesia colligit quod ex testimonijs adductis et ex ipsis. Thomas in 4. dist. 45. Ubi Soto q. 1a art. 1°. contrarium ait esse plusquam temerarium et Valent. disput. 4 q. 1a puncto 1° eandem veritatem probat. Plurimis PP. testimonijs et inter eas etiam S. Aug. lib. 2° retractationum c. 24. denique accedit congruentia quia non est alius locus in quem magis commode detrudi possint damnati qui sunt abiectissimi sunt in D. conspectu.

Sed obijciat aliquis S. Chrysost. qui apud S. Thomam in catena supra sicut Regum inquit carceres extra manent sic et extra mundum alicubi est infernus unde et exteriores tenebrae dictae sunt sentit quod infernum non esse sub terra. Resp. me non invenire hic verba in S. Chrysost. non dubito tamen quin S. Thom. alicubi legerit nisi forte nomine Chrysost. significare voluerit auct. imperfecti in Matth. cuius opus et S. Chrysost. non sit inter opera illius circumfert. Sic enim auct. omilia 53. declarans illa verba c. 25. servum projicite in tenebras exteriores quidam inquit dicunt non tantum esse infernum deorsum sed extra mundum istum esse aliqua abiectissima loca et ignea in quibus puniuntur qui digni sunt forte.

Eg. ideo dixit inf. exteriores penas n. inferiores sed. in his verbis nec negat infernum subterraneum ve locum nec absolute sed. ex aliorum sent.a locum illum extra mundum asserentium. nec si absolute assereret. fidem faceret sufficientem sola auctoritas huius D.ris Dico ergo certum ee. damnatorum locum ee. sub terra et n. extra mundum, cur v.o illorum supplicium appellet tenebras exteriores vide apud Interpretes.

Disputatio. 6.

Utrum sint alia animarum receptacula preter hactenus explicata Ubi quonam ordine ista sint constituta.

Dico 1.o nullum e. receptaculum animarum post mortem preter hactenus enumerata. Sic S. Tho. in Sup. q.e 69. art. 7. et. com. DD. in 4.o dist. 45. colligit. q. ex SS. PP. et consensu ecclesie. Prob. rõe S. Thome receptacula animarum post mortem st. loci quibus destinant. ut pro bonis operibus aut peccatis premio l. pena afficiant. sed. hi loci st. tantum 5. in superioribus disputationibus explicati scilicet celum infernus lymbus puerorum lymbus PP. et purgatorium ergo 5. tantum st. animarum receptacula sup.a explicata. Maior et. eva. patent Minor prob. q. l. aia. post mortem, ita e. a peccatis expiata ut nihil eius quoad culpam aut penam maneat

et

et. hc post xpti D. mortem et. assertionis statim Beatitudine fruuit. et. caelos ascendit. Ante mortem vº Salvat. in Lymbo PP. detinebat. aut n. e divino expiata id. adhuc culpae l. penae rea e. et. hc si solum Leat. culpam originalem defert. ad Lymb. puerorum si vº Leat. culpam actualem mortalem defert. ad infernum si denique solum Leat. veniales aut reatum. penae temporalis defert. in purgat.

Sed obijcies 1º Aia. illius hois. qui cum originali et. veniali tantum culpa moreretur. n. pertineret ad aliquod ex pdictis receptaculis. ig. n. sunt exacte numerata. Ans. patet q. nec deferret. ad caelum nec ad purgatorium aut Lymbum PP. cum hc sint stamina aiarum iustarum. illa vº quae originali labe infecta e. careat iustitia. nec differret ad Lymbum puerorum ibi enim nulla pena sensus e. aia. vº hoīs veniales culpas meret. penam sensus, ut patet in purg.º Nec denique detruderet in infernum q. ille e. locus, eorum qui culpas mortales actuales hent.

Respondet S. Tho. sup.ª ad 6 argumentus casus istius ee. impossibiles q. nullus ho. morit. in originali et. veniali solum, misi aut. videt. S. D. eo fundamento qd. recit. 1ª. 2ª q. 89 art.º 6.º Scilicet eum qui pervenit ad usum rois. teneri statim de ipso deliberare, se q. et. via sua in Deum ultimus finis differre, qd. si faciat iustificabit. ac proinde delebit. eius culpa originalis si vº n. faciat committet peccatum mortale actuale q. illa obligat. gravis e. Sed de hac re disserere pertinet ad q. ... 1ª. 2ª. nos q. disseruimus in ma. de peccatis tt.º 4.º disput. 1ª. sect. 2ª ubi retulimus graves DD. qui praeceptum istius omni

negant et quidem probabiliter. Unde quidquid de illo sit facile respondetur primo cum S. Tho. casum esse impossibilem saltem in sensu composito et attento ordine D. providentiae, quae statuit nullum adultum ex hac vita revocare in praedicto statu id est sine culpa originali aut praecise lapsum esse in aliud mortale, id enim Deus facillimus esse. et aliqui propter congruentiam quae in argumento ponitur expedire videtur. 2o. nullus locus foret illi accommodatior quam infernus et ideo S. Tho. loco citato. Ricar. apud Cartu. dist. 45. q. 2. et alij apud Suar. tomo 4o. disput. 22. sect. 2a. n. 13. data ea Hypothesi dicunt in infernum eiusmodi hominem fore puniendum mitius tamen quam reliquos damnatos, id quoniam difficult. non caret inter damnatos quorum summa miseria est detineri perpetuo quamquam ex solius culpae venialis multo melius negat praedictum casum esse possibilem attento ordine D. providentiae.

Obijcies 2o. animae iustorum differunt mo. in sinum Abrahae ut constat ex oratione ecclesiae in officio defunctorum id. hoc receptaculum est distinctum a supra numeratis quod minus patet, ergo si ad aliquod ex illis pertineret maxime ad Limbum PP. certum autem est illum locum iam esse omnino vacuum. Resp. cum S. Tho. art. 4o. sinum Abrahae esse locum quietis cui iustorum animae destinantur et quoniam ante Xti D. mortem ille locus erat subterraneus ut constat ex disput. 2a. ideo sinus Abrahae dicebatur post ascensionem vero Xpti D. locus est quietis ipsum caelum et ideo sinus Abrahae nunc est idem quod patria caelestis. Unde S. Chrysost. tomo 2o. homilia 2a. de Lazaro et divite in cap. 16. Luc.

Luc. 23 inquit dico q. sinus Abrahę para=
disi veritas e'. —— D.

3º. Dicies Demones in hoc aere torqueri et
aliquas aias. purgari in locis specialibus xª. dicta
in 3ª. disput. sect. 2ª. et. Denique aias. eorum
qui post mortem ss. iterum ad vitam revocati con=
servatas fuisse a Deo in locis sealibus ut patet ex
dictis 1º. disput. 3ª. q. falso asserit n. ee. alia
aiarum. receptacula. Rx. reod. absolute viam.
q. nos egimus cum ceteris DD. de receptaculis or-
dinariis seu quae ex generali Dei providentia destinant.
aiabus. unde n. obstat virtus. nostrae assertionis.
Secundo quod nonnulli demones in aere torqueantur
aiae. etiam quae in aliis locis purgent. id sunt. propter
speciales rationem et. in casibus particularibus quod
etiam multo verius e. in aiabus eorum qui postea suc-
citati ss. ut inter mortales degerent. —

Dico 2º. praedicta aiarum receptacula eo ordine consti-
tuta ss. ut supremum locum obtineat coelum et. infi-
mum ignis a quo torquent. damnati et supra hunc locus
sit immediate limbus puerorum deinde purgm. et. in loco supri. limbus PP.
et. quidem qd. ad coelum attinet in quo aiae. beatitudine
fruuntur. satis patet illud ee. supus. cetera receptacula
et. perfecte ee. rotundum probabilius e'. Et nonnulli
absque firmo fundamto. putaverint quadratam ee.
partem coeli empyrei in qua degunt Beati, de quo in 3ª.
Theologiae.

Deinde locum damnatorum ee. omnium infimum eorum.
assertio e'. quam satis persuadet illorum status abiectis-
simus, constat q. ex auctte. gravissimorum DD. ita
a Deo dispositum fuisse globum, qui ex terra et.
aqua unicus coalescit ut in medio sit ingens quae=
dam cavitas circularis repleta igne et. aliis fortasse

corp[us] ad torquendu[m] aptu[m] e[st]. id sit infernus, et proinde rigorose constitutus in infimo loco mundi, sicut cælu[m] empireu[m] in supremo. Unde Sotus in 4°. dist. 45. q[uaestio] 1ª art. 2°. versiculo quomodo aute[m] docet infernu[m] esse circulus in centro terræ, et magis ex professo in art. 1°. vers°. quin v. ut id constat aut[hori]t[a]te Pitagoricor[um] qui in centro mundi credebant elementu[m] ignis esse conclusum. Molina in litt[eram] de opere 6. dierum disput. 11 pagina 2009 ait Deus die 3ª con... infernu[m] in centro terræ suar. 3ª p[ar]te tomo 4° disp. 45. sect. 2ª n°. 10. ait infernu[m] esse velut sphæras concavas quæ centru[m] terræ circundet. Henri[quez] lib. ultimo summæ c. 25. n°. 3°. ait infernus esse in centro mundi. Valen[tia] disput. 11. q. 1ª. puncto 1°. §. 2°. ait infernu[m] esse à cælo maxime dist[ante]m n[on] foret aute[m] maxime distans nisi centru[m] occuparet et idem colligi[tur] ex S. Tho. loco statim referendo.

Sed objiciat aliquis inde inferri globus terræ et aquæ n[on] esse in suo loco n[atur]ali: cu[m] n[on] occupent spatiu[m] omnino infimu[m], ad quod gravitas suapte pondere defert et ita perpetuum quotam miraculu[m] à Deo patrari du[m] detinet tantam terræ mole[m] et aquaru[m] copiam, ne cadat et defluat in locu[m] quem occupat ignis inferni.

Ob. objectione[m] hanc quæ difficilis e[st] n[on] latuisse S. Tho. qui infra in q. 97. art. 7. argum[en]to 3°. inconveniens inquit videt[ur] dicere infra terras esse tantas concavit[ate]m, cu[m] p[ar]tes terræ natur[aliter] ferant ad mediu[m] q[uo]d ignis inferni n[on] erit sub terra. Respondet v°. in solut. 3. brevissime sed sapienter et vere n[on] e[st] inquit inconveniens q[uo]d inter viscera terræ, tanta concavitas conservet[ur] ... virtute

quæ

quæ damnatorum omnium corpora possit accipere concedit
itaque. hoc est. quod pius miraculosum id. oportuisse
et miraculi patrari, ut convenienti loco damnati
pœnas luant, sicut patrat alia maiora ut quod ig=
nis agat in spiritus. quod corpora crement. et non consu=
mant. et quod sine cibo et potu conservent. —

Fortasse vero ignis ille est. si eiusdem speciei cum
elementali aliquanto tamen crassior est. et inde proveniet
ut aliquid gravitatis ad mixtum deat. sic ergo ex
ipso simul cum globo terræ et aquæ resultet
unum quasi totum maxime grave et quod inclinet
in infimum mundi locum nam quilibet gradus
gravitatis in locum maxime à cœlo distantem in=
clinat ut ad 2um lib. de generat. dicebamus.
et inde fiet idem esse centrum terræ et illius ignis
ratione gravitatis et quod cum uni parti terræ admo=
vet. novum pondus, totum illum ex terra et igne
resultans mutet centrum gravitatis quod quidem
centrum est mutari, quoties aliquid gravitatis quan=
tumlibet exiguum addit. uni parti terræ quæ suis est
vibrata ponderib. perinde ac in trutina cernitur.

Quod attinet ad Lymb. PP. conveniunt
res. illum fuisse cavitatem. magis à centro terræ distantem
quam alias 3. et similiter purgatorium. et Lymbum
puerorum esse infra illam et supra infernum damna=
torum dubitant vero DD. an purgatorium sit supra
vel infra Lymbum Puerorum quidam dicunt purgat. in
esse sub Lymbo, sic Sotus supra articulo 2o. Hen=
riquez supra. Bellar. lib. 2o. de purgat. c. 6o.
dicens eam esse. coniecturam. probabiliorem quia potest
quia in purgatorio est idem ignis qui in inferno. ergo vincta
SS. sunt duo receptacula. —

Alij vero dicunt Lymbum puerorum esse in=
fra purgatorium. sic S. Tho. in 3o. dist. 22

quest. 2a. art. 1. quest. 2a. et S. Ricar. quem refert Card. in 4. dist. 45. q. 1a. Probat. qa. pueri isti sunt Deo inimici et puniendi perpetua damni poena, quae illis debetur. Locus inferior quam ille in quo sunt aiae. purgatorij, quae Deo sunt gratae et ad tempus sibi detinentur nec dificile erit Deo ignem eiusdem speciei cum igne inferni in eo loco conservare et post iudicium si opus fuerit mutare illa loca idest ignes purgatorij coniungere ignem inferni vt locus damnatorum maior euadat pueros vero continere sine igne in ea cavitate vbi modo sunt aiae. purgat. et haec posterior sententia S. Tho. est probabilior.

Petet aliquis an hi isti parietes sint circulares sicut et infernus damnatorum ita vt 2a. circumdet 1am. 3a 2am et 4a. 3m. Rx. id videri verisimile et incertum nec enim DD supra relati illud affirmant aut negant et solus Suar. eius meminit. Sec. q. in purgatorio in vulgaribus pictturis.

Disput. 1a.

Quibus deferant. aiae. post mortem ad sua receptacula vbi vtrum ante consessum a corpore incipiant praemio affici vel suplitio.

Dico 1o. aiae. post mortem deferuntur ad sua receptacula ministerio Angelorum et demonum violentia et hoc videtur omnino certa. Probat. 1o. Nam Luc. 16. factum est inquit xptus. D. vt moreretur mendicus et portaretur ab Angelis in sinum Abrahae. vbi elegantem S. Chrisost. apud S. Tho. in catena non fuisse

ce=

cerat inquit ad portandum pauperem unus Angelus. propterea plures veniunt ut specialis eorum faciant gaudet unusquisque Angelus tantum unum tangere. 2°. probat. auctoritas ecclesiae quae in officio deffunctorum idem planè testatur. occurrite inquit Angeli D. suscipientes animam eius et rursus invenias eas à sanctis Angelis suscipi et ad patriam paradisi produci et id ipsum testantur. S. Iustinus in qq. à gentilibus propositis q. 75. S. Nazianzen. oratione. in S. Bas. ad finem et S. ipse Basilius in fine orationis. de laudibus Gordij Martyris.

Hijs tandem accedat ratio. consentaneum est animam quae enim erat in corpore ac proinde in via gubernabat. et custodiebat. ab Angelis produci ab eisdem ad terminum suae viae non tamen [illegible] ob ignorationem loci ad quem destinatur. nam illum nosset per iudicij sententiam de qua in [illegible] 1°. disputationis. 3°. quam observatam et numeris omnibus absolutam guvernat. Angelicam Animam quae Deo praedestinatur defertur in celum si plenè purgata sit. comitante Angelo custode et fortasse etiam alijs qui de eius felicitate letantur. et eodem modo deferebatur olim in sinum Abrahae sive lymbum PP. Quod si non sit plenè purgata defertur ab eodem Angelo in purgatorium. At vero anima reprobi defertur. in infernum a demone qui curam suscepit eam expugnandi et comitantur alij qui de eiusmodi felicitate quodammodo letantur. quod suo etiam modo intelligitur de diabolis qui in lymbum puerorum detrudunt. nam sunt etiam reprobati.

Cum autem dicitur anima defferri ab Angelo non ita accipiendum est. quasi ipsa non moveat virtute propria facultatis vere enim ipsa potest se movere et non est cur non se moveat ut probè notat Valent. disput. 12. q. 2a.

puncto 2°. sd. ita vt Angeli l. demones eas com=
mittent. et ad motus exuitent, quamuis verisimile
videat. aias. eoz qui infernus detrudunt. ab igne
in aeternus cruciandus ita invitas eo tendere vt
nollet se ipsas movere donec demones se ipsas
moueant, et vino relutantes in illas teterrimus
carceres projiciant, vt ab eisdem etiam torquebuntur.

Quod. v°. ad aias. purgat. spectat S. Tho.
in 4°. dist. 21. q. 1a. art. 1°. quaest.a 5.a affir=
mans possibile ee. aias. illas a demonibus perduci
ad eas locus. de quo nemo dubitat, quamuis fortasse
n. ita eueniet, vt dictus e. Vtrus aut. aiae illae
a demonibus in purgat.° torqueant. quasi violenter
illas detineant et foedit. aspectus alijs ve sculptis
modis molestent incertus e. Bellar. enim lib.
2°. de purgat.° c. 13. res n. vult definire propter
quasdas revelaones. quib., id videt. confirmari melius
v°. negant S. Tho. sup.ra Valent.a sup.a punct. 3°.
ad finus 4. assert. et Suar. disput. 46. sect. 3.a
n. 9. et 10. cus alijs auct. q. aiae quae demo=
nes jas superaverunt n. debent illis subjecta et ab
eo molestias pati, revelaones. v°. contrarias aut incertae
ss. aut Illusae accipiendae aut cus Valent. intel=
ligendae de aliquo particulari euentu in quo Deus
id permittat n. de lege coi.

Dico 2°. in ipsomet momento quo aia separat.a
corpore incipit praemio affici l. suplicio assertum n. invenio
expressas a DD. aut PP. sd. ea colligit. in 1°. ex S°. Dio=
nisio S. ireneo et S°. Cipriano, adductis in disput. 2°. sect.
1a. probat. 3°. qui statis sine mora dicunt videri Deus
ab aiabus post mortes, si nimirus nihil expiandus seant.

Deinde Prob. rne, quia in illo instanti subito
aia. in iudicius particulare et destinat. praemio l.
suplicio vt constat ex dict. 1°. disput. 3.a q. n. e. cur
dif=

diferat. executio sent.ae presertim cum nullus sit locus, in quo n. possit aia. ee. beata - l. puniri. Confr. e. declarat. Hoc amplius nam si aia. iusti nihil expiandum habeat n. e. cur n. videat illico Deum, nam si aliquid obstaret maxime qd. ndum in gliam pervenerit id autem n. ee. impedimto constat ex eo qd. aiae. PP. post mortem Xpti. etiam in limbo, ceperunt videre Deum, qa. iam nullum erat impedimentum: Quod quidem ita verum putat Suar. 3a. pe. tomo 2o. disput. 43. sect. 3a. presertim in §o. sd. obijci pot. ut merito dicat eas aias. in ipso met puncto mortis Xi. vidisse Deum ac proinde tbriusquam aia. Salvatis discenderet ad inferos ut eas liberaret. Deinde aia. infantis decedentis cum solo originali statim subire incipit suas penas damni, privat. enim in spetiem visione Dei, ex quo quidem etiam aia. adulti reprobi statim sentire penam sensus audit enim à iudice, ac proinde incipit apprehendere se detrudi in infer. et igni aligari et de hoc statim dolet vehementer. nec dissimili rõe incipit statim puniri aia. purgato. destinata cui certe optabile erit ne momentum quidem differri penam ut ita citius ad gliam. euolare possit.

Obijciet tamen aliquis executio sent.ae debet ee. posterior quam ipsa sent.a sd. in 1o. puncto separationis aiae. fert. sent.a go. executio differt. usque ad tempus subsequens. Maior patet in iuditijs huius. quorum exemplar e. iuditium D. Confr. 1o. qa. n. decet aias predestinati simul ee. beatas et subiectam accusationi sd. in 1o. instanti separationis accusat. aia. à demonibus go. n. decet tunc incipere frui Deo. Confr. 2o. quia in 1o. instanti separationis longe distat aia. damnati ab inferno go. n. incipit statim ab igne torqueri.

Rl. Licet executio sent.ae sit ordine nae posterior quam sent.a n. ee. necessarium per se loquendo ut sit tempore posterior: si enim dico de alicuius rei dominio

aut possessioni dissideant in eodem met puncto temporis quo proficit. sent.a pratis. manet res adiudicata alteri litigantibus, et si in loco iudicij res illa esset, posset simul capi, et possideri: et in eodem instanti in quo proficit. sent.a qua quis nobilis privatur, manet ignobilis et si aliqd. in divinis res aliter evenit id provenit ex eo qd. non posset statim execut. mandari iudex definiit, cum q. facilimus Deo sit exequi statim qd. definiit quippe qui idem est iudex et praecipuus executor non est cur sent.a executio sit semper posterior.

Ad 1am. confir. Resp. in iudicio suo non posse simul esse quempiam accusatum et liberatum quia limitata nostra facultas non potest hac via simul attendere et expedire: supremus autem iudicium, simul attendere absque ulla difficultate, quid demon opponat et quid excusationi dicat. Deus, et ita accusatio non obstat, quominus in eomet instanti anima iudicetur libera et digna praemio ac proinde illud recipiat si plene purgata sit. Ad 2am. confir. Resp. neg. conseq. nam 2a in loco distanti potest apprehendere se destinatam esse igni sempiterno, nam etiam 3a ignis D. virtute potest agere in rebus distans.

Disput.o ultima

An et quomodo egrediantur animae sua receptacula.

Tenendum est S. Tho. in art. 3o q. 69 in 1o. q. ex peculiari Dei providentia dubitari non potest animas per aliqd. tempus egredi posse et solere sua receptacula sive caelum sive infernum sive purgat. ut multae revelationes comprobant et finis quem Deus eiusmodi egressibus praefixit, nempe ut animae consolentur, vel deterreant vivos, et suffragia petant, si in purgat.o detineantur. ex symbolo etiam D.D. exivisse olim aliquam

sal-

saltem animas. persuadet Locus ecclesiast. c. 46. ubi inter Laudes Samuel. narrat. quod anima eius apparuerit Sauli; [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Domino [illegible] [illegible] ipso [illegible]

[illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] de [illegible] (vide [illegible] doctor)

[illegible] ad veritatem [illegible] in [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] de [illegible] in Concilio de [illegible]

[illegible] peccati [illegible]

[illegible] operibus

[illegible] ad mutacionem [illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] gratia [illegible]

[illegible] ex opere operato et etiam ex

opere operantis [illegible]

[illegible] sola informacione [illegible]

[illegible] aliquid [illegible] et [illegible]

[illegible] docet [illegible]

[illegible] potentia [illegible] posse [illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

de [illegible]

[illegible] eadem prodesse [illegible] [illegible] [illegible] si ipse
[illegible] [illegible] privilegium [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible],
[illegible] prodesse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non prodesse [illegible] [illegible] quoad gaudium [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] operates [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] prodesse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] de
[illegible].

Contrit. [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]!

In hac [illegible] [illegible] [illegible] de orationibus comparatione
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in verbo divino [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] orationem
[illegible] a Deo exaudiantur. respondet [illegible] duo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Deo [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] orationem [illegible] semper audiunt,

audiunt, ad [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oratio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

De [illegible] et orationibus [illegible]

Magnum [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], et adeo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] prima.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] audiunt, et a Deo
exaudiuntur.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

...certo [illegible] [illegible] Summa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in additionibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] probant [illegible] lib. 3º [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] lib. 1º tomo 1º de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] valentia tomo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tomo [illegible] [illegible] lib. 1º de [illegible] [illegible]
[illegible] contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] bonum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnium
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 1º [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] confessio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] comparatione [illegible] et [illegible] conc[illegible]

[illegible] interrogatione et invocatione [illegible]

[illegible]

convocare [illegible] invenit [illegible]

[illegible]

[illegible] Hieronymi [illegible]

[illegible] Ambrosii [illegible] et Bernardi [illegible]

[illegible]

[illegible] Bibliotheca [illegible]

[illegible] Jacobi [illegible] beata Virgo Maria,

[illegible]

[illegible] intercedant [illegible]

[illegible]

[illegible] obi[illegible] [illegible]

[illegible] vocatio [illegible] negat [illegible]

[illegible] exhibere [illegible]

[illegible] Deo [illegible]

[illegible] in [illegible]

[illegible] Deo [illegible]

[illegible]

[illegible] ut ipsi [illegible] nobis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] obiicitur [illegible]

[illegible]

[illegible] eadem persona [illegible]

[illegible]

52 [illegible]

[illegible] ad Deum [illegible]

[illegible] propria orat[illegible] [illegible] et

[illegible] in celo [illegible] orationibus [illegible] propria

[illegible] patent [illegible]

[illegible]

[illegible] erudire [illegible]

[illegible]

[illegible] videntur [illegible]

[illegible]

Dico 2.º orationem [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] voluntate [illegible]
[illegible]
[illegible] inde [illegible]
[illegible] unde [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] a Deo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ... illa ex [illegible]

[illegible] ... ab

ordinate [illegible] ...

[illegible] ... nolle

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ... exhibet

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ... contraria [illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ...

[illegible] ... et [illegible] ... confert

[illegible] ...

intelligi potest [illegible] ...

[illegible] ...

et angelus [illegible] ...

[illegible] ... contraria [illegible] ... commendo

[illegible]

ut [illegible] utendo in [illegible] [illegible] [illegible] conjicerent, [illegible]
[illegible] declarationes, quas unam afferri [illegible] ex beato gregorio [illegible]
afferunt [illegible] [illegible] et alii. [illegible]

Dico 3.o [illegible] et [illegible] in [illegible] missa [illegible]
[illegible] offerre [illegible] opera [illegible] [illegible] et explicatur [illegible]
certum est [illegible] [illegible] ut [illegible] opera [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad gaudium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] (ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] bona opera [illegible] deo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
honorem vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sacrificium missae offerendo deo in honorem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] conduxit deus; [illegible] hanc [illegible]
[illegible] veritatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] concilium tridentinum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sacrificium [illegible] offerri debet [illegible] deo [illegible] [illegible]
et canone [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] missas celebrare in hono-
rem [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible], sicut ecclesia in-
tendit [illegible] anathema sit. [illegible]

Utrum animae purgatorii [illegible] [illegible], et [illegible]
[illegible] illis [illegible] [illegible] [illegible]
circa priorem disputationem partem [illegible] [illegible] 50 in canonem,
[illegible] medina

[illegible] de oratione [illegible] lib. [illegible]
[illegible] cap. [illegible] de [illegible] cap. [illegible]
[illegible] tomo 3. [illegible]
[illegible] purgatorii [illegible] in
[illegible] beneficio [illegible]
[illegible]
[illegible] sanctae Brigittae lib. 4. cap. 7. Et videri [illegible] nihil [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] orare [illegible]
[illegible] orare desistat [illegible]
[illegible] poterunt [illegible]
[illegible] Bellarminus tomo 4. lib. de cura pro mortuis agenda
[illegible] formari [illegible]
[illegible] et [illegible] pietatis illarum ut ita orare [illegible]
[illegible] falsum. [illegible]
[illegible] in medio [illegible]
oravisse pro aliis [illegible] de quo [illegible]
fervore, oravisse [illegible] potuerunt [illegible] in purgat.
[illegible] purgatorii pro nobis ora[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] membris orationes
[illegible]
[illegible] vivi pro illis [illegible] dubitari [illegible]
[illegible] petant, ut [illegible] vicem rependant [illegible] vivi recipiunt [illegible]

ab animabus purgatorii [illegible] Aug. l. 22 de civitate dei c. 9 [illegible]
merita [illegible] illud [illegible] expectans [illegible] per dicta illi [illegible]
bus animabus purgatorii commendent [illegible]
animabus [illegible]
[illegible] satisfacerent [illegible]
[illegible] pro nobis [illegible] beneficia [illegible]
[illegible]

Quando [illegible] animae purgatorii orare pro nobis, sic [illegible]
[illegible] ad [illegible] Alexander 4 p. q. [illegible] 3 art. 4 [illegible]
animae in purgatorio existentes [illegible] pro se [illegible]
[illegible] Navarrus
[illegible] confessarii [illegible] qui in loco [illegible] videns velle
[illegible] in caelis orare pro nobis [illegible] purga-
torii [illegible] qui sunt in purgatorio [illegible] superiores nobis propter im-
peccabilitatem sunt tamen inferiores quantum ad poenas quas pa-
tiuntur [illegible] sunt in statu [illegible] ut orent pro nobis.
[illegible] in hunc modum declarat, ait [illegible] ad eum
finem praecise detinentur in purgatorio, ut luant poenas quas debent [illegible]
quia non [illegible] ad [illegible] poenas [illegible] statum.
Confirmatur [illegible] alienum [illegible] propria [illegible] in car-
cerem et ibi acerbe puniri, petere beneficia pro aliis et curare in [illegible]
illorum [illegible] purgatorio [illegible] in eo loco [illegible]
propriis [illegible] illa orare pro aliis, et in petere viventibus bene-
ficia. Confirmatur [illegible] pro [illegible] alexandrum
Suarez et Valentia [illegible] tamen [illegible] sufficient
sibi satisfactionem [illegible] exhibere [illegible]
conduceret [illegible] dicta oratione multo minus impetrare poterunt aliis a[illegible]
beneficia ut gratiam, [illegible] consolationem [illegible]
temporalia

[illegible] na temporalia et similia quae sunt [illegible] secundum [illegible]
orarent. ut [illegible] et [illegible] aliis [illegible]
aliquem [illegible] faciendum [illegible]
indicat [illegible] [illegible] absoluenda
[illegible] et [illegible] [illegible]

Ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] formenta ab orbem [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] et sunt in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] oratione [illegible] [illegible]
[illegible] oratio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible] ideo [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] [illegible]
oratione [illegible] [illegible]

Ad [illegible] charitatem et [illegible] [illegible]
[illegible] in purgatorio [illegible] [illegible]
[illegible] et ideo [illegible] in [illegible] [illegible]
proximos orando pro illis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in illis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pro [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in purgatorio [illegible] [illegible]
[illegible] et ut [illegible] [illegible] aliquos [illegible]

[illegible] in purgatorio [illegible] e obtinere [illegible]

[illegible] purgatorio [illegible]

[illegible] illo [illegible]

[illegible] incredibile [illegible] purgatorii ab

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] in purgatorio [illegible]

[illegible] art. 4. ad 3um [illegible]

[illegible] qui potuit [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] in [illegible]

[illegible] in verba [illegible] illos [illegible]

[illegible] perfruendi Deo [illegible]

[illegible] orationis [illegible]

[illegible] in [illegible]

[illegible] immediate manifestatur [illegible] ita [illegible]

[illegible] in hac vita [illegible]

[illegible] orationis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

n. peccatores eos qui se aiab. purgat. commendaverint im-
plorando preces eaz.

Disput. 3a.

Utrum aiae PP. Lymbi oraverint in eo loco pro vivis, ubi an in antiqua Lege licuerit fidelib. ad illas effundere preces.

Dico 1o. aiae PP. Lymbi orabant in eo loco pro vivis e. certa ee. quam sufficient. probat testimonium Lib. 2. Machab. c. ultimo ubi dicitur Machabeus testificasse universos ex posito digno fide somnio erat autem huiuscemodi visus. Oniam qui fuerat summus sacerdos virum bonum manus protendentem orare pro oi. pop. Iudeorum post hoc apparuisse alium virum etate et gla. mirabilem, Respondentem vo. Oniam dixisse Hic e. fratrum amator et popli Israel, hic e. qui multum orat pro pop. et universa s. civite. Hieremias propheta Dei. Ecce duos ex antiquae legis aiis. quae sine dubio in Lymbo PP. existebant orantes pro vivis, eadem igit. rone. ceteri qui ibidem degebant, orare potuerunt, et illi praesertim quorum Charitas erat maxime fervens et qui tanquam vivos parentes habebant. ut Adamus, Eva, Abraham, Isac, et Iacob. huc accedit qd. illae aiae adventum xpi. D. maxime exoptavant n. e. g. credibile eas n. orauisse Deum, petendo tam eximium beneficium, nec ad has et similes preces effundendas necessarium erat illis aiab. manifesta ee. in particulari quae inter vivos agebant. Sufficiebat enim in generali nosse statum mundi et Ecclesiae, calamitates, huius et alia quae noverant antequam a corporib. exirent. —

Superest vo. difficultas utrum licuerit aut certe expediens fuerit ante mortem xpi. D. effundere preces ad praedictas aias. et quidem auctores, qui in disput. praecedenti existimarunt bonum ee. orones effundere ad aias. purgat. id ipsum maiori rone. dicent de orandis aiab. olim PP. Lymbi. qd. quidem suaderi pot. 1o. qa. aiae PP. Lymbi erant in statu orandi et re vera orabant pro vivis ut dictum e.

q. bonum erat viventibus se illarum orationibus commendare patet ex eo, quia ea commendatio non defraudaretur fine suo qui erat obtinere ab illis iustis preces ad Deum.

Dices superfluas esse eiusmodi orationes in particulari aut in generali quia illae animae non erant beatae ac proinde in Dei essentia non videbant quis aut quando illas orarent ut inde ad orandum pro illo excitarentur. neque enim aliter scire poterant an in vitam effunderent preces ad illas. Sed haec solutio est insufficiens, quia ut in ministerio Angelorum poterant eas orationes cognoscere, sicut et alia particularia ad vivos pertinentia cognoscebant ut Docet S. Aug. tomo 4. lib. de cura pro mortuis agenda c. 15.

2.o suadet quia bonum est petere a viventibus praesertim SS. ut orent pro nobis q. potiori iure bonum erat id petere ab animabus SS. Lymbi. patet ex eo, quia illae animae erant SS. et non minus pietatis debant ut de malis viventium dolerent et eorum felicitatem exoptarent et aliunde aptiores erant ad ferventer orandum pro salute vivorum cum iam essent securi de propria salute nec corporis vinculis praeterirent.

Dico h. 2.o Licet praedicta opinio sit valde plausibilis probabilius est non fuisse expediens in antiqua lege effundere preces ad animas SS. Lymbi sic sentit Suar. 3.a p. tomo 2.o disput. 52. sect. 1.a idem plane desumit ex Bellar. lib. 2.o de purgat. c. 15. ubi ait superfluum esse preces effundere ad animas purgatorii quia ordinarie non cognoscunt quid agamus in particulari qui vivimus. in lib. autem 1.o de SS. Beatit. c. 30. argum. 3.o § 10. dices et § seguenti affirmat SS. Lymbi non cognovisse quae istic agunt. Valent. etiam tomo 3.o disput. 6.a q. 2.a puncto 1.o ad 4. ait non debuisse invocari animas SS. Lymbi denique S. Tho. 2.a 2.ae q. 83. art. 4.o ad 3.m ait opportere non implorari a nobis animas purgatorii quia conjungantur Deo, cum q. animae SS. Lymbi non fruerentur Deo sentit plane non debuisse illas a nobis orari.

Pro-

Probat. 1°. q. nullibi in veteri testamto. legimus SS. illas aias a viventib. exoratas fuisse, qd. satis probabile signum e. id n. fuisse in more possitus aut expediens quamvis enim argumtus qd. negantibus appellant n. semper efficax sit in re tn. ppositas efficacem Ser. q. maximus erat illius antiqui pop. affus. ad SS. suos Abrah. Moses. et. alios patris q. audiebant Deus de illis mentiones facere vt de psonis sibi strictissime devinctis, Quare si expediens indicarent illos orare id certe fecissent semel et. iterum tot calamitatib. oppressi fideles nec SS. scriptura. tacuisse qui tas minutis eorum res gestas recensset. ——

Dices aliquis xpstus. D. Luc. 16. referre orones. illius divitis epulonis, quas pro se et. fratrib. suis ad S. Abrah. effundebat quis auth. credat illum orauisse Abraham. in Lymbo hunc existentes nisi q. inter viventes consuetus erat eum orare? aut quomo. fideles vivi n. orarent illus de cuius piet. etc. dives iste in inferno confidebat. Rx. vt ommittas eos interpretes qui totas illas divitis et. Lazar. narratm. parabolicas ee. putant illud saltes ee. verissimus qd. salme. tomo 4°. pl. 3a. ttu. 20. et. Maldo. in c. 16. Luc. docuerunt. Et illa sit histra. vt multi merito sentiunt, Sere tn. admixta nonnulla parabolica, et. Metaph. vt quod dives peteret extremus digiti Lazari intingi in aquas vt refrigeraret Linguas eius et. alia interque merito numerant. Sane epulonis orones (nec enim inquit Mal. qui in inferno SS. SS. rogare solent, adde qd. exemplus damnati n. e. ad res q. illius Deo. si forte oraverit n. fuit bonus actus, ac proinde necesrahis de qua hic disputamus. ——

2°. prob. rõe. desumpta ex S. Tho. supras aias. PP. Lymbi nondus videbant Deus vt e. visi q. n. erat conveniens viventib. ad eas preces effundere. Ans. patet ex ttu. preced. disput. 2a. Cõa. vo. prob. 1°. q. aie. post hanc vitas n. cognoscunt qui istic aguntur nisi Deus in se ipso vt in sbo. et. speculo illa manifestet aut certe rõe. status

Videntis Deus id qd. admo. debeat. de quo diximus 1.a p.e q.e 12. Quamuis enim Angeli custodes possint a(n)iabus Lymbi aut purgat. manifestare ea quae à nobis aguntur et ab ipsis cognoscuntur tamen nec Angeli omnia cognoscunt signa cogitationis cordis, quas solus vult esse divino secretas nec ad munus Angelicum spectat omnia illis patefacere Vnde vt nos absolute et quocunque tempore possemus orare aias. PP. Lymbi quando ibi erant oporteret semper illis manifestare orones nostras quod ipsius est beatos vt dictum est. et quoniam dignoscere aut distinguere eas orones. quas alij illis committure erant et eas quas minime scirent non est possibile naliter hoibus qui degunt in hac vita nunquam fieret conueniens ad illas preces effundere. 2o. probat. eadem roa. qa orare SS. implorando auxilium et intercessionem eorum est eos reputare constitutos in statu valde sublimi tanquam degentes in palatio Regis et assessores supremi iudicij. Aiae autem PP. Lymbi adhuc erant in carcere et visione beata carebant in penam culpae originalis ergo non decebat implorare auxilium earum, licet implorari posset D. orando Deum vt propter earum merita quae in hac vita fecerunt nobis benefaceret.

Ad 1m. ergo propositio contraria licet illis responsum est. patet ex dictis addendo id qd. proxime dicebamus scilicet non decuisse ad illas effundere preces quia non erant in sublimi statu gloriae sed in carcere

Ad 2um. Rx ex S. Tho. sup. negando conseq. 1o. qa à viventibus petimus orones colloquendo et non in signum cultus et venerationis hoc autem

mo. imploramus auxilium ab. qui sunt in cælo et petitioni erant qui se aiabus. PP. Lymbi commendarent, quod alienum erat ab illo statu carceris et pene. 2º. quia cum vivens petit a vivente orones manifestat illi petitiones suas. At vº. aiabus. Lymbi non poterant viventes manifestare quod petebant.

Disput. 4ª.

Utrum suffragia et orones ecclesiæ prosint damnatis ubi quid de aia Traiani sentiendum sit.

Certum est ex coi. lege et ordinaria Dei providentia non prodesse aiabus damnatorum sive in inferno sive in lymbo puerorum existant quia cum in inferno nulla sit redemptio et qui ad ea loca deputantur absoluta et nunquam revocanda supremi Iudicis sententia delati sint non est alicuius utilitatis suffragium vel oratio quatenus pro illis offertur et ideo qui sine speciali instinctu Dei id faceret sine dubio peccaret quia temere vellet aut crederet ipsius precibus dispensari aut dispensandum fore a Deo in lege tam coi: ex quo non pauca damna in ecclesiam provenirent posset enim quivis prohibito orare pro damnatis et persuadere male viventibus fortasse fore ut etiamsi ob crimina sua in inferos detrudantur oronibus ecclesiæ liberentur. —

Superest ergo difficultas ea que gravissima. Utrum aliqui ex peculiari Dei providentia oraverint illi SS. pro damnatis et sua orone aliquas aias ab æterni cruciatibus revocaverint. 1ª. sententia afirmat pro qua magni DD. referri possunt. nam in 1ⁱˢ S. Thom. in Sac quæstio 7ª. artº. 5º. ad 5ᵘᵐ refertur dixisse Traiani cuius aia erat in inferno aut

probabiliter dici posse quod precibus S. Greg. non fuerit revocatus ad vitam et iustificatus sed certe eius pena suspensa usque ad diem iudicii, idem docent Duran. in 4°. dist. 45. q. 2a. ad 3. Ricar. apud Carth. ibidem, Argent. in 1°. dist. 42. art°. 4°. et Antisiodorensis. lib. 4°. c. de damnatis qui non solum de Traiano sed de aliis id credidit, Salmer. etiam tract. 27. in priorem epistolam ad Corint. multis contendit aliquas animas et presertim Traiani liberatas fuisse ab inferis oratione aliquorum, idem testatur Abulen. q. 57. in c. 4. lib. 4. Regum et Valent. adductis tract. 1°. disput. 3a. diserte testatur aliquas salvas animas ab inferno liberatas et auct. qua nihil non vigeat ut ibi ostendimus.

Prob. haec sententia 1°. quia anima Traia. ad inferos detrussa liberata fuit precibus S. Greg. ergo licitum est ex speciali Dei distinctu pro damnatis orare et ita aliquando factum est non sine fructu. Patet conseq. quia quod in hac re gessit S. Greg. immerito damnaretur. nec enim satis considerate dixit Abul. supra hunc virum sanctum peccasse orando pro Traiano et fuerit exauditus. Itaque si anima istius imperatoris liberata sit ab inferno precibus S. Greg. fateri opportebit aliquando licere eiusmodi orationes pro damnatis et eas non carere maximo fructu. Ans. [illegible] prob. 1°. quia S. Damas. in oratione de fidelibus defunctis id diserte testatur addens rem esse quae apud deos in oriente et occidente constabat 2°. quia Paul. et Ioan. diaconi referunt historiam hanc fuisse narratam a Beato Greg. cuius ipsi discipuli fuerunt: et idem scribit Ioan. alter Diaconus qui 300. ferme post annos a S. Greg. vixit. 3°. quia Beatae Brigittae revelatum est animam Traiani precibus S. Greg. in sublimem gradum evectam esse, ut constat ex lib. 4°. suarum revelationum c. 13. hic autem sublimis gradus non potuit esse nisi liberatio a pena

aut

aut certe mitigati. 4°. q.ª eam sent.m admittunt Viri gravissimi pro hac 1.ª sent.ª relati.

2°. Probat. eadem sent.ª nam Dionis. Carth. vir magnæ auct. et pietatis ubi sup.ª §°. quib. obiici pot. refert et approbare videt. ex revelationib. S. Brigittæ nullum in inferno consistere cuius pena n. fit minor propter merita et preces B. V. Mariæ et ex multis apparitionib. constare aliquos damnatos retulisse se precib. B. M. consecutos ut extra infernum manerent usq. ad diem iuditij et ex vita S. Bart. demonem quendam q.ª eius precepto obedivit, esse extra infernum in solitud. quadam usq. ad diem iuditij. Deniq. S. Damas. Salme. et alij sup.ª citati credunt alios etiam damnatos ab inferis eductos fuisse precib. piorum.

3°. Prob. auct.e S. Aug. in tomo 7. lib. 1°. de origine aię. c. 10. agens de quodam puero defuncto. Quis inquis scit utrum puer ille post baptismum a patre impio per idolatriam fuerit alienatus a Xpto. propter qd. in damnationem mortis iverit, nec inde nisi pro Xpto. morituræ sororis precibus donatus exierit? sentit q. liberatus esse ab inferno precib. sororis suæ et tomo 8°. in illud psal. 76. nunquid in æternum proijciet Deus &c.ª sub dubio relinquit an damnatorum pena aliquandiu interrumpat. Covent. autem credidit id fieri posse precib. SS. Confir. q.ª S. Chrisost. omilia 3.ª in epist. ad Philipen. fine ait eos catecumenos qui sine fide discesserunt iuvari posse elemosynis &c.ª q. inde aliquid refrigerij illis accedit Prudentius etiam in quodam Hymno de novo lumine Paschalis sabbati dicit refrig. malos seu alig. celebres ferias suas penas et S. Damas. ubi sup.ª refert, cranium cuiusdam idolatræ dixisse S. Macabio q.do pro mortuis offers preces Deo nos aliquid lenimenti sentimus. imo in generali mitigari penas damnatorum precib. nostris

aut alijs pijs operibus. Sic. in Legib. nostri Regni Lege 42. tit. 4. partita 3a. vbi Greg. Lopez dixit Sane ee. oppiniones aliquas ... Tolli. stradicant.

4. Probat. ide. qa. Deus in alijs legib. generalib. dispensari solet ex speciali prouidentia. q. n. e. incredibile dispensare etiam in ea qua statuit semel damnatum ad inferos nunquam inde exiturum aut mitigandam illius penam. Patet coa. q. n. e. ista Lex maioris momenti, aut magis generalis. Ans. vo. probat. qa. Lex generalis e. vt qui bene moritur. mo. et nihil purgandum sit. in purgat. statim ad coelum euolet et tam aliquos aiu. detineri ss. in loco speciali vt iterum ad corpus reddirent similiter generalis e. Lex, qua obstrictiss. sunt. puri sunt. vinculo peccati originalis et tam B. V. M. ab illo concepta e. Pysterea n. e. so. qui n. peccet venialiter 2us. Legem eandem. et tam B. V. nunquam venialiter. peccauit et nonnulli probabile putant idem de S. Ioann. Bapta. Quod si speciali prouidentia credi pot. nonnullos ab inferis eductos fuisse n. temere faciet qui pro damnatis orauerit ea salua appositione conditione. vt si Deo placuerit liberet. oino. aut certe mitiget. eorum penam. —

2a. sentia. absque vlla timiditate. docet orationes aut suffragia n. prodesse damnatis et consequenter n. licere pro illis orare, sic alex. hale. p. 2. 26 membro 3o. arto. 6o. palud. in 4. ... 1a. S. bonau. in 4. dist. 42 art. 1o. q. 1a. et 2a. et coi. DD. quam referunt sequuntque belarminus lib. 2. de purgat. cap. 18 et suarez 3a. parte tomo 4o. disp. 48 s. 4a. et soto in 4. dist. 45 q. 2 art. 2o. ... absolute afirmans ee. mortale peccatum orare pro damnatis, idque verum ee., etiam si ex speciali privilegio aliqui ab inferno liberati fuisset, ut constat ex ... verbis quae dicit ante ...

pbr.o

[illegible] confirmatione [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] quae [illegible]

[illegible] fecerit, et intricat, [illegible]

fuerint, tale quid agere liceat. Et si [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] aeterna [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] in [illegible] aut

[illegible] et [illegible] infernalis [illegible] abso

lute, et [illegible] aeternam [illegible]

[illegible]

[illegible] aut [illegible]

[illegible]

[illegible] in [illegible]

[illegible] semel [illegible]

[illegible] aeterno supplicio [illegible]

[illegible] etiam

[illegible]

in inferno, [illegible]

[illegible] in qua [illegible]

[illegible] revocabili [illegible]

[illegible] loca [illegible]

in hac [illegible] mihi [illegible]

[illegible] explicationem et ad aliquale [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illi non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] hoc manifeste probant [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] veritate dubitare [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] privilegio [illegible] legem alicui dari
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] locum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quamdiu [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libertas [illegible]
extrahi, et ilicitum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sciret cum
[illegible] [illegible] conditionem [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] divina [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] posterior [illegible] damnatio
[illegible] [illegible] [illegible] posse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] de liberalitate dei [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] conditionalis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] libertate [illegible]
[illegible] [illegible] concedere [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] concederet [illegible] privile
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] conditioni, et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in caelo,
[illegible] [illegible] [illegible] iterum revocaret
[illegible] [illegible] vitam [illegible] locum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] salutem aeternam et hos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] salutem obtinuisse [illegible], imo et alios damnatos.

3um
3. [illegible]

[illegible]

catholica [illegible]

[illegible]

[illegible] a beatam [illegible]

[illegible]

[illegible] probare [illegible] negaverit

orationem

[illegible]

[illegible] martis [illegible] illi qui [illegible]

[illegible] nullum

[illegible] conferri [illegible]

[illegible]

[illegible] videtur [illegible]

[illegible] illud [illegible]

quid refert ubi [illegible] ad confirmationem [illegible] etiam respondetur [illegible] Chri

[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illi [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alia

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

intelligit nomine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de

declarat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] referens

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

thoma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

dicit [illegible] [illegible] catholica [illegible] catholica [illegible] praedeje

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

erat ita [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] partes [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

magni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicentes

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

resilit praedeje

[illegible] illis [illegible] fuisse [illegible] [illegible] in inferno
[illegible]
[illegible]
c. in cuius etiam con[illegible] [illegible] lib. 7.
cap. [illegible] fuisse [illegible] c. 9.
aliqua [illegible] in infer
num condemnatum [illegible] et id sane
[illegible] [illegible] scilicet fal
so asseritis huic [illegible] revelationem [illegible] illam [illegible]
Qui vero diceret a[illegible] in [illegible] privilegio si iudicatus
fuisse sub conditione et in infernum [illegible] ut inde [illegible] tem
[illegible] et [illegible]
salvar[illegible] nihil [illegible] [illegible]
absolute [illegible] [illegible]
nihilominus [illegible] [illegible]
[illegible] comparet [illegible]
[illegible] et consequenter indicaret aliquam [illegible] fuisse absoluta
sententia condemnatum [illegible] temerarius
est qui putaret [illegible] in lege c[illegible]
[illegible] locum
[illegible]
[illegible] ubi recte ostendit [illegible]
[illegible] in inferno [illegible]
[illegible] privilegio
[illegible]
in [illegible]
[illegible] idem [illegible]

[illegible]

2.a pars controversiae

[illegible] iudiciis [illegible]

[illegible] quae praecedent ad quaestionem [illegible]

[illegible]

Commentarius

In quaestionem septuagesimam

tertiam

[illegible] iudicium [illegible]

[illegible]

[illegible] explicat [illegible] virtute [illegible]

Commentarius

In quaestionem septuagesimam

quartam

[illegible]

[illegible]

regionem

At proinde [illegible] superiorem [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Tractatus primus [illegible]

De signis [illegible] generale

[illegible] praecedent [illegible]

Dubitatio prima [illegible]

utrum reperiantur aliqua signa

[illegible] generaliter [illegible] signis

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 73 [illegible] signa [illegible]

[illegible]

[illegible] ad certam [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

seculi, [illegible] respondit [illegible] [illegible], [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] habent vos in

tribulationem, et [illegible] pseudoprophetae sur

gent, et [illegible] multos [illegible] videretur

[illegible]

[illegible]

[illegible] in ea videri

[illegible] seculi [illegible] imo et seculi

[illegible] praedixerint valde

proximum ad diem iudicii [illegible] qui volet

[illegible] cap. 36 et 38 et apud

[illegible] novissimis [illegible]

[illegible]

[illegible] sicut in divinis [illegible]

[illegible] proximo [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

inde ac si illico rediturus esset [illegible] conspectu. Et quo
niam ad id [illegible] valde proximo
liberi arriperet [illegible] dare
videbat, [illegible] indicium [illegible]

[illegible]

his [illegible] protantos [illegible] scripta [illegible] dictis [illegible]
in [illegible] epistola ad [illegible]
[illegible]

[illegible]

proximum [illegible]
eventurum sit [illegible]

Disputatio 2.

An et quibusnam sit signum iudicii generalis, evangelium esse in orbe evulgatum.

Christus Dominus in capite 24 Matthaei [illegible] signum consummationis mundi, etiam [illegible] iudicii [illegible] praedicabitur hoc evangelium regni in universo orbe in testimonium [illegible], et tunc veniet consummatio.
[illegible] in caelo [illegible] appropinquante [illegible] [illegible]
[illegible] ad ecclesiam [illegible] [illegible] respondet [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] exordio [illegible] universo orbi [illegible]
[illegible] proxime [illegible] [illegible] in plenum [illegible] per totum orbem [illegible] in omnibus gentibus ecclesia aedificaretur, [illegible] ante finem mundi, ut aliqui dicunt ad [illegible].

ex quo infert

ex [illegible] probatio [illegible]

[illegible] mundi [illegible]

[illegible] evangelii [illegible]

[illegible]

[illegible] qui illos [illegible] verba dicta sunt

[illegible] interrogaverant

[illegible] dic nobis [illegible]

[illegible] contra

[illegible] et [illegible]

[illegible] hoc evangelium [illegible]

[illegible] scilicet [illegible]

[illegible] tempore [illegible] fama [illegible]

[illegible] permansit [illegible] tamen ex [illegible]

[illegible] praedicata [illegible] videmus [illegible] in variis

[illegible] praedicavit [illegible] multas [illegible] ecclesias [illegible]

[illegible] designatione ministrorum [illegible] hoc [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] non

[illegible]

regna, et [illegible]

[illegible] notitiam

[illegible] et [illegible]

[illegible] habere [illegible] 80.

[illegible]

[illegible] predicari evangelium [illegible]
[illegible] ad venire [illegible] quam
[illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible] quod est [illegible]
[illegible]
sine [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] evangelium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
iudicii, quem voluit [illegible] quam [illegible] nullum
immediatum signum [illegible] et minori et
[illegible] ad
[illegible] orbem
[illegible] evangelii [illegible]
[illegible]
[illegible] signum [illegible]
[illegible] novissimi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible] orbis [illegible]
[illegible]
[illegible] evangelii [illegible]
[illegible]

auditi generalis [illegible] ante illum [illegible] inveniet [illegible]
certum [illegible] immediate, aut intra breve [illegible]
[illegible] Judex in illa [illegible] citata et
[illegible] qui [illegible] ut simul [illegible]
[illegible] Evang[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
conversionem [illegible] [illegible]
ter ante mundi consumationem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cre
[illegible] [illegible] [illegible]
alii [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Dico 1º [illegible] [illegible] generalis,
[illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] convertentur [illegible] catholica [illegible]
unde S. Hieronymus in [illegible] Danielis [illegible] [illegible]
de quo ibi agit propheta [illegible] intelligi antichristum [illegible]
[illegible] scriptoribus, et verba ipsa prophetae [illegible] S. Aug
tomo 5.

[illegible] lib. 20 de civitate cap. 13 [illegible] de eadem cap. 20 [illegible]

[illegible] regnum. l. cujus spatio

temporis [illegible]

[illegible]

[illegible] terri

[illegible] et vexet [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] in

[illegible] ut

[illegible] vers. 2. [illegible]

in terra [illegible] silicet [illegible] alii in vitam

aeternam et alii in opprobrium ut videant [illegible]

[illegible] generalis resurrectio ac bonis [illegible] et

[illegible] confirmationem [illegible] hiero

[illegible] invenit [illegible] de

[illegible] et

severium

[illegible] in terra

[illegible] quoniam

[illegible]

[illegible] coelis

[illegible]

[illegible] de

fineat

[illegible] mysterium [illegible]
[illegible] de medio [illegible] revelabitur
[illegible]
[illegible] testimonii verba ipsa [illegible]
[illegible]
[illegible] hic [illegible]
[illegible]
[illegible] generationis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] veniret [illegible]
[illegible]
[illegible] hic [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pro tempore divina [illegible]
[illegible] his [illegible] donec de medio fiat, [illegible]
[illegible] in persona, [illegible] in membris suis iam
incipiat adventus [illegible] mysterium iam [illegible]
tam mystice [illegible] in persona [illegible]
[illegible] talis veniet [illegible]
[illegible]
generali [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
singulare

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... Cum ad ... [illegible]

[illegible]

... tat acerbitas [illegible]

[illegible]

... veniet mora ... [illegible] ...

[illegible] ... in paradisum ... [illegible] ... novissimi

[illegible]

[illegible]

[illegible] clarissima [illegible]

[illegible] merebant apud Deum [illegible]

[illegible] paradisum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] in urbe hierosolima [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

gloriosum

gloriosum testimonium reddiderint, per vigintì interpretes alios, qui om̄s [illegible] ioannes a cap. 4.° apocalypsis ad 11 scribit, intelligunt illo mō de iudicio aut antixpo ex eius temporibus, sed demū et rōe [illegible] deus egit cum iudeis a morte xpi dūi usque ad illos [illegible] [illegible], legat alcasar in predictum locum.

Dicendum [illegible] [illegible] servimentum [illegible], ouides in virtute xpi dūi, ut suos solemn[illegible] penas luat. [illegible] de fide quam [illegible] probant verba apostoli 2.ª ad thessalonicenses 2.° quem dūs iesus interficiet spū oris sui, et destruet illustratione adventus sui [illegible] [illegible] necesse sit xpm̄ d. tunc corporaliter descendere ad eum depellendum, sed sufficit angelus visibiliter [illegible] [illegible] [illegible] personam [illegible] de eo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hec breviter de antixpo et eius persecutione sufficiat asserere, plā qui volet invenies in malvenda, alcasar, salmeron et aliis citatis.

Disputatio 4.ª

utrum romani principatus defectio presertim in spiritualibus futura sit signum appropinquantis iudicii.

Malvenda lb 4.° de antixpo [illegible] cap. [illegible] [illegible] [illegible] romanum [illegible] defec[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod antequam veniat antixpus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit ante adventum illius, sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit plane ex verbis apostoli 2.ª ad thessalonicenses 2.° [illegible] [illegible] [illegible] verbis apostoli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ex [illegible] sanctos patres et interpretes [illegible] [illegible] [illegible] extinctionem eorundem [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in urbe roma, [illegible] [illegible] [illegible] illi [illegible] et certe romani imperatores [illegible] [illegible] qui sedeant et tunc imperatores romani [illegible] et [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] dicas romanus [illegible] [illegible] [illegible] in urbe roma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] idolo latria et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] romano pontifice, et [illegible] [illegible] [illegible] et hoc sit unum ex signis adventus antixpi et finis mundi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] referre malvenda [illegible] cap. [illegible] belarminum lb 3 de romano pontifice cap. 13 et [illegible] cap. 4.° suarez [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 50 [illegible] lb 24 de signis [illegible] cap. 6.° riberam [illegible] cap. 14 apocalypsis [illegible] et sequentibus et viegam in cap. 17 et 18 apocalypsis. sed oportet [illegible] referre, [illegible] [illegible] belarminum priori loco [illegible] ad [illegible] [illegible] de roma [illegible] [illegible] [illegible], sed de illa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cap. 17 apocalypsis [illegible] de roma sermo est in posteriori [illegible] [illegible] [illegible] illius cap. [illegible] [illegible] [illegible] probabile tempore antixpi romam desolandam et [illegible] [illegible] [illegible] tamen [illegible] illam romano pontifice [illegible] ad illum episcopatum, [illegible] romani [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cap. [illegible] [illegible] [illegible] ecclesiam romanam [illegible] deficere [illegible]

[illegible] et deinde [illegible] eandem explicationem illius cap. 17 apocalip. [illegible]
[illegible] est [illegible] hereticus [illegible] et illa icone [illegible]
habet [illegible] describit, et [illegible] forte circa finem mundi sive in tempore antichristi [illegible]
defecit. ubi vides [illegible] affirmat [illegible] manifesta [illegible] apocalip. [illegible]
[illegible] evertendam [illegible] de destructione [illegible]
[illegible] ita tamen [illegible] sit de facto [illegible]
[illegible] romanam [illegible] ut [illegible] romanam [illegible]
[illegible] futuram. [illegible]
[illegible] apocalip. de mystica babilone [illegible]
et [illegible] excidio [illegible]
cecidit babilon [illegible]
indignationis [illegible] et cap. 17 veni ostendam [illegible]
babilon magna et facta est habitatio demoniorum et custodia omnis [illegible]
[illegible]
[illegible] fore [illegible] eversionem eius in [illegible]
belarminus [illegible] et alii quos [illegible] de fide [illegible] propter [illegible] romanam ecclesiam [illegible] errare in
fide [illegible] ut [illegible] fidelium omnium congregatio [illegible] devotas [illegible]
[illegible] probabile huius [illegible] romana ecclesia [illegible] quam [illegible] fere [illegible]
[illegible] cum [illegible] dni [illegible] petrus cathedram [illegible] ut [illegible] erat caput orbis in [illegible]
[illegible] et in erroribus, converteret in caput spirituale et magistram veritatis [illegible] credendum hoc dum
consilium fore mutandum, sicut nec [illegible] romanus [illegible] sit cap. ecclesie confirmat [illegible] probabilius [illegible]
papam [illegible] censeri [illegible] in fide, nec [illegible] ut in [illegible] de fide [illegible]
[illegible] fide et [illegible] idololatrie.
2.º [illegible] contrarium [illegible] apocalip. [illegible]
[illegible] romane ecclesie [illegible] alias [illegible] et [illegible]
[illegible] qui [illegible] et alios [illegible] poterunt [illegible]
dni potestate [illegible] de romana urbe [illegible] fidelium, [illegible] babilon [illegible]
[illegible] a [illegible] mirabilis [illegible] dni [illegible] et preclarissimum facinus [illegible] nimirum poten-
[illegible] urbem [illegible] caput [illegible] erat [illegible] in ea [illegible] eius [illegible]
bellicas [illegible] vexillum crucis in ea erexerit, et fixerit [illegible] ut [illegible]
[illegible] qui vere deo deceret [illegible] quam explicationem valde [illegible] in lucem edidit
noster alcasar, et sane nemo est qui non videat hoc esse opus [illegible] dignum sapientia et potestate
[illegible] dni, [illegible] acclamationibus predicendum et predicandum in apocalipsi
quam eversionem eiusdem urbis [illegible] tam gloriose [illegible]
[illegible]

Id tam gloriose Xpus [filii] comparavit

[illegible] qui omnib[us] [illegible]
[illegible] [illegible]
qui dixit. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
ubi [illegible] aut e. [illegible] grammaticalis aut aliquid ad
q[uo]d [illegible] ut ipsis et [illegible] ostendam.
[illegible]
ex eventu [illegible] qui [illegible]
[illegible] admiscere qui illos [illegible] praedicant. [illegible]
[illegible] sic [illegible] psal. [illegible] et dixi in [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] qui [illegible] commentari [illegible]
[illegible]. Vide totidem rationale [illegible]
e. Et ille [illegible] ad [illegible] reddacenda
ut [illegible] bene coherere. Sic [illegible]
[illegible] ex [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] sive de [illegible]
[illegible] sive de futura [illegible]
[illegible] de [illegible] et [illegible]
[illegible] illius [illegible].
[illegible] At in illa tanquam in [illegible]
[illegible] occasionem ex
[illegible] q[uo]d de [illegible]
[illegible] &c.

Id tam gloriose Xpus dnus [filii] comparavit

gloriosi Christus dominus
sibi comparavit, cum convertit romanam imperium ut credendum
est veniam unquam defecturam a fide, sicut postquam semel conversa est non defe
cit.

Ex quo etiam consequens infert nec romam ipsam [illegible], et ita
dissipatam, fore temporibus novissimis desolandam aut cremandam, licet
[illegible] deficere a fide aut errare, etiam in ea [illegible] semper sunt ne
fideles sed prorsus extingui ad dignitatem [illegible] ecclesiae
sit quae caput est omnium, et in qua tamquam gloriosus Christus dominus triumphavit, fu
turum numquam aboleri, sed usque ad finem mundi perseverare, cum ad eam
desolationem asserendam non sit aliud fundamentum quam praedictus
locus apocalipsis, qui ut vidimus longe aliam explicationem habet.

Disputatio 5a

De signis et inmutatione caelestium orbium quae iuditium generale praecedent

Christus dominus Mathei vigesimo quarto enumerat quatuor si
gna caelestia quae diem generalis iudicii imminere significabunt,
statim inquit, post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur,
et luna non dabit lumen suum, et stellae cadent de caelo, et virtutes
caelorum commovebuntur. quae licet sanctus Augustinus epistola 80 [illegible]
[illegible] explicari posse contendat

S. augustinus.

S. Aug. epist.ª 80. Alter Sap.ᵗ explicari posse contendat n'. e'. negandus q'. interpretum et Thlog. concors sent.ª docet sulitera Sistorice et vt sonant accipienda ee. Sec 4.ᵒʳ signa quib' addit.ʳ aliud 5. ex c.ᵉ 34 Isaie, tabescet nimirum ois. militia celor et complicabunt.ʳ sicut liber celi.

Et quidem S. Tho. in art.ᵒ 2.º q.ⁱⁱ 73. recte monet Sec signa n'. ee. futura in ipso momento adventus Xpti. D. ad iudicium vt nonnulli PP. voluerunt q.ᵃ Xp̄us. q. cum venerit immensa luce mundum complevit et proinde nihil timoris incuteret nihil q. Sorribile portenderet illuminaret. sulestium obscurat.ᵒ, precedent. q. illius adventus vt Soies. ipsos tante rei nobil. perculsos preparent ad iudicium

1.ᵘˢ itaq. signum erit solis obscurat.ᵒ q'. ita declarat S. Tho. q'. ita declarat S. Tho. vt privandus sit suo lumine, sive q.ᵃ deus auferret ab eo intrinsecam lucem q'. supernatur.ᵉ ee. possibile indubitatum e'. sive q.ᵃ n'. concurret cum illo vt producat lumen extra se; et ita manebit comparat.ᵉ mundi et aspectus sui perinde invisibilis et obscurus ac si lucem n'. Saberet quis sane posterior mus. facilior e'. et verisimilior

2.ᵘˢ signum erit Lunam n'. dare suum lumen suum q'. quidem facile intelligit.ʳ posito predicto miraculo nam cum luna intuetur lumen a sole si Deus impediat ab Soc diffundi lumen per orbem, cernent lunam in tenebris erit, exanguineo colore vindictam de malis sumendam indicaunt. x.ᵃ illud Joelis 2.ⁱ Sol convertet.ʳ in tenebras et Luna in sanguinem ante quam veniat dies Dni. magnus et Sorribilis quo nomine dies extremi iudicij significari posse docet S. Hieron. ibi, Et magnus imprimet in aliam explicationes.

3.ᵘˢ signum e'. casus stellarum quem ita rigorose intellexerunt Origenes apud. S. Tho. in Catena et

Maldon. ibidẽ ut perciberint stellas ipsas quę in firmamᵗᵒ collocatę sᵗ. ẽẽ. casuras, quę sane explicatᵒ multis decausis rejicienda eᵗ. in 1ᵒ. qᵃ. si caderent .l. relinquerent. vacuus ille locus ques occupabant ut postea ad illum resplendum iterum elevarent. l. reficiendę eent. alię pʳ. cęlestiũs orbes aut denuo alię partes creādę ut in locus cadentius stellas subs-tituerent. quę oĩa. et. singula sine necessᵗ. fingerent. Deinde qᵃ. cum oẽs. aut plerique stellę sint longe maiores quas terra, si interram caderent opporteret eas nimius condensari aut illas pʳ. se multo pene-trare, ut .l. unam stellas caperet orbis terrarũ. Denqᵉ. cum stellę sint in 8ᵃ. sphera nᵒ. possent cadere nisi penetrando 7. cęlos inferiores. quę oĩa valde miraculosa sᵗ. et. gratię excogitata cum verba xpti. D. facile varias explicationes DD. probatas deant. dicunt qᵈ. stellę cadere de cęlo .l. qᵃ. lumine privabunt. aut certe illum nᵒ. dispendens ita ut perinde se deant. At si e cęlo pelyssent et. ibi eas nᵒ. manerent, ad eas mum. quo dicatᵘʳ. ioels. 2ᵒ. stellę retraxerunt splendores suus .l. qᵃ. cometę. et. aliæ exhalatᵉ. stellis quoad apparientias si minime cadent cadent a cęlo aereo sic enim appellatᵘʳ. stella quę magis apparuit tilard. 2ᵒ. et nᵒ. fuerit nisi explendidissᵃ. exhalatᵒ.

4ᵘˢ. signum eᵗ. motus celestium virtutus qᵈ. dupli-citᵉʳ explicat S. Tho. Uno mᵒ. ut nomine virtutum significent. vel. Angeli et. sensus sic eas pres admi-ratᵉ. prodigiorum quę in fine mundi evenient fore movendas idest in admiratᵐ. rapiendas: alero mᵒ. ut significet. specialis chorus 2ᵉ. Hierarchię

uas

cuiusque Angelis specialit. convenit nomen virtutis et sensus sit eos Angelos movendos qui ad eos pertinet movere caelos et hinc ab eo motu cessabunt 3°. alij explicant ut moveri virt. sit movere stellas n. sicut mo. movend. sed quatenus insolitas aparentias et concursus situs &c.

Vltimus si ad signa iudicij precedentia referat. erit obscurat. celestius rebus ut videri n. possint sicut liber qui clauditur n. pot. legi sed si ad signa iudicij sequentia referat. facilius e. intelligere sane complicat.m qui hinc n. movebunt neque cæli neque influent quasi diceret eos n. deservient his corporib. inferiorib. verius quidem e. forelius existimare in eo loco Isaiae n. ee sermones de ultimo iudicio sed de ultima desolat. Iudeae.

Disput. 6.a

De Alijs signis quae in sole et alijs corporib. singularib. iudicium precedent.

Xptus D. apud Luc. c. 31. agens de signis iudicij erit inquit in terris pressura gentium prae confusione sonitus maris et fluminum adescentibus hominib. prae timore et spect. quae subvenient universo orbi ex quib. constat magna fore prodigia in creaturis sublunarib. quib. indicet. dies ille magnus et plane horribilis vide quae egregie de his habet Aiolta lib. 4°. de novissimis c. 3°. et quod citat. Suar. disput. 56 sect. ultima. —

Inter signa v°. max. horribilia numerat ignis quantit. et vorauit. maximus etenim in fine mundi ventus et flu-

fibiles ignes quasi circundaturus aut pervagaturus et terras certa doct.a e. sic enim unanimi consensu creditur a Theolis. in 4.o dist.e 47. et. 48. cum Magistro et à S. Tho. in hac q.e 74. nec n. ab antiquis PP. inter quos legi pot. S. Aug. tomo 5.o lib. 20. de civit.e c.e 30. et. quamvis multa SS. scrip. testim.a ad id comprobandum afferant. illud videt. omnium max.e urgens qd. Petr. 2.a P.i 3.o cæli inquit erant prius et. terra de aqua et. per aquas consistens Dei verbo per quæ ille tunc mundus inundatus periit cæli autem. qui nunc sunt et. terra eodem verbo repositi sunt. igni reservati in diem iudicii et. perditionis iniquorum hominum. et. infra adveniet autem. dies Dni. in quo elementa calore solventur. terra autem. et. quæ in ipsa sunt. opera exurentur. quæ verba ita perspicue significant verum ignem in die iudicii præsertim accedente omnium. explicat.e ut nemo catholicus de hac verit.e dubitare possit.

Et. quidem de igne isto multa disputant Theoli. sed. quoniam facilia sunt et ex professo tract. à S. Tho. in hac q.e 74. visum e. ad illum articulum refferre auditores, nec n. ad Sotum in q.e 1.a dist.i 48. et. ad Suar. 3.a p.e tomo 2.o disput.e 57. sect.e 1.a nos v.o in tract.u 5.o huius controversiæ disput.e 1.a ostendemus ab hoc igne enecandos et in cineres redigendos homines. qui in fine mundi superstites erunt et. in 3.a controversia breviter. attingemus an et. quomodo mundus ab igne renovandus et. purificandus sit.

Commentarius.

In q.es 75. 76. et 77. &c.

In q.e 75. disputat S. Tho. de resurrect.e corporum et. in art.o 1.o docet veri futuram in fine mundi corporum resurrect.em in 2.o affirmat. omnes homines nullo

llo excepto ẽẽ. resurrecturos in 3.° resurrectionem ẽẽ. simpliciter miraculosam naleʒ. v.° n. nisi 2.um quid.

In q.e 76. agit de cis. resurrectionis et in art.° 1.° affirmat resurrectionem Xpti. D. ẽẽ cau. nostre resurrectionis in 2.° explicat quomodo vox tube futura sit causa nostre resurrectionis. In 3.° docet Angelos cooperaturos sue resurrectioni colligendo cineres in quos redacti erunt et preparandos eos ad corporum reparationem. In q.e 77. agit de circumstantijs resurrectionis et in art.° 1.° docet resurrectionem generalem differri oportere usque ad finem mundi. In 2.° occultum ẽẽ. quando resurrectio futura sit in 3.° probabiliter satis dicit futuram in crepusculo matutino in 4.° resurrectionem fore subito ita ut dispositio ad illam scilicet cinerum collectio et separatio quæ fiet in ministerio Angelorum exerceat in tempore quamvis brevissimo. Coniunctio v.° aiæ. ad corpus et istius organizatio quatenus à Deo proveniet fiant in instanti.

Ttus 2us

De resurrectione Sous. in generali.

Præmittendum breviter ẽ. quid hoc nomine resurrectio hois. significet. quamvis uberior explicatio et probatio reijcienda sit ad varias disputationes huius et sequentis ttus. et quidem in resurrectione duo potissimum reperiunt. Unum ẽ. quasi essentiale scilicet coniunctio aiæ. rationalis ad corpus a quo prius fuerat separata, itaut aia. sit eadem n.° et corpus saltem quoad aliquas partes et eadem unio quæ predictas partes ante mortem aiæ coniungebat. Alterum ẽ. quasi acciale. nempe membrorum organizatio si forte iam perierat et temperamentum.

1.as qualit.es aut caeteris dispositionib. quae necessa-
riae sunt. ut aia. informet. corpus et. cum illo constituat
Hoem. et. coveniunt ut Sciat. sensus internos et. ex-
ternos aut caeteris facultatib. quas Ho. vivens
exercere solet:

Nomine ergo resurrectio Hois. significat. illa actio
qua coniungitur. eadem n. aia. ronalis. eidem corpori
a quo fuerat separata id est mediante eadem
unione et. qua reparantur. organizatio mem-
brorum, temperamentus 1.ae qualitatis et. caeterae dispositi-
ones ac facultates, quae simul. l. ex se. perierant
tempore mortis. Unde patet resurrectionis n. esse
unam simul. simplicem actionem sed complexam plures
tractas. ad diversos terminos. quae mediante illa re-
parantur. Et recte dici possit et. debeat illud esse
essentiale. resurrectioni per quod. fit. ut aia. corpori
iterum coniungatur. illud vero. acciale. per quod fit
ut organizatio caeterae quae dispositiones. et. facultates
amissae reparentur. et. de hac resurrectione. hic sermo est.

Disputatio 1.a

Utrum sit possibilis Hominis resurrectio. et an ea quae natu rone. demonstrari valeat.

Tertulian. in lib. de praescriptionib. c. 7. testatur.
resurrectionem ab omnib. ethnicis philis. fuisse negatam.
ubi Pamelius n. 42. id ex quodam Quintino
ita explicat ut Phi. putaverint resurrectionem. effici n.
posse. Et idem Tertulian. initio lib. de resurrectione carnis
fateatur. aliquib. Phis. cognitam fuisse sed Praeterea illam
esse impossibilem magis in speciali colligit. ex iis qui creden-
tes aias. esse. mortales et. interire cum corpore putabant
impossibile iterum produci ut ita defuncti suscitarentur

sic

Sic sensisse videntur illi qui actorum 17. prædicante Paulo dicebant novorum dæmoniorum videtur anuntiator esse. quia scilicet Iesum et resurrectionem anuntiabat eis et Athenien. ibi de quibus ibidem dicitur cum audissent resurrectionem mortuorum quidam quidem irridebant.

Argumentum huius erroris primum non potest esse aliud quam illud quod desumitur ex impossibilitate reparandi rem quæ semel destructa est. Etenim resurrectio est actio qua id quod semel destructum idem numero reproducitur. sed rem semel destructam eandem numero reproduci est impossibile ergo resurrectio homini est impossibilis. Maior et consequentia patent. Minor probatur rationibus Durandi qui in 4° dist. 43. q. 3ª art. 2° existimat res permanentes semel corruptas non posse divinitus reparari. 1°. quia si Deus ageret ex necessitate naturæ non posset reproducere rem semel destructam ergo nec modo potest, si liberè agat. Patet consequentia quia libertas non tribuit Deo maiorem potestatem. Antecedens vero probatur quia si Deus ageret ex necessitate naturæ operaretur sicut cætera agentia naturalia. sed hæc non possunt reparare quod semel destructum est ergo nec Deus. 2°. quia agens creatum non potest reproducere rem semel destructam ergo nec agens increatum. Probatur consequentia quia si agens increatum id posset vel foret propter suam infinitam virtutem vel propter modum agendi diversum a modo creaturarum. non propter 1.m quia ad producendum rem destructam non requiritur virtus infinita cum effectus sit limitatus: nec propter 2.m quia modus agendi esset idem divino. nam res destructa reproduceretur a Deo per mutationem, qui modus operandi convenit etiam agenti creato.

3°. quia Duplex actio non potest terminari ad eundem omnino terminum. ergo res semel producta si destruatur non potest iterum produci. Antecedens patet quia actio est fieri termini. Unde si sit duplex actio erit duplex fieri, ac proinde duplex terminus. Consequentia vero probatur quia actio qua res 1°. producitur est naturalis. ea vero qua reproduceretur erit supernaturalis. fieret

ac proinde distincta a priori. —

4°. Quia si Deus crearet Angelum et postea annihilatum repararet, bis fuisset Angel. ille sd. n. eet bis propter duplex agens, ergo propter duplex ee qd. seret. ergo ideo ee. Angelum semel destructum n. pot. reproduci.

5°. Denique probat testimoniis S. Tho. Nam in 4°. dist. 44. q. 1a. art. 1°. quaest.la 2a. ad 1m in 2a. solut. propterea videt. concedere ressurrectm. ee. possibilem, quia aia. rationalis in morte hois. n. fuit destructa, sentit ergo alias fras semel destructas n. posse reproduci. et in distinct. 12 q. 1a art. 2°. quaestiuncla 4a. docet ee impossibile substm. panis reproduci quia in Eucharistia sacramo. destructa fuit. et 3a. 4p. q. 77. art. 5. ait corpe. ait, impossibile ee. rem annihilatam reddire. —

Dicendum tm. e. ressurrectm. ee. possibilem asert. e. unum ex articulis nostrae fidei, quam n. solum doc. catholici DD. sd. etm. SS. PP. mo et script.a ubique testat. dum nobis predicant carnis ressurrectionem. Unde testim.a quibus in disput. 3a. probavi resurrectm. ee. futuram probant etm. illam ee possibilem ut manifestum e.

Nunc vo. eadem possibilitas pbat. roe. 1°. quia n. magis sd. minus dificilis act°. e. creat°. hois. quam ressurrect° sd. creat°. hois. e. possibilis ergo et resurrect°. Coa. e. evidens et minor oino perspicua etm. lumine natle. Maior ergo probat. quia creat°. e. act°. quo producitur ho. oino. ex nihilo. Resurrect°. v°. solum e. mutat. qua aia. semel separata a corpe. iterum copulat. eidem reproducendo unionem qui e. modus eductus de pota. corporis et aie. et nullo mo. productus ex nihilo, quis autm. n. videat quidpiam dificilius ee. operari ex nihilo ubi absque alterius iuvamine educenda e. tota entitas in lucem quam connectere duo semel separata

ubi

Ubi solum necess.ª e. reproduct. unionis et disposit.ᵘˢ quę ex aliquo subo. educenda ss. Vide elevantissime S. Aug. tomo 10. sermone 17 de verbis Apli. Te inquit appello quicunque de resurrect.ᵉ dubitas et putas n. posse mortuos resuscitari, quid e. amplius ex nihilo hoies facere qui vivant? aut eos qui facti ss. et dixerunt reparare post mortem? utique plus e. facere qd. nunquam fuit

[illegible]

[illegible]

Disputatio 2a

[illegible]

Ressurrect.m fore nales, ipse q. diserte testat. in consequente ee. supernalis. S. etq. Tho. putaverunt qd. obtinet apud id qd. Suar. Refert n. loquut. fuisse de eadem entit. m. ... quae e. subiit. fieri, sd. de Mat. assignata quae vt infra di. n. pot. in diversis temporib. eadem ee. aliunde v. ipse S. Doctor in Sac. q. 75 art. 3. ex professo probat resurrect.m simplicit. ee. supernalem.

Maiori iure afferri possent pro eadem sent.a illi Phi. qui teste S. Aug. 12. de ciuit. c. 13. existimarunt ee. quandam rerum nalium. ppetuam vicissitud.m itavt elapso aliqd. annorum spatio reddeant iidem effectus qui prius extiterant, quamquam enim Suar. putat eos locutos ee. de reditu eorumdem effuum. 2m. speciem et n. 2us. individuum re tn. v.a de vtroq. revolut.i q. locuti sunt, nam S. Aug. explicans illum errorem exemplum ponit his verbis vg.a sicut in isto seculo Plato Phus. in vrbe Athenienss in ea schola quae academia dicta e. discipulos docuit, ita per innumerabilia retro secula multum prolixis quidem intervallis, sd tn. certis et idem Plato et eadem ciuitas eadem q. schola idem q. discipuli repetiti et per innumerabilia deinde secula repetendi sint, absint vt nos ista credamus. Hactenus Aug. . Quem de indiuiduorum reditu loqui manifestissimum e. —

Denique Suar. sup.a sect. 5. §. 3. q. existimat ressurrectiones quoad ipsam substam. seu effm. ee. actm. nalem. et eiusdem rônis. n. solum cum 1a. pduct.e Adami et Evae sd. etq. cum aliis hom. generat.e solum q. differre quoad modum quo ressurrectio fit hunc enim appellat supernalem. . —

Dico 1o. ressurrect.o n. e. nalr. possibilis ac proinde nec pot. pficiscí a cis. 2is. nalr. agentibus nec à Deo vt auct.e nae. sic S. Tho. sup.a et 4o

1ª gentes c. 35. vbi Ferrara. Scotus sup.ª et cæt. D. in 4º. dist. 43 et 44. et ex recentio=ribus Valent. tomo 4º. disput. 11 q. 3ª. puncto 2º. Suar. sect. 6ª. Probat. 1º. testimonijs PP. Nam S. Dionis. de divinis nominibus c. 6º. nos inquit totos animas. dico et socia corpora ad imperfectas vitas et immortales transferre pollicetur. q.d. veteribus quidem præter naturam fortasse videatur (idest impossibile) mihi vº tibi q.d. et verit. et Dm et supranaturam. vt e. videre. S. Ambr. in oratione de fide resurrect. quæ sec. tomo 3º. resurrectionem appellat gratiam. et Dei munus, quæ nomina simpliciter prolata significant, aliquid sup.ª vires naturæ. et multo elegantius infra expendens circumstantias resurrectionis Lazari de qua Ioan. 11. vixit inquit D. præcepti operante natura suum n. requirebat officium et sanguis in excessu posita n. iam suo ordini sed D. mutui serviebat S. Chrisost. omilia 2ª. in acta ait Illaius ee. excitare mortuos quasi scire dies iudicij. hunc autem nemo scire pot. nali virtute. quare resurrectionem ee. sup.ª naturam. communiter sentit S. P. et S. Greg. omilia 20. in Ezechielem agens de resurrect. D. inquit virtutis mist.ª quæ comprehendi n. possunt. n. intellectu discutienda sunt. sed fide veneranda, quæ verba plane significant hoc opus ee. supra naturam.

2º. Probat. ro. morali etenim mortuorum resurrectio. capienda e. maxime difficilis creditu, tum inter Ethnicos vt notum e. tum etiam inter fideles. Vnde apli. vix Xpum D. resurrexisse credebant et propterea apparuit tot signis per 40. dies de hac verit. certos redd. ipsi q. postea in symbolo tanquam peculiarem fidei articulum constituerunt. et Paulus. epistolis multum e. in resurrectione corporum asserenda et compro=

bar-

canda, quæ. via. manifeste declarant ressurrect.^m
esse. opus qd. naturæ. vires excedat. ———

3. Probat. roe. Metaph.^ca Ressurrect.^o tam quoad
id qd. e. illi essale. quam quoad acciale superat
vires naturæ. ergo absolute loquendo n. e. possibilis nisi
supernalit.^r conseqa. e. evidens qa. illud hoc loco appellat.
supernale. qd. virt.^e nali. causarum 2^arum. et. Dei ut
auct. naturæ. effici n. pot. Ans v.^o probat. 1.º quia
ressurrect.^o quoad essale. e. iterata product.^o eiusdem
n.^o hois. qui perierat sed. idem n. semel destructum
n. pot. naliter. reproduci ergo. Minor probat. quia
quoties dat. 1.^a product.^o alicuius rei præsertim
corporeæ et. corruptibilis necessarium e. determinatum
tempus vel instans in quo agens opperet. etenim eius=
mi. res individuant. a Materia signata idest exi-
gunt ex ipsa dna. numerali certam mam. certas dispositiones
tempus et. agens determinat. vt in lib. 2.º Met.^a Disp.
1.^a probauimus. Vnde quocunqe. hoc deficiente n. det. effus.
id qd. suapte na. postulat ad sui product.^m et. consequent. effici
n. pot. nisi Deus dispensare velit in ea Lege et. effs pro-
ducere alit.^r quam na. postulabat qd. certe e. opperari
supernalit.^r Itaqe. eo ipso qd. ho. semel desiccit necessaria
e. iterata 1.^a product.^o vt denuo incipiat esse. per ressur=
rect.^m et. consequent. iterari debet idem tempus cum cæteris
circunstantiis quæ in 1.^a generat.^e concurrerunt, tempus
autem aut instans semel elapsum n. pot. iterum reddire
saltem attento ordine naturæ. ergo. nec effus. semel ~~[illegible]~~ destructus
reproduci n. ergo. e. nalit. possibilis ressurrect.^o quoad
vim. sibi essalem. ———

2.º Probat. idem ans quoad ea quæ ressurrectioni
sunt. accialia. etenim verisimile e. reproducendam esse. in
ressurrect.^e aliqua saltem accia. corporea eadem n.^o
quæ ho. ante mortem habebat. illa autem x.^a dicta n. pos=
sunt reproduci nalit.^r: Deinde organizatio membrorum

et. proxima disposit°. ad vitam efficiendā ss. in instanti aut certe in tempore tā brevi vt necessarius sit efficacior concursus; quā qui ab agente nali. efficiscit. Denique iusti in ressurrect.ne accepturi ss. accia. supernalia. Quare necesse e'. fateamur ressurrect.m quoad accia.n posse fieri naliter.

Sectio. 2a.

Probat. ressurrect.m ee actionem supernales. et. essalit. distinctam a generat.e

(Dico 2°. Resurrectio saltes quoad rōis. sibi essales. e'. act°. intrinsece et. quoad substās. supernalis ac proinde essalit. distincta a generat.e Sōis. et. alijs actionib. nalib. Asser°. colligit. ex illis DD. qui supra vocant actiones sanc supernales. seu virib. nāe. impossibiles n'. addita limit.e quas addidit Suar. sup.a illi enim simplicit.r sentire vider. act.m sanc ee. alterius ordinis a nali. et'. ex resentioib. expresse vocat act.m sanc supernalem. Salas. 1a. 2.ae q. 5a. art°. 5°. litt.a 2°. disput. 14. sect. 2a. in fine pag. 551. et. codes mo. colligit. ex PP. citatis et. ex dificult.e max.a quae fuit in credendo ressurrectionis mist.°: ea enim persuadet ressurrect.m ee longe superiores et. excelentiores mutationes quas sit actio supernalis.

Sed. Praeterea Probat. rōe. q.a actio quae n'. pot. procedere ab agente nali: vt nale. e'. differt essalit. a nali. et. e'. intrinsece supernalis. sd. ressurrect.° e'. act°. quae n'. pot. procedere ab agente nali: vt nale. e'. ergo. differt essalit. a generat.e et. alijs actionib. nalib. et. e'. intrinsece supernalis. Cōa e'. euidens et. minor patet ex assert.e praecedente Maior

ergo.

Ergo probat quia act.º est exercitium virtutis activae, ergo debet esse virtuti proportionata, ergo si est nalis. erit exercitium virtutis nalis. imo nihil aliud est dari nales act.us quam agens naliter agere sed eo ipso quod naliter agat exercet nalem virtutem, ergo impossibile est actiones aliquas esse nales et non posse procedere ab agente nali ut nale est, ergo act.º quae non potest esse causas quae nalis ut nalis, est intrinsece supernalis et consequenter distincta generice ab act. nali quae est ordinis inferioris.

Confir. et explicat. hoc amplius in ipsa ressurrect.e etenim si Deus ad suscitandum mortuum assumeret aliquod instrum. creatum ut vere assumpsit huma. xpti D. illa non efficeret ressurrect.m nali mediante virt.e sed media pot.a ovedientiali quae formaliter est supernalis, ergo ea humanitas non ageret nisi media calitate supernali. ut ita exercitium virtutis quod est act.º respondere dixi virt.e ergo cum causa principalis et instrum.tis concurrant ad effectum unica indivisibili act.e Deus etiam concurreret ad suscitandum mortuum actione supernali, ergo etiam quando solus Deus efficeret ressurrect.m operaret act.e supernali. Cum etiam tunc opperetur ut auct.r supernalis, ergo semper ressurrect.º est intrinsece supernalis et essentialiter distinguitur a generat.e —

(Dixi in essent.a ressurrect.m esse intrinsece supernalem. saltem quoad rationes ipsi essentiales, quia in nonnullis accidentaliter ad illas pertinentibus tamen mihi certitudo est nam collectio cinerum et aliqua membrorum organizatio effici possunt virt.e et act.e nali Angelorum etiam si brevissimo tempore hoc faciendum sit quia sola brevior vel diuturnior duratio est quaedam accidentalis actioni et solum provenit ex maiori vel minori virt.e intra idem genus operationis nalis. quoad hoc ergo et alia similia valde probabile est ressurrectiones fore actiones nales. et eiusdem speciei cum aliis aliquibus, deque

infra. —

Sectio. 3a.

Diluit. 1a. Obiectio.

Sed obijcit Suar. 1o. multa producunt. mo. indebito nae. et tamen illorum productio e. quoad substm. nalis. et eiusdem ronis cum actis. qua quonaliter efficiunt. ergo licet ressurrectio sit actio indebita nae. erit tamen eiusdem ronis essaliter cum generone et similibus actionibus nalibus. Ans prob. multis exemplis. 1m. enim motus violentus et nalis. sunt eiusdem nae. licet ille non solum sit indebitus sed etiam contrarius inclinationi nali. Deinde illustratio et inspiratio appellantur donum grae. et quoddam supernale, quando intenditur à Deo propter ordinem gratiae. Quamvis ille motiones sint nales. in se et eiusdem ronis, cum alijs actibus nalibus. 3o. si Deus illuminaret mo. aerem absque aliquo luminoso currente, operaretur mo. indebito nae. et tamen illuminatio illa foret eiusdem ronis. cum ea quae perficitur ab agente nali. 4o. cum Deus eandem gram. sanctificantem restituit peccatori qui illam peccando amiserat actio e. eiusdem ronis. cum 1a. grae. infusione. Denique si Deus annihilasset Angelum et iterum illum produceret foret utraque actio eiusdem ronis. cum eet. creatio ut patet ergo idem erit de generatione et resurrectione dicendum.

Rx. disting. Ans. si enim res producatur mo. indebito nae. idest qui superet vires ronis nae. falsum e. eam productionem esse eiusdem ronis cum nali. si vero solum producatur mo. non petito ab [illegible] poterit illa actio esse eiusdem ronis. Sed absolute continetur in viribus nae. sed cum ressurrectio superet vires

nã. vires ut probavimus e'. n'. potuit ee eiusdem generis cum actione nali. Veritatem autem propositionis distinctius declaravimus expendendo exempla quae in obiectione proferunt. 1m. quidem, quod motus scilicet dicitur violentus eo quod recipiatur in subiecto contra inclinationem, et absolute fiat ab agente nali. et modo proportionato nae. Unde saepe erit eiusdem speciei cum motu nali. Virtus impressa impetus lapidi sursum, et postea deorsum impressio e'. eiusdem nae. et motus inde resultans et prior sit violentus quia e'. contra gravitatem lapidis. Posterior vero nalis. 2m. exemplum n'. urget quia cum illi motiones et excitationes nales n'. dicunt rigorose divinae gratiae aut gratuitam supra vires nae. sed solum accidentaliter. quatenus immittuntur a Deo intendente aliquem finem supernalem. et in tempore in quo illa obiecta n'. occurrerent memoriae nisi Deus moveret species imaginationis aut aestimativae quod solum e'. accidentalem motionibus. Resurrectio vero divina e'. supra vires cae. nalis. —

Ad 3m. exemplum. Resp. si lumen illud suapte na. petebat produci a luminoso creato n'. pot. a solo Deo produci nisi media actione supernali. quia e'. supernaturalis illius individui produci sine concursu suae cae. et ita distingueretur essentialiter actio illa ab ea qua naliter produceret illud lumen. si vero non petebat posset quidem naliter a Deo solo produci, sed nihilominus illa actio distingueretur essentialiter ab altera qua luminosum creatum produceret eundem effectum. quia ubi diversitas e'. accidentalis luminatis n'. pot. e'. identitas specifica actionum ut in seq. Physicis ostendi. —

Ad 4m. si restitueret eadem n. gra. neque fore diversi
roniq. illam actm. id quoniam existimo n. restitui ean=
dem n. nihil e. qd. cogat admittere illi diversitm.
actus. Ad 5m. Rx. 1o. negando ans. Et enim
vtraq. actio foret creata. illa prior eet. nalis. poste=
rior v. supernalis. cum reproductio rei semel des=
tructa sit supra. ordinem eius. Rx 2o. negdo.
cam. et ro. discriminis desumi posset ex eo qd.
cum Angelus suapte na. petat pduci a solo Deo
qui in operando n. attingit tempori tanq. nalir.
petit reproduci quam pduci. At vo. so. et
alij effus. qui suapte na. pendent a ca. 2a. que
e. tempori adstricta, nalir. petit pduci certa quo=
tam tempore. Unde illo elapso n. nisi super=
nalir. pduci possit.

Sectio 4

Diluit. 2a. obo. et explicat. in qua pot. recipiat. gra. cum in resurrectione coniungit materiae

Obijcit 2o. in resurrect. aia. ronalis recipit in
pot.a nali. mq. g. Deus illam coniungit mq. mediante
sua virte. effactrice nali et coni. media actie. nali.
Patet cona. qa. ca. efficiens et ca. malis. debent sibi
invicem respondere pportionalir. Unde impossibile e.
dari cam. malem. ordinis naturalis naturalis

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] corpore [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] Concedendo [illegible]
[illegible] consequentiam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad respondendum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] quando [illegible] ... [illegible] Concurren- [illegible] ... [illegible] cuiusque et unde [illegible] ... [illegible] sit [illegible] ... [illegible] primariam causam [illegible] ... [illegible] naturalis, [illegible] ... [illegible] probabilius [illegible] ... [illegible] primariam causam [illegible] ... [illegible] supernaturalis [illegible] secundaria, [illegible] ... [illegible] sit supernaturalis.

Sectio quinta.

Duae aliae obiectiones propo-nuntur, et diluuntur.

Obiic. 3o. id quod semel destructum fuit [illegible] reproduci [illegible] quod specie, imo et numero generatur [illegible] concessa [illegible] iterum redire, ergo [illegible] essentialiter [illegible] per [illegible] suscitabuntur [illegible] qui [illegible] fuerat, ergo resurrectio [illegible] eadem specie imo et numero cum generatione [illegible] consequentia legitima est, antecedens vero probatur.

Probatur

Alij v. probat. quod nulla sufficiens ro. impossibilitatis adduci potest. huius etiam quae plane desumitur ex Arist. 5. Physicorum c. 4. text. 36. Ubi diserte concedit posse reproduci eandem numero actionem si possit reddi idem numero effectus. cuius doctrinam sequuntur ex recentioribus Fonseca lib. 8. Metaph. c. 5. q. 2. sect. 3. ad 3. et in 5. de modis. Conim. 2. de generat. c. 11. q. 1. art. 3. et q. 2. art. 3. ad 1. et alibi.

Ex concesso ante, ut concessi in lib. 2. Metaph. disp. 1. q. 5. sect. 9. negandum esse absolute resurrectionem esse actionem naturalem. quia illa actio semel destructa deberet reproduci per aliam actionem ordinis supernaturalis. tum quia ut probatum est res semel destructa non potest naturaliter reproduci saltem si corporea et corruptibilis sit, tum etiam quia alioqui resurrectio fieret absolute naturalis. 2. doctrina PP. itaque licet naturaliter loquendo non fiat una actio per alteram supernaturalis. concedi oportere in praedicto casu. Quare necesse est in resurrectione reperiri aliquam actionem supernaturalem intrinsece et quae differat essentialiter a naturali. Adde quod ut loco citato dicebamus. Actio illa supernaturalis reproducta non posset esse. tunc ratio producendi rursus. Ergo Solis aut alius rei, quia cum iam ille terminus non sit naturaliter producibilis impossibile est naturalis actio ad illum terminum necessario. Ergo tunc fieret alia actio supernaturalis per quam terminus ipse produceretur. et consequenter resurrectio semper debet esse actio supernaturalis.

Dices ut resurrectio sit aliquo pacto supernaturalis, non requiri actionem ullam supernaturalem sed sufficere naturalem quae tamen quoad modum sit supernaturalis et miraculosa. Sed [illegible] solutio refellitur quia 1. actionem tunc esse supernaturalis

quoad modum. e. intervenire illi aliquem influxum
vere et intrinsece supernalem et id e. qd. contendi=
mus .l. n. sit solum actum illum here ee. in alio
tempore, in quo n. debebat existere et id si nihil
involvat intrinsece supernale. n. pot. dici nec ee. mi=
raculosum nam miraculum simpliciter loquendo e. qd
n. pot. patrari virtute agentis nalis. propterea enim S.
Tho. 1a. p. q. 110. art. 4. negat ab Angelis
patrari posse miracula sed autem n. reperio illi aliquid
qd. sit extra ordinem neque fieri certe posset virtute
causae nalis. et sane si ad reproducendum hoc n. lumen
qd. modo illustrat hoc n. gymnasium, sufficeret eadem
n. actio nalis qua hodie producitur a sole n. video
quomodo, aut cur eius reproductio n. foret simpliciter
nalis. imo cur quotidie n. reproduceret idem n. lumen
qd. esset idem omnino aer et sol eodem modo applicatur
cum igitur certum sit n. ita evenire fateri oportet
reproductionem n. posse exerceri sine actione intrinsece su-
pernali ac proinde distincta essentialiter a nali.
Obijcies 4o. resurrectionis possibilitas cognosci pot. lu=
mine nae. ut in disput. 1a. dictum e. ergo n. e. actio
intrinsece supernalis. patet cons. quia res supernales
n. possunt naliter cognosci. Rx. inter entia super=
nalia quaedam ee. absolute et simpliciter talia
ut incarnationem visionem beatam gratiam sanctificantem
et ubi xpi: D. in Eucharistia. et horum possibilitas n.
e. absolute cognoscibilis naliter. alia vero ee. super=
nalia 2m quid ut actus quibus duo contraria po=
nerentur in eodem simul subiecto et dum ubi nalia in
eo=

eodem cons. et reproduct. rei nalis. et eiusmodi rerum possibilitas nalis. cognosci pot.

Disput. 3a.

Utrum viuis omnibus hominibus ressurrectio re ipsa futura sit.

Multorum Ethnicorum imo et Hereticorum sententia fuit n. esse futuram hominum ressurrectionem eos accurate referunt Castro lib. 13. adversus Hereses verbo ressurrectio Heresi 1a. Suar. tomo 2o. in 3m. p. disput. 50. sect. 1a. Valentia tomo 4o. disput. 11. q. 3a. puncto 1o. et alij. Fundamentum n. potuit esse aliud quam q. 1. aias n. esse immortales sed interire sicut bruta. 2. in suscitandi mortuis esse plures difficultates c. mort. quo corpora ss. iterum aiabus copulanda. 3. denique aliqua St. script. testimonia ut illud Psal. 1. n. ressurgent impij in iudicio et Iob. 14. putas ne mortuus ho. rursus vivat? sed quod attinet aias rationales constans in Ecclesia prob. est ex fide certissima et eiusdem lumine n. di= ficultates vo. in ressurrectione occurrentes expedientur in sequentibus, loca psal. et Iob. varios explicantur nam 1. sensus illius e. impius n. resurrecturos ad vitam felicem sed ad miseriam, quae potius mors 2a. appellanda sit. 2. sensus e. impios n. excellentes capit. sac. literarum quid per se respondeat ut iudicium damnationis evadant. Iob. denique ressur= rectionis e. testis locupletissimus ut infra patebit

quare illi sub interrogatione. Loquitur. Ut status resur=
rectionem afferat quasi diceret vivet utique est. Prop=
terea sustinui cunctis diebus quibus nunc militio ex=
cepto donec veniat immutatio mea, vocabis me et
respondebo tibi operi manuum tuarum porriges dexteram
nullo ergo negotio erit sumus Itaque fundamentum.

ideo dicolo in fine mundi futura e generalis resurrectio hominum qui mortui sunt, et fuerint. assertionem unum ex articulis nostrae fidei. probatur illustri testimonio, ex cap 3o. exodi desumpto, ego sum deus abraham, et deus isaac, et deus Jacob, quo quidem usus est christus d. mathei 22 ad convincendos saduceos, qui resurrectionem negabant, et non est credibile ipsam dei sapientiam usurpasse testimonium, ad miram efficacitatem non haberet, et quidem quamvis in prophetis essent alia testimonia clariora pro resurrectionis veritate, nihil ea profuit, ut in hunc locum mathei adnotat s. hieronimus, quod disputabat cum saduceis, qui libros prophetarum non admitebant; et preterea quod praedicta verba exodi aptissima erant ad rem propositam, unde illis relatis subdit evangelista et audientes turbae mirabantur in doctrina eius et lucae 20 ubi eadem domini verba referuntur subdit; respondentes quidam scribarum dixerunt ei magister bene dixisti, et amplius non audebant eum quidquam interrogare.

Est ipsa enim salvatoris argumentatio deus non potest prudenter et more apellari deus eorum qui tam omnino interierant et nullam vitam aut esse haberent, sed in scriptura apellatur deus abraham isaac et Jacob, idque non reservando tempus preteritum sed tempus presens, cum nimirum ad iubebat mosem dominus post horum patriarcharum mortem dicens ego sum deus abraham, isaac, et Jacob, ergo isti patriarchae non omnino interierant, et verum est verum quae vitam habebant, quam non nisi resurgendo habere poterant, quae futura est illorum ac nostra de aliorum hominum resurrectio

surrectio; maior est manifesta, serga id, quod est quandiu in statu esse manet, nihil potest deus prestare, quod sit proprium dei, nam nec illud potest gubernare, nec illi imperare, nec beneficia conferre, unde nemo dixerit modo deus est deus aliquorum qui iam defuncti sunt, aut deus est deus illius mundi qui iam nec condit, nec condituris est, in novem pers. sicut testatur ipse deus in exodo cap. 3o. Conducebit scioli cuiusdam minus legitima quod deus diceret abrahami et aliorum iusti esset eorum animas ut forte immortales, adhuc extare quamvis resurrectio futura nesciret, et qui sic cogitaret, non fuisset assecutus salvatoris mentem, quem ipsa verba indicant et rades coargumentante assecuta sunt. in textu quod deus argumentabat contra saduceos qui animam immortalitatem negabant, imo hec erat unica ratio ob quam resurrectionem dificiebant. ut notat S. hieronimus et alii interpretes, unde cum in sua argumentatione intulisset Christus d. non solum erat animas esse immortales, sed etiam hoc resurrecturos, quod concessa animi immortalitate, quod ex predicto exodi testimonio conduxit, valebat eo fundamentum saduceorum in resurrectione neganda, et consequenter eam fateri cogebantur. et ideo docti theologi ut maldonatus ibi suarez si alosta in suo opere de novissimis advertunt in scriptura animi immortalitatem et resurrectionem esse duo valde coniuncta, et quod per unum aliud asserri solent, quia saltem multi eorum qui resurrectionem negabant negavant etiam animi immortalitatem, et hac concessa vix vo negare potest resurrectionem, ut ex dicendis patebit. atque hic modus explicandi vim consequentie huius argumentationis propositum bonus est et satis probabilis. etc.

Deinde tamen sanctus thomas in 1. 75 arto 3o. ad 2um meliorem aliam explicationem adhibuit, quam noster salmeron tomo 3o. tractatu 61 secutus est, et authoritate sanctorum hilarii, epiphanii, chrisostomi, et irenei locupletavit, et nimirum in scriptura sacra conservanda est proprietas verborum, quandiu sine incommodo servari potest, licet autem figurate, et per sinedoquem anima alicuius hominis dicatur esse homo, proprie tamen et rigorose, non est nisi pars eius, unde ut proprie diceret deus abraham, isaac, et iacob non sufficiebat eorum

[illegible] animas illorum ipsorum immortales vivere, sed neque erat ipsum [illegible] corpus ipsius ex anima et corpore vivere, quia verum est Deus mortuo[rum] [illegible] sed vivorum et dominus [illegible] [illegible] quando [illegible] [illegible] est

Nihil deest.

[illegible]

aliud ergo quod Deus Moysi aloquutus est non viverent illi Patri=
archae vita quasi in prima generatione. Fuerant illa enim sub
hac ratione omnino praescierat et separari non poterat concedendum=
dum est vixisse vita quasi in supernali regeneratione acceptu=
ri erant resurgendo. Et enim in executione tunc illam non
haberent. habebant tamen in intentione et efficaci decreto Dei ratione
cuius iam Deo vivebant. Optime ergo ex eo quod post mortem
Patriarchae dicatur adhuc Dominus illorum Deus inferatur futura
resurrectio. Unde S. Thomas supra Dominus inquit verbis illis
subtilissime et efficaciter resurrectionem probat. Atque hoc
de facto suius veritatis testimonio.

2°. Probatur aliis non minus perspicuis Iob. 19 scio quod
Redemptor meus vivit et in novissimo die de terra sur=
recturus sum. Ioan. 5. venit hora in qua omnes qui in
monumentis sunt audient vocem filii Dei et prodient qui
bona fecerunt in resurrectionem vitae qui vero mala egerunt
in resurrectionem iudicii. 1ª ad Corin. 15. per hominem mors
et per hominem resurrectio mortuorum et sicut in Adam omnes
moriuntur ita et in Christo omnes vivificabuntur. et infra omnes
quidem resurgemus sed non omnes immutabimur.

3°. Probatur triplici ratione S. Thomas 4° contra gentes c. 79
1ª desumitur ex eo quod anima rationalis naturaliter appetat
corpus, et enim status separationis sit illi aliquo modo
naturalis, quo naturalior est status coniunctionis. Unde cum
est separata existit quodammodo contra propriam naturam, sed nihil
contra naturam seu violentum est perpetuum, ergo non decet animam esse
perpetuo separatam a corpore, ergo aliquando ad corpus redi=
tura est, quod non fit nisi resurrectione. 2ª ratio quam
hic etiam attingit q. 75 art. 1. desumitur ex desiderio
propriae felicitatis quod est hominis naturale non quia naturalis sit ulti=
ma et supernalis felicitas quam speramus, sed quia sup=
posita eius revelatione necessario illam exoptare naturalissimus.

e'. Hec autẽ felicitas n'. pot'. ee. perfecta in
aia. sola qª. status aie. solius sicut incompletus ita
et aliquo mo. imperfectus e'. ergo nale'. e'. hoi desiderare
felicitatem quae in aia. coniuncta corpori invenit ergo res=
surrectº. futura e'. ne alioqui reddat. irritum desiderium
qd. à Deo insitum e'. 3ª. Denique ro. desumit. ex equit.
Dª. qua hoes. propter bona aut mala opera premio affi=
cit vel supplicio et cum hoc saepe n'. prestet in hac vita
mortali in qua mali solent prosperari et cº. boni
tribulat. pati prestandum differt. in alteram vitam: cumque
cum n'. solum aia. sed etiam corpus fuerit particeps bo=
norum aut malorum operum oportebat ipsum quoque affici
premio vel supplicio, in altera vita ad id autem necessª.
e'. ressurrectº. et hanc roem appellat evidentem S. Ambr.
sermo 2º. in orone. de fide ressurrectionis.

Petet vº. n'. immerito quispiam an doctª. huius assert.
aliquam exceptionem patiat. et quidem qd. attinet ad
B. Virginem certum e'. eam in fine mundi n'. ressur=
recturam quippe quae tot ab hinc seculis gloriosa ressur=
rexit et caelos ascendit: et idem dicendum e'. de nonnullis
aliis quos cum xpto. D. ad vitam immortalem ressurrex=
isse et caelos ascendisse probabilit. credunt boni auct.
et inter eos S. Tho. in hac q. 77. art. 1º. ad 3ᵐ. et
senior et sapientior essius. 3ª. p. q. 53. art. 3º.
ad 2ᵐ. loquens contrarium cum S. Aug. si forte
etiam aliquis alius eodem mo. iam ressurrexerit advento=
te die iudicii sine dubio n'. ressurget. —

De ceteris vº. hibus qui tunc mortui invenient. intel=
ligenda e'. nostra cc. cum testimonia scripª. generalia
sint ecclesia q. et eius DD. generalit. intellexerint
et quidem Suar. disput. 50. sect. 3ª. cc. 2ª. dixit

n'.

n. ēē ita expressum SS. scripᵃ. infantes qui in originali mortuos ēē. ressurrecturos et nihil ominus certus appellet. ego h. ex fide certum putaverint ets. infantes dummō. nati sint et. mortui ēē. ressurrecturos q̄. qā generalit. SS. scriptᵃ. loquitᵘʳ. nec DD. aut PP. istos infantes excipiunt à ressurrectⁿᵉ sicut nec à peccato originali ro et. morte Unde S. Aug. tomo 3ᵒ. in Enquiri. cᵉ. 84. ressurrecturam inquit carnis omnes. quicunq. nati ss. vel. atq. nascentᵘʳ. et. mortui ss. atque morientᵘʳ. nullo mō dubitare debet xpīanus. nec obstat S. Iustinus qᵉ. 13 ad gentes dicens, posse et. decere credi infantium ressurrectⁿᵉᵐ nam ea locutᵒ. n. ~~rem~~ denotat rem ēē incertam sd. solum ēē convenientem illam n. negare propter quam qd. ibidem ait necessarium ēē illam credere . . —— .

Infantes vᵒ. qui intra uterum maternum moriuntur ēē. ressurrecturos n. audeo dicere ēē. certum ex fide qᵃ. SS Aug. 22. de civitᵉ. cᵉ 13. rem disputans ex professo ait se n. audere aut afirare. aut negare illos ressurrectⁿᵉᵐ. forte eo adiumento ductus qd. de illis n. videat. loqui SS. scriptᵃ. quippequi n. sensentᵘʳ. tam rigorose hōīes. quam illi qui nati iam ss. et. ut distinctum à matre suppositum computantur. sd. nihil ominus negandus nullo mō. ē. eos ressurrecturos dum mō. iam fuerint sit aīa. ronali. informatus de hoc enim tantum loquimur et. in eo sensu. Salas infra referendus in sua sectⁿᵉ. 4ᵃ. ait rem ēē. certam et. exploratam apud Theolog. refert q. varios DD. et. expresse eam docet S. Tho. in hac qᵉ. 75. artᵒ. 2ᵒ. ad 5ᵐ. nec video sane quomō. recisi possent à generali regula SS. scripᵃ. cum iam aīas. ronalem heant. et. vere traxerint originale peccatum subiecerint q. penam mortis et. scriptᵃ. tellat. oēs. qui in Adam

moriunt. ee. a xpto. D. vivificandos. Unde ipse S. Aug. loco citato et in Enquirinio c. 87. ait se n. reperire quomo. illi n. pertineant ad ressurrectionem mortuorum et ideo max. in id qd. asserimus pendere videt.

Dico 2°. illi hoies. qui imminente iaz generali iudicio superstites fuerint morituri esse. ut statim resurgant sic S. Tho. q. 78. art. 1°. et Coes. Scholas. in 4°. dist. 43. et ex recentioribus Salm. in disput. 4a. in priores Acefalions. Suar. supa. sect. 2a. Valen. q. 3a. puncto 3°. Acosta lib. ultimo de novissimis c. 21. et Salas 1a. 2a. q. 5a. art. 1°. tt. 2°. disput. 14. sect. 3a. prob. 1°. auct. S. scripe. que oibus hoibus penas mortis infflictas ee. testat. ad Rom. 5°. in oes. hoies. mors pertransijt ad Heb. 9. statutus e. hoibus semel mori et n. minus generaliter loquit. de ressurrectione que mortes supponit. 1a. ad Corin. 15. sicut in Adam oes. moriunt. ita et in xpto. oes. vivificabunt. et infra oes quidem ressurgemus sed n. oes. immutabimur n. g. e. cur neget illos hoies. qui in fine mundi superstites erunt et moriturus ee. et ressurrecturos

2°. Probatur testimonijs PP. S. Amb. S. Aug. S. Anselmi et Vede quos afert Acosta supa. ut omittamus alios nas teste gennadio lib. de ecclesiasticis dogmatibus c. 7. apud S. Aug. tomo 3°. maxa. PP. turba cadente suscepta e. nostra ee.

3°. deniq. Prob. qa. mors e. generalis pena culpe originalis quam neq. ipse author vite xptus Dnus. et eius SS. mater et si ab oi culpa immunes

eva-

Nasserunt quod nullus alius erit qui non mortuus sit aut postea moriturus cum non solum sit longe inferior Xpto D. et eius matre sed etiam incurret in culpam originalem propter quam mors inflicta est.

Sed objiciat aliquis apostolum qui in ad 1. Tessalonic. 4. agens de illis hominibus qui imminente iudicio superstites fuerint hoc inquit vobis dicimus in verbo Domini quia nos qui vivimus qui residui sumus in adventu Domini non preveniemus eos qui dormierunt quoniam ipse Dominus descendet de celo et mortui qui in xpto sunt resurgent primi. Deinde nos qui vivimus qui relinquimur simul rapiemur cum illis in nubibus obviam xpto in aera et sic semper cum Domino erimus que verba si accipiantur sincere ut oportet plane distinguunt eos qui iam mortui erant et eos qui tunc vivent et de illis quidem dicat apostolus resurgent de his vero non sed rapientur in nubibus que phrasis non mortem denotat sed vitam sic enim Heliam et Enoch vivere colligunt PP. et DD. ex eo quod sancta scriptura testetur raptos fuisse. Unde predictos hominum non esse morituros sentiunt S. Chrysost. Isidor. Theophil. Ecumenius Origene. Tertul. S. Hieroni. Caiet. et Faber, quos referunt Suar. Acosta et Salas.

Ego quidem propter hunc apostoli locum et tantorum gravissimorum PP. et DD. auctoritatem sino. existimo sententiam hanc non solum non esse Hereticam sed neque ulla vel minima nota dignam et ad testimonia pro nostra assertione adducta dicam posse illas generales sanctae scripturae locutiones accipiendas esse ita ut denotent sine privilegio speciali nullum esse qui non sit moriturus et resurrecturus, secus vero ex privilegio quod illis hominibus qui in fine mundi concedendum fore

sentiunt tot autores innixi testimonio Pauli Unde Magist. in 4° dist°. 43. nihil bonum definire in hac q°. et S. Tho. supra solum appellat nostras assert.m communiores et tutiores eodem m° loquit.r Valen. Accordiat nihil periculi ee in ssia, et Suar. nostras ee probabiliores et absolute veras et idem mihi videt. propter argum.ta adducta in eius probat.e.

Ad locum v°. Apli. dupliciter solet responderi 1°. eos qui tempore iudicij superstites erunt cum in aerem sublevent.r morituros ee. sed statim illico resurrecturos

nam idem Paulus fatet. se raptum fuisse ad certum cælum et ignorat an in corp.e vel extra corpus acciderit 2°. Rl. eos paulo ante iudicium morituros ut simul cum alijs qui prius mortui erant resurgat et ad generale iudicium veniat nec id negari ab aplo.

Dices aplum. asserere eos qui in xpto. tunc mortui fuerint ressurrecturos 1°. Deinde v°. alios ergo n°. ee. futuras simul omnium ressurrect.m Respondet S. Tho. in eum locum illam particulam 1°. n°. denotare prius ee illos ressurrecturos quam alios sed solum significare illos ee ressurrecturos prius quam alij rapiant. in nubibus obviam xpto. D. refert v°. alias duas expositiones prius e°. illos qui mortui iam fuerint ressurrecturos quidem ee prius sed tam cito secuturam alior ressurrect.m ut absolute eos dici possit omnes ressurrecturos simul. Posterior e°. illa voce 1°. n°. denotari prioritatem temporis sed dignit.m

Disput. 4.a

De causa efficiente ressurrect.is tam principali quam instrumentali. ubi et xpti. Dni. voce et Angelorum ministerio.

(Dicas

Dico 1°. Solus Deus rone. sue divine potentie erit cā. efficiens princip. et Phisica ressurrectionis omn. Comm. Sic S. Tho. hic q. 76. art. 2°. et in 3ª. p. q. 56. art°. 1°. et. hos. Thti apud quos assert°. hec e. indubitata probat. breuit. q. nulla act°. supernalis. pot. phisice pcedere ab alio agente princip. quam a Deo sd. ressurrect°. e. act°. supernalis ẽ q. n. pot. Phisice pcedere ab alio agente princip. quam a Deo. Cōa. e. euidens. Maior declarat. et. probat. nam licet in opinione positum sit an actus vitales supernales. et supernali actu pducant. procedant ab ptib. infusis et. ab hoie. l. Angelo vt a cā. princip. tamen et. vera sentª. docet n. pcedere nisi vt ab instrum.tis et. q.do in iis pter speciales vires. creatur. foret ho. l. Angelus cā. 2ª. princip. in cęteris effectis qui superant vires eis. n. agnoscit. aliud agens phisicum princip. preter Deus cęterę enim cę. efficientes n. agunt Phisice nisi vt eleuatę a Deo eo aut. ipso qd. eleuent. reddunt. instrumª. Dei eleuantis qui proinde solus e. cā. princip. Minor v°. probat. nam ressurrect°. quoad rões veluti essales. e. omnino super nalis. vt constat ex disput. 2ª. et. quoad rões accidales. et. scaē. aliquid nale. ᵃx. ibidem dicta potissimum tñ. e. id supernale. et. de hoc solo loquimur in presenti.

Dico 2°. Resurrect°. Xpti. Dni. e. cā. efficiens instrualis. ressurrectionis omn. Conm. sic S. Tho. supª. Caietanus et. Suar. ibidem Sotus in 4°. dist. 43. Valen. dist. 11. q. 3ª. puncto 2°. et. merito Salas 1ª. 2ª. q. 5ª. art°. 5°. Htu. 2°. disput°. 14. sect. 5ª. aut. eos. omn. Thlogs. notat v°. subtilit. Caietanus n. ee. intelligendum ipsam actiones que fuit ressurrect°. seu reproduct°. Xpti. D. ee. cas. efficientes nostre ressurrectionis

nis

nis id enim minus dignum gravi Theologo. Videretur id
solum ipsam Deitatem quae resurrexit foret instrumentum
quo mediante efficiatur nostra resurrectio.
Probatur. Secunda assertio desumitur ex generalitate quam in materia de incarnatione
tertia quaestione disputatione 2a statuimus cum S. Thoma et aliis DD.
scilicet humanitatem Christi D. fuisse instrumentum divinitatis ad
miracula quae dum mortales videret patravit et in disp.
3a ostendimus ita effecta supernaturalia produci modo ab eadem
humanitate non solum moraliter sed etiam physice quia id possi-
bile est et pertinet ad excelentiam humanitatis verbo Domino
coniunctae et ad proprie intelligenda verba scripturae et
PP. in quibus haec effecta dicunt procedere a Christo Domino
et ut sic est cum igitur resurrectio mortuorum etiam tribuatur eidem
humanitati dicendum est ab ea ut ab instrumento verbi physice
proventuram ut amplius declarabimus in sequentibus.
Dico igitur 3o. resurrectionem mortuorum efficiendam ab
humanitate Christi Domini mediante voce sensibili quam omnes au-
dient in ipso resurrectionis momento et quidem resur-
rectionem efficiendam mediante Salvatoris voce testatur
ipse in c. 5 Ioan. Venit inquit hora in qua omnes qui
in monumentis sunt audient vocem filii Dei et procedent
qui bona fecerunt in resurrectionem vitae qui vero mala
egerunt in resurrectionem iudicii. Deinde voces istas
futuras esse corporeas et sensibiles docet S. Thom.
in cap. 5 Ioan. Lect. 5a. Vox inquit ista erit sen-
sibilis simul filii Dei, idem sequuntur Valen. supra
Maldon. in cap. 24 Matth. et in cap. 5mo Ioan. Suar.
lib. 4o. de novissimis c. 15. dicens rem esse sibi pro-
pemodum certam. Suar. disput. 50. sect. 4a. et
Salas. supra qui dicunt absolute esse certam et
ratione probatur. Tum quia verba Sacrae Scripturae quandiu
ni-

nihil obstat proprie accipienda sit. tum etiam quia vox
illa dirigetur ad homines qui in monumentis sunt. ac pro-
inde ad viventia sensitiva quibus maxime accom-
modata esse sensibilis sonus est. denique quia in par-
ticularibus resurrectionibus usus est christus Dominus voce
corporea et sensibili cum Lazarum suscitavit Ioan.
11. magna voce clamavit, idem praestabit in resurrectio-
ne generali novissimi iudicii, movebit enim vocem hanc prolatam
articulatam, et quae significet id quod efficiet ut resurgite mortui
ad iudicium possidemini.
elevabit Christus Dominus hanc vocem suam, ut mediante sua obe-
dientiali efficiat resurrectionem, sicut elevavit eam, cum La-
zarum suscitaret, et elevat vocem sacerdotis ad productio-
nem sacrae eucharistiae, et quoniam resurrectio ista futura
est in instanti, in quo fiat illius tremenda vocis prolatio, illam
vere omnes audient, qui resurrexerint, nam cum tunc iam sit
homo vivus et audiendi capax percipere potest sonitum, sicut
et videre colorem illustratum lumine si praesens adsit.
Ocurrunt tamen nonnullae difficultates breviter expediendae. 1a
cum vox illa successive proferenda sit, et successive soleat interi-
re, quo modo integra audiri possit ab illis, qui usque ad ultimum in-
stans prolationis totius vocis, seu syllabarum, incipient vivere. verum id
facile explicari posse, si dicamus sonitum ipsius vocis sicut
et qualemcumque alium esse qualitatem permanentem
et quae aliquod tempus durat etsi breve, unde cum resurrec-
tio alioqui brevissime perficienda sit, permanebit adhuc illa
integra vox, ut integre audiatur, praesertim cum illa futura
sit sonitus intensissimus, qui non ita breviter peribit, ut alii ma-
gis remissi.

2a. difficultas, quo modo illa vox audienda sit ab omnibus, cum mortui suscitandi sint prius quam Christus descendat de caelo, ac proinde valde distantes futuri sunt ab illo. Ad 2. licet sanctus Augustinus 20 de civitate cap. 30 dicat prius descensurum Christum ad iudicium quam mortui suscitentur, id non esse intelligendum, quasi prius perventurus sit ad locum iudicio destinatum, sed quod prius incipiet descendere, et in ipso descensu proferet vocem, quae excitet omnes, et hi quidem illam audire poterunt, quod erit intensissimus sonus, et dubium non est tam ingentem posse effici clamorem ut per maximum spatium diffundat species auditibus et sic audiatur, nisi forte alicui magis placeat, sicut elevanda est divinitus illa vox, ut resurrectionem supernaturaliter efficiat, ita evehendam esse ut sui species diffundat, quo ab omnibus hominibus exaudiatur.

Nihil deest

3a. difficultas

nisi forte alicui magis placeat sicut eleuanda e. diuinitus illa vox vt ressurrectionem naliter efficiat, ita extendendam ee. vt suas species diffundat quousque oibus, et sibus exaudiat.

3a. difficultas e. an illa vox immediate fienda et articulanda sit ore ipsius Xphi D. negare videtur Maldo. in illud Ioan. 5. audient voces filij Dei in id etiam magis inclinat Sotus dist. 43. q. 5a. art. 4o. et magis ex pfesso Suar. disp. 50. sect. 4a. §o. exquo vlterius. Probat vero qa. n. decet a supremo principe et iudice tantam vocem edi cum id potius pertineat ad praecones, l. ministros edi et g. potius illa vox Xphi Dni. qa. iussu et nomine illius fiabit ab aliquo Angelo Vnde apostolus 1a. Athesso. 4o. ipse inquit Dnus. in iussu et in voce Archangeli et in Tuba Dei descendet de coelo.

Mihi tn. probabilius videtur voces illas immediate fiendas ore Xphi Dni. sic Acosta sup.a Valent. §o. et si autem et Salas notabili 5o. Probatur quia scriptura. st. appellat illas voces Dei filij. multo autem magis proprie appellatur vox alicuius quae illius ore fiat. et sane cum ipse Xphus D. voces illas eleuaturus sit vt efficiat ressurrectionem mortuorum et sue diuinae concursus dicat ipsa diuinitas ca. instrumentalis ressurrectionis multo melius et proprius id explicatur si vox illa ab ipsa diuin. proferat. nec in eo quidquam indecens e. nam illa vox n. e. accipienda vt praeconis l. ministri sed vt Dni qui adeo potens e. vt vnica voce quas sine vllo labore fiauit vos mortuos suscitet et orbem vniuersum deterreat cur enim id putaret indecens si decentissimum fuit in hac vita mortali fiauisse voces ingentem vt vnum Lazarum excitaret Ioan. 11. et post gloriosam assentionem clamare

actorum 9. Saule Saule quid me persequeris. Vt vnum persecutorem ab equo deijceret et si Dnus ipse dicturus e' Venite Benedicti et ite maledicti, cur vna mirabili voce oes combocauit

Nec obstat ab Aplo. vocare voces illas Archang. nam S. Amb. ibi nomine Archang. putat significare xpm Dnus qui e' magni consilij Angelum quod et valde probabile putant S. Tho. ibidem et Magis in 4° dist. 43. qd si fortasse sit Angelus iste S Michael vt nonnulli volunt vel S. Gabr vt alijs placet, recte advertit Acosta lt xpus Dnus cum voces protulerit, posse eos ministros suos simili voce ad idem iudicium combocare. —

4ª difficultas e' Vtrum sic ipsa vox sit illa tuba cuius ingentem sonitum in iudicio audiendum clamat verbum 1ᵃ. Matth. 24. mittet Angelos suos cum Tuba et voce magna, et Corin. 15. in momento in ictu oculi in nobissima tuba canet enim tuba et 1ª Athesa. 4°. in Tuba Dei S. Tho. supra adductus et in Sac q. 76. art. 2°. Maldonat. Acosta et alij existimant ipsasmet voces Xpi Dni et Angelorum appellari Tubas propter ingentem sonitum. iuxta illud Isaiæ quasi tuba exalta vocem tuam cui favet græca lectio loci adducti ex c. 24 Matth. quam refert Maldo. nam vbi nos legimus cum tuba et voce magna græce Ser. cum tuba vocis magna et nullum incommodum e' in eo qd ex S. Anselmo affert et n' improbabile iudicat Suar. scilicet Angelos vsuros instrumento corporeo in modum tubæ quo sonitum edant admirabilem vt oes suscitati eius audientes tantæ rei nobilitate perterreant et iudicem advenientem expectent maiori attentione et timore sententiam audituri quamquam

elec-

electis Soc'ipsus erit occasio letitię et nobus signum solenissimi festi.

Dico ultimo xphus D. in quantus So'. erit ca. prīalis meritoria resurrectionis omnis Sōus. et quidez si sermo sit de resurrect. electorz n'. e'. dubius quin illaz emeruit xphus D. cus sit p'. gloriq illorz. et glas ipse oibq meruerit si v. de resurrect. reprobor et presertim de resurrect. agat. poterat ee aliqua dubitandi ro. quia saltez adultorz resurrect. potius erit in penas sd. verissimus e'. illos etz resurrecturos ex meritis Xph. D. id qd. bene docet Salas sup. et n'. displicet Suarez. Probat. qa. Et illa resurrectio sub una consideratione sit pena reprobor sub altera e'. opus excelentissimus D. pot. qd. cedit in maximas glorias Xph. D. qui illas effecturus e'. et requirit. ad exercendas supremi iudicis potest. in oës, q. sub hac rone. cadit sub meritum xph. Dni. Conf. qa. multo maius miraculus e'. longe gloriosius xpo D. e'. resurrect. omnis Sōis. quas excitatio Lazari et alia miracula q in hac vita mortali patrauit, sd. illa obtinuit pter sua merita q. et resurrectm. oius. Sōus. —

Dixi autz. xphus D. ut So. e'. ee caz. prīales meritoriam resurrectionis pter duo. 1m. e'. qa. Deus ut Deus n'. meret. et ita in q. merendi n'. e'. alia ca. prīalis cui subordinet. q. cuius instrum. sit xpus D. Et n'. intelligendus sit solas huit. ee cas. prīalis. sd. coniunctus ex persona verbi conferente valorez operib. et ex ipsa huit. producente opera meritoria. 2us e'. quia respi Sōis. sd. ca. inferiu et. minus ppua opis resurrectionis, si enis electi sint sicut meruerunt glam aiq ita et corpori ad quas pertinet resurrectio si v. mali sicut demeruerunt glas ai et. salis ss. digni repro-

na pena illius ita et demeruerunt glas. corporis et redditi sunt digni quib. infligat. pena etiam in carne qd. sine ressurrect.e fieri n. potest..

Disput.o 5.a

Vtrum Xptus D. futurus sit ca. exemplaris nostre ressurrect.is

Affirmat S. Thos. in 3a p.te q. 56 art.o 1.o et sic q. 76 art. 1.o Sd. quoniam res facilis e. et ex p.e pertinet ad doct. tit.li sequentis breviss.e declaravit et comprobavit. in 1.o sig. si de Xpto D. vt Deus e. loquamur, certum e. in ipso esse creaturarum Ideas rone quarum dicit. et e. ca. exemplaris suorum effectum simul cum P.e et Spu. S. Vnde cum ressurrect.o corporum sit effectus ille qui plane mirabilis Diuinitatis Xpti D. n. e. dubium quin ipse vt Deus sit exemplaris ca. future ressurr. ———.

Deinde si sermo sit de Xpto D. vt ho. e. nulla roe negari pot. ipsum etiam esse cam exemplarem ressurrectionis ouium electorum 1.o q.a id docet aplus ad Rom. 8.o quos presciuit et predestinauit conformes fieri imaginis filii sui n. e. autem cur hoc restringat ad aie. glas. et n. extendat etiam ad corpus cum Paul. absolute loquat. nec sermo e. de Xpto D. vt Deo nam subiungit id factum esse vt sit ipse p.genitus in multis fratrib. Vnde S. Chrisost. Omilia 15 in epistolas ad Rom. ait hoc dictum esse: vt cognationes nostras cum Xpto. sino claram faciat qui via. ita capias vt de dispensat. idest

in=

incarnat. illius dicta ee intelligas Nam 2m. Divinit.m Unigenitus ac proinde n. 1o. genitus ffrie et eleganter. Veda et S. Aug. ibidem, 2m. id quidem inquit qd unigenitus e. fratres n. Set. 2m. id autem qd. 1o genitus e. fratres vocare invatus e. et paulo ante loquens de hac conformitate pdestinatus ad filium Dei post inquit sic accipi ut nos illi efficiamur illi immortalitate confor- mes qd. quidem ad ipsam ressurrectm. corporum pertinet nec minus clare idem aplus. ad Philipens. 3o. reformabit inquit corpus humilitatis nostrae configuratum corpori cla- ritatis suae. —— • ——

2o. Probat. qa. Xphus. D. in generatione So. e. 1o genitus mortuorum et primitiae dormientium, ac proinde 1m. locum obtinet inter eos qui ad vitam immortalem et gloriosam revocandi sunt. sed. 1m. in unoquoque ge. e. mensura et exem- plar ceterorum ergo Xphus. D. ut So. e. ca. exemplaris res- surrectionis electorum. Confir. qa. ad dignitatem Xph. D. ut So. e. pertinet ut ad eius imitationem et similitu- dinem reforment. exterius sic electi sicut et reformati sunt interius consistet autem hec imitatio in eo qd. sicut ille de morte ad vitam translatus e. ita ipsi transfe- rant. et sicut ipse ressurrexit de viatus dolib, gloriosus et scylos translatus ascendit, ita et ceteri electi resurgant et ascendant.

Denique qd. attinet ad reprobos hoies qui resurgent Lt S. Tho. in illa qe 56. citata art. 1o. ad 3m. dicat exempla- ritatem. hanc proprie solum pertinere ad bonos qa de ipsis tantum loquit. aplus loco citato et alioqui n. videat. in- tendisse Deus hac ex pposito malos evadere similes filio suo in ressurrecte nihil ominus in hac qe 76 art. 1o. absolute asserat. Xphus. D. ee cam. exemplarem nostrae ressurrectionis et in aliquo sensu verum ee. post compa-

ratione omnium etiam reproborum. Probatur quoad 1um quia Christus Dominus in quantum homo Deus est causa exemplaris resurrectionis omnium hominum, quia nihil incommodi est si idem asseratur de Christo Domino ut homine est. 2a quia inter omnes resurrectiones obtinet Christus Dominus primum locum, id est primum in unoquoque genere est mensura caeterorum, quod. 3o quia et Deus non intendat assimilare reprobos filio suo propter illorum honorem, nec re ipsa illorum assimilationem sit in gloria corporum, intendit tamen omnes suscitare propter ipsius Christi Domini gloriam et ut efficacitas meritorum suorum potestas quae iudiciaria magis elucescant et ad hunc finem conducunt. Vult re ipsa excitare reprobos ad vitam quae sit aliquomodo similis vitae primi genitoris sui, scilicet id in eo quod habeant corpora integra quae de morte transferantur ad vitam immortalem, idest quae perpetuo duratura sit

Disputatio 6a

De caeteris causis nostrae resurrectionis, vel de Angelorum ministerio et cooperatione

Causa finalis multiplex assignari potest. 1a et praecipua est Dei gloria: nam universa propter se met ipsum operatus est Dominus. 2a gloria Christi Domini ut homo est, nam certe gloriosum maxime erit una potentissima voce tantam hominum multitudinem ad vitam in momento revocare, et de omnibus causis talem iustitiam ferre sententiam. 3a bonorum praemium et malorum supplicium etiam in corporibus. 4a ipsius animae rationalis innata conditio: cum enim immortalis sit et magis quam naturalis in corpore

exis=

existat n. dar. per gernit^m in corp^e ee privatas.

Ca' finalis si rigorose loquamur e' ipsa ressurrectionis essen'. de qua sup^a. in disput. 2^a. et initio huius tit^{ns}. si quis v. ulterius nomine ca finalis significare velit finis quis per ressurrectiones producer. in corp^e suo. Dicat opportet nullas finas substales denuo produci aut reproduci sd. aias ronales. quas in morte fuerat a corp. seperata iterum coniungi mediante unione substali quas reproducetur. vt in tit^{n}. sequenti declarauit.

Ca'. malis. proprie et rigorose e' subius. seu terus in quo recipit-actio seu mutatio quas finalis e' ressurrectio constat autem. ex dictis et totus ho.' sit subius. seu terus. denominationis idest qui vere dicit. resurgere, rigorose ho. n' produci nisi uniones ms. et aid. et dispositiones requisitas vt vnio reproducat. Vnde subius.' seu terus. in quo immediate e' ressurrectio erit ipsa vnio et dispositiones. et cent m. 1^a.' in qua illa recipiunt. vt illas preparent ad iterum recipiendas aias. ronales.

Dubitari solet et merito utrum in sacrmq. preparat. aliquid efficiendum sit Angelorum minist^o. nam in product. vnionis aiq. cum ma. nihil ab illis fiet vt recte S. Tho. q. 76 art^o. 3° Sotus dist^e. 43. q. 1^a. art^o. ultimo fine Suar. disput. 50. sect^e. 4^a Valen. q. 3^a. puncto 2° et Fiscalta lib. 4° c. 10. q^a. 14 posset Deus Angelis tanquam instrumentis eleuatis ad hunc finem vti nulla auct^e. Probat. ita factum ea et alioqui fine necess^e. adderet. cum sufficientissimus et perfectiss^{us} instrum^{tus} sit huius. Xpi D. de qua in disp^e.

4.ª dictum est. ———————.———. .———.

Quod q. ad apparatum m.ª spectat S. Tho. c. DD. adducti conveniunt, pulveres seu cineres in quos redacta iam erunt corpora hominum congregandos esse ministerio Angelorum in eum locum in quo futura est ressurrectio. q. Deus efficere solet opera sua interventu causarum 2.arum q. nullum incommodum inde provenit nihil autem incommodi est in eo quod Angeli congregent praedictos pulveres, imo valde consonat virtuti illorum qui possunt et solent movere localiter corpora qui certe motus ad eas coniunctionem sufficiens est atque in sacris comprobatum faciunt testimonia scripturae. Nos apostolus 1.ª ad Thes. 4.º ait ressurrectionem efficiendam esse iussu Dei et in voce Archangeli et Matth. 24. Christus D. ait electos congregandos esse ab Angelis suis et quidem in hoc negotio 1.as partes teneri per S. Michael princeps Angelorum cui ecclesiae cura demandata est. sed non deerit aliorum Angelorum cooperatio praesertim eorum qui hominum custodiae destinati sunt.

Si vero petat aliquis quomodo Angeli cognoscunt sint pulveres in quibus est ea pars m.ª et quae pertinet ad corpora singulorum hominum praesertim cum ut dicendum in art.º sequente non sint futura corpora ex eadem integra m.ª per quas in vita fuerunt sed quibusdam addendum sit aliquid m.ª et quibusdam detrahendum.

Resp. Et facile foret Angelis cognoscere corpora quae singulorum hominum fuerunt eo quod ea sint ordinis naturalis et pertineant ad individua huius mundi quorum singuli Angeli species intelligibiles habent ... ut dictum est non sunt futura corpora eiusdem n.º m.ª quoad omnes partes sed quoad aliquas, revelatione oportet ... et ad Christum D. victimam a quibus Angeli discant quae

pul-

pulveres et quas mq. quantum singulis Soib. con=
gregaturi sint et qd. didiscerint executioni manda=
bunt,
Superest vº. dificultas I. materias ras congregatam
ipsi Angeli dispositivi sint efficiendo organizationes
et ad aptandos singulas ps vt debitas figuras so=
liditates aut molities Seant. pm. negantes sequunt. Sot.
dist. 43. q. 2ª. artº. 3º. et Suar. vbi supª. dicens
graueter errare eos qui oª. sentiunt. Probat. 1º qª
ad eas organizationes inducenda est in mas. fra. cor-
poreitatis id. Sane n. pot. Angelus producere, q.
nec mas organizare. 2º. Probant Sotus et Suar.
qª. l. e. sermo de organizatione, vt complectit. sem.
disposit. requisitas vt aea. ronalis iterus infut. mam,
et hoc sine dubio n. fiet ab Angelo, quippequi n. pot.
nalit. disponere mas. ad fras. vits sicut nec pot. vi-
venta pfectis pfecta generare. l. sermo e. de ali-
qua incompleta organizatione, seu disposit. et neque
illas Angelus pot. efficere hus qª. n. e. maior ratio
dispositionis inadequate quas adequate hus etz. qª. orga=
nizatio efficit. mediante semine et intra vterus maternus
cus So. generat. Angelus aut. et aliquid eiusmi. fa-
cere posset aplicando activa passilis n. h. debit. locus
id faciendi cus ressurrectº. in momento et ictu oculi
peragenda sit et alioqui multiplex sit varietis tempera=
mentors, ques indiversis corporis Sui. ps. requirunt.
Nihil ominus mea sentª. e. probabilior eam
docet S. Tho. in artº. citato in ressurrectº. inquit
e. aliquid ad transmut. corporis pertinens scilicet
collectº. cinerus et cors pparatio ad reparat. Suj corpo-
poris. Vnde quantus ad hoc vtet. Deus minist. Angels.

Ecce præter congregationes cinerum tribuit S. D. Angelis aliam præparat. mat. quæ n. pot. ee. alia quam organizatio vel disposit. Valen. etiam sup. ministeriales inquit q. ressurrect. erunt Angeli coniungendo cadaverum part. et confingendo et præparando ut in mat. illam inducant. a Deo ultimam disposit. requisit.

Explicat. et Prob. hæc sent. distingo. tria quæ pertinent ad organizationem corp. hu. 1m e. product. qualitatum vitalium quæ ut suppono ex lib. de aia. requirunt. in quolibet vivente, ut ultima disposit. ad vitam et hæ qualitates n. producunt. ab Angelis ullo modo nam immediate id possunt præstare virt. nali. nec applicando activa passivis q. eiusmi. actia. n. nisi virt. seminis intra uterum effici possunt sine miraculo: fictum autem eet. elevari supernalit. Angelos ad id prestandum cum nulla rõe. aut auct. efficiat. —

2m e. product. aliarum qualit. quib. mat. necesse sit consolidari au emolliri prout corpus humanum requirit et licet istæ nequeant ab Angelis immediate effici nalit. possunt tn. fieri applicando activa passivis idest afferendo ex aliquo loco corpus calidum a quo mat. cadaveris calefiat et corpus frigidum a quo infrigidet. et sic de alijs qd. n. minus facile præstari potest ab Angelis quam pulverum congregatio ex locis etiam valde distantibus in quib. erunt quæ quarione probat. collectiones cinerum efficiendam Angelorum ministo. Probat. etiam calidum applicat. activorum et passivorum in ressurrect. efficiendam ee

ut

Ut nimirum Deus per eas 2as. administret ea quae sine incommodo pot. Quantum denique ad figuram singulorum membrorum adaptando p. ex. caput in figuram rotundam, pedum et manuum in figuram rectam et sic de ceteris, ob id et certum est fieri posse virtute motiva angelorum, sicut fit cum assumunt corpora aerea. Cum ergo in resurrectione non fiet postfroem proxime ductam, aut suo firmiori fundo, tribuentibus illis pulverem congregatio quam figuratio stauimus quod multo brevius ab angelo fieri potest.

Ad 2um. Ergo non dari formam corporeitatis, ut supponeo ex philosophia necessariam esse ad explicandum quid ei organizationem angeli efficiant. Ad 2um et ex dictis productionem talium qualitatum et figurarum posse fieri naturaliter ab angelo etiam extra viscera feminae, nec ad id requiri vim supernaturalem, quamvis Deus supleat si quid forte concursus addi necesse fuerit ad maiorem velocitatem, et ut tanta tam pulchra multiplex temperatura qualitatum primarum brevissime in diversis partibus corporis producat, sic etiam in rebus etiam quae magis superant vires naturae quam ista solet Deus ex naturali virtute causarum et super addere quod ipsae non possunt, unde Raphael angelus aplicavit fel piscis oculis Tobiae ut visum ei restitueret, quia ad finem habebat aliquid naturalis virtutis licet illa non sufficeret et cetera. Cf. superaddere quod ipse non possunt. Unde Rapb. Angelus aplicuit fel piscis oculis Tobiae ut visum eis restitueret quia ad eum finem habebat aliquid naturalis virtutis licet illa non sufficeret sine concursu supernaturali Dei quamvis Cf. similiter Eliseus sanavit aquas iniecto in illas sale ut Ser. 4o. Reg. 2o. quia sal naturali virtute eam sanitatem iuvare pot. ut observat Valles de SS. Philosophia c. 34. et necessarius fuerit maior Dei concursus.

Disput. 7

Quo tempore die et hora futura sit universalis hominum ressurrectio.

Sect. 1a.

Utrum dies iudicii generalis futurus sit

Post 6000. annos a creatᵈᵉ mundiᵈᵉ.

Mundus n. nisi 6000. annos duraturus celebris inter Ideas, gratissimus fuit accepta ab Elia n. illo Tesbite et Propheta magno id. adeo quodam Suius nominis Rabino ut refert Maluen. lib. 1. de Antichr. c. 29. Sane vero traddtiones, aliquin iudaica persuasione infitiant. corroborauit auct. PP. ecclesiæ nam S. Irineus lib. 5. advers. Heres. c. 33. quotquot inquit dieb. id factus e. mundus tot et millenis annis consumat. cum q. mundus 6. dieb. perfectus sit ad 6000. annis finiet. S. Hilarius canone 17. in Matt. 6000. inquit annorum temporib. ccelestis regni scilicet honor prefigurat. S. Hieronimo 3°. in epistᵃ. ad Cyprianum Suprian. declarans illi psal. 89. cum ad ea verba pervenisset quoniam mille anni ante oculos tuos &ca. quia mundus inquit in 6. dieb. fabricatus e. 6000. tantum annorum credit. subsistere et S. Lactant. lib 7°. c. 14. necesse inquit e. ut in fine sexti millessimi anni malitia ois. aboleat è terra. ——

1ᵐ. fundamentus Suius asserti e. mundus conditus fuisse 6. dieb. et cum mille anni sint in conspectu Dei sicut una dies ut Scr. in psal. 89. 6000. anni erunt sicut 6. dies cum q. post 6. dies successerit in mundi exordio sabbatus in quo requiebit Deus ab universo opere qd. patrarat credendus similiter e. post 6000. annorum futurus illud sabbatus longe felicius in quo erit ss. requies et conquiescet Deus in electis suis. ——

2ᵐ. fundamentus e. qd. 6. 1. parentes Sui generis quos scriptᵃ. commemorat nempe Adam Seth. Enos. Cainan. Malaleel et Iareth. mortui ss. 7. v. scilicet

Enoch.

Enoch. vivit felicissime in paradiso quousque post 6000
annos. quae tempore mortalitati destinata sunt. erit 7us millena-
rius felicissimus vitae in caelo.

Suar. tomo 2° in 3. partem disput. 53. sect. 4a
ait nullo certo argum.to convinci posse falsitatem
videlicet PP. istorum doctrinas esse. et. tamen persuasum incertam
esse. quia nulla auctoritate vel ratione probari potest. quia nimis
ferendi iudicium catholicae sententiae. de hac sententia non mihi
placet quia eo ipso quod res incerta sit et falsitatis
convinci non possit debet fieri credibilis sanctorum PP.
testimonio quod quidem sine alia auctoritate auctoritas est et
non contemnenda melius belarminus tomo 1° lib 3° de romano
pontifice cap 3° ait hanc sententiam esse probabilem ut revera visa est
s. aug.o lib 20 de civitate cap 7° quod adhuc magis explicans Mal.
da si cap 3° addit non ita accipiendum esse quod de duratione sex millium
annorum asseritur quasi inde deduci possit tempus quod fuit ante ad-
ventum Xpi dni, et quod post illum superest ad finem usque mun-
di, nam si quis dicat venire Xpum dnum anno quatermillesimo
a creatione mundi et bismillesimo a nativitate dni finiendum
esse nam cum certum sit iam elapsos esse mille sexcentos et
duodecim annos, sciremus nos de certo diem iudicii fore elapsis
trecentis et octoginta octo, quod est absurdum, cum Xpus dnus
in evangelio clamet ignotum esse diem illum, non solum nobis,
sed angelis, et alterum discipulis interrogantibus responderit
non est vestrum nosse tempora vel momenta quae pater posuit
in sua potestate. si vero quis dicat mundi durationem sex mi-
lle annis concludendam rem affirmaret non levi sed magna
authoritate roboratam, nec inde infert certo sciri quod mundus fi-
niendus sit, tamen quia opinio haec tamen non est certa
et proinde forte non est vera, tamen etiam si incertum est

quot anni praecesserint adventum xpti dni et consequenter incer
tum erit quot adhuc supersint ut senarius iste milliarium
compleant. si tamen probabilibus coniecturis agendum sit

Nihil deest.

Et coent. incertum erit qt. adhuc supersint vt senarius iste
millenarium compleat. si tamen probabilibus coniecturis agendum sit
Bellar. cum scripsit lib. de Roma. pontif. tertio. iuxta veram
Cronologiam elapsos fuisse a creat. mundi quinq. mille sex-
centos annos plus minus ve et coent. probabile credidit ab
eo tempore vsque ad iudicium superesse quadring. annos plus
minus ve. et Maluen. addit, xptus. D. natus est. anno
quatermillessimo. 133. a creatione mundi quibus si addant.
mille sexcent. cum 12. qui a nativit. praeterierunt efficiunt
annos ~~[illegible]~~ 5745. vnde iuxta praefatas opiniones supersunt
vsque ad iudicium anni 75. supra 200. ——
Sed quoniam vt diximus res haec est omnino incerta cum
absolute quaeritur. quandiu duraturus sit mundus aut
quantum supersit vsq. ad diem iudicij prudentius respon-
debit. id solus Deo notum esse. fundamenta vero quae pro
sententia probabili PP. adducta sunt non dificile conferunt.
1m. quidem qd. non est necesse servari illam proportionem
inter sabbatum quo requiescebit Dnus a creatione mundi
et illud aeternum qd. a fine mundi incoaturus dicemus
praesertim cum propheta in eo loco psal. non solus mille annos
computet in conspectu Dei vt unus dies sed etiam vt
pars vnius noctis id enim teste S. Hieron. supra significant
illa

illa verba et cust. in nocte. Vnde vna dies apud
Deum respondere pot' pluribus annorum millibus. 2m.
et fundamentis divino. infirmum e. cum satis pateat illas
expositiones esse leuissimas vt propterea credendum
sit 6 tantum millia annorum mundum esse duraturum

Sect. 2a.

Vtrum saltem iusti ressurrecturi sint et in terra victuri mille annos ante iudicium generale

Occurrit hoc loco breviter examinanda celebris Chiliastarum
seu millenariorum sententia quam copiose et erudite confutant
Ribera in c. 20. apoca. suae. tomo 2o. in 3. p. disp.
50. sect. 2a. Maluend. lib. 10. de Antichr. a c. 3. ad
9m. Salas tomo 1o. q. 5a. art. 5. tract. 2o. disput. 14.
sect. 3a. et alibi docent ergo in generali hi Chiliastae
iustos prius ressurrecturos et regnaturos cum Christo D.
in terris mille annos et postea futuras dies et ini-
quorum ressurrectionem atque iudicium generale. id. in
eius explicatione magis particulari varietas apud ipsos e.
Cerinthus enim Antiquus Elisiasta ita hoc declarabat
vt iusti in terris per illos mille annos potituri sint cor-
poreis voluptatibus et quae ad ventrem et Venerem spectant
et in omni rerum opulentia victuri addebat quoque tunc ins-
taurandum fore templum Hierosolimitanum ciuitatem ibi fu-
turam esse auream et gemmatam servandam iterum Legem
Mosaicam ac denique implenda omnia quae de temporali
felicitate Iudeorum promissa et predicta sunt in lib. Prophetarum
quod cum retulisset S. Hieron. in c. 19 Hierem. licet
inquit hoc non sequamur hoc damnare non possumus quia
multi ecclesiastici virorum et martyrum ita dixerunt.

Alij autem ex millenarijs non admittunt hanc iteratam legis Mosaicæ sacrificia incompatibiles aut corporeas delicias sed solum vitam felicissimam spiritualibus consolationibus afluentes futuros esse iustos in terra cum Xpto. D. per mille annos, sic Ioachim. lib. 3.º 3.ª Maccabæis c. vltimo et S. Aug. 20. de ciuit. c. 7.º agens de Equilianorum doct.ª quæ opinio inquit esset vtcumque tollerabilis, si autem delicias aliquas spuales in illo sabbato a futuras SS.is per Dni. præsentiam credderent. nam et nos hoc opinati fuimus aliquando.

Alij deniq. solum qui in illo mille annorum spatio attrunt vitam fore feliciss.m in terris aut rerum tum temporalium afluent.m expresse concedentes aut certe non excludentes sic S. Papias episco. Hierapolita. S. iustinus martyr. S. ireneus Nepos episcopus Egiptius S. Victorinus martyr. et episcopus Lactan. Firmianus et alij qui apud citatos recentiores et max.e apud Maluen. legi poterunt.

Suadere pot. ista sent.ª multorum prophetarum vaticinijs quibus mirabilis iudeorum felicitas ea q. temporalis prædicitur. et non dum venit, vnde enim inferri videtur futura in terris aliqua secula, cum D. promissiones vt pote infalibiles impleant. Deinde q.ª Xpus. D. relinquenti bona temporalia pro eius amore policet. et vitam æternam Math. 19: quasi diceret in hac vita seu in terris recipiet bona temporalia pro temporalibus et in cœlis bona spualia. et æterna id q.d lucidè explicuerunt alij duo euangelistæ. nam Marc. c. 10. sic het. nemo est qui reliquerit domum aut fratres aut sorores aut P.m aut Matrem qui non accipiet centies tantum nunc in tempore hoc domos et fratres &c.ª et in seculo futuro vitam æternam et Luc. c. 18.

ne-

nemo e'. qui reliquit domum D.ni et n'. recipiat multo plura in hoc tempore, ergo necesse e'. ad veritatem sent.ae Salvatoris fateri iustos in terris ee. victuros per istos mille annos in quib. per virt.m morales praemium accipiant.

Sed potissimum Chiliasti. dogmati fundam.um e'. c. 20. apoca. qd. sic hbt'. Vidi Angelum descendentem de caelo habentem claves abissi et patenas magnas in manu sua et apprehendit draconem serpentem antiquum qui e'. Diabol. et Satanas. et ligavit eum per annos mille et misit eum in abissum et clausit et signavit super illum, vt n'. seducat amplius gentes donec consument. mille anni et post hec opportet illum solvi modico tempore et vidi sedes et sederunt super eas et iudicium datum e'. illis et aias. decolatorum propter testimonium Jesu et propter verbum Dei et qui n'. adoraverunt bestiam nec imaginem eius nec acceperunt caracterem eius in frontib. aut manib. suis et vixerunt et regnaverunt cum Xpto mille annos, caeteri mortuorum n'. vixerunt donec consumentur mille anni hec e'. ressurrect.o 1a.

Vbi aperte vides solis iustis concessa 1a. hec ressurr. vt mille annos regnent cum Xpto D. post quos erit 2a. ressurrect.o etiam impiorum vt oes. accedant ad iuditium generale deque in eodem c. loquitur Ioan. stattim affectissime.

Nihil ominus Dicendum e' n'. futuram ressurrect.m iustorum eo tempore quo excogitata e'. a millenariis, etiam ipsorum quam reproborum differri vsq. ad postremum generalis iuditii diem et quidem sent.a hactenus relata quatenus statuit reddituros iudaicos ritus sine dubio e' vna ex Heresib. magis absurdis vt mirandum sit S. Hieron. modestia in n'. illudenda gravissima tanta

errore nota. Quid enim magis scelebre in SS. script.ᵃ quam antiquæ legis ceremonias et sacrificia fuisse obscuras umbras, quas dn̄o disiecit eximia lux verbi incarnati? quid absurdius? quam post propagatam Xph. D. fidem et evulgatam universo orbi religionem, quæ circumcisionem et ritus antiquos n. solum inutile sd. etiam mortiferos prædicat, Retrobandos iterum et exequendos tanquam bonos ab ipsa ecclesia et contionatorib. Xph D.? superfluum sane e'. in tanto delirio confutando verba et atramentum insumere.

Deinde quatenus prædictum dogma universalem illam felicitatem mille annorum in voluptatib. corporeis constituit nullo mō. pot'. nisi à carnalib. credi ut dixit S. Aug. ubi supra. confutavit. g. satis ex dictis dicendis, nunc sufficiat argumentum ex 1ª. 3tovᵃ. ttᵘ. 2º. disp. 1ª. desumptum etenim ex fide certum e'. aias. iustorum quæ nihil expiandum sent. in purgat., videre Deum et ee. absolute Beatas post mortem Xph. Dni. Ergo. cum beatitudo sit quid pias inadmissibile et æternum, si illæ aiæ. ad corpus redirent Beatitudinem retinerent sd. aiab. gloriosis debent. corpa. etiam gloriosa seclusa speciali miraculo, quale fuit in Xpo D. Ergo. in illa 1ª. resurrectione iustorum quam fingunt Chiliastæ assumerent aiæ. fruentes Deo corpª. gloriosa Ergo. impassibilia et immortalia n'. indigentia cibo aut potu et ijs solum reddita voluptatib. obcenis, sed etiam ab illis max. abhorrentia, nam in resurrectione, inquit Xpus D. mathæi 22 nec nubent, nec nubentur, sed erunt sicut angeli Dei. Confir.ᵗ q.ᵃ corpus numen est maiore felicitatem quam corpa. habebunt in cœlo, quam illam quæ in illo annorum milliario concedit ea chiliastis in terra, sed illa felicitas debet aib. eo ipso q.ᵈ beatæ sint, g. in illo milliario eam haberent corpora eo ipso q.ᵈ a. s. b. illis copularentur g. n. vacabunt comessationibus et veneri delicijs, quæ plane pugnant cum corporis gloriosi sublimitate, corpus. n. q.ᵈ seminatum fuit in corruptione, surget in incorruptione, et q.ᵈ prius fuerat aiale surget spūale, ut apostolus testatur.

Ex quibus

ex [illegible] ut quam bene s. hieron. in matheum declarat verba cap. 19 quod s. Irenaeus ... chiliastas confutarit, ex occasione inquit huius sententiae quidam introducunt mille annos post resurrectionem dicentes tunc nobis centuplum omnium rerum quas dimisimus, et vitam aeternam ... reddendam, in intelligentes ... in celis digna sit ... uxoribus ... ut qui unam pro domino dimiserit, centum ... ... pro salvatore ... quod comparatione et ... qui ita erunt ... parvo numero centenarius ... comparet, et eandem explicationem ... veda in cap. 10 ... illam fratrum et bonorum copiam ... in hac ... vita promittit relinquentibus ... patrem, agros, et ... in celibus et congregationibus ecclesiae ... bona ... et ... ... amor multo ... et ... ... parentibus et fratribus carnalibus ... et ... ... vita ... quod vero attinet ad felicitatem ... in prophetiis promissam populo dei, late ostendit s. hieron. in cap. ... prophetia spiritualiter esse ... ... :

... confutandum ... ... in dogmate chiliastarum ... et mille annos ... ... cum Christo ... plane ... s. hieron. ubi ... ... tolerabile ... ... ecclesia ... ... religionis ... et videsis in cap. ... ... haereses convinci ... facile ... testimoniis ... ... haeresim ... ... errorem

Nihilominus crederem haud ... heresicam ... venerandi patres ... nihilominus ... ... primo ... ea ... gravissimorum ... ... apud s. hieronymum in cap. 66 isaiae ... iudaicum errorem ... veda supra ... iudaicam sextus senensis lib. 6 bibliotecae anno 35 et lib. 5 anno 233 feuardent

[illegible] in Irenaeum lib. 5° cap. 32, Suarez disp. 50 [illegible] solent esse haereticam, unde inter haereses numerat a Papia verbo chiliastas et videtur ait se non dubitare quin si Ecclesia modo ferret iudicium doctrinam istam haereticam esse censeret.

[illegible] removens [illegible] de resurrectione hominum iustorum [illegible] illam etiam resurrectionem impiorum et [illegible] [illegible] in novissimo die, [illegible] manifeste [illegible] nullam aliam corporum generalem resurrectionem [illegible] [illegible] Job 19 scio quod redemptor meus vivit, et in novissimo die de terra surrecturus sum et rursum circumdabor pelle mea [illegible] rursum [illegible] circumdandum. Daniel 12: et multi de his qui dormiunt in terrae pulvere evigilabunt, alii in vitam aeternam, et alii in opprobrium ut videant semper. Ioannis 5: venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filii Dei et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vitae, qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicii. Et cap. 11 dicente Christo resurget frater tuus, respondit Martha: scio quia resurget in resurrectione in novissimo die [illegible] [illegible] resurrectionem. 1a ad Corinthios 15: omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur. Et 1a ad Thessalonicenses cap. 4°: [illegible] mortui qui in Christo sunt resurgent primi. Imo in ipso cap. 20 Apocalypsis [illegible] millenarii [illegible] errandi occasionem [illegible] [illegible] persecutionem [illegible] resurrectio [illegible] in illa prima resurrectione quam ipsi fingunt [illegible] resurrexissent, [illegible] postea resurgere, [illegible] post mille illos annos [illegible] et iterum ad generale iudicium [illegible] suscitarent, [illegible] absurdum.

2° memoret [illegible]

[illegible] pre inquietatis ecclesiis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] veritatis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] apocalipsis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
catholici interpretes [illegible] [illegible]
[illegible] corpora [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] resurrectionis [illegible]
veniat 1a corporum resurrectio, et peracta illos mille annos [illegible]
re [illegible] ecclesie [illegible] pace
[illegible] millenario numero [illegible] ex illo
loco [illegible] verbi [illegible] mandavit [illegible] annos, ima
et phrasi hispana id est [illegible] anno. et [illegible]
de civitate a cap. 7o. [illegible] prosequitur explicationem huius cap.
20 apocalips. videra etiam et alii interpretes [illegible]
[illegible] et [illegible] cap. 7o. [illegible] brevissime [illegible] contentam
et declarationem huius loci ut a viro doctissimo et magistro
meo ludovico de alcazar [illegible] verbo [illegible] mandatam
accepi.

[illegible] evangelista sanctus in cap. 19 [illegible] revelationis de
[illegible] felicitate [illegible] christus dominus celebrat cum
sponsa sua ecclesia, scilicet romana matre et capite ecclesiarum
cum converso constantino et aliis romanorum [illegible]
[illegible] [illegible] caput erigere et publice ac solemni ritu sponsi
sui fidem profiteri, et regna [illegible] subiugata ad eandem
publicam professionem verbis exemplisque pertrahere deinde

[illegible] venit [illegible] [illegible] [illegible] Christianam ?
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in carcerem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] impediendo [illegible] [illegible]
publicum [illegible] religionis exercitium [illegible] romana ecclesia
publice fidem suam profiteretur, et christianum cultum exerceret per
mille annos [illegible] tempus, [illegible] [illegible]
millenario [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] undique [illegible] [illegible]
dere usque ad mille. Quare fortasse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ista [illegible]: illi vero mille anni [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] temporis [illegible] in sede romana ecclesia
faciendo, seducendo [illegible] [illegible] spiritualiter subditas ecclesiae
romanae et impediendo publicam et solemnem professionem ipsi-
us religionis quam ipsi habebant, tum etiam circuivit [illegible]
[illegible] dei civitatem dilectam id est romanam ecclesiam et ei nocu-
mentum [illegible] [illegible] si potuerit maximum inferendo, licet
ut dicitur [illegible] dist. 4. numquam vera fides [illegible] de-
fuerit in [illegible] romano, propterea non dicit seducet
civitatem dei dilectam, sicut [illegible] dixerat seducet gentes
sed circuit, [illegible] certe nocumentum [illegible] in his mille
annis seu in hac plenitudine temporis. Vidi sedes et sederunt super eas [illegible] datum est illis, id est vidi ecclesiae
[illegible] principes magna authoritate fulgere et ecclesiam
gubernare legibus sanctissimis obligando, et inobedientes pu-
niendo.

Et ecclesiam

et ecclesiam sanctissimis legibus gubernare. addit ad + ch. se vidisse martyres et illustres confessores quorum memoria aut personae perierant idest propter ingentes persecutiones afflicti et sine nominis curricula celebrati vivo erant, vidisse inquam illos vivere et regnare cum Christo mille annis quia dum praefata pace fruitur ecclesia Rom. resurgunt seu caput erigunt illi martyres et illustres confessores non solum quia eorum memoria publico honore celebratur. id etiam quia in tam felici posteritate fidelium, qui illorum intercessione et exemplo christianam religionem profitentur. iure optimo censentur resurrexisse multo melius quam granum frumenti quod in terras cadens mortuum esse censetur. verum reviviscere cum multum fructum affert. —— . ——.

Ceteri vero mortuorum idest impij imperatores et alij infideles qui eam straverant non suscitabuntur donec isti mille anni praeterierint, quia eorum memoria sepulta est et radices in extirnam Rom. perijt donec invalescente antichristi persecutione ipsi antiqui hostes suscitentur. eo modo quo dicitur elegantissime suscitari Nero l. Diocletianus. cum crudelissimus ecclesiae hostis eam denuo persequeretur.

Elapsis vero mille annis Antichristus cum exercitu suo qui hoc loco per Gog et Magog significatur. ingentem edet stragem, et fratres a Deo dilectas scilicet Romanas acriter persequetur. Postea autem spirituali igne divinitus immisso qui tantam malitiam absumet denuo eriget iterum caput Rom. ecclesia, brevi quidem tempore quia ut supra dicta sectione 1a disputatione 3a adventus Antichristi erit unum ex iis proximioribus in consumatione mundi et deinde sequetur iudicium cum generali bonorum et malorum resurrectione quoad corpora de qua in residuo illius capituli sermo est.

Sectio 3a.

Vtrum des. simul ressurrecturi sint in eadem die vltimi iudicij.

Ex doct.a sectionis precedentis constat, des. qui ressurrecturi sunt x.a doctrinam disput.is 3. ressurrecturos esse in eadem die quae appellatur iudicij generalis quare solum sic tria breuiter explicanda supersunt 1m. est. 1m. an simul des. ressurrecturi sint. 2m Vtrum ressurrect.o futura sit in instanti. 3m. vtrum nocturno tempore vel diurno.

C.a 1m. 3. sunt sent.ae 1.a asserit iustos prius tempore suscitandos esse, quam reprobos. 2.a asserat eos qui tempore iudicij nondum mortui fuerint morituros quidem et suscitandos sed 3. prius surrecturos esse illos qui hanc mortem iam subierint x.a illud apli. 1.a ATessa. 4.i mortui qui in xpo. sunt resurgent 1.i Deinde nos qui viuimus.

3.a et. Longe probabilior sent.a e.t des. simul esse ressurrecturos sic Suar. disput.e 50. sectione a. Salas tomo 1.o q.e 5.a art.o 5. tr.u 2.o disput.e 14. et alij colligit.r q.t plane ex S. Tho. q.e 17. art.o 4.o cum enim sup.a dixisset ressurrectionem efficiendam mediante voce xpi. Dni. subdit Scotus illam vocem operaturam esse suum effectum in instanti in quo perfecta fuerit eius platio vel x quo desumitur argumentum ressurrect.o mortuorum efficienda est a xpo. D. mediante voce sensibili vt sup.a dictum est. q. des. ressurgent simul. Patet cons., quia instrumentum est idem et non operabitur nisi quando existet q. cum semel extiterit sed et breuissime durationis

fi-

sicut voces durare solent effs. sicut simul solaunt
Confr. 9ª. nulla e'. ro. ob quam illas prius quas
alij resurgant nulla est. script.ª. ss. auct. naz locus
Pauli qui adductus e'. varias Set. explicationes
quas in fine disputationis 3ª. retulimus —.
Cª. 2ᵐ. S. Tho. in art.° 4°. breuit. et dilucide
docet in resurrectione duo reperire' Vnum e'. id,
quod. solus Deus vt agens priale. praestauit media
huit. Xpti. D. vt instrumtᵒ. eleuato scilicet vnio
ny. et aiæ. simul cum organizat°. quatenus exce-
dit vires nales. et quantum ad hoc resurrectio
erit in instanti q.ª nihil e'. qd. D. virtutem
retardet alterum e'. id qd. ministerio Angelorum
perficiet xª. supª. dicta in 6ª. disput°. et quoad
hoc resurrectio efficiet. successive qª. Angeli n'. possunt mouere
corpª. in instanti sd. quoniaz hoc tempus erit breuissimum
et imperfectibile merito dixit aplus. 1ª. ad Corin. 15. resur-
recturos eos. in momento in ictu oculi. —
Cª. 3ᵐ. nihil certius dici pot'. naz aliqui SS. PP. existi-
mant resurrectᵐ. tempore nocturno ee. futuram qª vt Xptus.
D. in Parabola Virginum dixit media nocte clamor factus
e'. ecce sponsus venit, sd. nihil ominus S. Tho. in art.° 3°.
et alij DD. quos refert et sequit. Suar. supª. sectᵒ. 10 pro-
babilius reputant futuram ee. in crepusculo matutino et
merito quidez qª. hus resurrexit Xptus D. qui nostræ resur-
rectionis exemplar e'. qd. v°. in Parabola Virginum Dnus.
dixit solum denotat diez illum repente venturum et cum
minus a nonnullis speret. —
Sed aduertere oportet id qd. recte notauit Acosta lib.
4°. c°. 15. his verbis ne interiz rideamur ab astrologis cum
iudicij horaz quærimus hoc. sita Hierosolimitanæ vrbis aut
meridiani vbi futura e'. iudicij congregat°. quærimus

alioqui scimus pro diversis orbis p.^9 simul et noctes et meridies et auroras posse contingere. itaque cum dicitur resurrectio futura in crepusculo matutino sermo est de eo loco in quo iudicium peragendum est; vel certe congregandi cineres mortuorum. nam in aliis locis, dies nox et vesper erunt.

Sectio 4.a

Quo sensu verum sit diem iudicii esse omnino incertum et repente venturum.

Si quis recolat quae in tit. praecedenti diximus, plane comperiet plura esse signa quae diem iudicii proximum esse indicabunt. Et enim non ita certo indicatura sit ut omnino determinate dies ipsa sciatur. nam ut Christus D. monuit c. 24. Matth. de die illa et hora, nemo scit neque Angeli caelorum nisi solus Pater. negari tamen non posse videtur illis signis ita praenuntiandum fore supremi iudicis adventum ut homines credant iam adventare ac veluti imminere esse: praesertim cum idem Dominus apud Luc. c. 21. dixerit his autem quae fieri incipientibus respicite et elevate capita vestra quoniam appropinquat redemptio vestra.

Dantur vero et alia scripturae testimonia quibus omnino repentina dies praenuntiatur. Matth. 24. sicut in diebus Noe erit ita adventus filii hominis. sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes et bibentes nubentes et nuptui tradentes usque ad eum diem quo intravit Noe in arcam et non cognoverunt donec venit diluvium et tulit omnes, ita erit adventus filii hominis. et apostolus 1.a ad Thessal. 5.o dies Domini sicut fur in nocte ita veniet cum enim dixerint pax et securitas tunc repentinus eis superveniet in-

interitus sicut dolor in utero Senti. et n. effugient.
Ioseph. Acosta Lib. 4°. de temporibus novissimis a c.
1°. ad 6m. difficult. Sane satis accurate expendit et,
explicavit ~~notat~~ notat ergo in D. litteris eadem
ipso et phrasi agi de morte et particulari iudicio
singulorum. Sonis qua de generali orbis interitu et ad-
" ventu novissimo iudicis supremi. Quare quo sensu dicit.
mors subita et improvisa comparat. Suis aut illius Dominus
aut 2a. praemissa et provisa: eodem reddendum est. dici re=
pentinum aut improvisum dies iudicij generalis. et sane
n. solum dicit. repentina et improvisa mors cum Sois. alio=
quin bene valentes pondus grave repentine super illum
cadens enecat aut gladius inimici a tergo confodit sed etiam
cum Homo. alioqui sue salutis oblitus in morbum incidit
et ingravescente morbo a curis et cupiditatibus mundanis
ita opprimit. ut nec omnino credat sibi iam mortem imminere
aut si credat perinde n. curet que ad vitam aeternam
spectant ac si n. crederet. Sic ergo n. solum repentina
erit et inopinata dies generalis iudicij Hominibus ita rudibus
aut ignaris ut signa et prodigia, que illam precedent nesciant
ad mundi interitum indicandum pertinere sed illis etiam
qui hec signa videant et ad iudicium pertinere speculat.
cognoscant. Ita tamen erunt seculi voluptatibus dediti et
mundanis curis oppressi ut l. n. sibi persuadeant esse valde
propinquum l. perinde se gerat ac si longe distaret
et event. veniat illa dies ac si [illegible] nec sperarent.
Da. V°. sicut qui semper curat [illegible] spectans sue
salutis, etiam si repentino casu mors eveniat n. improvisa
aut inopinata censet. illud invenire sicut nec illum qui
egritudine quadam opprimit. et mortis signa persentit sed tamen
ad Deum et medicamenta. divina recurrit, ita illis qui in
tempore adventantis iudicij generalis superstites erunt n.
eveniet repentina et inopinata dies si l. D. obsequio

debiti de sua salute cogitaverint. & si stupenda illa signa considerantes à vitiis abstinuerint & ad Deum redierint Unde aplus. in illo c. 5. prioris epistª. ad Thesa. cum dixisset diem illum vt furem inopinato venturum subiunxit statim Vos autem fratres n. estis in tenebris vt vos dies illa tanquam fur comprehendat.

Concludo q. dies iudicii generalis in eo sensu est incertus & repentinus comparatus cum furi qd. nimirum nemo novit certo & determinate quando futurus sit. At in frasi SS. scripturae maxime vsitata & nobis vtilissima, illis hominibus futurus omnino improvisus & repentinus qui perinde se gesserint ac si diem illum n. expectarent etiam si experiant. prodigia & signa que iudicium proxime precedent: illis v°. fore previsum & provisum nec repentinum qui Deo & rebus D. dediti salutem ai. procuraverint

Disput°. 8ª.

Quo in loco futura sit ressurrectioª. generalis.

1ª. sentª. asserit singulos ressurrecturos in eo loco in quo fuerint eorum corpª. saltem quoad maiorem partem cum ressurrectionis & iudicii dies advenerit sic Valentia disputª. 11. q. 2. ... puncto 2°. Suar. disputª. 50. sectª. 7. cum Ricar. & Acosta lib. 4. c. 22. quatenus ait in suo quemque loco ressurrecturum nec multum differt ab ista sentª. qui dixerit Unumquemque ressurrecturum in loco in quo sepultus est quia ibi plerumque defunctorum corpª. permanere solent.

Probat. 1°. auctª. SS. scripª. Ioan. 5. Venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filii

Dei

Dei, et Ezechiel. 27. aperiam tumulos vestros et educam vos de sepulchris vestris. Unde ressurrect.o xpti D. facta e. in sepulchro suo sicut B. Virginis Lazari, et eor. qui moriente xpto D. et monumentis exeuntis suscitati st. Hic enim exemplar satis indicat locum à D. providentia ressurrecti. prestitutum ee. illum in quo mortua corpora iacebunt. —.

2o. Probat. testimonijs PP. nam S. chrisost. omelia 2a. in priorem Athesal. n. longe ab initio ait Ses resurrecturos ubique et infra testat. Undique et ex equo corpora excitanda corpa. excitanda et postea in unum locum congreganda, et omilia 32. in Epist. ad Rom. in exortat. morali considerate inquit et horrete, quale spectaculum visura sit Roma. Paulus videlicet repente ex theca illa cum P.o resurgentem in occursum Dni sursum ferri, planeq. sentit principes aplor. succitandos ee. Rome ubi sepulchri ss. nec minus perspicue S. Hiero. in c. 27. Ezechie. in So. inquit orbe terrar. resurgere debent mortui ex Sis locis in quibus sepulti st.

3o. Probat. rone. qa. sic mag. dicendi e. omnia facilis et evitat incommoda que in alijs sententijs occurrunt si enim in eodem loco foret omnium ressurrect. preterquam quod id nec in script.a nec in PP. fundam.ur set. oporteret oes. cineres. oia. ossa et p. mg. in unum coniungere et si igne prius cremanda sint oia. valde permiscebunt. et confundent. corpa. singulor. preterea oportebit diferri multum ressurrectionem ut nimirum spectent. omnia corpa. et cineres qui ex locis distantissimis afferendi eent. cumq. ressurrectio in ictu oculi eventura sit, n. erit cur in uno eodem q. loco afferat.

2a. sent.a probabilius docet omnium ressurrect.m futuram ee. in eodem loco, qui ante mults alijs ee

videtur quam ille in quo iudicium peragendum est; sic
Sotus in 4°. dist. 43. q. 2a. art. 5. ad 3m. et
Salas. in disput. 14. supra citata sect. 7a. et plane
colligitur. ex S. Tho. et aliis DD. qui disput. prae=
sente sect. 3a. dixerunt ressurrectiones fore in
crepusculo matutino; nam si non esset futura in uno de=
terminato loco, sed in locis toto orbe dispersis in quibus
mortui iacebunt perspicuum est non magis vere dici po=
tuisse ressurrectionem futuram manè quam vesperè aut
meridie cum hae tres differentiae temporis futurae sint in
diversis partibus terrae prout hae fuerint sol magis mi=
nusve distans ab illis. —

Probatur 1°. quia corpora cum ressurrexerint constituen=
da sunt in aliquo uno loco determinato, ut certum est et
patebit concl. 4a. ergo multo verisimilius est in eodem
futuram esse omnium ressurrectionem. Probatur consequentia nam
si in aliis locis futura esset sequerentur incommoda
non levis momenti. In 1is enim si ponamus id quod
verisimiliter accidere potest scilicet magnam corporis
alicuius partem esse distantissimam à loco iudicii et
aliam exiguam esse valde propinquam oporteret prius
hanc exiguam deferri ad locum distantissimum ut illi 2a.
1am. coniunctionem fieret ressurrectio et inde statim afferri
iterum ad locum iudicii ac proinde multiplicari cursus
et recursus absque necessitate. Deinde si equales corporis
partes sint in diversis locis non est maior ratio ob quam in uno
loco fiat ressurrectio quam in aliis ergo in nullo illorum con=
gruenter fiet sed potius in loco generali orbi destinato
3°. si contingat aliqua corpora in aerem esse eversa
quis non videat minus consentaneum esse in media aeris
regione suscitari aut in sphaera ignis si forte eo

rapta

usq. pervenerit m̄a. alicuius defuncti per varias transmutationes qd. n'e'. nalit. impossibile. Deniq. si aliqua corpora etz. st. iacuerint in p̄fundo maris aut in locis immundissimis .n' decet ibidem suscitari.

2°. Probat. q.a resurrectio vt pote opus max. mirabile oportet fieri solemnius: et apparatu max. si aut. singuli resurgerent in locis vbi iacebant multo fieret occultior et minus solemnis nec ita cerneret perspicue admirabilis efficacitas vocis xp̄i D. qua simul oes suscitabunt. Adde qd. facilius intelligit. in sac sent.a quomo. vna eadem q. vox xp̄i D. e' sap resendentis concurrat efficienter ad oes. suscitand. et oes. illas audiant magis q. consentaneus e'. ad eundem locus deferri ministo. Angelorum. cineres et pulveres oium hoium. ibidem que adaptari et organizari simul q. audita Dni. voce ad vitam revocari qd. certe solemnius et mirabilius apparuit longe q. maiori timore mundus percelleret.

Ad. 1m. q. Dn. in priori loco solus asserit oes. qui in monumentis st. audituros ee. vocas n'tz intra monumenta. in 2°. loco S. Hieron. putat n' agi de resurrectione generali sd. de restitutione pop. Israelitici dato tz. de resurrectione sermo eet. n'. asserit. Dnus intra tumulos ee futuras sd. inde mortuos educendos qd. certus e'. neque ex eo qd. aliqui in suis sepulchris suscitati sint infert. idem futurus in die iudicij cum obstent plura que in nostram sent.a confir. aduximus.

Ad 2m. Rx. S. Chrisostom. videri illius sent.a sd. nihil omnius omitti hac ppter auct.m S. Thome. hus ppter efficaciam rom. iam adductam S. vero Hieroni. illud quidem asserere sd. obiter et n' tam vt id doceat quam vt consulet asserentes

in eo loco Ezechi. agere de ressurrect. generali.

Ad. 3m. dic neg. illud muss. ee. faciliorem et. Et nostex n. exprimat. à SS. script. n. negat. et. à gravibus DD. asseier. nec incommoda ibi alata urgent nam Et in unus locus oes. cineres congregent. Deus et. Angeli cuiusque qui cognoscunt cines SS. singulis pa. illi et. n. alyi aplicabunt nec opportebit multum diferri tempus ressurrectionis nam Angeli citissime mobent corpora et. multo magis differet. in priori oppinione cum Xa. illam oppineret prius asportari pes. plurium corporum ad loca inquibus erant succitanda et. postea iterum adduci ad locum iudicij ut supa. argumentabamur.

Commentarius.

In q. 78. 79. 80. et. 81. 3a.

In q. 78. disputat S. Tho. de trio. à quo ressurrectionis et. in art. 1. docet oes. ee. morituros etiam illos qui in fine mundi superstites fuerint deque supa. dictum e. in 2o. asseat. terum à quo ressurrectionis futura eet. cuspa. Sua in cineres resoluta. oia. enim in cineres redducent. secluso speciali privilegio. in 3o. ait in predictis cineribus nullam. fore nales. inclinat. ad ressurrectn.

In q. 79. disserit de trio. ad quem quantum ad eius identitatem. et. in art. 1o. assent. in ressurrectione futurum idem. n. corpus. qd. prius aia. informabat. in 2o. Solum. ressurrecturum eundem n. qui mortuus e. in 3o. explicat an et. quomodo pes cinerum. redituri sint ad.

ad eandem formam corporis, ad quam cum homo viveret pertinebant.

In q. 80. disputat de integrit. hominis resurgentis et in art. 1. describit omnia corporis membra resurrectura in 2. et 3. partes dicendum esse idem de quatuor humoribus de capillis et unguibus non vero decisis de semine et aliis superfluitatibus in dividuo. In 4. asserere videtur omnes illas partes quae pertinebant ad veritatem naturae cuiuslibet individui esse illi restituendas in resurrectione. In 5. negat restituendas esse omnes partes quae materialiter fuerunt in membris cuiuslibet hominis, ut omnes partes quae fuerunt caro et sanguis &c.

In q. 81. quid dicendum de qualitate resurgentium et in art. 1. docet omnes resurrecturos in aetate iuvenili. In 2. negat omnes resurrecturos eiusdem statura sed singulos in illam quam attingerent virtute naturalis facultatem si morbus aut alia impedimenta non obstitissent. In 3. docet permansuram in resurrectione diversitatem sexuum, quae fuit in hac vita mortali. In 4. negat exercendas post resurrectionem operationes vitae animalis, scilicet comestionem nutritionem generationem et somnum.

Titulus 3.

De termino resurrectionis quantum ad naturalem perfectionem.

Disputatio 1.a

Utrum terminus, a quo resurrectionis omnium futuri sint cineres in quos corpora redacta fuerint.

Affirmat merito communis sententia DD. seclusio speciali privilegio

Sic S. Tho. in 3ae q. 78. art. 2. Ricard. in 4 dist. 43. art. 4. q. 2a. Soto q. 2a. art. 5. addens in 1a ed. post 3m probat. hoc negari n. posse sine indecentia qd et Suar. disput. 50. sect. 6a. dicat sine fundam. sufficienti adiutus fuisse a Soto. et oppositum ee. valde probabile et valeq disput. 14. sect. 6a. addat nihil indecenti ee. in hoc negando eatenus eo. approbare videntur quatenus concedunt hanc ee. oem. fere omnium Theolog. n. enim destituit. firmo fundam. qui in re Theolica putat negari n. posse sine indecentia qd fere oes afferant.

Prbat S. Tho. hanc assert. 1o. qa generalis pena peccato primi parentibus statuta e. hqc in cinerem resolutio. genes. 3o. in sudore vultus tui vesceris pane tuo donec revertaris ~~in terra~~ in terram de qua sumptus es. qa pulvis e. et in pulverem reverteris quae verba licet Suar. late contendat solum significare mortem quomodocunq. eveniat et id confirmat. tum aucte. aliquorum Patrum tum ex ipso contextu, minatur enim Deus hoi. fore ut in sudore vescatur pane donec revertatur in pulverem et certum e. n. durare hunc laborem nisi usque ad mortem nihil ominus magis propria et textui ~~[illegible]~~ acommodata explicatio e. quam verba prae se ferunt per sectionem cum comparet Deus matem. ex qua formatus e. ho. cum ea in quam resoluit. sicut q. vere factus e. de limo terrae et ideo pulvis appellatur. ita vere redibit in pulverem. Unde noster Martin. Del rius in eum locum ait verbum quod huic voci respondit in originali verti posse proprie lutum et pulverem et ideo recte ecclesiam in exordio ~~carnipr~~ carnipruli seu quadragessae. hoes recitantes adnobam vitam illis verbis. Memento ho. quia pulvis e. et in pulverem reverteris qui certe ritus aspergendi oes. hoes. cineribus benedictis satis indicat opinionem hanc S. Thome. quam tenemur ee. ecclesiae probatam in eis.

con-

concinunt carmina Sybillina apud S. Clemen. lib. 5. constitutionum apostolicarum c. 6. alias 8.

Atq. ubi cuncta cinis fuerint tenuisq. favilla
Atq. idem Deus extinguet quem incenderat ignem
Ossa quae restituet rursum cineresq. sepultos
Et genus omne hominum ut fuerant Deus ipse reponet.

Nec obstant quae suam opponit n. primum nam haec ex nostra explicat. placet optimis interpretibus et confir. tum 1. illis verbis Daniel. 12. multi idest omnes qui dormiunt in pulvere evigilabunt idest resurgent quod de generali resurrectione dictum fuisse communiter explicatur. Deinde in catenam graeca in Iob. quam Graeci compilarunt latinitati donavit ubi noster vulgatus legit in c. 19. scio quod redemptor meus vivit et in novissimo die de terra resurrecturus sum sic se graece scio quod aeternus est qui me resoluturus est in terram. Theodotio ibidem propinquus meus vivit et ad extremum in pulvere excitabit neq. obstat 2. quia Deus dixit ad Adam fore ut vesceretur pane in sudore donec revertatur in terram quod quidem de morte intelligitur. Deinde v. confir. eum esse moriturum quia pulvis est et in pulverem convertendus.

2. Probat S. Tho. quod corpora mortuorum a Christo D. reformanda sunt. 1. illud apli ad Philippen. 3. reformabit corpus humilitatis nostrae magis autem hoc explicabunt. haec verba si corpora resoluta in cineres amiserunt propriam organizationem et figuram suam ut iterum illa recipiant in resurrectione. Confir. quia ut postea videbimus in resurrectione non recipiet homo omnem materiam quam habebat in vita quibus addent aliquas, aliquas vero detrahent ut corpus habeat debitam quantitatem excrementa etc. quae deformitatem valent afferre possunt. quis autem videat id multo facilius esse si redacta sit omnis corporis humani in cineres seu pulveres homogeneos, unde Deus assumet portionem eam quae ad corpus integrum bene formandum sufficiat quam si permanente corpore deformato cum sua organizatione et proprium heterogeneitate

ac superfluitatibus inde necesse sit partes segregare, et materiam quae fortasse superflua est in ca-
pite et pectore extrahere, et iterum caput pectori conectere inmediate et membra quae
prae parvitate aut magnitudine deformia erant, dissolvere et iterum efformare; certe
haec sola confirmatio sufficeret, ad s.t. sententiam persuadendam.

Set obiicies 1° testimonia scripturae nam Ezechielis 37 haec dicit dominus deus ossibus his, ecce
ego mittam in vos spiritum et vivetis. supponit ossa antequam in cineres convertantur fo-
re suscitanda. et Ioannis 5° omnes qui in monumentis sunt, audient vocem filii dei:
in sepulchris aut corpora iacent cum sua organisatione et non semper in cineres
sunt conversa. quibus accedit s. aug. tomo 3°. in enchiridio cap. 88 dicens facile esse
deo in resurrectione materiam cuiuslibet hominis quae illi restituere, sive sit in cineribus,
sive in alio corpore sensibili subtili, sive pertineat ad carnes alterius hominis vel animalis,
sentit ergo non omnia corpora in cineres esse resolvenda. R. in priori loco iuxta s. hieronimum
non agi de generali resurrectione, et licet ageretur significat deus inmediate vivificanda esse
ossa priusquam in pulveres resolvantur, set postea iterum accepisse spiritum vitae saltem mediante
alia transmutatione in posteriori loco non agi de mortuis quasi audituri sint vocem
Christi domini eo modo, quo nunc sunt in sepulcris set sic dicit eos qui in sepulcris iacent fore
suscitandos et ita audituros vocem domini, quod perfecte complebitur, etiam si prius in cineres
convertantur omnes, sicut certissimum est compleri in nonnullis qui iam in pulveres reda-
cti sunt. denique s. aug. sic contendere restituendam esse cuilibet animae propriam materiam
etiam si ad carnem alterius animalis modo pertineat, quod verum est, non tamen negare prius
illam carnem in cineres convertendam.

obiicies 2°. cum dies ultimae et generalis resurrectionis adveniet, multi superstites
erunt, et licet illi morituri sint iuxta probabiliorem opinionem, de qua supra praecedente [q.]
tamen videtur verisimile eos in cineres convertendos: tum quia tempus illud in quo mor-
tui permanebunt, erit brevissimum et non videtur verisimile tam cito efficiendam in illis
tam istam transmutationem, tum etiam quia non est agens a quo fiat, si in aliis foret
maxime unius qui in tempore iudicii grassabitur, id autem est falsum quia ignis ille non praecedet
set subsequetur iudicium. confirmatur quia indecens est eius qui tunc erunt multi tam acerbe
cruciandos absque ut non moriantur set etiam pulvis efficiantur, ignem illum con-
flagrationis incendendum ante iudicium, licet etiam post iudicium aliquo operaturus sit,
unde ab illo poterant in cineres redigi qui tunc superstites fuerunt, ipse brevissimo tem-
pore prestare poterit ut prae voracitate maxima, et cuius vires prope fuerit deus
urgebit nec indecens est eius qui tunc erunt absque converti in cineres, cum
morituri sunt, absque praevenire poterit mors et optime salva s. .. confi-

mitis

mors

Et confir. auct.e S. Greg. in c. 3. Amos. posita autem morte
quid acerbitatis e. in eo qd. corpa in cineres resolvant ad-
de qd. iusti qui nunc nullas penas pro peccatis rei fuerint
fortasse absque ullo dolore ab igne enecabunt. et in pulveres
redigent. —.

Objicies 3°. plura defunctorum corpora conversa erunt in ae-
res l. aquas aut ignes, sq. necesse n. e. in pulveres rejici
patet cons. qa rō adducta supra in 2°. loco pro cōi sent.
nullam vim habet. cū qa aliqua corpa. viscerent conver-
sa fuisse in alia elementa praeter terram. Respondet S.
Tho. in solut. 2i nomine pulverum significari partes
cuiuslibet elementi in quas corpus fuerit resolutum, quia
cineres appellant. illae partes in quas corpus resolvit propter in-
cendium et quoniam ca. resolutionis nostrorum corporum
e. incendium seu fomes peccati ideo quodlibet elementum
inquo resolvit. fiet cineres appellat. —

Adde tm. pot. ad meliorem argumenti solutionem fore in
die generalis ressurrectionis conversa iam sint corpora
hominum in ignem l. qduis aliud elementum nihil ominus
ut hi resurgant quodam saltem mo. redigenda ee.
in cineres nam 1mo. si corpa. aliqua viva adhuc fuerint
aut certe organizationem reqsi. retinuerint ab igne cre-
manda ss. et ita in cineres redigenda: Deinde si
iam fuerint in terram conversa eo ipso pulvis et cinis
in toto rigore dicent. si vo in ignes aeres aut aquas cum
mata sub his fuis. inepta sit ut ex ea corpus humanus effici.
oportebit ignem extingui aeres condensari aquam exsiccari eo
autem ipso qd. eiusmi. temperamenta immutent. debit. ea ma
maximam similitudinem cum cineribus cum pulvere aut cum
limo terre et coint. magis proprie dici poterit corpa. omnium
hominum ante ressurrectionem in pulveres redigendas. Denique
si fingamus nunc aliquorum hominum corpora ee. conversa
in aliqua mixta n. viventia etiam redigent. in cineres, siquidem
a igne conflagrat. omnia penitus fere corpora mixta

comburet ante generales resurr. sive q. illorum mixtorum mat. rarefacienda erit ad mod. terrae l. cineris ut aphig membra fiene. sive q. illa mixta erunt ita terrea ut absolute avalii terrestris pulvis dici possit

Disput. 2a

Utrum hum. ad quos resurr. futurum sit idem n. ss. quoad suas partes substales. et essales.

Certa fides e' futurum esse eundem n. Somi quoad fiam essalem. scilicet aiam. ronalem. praeter quam multo probabilius e' nullam aliam ee. fiam substalem. in illis p.o corporis quae ab aia informant. Sed quoniam ad tuitum. Sed. ... pertinent aliqua quae ab aia n. informant. ut sanguis et alii humores coent. in eis alia fia. substalis asserenda e'. quae eis in resurrecti. reparet. mo explicando in fine huius disputationis nunc q. solus disserit. l. disserendus rupost an ad. resurrectn. requirant. eadem ma. et eadem Unio quas homo dum viveret habat.

Sectio 1a

Quid senserit Duran. de opposita difficul. et quibus ronibus suaderi possit n. fore restituendam in resurrectione eandem n. mam.

Duran. in 4o. dist. 44. q. 1a. existimavit n. ee

neces-

necessarium ad verit.^m ressurrectionis restitui hominem eandem n.º materiam sed sufficere eandem in specie. Probat 1.º quia unitas et dist.º numeralis n.' provenit à materia provenire sed hec enim e. pura pot.ª cui sicut nulla actualitas ita nulla dist.º vel identitas tribuenda e.' sed soli formae ergo eo ipso quod homo in ressurrect.e habeat eandem n.º animam rationalem erit idem n.º homo et habeat aliam materiam.

2.º probat quia ante mortem sepissime variatur materia corporis humani et tamen semper manet idem n.º homo ergo ut censeatur ressurgere idem n.º homo n.' requiritur eadem n.º materia. Ant. patet quia mediante nutritione quotidie acquiruntur nobis partes materiae et alie preexistentes deperduntur quod adeo verum e.' ut sit valde probabilis opinio post aliquot annos nihil omnino primigenie substantiae in homine permanere cum ergo tanta materiae variatio n.' obstet identitati numericae hominis manifestum videtur etiam in ressurrect.e futurum eandem n.º hominem qui mortuus fuerat et eandem n.º materiam n.' accipiat. — —.

3.º probat quia n.' pot. requiri ad verit.^m ressurrect.is id quod nec congruenter nec verisimiliter credi pot. sed in multis eventibus nec congruenter nec verisimiliter credi pot. restitui homini cum surrexerit eandem n.º materiam ergo eadem n.º materia n.' pot. requiri ad verit.^m ressurrectionis. Maior et conseq.a patent. Minor probat multipliciter 1.º quia multi moriuntur in etate infantili cum tamen ex infra dicenda debeant ressurrectionem sine in etate iuvenili n.' pot. autem sola materia infantis sufficere ad magnit.^m corporis D.ii constituendam sed necesse e.' adducere novam materiae portionem ergo n.' erit eadem omnino materia in ressurrect.e que fuerat ante mortem. 2.º quia multorum corp.ª à 1.ª generat.e caruerunt aliquibus membris que in ressurrect.e deberent ergo addenda illis e.' nova pars materiae. 3.º quia si deberent eandem omnino materiam

-l. eet. illa quas in 1a. generat. acceperunt. l. quas in decursu vitæ comparaverunt. l. quas tempore mortis habebant. 1m. dici n'. pot. qa. ea e'. exigua quantitas comparat. magnit.is in qua oes. sumus ressurrecturi. 2us. etiam n' e'. verisimile qa. in decursu vitæ præsertim longæ acquirunt. multæ ptes. et. aliæ deperdunt. successive. Unde si oes. in ressurrect. restituerent. haberet ho. magnitudines omno. impporhonatas et. deformes. 3m. Deniq. falsus ee. attendit. qa. contingere pot. et. solet hoes. ab hoe. occidi et. manducari ac proinde mas. unius fieri mas. alterius. Unde cum iste homicida moriat. debit. eandem mas. quas habat. ille occisus. cui ergo illorum ea ma. tribuenda e'. cum utriq. illas fuerit. tempore mortis et. utrique simul tribui n'. possit ergo. fictitius e'. requisitus ad verit.m. ressurrect.is identitatem mæ. quas ho. ante mortem habat. —

4o. Probari pot. qa. ante ressurrect.m oia. corpora in cineres redigenda sunt. ut dictum e'. ergo. oes. ma. corp.us humani. manebit prorsus homogenea et. uniformis nec magis petens hanc aiam. quam illam ergo. cuicumq. tribuat. hæc ptis. mæ aut illa eodem mo. constituet. homo ergo. unitas l dist.o mæ nihil facit ad verit.m ressurrectionis. — Confr. qa. si singulis hoib. restitueret. eadem n.o ma. aut ita id fieret ut singulæ ptes. mæ. restituerent. eidem membro in quo ante mortem fuerant. ergo qa. ps. pertinens ad oculum restituat. oculis et. ps. respondens c'. tribuat. iterum capi. l. n'. nisi diverso 1m. dici n'. pot. præter dicta præsertim qa. mat.a quæ pertinebat ad recenta infantis membrula n' i satis erit postea ad membra iuvenis 2m. etiam resolut. qa. sic redit. ad incommoda quæ sterari sent.a conat. evitare. si enim n'. obstat veritati ressurrectionis eandem n.o. mas. n'. restitui membris. ad quæ prius pert-

ne=

nebat cur substabit eidem verit. eandem n. materiam non destitui eidem aiq. sd. aliam n°. diversam.

Sectio. 2ª.

Censura sent.ª Duran. et veritatis explicat.° ex doctrina S. Thome.

Sent.ª quam hactenus rebellimus dupliciter accipi pot. Vno mo. vt solum contendat ad verit.m ressurrectionis n. requiri eandem n°. mam. quam fuit ante mortem ille qui resurgit: altero mo. vt præterea asserat in ressurrect.e quæ ab script.ª et PP. asserit. et in fine mundi futura e. n. futuros hois eandem n.ro mam quam cum viverent fuerunt. —

Dico 1°. in priori sensu lt Duran. sent.ª falsa sit foret vtcunq. tollerabilis et quidem falsam ee. constat n. solum propter auct.m Doctoꝝ. nam ad verit.m ressurrectionis requiri identitatem corporis Docent S. Tho. 4°. 3ª. gentes. c°. 81. et in Sac. q. 79. art. 1°. Scotus in 4°. dist.e. 44. q.. vnica art.° 1° Valent. disput.e. 11. q.e. 3ª. puncto. 1° Salas in disput.e. 14. sic aplicata sect.e. 12. et Suar. disput.e. 44. sect.e. 2ª. cum coi. sent.ª quam refert: sd. etiam quia efficaci ro. id oino. persuadet etenim n. solum aia. sd. etiam ma. pertinet ad essentialem constitutionem hois. ergo eo ipso qd. ma. fit n°. diversa variat. numerice animi [illegible] pertinens ad essentiam hois. ergo n. manet idem oino n. ergo ad ressurrect.m necessaria e. eadem n. ma. Patet sequela vltima cona. q.ª ressurrect.o e. iterata productio illiusmet hois. qui interierat. Confr. q. illud debet per ressurrect.m reparari qd. per mortem destructum e. sd. per mortem n. fuit destructum qdlibet compos.

sd illud detrahit qd. ex hac n°. aia et hac n°. ma-
valescebat q. illud debet per ressurrect.m reparari.

Addidi aut. in assert.e doctrinas Duran. in
hoc priori sensu esse verat cunq. litteraliter quia di=
cere posset aliquis et in consideratione. omnino Me=
taphysica n. sit perfecte idem n. id qd. minimam
diversitatem hic moralem tn. posset debere idem n. re=
putari q. potissimum qd. in composito aliquo elu=
cet e. fra. et ita ubi in illa servat. identitas com=
positum dici pot. unum et idem.

Dico 2°. omnino certum e. in ressurrect.e post
re ipsa futura e. restituendam hoc. eandem n. materiam
quam ante mortem fuit. Unde doct.a Durandi
in posteriori accept.e n. solum e. falsa sd. plus
quam temerariam et nisi fallor e. error in fide, as=
sert.o e. cois et ut expresse n. negetur à Duran. eate=
nus tn. in re tam gravi male locutus e. quatenus ex
professo probans n. requiri identitatem m(ateri)e. ad veram
ressurrectionem n. addidit re ipsa eadem eam identit.m
futuram esse in nostra ressurrect.e. Unde satis susp.o
in 3a c.e. suppono. Duran. negasse idem n. corp.
esse nobis restituendum et propterea cum vixisset n. pos=
se n. temeritatis nomine imo forte pravi notari qui nos=
tram assert.m negaret subdidi quod c. Duran vi bona
venia dixerim nimia liber. usus de hac re locutus
fuit. —

Probatur assert. in 1is. Luculentiss. testimonio c. 19.
Lib. Iob. scio qd redemptor meus vivit et in novissi=
mo die de terra surrecturus sum et rursus cir=
cumdabor pelle mea et in carne mea videbo Deum
salvatorem meum quem visurus sum ego ipse et
n. alius et oculi mei conspecturi sunt. Ubi sane

sun-

singula fere verba clamant idem non corpus restituendum esse. nam quid obsecro de terra surget nisi corpus quod moriendo cecinit? quid est rursus circundabor pelle mea nisi rursum accipiam corpus meum, corpus inquam quod prius fuerat. alioquin non rursus idem iterum circundaret. quae est caro mea seu S. Iob. nisi illa quae iacebat in sterquilinio? quid est ego ipse et non alius, nisi non aliud corpus? quid denique oculi mei, nisi illi ipsi qui modo prae lacrymis videre non possunt? facit versio graeca apud Paulum Comitolum. surgat inquit pellis mea quae sustinet hoc. ubi plane patet illam non fore restituendam.

Sed testimonium in se perspicuum illustrent clarissima lumina PP. ut tenebras suis erroris prorsus dissipant. 2° ergo probat assertio auctoritate PP. nam S. Hieron. seu quicunque alius sit auctor commentariorum in Iob. in tomo 7° Hieronymi explicans praedicta verba ubi inquit sunt illi qui dicunt nos in resurrectione alia corpora habituros? audiant istum virum fere Dei laudatum dicentem ego ipse Iob qui in sterquilinio iaceo et totus vulneris sanie computresco ego inquam Iob iam corruptus atque vulneribus dissolutus in hac carne mortali incorrupta resurrectione futura glorificatus videbo Deum. Nimpodorus ibidem apud Paulum Comitolum doceamur inquit hoc loco ecclesiasticum dogma corpus ipsum quod impetus et cruciatus excepit anima comite resuscitandum esse ut nobiscum illa fruatur neque enim aequum est aliud quidam esse quod patitur aliud quod resurgat S. Greg. 14. c. 28. interroganti an in eo quo homo moritur corpore resurrecturus sit, respondet afirmative neque enim inquit recte resurrectio fieri potest dici ubi non resur-

git qd. accidit c. 26. aic. post resurrect.em fore
carnem nostram eandem penam id. diversam. pergam
S. Aug. lib. 22. de civit. cum permulta c. sapienter disse-
ruisset demum quod corpora nostra post resurrect. futura ss-
eadem quae fuerant ante mortem. sic concludit initio capitis
21. restituet. ergo et quidquid de corp. vivis l. post mortem
de cadaveribus periit et simul cum eo qd. in sepulchris re-
mansit in spiritualis corporis nobilitatem ex animalis corporis ve-
tustatem mutatum resurget in corrupt. atque immortalitate vestitum
Denique S. Damascenus lib. 4. fidei c. 28. resurrect.o inquit
nihil aliud e. quam 2a. eius qd. cecidit erectio. ex quo
efficit. ut illud ipsiusmet corpus quod interiit aut dissolvit.
tandem interitus expers ad vitam. redditurus sit .. qd inte-
riit ad vitam rediturus sit. ——

qd. interiit aut dissolvit. tandem in interitus sedibus expers ad vitam
rediturus sit.

3o. Probat. rōe. quia ad D. Providentiam spectat ut corpus
qd. fuit aiae instrumentum ad merita l. demerita sit eius
particeps gloriae l. penae quae post resurrectionem illi tribuet.
omnino enim absonum videtur, corpus qd. dolores pro Xpto D.
percepit in hac vita nullius gaudii particeps fore in
altera 2a. vo carnem quae 2a. Dei iussa dedita fuit
in ilicitis voluptatibus nullos in altero seculo perpessu-
ram ee. cruciatus si autem n. foret idem no. corpus post
resurrect.em praedicta incommoda sequerentur ergo dicen-
dum e. idem no. futurum. Confir. quia negari n. pot.
n. proprie dici resurgere aliquem hoiem. si aia separet.
a corp. qd. prius informabat et transeat ad aliud omnino
simile id. est realiter quoad omnia distinctum ergo non
vere defendit resurrect.o quam ad glam bonorum et
supplicium malorum praedicat SS. script.a nisi afferat
idem no. corpus fore restituendum. ——

Sect.

Sect.o 3.a

Rx. ad argum.ta sent. Durandi et explicat. quomodo in resurrectione futurum sit idem n.o corpus

Ad 1.m q. Rx. ma.m 1.am catenus appellari et ee. puram pot.m quatenus ex se nullam fram substalem. habet. id. ad hoc. indifferens e. id ob. n. obstare quominus habeat. propriam et realem entit.m quae n. multiplicat. in diversis compositis substalib. Unde si aia. quae mo. informat mam. quae e. Hispali hodie transferret. ad informandam. alteram quae existit Corduba propriissime diceret. aliam n. mam. informare et n. manere idem omnino homo quoad oia. essentia Quare multum obstaret veritati resurrectionis p- n. restitueret. sui. ma. quam ante mortem habebat

Ad 2.m Rx. concesso ante. simpliciter et absolute ob. neg.d conam. ro. v. discriminis e. in nutrit. paulatim et successive acquiri novas partes et deperdi praeexistentes. Unde ea ma. mut.o fit succedentib. novis p.q.m locum praecedentium et in eodem situ et proport. ex quo provenit moraliter et suo mo. loquendi censeri unum et idem corpus. qd. mo. habet vivens et quod post aliquot annos acquirit licet mater. diversum sit. At si in resurrect.e esset omnino alia ma. subito et simul haberet aia. aliud corpus nec suo mo. loquendi dici vere poter. m eodem permanere sicut nec diceret. mo. aia mea idem corpus retinere si repente deperderet totam mam

quas infrat . et simul infereret in prare aliam denuo organizatas et perfectis si in loco distanti fuerit constituta

Ad 3m. Rx. neg.do minorem et ad 1.as probat. fatemur in eo euentu necessarium esse addi aliquas p.es m.e quas et quot fuerint necessariae ad constituendam debitam corporis magnitudinem sed non obstare identitati numericae corporis q.a restituent infantib. p.es illae et exiguae quas in etate infantili habebant ut ita quoad illas sit idem n.o corpus . Ad 2.as similiter Rx. si necesse fuerit illis hominib. addi nobas p.es coniungendas illis nihil ominus esse alijs quas ipsi in hac vita habebant ut ita quantum fuerit possibile seruet identitas numeralis . Ad 3m. dicendum e. unum in hac re certum esse . silicet ita rem fore disponenda a D. sapia. cum singulis hominib. restituat aliqua et non exigua p.s m.e quam habuit cum vivebat ut . l. sola . l. cum alijs constituat corpus humanum simile illi qd. habuit ante mortem quantus debita magnitudo pportio et p.es convenientas patiant. sed. an ea futura sit m.a illasmet numero quae in 1.a generat. . l. in fine vitae . l. in ... eius discursu erat in hoc incertum e. et verisimile videt. in quibusdam futurum esse 1.o m.o in alijs 2.o et in alijs 3.o nec obstabit homines ab hominib. manducari posse et solere nam quomodocunque id accidat pot. optime Deus ita distribuere m.am ut singulis det aliquid illiusmet n.o corporis qd. a.ia ante mortem informabat

Ad 4m. Rx. concessis ante. et 1.a ... sed neg. 2.as et .

Ad 3.m quaero. Licet illa non ma non exigat Sanct. illam aiam. id hoc Domo non exigit illam sicut et aiam. et ideo ad identitatem numericam illius necesse est eandem non restitui. Ad conf. Suar. sup.a sectae 2.a et Salas existimant, id non requiri ad verit.m ressurrect.is et idem sentire videtur S. Aug. in Enquiri. c. 88. et re vera probabile est. loquendo de eo quod simpliciter exigit identitas corporis ressurgentis. Si hoc loquamur de ressurrectione ut ab script.a et PP. asserit. existimo necessarium esse. ut singulis membris restituatur aliqua saltem pars illius non. ing. ex qua fiata fuerant seu quam debant ante mortem ut optime docet S. Tho. in 4.o dist. 44. q. 1.a art. 1.o quaest.a 3.a seu in Sac. q. 79. art.o ultimo et Sotus ibidem q. unica art.o 2.o in ultima dificultate. Probatur quo S. Iob in c. 19. sicut ait in carne mea videbo Salvatorem meum, ita ait et oculi mei conspecturi sunt. et non alius. quod sicut ex 1.is verbis colligit. fore in ressurrectione idem non corpus ita ex 2.is colligi debet fore eosdem non oculos, non autem forent nisi aliquid saltem eiusdem non ing. ad illos pertinentis restitueret. et idem de caeteris membris dicendum est. cum eadem omnino sit. nec dubium est. posse a Deo ita ria disponi ut singulis membris non desit aliquid illius non ing. quam ante mortem fuerint. imo addit S. Tho. non solum quoad partes. et heterogeneas id. valde vari debere predictam identitatem, id.is tam magis congruum esset ut in partibus homogeneis carnis ossium et similium serves quantum possibile fuerit idem sitis partium qui ante mortem erat. secus vero in partibus accialibus. qualis sunt ungues et capilli. —— ——

Nec obstant illa verba D. Tho. Luc. 21. capil-
lus de c. vestro n. peribit q. n. significant dy
oino capillos etiam superfluos restituendos in resurrect.
id. tantum curare Deus electos suos vt nihil q. ad
illorum perceptum statum pereat eo defecturus sit etiam
minimus capillus vt omittamus alias et optimam
quidem explicat. Vide apud. S. Tho. in Catena
capillus inquit de c. discipulorum Dni n. peribit q.
n. solum opera facta l. dicta sed id. tenuissima co-
gitatio digna mercede donabitur.

Sectio. 4ª.

Colligit ex dictis an et quatenus ad verit. ressurrectionis requirat. eadem n. vnio qua aiam et corpus ante mortem copulabat

Supposita doctr. precedentibus sect. manifestum videtur n. ita requiri eandem n. vnionem vt quoad
eas illius partes restituenda sit in ressurrectione nam
cum ex dictis ad 1m. Physicam constet vnionem
inter aiam rationalem et corpus ee. corpoream et ex-
tensam ac proinde dependentem a partibus mat. quas
modificat sicut n. sunt oino eaedem partes mat. sed
plures addunt. aut detrahunt. ita n. erunt eaedem oino
partes vnionis, alioquin ee. sine partibus mat. quarum mo-
dus est. vnestus possibile solum q. in dubium revo-
cari pot. an saltem vnio futura sit eadem n. ad
eius

eum materiam quo corpus idem numero erit ex dicta ita ut illas partes materiae quas easdem numero restituendas esse in ressurrectione consulent cum anima mediantibus iisdem numero partibus unio-nis quibus ante mortem copulabantur. Suarez disput. 44. sect. 2a dubio ultimo et Salas sup. 3m in fine 12. ad finem existimant reproducendas quidem fore easdem numero unionem sed hoc id non esse necessarium ad veram ressurrectionem eiusdem numero Suppositi.

Probant 1o. auctoritate S. Thomae in Suppl. quaest. 79. art. 2o. ad 2m. dicente stat non obstare identitati numericae Suitatis quod inter materiam et animam non sit eadem numero convenientia quae prius fuerat. 2o. probat Suarez quia unio solum est conditio et caeteraque requisita ad Suppositi constitutionem, principia vero constituentia sunt solum materia et forma ergo eo ipso quod in materia et forma servetur identitas numerica erit idem numero Suppositum. Et unio variet sicut si Christus D. dimitteret modo Suitatem et postea illas sibi uniret media alia unione foret eadem vere composita numero persona quae modo est. 3o. probat Salas quia ad identitatem numericam Suppositi sufficit identitas partium id unio non est pars ergo Et illa mutetur erit idem numero Suppositum si eandem formam et materiam sciant.

Dicendum hoc est ad identitatem numericam Suppositi ressurgentis requiri reproductionem eiusdem numero unionis et ita re ipsa futurum sit in ressurrectione. Sic sentit Valent. disput. 11. quaest. 3a. puncto 1o. et probat quia unio est modus substantialis in(trinsecus?) pertinens ad essentiam Suppositi ergo ad unitatem numericam Suppositi pertinet specifice(?) numero unio ergo nisi illa reproducatur non absolute idem numero homo ac proinde illius reproductio necessaria est ad veritatem ressur-rectionis. Antecedens probatur quia corpus et anima sine

Vnione n. ss. corpus. Sic enim post mortem videmus vtrumq. manere cum h. homo perierit eo qd. nexus aiæ et corporis solutus sit hic autem manifestum signum e. vnionem ee. quippiam essale hois.+ nam aliqui eius precissa destructio.

Nihil deest vsq. ad carac=
terem signatum

+nam aliquæ eius precissa destruct.o n. sufficeret vt homo periret iam vo. si essalis sit hoi. certum e. fore quippiam substale qa. accidens n. pot. ee. de hois. essa. vt patet Adde quod generat.o hois. ad aliquid substale terat. qd. n. e. aia cum hic infundat. à Deo solo nec ma. vt pote ingenerabilis et. ita debet ee. vnio 1a. vo. cda argumti. probat. qa. qd. in coi. pertinet ad roes. essalis seu specificas pertinet inparticulari ad roes. numericas sd. vnio in coi. pertinet ad roem. essalem et. specificam hois. g. talis no. vnio ad talem roes. numericas hois. 2a. etiam cda. patet qa. reparat.o eiusdem no. hois e. reproduct.o eorum. quæ ad constitut.m numeralem illius pertinebant sd. talis no. vnio pertinebat g. ex quo tandem patet probatio vltimæ cons. nam revera nisi reddeat eadem no. vnio deficit aliquid qd. tunc no. hoiem. simul cum aia. et. ma. constituebat.

Ad 1m. Rx. S. Tho. ibi n. agere de coniunctione, quæ e. vnio substalis inter mam. et. fiam. sd. de alia accntali. scilicet de actione et. passione quæ reperiunt in productione hois. cum agens nale. coniungit fiam. mis et. de relat.e accntali: quæ hanc act.m consequit. et. illius coniunctionis varietatem merito docere n. obstare identitati huius. cum n.

n. sit de essa. compositi sd. accidens illius. —

Ad 2m. Rx. neqd. unionem et solum conditiones aut calitm. vere enim e. quispiam essale. Unde ad exemplum qd. affert. dicendum e. personam gaudem fore eandem no. sicut et sintm. Et eadem no. unio n. maneret sd tn. compositum n. fore ono. idem no. qa. ad essam composi- ti pertinet nexus et n. pertineat ad essam extremorum quem copulant. —

Ad 3m. Rx. Et unio n. dicat. ppie pars ee. tamen quispiam essale, ut talem ipse fatet. Ad identitatem autem numeralem necesse e. n. dari diversitm. mio qd. pertinet ad essam. et ideo si daret. diversa no. unio n. foret idem ono. no. qd. resurgeret.

Ex dictis tandem infert. an et quatenus reproducendae sint eadem fig. substalis sanguinis et aliorum humorum quem n. informant. aia. sd. sent. fiam. corporeum corruptibilem et n. viventium. Dicendum enim e. in ressurectne. ita eiusmi. fias ee. reparandam, ut ubi Deus restituerit eandem no. pm. mam. sanguinis .l. aliorum humorum. reproducat etiam eandem no. pm. formam quem sub illa fuerat saltim aliqd. in tempore vite. ubi autem p. ma. fuerit diversa no. sit quoque p. fig. quam reproducit. no. eadem no. sd. specie absolute tn. sicut eadem no. ma. dicit. restitui in ressurectne. mo. explicato in sectne. precedente ita dicendum ee. reproduci eandem no. fiam. sanguinis et aliorum humorum.

Dispat.

Utrum tamen. ad quem ressurrectionis futurus sit idem quoad p. n. essalem

et. accia

Omnis s. aia. homini resurgenti debet. oia. accia. specialia ordinis nalis quem debet corpori unita ante mortem necesse

aliquid repugnet statui resurrectionis. Probatur 2a. quia actiones adequate recipiuntur in anima et corporis non dependent quae permanent in anima separata quae cum illa redditur ad corpus in resurrectione afferet illa omnia secum habebit quae intellectus voluntatem facultates motrices habitus et species intelligibiles quas existens in corpore acquisierat atque hae omnia eadem non erunt quae anima habebat. 3a. nulla est probabilis ratio asserendi distinctionem numeralem id. quomodo habitus vitiosi non decent animas. Tamen, quales erit illa quae ad beatos electos pertinuerit 3a. v. habitus vitiosi auferuntur ab anima reprobi in mortis instanti nec illos habebit praedestinatos nec istos reprobus cum resurrexerit. —

Dico 2o. corpus in resurrectione habebit has partes substantiales quae pertinent ad veritatem aut ornatus naturae humanae non vero eas quae possunt computari inter excrementa sic docet communis Theologorum cum Magistro in 4. dist. 44. c. 2o. ubi legendus est illi quos affert Carthusia. Sotus etc. et unica id. praesertim S. Tho. hic q. 80. et insuper Suar. disput. 43. sect. 3a. cum iis quae late prosequitur in disput. 47. agens de integritate corporis Christi D. in sua resurrectione nam cum haec fuerit exemplar nostrae, ex iis quae fuit assertor noster resurgendo, infert: quid reliqui sibi debeamus excepto eo quod tanti principis proprium est ob peculiares rationes quae in ceteris hominibus locum non habent. —

Probatur prior assertionis pars quae in resurrectione producit verus homo constat ex testimoniis Scripturae et doctrina patrum et theologorum adductis in superioribus quidquid pertinet ad veritatem humanae naturae etiam si vitiosae loquendo [illegible] debet homo resurgenti restitui [illegible] id habebit in resurrectione [illegible] decerium est in eo non solum [illegible] carnem et ossa [illegible]

nimirum

Nemini[illegible] D. [illegible] probat ut resurrec-
tionem [illegible]
humores [illegible] probabile [illegible]
[illegible]
[illegible] de aia [illegible]
Praeterea colligit ex eodem [illegible] futura ee in resurrec-
tione oia membra corporis humani caput, pectus, brachia,
[illegible] in arto [illegible] continens
in virtute aia [illegible] in virtute [illegible] artificis,
unde sicut artefactum n. ees perfectum [illegible] ex
[illegible] quid artifex mente conceperat, [illegible]
[illegible] perfectum [illegible]
[illegible] in virtute aia [illegible] continent,
ad perfectum [illegible] resurrectionis [illegible] membra et
ex eodem fio infert idem s. dd. in arto 2o capillos, et un-
gues futuros ee in resurrectione q. pertinent ad corpo-
ris ornatum et custodiam, et consequenter exigunt ab
aia informante corpus, sicut ab arte n. sola imagines subs-
tantia, ut ita loquamur, [illegible] ad illius decorem spec-
tant exprimantur, ut imago perfecta sit.

Posterior pars assertionis probat q. nihil sine necessita-
te assumendum e. sed pura excrementa n. sunt ad
illum finem necessaria in corporibus post resurrectio-
nem, q. in illis assumenda n. sunt, minor probat q. nec
sunt necessaria tamq. effectus consequentes ipsam consti-
tutionem corporis corruptibilis: sicut ex comestione

et digestione orit[ur] aliquid superfluum propterea aut ex
actione aliqua in terra resultare, per istis actionibus aut
exhaurientibus super necessaria tam, aliquid ordinatum
augmentatum speciei individui, post resurrectionem
nullum erit augmentum. unde patet concedere quod per
digestionem fore excrementa ibi et sordes, neque odorem aut chi
lum, nec venas, laminas, lenas, aut superfluitas secundum
dicatur aliquid inferunt corpori [illegible] ad aequalem
formam terminum [illegible] similiter fore, tamen
quae ordinatur ad bonum individui, sed ad conservationem
vero speciei tunc erit, nec similiter modo
mulieribus, infantibus [illegible] resultat in
uteribus materni, [illegible] erit, sed omnibus
deficiant.

Notae deest.

Nec similiter

Nec similiter fore semen quo hos assistit
nec denique lac quod nutriendis infantulis prebida natura reservat in uberibus maternis, nullus enim inquit infans id. ?
adducti erunt.
Si petas à quo nam corpus replenda sit ea vacuitas quam excrementa et praedicti humores solent occupare intra corpus humanum ne alioqui detur vacuum. Resp. in corp. beatorum facile dici posse futuras esse p. coeli empirei quod 2us. valde flexibilem spirituosum fluidum et ut infra patebit, ac proinde infima corporis occupare potest quasi subtilis quidam et purior aer. Si alicui placeat celestium. Ex solidum. fiat corporis. Dicat oportet Dominus reservandum aliquem aerem intra corpus humanum qui vacuitates illas repleat et nunquam circumsfluat quod sane necessario dicendum pro corpore damnatorum. nisi quis malit illas cavitates replendas fore igne qui interius et exterius eos sine consumptione torquebit.
Dico 3. in resurrectione permanebit distinctio sexuum. ac proinde unumquodque individuum huius sexus resurget in eo sexu cuius erat ante mortem ? est certa quam Doctores Scholastici amplectuntur in 4. dist. 44. et S. Tho. hic quaest. 81. art. 3. Probatur 1o. auctoritate Scripturae et PP. Nos Matth. 12. inquit Christus D. regina austri surget in iudicio cum generatione ista et condemnabit eam. quem locum affert S. Ambros. in tract. de fide resurrectionis ut probet in ea fore sexuum diversitatem. et Marci 12. cum Saducaei obiiceret Christo D. cuius nam futura sit in resurrectione uxor illa quam in hac vita 7. fratres successive duxissent. quasi hoc incommodum inferentes ex asserta resurrectione, Non respondet Dominus negando in saeculo futuro diversitatem

sexum quod facile respondisse breuem est.
sed illud nec ibi usus nuptiarum. sentiebat quod
ibi non esse confundendos sexus. Vide S. Aug.
22 de ciuit. c. 17. Sic testimonio [illegible]
Venit. istis comprobandum et mihi illius [illegible] mihi
vinquit melius sapere videntur. Qui utrumque sexus
resurrecturum esse non dubitant. His adde con=
firmatam ecclesiae concessionem venerantis B. Virg.
Mar. ut faeminas pulcherrimas fuisse vixisset
et ipsos inhabitaret. —. —.

2°. Probatur ratione S. Thomae quod distinctio
sexuum non est vitium naturae sed potius ad illius
varietatem et pulchritudinem conducens. Ad
perfectionem autem resurrectionis pertinet ut natura suas
sua perfecte non claudet. Cuius unicuique indivi-
duo non minus debitus est sexus quam quantitas et alia ad nu-
merales eius rationes pertinentia quod sicut ad veritatem resurrectionis
spectat ut singulis individuis restituantur propria magnitudo
et alia similia. Ita etiam maiori iure pertinebit ut sexus
restituatur. Confirmatur quia ex veriori Philosophia una anima in
sua numerali differentia petit in corpus eam organizationem
ex qua sexus virilis provenit altera vero eam ex qua provenit
faemineus quod sicut in resurrectione redditur singula
anima ac proprio corpori ita illa quae petebant dispositionem
virilis reddibit ad corpus viri et quae dispositiones fe-
mineam ad corpus feminae. quod si curiose interroget qui-
piam ergo quo sexu resurrecturi sint Hermaphroditi. Resp.
Breviter si in illis praedominet sexus virilis in eo fore
resurrecturos; si vero in faemineo si dominet faemineus.
quod si non magis vergat in virum quam in feminam
reddendum esse in sexu virili ut potiore perfectiori facti

tam

tandum nam in utroque sexu simul memo resurget
ordinariumque quodpiam monstrosum est. & ut ex dicendis
patebit nulla monstrositas in resurrectione permanebit.

Dices 2° contra: obijci potest illud apli. ad Ephes. 4. donec
occurramus omnes in virum perfectum in mensuram aetatis
plenitudinis Xpti. ubi videtur omnibus concedi sexus virilis.
Respondet S. Aug. supra c. 28. hoc non intelligi de
resurrectione sed de spirituali corpore Xpti. id est quod est ecclesia
de cuius augmento perfectione & plenitudine quae
in Xpto. id est quod admodum redundat tractat Paul. in
eo loco sed si hoc (inquit S. Doctor) ad resurrec-
tionis formam referendum esset quod nos impediret no-
minato viro intelligere & foeminam ut virum pro
hoc positum acciperemus sicut in eo quod dictum est
B. vir qui timet Dnum. utique ibi sunt & foeminae quae
timent Dnum. —

Dico 4°. omnes resurgent in aetate iuvenili non quidem
eiusdem staturae sed singuli in illa quam attigerunt
qui ad eam pervenerunt aetatem vel quam attingerent
si pervenissent & nullum obstitisset impedimentum.
assertio est communis de qua optime S. Tho. supra art. 1.
et 2°. & prior illius pars probatur 1°. auctoritate Apli.
proxime relata, donec occurramus omnes in mensuram
aetatis plenitudinis Xpti. ubi enim hac viros intelligere
videtur S. Ambr. supra. ibi inquit nec infans nec senex
nec parvus erit qui non impleat dies suos &. in
mensuram perveniat plenitudinis Xpti. ut nec desint
alicui aliquorum annorum spatia nec superaetint in illo quod
tempore cum aetas fuerit una cunctorum. & S. & peccatores
non variabunt tempore nec aetate & S. Aug. 22. de civit.
c. 15. Et aliter licet vidimus explicet praedictum locum
apli: subdidit tamen haec verba quae contra illustrant si hoc

de ressurrect.e corporum dictum est. Sic afficiamus dictum ut nec ultra nec infra iuveniles formam ressurgant corpora mortuorum: sed in ea etate et robore usque ad quam Christum hic pervenisse cognovimus circa 35 annos deffinierunt etiam seculi huius doctissimi homines iuventutem quae cum fuerit spatio proprio tenta inde rationem hominem in detrimenta vergere gravioris ac senilis etatis —

2.o Probatur ratione S. Tho. Deus in ressurrect.e reproducet naturam humanam sine defectu sicut illam sine defectu produxit non enim minus decet perfecta alt.o reparatorem quam conditorem sed tam infantilis quam senilis etas afert imperfectionem ergo in neutra illam reparabit Deus naturam humanam sed in media quae iuventutis est. minor patet quia infantia imperfecta est eo quod nondum attigit statum ad quem ordinatur. senectus vero eo quod iam decrescat et ad interitum vergat.

Posterior assertionis pars probatur optime a S. Tho in art. 2.o quia ad veritatem ressurrectionis pertinet ut reparetur ho. etiam quoad id quod est. proprium suum diversa numeralis constat autem non omnibus competere ex propria diversa numerali pervenire posse ad eandem magnitudinem quod non omnes ressurgent in eadem statura sed in illa quam seclusis impedimentis fuerunt vel haberent in etate iuvenili cum fuimus pervenitur ad finem augmenti. Unde Deus addet vel detrahet tantum magnitudinis quantum necessarium fuerit ut in hac magnitudine ressurgant, quid vel ob aliquod impedimentum ad illam non pervenerunt vel ob aliquod vitium eam illam excesserunt. Eleganter ergo S. Aug. supra restat inquit ut suam recipiat quisque mensuram quam vel habuit in iuventute etiam si senex est mortuus vel fuerat habiturus

si

fi ante e. defunctus. ——

Dico 5. in corpl. ressurgentis erunt omnia accia corporea, quae resultant ex situ suis. l. dispositione, ut sunt infect. mat. cum binerunt in hac [illegible] tota qi. O. probat. breuit. q. in ressurrectione reparatur verus homo ad integritatem [illegible] ad [illegible] [illegible] vertitur aut [illegible] substantia et etiam accidentia quae disponunt [illegible] ut aia illam informare possit hoiem, et quae ex hac constitutione [illegible] naturales affectiones oriuntur. quamvis n. ex absoluta potentia [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] hois sine illis conservari, id tamen est n. [illegible] miraculum, [illegible] sine necessitate pateret et [illegible] ad imperfectionem quam ad perfectionem tenderet. Ex quo fit [illegible] [illegible] [illegible] et accidentia omnia tam [illegible] quam [illegible] ab illis resultantes. [illegible] fit in eodem corpore [illegible] membrorum [illegible] [illegible] [illegible] temperamentum diversum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. 3o. fit [illegible] hoi facultates easdem [illegible] tam externorum quam internorum [illegible] [illegible] tamen operationibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ubi ostendemus [illegible] et quomodo [illegible] [illegible] [illegible] tam in caelo quam in inferno [illegible] sint, facultates v. [illegible] [illegible] nihil in eo statu operaturae sint, [illegible] tamen [illegible] vel [illegible] [illegible] corporis [illegible], [illegible] affectiones ad integritatem et veritatem corporis vivi [illegible] [illegible] sine dubio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cor[illegible] post resurrectionem [illegible] fore palpabilia et ex carne et ossibus confacta ut contra [illegible] [illegible] [illegible] ecclesia catholica [illegible] n. fore ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] errorem [illegible] [illegible] statum [illegible] [illegible].

[illegible] tamen aliquis an [illegible] [illegible] accidentia restituenda sint hoi eadem [illegible] sicut de partibus corporis [illegible] dictum [illegible], et [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit incorruptibilis [illegible] probabiliorem opinionem [illegible] [illegible] eandem [illegible] restitui, sicut et eandem [illegible], in qua subiectae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virtutibus corporis idem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

assk. 2a et fab. disp 14, § 13 Cum michaele palacios, lib. 8o in Job 19 dicit et oculi mei conspecturi sunt, ex quibus verbis scholasticus infolinus eosdem nō oculos fore restituendos in resurrectione, sed nomine oculorum potissimum significat ipsa facultas videndi, illa et consequenter aliae similes restituendae sunt eaedem numero. 2o quia sine dubio id facere potest deus ut sit aliunde, et magis conveniens tum ut magis proprie et rigorose dicatur resurgere idem nō homo, tum etiam ut illae [illegible] facultates quibus homo dum viveret, exercuit bona vel mala opera praemio vel poena afficiantur. Confir. quia probabilior sententia opinatur substantiam hominis nō concurrere immediate ad actus vitales sed per medias potentias facultates, ergo si istae nō restituerentur eaedem nō haberet homo in resurrectione eas partes quae fuerunt adequata causa [illegible] aliorum nec restitutionem [illegible] illa quae vere fuerunt ea bene [illegible] agendi, sed sola substantia quae nihil operata est. c.

Id [illegible] probabilior sententia negat restituenda eadem nō accidentia [illegible] [illegible] art. 1o ad [illegible] 2a [illegible] ad 2am obiectionem [illegible] disp [illegible] unica art. 1o ad 2um et alii [illegible] q. [illegible] pertinet ad [illegible] qualitates et rex ex illis [illegible] sine necessitate ageret et novum [illegible] miraculum reproducendi easdem nō cum istae [illegible] in corporibus corruptibilibus varientur absolute manente eodem [illegible], et propterea [illegible] angeli applicando activa passivis producturi sunt in resurrectione [illegible] qualitates [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] necessaria cum alio [illegible] quae [illegible] angelicum. Deinde organisatio membrorum quoad productionem [illegible] et [illegible] [illegible] proveniens a [illegible] angelis [illegible], id [illegible] [illegible] si eadem nō restituerentur. [illegible] productio facultatum corporearum vitalium [illegible] pendeat ex [illegible] qualitatibus [illegible] organisatione eo ipso quod ista sint diversa [illegible] [illegible] et aliquando facultates producta [illegible] [illegible] facultates corporeae vitales in corpore resurgentis [illegible] sunt ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proinde [illegible] ab aia provenire [illegible] ab instrumento divinitus elevato [illegible] nō potest agere per emanationem ut satis [illegible] emanatio [illegible] [illegible] alij [illegible] ab altero [illegible] [illegible] [illegible] illud. [illegible] [illegible] [illegible] propriam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illas [illegible] [illegible] producerent [illegible] proprie [illegible] medijs illis. Concludo [illegible] facultates illas esse nō distinctas, et quae subalterna [illegible] ab aia eo ipso deus in corpore resurgentis constituat devitam [illegible] [illegible] si praedictae facultates [illegible] multo certius erit [illegible] accidentia corporea quae redeunt, nō fore eadem nō. c.

ad 1um

° Ad 3um. v. videm. ptatem numericam oculorum et aliorum [illegible]

* consistere in eo qd. sit eadem substa. vt vere erit in resurrectne. ex. supra. dicta n. in eo qd. accia. eadem dino. sint
Ad 2m. Rx. Lt. id sit posibile ee. minus conveniens propter dicta et. quamuis aia. n. agat immediate nisi omnis e. ca. prialis et. quae operat vt cor. qd. Vnde quantumuis instrumenta mutent. si ipsa invariata maneat dicit. vere ee. idem subiectum qd. premio. l. suplitio afficit. et qd. bene l. mali egit.
Neque dictis contria. sunt quae in artu. precedenti. disput. 2a. sectne. 1a. in fine diximus scilicet verisimile ee. aliqua accia. corporea eadem n. reproducenda in ressurrectne. quia id solum significat ee. probabilem opinionem quae id asserat vt vere probabilis e. Lt probabilior sit contraria quam sic sequimur cum B. Tho.
Dico vltimo nullus etiam si reprobus sit resurget cum deformitatibus quas in corpe. habebat ante mortem. Sic S. Tho. hic q. 86. art. 1o. Sotus in 4o. distne. 44. q. Vnica art. 3o. cum Ricardo et. alijs et. quidem qd. attinet ad corpa. electorum. Asserta. e. indubitata qd. vo. ad reprobos attinet S. Aug. tomo 3o. in Enquiri. c. 92 noluit definire et. Duran. in. 4o. q. 2. distne. 44. existimabit in illis permansuras ee. deformitates quae cum identitate. esse. hois. compatibiles sunt. vga. cecitatem in eo qui fuisset cecus defectum. brachij aut pedis &a. id. longe verius e. qd. cum S. Tho. statuimus et. probat. 1o. qa. ressurrectio. e. opus Dei illud quae supernale oppera autem. Dei perfecta sunt. Confr. et. declarat. amplius qa. ex. dicta in 1a. disput. huius. à quo ressurrectionis futuri sunt. cineres in quos etiam reprobi reddacti erunt. si autem. cum deformitatibus resurgerent opporteret à Deo ex proposito vt ita loquar disponi et. adaptari nisi illas vt imperfectum corpus et. varijs membris orvatum fieret. qd. certe n. decet artificem hunc sapientissimum. et. peritissimum.
2o. probat. qa. si illas deformitates retinerent. reprobis

in ressurrectione fieret in penam peccatorum. id ipsa tunc finem incongruum est. eas restitui, ergo restituendae non sunt. Minor probatur. quia si id fieret in penam peccatorum, opporteret eorum corpora qui plus peccavit magis deforme resurgere quod tamen aliter eveniret in oppinione contraria, nam in hac vita contingit plures qui minus peccaverunt esse magis deformes. Unde si deformitates huius vitae restituerent in ressurrectione in penam peccatorum. minori pena ipse afficeret. qui gravius peccavit. resurgeret enim minus deformis.

Commentarius

In quaestiones 87. 88. 89. et 90.

Ea quae a quaestione 82. ad 86. disputat S. Thomas. commodius explicabuntur. in sequenti controversia et. ideo illis modo praetermissis in quaestione 87. disserit de cognitione bonorum et malorum operum, quam omnes post ressurrectionem habebunt in iudicio, in quaestione 88. disputat de ipso iudicio generali secundum se in 89. disserit de illis qui iudicaturi et qui iudicandi sunt. et. tandem in 90. tractat demum quo iudex ad iudicandum venturus est. Nos quae in articulis harum quaestionum observatione digna videbuntur simul cum eorum affectionibus in controversia sequenta proponemus et declarabimus.

Controversia 4.

De iudicio generali et circunstantiis illius

Disputatio 1.a

Utrum in fine mundi futurum sit iudicium generale

S.

S. Philast. in suo catalogo Seleuciani tribuit Luciani et Floriani nullum futurum ee iudicium extremum. 2º. ut ex Didone carmelita refert Valentia q. 4. puncto 1º. existimarunt iudicium iam ee peractum [illegible] q. in morte singulis peragit. aut in xpi D. morte peractum e. suaderi pot. utrumq. [illegible] error 1º. q. Ioan. 3º. qui credit in eum idest in xpum D. n. iudicat. qui autem n. credit iam iudicatus e. nullus ergo superest qui iudicet in iudicio genera. Et c. 12. paracletus arguet mundum de iudicio q. princeps huius mundi iam iudicatus e. 2º. suadet. q. in c. 1. Nahum ubi nostra lectio dicit n. consurget duplex tribulatio legunt 70 n. iudicabit Deus bis in ipsum sed in iudicio particulari condemnatus e. 3º. ut luat penas culpae suae debitas ergo n. infliget alia pena in iudicio generali ac proinde illud n. erit necessarium. Confr. q. in iudicio particulari fert. sent. quae numquam mutanda e. ergo superfluum omnino erit in fine mundi aliud iudicium generale.

Dicendum tamen e. in fine mundi futurum ee generale iudicium asser. e. unus ex articulis nostrae fidei qui in symbolis Niceno et S. Athanas. dicit. dicit enim xpus D. qui caelos ascendit inde descensurus ad iudicandum vivos et mortuos. Probat. 1º. auct. ss. script. quae saepissime praedicant unum diem in quo deus iudicaturus ss. Ioan. 5º. venit hora in qua oes qui in monumentis st audient vocem filii Dei et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vitae qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicii. Actor. 17. statuit diem in quo iudicaturus e. orbem in aequitate. Matt. 12. viri ninivitae surgent in iudicio. 1ª Petri 2º. reservatos in diem iudicii. 2ª ad Thessalonicenses 2º. ne cito moveamini quasi instet dies Dni. Et idem plane constat ex testimoniis in quibus asserit Xpus D. in fine mundi venturum ad iudicandum quae commodius referentur infra cum de iudice sermo fit.

2º. prob. rat. S.T. in hac 3ª pte q. 59 art. 5 [illegible] et in additionibus q. 88 art. 1. iudicium de re mutabili [illegible] n. potest ferri perfecte, donec illa finiat ergo necesse ad perfectum divinum iudicium [illegible] ut oes in fine mundi iudicent. [illegible] finiat, potestas solet [illegible]

detrimentum, et alia variationis genera et ideo iudicium possit aliquomodo variari videtur perfecta et immutabilis quod sententia generalis oportet [illegible] sicut pictoris ars scriptis ante perfectam imaginem non profert iudicium illam laudando aut vituperando et pretium statuendo. Contra vero probatur [illegible] singuli homines [illegible] morientes dici possint absolute finiri quoad ea quae ad illorum merita aut demerita ac proinde ad praemium vel supplicium sola spectant et tunc subeant iudicium occultum et particulare, non tamen finiuntur quoad alia extrinseca ex quibus aliqua variatio accidentalis dependet, permanet enim adhuc apud homines fama et esse iniusta existimatio corporis et animae reprobi interdum ab hominibus honor [illegible] repellitur, electi vero contra ignominiose tractantur. Filii quoque

Filii quoque et divitiae illorum

Filii quoque et divitiae illorum interdum perseverant aut etiam si amitterentur cedere possunt in aliquod accidentale gaudium aut tristitiam, quare ut iudicium perfecte feratur ratione cuius omnibus omnia manifesta fiant et deceptio in multis tollatur singulique praemium vel supplicium etiam quoad accidentalia percipiant oportet expectari consummationem mundi et designari diem in quo perfecta manifesta et quoad omnia immutabilis sententia a rectissimo iudice proferatur. Unde [illegible] consentaneum est iudicium generale esse futurum.

Ad 1m. vero Respondeo illa testimonia explicanda esse de iudicio condemnationis quasi diceret daemon iam condemnatus est et eiectus de principatu quem tyrannice ante Christi D. adventum occupabant et similiter qui non credidit in Christum D. iam apud Deum subiit damnationis sententiam et postea in die ultimo ipse Christus D. quatenus homo publicabit sententiam. Latius sit vide Toletum in supradicta loca

Ad 2m. Respondeo cum S. Tho. Deum non punire bis in

in ipsius. idest idem peccatum et. sub eadem ratione et. similiter non ferre bis iudicium sed. sub diversa ratione et. ad diversos finis posse et. solere quis iudicare sicut et punire, quis enim neget in hac vita ob aliorum exemplum et. correctionem infligere aliquod. supplicium peccatoribus qui in inferno postea propter eadem peccata quatenus ab illis commissa puniendi sunt. sic ergo in die obitus iudicatur homo occulte et. quatenus privatae attendit. eius causa singularis. In ultima vero die iudicabitur manifeste et. quoad omnia quae quomodolibet alicui pertinet Unde patet ad confirmationem non enim est superflua 2a. sententia quia licet nihil essentiale addat addit aliqua accidentalia et. quae tam in iudiciis gloriae quam in electis letitiam et. impiorum accidentalem tristitiam tenuit

Disput. 2a.

Quo in loco peragendum sit iudicium generale

Magist. in 4o. dist. 48. c. 4o. negare videtur aliquem certum locum esse a Deo deputatum ut in eo iudicium generale peragat. quod quidem suaderi potest quia si locus ejusmodi deputatus fuisset ille certe foret vallis quaedam proxima monti Oliveto quae vulgari nomine appellatur Iosaphat, sed iste esse non potest quia nullus. Minor patet 1o. quia ut Ariasmontanus in cap. 3. Ioelis notat Iosaphat significat iudicium Domini Unde quicunque simile locus in quo Dominus iudicat dici poterit vallis Iosaph. ergo non est nomen alicuius determinati loci in terra existentis 2o. quia Christus Dominus non descensurus in terram ut iudicet ea enim est intelligentia puerilis, ut dicit glossa apud Magistrum supra sed in aere permansurus est [illegible] eius inquit Apostolus 1a. ad Thessalon. nos qui vivimus qui residui sumus rapiemur in nubibus obviam Christo in aera. 3o. quia incredibile est unicam vallem fore tantam ut tantam hominum

iudicandorum multitudines capiat. 4° quia electi constituendi sunt ad dexteram reprobi vero ad sinistram Christi Domini. itaut dies illum intueant. quod certe in exiguo spatio terre intelligi non potest. quomodo fiat nisi fingas sine fundamento corporum penetratio.

Dicendum 3° est iudicium generale peragendum esse in valle Iosaphat. Haec est communis sententia quam S. Tho. in 3 par. q. 88. art. 4°. dicit probabilis, aliqui ex S. scriptura Suar. disput. 53. sect. 3a. ait non esse certam sed probabilem. piam quod communis et receptam nec ab ea recedendum. Ribera in cap. 3. Ioel. n° 2° esse veterum theologorum et ipsi valde probavit. Sotus distinct. 47. q. 1a art. 4° esse longe probabiliores. Valentia supra q. 4a. puncto ultimo ad finem ait esse de Sac re manifestas prophetias. Acosta lib. 4°. de novissimis c. 13. et 14. eam luculenter confirmat. et eandem sequit Lorinus in illud Actorum 1. Sic Iesus qui assumptus est a vobis sic veniet.

Probat 1° auctoritate S. script. Ioel. 3°. congregabo omnes gentes et deducam eas in vallem Iosaphat, et disceptabo cum eis ibi super populo meo et hereditate mea israel et infra consurgant et ascendant gentes in vallem Iosaphat quia ibi sedebo ut iudicem omnes gentes in circuitu. quae verba iudicium generale et illius locum propriè significant, praesertim si universum capitis filum in eo sit recte deducit ut videre poteris in Ribera. nec obstat nomen Iosaphat significare iudicium Domini, nam inde non bene infertur significare simul etiam aliquem terrae praesertim cum propheta bis illud repetat, et verba sunt in sensu proprio et non metaphorico quoad fieri potest accipienda sunt; alioqui ut egregie argumentatur Acosta, cum Micheas praedixit Salvatorem nostrum in Bethlem nasciturum fingeret aliquis non designare aliquem determinatum terrae locum quia Bethlem significat domum panis, et ideo ubilibet Dominus qui panis est vitae ibi Bethlemmica domus esset. addit preterea optime Ribera 1° n° 4° qui terram sanctam oculis suis perviderit

[illegible] [illegible] inter [illegible] et montem oliveti et vallem cognominatam Josaphat: et Veda tomo 3.o lib. de locis sanctis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; et propheta [illegible] monte olivet[i] [illegible] [illegible] a costa [illegible] [illegible] ostendit in cap. 14 Zacharias eandem veritatem [illegible] [illegible] prophetans [illegible] inquit, Dominus et praeliabitur, et stabunt pedes eius [illegible] illa super montem olivarum: [illegible] [illegible] [illegible] ita deducit [illegible] ut de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] Hierosolimitano [illegible] [illegible] intelligatur [illegible] [illegible] inferius [illegible] subdit propheta [illegible] [illegible] in [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ad iudicium generale descensurum [illegible] fides docet, nullus [illegible] [illegible] [illegible] potest ad quem descendit quam vallis Josaphat in eo loco [illegible] [illegible] per [illegible] minor [illegible] [illegible] [illegible] monte olivet[i] ex quo [illegible] ascendit in coelum, [illegible] de totum illud spatium pro eodem [illegible] [illegible] [illegible] ut ad [illegible] descendat ex quo ascendit ut ostendatur [illegible] [illegible] qui post [illegible] [illegible] [illegible] ascendit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui postea descendit ut illos [illegible] ferat ad [illegible] felicitatem. Confir[matur] [illegible] in [illegible] hierosolimitano indicatus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] condemnatus [illegible] [illegible] quibidem [illegible] [illegible] [illegible] supremum iudicem qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] contrarium [illegible] minor [illegible] prob[atur] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in vallem Josaphat descensurus ad [illegible] iudicium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vallis [illegible] immediate [illegible] [illegible] sed permanens [illegible] in [illegible] [illegible] loco, qui tamen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solam [illegible] [illegible] vallis Josaphat [illegible] [illegible] [illegible] alia [illegible] [illegible] spatia quotquot [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] capiant [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] in medio [illegible] [illegible] montem olivetum et vallem [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ita [illegible] [illegible] inferri valeant, sive [illegible] [illegible] existant in ipso monte et valle, sive in spatiis hinc illinc quae pro [illegible] per terram [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible]

Deo, [illegible] quae [illegible] dissonat, quae in praedicto loco [illegible] dicat [illegible].

[illegible] probationem [illegible] in fine illius [illegible] duplicem [illegible] [illegible] loquendo [illegible] constituendos [illegible] de [illegible] [illegible] sinistram [illegible] difficile, etiam [illegible] illos [illegible] sit. 2º nomine dextera [illegible] felicitatem [illegible] vis locum, nomine v. sinistrae locum infelicitatis et [illegible] [illegible] conservatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] per [illegible] in [illegible] denotatur et [illegible] [illegible] [illegible] reddit [illegible] [illegible]

Utrum iudicium generale ferendum sit a Christo Domino ut a supremo iudice, ubi cum qua gloria et maiestate et quid tunc [illegible]

3. t. in [illegible] 1ª 59 3. 8 [illegible] sapiens sicut [illegible] solet [illegible] putat [illegible] in [illegible] [illegible] etiam [illegible] docet, sicut soli Trinitati convenit potestas [illegible] et primaria iudicandi de [illegible], [illegible] proprium supremi domi[ni] [illegible] eandem [illegible] appropriatione convenire [illegible] soli filio [illegible] Deus, [illegible] potissimum [illegible] ad recte iudicandum requiritur sapientia. [illegible] quae [illegible] iudicare [illegible] sapientia [illegible] verbum patris aeterni pro[illegible] [illegible] ex [illegible] immediata [illegible] processionis [illegible] [illegible] sapientia personaliter subsistens, unde in hoc [illegible] et appropriatione intelligit s. [illegible] illa Ioannis 5º pater [illegible] iudicat [illegible] [illegible] et omne iudicium dedit filio, affert [illegible] s. Aug. [illegible] 1º [illegible] de [illegible] de filio dicta [illegible] divinitatem [illegible] sentiunt s. Chris. [illegible] Amb. Theop. et [illegible] et Tertullian [illegible] refert [illegible] patres de [illegible] intellexerint de [illegible] potestatem iam dicemus [illegible] in [illegible] primaria et potissima iudicandi potestas conveniat Deo [illegible]

Deus e[illegible]

h[illegible] dey l.

2.ᵃʳⁱᵃᵐ ℓ. Sui subordinatam competere xpto. D. quatenus Ho. e'. ceteris sicut rōe. vnionis ad verbum ille Dnus Ho. est Dnus. vnius potestate quadam excelente de qua diximus in tra. de incarnat. ℓ. cap. vniversi ac presertim ecclesiæ militantis ℓ. triumphantis ita e'. iudex vivorum ac mortuorum. ℓ. quidem in 1°. instanti incarnationis hanc potestatem accepit sd. nihil ominus illius vsum ℓ. excertitium meritis suis obtinuit vt docet in art. 3°. in 4°. v°. ℓ. sequentibus, ostendit rōne suis potestatis posse xphum Dnum. de oibus oino rebus iudicare et nec ante mortem suam hic hanc potestatem exercuerit sd. post mortem suam incepsit iudicare aiās. cum 1ᵐ a corpore separant. vt in 1ᵃ. controversia ttᵘ. 1°. dictum e'. nec ante vltimum diem visibilit. ℓ. in maiestate iudicaturus sit.

Est 1ᵃ ex fide certum Xphum. D. vt Ho. e'. supremum iudicem in illo vltimo ac generali iuditio. Probat. 1°. auctᵉ. SS. scripᵗᵃ. Ioan. 5°. potestatem dedit ei iuditium facere qᵃ. filius Hoīs e'. hec enim verba de Xpto. D. vt Hoē'. inteligenda e. Constat series illius cⁱˢ. ℓ. 5. ostendimus loco proxime citato. Athus. 1°. hic Iesus qui asumptus e'. a vobis sic veniet, scilicet ad iudicandum ℓ. cᵉ. 10. ipse e'. qui constitutus e'. a Deo iudex vivorum ℓ. mortuorum ℓ. cᵉ. 17. iudicaturus e'. orbem in equitᵉ. in viro in quo statuit, vident tremens oibus suscitans eum a mortuis ℓ. idem probant que de glorioso illius descensu ad iudicandum statim afferimus.

2°. Probat. sensu totius ecclesiæ in qua apud omnes hec veritas pro confessa hēt. Vide aūt scotus in 4°. distᵉ. 48. qᵉ. 1ᵃ. negat Xptm. D. datam potestatem iudicandi loquitᵘ. de potestᵉ. 1ᵘᵃ. que Divinitatis propria e'. vt plane constat ex 8°. ad 9ᵐ. ℓ. eodem mo. explicat Suar. in commentᵒ. articuli 2ⁱ. citati S. Thomæ.

3°. tandem accedunt optime congruentiæ. Nam in 1ᵒ. iuditiis illud futurum e'. visibile debet qᵒ. iudex ēē visibilis. Deinde summa xpti. Dni. demissio patrauit in se iudicanti iniuste exigebat summam exaltatᵐ. quem deus manifeste iudicaret. Deniqᵉ. cum mediante dueᵉ. sua

mediarent dilig. electis gratias et glas. efficaces, ceteris vero
auxilia sufficientia. decebat divino ipsum esse, qui electis
in iudicio praemia decerneret et a reprobis peteret
rationem ob quam tanta felicitate carere voluerunt etc.

Tam vero quod Christus Dominus qui in caelis sedet ad dexteram
Patris iudicaturus sit Deus in ultima die et iudicium hoc
in terra et aere peragendum est ex supra dicto manifeste
infertur ipsum e caelis descensurum ad iudicandum, id quod
certa fides est, immo unus ex articulis fidei: ascendit ad caelos,
inde venturus est iudicare vivos et mortuos. Unde scriptura
sacra id saepe testatur: sufficiat hic nunc illud Matth. 24. hinc
redit adveniente iudicio parebit signum filii Dei in
caelo et tunc plangent omnes tribus terrae et videbunt
filium Dei venientem in nubibus caeli cum virtute multa
et maiestate. ita quod non dubium est etc. quin descensurus
sit ad iudicium magno Angelorum satellitio stipatus, vesti-
tus glorioso splendore et nubi lucidissimae insidens.

Solum explicari oportet quod nam sit illud signum filii Dei.
Et quidem communis accepta interpretatio sententia est signum istud
futurum esse crucem Domini nostri Iesu Christi. cuius rei plures
congruentias affert Abulens. in cap. 24. Matth. q. 169.
in primis enim sicut alios reges ita hunc praecellentissimum
principem praecedat oportet signum suum. Deinde ut
confundantur Iudaei videntes gloriam crucis cui ob ignomi-
niam affixerunt Regem gloriae et ut redarguantur repro-
bi qui tam pretiosae mortis remedio abusi sunt, gaudeant
vero electi triumpho suae redemptionis et suo.

Quo autem tempore apparitura sit crux incertum est. nam
Hasta lib. 4. c. 16. cum Abulens. in c. 24. Matth.
q. 171. existimabit crucem apparituram aliquot dies
ante iudicium et permansuram in aere donec veniat
ipse iudex. melius vero Gretserus tomo 1o. lib. 2o. de
cruce c. 22. et Suar. disput. 57. sect. 2a. cum
S. Ansel. in Enquilari censerunt crucem non apparitu-
ram donec descendat Christus Dominus ante quem afferetur
ab angelo, ut a caelesti armigero quod non magis accommodatum est
ad iudicis maiestatem declarandam.

Dubitari autem merito solet an ipsa crux futura sit illa met quo in qua modo cruci fixus
Christus an potius aliqua illius effigies. 1a sententia docet futuram eandem ac pro
inde

[redacted]

His in c. 24. Matt. et hic q. 90. art. 2. ad 2m. ubi de cruce que Dnum. precedet dixerit id n. est.

Probat. hec sentª. 1º. qª. Matt. 24. dicit apariturum signum filij hois. et ecclesia canit hoc signum crucis erit in cœlo. cum Dnus ad iudicandum venerit. signum autem crucis n. e. ipsa crux sed eius imago. 2º. qª. crux que in iudicio apparebit erit splendidissima et oib. conspicua, Crux autem in qua Dnus pependit exigua fuit et cum sit lignea n. videt capax tanti splendoris. Unde S. Hypolit. martyr in orone de consumat. mundi tomo 2º. nov. Bibliot. oriet inquit ab oriente ad occidentem usq. signum crucis superantis splendorem solis denuntians adventum et aparitm iudicis. que verba plane significant aliam fore crucem longe maiorem. Dna. 3º. qª n. ss. multiplicanda miracula sine necessit. quorsum enim crux illa lignea in tot particulas per universum orbem divisas iterum quasi denuo eligat et effraenit. Quorsum conservabit Deus illud unicum corpus mixtum cum in die iudicij cetera futura sint destructa, accedit qd. immediate post iudicium crux illa destruenda sit quorsum q. ad tam breve temporis spatium redintegravit.

2ª. sentª. probabilior asserit cruces illas futuras illam ipsam n. in qua Dnus pependit sic Io. Dubalden. tomo 3º. tit. 20. c. 158. Greg. Felis ubi supª. et reputant valde probabilem Valentª. q. 4ª. puncto 1º. et Vasquez lib. 3º. de adorat. imaginum c. 4º. initio quamvis sub disiunctione dicunt cruces istas futuras et illam cui Dnus affixus e. l. aliqd. signum illius. Probatur 1º. auctª. PP. nam S. Chrisost. tomo 3º. sermone de cruce et latrone crucem inquit solam n. reliquit in terra sed secum eam levabit ad cœlum et ideo cum ipsa veniet cum ipsa 2um. gloriosam suam presentiam faciet. tribuit etiam S. Ephren lib. de vera penitª. c. 4º. videbimus inquit preciosam aut vivificam crucem in cœlo nitentem et tunc cognoscent singuli continuo ipsum quoq. Regem revelandum qui in illo clavis affixus e. quibus concinunt oracula Sybillina apud Valen. supª.

[illegible]

O lignum felix in quo Deus ipse pependit
nec te terra capit, sed caeli tecta videbis
cum renovata Dei facies ignita micabit.

2°. Probatur ratione quia Crux apparitura est in die iudicii ad iudicis gloriam, ad electorum solatium, ad reproborum confusionem, sed ad hos istos fines multo aptius est ipsummet lignum cui Christus D. affixus est quam illud et non sola illius figura apparebit. Minor certe perspicua est. Nam quis non videat multo gloriosius esse Christo D. si crucem illam in qua tam ignominiose pro Dei gloria mortem subiit tanti Deus estimet ut mirabili splendore collucentem praeferri patiatur ante illum cum gloriose triumphaturus est. quanto quoque maiori laetitia afficientur electi cernentes gloriam instrumenti suae redemptionis. quanto quoque maiori rubore suffundentur adversarii illum conspiciendo. Confirmatur quia non sine Divino numine conservatur in terra hoc praepositum lignum etiam in minutissimas partes divisum certe ut suo tempore omnibus appareat et qui attente perpenderit quantum fuerit negotium quod in hoc ligno peractum est ab assertore nostro non mirabitur si Deus etiam patrato miraculo venire in iudicio comparere et ab omnibus summo honore haberi.

Ad 1um respondeo primo ... ipsammet crucem cui Christus D. affixus est propriissime appellari signum filii hominis quia quaelibet crux Christum D. crucifixum repraesentat et insuper illa fuit signum nostri ducis quod in orbe terrarum erexit in signum gloriosi triumphi quo demones et mundum superavit.

Ad 2um si corpus unius hominis tanto splendore compleatur ut solem ipsum superet et omnibus se ad spectandum praebeat cur illamet Crux cui affixus est et quae longitudinem ipsius Christi D. excedit non poterit intensissimo splendore collustrari ut ab omnibus conspiciatur. testimonium vero S. Hippoliti minus urget quam testimonia et rationes pro nobis adducta.

Ad

Ad 3.um Dx. 1.o Miracula, quæ ad veritatem nostræ confirmandam fuerunt necessaria, patrari a Deo oportuit ... ad filii sui et suæ crucis gloriam maxime ... prodigia in eo iudicio videnda sunt. 2.o ... regula sit generalis ... destruenda ... exceptionis ... 3.o ad ... probabiles mihi videntur ... crucis ... iudicio deferendus ... ut ibi perpetuo maneat in memoriam ... victoriæ ... nonnulli quos tacito nomine refert Suarez ... ex S. Script. sup.a dicendos ... elevatos ... carmine Sybillæ ... vide ... textu videbis. —

Ad extremum sapiens in c. 5.o eleganter describit ... maiestatem Xpti D. ad iudicium venientis accipiet ... armaturam zelus illius et armabit creaturas ad ulciscendum inimicos, induet pro thorace iustitiam et accipiet pro galea iudicium certum ... inexpugnabile æquitatem ... aquitas ... lanceam et pugnabit cum illo orbis terrarum ... insensatos ... in hunc locum ... qui recte ostendit ... ex script. SS. varia prodigia quæ prope iudicii tempus evenient ut reprobi ... eant et cum illis inopiæ arma ... quibus supremus noster dux eo tempore armabit. ... constat ex prædictis verbis ... spiritalia. ...

Disputatio 4.a

Utrum omnes homines et Angeli a Xpto D. iudicandi sint in hoc generali iudicio.

Sectio 1.a

Omnes homines adultos esse iudicandos iudicio retributionis sed non destructionis.

Peruulgata e. apud. schol. dist. iudicij in iudit. retrib. et iud. discuss.
illud appellat. actus quo iudex cas. reus examinat seu
expendit. Alter v. vocat. ipsa sententia. qua reis decernitur. pre-
mium aut suplitium et quidem Ss. Pt. quos optime Theol.
secunt. existimant n. oes. hoies esse iudicandos iudicio discuss.
vt videre e. in Magist. in 4o. dist. 47. referentes S. Greg.
in 8. Aug. tomo 10. sermone 28. de Ss. in Tatian. lib.
7. c. 20. in S. Tho. in hac q. 89. et alijs. Quod certe
si rigorose accipiat. videri poterit valde difficile et magnum
negotium facessere, vt fecerunt Docti. Suar. disput. 57. sect.
5a. et 7a. Si v. recte explicet. vox ista iudicium discussionis vt
breuiter explicata e. a Valen. q. 4. pun. 2o. et Acost. lib.
4. c. 26. Res erit nisi fallor satis facilis iudicium q. discus-
sionis n. e. quaelibet cognitio et examen seu consideratio
causar. quae facere possunt in fauorem. l. condemnatione
eius qui iudicat. nam sic nullus hoie. erit qui n. subeat iudi-
cium discussionis neque etiam consistit in eo qd. apud Xpm. D.
l. apud ceteros, quos auditam sent. Saluatoris futura sit
aliqua dubitatio de salute l. damnatione illorum qui in iudicio
aderunt, nam certum omino e. Xpo D. quid vnicuique premij
l. suplitij debeat. quae ve sint illius bona l. mala opera et
idem erit oibus manifestum, vt dicet. disput. sequente. Quare
cum iuxta eam acceptionem nemo subiceat iudicium discussionis, superest
ergo vt nomine iudicij discussionis significet illud, qd. futibunt
qui vitam egerunt ita quasi intextam bonis l. malis operibus
vt quoad nos qui intimam n. penetramus merito dubitari possit
vtrum damnationis an potius libertatis sent. audituri sint alij
enim quorum vita l. fuit pessima l. optima ac proinde nobis
moraliter manifesta n. censent discuti in iudicio q. discussio erit
admodum exigua et nulla fere quoad nos dubitandi ro. quibus
positis facile erit propositum disput. difficultas expedire.

Dico ergo 1o. oes hoies adulti iudicandi sunt in vltima die iudicio
retributionis. Assertionem docet S. Tho. q. 89. art. 6o. et
Scholast. in 4o. dist. 47. e. q. certa 2m. fidem. Probat.
1o. auctoritate. Ss. script. Matt. 25. cum venerit filius hois. con-
gregabunt. ante eum oes. gentes et separabit eos ad inuicem

Et.

et statuet oves quidem à dextris suis, hœdos autem à sinistris, tunc dicet Rex his qui à dextris ejus erunt. Venite benedicti Patris mei possidete paratum vobis regnum. et tunc dicet et his qui à sinistris erunt. Discedite a me maledicti in ignem æternum et ad Rom. 14 omnes stabimus ante tribunal Christi. scriptum est enim sicut Isai. 45. Vivo ego dicit Dominus quoniam mihi flectet omne genu. Itaque unusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo. et 2a ad Corinth. 5o omnes nos manifestari opportet ante tribunal Christi ut referat unusquisque propria corporis prout gessit sive bonum sive malum. —.—.

2o. Probatur ratione: quia nullus adultus erit qui non sit dignus æterno præmio aut æterno supplicio propter opera bona vel mala; ergo ad equitatem supremi judicis spectabit in die judicii de omnibus ferre sententiam et singulis decernere præmium vel supplicium et quamvis in judicio particulari singulis omnibus id fuerit decretum occulte, decernet in judicio generali manifeste et executioni mandabuntur quæ prius mandata fuerint; nullus ergo adultus erit qui non subeat judicium retributionis solum nota et non defuerint qui dicant ipsum Christum Dominum ut hominem esse judicandum; cognitionem enim neque esse propriam nec usurpandam, nam ipse est qui constitutus est omnium judex neque ejus auctoritatem decet de semet ipso ferre publicum judicium, quippe cujus sanctitas erit in ea die dum manifesta, et proterrissimus. —.

Dico 2um judicio discussionis non judicabuntur infideles nec fideles præcellentis virtutis sed solum illi fideles adulti qui bona opera malis intertexta fuerunt. sic PP. et DD. in initio hujus disputationis adducti et. Ut autem minus probare videatur hunc modum loquendi auctoritas S. Tho. et cæterorum finem approbandorum pendenda est. præsertim cum ex dicta facile deffendatur et consentanea sit modo loquendi sacræ scripturæ. probatur ergo et simul declaratur assertio. nam illi subibunt judicium discussionis quorum negotium opinione omnium fidelium et recte sentientium videri poterat anceps. id solum negotium est illorum fidelium qui bona malis intertexta fuerunt. vi-

deri poterat anceps opinione hominis. fidelium et recte sentientium quia isti solum subibunt iudicium discussionis eorum causa. Maior patet ex supra dictis et minor probatur quia infidelium negotium non indiget examine quotquot enim recte sentiunt noverunt illos esse excludendos a regno ut carentes fide cuius fundamentum est spiritualis aedificii Unde Christus D. Ioan. 3. qui non credidit iam iudicatus est. quae verba in hoc sensu intellexit S. Aug. supra ad iudicium inquit non veniunt nec pagani nec haeretici nec iudaei quia de illis scriptum est qui non credidit iam iudicatus est. et idem communiter dicendum videtur de fidelibus quorum vita fuisset adeo manifeste perversa ut nulla dubitandi ratio superesse de eorum iustissima damnatione. 3°. quia multi fideles ita sancte vixerunt et mortui sunt ut quamvis intra Dei revelationis l. declarationem ecclesiae non sit illorum aeterna salus unde quasi certa. De illis tamen aut secundum praedicta revelationem et declarationem vel certe tam vehementis sanctitatis ut miraculis apud recte sentientes de illa non dubitetur non quia isti iudicium distinctionis subibunt Unde S. Greg. supra dixit quosdam esse qui regnaturi sunt et sed non iudicandi scilicet fideles perfectior virtutibus quia solum iudicium discussionis ibi dicuntur iudicari qui propter vitam quasi mediam et intextam bonis ac malis operibus eam habent arbitrio prudentis hominis iudicabiles

Sectio 2a

Ostendit infantes etiam esse fore iudicandos.

Dico 3°. infantes sive si in solo peccato originali et xcerint sive ab illo in ea aetate liberati fuerint iudicandi esse non quidem iudicio distinctionis sed retributionis assertio est 3a. adversus quos refert Caes. in 4° dist. 47. q. 1a. Durandus in 2° dist. 23a. q. 3a. et Vasq. q. 4a. parte 2°. qui alienos negant parvulos in originali mortuos pertinere proprie ad iudicium quorum sententiam dicit sua fore pro-

probabilem sed nostram amplect. S. Tho. lect. 2a. in c. 5. posterioris ad Corinth. cum glos. quam ibidem refert S. Th. S. Bonab. in 4o. dist. 47 art. 1 q. 3. pro solutis ibidem q. 1a. art. 3o. ad 2m. in vltimis verbis et Suar. disput. 57. sect. 6a. qui eam communiter ponit cum caietano. infra referendo.

Probatur 1o. auct. SS. et PP. nam apostolus docet omnes oportere manifestari ante Christi D. tribunal, cum referat vnusquisque prout gessit. hoc enim S. Tho. et glos. quam affert extendunt merito ad infantes quia illi re vera peccarunt in Adamo et propterea peccatum contraxerunt propter quod sunt illi aeterna poena damni: sicut est 3a. qui iustificati fuerunt acceperunt gratiam ob quam sunt digni aeterna gloria. Vnde S. Aug. lib. 3o. de libero arbitrio c. 23. docet de Iudicio vniversali ferendam esse sententiam. et S. Greg. lib. 9. moralium c. 12 Christum inquit quosdam tunc reatu culpae originalis astrictos etiam sine operibus damnat.

2o. probatur efficaciter ratione. etenim licet ea sors infantium non secus atque mala bonis intertexta non ducuntur [illegible] ideo iudicij discussionem subitura, et tamen non est dubium quin culpa originalis sit in illis vere peccatum et dignum aeterna poena damni ergo ad consequitur supremi iudicij officium quod omnibus in illa die iudicij manifestaret et quasi rationem reddere illius providentiae quam erga istos infantes duxit. Confirmatur quia infantes qui in originali descendentes redempti sunt a Christo D. ergo illis patebit cur sue redemptionis participes effectu non fuerunt quoad efficaciam. Vt ita tam ipsi quam caeteri cognoscant quam optimo iure priventur gloria quam Christus D. alijs tribuit atque id possit magis perspicuum est in infantibus qui ante mortem iustificati sunt. cum enim illis conferenda sit gloria, ad iudicij integritatem pertinet ostendere cur ita faciat cum ipsi cum his qui etiam contraxerunt peccatum originale quam vis infantes iudicabuntur.

Sed obijcies 1o. S. Tho. in 3a. q. 59. art. 5. ad 3m.

Pueri iniqui ante perfectas aetates decedentes in iudicio apparebunt non ut iudicent sed ut videant gloriam iudicis et q. 5a de malo art. 3 docet illos infantes qui in originali discedunt non cognoscere se privari bono beatitudinis supern. et ideo non dolere de eius amissione. Ex in priori loco sensisse quidem S. D. pueros illos non iudicandos sed maioris auct. esse comment. in ...

in quo ut vidimus docet oppositum expresse, imo doct. hor. comm. praeferenda quam prior ille locus desumit ex lib. sentent. quos adhuc iunior imo ... magisterii initio conscripsit, similiter dicendum est doct. illam q. 5a de malo retractatam esse a S. T. nam eo ipso quod alibi affirmaverit ut vidimus infantes illos fore iudicandos, consequenter docuit cognituros esse poenam propter ipsorum originale peccatum inflictam quae est carentia beatitudinis supernalis, quam certe non poterunt non cognoscere in parvulis qui videant aliis in iudicio conferri a Christo D. et in caelo evolare ipsos vero in locum tenebrosum redire. adde quod in 3a parte q. 52 art. 2o corp. affirmat Christum D. descendisse ad infernum damnatorum quoad aliquem effectum, quem in illis fuit confundens eos de sua incredulitate et malitia, quod explicans caietanus, ibi author inquit sub inferno damnatorum comprehendit etiam infernum puerorum, utrique quae ergo fuit com. omnibus confutati sunt omnes de malitia et incredulitate, et infantes de sola malitia originalis. ecce S. T. interprete caietano docet infantes aliquo modo iudicatos et redargutos a Christo D. cum ad inferos descendit redargutio aut ista includit inflictionem poenae debitae peccati de quo confutati sunt, ac proinde carentiae beatitudinis supernalis si aut hoc praestitit Christus D. cum non iudicabat mundum multo magis credendum est praestiturum in die iudicii. nihil q. in ... diximus ... sit valde consentaneum S. T. doctrinae.

obies 2o infantes in solo originali decedentes nullam poenam ... subituri sunt q. non cognoscent se privari eterna beatitudine supernali propter suam culpam. S. T. con. q. ea cognitio non poterit non inferre ingentem dolorem max. cum videant multos alios infantes etiam tanta felicitate potituros. R. concesso ant. neg. co. cum cuius probatio non urgeat nam ad dei providentiam spectat non permittere, ut inde illam tristitiam percipiant, quippe quibus sola poena damni et nulla poena sensus debeat, posse aut a deo ita omnia disponere, ut inde illi hoc non tristentur nemo est qui dubitare posset.

q. 3a

ab Angelo [illegible] aliquam [illegible] quid [illegible] [illegible]
commodabitur [illegible] ad [illegible] [illegible], [illegible]

Dubitari [illegible]

Sectio 3.a

Explicatur an et quatenus angeli boni et mali iudicandi sint.

Dico 1.o angeli tam boni quam mali non sunt amplius iudicandi in ultimo illo die quoad premium vel supplicium sale [illegible], bene tamen quoad accidentale. Sic S. Th. 3.a p.te q. 59 art. 5 ubi Caietanus et in hijs authoribus [illegible] S. Th. 1 p. q. 89 art. 8 valentia et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] S. Th. [illegible] si sermo sit [illegible] [illegible] [illegible] illud in angelis locum habere, quia [illegible] bonitas et malitia [illegible] manifesta fuerunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iam ab initio fere sue creationis acceperunt boni premium [illegible] et mali supplicium [illegible] cur iterum iudicentur.

Dices inde inferri etiam homines non esse iudicandos quoad premium [illegible] supplicium [illegible], cum [illegible] ante generale iudicium beatitudinem [illegible] [illegible] [illegible] aeternam penam acceperint, [illegible] falsum sit hoc [illegible] in iudicando, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iustitie [illegible] coram omnibus ita erit dicendum de angelis. [illegible] tamen disparem esse rationem in [illegible] quia [illegible] non sit totus homo, [illegible] acceperit premium vel supplicium non dicitur absolute iudicatus homo, donec resurgens accipiat premium vel supplicium toti composito debitum, et quoniam [illegible] ferat iudicium

quarti

defuncto oportet. Sierra ... de particularibus, propterea in extremo iudicio
iterum repetet iudicium particulare de ... animabus humanis et exsecutio
ni mandatum iam erat. at vero angeli ... simpliciter, subito et tota iam
subiit iudicium, et exsecutioni mandata est sententia de poena vel gloria
sua, et ideo nec cur iterum repetatur. Deinde ... d. collata ... po
testas iudiciaria ... humilitatis et demissionis ... quare si erga
illos exercenda ... qui huius demissionis causa ... illi
autem fuerunt angeli sed homines, et ideo non oportet angelos a Christo d.
ut hoc iudicari quoad praemium vel supplicium sale.

2a. v. sap. probatur per accessorium ... praecipue ..., cum aut
angeli boni destinati fuerint ad hominum protectionem et guber
nationem, et malis ... sit illorum exercitium et
oppugnatio, inde quod bonis angelis novum gaudium accidentale
malis v. novus dolor proventurus sit, sicut ut ideo homines iudicentur
et pro suis bona vel mala opera retributionem accipiant a supremo
iudice, consequitur iudicium ferat de angelis, qui homines cus
todiendo aut oppugnando causa fuerunt gloriae vel supplicii ipsorum,
inde quod ipsis angelis gaudium vel poena repetatur. Confirmatur
... d. ... ministerium angelorum ... hominum ela
torum ... permittit a demonibus oppugnari ... con
... in iudicio sicut declaranda sunt ... opera hominum ...
iudicis ... declarat ... et ... illos iuvaverint aut
impedierint s. angeli quoad hoc iudicabuntur.

Et quidem ... hac posteriori ... videntur esse
difficultas contra priorem vero partem sentit sua
... disputatione ... septima ... octa
va qui pro se adfert s. bonaventuram, qui pro se ad
fert s. bonaventuram qui pro se adfert s. bonaven

qui pro se

quæ pro se affert S. Bonav. in 4. dist. 47. art. 1. q. 4. ?
ibi n. agit nisi de iudicio quoad premium l. supplicium acciale
nullum enim e. verbum qd. aliud intelligere cogat. Obijcit v. Suar.
1°. locum Petri in epist.a 2a c. 2o. vbi diserte dicit Angelos
qui peccaverunt in iudicium reservari, ex quo gravissimi PP.es co-
llegerunt demones ee. iudicandos. 2°. obijcit illud apli. 1a ad
Corinth. 6. nescitis quoniam Angelos iudicavimus? qd. de iudi-
cio vli intelligit. a S. Chrysost. omelia 16. in eum locum nec
n. e. a S. Ambros. dicente eidem Angelos iudicandos ee. eo-
dem Jo. quo iudicabit mundus e. dani cum Paul. dicat
Angelos iudicatum iri a nobis sicut e. mundus cum sic ppe
iudicandus sit, illi quoque iudicabunt. Vide Lact. lib. 7. c. 36.
ait venturum ee. Xpum D. vt Diabolus condemnet. 3°. ob-
jicit ex Angelis e. hoibus electis constituet. Vna civitas cuius
caput e. Xpus D. qui suis meritis obtinuit oibus glam eiusdem
ionis. specifice ?. sicut hoes. electi fuerunt sint compare-
exhibitionis e. ita e. Angeli ??.
Confir. qa id cedet in Dei glam. cuius rectissima providentia
erit oibus eo mo. magis manifesta e. in honores Xpti D.
cuius iudiciaria ptestas erit magis vlis. e. in laudes ipsorum
Angelorum quorum preclara merita sic erunt oibus clariora ac
denique in hoium excellentiam cum videant Angelos iudicari
sicut e. ipsos.
Hæc h. n. obstant quominus sent.a S. Tho. n. sit probabilior
Vnde ad 1m. Rx. sensum verborum apli Petri declarari optime
a Carthus. ibi reservant enim demones vsque in diem iudicij
generalis n. vt quoad essentiale supplicium hi iudicent. sed vt
declarent rei nobis penis acciales e. illa spectant atque
eodem mo. explicanda ss. similia verba quæ in epistola
B. Iudæ. Sent. ad 2m. Rx. 1°. cum S. Tho. Carth. e. alijs
Angelos ee. quidem iudicandos sd. n. quoad premium essentiale.
2°. Rx. illis verbis solum significari superioritates aliquorum
SS. hoium ad aliquos Angelos e. ideo n. dixisse nescitis
quoniam Angelos iudicabitis sd. iudicabimus qa nimirum
viri apostolici multis Angelis erunt in glam superiores.
Ad 3m. Rx. concesso anti. nego. conseq. qa et ita e. vna civitas
ex Angelis e. hoibus constituta vt Lt. oibus meruerit
Xpus D. sanguinem cap. gram e. glam fuerit nihilominus
aliqd. discrimen Angelis enim ita meruit vt ex vi presentis

decreti etc. si filius Dei non venisset gloriam Deerent. nec ad eam obtinendam mortuus esset. et ita absolute apparuisset. Unde iudicari poterunt quas in praemium suum alicuiusque exercebit non est contra Angelos quoad praemium essentiale sed quoad homines qui fuerunt ea prius demissione et qui post adventum Christi Domini nostri salvarentur ex vi praesentis decreti.

Ad confirmationem Respondeo in primis satis fore manifestam providentiam Dei quoad salutem et condemnationem Angelorum. Et tunc non iudicentur nam alii unde constabit bonos fore beatos malos autem in infernum proiici. Deinde gloriam Christi Domini satis elucere in eo, quod iudicet Angelos quoad praemium et supplicium acciale. quoad quoad essentiale iam erat peractum integre et adequate nec erat conveniens iterari aut in eo non Deerent. vim illis homines ob quas homines iudicentur. 3º sufficere iudicium de praemio acciali. ut inde constet Angelorum meritum nam satis manifestum erit eos potiri gloria essentiali postremo maximum fore homines homines consortes illorum fore Angelos in iudicio subeundo quoad praemium acciale. et non subeat quoad essentiale praedicta.

Disput.º 5ª

An et quomodo omnia et singulorum merita et peccata singulis et omnibus in iudicio manifestanda sint.

Dico 1º in die iudicii generalis cognoscet unusquisque iudicandorum omnia et singula bona et mala opera sua et omnium aliorum assertio est ex plurimis 3ª Magistri qui in 4º dist. 43. existimavit peccata occulta iustorum quae iam remissa erant non esse publicanda et idem sensisse Albertus Magnus apud eum ibi quaestione 1ª Durand. etc. dist. 47. quaestione 2ª art.º 2º. Dubius omnino manet de veritate huius assertionis sed mihi omnino vera videtur eam docent S. Tho. hic quaestione 87. art.º 1º et 2º. S. Bonav. in 4º dist. 43. art.º 3º quaestione 2ª. Sotus dist. 47 quaestione 2ª art.º 3º Suar. disput. 57. sect. 9ª

9.ª Valentia q. 4. punct. 2.º et Acosta lib. 4.º
c. 23. et 24.

Probatur 1.º auct. Scripturae Matth. 10. nihil est opertum quod non revelabitur et occultum quod non sciatur.
1.ª ad Corinth. 4. nolite ante tempus iudicare quoad usque veniat Dominus qui et illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit consilia cordium. Apoc. 20. vidi thronum magnum candidum et sedentem super eum et vidi mortuos magnos et pusillos stantes in conspectu throni et libri aperti sunt et alius liber apertus est qui est vitae: et iudicati sunt mortui ex his quae scripta erant in libris secundum opera ipsorum. D. Aug. ubi sermones etc. de iudicio finali persuadet contra pertinaciam doctissimorum interpretum, quorum aliqui merito putant libros qui aperti sunt esse conscientias iudicandorum quae manifestae erunt, sicut et liber cum aperitur manifestus est, et cum manifestatio absolute praedicat, ubi intelligenda est, ita ut quidquid in conscientiis latebat, omnibus manifestum fiat etc. postremo his divinis oraculis concinit sibilinum illud breve et dilucidum

Cunctaque cunctorum cunctis arcana patebunt.

probatur 2.º auctoritate patrum nam S. Ambrosius in psalmo 43 afferens locum Matthei citatum Dominus inquit, in die iudicii illuminaturus aperit oculta tenebrarum et cor uniuscuiusque manifestabit, quod antea ocultum erat. et infra diem iudicii appellat tempus illuminandorum secretorum. S. Hieronimus in illud Danielis 7.º libri aperti sunt, conscientiae inquit, et opera singulorum in utramque partem vel bona vel mala revelantur omnibus. S. Chrisost. hom. 31 in epistolam ad hebreos in morali si nunc ait oblivioni caveris peccatorum tuorum, tunc eorum recordaberis nolens quoniam in toto mundo publicabuntur et in conspectu proferentur omnium.
S. Aug. tomo 9.º lib. meditationum cap. 4.º ecce, inquit,

coram tot millibus populorum nudabunt omnes iniquitates meæ,
tot agminibus angelorum patebunt scelera mea, non solum actuum sed
etiam cogitationum atque locutionum. et s. bernardus in libe-
llo de anima cap. 2.o quadam, inquit vi divina fiet, ut cuique
sua opera bona vel mala in memoriam revocentur, et mentis
intuitu mira celeritate cernantur, ut accuset vel excuset
suam conscientiam, atque ita simul et singuli et omnes iudicentur,
indistinctum faciet gestorum quisque suorum, cuncta que cuncta tam
conscientiæ arcana patebunt quæ nunc confiteri erubescimus
Quod enim nunc confiteri erubescimus tunc omnibus manifestabitur.
2.o Probatur ratione s. Tho. quia in iudicio generali consentaneum
est omnibus manifestam fieri Dei iustitiam et æquitatem Christi Domini
iudicantis ergo omnibus et singulis manifestanda sunt omnia et singula
bona vel mala cuiuscunque. Maior patet quia id sine dubio
cedit in maiorem iudicii gloriam et est proprium publici iudicii
in quo semper curat iudex elucere suam in ferenda sententia
integritatem. Minor vero probatur quia non potest omnino manifestari
omnibus quam iuste iudex premio afficiat vel supplicio nisi cons-
tent illis omnia quæ ad premium vel supplicium conuincunt sed
quidquid boni vel mali actum est conducit ad premium vel
supplicium ergo. minor patet quia quo plura bona quis egit
eo dignus est maiori premio et quo plura mala acerviori
supplicio. Confirmatur quia ubi illis sunt occulta multa plura Dei
iudicia et admirationem affert, cur sic agat cum isto et sic
cum illo nullum autem est tempus magis commodum ad omnia ma-
nifestanda et ut omnes intelligant quam iusta et misericors
sit Dei providentia quam quam sancti finem operum suorum.
quam die iudicii ergo tunc omnia erunt omnibus manifesta.
Ex quibus patet non solum singulis revocanda fore
in memoriam omnia bona et mala propria sed etiam si quis
sanctissime vixerit fuerit cognoscenda esse ab omnibus pec-
cata quæ fecit non ut inde erubescat sed ut illorum et suis
Deo gratias agant aut confundant. Unde cum in sacra scriptura
dicunt electorum peccata oblivioni tradita a Deo aut omino
contempta solum significat esse perfecte remissa et cum
publicentur non id futurum dedecori sed gloriæ ipsorum sic enim
etiam

lib. nuncam in ecclesiis aliquorum peccata commemorantur ut negatio Petri dicta minus iudica magdalenae adulterium Davidis quae potius cedunt in Dei gloriam et laudes eorum qui Dei beneficio liberati sunt [illegible] peccata sanctis bona ex se pugnant [illegible] a Deo supra mirabili permissione malorum in maius electorum bonum [illegible]

Dico 2° [illegible] bonorum et malorum operum cognitio erit intellectualis et sola evidens et quidem futura est intellectualis indubitata [illegible] [illegible] quod multa quae nunc cognoscimus erunt [illegible] divina [illegible] et [illegible] sensu percipi nequeunt [illegible] Angeli sensus non sent. [illegible] cum eorum cognitio est intellectualis. Deinde cognitionem illam fore omnino claram seu evidentem. Probatur 1°. expendendo [illegible] quae in testimoniis supra adductis [illegible] dicit enim [illegible] illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit consilia cordium [illegible] dicunt libros aperiendos dicunt peccata denudanda coram orbe [illegible] fore ut omnibus omnia pateant nemo autem dubitare [illegible] istis loquendi modis claram notitiam significari.

Probatur [illegible] quod [illegible] fides possit esse certa et omnino infallibilis ut [illegible] est [illegible] supra [illegible] viatores qua ad [illegible] et debitam subiectionem captivant intellectum in obsequium Christi ut loquitur apostolus. At vero in die iudicii [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] manifestandi [illegible] [illegible] clarissime [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] cognitione [illegible]

[illegible] Confirmatur [illegible] cognoscet [illegible]

[illegible] potest [illegible] [illegible]

divinae quod haeretici et infideles negant, et in die iudicii [illegible]

proponenda [illegible] ut [illegible] excusari possint [illegible] cognitio

[illegible] habent [illegible]

Dico 3°. cognitio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

in [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] spectant)

cognoscent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] licet [illegible] credat [illegible]

et cognoscenda [illegible] [illegible] de civitate [illegible] 14 [illegible] in illa die

mira celeritate correcta et cernenda ex quo eadem verba sumpsisse videtur s. bernar. ser. adventus, celeritas enim aliquas suc cessionem denotat, tamen non dicit motum aut actionem in instan taneam sed velocem. ita sbr si loquamur de angelis et homi beatis, facile credi possit uno in instanti ab illis omnia percipi cum deum videant, et ideo omnia quae illis manifestant simul vide re possunt, et tamen in damnatis hoc non habet locum, nihilominus et tot eodem modo dicamus omnibus manifestari omnia arcana, sicut judex eodem modo solet omnibus publicare sententiam.

adde quod beati non videant [...] omnia bona et mala opera in verbo dei mediante visione b. nam si id ita foret ab initio, sua beatitudinis exordio cognoscerent ea omnia, cum visio beata sit invariabilis et non possit nunc trahi ad novum obiectum, aut non vesre semper quod semel percepit, unde cum multi electi iam videant deum sequitur vel videri iam ab illis quod in eo iudicio generali manifestanda sunt, quod certe mi nus decet statum iudicii et formidabilis ac oculissimi diei, cuius novitas erit admirabilis. imo sequeretur neminem repertorum beatos ab hac eorum cognitione per eternitatem, sicut nec cessabunt a visione beata, quod etiam non est ad hoc [...] iudicium.

cum g. s. t. loco citato ait facile credi posse beatos in instanti omnia visuros, qui vident in uno omnia nempe in deo, non est intelligendum de visione beata, sed de alia cognitione supernali, per quam etiam dici possunt cognoscere omnia in deo sicut [...] di ximus aliquas orationes videri a beatis extra visionem beatam, quod dici possint eas in verbo dei videre, iam si electi non sunt cognoscituri omnia iudicii mediante visione beata, sed mediante alia cognitione, facilius concedamus illis similem [...] cog nitionem, qua eadem omnia videbunt reprobi, et quidem angelus superioris de altera [...] sentiendum est.

deinde igitur si loquamur de cognitione qua reprobi et presertim homines cognoscent omnia, verisimilius videtur non fore unam sed multiplicem et non simultaneam sed suc cessivam, quod idem mihi [...] intellectui humano [...] omnia futura [...] inumera [...] facile superaret ea mens humana, nisi succe ssive et diversis temporibus proponerentur, et angelorum capacitas longe maior [...] ut tamen simul omnes tam angeli quam homines iudicii causam et reorum eas co noscant, illis etiam successive manifestabuntur, per tempus erit brevissimum, ut [...] verbis s. aug. et s. bernardi s. relatis constat, et quod cum [...]

partem

Sed ut fere [illegible] [illegible] ipse [illegible]
cur ut dicafarrat, [illegible] author illius sit [illegible]
Dico 4°. Partes 1æ [illegible] bona / mala [illegible]
+ Ut possit aliquid sup. se.

Probat. q.a cognit.° ista Dei pro obi.° multa quæ sunt entitatis supernalis, et alia quæ saltem quoad mod. sunt supernalia, et verisimilius est illam saltem quoad plures actus fore supernalem. Ans. patet nam 1° actus meritorij quos elicuerunt hoes et Ang. à quolibet alio cognoscendi sunt illi aut. sunt omno supernales, aut saltem imperant. ab aliquo actu supernali. 2°. illustrationes inspirationes et dona supernalia, quib. Deus nos prevenit sunt oib. manifestanda. 3°. miracula et alia opera vires naturæ excellentia erunt oib. nota. 4°. occulta consilia cord.is quæ ut sint nalia n. subdunt. nali cognit.i alterius nisi de consensu illius cuius erant sunt oib. patefacienda etiam renuente repbo, et quæ cuius fuerunt. Cons. 2°. Probat. q.a vix aut ne vix quidem intelligi pot. quomo alij nalis sufficiant ad percipienda tot tam quæ diversa oba ordinis supernalis, id sit omno dari.

Conf. q.a S. Tho. in art.° 2° citato ad 1. et 2.m diserte testat. saltem ut valde pbabile plura ex pdictis obis cognoscenda esse intuitive seu ut sunt in se ipsis et merito quidem q.a ea cognit.° est magis manifesta et accommodatior ad recte intelligendas testim.a Scrip.ae et PP. sup.a relata et ad reos melius convincendos q.d indicare etiam videt. S. Cirilus in ho.e de exitu aiæ. nihil inquit accusatorib. egeat iudex ille neq. testib. neque demonstrationib. neque pbationib. sed quæcumque fecimus diximus decrevimus ea in medium affert ob oculos nocentium; tam v. si intuitive et ut in se ipsis sunt repræsentent prædicta oba quorum plerag. sunt supernalia n. video quomo actus n. sint futuri supernales.

Dixi in accesit.e aliquos saltem istorum actuum fore supernales q.a n. est intellu difficile alios esse posse nales. cum enim inter ea quæ in illo iudicio manifestanda erit in memoriam revocanda sint quædam sunt omno nalia et cognitu facilia immo quæ in hac vita à multis nalit. cognita fuerunt n. est cur cogamur

aliqui saltem erunt entitatis supernalis, ut in verito hanc assert.m add. expresse sed illi favere videntur. S. T. verba q. 87 art. 2° ad 2um ubi ait prædictam manifestationem faciendam esse per dam. virtutem quam vis ad hoc virtus intelle. creati n. sufficiat, quæ n. locutio mihi denotare ut notitiam istam esse ordinis supernalis, et magis clare S. Bonav. in 1° 3 d. relata qua ait hæc cognoscenda esse roe d.æ virtutis elevantis intellectum ut possit aliquid supra se.
+

asserere illa est cognosci actib9 supernalib9.

Sed obijcies 1°. inde inferri in reprobis producendos esse a Deo plures actus supernales eos que euidentes et intuitiuos qd. certe incommodum videtur. cum in penam suor. peccator. priuati fuerint donis supernalib9. que in hac vita dimiserunt. et n. deceat eorum insigniri alijs donis forte excelentiorib9.

Rx. si isti actus perseuerabunt certe in damnatis foret quidem incommodum sed n. qd. breuiss. tempore et per mudum transeuntes reperiant in eorum intellu. n. vt illum exornent sed vt supremi iudicij equitatem manifestent.

Sed 2a. 2°. ad illos actus eliciendos necessary est aliqui habitus, imo et species ordinis supernalis. et infusis sd. eiusmi. dona infundi solent permanenter et n. transeunter. ergo semper retinebunt reprobi ea dona, ac proinde elicere poterunt illos met actus cum libuerit. Confr. 9a. ex illis actib9 supernalib9 resultabunt aliquae species intelligibiles que in intellectu electorum et reproborum permaneant. ergo poterunt pro libito recordari eorum omnium obiectorum ergo et elicere semper actus supernales similes illis quos in tempore iudicij diximus habituros. qd. certe incommodum est.

Rx. si illi actus eliciendi forent semper aut quoties hoes. vellent post iudicium infundi quidem oporteret species et habitus supernales. sd. cum n. ita futurum sit nam illico ab eis actib9 cessabunt n. e. necessarium infundi habitus et species sd. a solo Deo simul cum luce. gloriae. D. eleuari nostrum intellectum. vt predictos actus eliciant.

Ad confr. Rx. si verum sit a predictis actib9 emanare species intelligibiles supernales. verisimile videri in intellectu electorum emanaturas vt perpetuo recordari possint eius que in illa magni iudicij die cognouerunt et inde non cessent laudandi Dei mam. saluare, in intellectib9 vero reproborum n. permissurum Deum vt tam perfecta noticia perseueret ac proinde nec vt emanent species intelligibiles supernales emanare vero permitent aliquas species naturales (quas est ab actib9 supernalib9 effluere posse) vt saltem in conspectu recordentur medijs actib9 naturalib9 ea que in iudicio viderunt quatenus ea prebere poterunt mam. doloris et

insuper multa semper cognoscent distincte et propria peccata
in memoria servent semper in particulari

Disput. 6a

Utrum iudicium generale sensibili et externa voce proferendum sit.

S. Thom. in 4. d. 47. q. 1. art. 2. absolute asserit, quidquid ad ipsum iudicium spectat sive discussionis causae sive prolationis sent.ae non sensibili voce sed mentis conceptibus peragendum esse, probat. nam Aug. ita sentiens lib. 20 de civit. c. 14. Nam si ea voce quibus vocibus sententiis, dicta peragerent, appareret insumi longissimum tempus cum innumeris sine causis Angelorum et hominum sententiarum varietate plane mirabilis dicere autem iudicium generale longissime protendendum quamvis evidenter convenire non possit fabulantis merito hic reiicit. quod nec firmum fundamentum habet nec summa sapientia et potestas iudicis tantam moram patitur.

Cum S. Th. conveniunt plures Doctores cuius sent. videtur desumpta similiter ex Dominico Soto dist. 47. q. 2. art. 4. c. 2. Valent. q. 4. puncto 2o. §. quod S. Suar. disput. 57. sect. 18. et Alensis c. 25 qui referunt Cassiodorum, Bonav., S. Anselm., Ricar., et Abulens. ut minimum generalis saltem ac definitiva sent.a qua boni sempiterna gloria potiturui caelos ascendere iubeant, mali vero perpetuo decadant inferos sensibili atque externa Christi D. voce proferat. nam Suarez c. 5. 330. qui solum agit de discussione causae et sententiis particularibus ut patet ex ver. quod Suar. accept. probat dicens: ut longum futuram longissimo tempore duraret. in proferenda autem vocali hac generali sent.a manifestum est exiguum valde tempus insumendum fore.

Quam 2o sententiam esse probabilem D. Simil. persuadet in 1is. illa regula generali, qua docemur interpretari proprie verba scripturae, quando non incommodo: praesertim cum Christus Matt. 25. dicat a Rege in iudicio

qui n. e. alius quam ipse proferendus ee. Benite benedicti &c. ite maledicti, nullus qj. incommodum fit in intelligendo propie &c. suo modo id ee. dicendu credibile valde e. voces illas sensibiles sive atq ore suo proferendas &c. gramuis ibides subdat alia verba in quib. malos damnat propter neglecta opera misericordie, bonos v. afficit premio q. eadem exercuerunt &c. propterea aliqui putent ea etiam vocaliter proferenda, sed merito alij reijciunt, tum q. omnes non ob. hoc damnabunt propter hanc causam ac proinde id n. spectat ad generalem sententiam, tum etiam q. Christus d. in eo loco mentionem fecerit de operib. misericordie n. fuit ut ostenderet hanc ee potissimam damnationis causam, cum alie sint longe graviores, sed ut inde coniiceret equitas divini iudicii, in quo etiam horum operum tam stricte ro exigit, cum alioquin minus obligatoria videantur.

Deinde eandem limitacionem persuadet iudicium illud ee humanum hoc e peractum ab hoie qui supremus iudex e. et de hoibus qui proinde visibiliter illic apariturj sunt et sensibili voce congregandi, sicut ea omnia veluti spectant ad aparatum iudicii sunt sensibilia, certe illud q. e iudicio sale, scilicet sententie prolatio debet ee sensibilis et externa voce promulganda. Cumq. in parti quoad oia id minus expediat propter dictum saltem in generali et prout ad omnes spectat iudicium sensibili voce peraget eam q. vocem proferet Christus d. supremus iudex ore proprio itaut ab oibus audiat, q. nominus gravis et decore fieri poterit quam q. in tt. disp. 4a. dicebamus scilicet ingenti voce Xpi d. ore prolata oes mortuos suscitandos.

Disputatio 7a.

an et quomodo alii homines aut angeli simul cum Xpto dno sint iudicaturi:

certa fides e aliquos simul cum Xpo d. iudicaturos, mathei 19 cum sederit filius hois in sede maiestatis sue sedebitis et vos super duodecim sedes iudicantes duodecim tribus israel, et alibi

~~a. spongia et insuper [illegible] splendore. Sic dicitur~~
~~c. [illegible] sublimibus [illegible] frui et apostolis [illegible]~~
~~[illegible]~~

et aliis in locis dignum ipsi ratione consentiunt quae omnes patres et scholastici DD. sed in huius veritatis explicatione dissentiunt, ut magister in 4o dist. 47 recte dixerit citra revelationem negari posse certe in hac vita manentibus hanc iudiciariam potestatem, conveniunt tamen id quod maiori auctoritate et firmiori ratione nititur amplecti.

In primis non videtur negari posse quin Christus D. aliquod speciale privilegium concedere voluerit apostolis distinctum ab eo quod omnibus in generali iudicio conveniet, tum quia multi interpretes et DD. ita declarant, tum etiam quia Matthaei 19 promisit iudiciariam potestatem apostolis, quia dereliquerint omnia et secuti sint Christum D. quod certum est non esse omnibus commune. ex quo sit primo apostolos non solum esse iudicaturos quia suis bonis operibus vitiis et peccatis malis exercitis condemnabunt eos qui male operati sunt, nam hoc modo omnes boni iudicabunt malos, et minus mali magis malos, sicut dicitur Sapientiae 4o condemnare iustus mortuus vivos impios et Matthaei 12 viri Ninivitae et regina Saba surgent in iudicio et condemnabunt Iudaeos qui Christo Domino credere noluerunt, cum Ninivitae crediderint Jonae et regina austri venerit audire sapientiam Salomonis. 2o sit potestatem iudiciariam non fore constituendam eo solum quod apostoli assideant Christo D. supremo iudici et approbent sententiam illius, nam sic omnes electi tam homines quam angeli iudicabunt praesertim quia dicere promisit [illegible] et exercitium iurisdictionis in iudicando denotat [illegible] proprie hoc verbum quod Christo Domino cum discipulos honorare voluit, prolatum est, cuius sine incommodo posset proprie declarari.

Dicendum primo apostolos esse iudicaturos cum Christo D. quia et in sedibus splendidissimis sedebunt simul cum iudice supremo, et sententiam ab eo prolatam in reliquos illis manifestabunt, itaque cum Christus D. sessurus sit in nube lucidissima tamquam in throno, ipsi quoque apostoli in aliis minoris quidem splendoris, sed tamen mire convenientibus nubibus

nubibus

sedebunt, ut inter alios mire Maldonatus in cap. 19 Matthaei, et Sal
meron tomo 11 tract. 33 notaverunt, et cum Christus D. servet eu
eandem rationem, et libertatem omnibus praebuerit internis concessibus
ex sedibus ipsorum apostolorum mentibus eam notitiam, et decretum
imprimet immediate, et illi tanquam instrumenta et delegati supremi
iudicis eam ceteris manifestabunt, ut sapiens docet S. T. q. 89 art. 1.
Ut certe intelliget sine dubio, si Deus et potest elevat apostolo, et
etiam physice producat in mentibus aliorum praedictam notitiam.
Denique sicut in fine iudicii Christus Dominus voce sensibili dicturus est
venite benedicti et cet.a et ite maledicti et cet.a ita verisimilius
fortasse credi potest id ipsum ab apostolis esse repetendum nomi
ne et auctoritate Salvatoris.

Quamvis autem apostolis duodecim facta fuerit ista tam magnifica
promissio, non impleta in persona Iudae, qui in schola ipsius Domini perse
verare noluit, et ad perseverantiam conditio huius et aliarum
promissionum, quae ad gloriam sempiternam spectant, in locum
ipsius suffectus est S. Mathias, qui erit unus ex iis qui supradicta po
testate gaudebunt, nec dubium quin S. Paulus et S. Barnabas
ad eandem evecti sunt. Cum vero notandum hoc iudicium exer
cendum esse duodecim tribus Israel, non indicatur solas has tribus
esse ab apostolis iudicandas ut S. Aug. et alii interpretantur nomine duo
decim tribuum universitatem iudicandorum significari. Et Mal
donatus supra duas huius rei rationes ostendit reddit. Prior quia
cum tribus israeliticae forent gens maxime Deo dilecta in uni
verso orbe eo ipso quod apostoli illis praeferrentur et iudices destina
rentur, consequenter praecedebant reliquis nationibus.

Et ipse quod

ex ipso qd. apli: illis pferrent. et iudicis destinarent con-
sequenter praecedebant reliquis nationibus et earum iudicium
concedebat. Posterior est quia iuxta phrasis apli ad Rom.
11. gentiles inserti fuerant tribubus Israel ut ex utroque
pop. una xpti. D. ecclesia constitueretur. et ideo duas iudicandas
praenuntiant tribus Israel censent etiam gentes iudicandas
praetermissa autem fuit trib. Levi quae erat 13. ut quia iudi-
canda non sit id quia Deo dicata erat et veluti ab aliis
separata in Dni. sortem cuius proinde auct. hoc deferebat
ut de illa mentio non fieret.

Solet merito dubitari an soli apli sint praedicto mu-
nere iudicaturi. Maldonatus reprobat probabilius non concedi hanc
excellentem praerogativam a Xpto. D. nisi solis aplis qui
fuerunt + filii eius sectatores et commensales ex illud
Luc. 22 vos estis qui permansistis mecum in tentatio-
nibus meis et ego dispono vobis regnum ut sedeatis
super thronos iudicantes 12. tribus Israel. Confr. quia
immediate post concessam aplis hanc potestatem subdi-
dit xpus. D. praemium qd. cedet relinquentibus bona
sua propter ipsum et hoc ibi solum ait eos adventuros
esse centuplum et vitam aeternam quia iudiciaria potestas
de qua ibi mentio fit est peculiare privilegium col-
legii apostolici. ——.

Nihilominus magna auct. probabilius esse eos qui vo-
luntariam paupertatem profitent. qd. fere proprium est reli-
giosorum cessuros etiam in throni et iudicaturos orbem
ad eum modum quo apostoli iudicabunt. sic S. Thomas
sup.a art.o 2.o Magist. in 4.o dist. 47. Sotus ibi
q. 1.a art.o 2.o cc. 3.a Salmeron ubi sup.a Valen.
puncto 2.o §.o quoad 4.m Flicroni. Platus lib. 2.o
de bono status religiosi c. 17. Suar. disput. 57. sect.
4.a ait hoc esse valde probabile et Maldonat. reprobat
etiam probabile referunt quia S. Antoninus Palludanus
et Abulen. —.

Probat. 1.o auct. SS. script.ae nam magnifica illa pro-
missio Matt. 19. facta est aplis quia reliquerunt omnia

+ primi.

Xphus. D. secuti sunt. Vt patet ex verbis adductis initio dispu[tatio]nis. Vnde cum haec sit veluti essentia religiosi, vt relictis o[mni]bus Xphus. D. sequatur, ea quoque promissio ibi facta est. quod certe tot tamque illustres ecclesiae PP. testantur, vt eorum sola testimonia satis superque sint ad hoc firmiter stabiliendum.

2.° Probatur testimonijs PP. nam S. Nacianzenus oratione 1.ª 2.ª in Julian. ait Xphum esse religiosos sedere in iudicio super thronos. S. Hieron. in epist.ª 28. ait eos qui totum censum suum Dno. reddiderunt mereri audire: sedebitis super 12. solia iudicantes 12. tribus Israel. S. Aug. tomo 2.° epist.ª 89. q. 4.ª plane docet accepturos sedes iudiciarias illos qui vendidis o[mni]bus rebus ambulant perfectionis vias. S. Greg. lib. 10. moralium c. vltimo quisquis inquit stimulo D. amoris ex excitatus hic possessa reliquerit, illic procul dubio culmen iudiciariae potestatis obtinebit. Beda in sermone de S. Benedicto, iudicandum, inquit, est illos qui ad exemplum aplorum sua reliquerunt o[mni]a et secuti sunt Xphum. iudices cum eo venturos et S. Bernar. sermone in illud ecce nos reliquimus o[mni]a. multa dicit in hanc rem de religiosis.

3.° S. Tho. reddit huius veritatis nonnullas congruentias, rationes. in 1.is enim qui o[mni]a propter Xphum D. reliquerunt liberiores sunt et magis expediti ad iudicandum. Deinde humilitas status o[mni]a contemnentis digna est exaltatione et haec multum elucescit in potestate iudiciaria. Denique paupertas voluntaria reddit hominem aptum vt melius a Deo doceatur D. veritates et qui melius instructi sunt verbis D. aptiores sunt ad eas in D. iudicio manifestandas.

Et quidem haec excellens praerogativa conceditur religiosis perfectis in hoc enim sensu S. Tho. Magister sententiarum Valen. et Suar. accipiunt quae hactenus dicta sunt. apud alios vero hanc limitationem non reperio imo Sotus diserte testatur eam si religioso etiam fragili dummodo salvetur esse concedendam, vt patet ex

verb

[illegible] in [illegible] et certe [illegible] probatum est sicut quicumque martyri
[illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] perfectam [illegible] dicendum [illegible]
mortem [illegible] in [illegible] et [illegible] com
[illegible] iudicandi potestatem, [illegible] perfecte vixerit [illegible]
ille reliquit [illegible] et sequutus est [illegible]
missionis [illegible]
[illegible] illam iudiciariam potestatem [illegible]
[illegible] fuerint [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] religiosi [illegible] dictae [illegible]
[illegible] habere [illegible] in minus excellenti gradu [illegible]
[illegible] omnibus [illegible] religiosi [illegible] conferri [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] simile [illegible] retineant,
et [illegible] illud premium [illegible] promittitur
sicut promissum est apostolis et eorum sectatoribus qui nihil omnino sibi
[illegible] dicat in [illegible]
[illegible] illud premium [illegible] concessum
sit et apostolis [illegible] premia [illegible] in hac vita
[illegible] habent, sicut [illegible] apostolis [illegible]
[illegible] premium vitae eternae et [illegible] bonorum, [illegible]
religiosis [illegible] vita eterna, [illegible]
potestas iudicandi [illegible] religiosi
[illegible] et nihil [illegible]
Rogabis an [illegible] excellentius [illegible] perfectionis [illegible]
[illegible] potestas [illegible] et [illegible]
[illegible] hominibus [illegible]
[illegible] sancti [illegible] habere [illegible]
[illegible]

sit sanctior martire, nec ideo hēt aureolam martirij, ita aliqui sint sanctiores religiosis, nec ideo habent potestatem iudiciariam quam [illegible] ex propria eorum [illegible] religiosi [illegible]

[illegible] angeli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] equivalenter [illegible] iudicaturos vere et proprie, et hac [illegible] [illegible] iudicaturos esse illa conformiter [illegible] [illegible] iudex [illegible]
ut ho[illegible] [illegible] deberent esse hos. confirmatur [illegible] generale de [illegible] [illegible] et quod [illegible] iudicariam potestatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inde colligimus [illegible] hos [illegible] [illegible] esse iudicaturos vere et proprie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operibus condemnaturi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angelos [illegible] fore proprie iudices [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operibus condemnaturos mala opera [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] doctrinam [illegible] [illegible] [illegible] de iudicio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comparatione angelorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iudice [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angeli [illegible] propriam potestatem iudiciariam. et [illegible] angeli iudicandi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iudicaturi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] excellentes angeli aliis minores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iudicando [illegible] premium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angeli [illegible] [illegible] iudicandi [illegible] comparatione angelorum

[illegible]

~~Verum in Scripturis ... [illegible]~~

~~[illegible] ... quibus ... excellentiam ...~~

ipsi iudicandum ... [illegible] ... honorem deferri hominibus adeo qui naturam humanam ... hypostatica unione ad supremam dignitatem fastigium evexit. Disputatio 6a

quo modo et a quibus executioni mandanda

sit Christi domini summi iudicis sententia

Si sermo sit de executione sententiae felicitatis quam audient beati, ut scilicet in ea beatitudine substantiali et accidentali perfruantur, et cum ea certe consistat in ... bonis supernaturalibus consistat, ... horum bonorum principalis author est, erit ... executor sententiae, concurrente tamen humanitate Christi domini ut instrumento divinitatis et iuvantibus beatorum facultatibus ad eos actus vitales qui sunt potissima pars beatitudinis seu felicitatis formalis, ... amor, gaudium, et cetera, ad aliquas tamen illuminationes quae in decursu illius praeterlabentis ... nostrae laetitiae ocurrent superiores beati concurrent comparatione inferiorum, nam tunc etiam permanebit ordo hierarchicus et subordinatio inferiorum ad superiores, ut docet S. Thomas in 1. q. 79 art. 4. et diximus in materia de angelis.

Quod pertinet ad executionem sententiae damnatorum Deus quidem et praecipuus executor, qui scilicet eos privabit bonis supernaturalibus et alterabit ignem a quo in aeternum cruciantur; et daemones ut potentiores ... et quibus homines peccando se subiecerunt, exequentur sententiam in homines quatenus ... potuerint, et Deus illis permiserit, homines affligent et torquebunt, ut S. T. citatus affirmat.

3ª par.

Controversiæ generalis de statu universi et præsertim hominum post iudicium generale.

ad cæteras quæstiones additionum Sancti thomæ.

Commentarius.

in quæstionem nonages. simam primam.

In hac q. dixerit S. t. de qualitate seu statu mundi post iudicium, et in arto 1º docet mundum esse innovandum. in 2º motum cælorum cessaturum. in 3º augendam fore in ea innovatione claritatem in corporibus cælestibus. in 4º affirmat etiam elementa illustranda fore novas lucis receptione. in 5º negat permansura corpora mixta, sed fatetur omnia præter hominem [illegible]

Tractatus primus.

De statu creaturarum rationalis expertium post iudicium generale.

Dico primo post iudicium generale nulla corpora mixta perseveratura sunt, excepto homine, conclusio non est omnino certa, quia non defuerunt viri catholici qui aliqua corpora mixta conservanda fore putaverint

qui aliqua

[illegible]

qui aliqua corp. mixta conservanda fore putaverint, nil q. potuerunt fundam.to alicuius verisimilitudinis ut satis ostendit Suar. disput. 58. sect. 3a. id nihilominus e'. absolute vera et. cui ca. ducit S. Tho. in art. 5. huius q. S. Bonav. Ricar. Henricus et Parisiens. apud Carth. in 4o. dist. 48. q. 3a. Scotus ibidem q. 2a. art. 4. Suar. sup.a S. Valent. q. ultima prob. S. Tho. q. renovatio et permanentia corp. huius mundi visibilis est propter hoi. qui renovandus e'. et permansurus q. ea sola corp.a renovata permanebunt quae huic fini fuerint proportionata: corp.a aut. mixta cum absolute sint corruptioni obnoxia n. s. proportionata statui incorrupt. ad quem homo evehendus e'. n. 1. 3. q. illa permanebunt neq. his obstat q. de cruce Xpi D. Thom. in 2a. 3tio. art. 4o. dispul. 1a. dictum e'. nam generalis doct.a huius assertionis persistere pot. et unum vel alterum mixtum ob specialem aliquam ro. observet et. prescritis in caelo, an aut. in inferno etiam conservandum sit aliquod mixtum disputavit in 4o. [illegible].

Dico 2o. caelestes orbes nec dino destruendi sunt nec substantialiter immutandi sed solum accidentaliter sic S. Tho. et. eius sent.a Scholastici in 4. dist. 48. videri q. in speciali possunt auct.es relati et. quid de caelum aliquod speciem superius ex fide certum e'. nam Beatorum corpor. futurum e'. aliquod domicilium illud q. n'. aliud quam caelum fore constat ex SS. script.a et doct.a ecclesiae. Deinde nullam substantialem mutationem in caelestibus orbibus esse futuram ita ut destruatur eorum forma substantialis: probat. q. caelestes orbes s. incorruptibiles suapte na. ut in lib. 2o. de caelo probatum e'. ex professo q. n'. e' asserenda in illis [illegible] ulla mut. substantialis ro. cuius quoad substantiam destruant. patet cons.a q. ea foret magnum quoddam miraculum et. dispensatio in lege na. maxime consentanea sed nullum e'. sufficiens fundam.tum ad asserendum tantum miraculum et. tam peculiarem dispensat. legis na. Minor probat. q. fundam.tum id asserentibus sunt ea testimonia script.ae in quibus dicunt caeli perituri aut deinceps non futuri aut alii novi creandi et. alia similia. Sic aut.

n. urgent nam doctissimi interpretes ita explicant ut sensus sit solum esse renovando eorum accidentia. Unde S. Hieron. in cap. 65. Isaiae perspicue inquit demonstrat perditionem et interitum non abolitionis immittit sed commutationem sonare in melius et S. Epiphanius haeresi 64. apud Suar. supra. Hic mos inquit est scripturis ut hanc mundi transmutationem in meliorem ac magis gloriosam restitutionem interitum ac perditionis dicant.

Ex quo infertur asserendam necessario fore aliquam mutationem accidentalem in orbibus caelestibus quae quidem in eo inprimis consistet quod a motu locali cessabunt cum enim finis huius motus sit gubernatio rerum sublunarium et status rerum vicissitudo ortus quoque et interitus corporum et haec omnia post iudicium cessatura sint eorum est motum ipsum cessaturum et eodem modo cessabunt influentiae saltem quoad earum varietatem et successionem quae sine motu successivo caelorum esse non potest.

Deinde ad hanc innovationem maxime pertinebit augmentum luminis addent enim nostri lucis gradus soli et aliis planetis stellis et aliis pro corporibus caelestibus. itaque Deus supra intensionem lucis illis connaturalis addet alios gradus ad maiorem pulchritudinem et gloriam beatorum, si enim domus ornari solet a patre familias cum dilectus filius aut gener aut nobilis amicus ad illam denuo accedit, quis negabit a magno illo patre Deo magnifice exornandum domicilium caeleste in quod tanta dilectorum filiorum multitudo recipienda est ut felicissimis nuptiis per aeternitatem perfruatur. Unde Isaias 30. erit lux lunae sicut lux solis et lumen solis erit septuplum sicut lux 7. dierum etc. quae verba licet varie explicent ut videre est in S. Hieron. ibidem, ipse tamen 1. loco ponit explicationes eorum qui de statu caelestium orbium post iudicium intellexerunt. Vide quae lib. 2. de caelo disput. 1. quaest. 1. et praesertim sectionem ultimam a nobis dicta sunt nam ibi omnia quae ad hanc quaestionem spectant exactius pertractavimus.

Dico 3. 4. elementa permansura esse in aeternum non quidem substantialiter mutata ab eo statu quem modo sunt sed purgata et insuper collustrata novo splendore, haec est etiam et communis scholasticorum sententia, ut in locis supra citatis videri

videri

potest et in primis terram esse permansuram constat 1º

q. novam terram spectamus vt Dr. 2ª P. 3º. vbi sermo e. de illa que
post iudicium permanebit vt patet ex textu. 2. praeterea q. infernus
q. eorum subterraneus in quo damnati cruciatus manebunt. ergo necesse
e. terram n. deficere. Deinde aerem et ignem permansuros ee. proba-
tur q. nomine caelorum. qui in scriptura ss. significari solet tota illa
expansio que ab orbe caelesti ad terram vsque pertendit. Apostolus autem
Petrus eodem modo. quo novam terram eodem textu dixit nos expectare
testatur e. expectare novos caelos et ibi loqui de caelis vt praedictam
expansionem complectunt. patet q. ait caelos ee. reservatos igni
vt ab illo purificent. sicut et terra, orbes autem caelestes n. ss.
igne purgandi vt sint omino incorruptibiles et nihil habeant
admixtum impuritatis loquitur. ergo de aere et consequenter de igne
tum etiam q. n. decet spatium illud q. e. inter orbes caelestes
et terram manere vacuum maneret autem. si ignis et aer destru-
erent ex quo etiam fit elementum aque n. ee. destruendum
ne aliquod spatium quod ab illa repletur vacuum maneat. Confirma-
tur q. 4or elementa 2º. se tota n. possunt nali. corrumpi.
ergo. decet ea permanere in aeternum sicut et permanebit
homo propter quem condita ss. —

Sed quoniam elementa hic aliquid impuritatis admixtum hent.
physice et moraliter loquendo oportet ea purgari mediante
igne qui rone. sue activitatis ad hunc finem aptissimus e. et
quidem cum terra et suo modo aqua et aer fuerint habitati
ab hominibus qui Deum offenderunt, nescio quid impuritatis inde
straxerunt ad eum modum quo loca sacra censentur contami-
nata propter specialia crimina que in eis perpetrantur. qd. sane
moraliter accipiendum e. physicam v. impuritatem hre n. e.
dubium q. plures ptes elementorum hent qualitates sibi n. congru-
entes vg. aer nimiam frigiditatem terra nimium calorem et
praeterea ss. illis intermixta alia corpora. nam aer plenus est
vaporibus aqua et terra siccentibus superfluitatibus ignis q.
hegeo in 2º. ttu. praecedenti stiov. dictum e. ab hac impuritate e
elementa liberentur qd. partim nali. activitate praestabit partim
elevatus a Deo etenim corpora intermixta elementis absumet
sua nali. voracitate temperamenta v. illis debita n. omino po-
terit nali. virtute restituere nihil enim nale. hec ignis quo
possit reducere terram ad suam frigiditatem et aerem ad hu-
miditatem ergo elevatio erit necessaria.

Dico insuper observanda ss. vnum e. purgationem istam exer-
cendam q. ptes terra q. aquam et nonnullas aeris partes
scilicet vsque ad illas ad quas aque diluvii pervenerunt

Vt docet S. Tho. q. 74. art. 6. cum S. Aug. nam ad purgandam spheram ignis n. videtur ignis ipse accommodatus, partes vero superiores aeris à solo Deo purgabunt quia ignis ea solum purgaturus esse videtur quae sunt fuerunt viciniora et peccatorum maculis quodammodo infecta et sic ipsa illa ad quae diluvii aquae pervenerunt.

Adverendum est. Sententiam elementorum purgationem conventuram ab igne ante iudicium generale cum silicet boni resurrexerint. Sic S. Tho. art. 7. Magist. in 4. dist. 47. Sotus et Valentia et alii tradicant. Probat S. Tho. quia ante iudicium generale resurgent boni et electi habebunt suam glo. corporis et animae quo purgatio elementorum fiat vt creatura ignis expertes renovent et sic confirment boni etiam ante iudicium erit praedicta purgatio post quam recedet ignis ad inferni ad specialis locum vt in valle Iosaph. dei boni congregati iudicent et peracto iudicio partes illius ignis magis impurae damnatos ipsos obvolvent et ad infernos simul cum illis deferent: partes vero subtiliores propriam spheram ascendent vt asserit S. Tho. in art. 7.

Ad extremum cum illi caelos ascenderint consistent elementa eo ordine quo condita sunt quia ille est max. conveniens vt nimirum terra perfectum globum in infimo mundi loco constituat deinde aqua terram circundet vt pote minus gravis. 3. aer supra aquam undequaque in sphaeram protendet 4. ignis aerem circumdabit et lunae globo immediatus erit nec demissus concurret Deus cum illis vt mutuas lumine actiones exerceant sed felicissimo perpetuae pacis foedere astricta permanebunt in aeternum.

Addunt S. Tho. in art. 4. et alii scholastici elementa sic eximio quodam splendore fore collustranda, ita vt terra sit sicut vitrum. aqua sicut cristalus. aer vt caelum et ignis vt luminaria caeli. reddit rationem optimam S. Doctor quia oportet inferiora corpora superioribus iungi in eo statu felicissimae vnitatis ratio autem est in quo apte iungi possint propter lucem et quod ignis aer et aqua vt pote diaphana corpora internus etiam lumen recipiet, terra vero cum sit opaca n. e. suapte natura lumini pervia, credibile tamen est in [illegible] eximio lumine perfundendam [illegible] ita vt [illegible] locum nihil [illegible] perveniat [illegible] eos deceret.

Commentarius

Commentarius [illegible]

in quaestiones nonagesimam secundam nonagesimam tertiam nonagesimam quartam et nonagesimam octavam.

In q. 92 [illegible] de visione divinae essentiae, scilicet utrum sancti videntes Deum per essentiam [illegible] videant omnia [illegible] corporis, [illegible] videntes Deum omnia in ipso videant [illegible] omnia [illegible] a nobis [illegible] eodem [illegible] explicata fuerunt ad q. 12 [illegible]

In q. 93 agit de eorum beatitudine et mansionibus, et in [illegible] docet beatitudinem [illegible] post resurrectionem fore maiorem [illegible] quam [illegible] tempore [illegible] diversas mansiones [illegible] respondere diversis gradibus charitatis. [illegible] in 2° [illegible]

In q. 94 docet [illegible] damnatorum [illegible] beatos [illegible] miserias damnatorum [illegible] de illorum [illegible] considerant divinam iustitiam [illegible] et [illegible] liberationem; in q. 98 disputat de malis quae spectant ad [illegible] et [illegible] damnatorum, ut in [illegible] explicabimus.

Tractatus secundus.

De felicitate et infelicitate

animarum [illegible]

generale.

Disputatio prima.

[illegible]

Utrum beatitudo animarum futura sit maior post resurrectionem et iudicium generale quam in statu separationis.

Ex dictis in prima parte huius controversiae constat post Christi mortem animas iustorum statim expiatas in purgatorio vere esse beatas ante generalem resurrectionem. Postea cum beatitudo seu felicitas duo consequitur, unum substantiale, alterum accidentale, illud appellamus nos ipsam Dei visionem, amorem et delectationem quae ex ea proveniunt, et ipsam Dei fruitionem, sive rigorose loquendo essentia beatitudinis consistat in sola visione ut recte opinatur S. Thomas, sive in amore ut contendunt Scotistae, sive in utroque ut contendunt alii, de quo in 1a 2ae. Accidentale vero est gaudium ex aliquo creato bono proveniens aut quid simile. Et quidem omnes certum est post resurrectionem et iudicium fore maiorem beatitudinem quoad accidentalem et extensivam perfectionem quam in anima tunc habebit, tum quia magis consolabitur ex coniunctione ad corpus, et hoc in quodcumque sit gloriosum, fruetur consortio omnium beatorum, eliciet mediis sensibus corporeis internis et externis, sive actus [illegible] poterunt afferre novam [illegible] dixerunt Latini patres in Concilio Florentino dum de purgatorio disserere animas expectare cum suis corporibus aliam felicitatem ab ea quam nunc habent ante resurrectionem. Sed difficultas est quoad substantialem et intensivam perfectionem, augenda aut diminuenda sit animae beatitudo post resurrectionem et iudicium, ita ut Deum perfectius

vel minus

[illegible] perfecte videant grammatica, et [illegible]
[illegible] amorem et gaudium de [illegible] boni [illegible]
[illegible] habitu [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] et intelligunt [illegible] videt [illegible] in [illegible]
[illegible] intelligere [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ubi etiam ad [illegible]
[illegible] perfectionem [illegible] vita [illegible] affirmet. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ampliorem gloriam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] videre posset
[illegible] dubitandum [illegible] [illegible] videt [illegible] alia [illegible]
[illegible] stabilem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] deo [illegible] naturam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] scilicet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] bernardus sermone [illegible] [illegible]
[illegible] animam deo [illegible] [illegible] gloria
[illegible] caro, desiderantis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in eis desiderium [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] libere [illegible] in deum [illegible]
ut [illegible] tota [illegible] affectione libere [illegible] desiderio
[illegible] quodam [illegible] et [illegible] faciat, [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] esse perfectius [illegible]
[illegible] [illegible] perfectionem [illegible] coniuncta corpori [illegible]
elicit operationem perfectiorem [illegible] separata. Coniuncta corpori elicit
[illegible] esse perfectior [illegible] [illegible] videt et amat deum
perfectionem operationem [illegible]

[illegible] a corpore [illegible] maior est [illegible] separata [illegible]
[illegible] quae [illegible] [illegible] maior et perfectior, eo [illegible]
operatio est perfectior, ac proinde potest perfectiorem operationem
efficere. minor [illegible] [illegible] [illegible] conjunctioni quam
separationi [illegible] ostendimus in [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] incompleta
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] propendens in suum complementum
[illegible] [illegible] illo inquieta erat [illegible] [illegible] perfectionem [illegible].
[illegible] incompleta [illegible] corpore vero aperit illud [illegible] illo [illegible]
[illegible] ac proinde [illegible] [illegible] ad operandum [illegible] quibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] maior per
fectio [illegible] operationum [illegible] in [illegible] consistere quam in eo
[illegible] ferat in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] operationem [illegible] post [illegible]
[illegible] perfecta beatitudine quoad intensionem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nec [illegible] [illegible] vero [illegible] separata
a corpore [illegible] ad videndum [illegible] amandum [illegible]
perfectior [illegible] beatitudo quam [illegible] in corpore [illegible]
[illegible] [illegible] perfecte et intense [illegible]
[illegible] [illegible] conjunctio ad corpus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad operationes divinas [illegible] anima corpori conjuncta [illegible]
[illegible] [illegible] operationum [illegible] et [illegible] [illegible] quo
pluribus attendit eo remissius [illegible] in [illegible] conjuncta
corpori [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] separationis
[illegible] [illegible] intellectus et voluntatis operationes eliciat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] absolute minus perfectam
[illegible] corporeum [illegible] dependentia [illegible] [illegible] vero
separatis.

separatus.

Dico 1º post resurrectionem non erit aliq. beatitudo maior quoad perfectionem saltem seu intensionem; ita s. thomas 1.a 2æ q. 4.a ar. 5º ad 5um his verbis beatitudo resumpto corpore crescit non inten sive sed extensive Caietanus ibidem recte notavit s. D. in loco sentaxe cum iunior et minus sapiens eet aliud sensisse. medina ad eundem articulum; valentia tomo 2º disp. 1a q. 4 a puncto 2º vasquez 1.a 2æ tomo 1º disp. 19 cap. ult. salas q. 1. 5a ar. 3º tract. 2º disp. 10 sect. 6.a durandus in 4º dist. 49 q. 7a et belarminus tomo 1º lib. 1º de sanctor. beatitudine cap. 5º pag. 1444 et sequente inquit referri curarem villanum audivisse a theologis sui temporis desfinitum fuisse hanc assertionem a benedicto XII in extravagante benedictus deus: sed id non constat ex illa.

probatur ratione a priori post resurrectionem non infunditur animæ perfectius lumen gloriæ nec melius unitur illi divina essentia ut species inteligibilis, ergo anima post resurrectionem non elicit vi sionem dei magis intensam aut intrinsece perfectam, ac proinde nec intensiorem amorem aut delectationem qui sunt actus sequentes visionem et illi proportionantur. ans. patet quia sola coniunctio animæ ad corpus non habet conexionem cum perfectiori lumine, aut cum maiori unione essentiæ divinæ, manifestum non est habitus et species inteligibiles omnino spirituales non dependere a corpo re, ac proinde ex illius presentia

Nihil deest.

[illegible]

Nihil deest.

ac proinde ex illius [illegible]

ac proinde ex illius present.ª nullum omnino recipere coa. v.' prob.

1.º perfect.º visionis B. provenit a lumine et ab essa. vt spe-
cie intelligibili nec aliquod principium nale. conducit ad eius
augmentum vt 1.ª p.º q.º 12. probatum e.'

Responderi pot.' et lumen et essa vt species intelligibilis
eadem omno. sint, nihil ominus cum aia e. corpori coniuncta
opperari perfectiorem visionem eo qd. tunc aia. sit in statu
perfectiori itaque lumen et species cum in aia separata
existunt n.' e.' dicere visionem tam perfectam quam possunt. qa
aia. minus e.' apta et ideo cum iterum reddit ad corpus
perfectius opperari et nihil intrinsecum illi addat. sd
hic solut.º refellit. 1.º qa visio B. e.' actus omno independens
a phantasmatibus, ergo ad illam eliciendam nullum impe-
dimentum e.' aiam. ee. a corp.' separatam 2.º qa cum
aia. Xpti. D. in triduo fuit a corp.' separata n.' minus
perfecte videbat Deum quam viderat ab instanti in-
carnat.ⁱˢ et eet. in corp.' alioquin tum fuisset minus B.
essaliter quam ante mortem qd. e.' absurdum 3.º quia
lumen glae e.' ca. necess.ª et pertinens ad ordinem su-
pernalem in gradu perfectiss. ergo n.' pot.' impediri ca-
litas eius a coniunctione nali aie ad corpus.

Unde ad 1.ᵐ priores opinionis Rx. mentem illorum PP.
eam ee. vt contendant maiorem aliquam glia. accidalem
tribuendam ee. aie. post resurrectionem et ita in speciali
S. Tho. explicat vbi supra testimonium S. Aug. n.' enim
aia. separata pot. videre Deum sicut vident Angeli
n.' qa n.' possit quoad essalem rem videre eque bene
imo et melius cum certum sit plures aias ee. mo. in celo
sine corporibus qui ampliorem Beatitudinis gradum adepti
st. quam Angeli infimi sed qa simul cum alijs long
sit. aia. desiderium vnionis ad corpus. vt ita compleatam
sui compositi felicitatem consequat.' qd. tz n.' sent. Angeli
quippe qui completum ee. sent.' et illud ratum B.

Ad 2.ᵐ Rx. maiorem ee. veram qd. illud roe. cuius
entitas rei e.' perfectior, constituit illam in roe. principij ta-
lis opperationis secus v.' n.' et quoniam maior perfectio
quam sit.' aia. cum vnit. corpori n.' constituit illam princi-

prius Beatit.[ti] speciem prvenie a lumine et abesse. D. quæ n. pficiunt. rõe. vnionis ad corpus ideo post resurrectionem n. melius videt aia Deum nec illum vadentius amat.

Dico 2.º aiæ Beat. n. minuet quoad intensibitm pfectionem rõe. vnionis ad corpus sic sentiunt D. 1.æ opinionis et qui 1.am nostram assert. docuerunt. Probat. 1.º a post. q. sic deterioris conditionis eet. Ss. post resurrectionem amitterent enim partem suæ Beatitudinis essentialis, quæ maioris estimationis e. quam vis felicitas accidentalis n. e. autem credibile Sses. fore a Deo puniendos vt essentialis gla. diminuat.

2.º Probat. a priori Beat.º essentialis e. opperatio intellectus diuino independens a Fantasmatib. et aliunde e. diuino necess. q. qd. post resurrectionem aia. infert. corpus et exerciat opperationes sensuum n. obstant. quominus tam plene et pfecte eliciat opperationem intellectus qua videt Deum et rõ. 1.a Sb.ad cuius rõis vix amplius eliceset respondendo ad argum.m 2.æ sent. negandum enim e. illius ans. et ad 1.as pbat.m dicat. et in eo fit aia. separata similior Deo et Angelis qd. corporeis vinculis soluta sit, nihil ominus quæ bene pt. exercere opperationes visionis et amoris Dei cum e. corpori coniuncta hinc qd. in statu conversationis sit maioris perfectionem x. dicta in assert. pcedente et conic. n. e. in statu incompletionis magis etiam visibilis erat Deo et Angelis hinc et max. q. sit. idem lumen glæ. et eandem essam. D. vnitam in specie ad 2.as pbationem Respondimus 1.º p. q. 12 ex mente S.t Aug. et S. Thome necessarium eo. peculiarem Dei sursum vt aia. corpori coniuncta possit simul attendere vib. illis opperationibus sd. si sic sursus abeet n. illico minus bene videret aia. Deum corpori coniuncta sd. potius in illam visionem totis viribus infunderet omissis aliarum facultatum actib. a. pfectio diuinis opperationis et excellentia sui obi. necnon Dei et efficacitas numinis glæ. potentiores cens. ad absolvendum sej. conatum aiæ. quam reliqua quæ ad alias facultates pertinet.

Ad 3.m Rs. visionem B. n. dependere a fantasmatibus q.

9ª Lumen glę. et ẽẽa D. et species intelligibilis nullo mõ. pendent a corpore ad agendum.

Disput.º 2ª

Quo pacto se habebunt aiæ B. post generale iudicium comparatę damnatis.

Dico 1º. aię Beatorũ videbunt clare et distincte supplitia damnatorũ sic videt S. Thõ. q. 94. art.º 1. et Valent.ª q.ª 5. puncti ultimo probat. q.ª id pertinet ad pfectr. Beatitudinis ut nimirum collata ppria felicitate cum damnatorũ misseria magis estiment singularissimum predestinationis Beneficium et fervantiores gratias agant. notat autem recte Valent.ª ut aię in die iudicij corporibus uniti visuri sint occulis corporeis damnatorũ penas post assentionem eorum in glor. id n. eventurum q.ª miraculum sine necessit. n. e. asserendum, ad videnda autem e supremo glo. suplitia damnatorũ occulis corporeis necessarium erat species visibiles transire per terram oppacam sub qua e. infernus et extendi ad distantiam longissimã qd. certe eius viribus impossibile e.

Dico 2º. aię Beatorũ n. compatient. penis damnatorum sed potius de illis delectn. capient quatenus sunt effectus D. iustę sic S. Thõ. art.º 2º et 3. et fotes supª. Probat. 1º. p. q.ª compassio seu commiseratio e. quidam affectus quo quis ita dolet de malo alterius ut si posset vellet illud repellere aię autem Beatorũ cum sint diuino conformes D. voluntati quę decreuit penas damnatorũ ee. perpetuas n. optabunt eas finiri aut mitigari ac proinde nec damnatis compatient. 2ª eius p. facile proat. q.ª cum B. pfectissimè diligant Deum et de illius felicit. et pfectissimis operibus delectent. gaudebunt etiam considerare Diuinę rectitudinis quę in infligenda damnatis debita pena mirum in modum elucebit.

Disput.º 3ª.

Utrum pena aiarum reproborum futura sit maior post resurrect. et iudicium generale

Difficultas est in aiabus reproborum qui in statu adulta mortui sunt et peccatum actuale letale commiserunt videtur enim illarum pena non solum accidentalis sed etiam essentialis augenda nam ad essentialem penam pertinet dolor qui proveniet illis ab igne sed post resurrectionem novus dolor illis proveniet ab igne ergo et nova pena essentialis minor patet quia post resurrectionem torquebuntur corpora damnatorum ab igne hoc autem tormentum aiae illis unitae patientur ergo sentient dolorem inde provenientem

Confir. quia post resurrectionem aia reprobi sentiet dolorem non solum mediante voluntate sicut antea sed etiam medio appetitu corporeo ergo dolor post resurrectionem erit maior et cum ille proveniat ab igne non solum pertinebit ad augmentum penae accidentalis sed etiam essentialis.

Nihilominus dicendum est penam aiarum post resurrectionem non esse futuram magis aut acerbam quoad essentialia quam antea bene tamen quoad accidentalia. sic sentire videntur DD. qui dixerunt 1a. id ipsum dixerunt de Beatis et prior p. probatur quia pena essentialis est duplex scilicet damni et sensus sed utraque est eadem ante resurrectionem et postea ergo maior et cõa patet minor probatur nam essentialis pena damni consistit in privatione beatitudinis essentialis quae est visio Dei quam dilectio et delectatio de tanto bono consequuntur. hac privata autem est aia hac Beatitud. ante resurrectionem quae postea residet enim ea privatio in intellectu et voluntate qui immutati quoad intrinsecam rationem perseverant At vero essentialis pena sensus consistit in apprehensione ab igne producta qua cognoscit aia se ob causam max. infamem scilicet ob peccatum privatam esse summa felicitate beatitudinis essentialis et alligatam loco infimo universi et simul in dolore

qui

qui necess. produc. ab eodem igne in volunt.tem et. pro mo-
tibo Sent predictum malum qd. apprehendit Sane autem
apprehensionem et. hunc dolorem nec auget nec imminuit con-
iunctio aiae. ad corpus est. enim operationes omino. spiritales
à corpe. suo. independentes et quae eodem mo. produci possunt
ab igne diuinitus eleuato siue aia. informet corpus siue ab
illo separata sit. vide quae in 1a. tract. tti. 2o. vbi
de purgatorio egimus dicta sunt.

Posteriorem pars probat in 2a. ro. dubitandi supra propo-
sita ille enim dolor quem ignis efficiet in aia. post resurre-
rectionem. dum corpus torquebit nobis quidem erit id. ad penam
accidalem. spectans n. enim Sct. pro. tbo. carentiam beat.is
et. alligationem aiae. ad infimum locum sed solum ipsummet
intensum calorem quem ho. percipiet et. a quo torquebit.
mo. explicando in tract. 4a. Vnde probat. eadem pars assert.
qa. post ressurrect.m erunt multa quae damnatis imperent
nouam tristitiam nimirum qd. audiant publice sententiam
damnationis peccatis debitam qd. severitatem D. vultus con-
spiciant qd. electos videant in caelos euolare &a.

Disput.o 4a

De alijs quae spectant ad infelicitatem aiarum post ressurrectionem et iudicium generale

In q. 98. dissent. S. Tho. de multis quae spectant ad in-
felicitatem horum aiarum. illarum scilicet quae propter peccatum
mortale actuale damnati sunt. nam de aiab. infantium
nihil hoc loco dicendum occurrit propter ea quae in 1a.
tract. tti. 2o. dispu. 4a. resoluimus. ex dictis in mat.a
de peccatis. docet S. q. in art. 1o. volunt.m horum damnati ita
fore malam vt nullum actum deliberatum eliciat qui n.
sit malus siue qa. malum obiectum amplectit. siue quia
pert. ad bonum in ordinato mo. Actus v. nalis qui in
eis e. ex inclinat. Dei auct. ng. vga. amor inefficax propriae
perfectionis bonus e. absolute. vide quae in ...

in ma. de Angelis ttt.o 14. disput. 3a. vbi ostendimus quomodo. hec doctrina intelligenda et. probanda sit.

In art. 2o. concedit diabolos damnatos aliquos dolores de peccatis concipere id enim plane significare videntur illa verba c. 5. lib. sapien. penitentiam agentes et. pre angustiis spiritus gementes hi sunt inquient quos aliquando habuimus in delitiis etc. sed h. recte addit hunc dolorem non fore propter culpam quatenus deo. veritati et rationi e. sed. quatenus illis penam attulit acerrimam.

In 3o. ostendit damnatos recta ratione posse desiderare non esse ac proinde non fuisse creatos vel certe post creationem anihilari quia ut Physice loquendo maius malum sit non esse quam acerrime cruciari moraliter tamen et prudenter fingi pot. maius malum quod tam atrocia tormenta per eternitatem sustinere quam semel amittere ipsum esse. vide que diximus in ma. de charit. ttt.o 6o disput. 2a. probantes licitum esse desiderare sibi mortem propter vitandum magnum aliquod temporale malum et. in ma. de predestinatione ttt.o 7o. aliis 8o. vbi ostendimus multo melius et. optabilius fuisse reprobis adultis (de his enim loquimur) non creari, postea adverte si damnati re ipsa desiderent hanc sui destructionem non id facere recto et. ordinato modo. sed ex quadam impacientia.

In 4o. asserit damnatos velle vt eos alii damnentur tum quia ardent invidie zelo et. nolent tantum bonum quo ipsi privati sunt aliis concedi tum quia apprehendunt vt aliquale solatium plures secum penas. here. ut ex altera parte tam infelix societas futura sit illis in penam quod vero ex c. 16. Luc. obiici pot. scilicet divitem illum epulonem desiderasse ne fratres sui irent in illum locum tormentorum, ita explicat S. Doctor ad 1. argumentum vt non desideraverit eos salvari absolute loquendo sed comparate aliis volebat enim potius propinquos suos non damnari quam extraneos quia maior foret illius

pena si salvarent extranei et damnarentur eius fratres et quoniam nuß electox det[illegible] e oppendat pessius compleri ab eius fratribus quam ab extraneis, si tamen solo foret extraneos simul et consanguineos damnari, si ille miser homo maluisset, sicut revera in eficacis volunt eis damnati cetis in infernum detrudi ex dictis in ante precedentibus.

in arto 5.

in art° 5° asserit Deum [illegible] heri d[illegible] damnatis, q[uo]d [illegible] per [illegible] derata n[on] vi[si] amorem, illum p[ro]videntissime excitet, q[uo]d [illegible] ita [illegible] etc. cienis in damnatis acerbissimum supplicium, q[uo]d ipsi tanq[uam] max[imum] malum detestant[ur] et impatientissime sub[s]tinent odio heri potest et re ipsa hec abilli[s] miseris qui auxilio destituti sunt ad superandam vehementissimam odii tentationem qua illos per se suo molestabit, cum certum sit solere ho[min]em ex citari ad odium eius qui malum illi infert.

in art° 6° docet d[omi]n[u]s l[?] damnatos post diem iudicii nihil demerituros p[er] demeritum ordinat[um] ad novum supplicium sicut meritum +

† sicut meritum ad nobis premium. post iudicium autem nihil novi supplicii addet. sed p[er]petuo infliget illud q[uo]d supremi iudicii sent[enti]a decreuit in iudicio generali. Ad 3um nec obstat damnatis elici plures actus malos et saltem p[h]ysice liberos q[ui]a non p[ro]pter quos illi non demerent. non est carentia malorum, s[ed] p[ro]pterea quia libertatis ut notat S. Tho. ad 3m. sed q[uo]d iam peruenerint ad summam miseriam sint q[ui]a p[ro]inde omnino extra statum viatoris qui ad meritum vel demeritum necessarius est. — ; —.

2us q[uo]d S. Tho. asserit est ante diem iudicii generalis non mereri damnatos nobis suplicium essentiale. q[ui]a quantum ad hoc iam sunt in ultimo omnino termino demereri tamen aliquid accidentale. q[uo]d [contra] doctrinam corporis articuli et solutionem 2i argumenti non videtur. Hunc locum in aliis damnatis sed solum in demonibus q[ui]a hoc demerentur nobis p[ro]pterea est p[ro]pter officium q[uo]d demones permittente Deo sic usurparunt inducendi hoies ad malum sed alii damnatis id muneris non exercent [er]go nec penam accidentales demerent. quamuis illam habeant. [contra] dicta in disputatione p[rae]cedente utique demones quodammodo sunt viatores qualenus scilicet hoies in via constitutos tentant et id sufficit ut capaces sint nobis demeriti quoad penam accidentales.

In art° 7° asserit et explicat optime damnatos cogitaturos plura saltem eorum quae in hac vita cognouerunt et inde augendam eorum tristitiam et in 3° docet cogitaturos etiam esse de Deo non q[ui]a illum ut est in se cognoscant aut q[ui]a eius perfectiones abstractiue considerent eo modo quo considerare solent viatores in hac vita nam ea cognitio aliquos saltem gaudium gigneret et aliena est ab illis qui vehementer Deum odio habent. cogitabunt [er]go quatenus aduertent Deum esse a quo puniunt[ur]. —

In art° ultimo docet damnatos ante iudicium generale visuros gloriam Beatorum. non quidem ut est in se sed quatenus cognoscent illos frui magna felicitate. In ipso vero iudicio videbunt etiam corporis oculis gloriam Beatorum quatenus ad corpus redundabit. sed in infernum detrusi solum eam videbunt cognitione intellectuali. beatos eximia gloriae luce perfundi q[uo]d eis illis erit maxima doloris materia. nam corporis oculis non poterunt illos videre [contra] dicta in simili disputatione 2a.

Commentarius

in qq. 95. & 96. nec non q. 82. 83. 84. & 85.

Licet aliqua de quib. S. Tho. in his qq. disputat ad glam. aiae. pertineant quia tamen plura & ea difficiliora spectant ad glam. corporis & ab aiae. felicitate derivant. visum est nobis istas qq. coniungere & simul explicare in quib. q. 95. disputat de dotib. beator. in 96. de aureolis. in 82. de impassibilit. quam corpora SS. sebunt post resurrectionem. in 83. de eorundem corporum subtilit. in 84. de agilit. & in 85. de claritate.

Tract. 3.

De perfectionib. corpor. Beator.

Disput. 1a.

Utrum corpora Beator. ab ipso puncto resurrectionis generalis futura sint gloriosa & quomodo ea gloria ab animorum Beatitudine derivet.

Dico 1o. ab aiae. gla. derivabit in corpus beati sua peculiaris glia. seu beatitudo. in hac assertione conveniunt omnes DD. & manifeste probat. quia ad perfectionem beatitudinis requirit corpus, ut in appendice huius opusculi dicet. corpus autem instrumentum ab aia. tum non decebat carere sua felicit. tum quia alioqui non esset expletum infinitum insitum aiae. desiderium quo tam crudeli socio cupiebat sui gaudii participationem. tum quia corpus quod in hac vita laboravit debet praemium consequi laboris. tum et potissime quia id plane desumit.

mit. ex Sᵃ. script.ᵃ et PP. vt infra patebit, q. Sic feli-
citas corporis derivabit ab aiæ felicit.ᵉ patet cōa quia si-
cut natis perfectio corporis provenit ab aia quæ e. p. essalis
principalis et quasi fundamentum cæterarum ita perfect.ᵒ supernalis
in patria debet oriri à pfecte supernali aiæ Sic enim est
essalis ro. beatitudinis et in qua fundamᵗᵘᵐ beat. cætera quæ
felicitatem illam complent id qd. amplius in sequentibus elucebit.

Dubitari v. merito pot. an ista corp.ⁱˢ glia ita derivet.
vt beatᵃ aiæ Phisico influxu currat ad illam pᵐ negantes secund.
Sotus in 4ᵒ. distᵉ. 49. qᵉ. 4ᵃ. art. 2ᵒ. post 1.ᵃᵐ cc.ᵈᵐ Suar.
3ᵒ. p. tomo 2ᵒ. qᵉ. 45. in comment. articuli 2ᵉ. et Salas
1ᵃ 2ᵃᵉ qᵉ. 5ᵃ. art. 5ᵒ. ttᵘ. 2ᵒ. dispᵉ. 14. sectᵉ. 16. in 3ᵃ
difficult.ᵉ qui lt in speciali loquant. de clarit.ᵉ corp.ⁱˢ Beati
idem lz. divo. sentiunt de reliquis perfectionibus glorios.ⁱˢ vt magis
explicuit Valen. qᵉ. 5ᵃ. puncto 1ᵒ. negans à beatᵉ aiæ pro-
duci effective glas. corporis.

Probat Suar. 1ᵒ. qᵃ. gla. aiæ e. lumen gliæ et visio beata
sd. à neutro horum dimanare pot. gla. corporis ppriè et Phisicè
ergo n. dimanat nisi moraliter, quatenus e. illi debita. Minor
patet qᵃ. lumen gl. e. virtus quædam intellectualis seu habitus
cuius operatio solus e. actus intra intellectum permanens nempe
visio Dei. Sic v. n. e. extra pueam pᵐ operativa cum sit actus
immanens et divo spiritalis ergo nihil operari poterit Phisicè
in ipsum corpus 2ᵃ. probat qᵃ. visio Dei e. aliquid cōe An-
gelis et hoib. sd. in Angelis nihil corporum pducit ergo
nec in hoib. patet cōa qᵃ. alias diversam nam pertinet
intellectis, posset enim in hoe. pducere id qd. in Angelis
n. pot.

3ᵒ. Probat. qᵃ. si gla. corp.ⁱˢ efficeret Phisicè ab aiæ
gla. aut hoc proprie na. deret vis istam effectivam et id
ratam videtur e. aut deret ex D. eleuat.ᵉ tanquam obe-
dientiale instrumentum et lt id sit possibile, sine vllo
lz. fundamᵒ. ea eleuatᵒ. assereret. 4ᵒ. tandem probat.
qᵃ. ad glas. corp.ⁱˢ spectant dotes et aureolæ imo qᵃ quæ
illud decorabunt n. videt. aut verisimile ea oia dima-
nare Phisicè a gla. aiæ præsertim cum multæ aiæ beatæ
n. beant aureolas in corporibus vt in dispᵉ. vltima patebit

Dico lz. 2ᵒ. gla. corporum Phisicè emanabit ab aiæ
gla. sic sentiunt Gulielmus Parisien. lib. 1ᵒ. de vniverso.

p. 2a. fol. 160. et 161. Licet in 4o. dist. 49. art. 4o. q. 6a. loquens enim de claritate corporis beati dicendum inquit videtur quod corporis claritas causabitur a claritate animae per hoc quod educitur de potentia corporis per virtutem beatitudinis quae verba physicum influxum significant ut cum dicitur forma educi de potentia materiae desumitur eadem assertio ex S. Tho. multis in locis nam 1a. 2ae q. 4a. art. 6o. corp. ex beatitudine inquit animae fiet redundantia ad corpus et 3. p. q. 14. art. 1o. ad 2m. 2a. naturalis inquit habitudinis quae est inter animam et corpus ex gloria animae redundat gloria ad corpus et q. 45. art. 2o. corp. claritas inquit corporis gloriosi derivatur ab animae claritate et infra ad corpus inquit Xpi derivata est claritas ab anima eius sicut cum aer illuminatur a sole similia sunt in hac q. 96. art. 10 et q. 24. art. 1o. eundem loquendi modum imitantur Alvars et Petrus apud Caiet. dist. 44. q. 1a. Caiet. 3a. p. q. 54. art. 2o. et Ferrar. 4o. c. gentes c. 26. nec sufficienter explicantur praedicti auctores de redundantia seu emanatione morali tum quia minus propria foret ea locutio tum quia S. Tho. supra utitur exemplo solis aerem illuminantis tum denique quia ut recte docent Caiet. supra § et Lt. Salmer. tom. 6o tract. 33. pag. 275. et Barradas tomo 2o. lib. 10. c. 20. miraculum fuit quod ab anima Xpi de gloria non redundaret gloria in corpus id. quasi cohiberetur quandiu mortalem vitam nobiscum degere dignatus est si autem non effueret physice non fuisset verum miraculum quia quod separentur duo quae sola morali consequentia connectuntur nihil affert supra vires naturae.

Probatur assertio 1o. auctoritate PP. nam S. Aug. tomo 2o. in epistola 56. tam potenti inquit natura Deus fecit animam ut ex eius plenissima beatitudine quae in fine temporum SS. promittitur redundet etiam in inferiorem naturam quae est corpus quae verba si sincere declarentur vim physicam denotant et tomo 3. lib 12. de genes. ad litter. c. 35. cum inquit hoc corporum non animale sed per futuram commutationem spiritale receperit anima Angelis coequata perfectum habebit naturae suae modum imperans et vivificans tam mirabili facilitate ut sit ei gloria quod sarcina fuit vivificans

quod.

qd. denotat vim efficacem aie. in corpus aie. in gloriam
S. id ipsum videtur significasse S. Chrysost. omelia 41.
in priorem epistolam ad Corinthios declarans enim illa verba
seminatur corpus animale surget spirituale. conflante, inquit, spiritu
beatorum carni assistet aie. erit quod prius tunc imperium est
aia. tunc presente atque hoc fiet spirituale. significabit vero im-
perium illud aie. b. in corpus significare videtur physicam
virtutem qua illud sibi perfecte subjicit producendo dotem
subtilitatis ut explicamus in 4a. disput.

2o. Probatur ratione quia beatitudini aie. debetur ut proprieta
corporis gloria quae dimanat physice ab illa ac si concedit ab omnibus tantum peculiaris
dispensatio necessaria fuerit ut Christus D. qui ab instanti incarnationis habebat beatitudi
nem in parte superiori aie non haberet simul in corpore. cons. vero probatur quia quae alicui debet
ut proprietas vere dimanat ab illo, si nihil sit quod impediat, author enim naturae et gra
tiae indidit unicuique rei virtutem producendi ea quae ad illius complementum
et perfectionis integritatem spectant, propterea namque ab ipsa forma substanti
emanant physice accidentia quae sunt propriae afectiones et iam magis proba
bilem opinionem a gratia sanctificante effluunt habitus supernaturales
virtutum et ab unione hipostatica emanant in Christo Dno gratia ha
bitualis et gloria. quod vero nihil sit quod impediat hanc physicam ema
nationem patebit respondendo ad argumenta partis contrariae.

3o. probatur quia cum in aia reperitur aut excitatur aliquis motus seu operatio
extra communem cursum deribatur inde in corpus aliqua mutatio seu alte
ratio, id quod propter physicam conexionem quae est inter aiam et corpus
fit beatitudo aie est operatio perfectissima, et quae maxime superat
ordinem et cursum communem transferendo mentem ad longe sublimio
rem statum, quare ex illa physice deribabitur ad corpus aliqua mutatio, seu
alteratio proportionata, quae non potest esse alia quam corporis beatitudo
minor et consequens patent, maior declaratur et probatur, nam si intellectus illustret
aliquo caelesti luminis splendore divinitus et voluntas divini amoris igne
vehementer accendatur, non solum interni sensus et apetitus immutantur similibus
operationibus, sed etiam corpus ipsum novo calore et rubore suffundit
habet enim interna operatio eficacitatem commovendi humores et medi-

et media ea commodit. producendi diversas qualitates et quas primam simile experimur cum vehemens admirat.ᵒ l timor nos occupat sic etiam eximia mentis lætitia non potest cohiberi quin exterius in vultu et gestibus conspiciatur. Sentit enim internus vires ani. physicas potest. in membra externa. Cur ergo operatio max. efficax et D. qualis est visio B. non habebit potestatem transmutandi corpus et physico influxu producendi in illud qualitates quæ respondeant tantæ felicit.

Ad 1 ergo Dx. glas. corp. emanare a visione B.ᵃ quæ lt sit operatio immanens habet vim efficiendi aliquid corporeum. sicut etiam alius volunt. Angelici habet vim efficiendi motus figuram imo et impetum corporeum in lapides v.g.ᵃ Ad 2ᵐ Dx. neg. conseq. quia lt visio utrobique sit eiusdem rationis at in Angelo non habet corpus sibi coniunctum in quod possit efficere glam in aia vero habet et proxima efficit sic enim aia separata eadem est quæ coniuncta corpori lt cum est separata non producat ea accia corporea quæ ab illa dimanant cum est corp. coniuncta. Ad 3ᵐ patet ex dictis hanc vim producendi corporis glam esse insitam visioni B.; nec ad hoc indigere elevatione ad 4. Dx. glam corporis quæ a visione B. dimanat esse 4. dotes quæ omnibus sub. gradus corporis erunt ut aiunt & quomodo a virtute dimanent explicavimus in ultima disput.

Ex dictis infero et dico 2ᵒ. corpᵃ Beatorum habebunt glas ab eo temporis puncto quo surrexerint in ultima die. sic Marsil. in 4. dist. 44. et com. D. Unde S. Thom. a q. 82. numerat dotes glæ inter qualitates quibus ornata resurgent corpᵃ Beatorum. Probat. 1ᵒ auct. apli 1. ad Corint. 15. seminat. corpus in corruptione surget in incorruptione seminat in vilitate et surget in gla sensus ergo est in ipso resurrectionis momento perfectiones istas tribuendas esse corp. Unde et S. Aug. in eum locum resurgent inquit ibi corpᵃ sine ulla corruptione in quibus tanta facilitas quanta felicitas erit et in epistola ad Philipens. c. 3. reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corp. claritatis suæ. 2ᵒ corpus Xpti D. ab ipso resurrectionis momento fuit gloriosum ergo etiam erunt corpᵃ aliorum prædestinatorum.

2ᵒ.

2°. Prob. q.a aiæ. B. debet corpus gloriosum n. aliq. in puncto resurrectionis erit iam beata q. illi extunc debet corpus gloriosum. Conf. q.a ab aiæ gla. Physicè manat Beatit. corporis et n. nisi per miraculum interim pot. iste effluxus sed nulla necessitas est asserendi istud mirac. q. à puncto resurrectionis debit. corpus glam.

Dices opportune exhibere glam corporis donec à Xpto D. feratur sent.a aliquin ante illam videbunt des. qui nam sint electi et qui reprobi ac proinde n. erit iudicium necessarium. Rx id n. opportere propter sanc rones. 1°. q.a et electi iam secant glam in corporibus et dignoscantur sui cum distinguantur à reprobis adhuc erit necess.a sent.a ut in particulari cognoscant merita et demerita singulorum. 2°. q.a etiam in iudicio suo videmus reum. l. illum qui premio afficiendus est. deferre publice signa supplicij et coronam. l. palmam cum ad locum iudicij deferunt. et ante quam sent.a proferat. cur ergo idem n. erit in iudicio generali. — aia.

Disput.o 2.a

Utrum in Beatis futuræ sint aliquæ dotes quæ n. solum ad aiam sed et ad corpus pertineant.

Dico 1°. aiæ in Beat. accipiunt aliquas dotes. Sic S. Tho. in qd. 95. art. 1°. et cum sent.s D.D. in 4° dist. 49. et 1.a 2.a 3.a 4.a art.o 3°. et quidem in matrimonio carnale solemne est. sponsæ cum ad domum sponsi traducunt. tribui dotes idest pecuniam. l. aliud pecunia æstimabile quo sponsus onera matrimonij sustineat. l. certe sponsa deferat aliquid quo facilius et delectabilius sit matrimonium et cuiusmi dos. l. a parentibus. l. consanguineis aut alijs benefactoribus sponsæ tribuit. et interdum ipse sponsus soleat eam dotare in signum tristitiæ benevolentiæ.

Inde q. ad spiritualia nomen dotis translatum est. cum enim ecclesia uno et singulæ aiæ gratia insignitæ appellent a scriptura. sponsæ Xpti D. x. illud Osee sponsabo te mihi in sempiter.

cum viro. perficit. hoc glorie connubium et traddueunt aiā
ad domum sponsi qui est patria celestis, afficiunt ~~afferunt~~ ac
accipiant oportet a Deo parente suo spirituali dotes qua et
sponsus non indigeat quippe qui ditissimus est reddat delectabilius
atque iucundius hoc matrimonium. notat autem S. Tho. in q.
95. citata art. 3. proprie dotes q. et Beat. dona
quas in alijs dotes nuncupant. vt ex dicendis patebit non dicit. cuius
Vt. aiā ita proprie sponsa cum potius constituat hoc. illius Divinus
qui aiarum sponsus est et in art. 4. negat Angelorum dona
appellari dotes q. ipsi non sunt sponsæ. hunc propter naturalem eorum
excellentiam hunc q. dent non diversam a natura Xpti. D.
sponsus v. et sponsa debent esse eiusdem naturæ. —

In explicanda v. harum dotium na. varij sunt Doctores
legi q. ponunt. S. Tho. supra dotes dicta 49. q. 4. Valles.
1. 2. tomo 1. disput. 17. Salas q. 4. art. 1. disput.
3. sect. 1. et alij quos referunt eos breviter quorum
res non petit longam ttm. perstringam q. probabilius et magis
consentaneum mentis S. Tho. iudicavero in 1. 3. sunt earum
dotes scilicet visio, comprehensio, et fruitio vt recte S. Thom.
1. 2. q. 4. art. 3. et nomine dotis ibi non vtat. et in
art. 5. q. 95 de hac. additionum dotes enim debent esse
aliquid proprium Beatitudinis celestis quod in viatoribus non re-
periat. et insuper q. verset. c. sponsum cum quo matrimo-
nium celebrat. nihil autem aliud preter hec tria reperitur
cui ptales conditiones conveniant. —

Deinde et in priori loco ex adductis videat. S. Tho. dotes
constituere, in operatione actuali in posteriori hanc. vbi res tractat
magis ex professo et vsurpat nomen dotis negat in art. 2. esse
operationes sed potius aliquid per modum habitus. l. dispositionis
et hoc 2m. mihi magis probat. imo re vera non est. 1. doctr.
enim in 1. loco q. operationis nomen etiam tribui potest
habui. quippe qui est operatio habitualis. Probat v. rōe. S. Tho.
dotes non esse operationem actualem q. dotes debent distingui
ab ipsa beatitudinis essentia sicut in hunc disting. dos a
matrimonio sed actualis Dei visio est essentia Beatitudinis
et actualis fruitio est quid integrans illam q. non sunt dotes

Dico hic. 1. dotes quae visio nuncupat. esse speciem habitum
luminis gloriæ quo preparat. et expedita reddit. aiā. ad viden-

dum

dum clarè Deum quem in hac vita obscurè cognovit. Et hac
hec dos respondet virtuti fidei 2a3 vo. scilicet comprehen-
sionem esse eundem habitum luminis quatenus mediante illo red-
ditur anima potens ad tendendum Deum presentem et videndum sem-
per illum quem in hac vita desideraverat et speraverat videre
hec dos respondet virtuti spei 3a. denique est fruitionem
scilicet esse ipsum ipsum habitum charitatis quatenus proxime
inclinat et dirigit voluptatem beati ad gaudendum de Deo ut
de summo bono et ultimo fine iam possesso et de desiderium
eius explente atque hec dos respondet virtuti charitatis.

Ex quibus infert 2um. dotes non distingui a 1a. eo quod
sit opperio distincta a visione Dei ut aliqui existimarunt
nam D. Tho. 1a. 2ae. q. 4. art. 3o. ad 3um. compre-
hensio inquit non est aliqua operatio praeter visionem sed quae-
dam habitudo ad finem iam habitum. Solum igitur disting. per diversa
connotata nam 1a. dos est lumen gloriae quatenus [illegible]
per illud dirigit anima ad videndum Deum quem obscure cog-
noverat [illegible] et idem lumen prout dirigit ad ita
[illegible] semper [illegible] possit praesens et possidens tan-
quam aliquid in hac vita concupitum et speratum. Vide
comprehensio [illegible] voluntatis [illegible]
[illegible] in [illegible] et speravit tantam felicitatem
et videtur [illegible] in illo art. 3 ad 2o. addidit comprehen-
sionem [illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] asciunt [illegible]
[illegible] q. [illegible] et [illegible] sequentibus et reliqui [illegible]
[illegible] in [illegible] 4 [illegible] Probat. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] corporale
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cor et caro exultaverunt in deum vivum. Disputatio 2a

Disputatio 3a.

De inpassibilitate corporis beati, et iucundissimo usu omnium sensuum externorum et internorum.

Sectio prima.

Statuitur corpora beatorum ita fore inpassibilia, ut nec corrumpi possint, nec alterationem recipere quae ad corruptionem disponat.

In assertione quae in sectionis titulo continetur ut in re certissima conveniunt omnes theologi in 4o dist. 44 et 49 et S. T. suo praedicto loco, suarez in additionibus 1a 8a art. 1o et lib. 4o contra gentes cap. 86 ubi et ferrara. probatur 1o authoritate scripturae mathaei 25 ibunt iusti in vitam eternam. ubi sermo est de illis post resurrectionem et iudicium generale et proinde de vita eterna seu inmortalitate etiam corporum: apocalipsis 21 absterget deus omnem lachrimam ab oculis eorum, et mors ultra non erit, nec luctus nec clamor nec dolor erit ultra, quia prima abierunt. 1a Corinthiorum 15 seminatur in corruptione, surget in incorruptione. et ad rom. 6. Christus resurgens ex mortuis iam non moritur, mors illi ultra non dominabitur.

2o probatur testimoniis patrum quos non oportebit in speciali referre, omnes enim pro comperto habent corpora beatorum in perpetuum duratura plena felicitate et delitiis, et magis in speciali constabit ex aliis quibus quos in decursu huius tractatus referemus illorum qui de dotibus corporis, unde in simbolo post creditam carnis resurrectionem confitemur eternam vitam, ut intelligamus, non solum animam sed et corpore vivo praeditos fore homines beatos in eternum.

3o probatur ratione quia ad complementum beatitudinis pertinet corpus, ut quod particeps fuit laborum et meritorum, sit particeps et praemii, sed beatitudo futura est eterna, ergo in eternum erit corpori unita

ergo corpus

[illegible]

[illegible] corpora [illegible] in [illegible] ex sua provenientia [illegible]

[illegible] immortalitatem et impassibilitatem, quae opponitur mortalitati [illegible]

[illegible] benedicto [illegible] in [illegible] sensibilis [illegible] et in [illegible]

excludenda [illegible] corporibus in illo statu omnis alteratio [illegible] misera [illegible]

[illegible] aut nocumentum [illegible] afferre possit, [illegible] quod [illegible]

Ex quo infertur [illegible] generationis aut matrimonii [illegible] longe [illegible]

[illegible] a patria [illegible] dictum [illegible]

in resurrectione neque nubent [illegible] sicut angeli [illegible]

in caelo. Et etiam nutritionem et [illegible] cibi et potus [illegible]

in [illegible] concoquat et transfundat, ac tandem in [illegible]

[illegible] fieri non potest sine corruptione cibi et potus, et [illegible]

[illegible] nullo modo [illegible] facile [illegible]

[illegible] et per se certum est, et erit magis [illegible]

[illegible] resurrectionem [illegible]

[illegible] fuit specialis dispensatio ut probaret [illegible]

[illegible] resurrectionis, et ad credendum [illegible]

et conversationem [illegible] in Christi [illegible] notavit author libror

[illegible] comedisse [illegible]

vere cibum [illegible] et [illegible] per [illegible]

[illegible] convertebat in alterum [illegible]

aut alia [illegible] corpore [illegible]

et [illegible] manducare aut

[illegible] impassibilitate [illegible]

[illegible] inviolabili [illegible] indecens [illegible]

[illegible] potestate [illegible] corporibus [illegible]

[illegible] corporibus [illegible]

[illegible]

[illegible] a corporibus [illegible]

[illegible] et postea [illegible]

[illegible] corpora [illegible]

[illegible]

[illegible]

occasionem praeberet. Salas 1.2 q.5 arto 5 tract 2 disp. 16 [illegible] ante finem ipse con
[illegible] temperamentum in corpore beatorum. [illegible] qualitates conservabant ea
[illegible] et [illegible] conservabant et fovebant [illegible]
[illegible] et media [illegible] corporis [illegible] meliorem [illegible]
[illegible] ratione [illegible] et istam actionem [illegible]
[illegible] corpore beatorum temperamentum [illegible] perfectum [illegible] temperamentum
perfectum [illegible] bene temperatum [illegible] perficiet incredibile [illegible]
[illegible] impassibilitatis et impedimentum [illegible] beati.

[illegible] beatis erunt operationes sensuum externorum [illegible] tactus [illegible] percipit qualitates
sensibiles [illegible] cadant nisi organum alteretur recipiendo calorem [illegible]
[illegible] corpora beata alterabuntur ab illis [illegible] percipere [illegible]

[illegible] tamen [illegible] dissert [illegible] certam [illegible]
nullam [illegible] alterationem [illegible] corpore beato [illegible]
producto [illegible] ad productionem [illegible]
[illegible]
[illegible] qualitates [illegible]
[illegible] in [illegible] intellectum [illegible]
[illegible] ad [illegible] tendit [illegible] qualitatem [illegible]
[illegible] in corpore glorioso existens [illegible] contrariis qualitatibus et [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] impassibilitatis [illegible]
[illegible] qualitates producant [illegible] corpori beato [illegible]
[illegible] alteratio [illegible] qualitates [illegible]
[illegible] resurrectione [illegible]
[illegible] gradum [illegible] producit [illegible] resurrectione tribuet
[illegible] temperamentum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] temperamentum [illegible]
[illegible] corpora [illegible] conservabit [illegible]
[illegible] impassibilitatis [illegible] actionem [illegible]
[illegible] corpora beata
[illegible] temperata [illegible]
[illegible] resistentiam [illegible] externa [illegible]
[illegible] recipient [illegible] actionem
[illegible] in eo statu [illegible] actione reali [illegible] organum [illegible]
recipiendo eas qualitates.

Sectio 2a

Sect.° 2.ª

Explicat. Unde nascatur proveniat corpori glorioso immortalitas et impassibilitas

S. Tho. in art. 2.° q. 82. distinguit causam 1. ut efficientem à causa finali impassibilitati, asserat quod forma quae est velut efficiens et dominus quod dicatur B. Scot. 1.ª corpus suum sibi erit illud perfecte subjicit et inde provenit quod nullam mutat.m recipere valeat contrarias dispositioni qua ordinali est 2.° finaliter. et solam negationes, seu privationes vis activae ad 1.as qualitates, quibus ad corrupt. disponeret subiectum. Alij v.° DD. solius recurrunt ad extrinsecam Dei providentiam ex qua provenire putant corp.a beatorum illaesa et impassibilia conservari quatenus Deus denegat concursus requisitos ad actionem 1.as qualitatis et descriptiones compositi, sic Scotus in 4.° dist. 49. q. 13. et duran. dist. 44. q. 4.ª

Dicendum h. e. impassibilit.m et immortalit.m corp.is gloriosi provenire à qualit.e intrinseca corporea, quae ab ag. gla. in corpore derivat. et illi inesset, sic plane sentit S. Tho. 3.ª p. q. 37. art.° 1.° corp.e ubi distinguens 3. modos immortalitatis aliquid inquit dicitur incorruptibile ex p.te forma q.a scilicet in re corruptibili per naturam inesset aliqua disposit.o per quam totaliter à corrupt. prohibet. et hoc dicit incorruptibile 2.m gloriam et infra addit in statu innocentiae n. fuisse hoc. hoc modo immortales q.a in corp.e nullam intrinsecam disposit. habebat. Unde immortalitas provenit, constat quod S. Doctores in corp.e glorioso agnovisse qualit. à qua impassibile reddat. Unde si in loco initio sectionis adducto sensit oppositum quod scilicet scripsit in lib. sententiarum. postea in p.te quae senior sapientior mutavit sent.m adde quod Ferrara Ethij Bomilla 4.° 3.ª gent. c. 86. disserte testat. impassibilit. ee. qualit.a supernalem et S. Tho. explicat et in priori loco citato ut nimirum cum

dicit impassibilitatem esse negationem. Loquatur de impassibilitate formali-
ssime, quatenus affert hoc quod corpus non recipere qualitatem
corruptivam, non vero neget malit. et ex adiuncto impassibilitatem
consistere in positiva qualitate. Unde illa negatio provenit. et
Valen. q. 5a puncto 1. ait non esse 1a D. Tho. impassibilitatem
esse qualitatem id quod ipse etiam docet et pro ea opinione refert
alios duos Thomistas Capreolum scilicet et Paludanum eandem
sequuntur Suarez disput. 48. sect. 2a. Salas adductus sectione
praecedente et probabilem reputat Ochus ubi supra.

Probatur 1o non esse impossibilis qualitas corporea quae formaliter
reddat corpus B. immortale et impassibile et ad maiorem
perfectionem Beatitudinis spectat illam produci a Deo in corpore
glorioso ergo concedendum est in ea consistere dotem impassibi-
litatis. Antecedens quoad priorem partem facile suaderi potest
quia eo ipso quod corpus non possit amittere 1as qualitates
sibi connaturales nec alias contrarias recipere non manet subiectum
morti aut passibilitati quae ab istis qualitatibus provenit ut
constat ex Physica. sed possibilis est qualitas quae inhaerens
corpori formaliter faciat ne qualitates 1as amittat ~~aut~~ contrarias
recipiat ergo. Minor probatur quia intra ordinem naturae dantur
qualitates quae impediunt aliquos effectus causae naturalis op-
pacitas enim obstat quominus luminosum producat lumen
intra corpus opacum, impenetrabilitas impedit actionem
qua unum corpus reddatur intime praesens alteri et durities causa est
ne unum corpus cedat alteri moli. ergo possibilis erit qualitas
supernaturalis quae corpori inhaerens obstet quominus denuo re-
cipiat aut ~~recipiat~~ amittat primas qualitates quae sunt suapte
natura dispositivae ad corruptionem.

Iam vero si eiusmodi qualitas possibilis sit negari non potest
posterior pars antecedentis scilicet ad maiorem perfectionem Beati-
tudinis pertinere ut in corpore glorioso producatur. sic enim corpus
erit intrinsece magis decoratum et perfectionatum. Sic dotes
gloriae aliis tribus quas esse qualitates ostendemus infra.
Confirmatur quia dotes animae sunt aliquid illi intrinsece inhaerens
ut disput. 2a ostendimus ex omnium sententia ergo dotes cor-
poris erunt etiam aliquid intrinsece inhaerens. Adde quod vix
in-

intelligi potest quod Scotus supra secutus est, scilicet praedictas negationes seu privationes sufficere ad dotem impassibilitatis, quoniam enim anima impedire poterit actionem agentis naturalis in corpore, si ex ipsius forma nihil ad illud positivum derivatur, quod formaliter resistat et perfectionem actionis impediat.

Sed obiicit Scotus 1°. vel praedicta qualitas quae reddit corpus gloriosum impassibile est caelestis vel elementalis vel mixta. Primum dici non potest, tum quia neque est lux nec lumen, tum quia corpus humanum non videtur capax qualitatis caelestis. 2um vero et 3um non est, tum quia qualitas elementi aut mixti non potest omnino impedire actiones talis qualitatis, ergo non consistit impassibilitas in aliqua qualitate. Rx. talem qualitatem esse ordinis superni ac proinde nec propriam caelorum nec corporum sublunarium.

Obiicit 2°. vel praedicta qualitas

nihil deest

nihil deest

Obijcies 2°. l. praedicta qualitas e' contraria c. inaequalitas alijs alijs qualitatib9 corporis Sui. l. n'. id. neutrum dici pot. q. Alterã pbat. q.ª si sit incompatibilis n'. deserviet ad impediendam vem actiones. Sed potius erit cã destructionis temperam.ti Si v°. sit compatibilis n'. poterit aliaz actionem pduere q.ª n'. tollit earu contrarietatem. & eo ipso qd. duae 1.ª qualitates contrarietatem Seant posunt mutuo se oppugnare.

Rx. qualitatem illam ee compatibilem alijs id. nihil omnius impedire posse mutuam aliaz actionem q.ª Eo. formalis illius consistit in eo qd. subiectum cui inheret n'. possit amittere 1.as qualitates quas het, nec novas acquirere.

Sed obijcies 3°. p.es corporis Sui. het temperam.ta valde inaequalia vna enim e' valde calida altera valde frigida vna temperate sicca altera humidissima & sic de alijs Eo. n'. pot. dari qualitas illis inherens quae impediat mutuam actiones & destruct.ne patet cõa. q.ª impassibilitas existens in corde calidissimo compatibilis e'. cum illo intenso calore Eq. impassibilitas existens in cerebro frigido n'. impediet quominus in illo recipi possit tam intensus calor quam e'. in corde. Patet cõa. q.ª vtraq. impassibilitas e'. eiusdem rõis. ex quo vlterius concluditr. agens extrinsecum valde calidum posse eo. inducere calorem in cerebrum n'. obstante qualit.e illa impassibilitatis Eq. impassibilitas corporis gloriosi n'. pot. consistere in aliqua qualit.e

Rx. qualit.em illam ee. hetereogeneam & conti. pportionatam p.bus corporis Sui. ita vt in p.e frigida sit quaedam pars impassibilitatis impediens quominus illud temperamentum alteret. in p.e v°. calida sit altera pars impassibilitatis distinctae rõis. quae impediat alterat.r illius temperam.ti Eq.ad Rx. Itaque munus impassibilitat.is e'. omino. impedire actionem 1.as qualitatis & in singulis p.bus corporis het. diversas p.es quae acommodent diversis illaz temperamentis & ea faciant illaesa permanere. —

Petet aliquis vtrum Sic dos impassibilitas sit inaequalis in diversis corp.bus beatorum. Rx cũ S. Thõ. q. 82. art. 2°. Si attendatur cã. efficiens Sui impassibilitatis eam e. gloriam aiae quae in multis Beatis inaequalis e'. Si v° attendatur privatio recipiendi 1.as qualitates eam ee. in oĩbus aequalem q.ª nullus

B. erit qui l. minimas 1. qualitatis actionis patiat.
Si denique loquamur de ipsa positione qualit. quam
l. J. in hoc loco n. explicuit sed alibi ut vidimus. Salus
sup. in fine negat latitudinem intensibilem aut inequalit.
in impassibilit. reperiri quam effectus eius in uis, e. equalis
Si. magis placet qd. dicat sup. in fine ly. ipsa scilicet
istas qualit. e. inequalem ipse pro inequalitate meritorum
sicut st. inequalia pleraque dona beatis scilicet beat.
essentialis qua et. dotis victimas dotis ai. et. alia dotes corporis
ut infra patebit nec obstat argumentis p. contrarij nam idem
effectus formalis pot. provenire a ca. magis aut minus pfecta licet
qualibet impassibilitatis excludat vis alterationes provenien-
tes a 1. qualitatibus illa ly. que e. in corpore hois antiqui
magis illas excludit sicut et. dispositio cuiuslibet corporis
celestis excludat quascumque alterationes corruptivas dispositio
existens in ipso nobiliori pfectior e. et magis illas excludit
Sed. hoijus inde inferri in corpore ss. quorum merita
fuerint equalia fore istas impassibilitatis equales qd. h
difficultas videt nam accidere pot. duos hoies fuisse equalis
menti et. corporis unius suapte na. ee. calidus corpore alterius
et. convenit impassibilitas unius ee. diversa eius ab impassibi-
lit. alterius nam illa que fuerit in corpore calidiori erit in-
compatibilis cum intensa frigiditate cum qua n. pugnat impassi-
bilitas que fuerit in corpore frigidiori. Ex hac obiectione
combina inter impassibilitatis corporis hoi. diversa tempe-
ramenta fore fuam diversitatem malis intra candem ast.
speciem sic ly. dist. compatibilis cum absoluta equalit.
pfectionis qd si aliqua inequalitas foret asserenda sit ea
erit exigua et. facile poterit a Deo compensari confe-
rendo aliud maius premium accidentale illi qui habuit impas-
sibilitatem illius pfectam —

Sect. 3.

Non-

Non obstare impassib. corporis gloriosi iucundissimum usum cuiusque sensuum externorum.

Cum sentire 2r. Dbos sic coram patet, dubitare poterat aliquis an pugnet cum perfectissima corporis gloriosi impassibilit. exercitium sensuum externorum. Et quidem cca visum n. deest dubitandi ro. nam ad eius actus necess. e. recept. specierum visibilium quae ab obis. ad potm. emittant. id autem aliquam immut. affert praesertim cum vehemens sensibile laedat sensum et lux quam ss. vehicit ita intensa sit ut eos [illegible] perstringere et multum laedere possit. Confi. 1o. qa sola lux sine colore n. pot. videri sed in caelesti spatio nulli sunt colores ergo nihil e. qd. videri possit. Confi. 2o. qa Beatorum corpora erunt supra convexum cli empirei ibi autem n. poterunt recipere species visibiles nisi transeant per medium cum ergo nullum ibi sit medium sed vacuum aut inane opportebit a Deo patrari miraculum ut istae species per inane deferant. ad oculos Beator. qd. sine necessit. dictum videt.

Deinde auditus n. videt. exerceri posse qa nullus ibi erit sonitus corporalis. Sic enim n. nisi in aere fieri pot. et in caelo aer n. erit. Confi. qa etsi daremus intra os beati conservari divinitus aliquem aerem, ut in illo fieret vox oporteret dividi aut velut confringi inter dentes linguam et palatum qd. certe in caelo fieri n. pot. qa cum eius sint subtilissimi et Beator. corp. cum illis sino penetrata ut aer ille moveret deberet illos ipsos penetrare aer autem n. sic. [illegible] nec sine miraculo penetrari pot. —

3o. Odoratus nullum ibi fieri pot. odorem nam sic exhal. a corporibus corruptibilib. cum exhalant. in glis autem nulla corrupt. aut corpor. resolut. reperit ergo n. debit. obiectum qd. percipiat.

4o. gustus inditus e. animalib. ad comedendum cibos quibus indiget ad vitam sane corruptibilem nutriendam et conservandam sed in glis n. erit usus ciborum ergo neq. exercitium huius

sensus.

Postremo sensus tactus tributus e. ad percipiendas 1as qualitates ita ut propter sui materialitatem nunquam operari possit nisi subiecto in quo e. alteratio recipiendo 1as qualitates s. corpus gloriosum n. pot. eas recipere, ergo nec exercere sensum tactus

Nihilominus dicendum e. n. obstare impassibilitatem corporis gloriosi quominus usurum sit iucundissime dibus quinque sensibus externis et quidem a corporeis oculis exordiendo certum e. illorum usum futurum in cœlo ut docent S. Tho. q. 82. art. 4. S. Bonav. Ricard. et Scotus quos affert et sequitur Card. dist. 44. q. 4a. et ex recentioribus Valent. q. 5a. Suar. disput. 47. sect. 6a. et Salas in disput. 14. sect. 14. Probat. 1o. auct. Scripturæ et PP. Iob. 19. quem visurus sum ego ipse et n. alius et oculi mei conspecturi sunt. Unde S. Cyprian. hoc auctoritate opera de cardinalibus xph. et operibus in sermone de nativitate et S. Aug. tomo 9. in manuali c. 26. merito notaverunt proprium corporis gloriosi beatitudinem in eo constituendam quod corporeo visu xpti. humanitatem intueantur. eundem oculorum usum asserere docent S. Gregorius 18. moralium c. 27. S. Anselmus lib. de similitudinibus c. 57. et Lauren. Iustinianus de disciplina et perfect. monastice conversationis c. 23.

2o. Probat. ratione nam ubi e. obiectum sufficienter proportionatum visui ibi e. actus illius s. in cœlo erit obiectum sufficienter proportionatum visui beatorum ergo in cœlo erit actus illius. Maior est. cum patent minor probat. nam 1. ibi e. lux qua cœli et illorum incolæ perfruuntur. Deinde ibi e. color corporum beatorum et probabilius putabimus lib. 2o. de cœlo disput. 3a. q. 3. cum Ricard. et Scoto saltem in cœlo quod e. immediatum cœlo empyreo et colorem imo mirabilem colorum varietatem quæ beatorum oculos pascere possit. Denique species intentionales ab ijs obiectis emitti possunt ad oculos quin opus sit transire per aliquod vacuum l. inane, his ergo valde probabile e. corpora beatorum

ita

ita ee. super oes. celos ut q. n. sint sup.a ambeny em
pirei sd. intra supremam, ptes illius ut eq. de xpto D. loquit
doctor S. Thom. tomo 2o opusc. 57. quod refert Bellar-
mino 1o. lib 3o. de xpto D. c. 12. utrumq. id n. ee. 1o ex
eo qd dixit ad Ephes. 3o. ipsum ascendisse super oes. celos ut
impleret oia. hoc eq. qd. si eius super ultimam superficiem
Empirei ut xptus D. ee. docet S. Th. 3o. p. q. 57 art.
4o. posset Deus sua virt. iuvare Bea. ut n. visivum mean
ente intermedio pduceret immediate speciem in oculis nec illius
incommodum e. in eo qd. corpus Beati alterat. media specierum
visibilium recept. nam species n. disponunt ad corruptionem nat.
sedere possunt species quantum. sed. sit utamus ut cor-
pora beatorum nam ut in lib. de aia ostendimus ut nemo
sensibile laedit sensum mediis 1o qualitatibus n. aut. mediis spe-
ciebus corpora aut beatorum sit cum incapacia alterationi [illegible]
ante corruptionem disponunt. ex qq. ps ad 2m rationem dubitandi.

Deinde iam auditus ibi quoq. attinget suam felicitatem percipiendo sonum sensibilem docent aa.
[illegible] s. bonav. apud carthusianum [illegible] ait. [illegible] sanctorum [illegible] 149 exul-
tate sancti in gloria, exultationes dei in gutture eorum ubi de nova beatorum laudibus [illegible]
[illegible] sanctorum [illegible] [illegible] octavo
ob id. dixit Baldad. Suhites ad S. Iob. Deus n. proiciet sim-
plicem nec porriget manum malignis donec impleat risu os tuum
et labia tua iubilo. Ubi S. Greg. lib. 8o moralium c. 31.
Bene inquit os risu implendum dicitur. et labia iubilo qa in illa
aeterna patria cum iustorum mens in exultat. rapit. lingua in cant.
laudis elevat. eandem verit. tenent S. Anselm. et Iustinianus sup.a

2o. Probat. roe. qa cum certum sit in caelesti patria futurum
corpus vibum et gloriosum n. e. ei denegandum qd. ex una pte
e. valde conveniens Sois vivi et iusti et ex altera in magnam ipsius
et Dei glam cedit max. si nullum inde incommodum proveniat.
sed. qd. [illegible] mutuo colloquantur et D. laudes voce sensibili de-
cantent valde conveniens e. Sois vivi et degentis cum aliis quippe
se obstrictum magnis beneficiis videt. rursus qd e. valde gloriosum
Deo et Soi max.e delectabile nullum qq. inde incommodum prove-
nit ergo n. e. Beatis denegandum nemo sane in hoc discursu in-
diget pbat. praeter id qd. addidimus scilicet nullum inde in-
commodum provenire hoc aut. patebit respondendo ad rationem.

Dubitandi in 2°. loco propositam mihi sectionem.

+ varijs

S. omissis + valde dicendi modis ille certe verisimilior est qui supponit cęlum Empyreum esse liquidum et flexibile, ac veluti quendam aerem D. per quem B. incedere possint et illum intra os constringere et articulare vt sonum et cantum edant. Quamdoctrinam late planius audit. et. tom. lib. 2°. de cęlo disput. 3ª. q. 2ª. sic enim sentiunt S. Tho. 2°. dist. 2ª q. 2ª. art. 2°. ad 5ᵐ. dum in 2° loco ponit hunc modum dicendi quasi preferens illum alteri quem prius posuerat. Duran. etiam in 4°. dist. 44 q. 6ª. n°. 15. Ricard. dist. 49. art°. 4°. q. 3ª. ad 7ᵐ et reputat planiude Salas vbi supra. colligitur q. ex eodem S. Tho. 1ª. p. q. 66 art°. 3°. Palacius in 2°. dist. 2ª disp. 1ª. paulo ante finem Medina 1ª. 2ª. q. 3ª. art°. 3°. X. finem et Valent. tomo 1°. disput. 5ª. q. 2ª. puncto 1°. dicentibus cęlum Empyreum esse ita subtile, aut sine lucem non condensatam sed ita perspicuam vt radios non emittat nec a nobis conspici possit.

Accedit ad auctᵐ. eo. nam in 1ᵒ. non repugnat cum incorruptibilit. cęli liquidum esse et flexibile quia cum corrumpant vniones continuantes partes cęli p. quoad extensionem dum confringit. adhuc integra manet illius substa. nam vel est corpus simplex constat sine ma. et fra. et si ex his componat. nunquam auferri poterunt dispositiones illi quovnales quæ manant non sunt. nec diuisio fieri potest quoad extensionem in partes minores minimo nali. et ita nunquam erit vnde corrumpat. etiam minima particula quod satis est ad absolutam incorruptibilitᵐ. nam ma. 1ª est absolute incorruptibilis 2ᵒ. vbi et. hoc quotidie diuidit. quoad extensionem et depende indiuisibilia continuabilia,

Deinde non repugnat hęc flexibilitas cum soliditate cęlorum quam ss. scriptᵃ. indicat Iob. 37. dicens cęlos solidissimos sicut ęre fusos esse. nam non agit ibi nisi de 7. orbibus Planetarum et 8ª. sphęra quę sub aspectus cadunt

et

et in quibus ista soliditas reperiatur. vel potius quod Pineda in eius locum erudite ut solet et late probat nomine caeli ibi significatur caelum aereum seu expansio ista quae ad orbem usque Lunae protenditur et quam non est dubium esse liquidam et flexibilem nihilominus tamen appellatur solidissima sicut etiam appellatur firmamentum genesis 1o nam cum dicitur fiat firmamentum in medio aquarum et dividat aquas ab aquis nomine firmamentum aerea ista expansio significatur. dicitur ergo firma seu solida non quia non sit fluida subtilis et flexibilis sed quia constans et perpetua est. quin in tanta rerum vicissitudine et corruptione deficiat. Unde et eandem rationem potuit longe maiori iure caelum empyreum et liquidum sit appellari solidissimum cum multo magis vere sit perpetuum et indeficiens quam caelum aereum. 3o valde consentaneum est ipsis corporibus Beatorum si caelum illud liquidum esse afferamus nam illi non tantum dicuntur super ipsum caelum quasi pedibus [struck] tangent illius extimam superficiem supremi caeli et sui [?] corpora quasi existant in mari, id namque minus convenit cum natura corporum et cum illorum motu et loco eis debito. de quo in disputatione 5a posito autem quod deus aut certe quam plurimi intra caelum futuri sint certe erunt intra Empyreum quod supremum est. Unde si illud foret densum et non flexibile et liquidum necesse foret Beatos esse cum illo penetratos et tam os quam internas partes corporis esse plenas caelo durissimo nec posse se ipsos movere aut partem sui nisi penetrando novas partes caeli, quae omnia sine necessitate concedentur multo quam facilius intelligitur Empyreum esse liquidum et per illud Beatos incedere posse sicut nunc in terra constituti incedimus per aerem. Unde sicut aerem intra os movendo et articulando formamus voces quae per aerem intermedium diffundit suas species usque ad auditum. perveniunt audiatur sonitus ita in caelo Beati moventes et articulantes intra os illum aerem caelestem seu partes caeli Empyrei formabunt voces quae per ipsum caelum diffundant suas species usque ad auditum aliorum Beatorum ut ita illae voces et caelestia cantica percipiant. quo autem idiomate voces istae et cantus edendi sint in caelo Hat late et erudite Salas ubi supra.

3o. Et S. Bonaventura supra neget odoratum operationem in caelesti patria

Et futuram illam asserunt S. Th. et fere alii sup.ª citati uno cum PP. S. Aug. seu auct. lib. de spu. et aïa tomo 3.º operum illius c. 58. S. Anselm. et S. Cathmarius sup.ª et probat q.ª in 1.º n.º deerit obiectum nempe odor. tum q.ª intra corpus Beati fortasse conservabit. aliquis humor odoriferum tum etiam q.ª ipsa corp.ª gloriosa ut verisimile putat Suar. emittent odores suavissimos neque necesse erit ad illum odorem percipiendum q.º resolvat. praedictus humor aut corp.ª Beatorum ullam corrupt. patiant. Ut enim in sublunaribus id accidere soleat in coelo n.º eveniet sed solum odorifera corp.ª emittent species intentionales quae per coelum empireum diffusa perveniat ad odoratum et sic odor sentiat. Unde patet ad 1.m rat. dubitandi. ———.

4.º idem servata proportione de gustu dicendum e.! Et enim S. Th. magis dubitat addit q. forte gustus futurus sit in actu per immutat. linguae ab aliqua hum. humiditate adiuncta et sub hoc dubio asserit. a nobis probabilit. cum videri Suar. et Henriq. quos affert et sequit. Valq. sup.ª sect. 14 et. 6.ª et. cum eis Aug. Ansel. et Cathmari. sup.ª quamvis enim gustus inditus sit aïali ad comedendum ut vita subsisteret. nihil ominus delectat. illam a cibis provenientem habere gustui aliter. Quare quae illa in terris saepe cadere volueruunt ob Dei amorem debent in glis perficere ad plenius felicit. cum nihil indecens aut minus purum in hoc eluceat facile enim erit Deo intra ora Beatorum aliquid conservare quod gustet. media productione specierum sensibilium absque ulla alia alterat. reali.

Postremo n.! est excludenda tactus operatio ab eo statu felicissimo. eam enim admittunt DD. sup.ª relati etiam S. Bonav. nec n.º S. Ansel. et Cathmari sup.ª Probat. 1.º q.ª Xptus D. post resurrectionem palpari se sinebat ergo et ipse sentiebat et eodem modo poterat alios tangere, 2.º q.ª intra latitudinem obiecti tactus sunt quoque suae sensationes et delectiones suavissimae cur ergo ad plenissimam felicit. n.º erunt in Beatis &c.

Dices n.º posse tactum percipere 1.as qualitates nisi ab illis

rea-

realit. immutet, id. B. n. posunt recipere 2a. qualit. cum sint impassibiles &.

R. Ex dicendis in tit. sequente constabit n. solum à Beatis id. etiam à damnatis posse recipi 2as. qualit. medio sensibilis specierum intentionalium absque ulla alia immut.

Sect. 4a.

In sensib. internis B. futuras esse suas operationes etiam ordinis supernalis. Ubi demum consensione appetitus corporei cum ultissima illorum volunt. &.

Posita doct. sectionis praecedentis n. videt. negari posse in sensib. internis qui excellentiores sunt quam externi futuros etiam esse suos actus et quidem suos cuius operabit. quia cum actus commutari solet operationes sensuum externorum imaginatiba quae illa potest versari c. sba. sensuum externorum etiam in absentia estimatiba quae proponet obiectum appetitui corporeo ut illud amplectat. vel respuat in patria enim n. carebit appetitus actib. suis n. quidem tristibus aut turpis voluntatis id. caelestium consolationes quas ex volunt. derivant. in corpus, quis enim neget multo melius dicendum in caelo quod Regius saltem psal. 83 cecinit adhuc in terra constitutus cor meum et caro mea exultaverunt in Deum vivum ubi S. Aug. nomine carnis significari docet sensus quanimus medio instrumento vel appetitu corporeo delectat. Unde Theod. ibidem n. mo. inquit aia. letat. id. etiam corpus letitiae particeps sit

In theor. de sensib. tit. 2o. disput. 3a. ex professo ostendimus in aestimatiba et appetitu corporeo etiam in hac vita esse aliquos sensus supernales c. sba. sensibilia proportionata illis quas attingunt intellectus et voluntas cum supernalit. operant et idem potiori iure dicendum e de eisdem in caelo constitutis cum enim intellectus medià scientia infusa cognoscat plura sba. supernalia poterit aestimatiba percipere aliqua sba. sensibilia ita illis proportio-

natu. Vt actus quib; ad illa tendat sint supernales et similiter appetitus supernali motu feret. ad obiect. sensibilia proportionata illis quos voluntas supernali amore et gaudio prosequet.

(Denique appetitus divino subditus erit rationi et recte voluntati quia nihil erit in eo statu non pacificum ad cuius subiectionem infundet Deus illi qualitatem supernalem ratione cuius non possit appetitus in actum prodire nisi ex consensu rationis. Hanc vero qualitatem esse possibilem satis ostendimus in tractatu de actibus huius tit. 2°. disput. ultima sect. 3ª. et nulli statui est magis consentanea quam Beatifico Unde in illo non defutura credendum est.

Disput.º 4ª

De subtilit.e quae est 2ª dos corporis gloriosi.

Sect.º 1ª

Statuit. corpus gloriosum posse penetrari et reddi intime praesens corporibus non gloriosis.

Communis et certa Doctorum sententia est in 4°. dist. 44. aut 4ª posse quodcunque corpus gloriosum penetrari et reddi intime praesens cuicunque alteri non glorioso Et enim durandus dist. 44. quaest. 6ª reputaverit id esse divino impossibile et Paludanus in q. 3ª n. 35. visum fuerit idem esse probabile a religiosis hoc merito reiicit. praesertim quod leoi ponunt. S. Tho. in Hac q. 83. art.º 3°. Sotus dist. 49 quaest. 4ª art.º 6°. Suar. disp. 48. sect. 5. Salas supra sect. 15. et 19. et alii quos affert et sequitur. Carthus. dist. 44. q. 5ª.

Probat. 1° auct. Apostoli 1ª ad Corinth. 15. seminat. corpus animale surget corpus spirituale quod a gravissimis PP. ita intelligit. ut corpus gloriosum hanc rem spiritualium proprietates Scholastici sit quod nimirum sicut spiritui non obstat corpus quominus per illud transeat et intra illud sit ita nec obstet corpori

glo-

glorificato. Unde S. Epifan. Heresi 64. Dominus inquit, resurrexit ex mortuis n. aliud corpus suscitans sd. ipsum qd. erat in spualem. subtilitem transmutans et spuale totum conveniens ingressus per fores conclusas Ea. et S. Damasc. lib. 4o. fidei c. 28. ait per corpus spuale significari subtile, quale post ressurrectionem corpus Dni. erat cus per Ianuas clausas transivit S. etz. Amb. in cap. 24. Luc. dixit per ressurgentis corporis qualitatem xphum. D. clausa penetrasse et S. Iustinianus lib. de pfect. monastice comversationis c. 23. Coro inquit spualis efficiet. et liberam ingrediendi et egrediendi ubique recipiet facultatem. —

2o. Probat. roe qa. possibile e. duo corpa. quanta simul ee. in eodem loco ergo. ea perfectio concedenda e. corpori glorioso. Ans. patet tum qa. nulla adducitur implicato. ut ostendet sahm tum etz. qa. duo itaria intensa possunt. constitui a Deo in eodem subo. n. e. autz. magis dificile duo corpora quanta constitui in eodem loco. coa. vo. Probat. tum qa. in xpto. D. qui exemplar fuit ressurrectionis nostrae et pryscripti electoris. ea pfectio eluxit nam et Virginis clausus egressus e. in nostri nativitate. eo n. aperto et sepulchrum in die ressurrectionis, et cenaculum ianuis clausis nec plurimalitr. eludi possunt. ista expla. ut apud Suar. videri pot. tum etz. qa. ois. clesti ascensui SS. celos qui praeter Empireum ss. densissimi et durissimi n. e. autz. credibile rumpendos ee. aut dividendos .1. alio miraculo prystandum ut ad celum Empireum eosdem operi celis n. pertransitis debuit ergo. vim penetrandi illos sicut et. fuit. xphus Dnus. qui penetravit celos ut loquitur. Paul. in Epista. ad Hebreos.

Dixi autz hanc facultatem penetrandi n. extendi nisi ad corpora n. gloriosa qa. n. pot. unus B. reddi alteri intime prysens ut cum S. Tho. supra. sentiunt plerique tum qa. id minus decens videret. ad pfectionem eius status gloriae pertinet ut fuerit dicto. Coris tum qa. si unum corpus gloriosum posset reddi intime prysens alteri glorioso possent pe. eiusdem corporis se imbricem penetrare et ita ois. redigerent ad minimam aliquam extensionem qd. certe foret aliud

rebus miraculis absque ulla necessitate naturas corporum sine debita extensione non potest naturaliter conservari. Itaque licet supernaturaliter non implicet penetratio duorum corporum gloriosorum sicut et partium eiusdem rei, tamen ipsa id non potuit evenire.

Sed Durand. pro sua sententia argumentatur. 1° impossibile est partes eiusdem quantitatis esse in eodem loco cum de ratione illius sit extensio et constitutio partium in diversis spatiis ergo etiam erit impossibile duo corpora quanta esse in eodem loco cum sit eadem omnino ratio.

Respondeo negando antecedens loquendo non de quantitate quae est extensio localis quam solum videtur admovisse Durand. sed de illa quae est ratione substantiae accidens. Haec enim licet dicat partes non petit essentialiter illas esse actu in diversis locis imo licet sermo sit de partibus extensionis localis ratione ostendimus in Logica cap. de quant. ut tota extensio localis unius ulnae verbi gratia non possit reddigi ad punctum quia ratione non esset extensio localis posset tamen medietatem illius effici intime praesentem alteri medietati et sic de aliis, et eodem modo [illegible] corpus extensum [illegible] alteri extensionem [illegible].

Argumentatur 2° [illegible] successivi non possunt esse simul duratione, et necessario [illegible] durat post [illegible] permanentes non possunt [illegible] una [illegible] existet post [illegible] alter eodem modo duo corpora quanta poterunt esse simul [illegible] successivum esse [illegible] et hoc non potest [illegible] ita producit ut coexisterent eidem durationi [illegible] successivum posse divinitus reproduci, ac proinde [illegible] potest modo reddire et durare simul cum ea quae hodie elapsa est alterum vero esse ens successibus accidens ut calorem cum producit et destruit successive et huius partes certum est esse posse omnino et produci simul saltem supernaturaliter sic ergo servata proportione dicendum est extensiones locales esse quantitates permanentes quae necessario essentialiter partes in diversis locis et ita non posse illas non. [illegible] ac proinde nec in puncto constitui possunt tamen quaelibet duas partes ac proinde quaelibet duo corpora extensa penetrari seu coexistere eidem loco. quantitatem vero quae est substantiae aut accidentis non essentialiter

ex=

extensas eē. 2ⁿ. locum ꝗ. ideo diuinitus posse quanlibet quantitᵐ. eē. intra locum alterius et. deꝗ. eius pᵗᵉˢ mutuo penetrari atque ad minimum redigi.

Objicies 3º. impossibile e. manere impenetrabilitᵐ. et. n. manere formalem. effᵐ. illius qui e. actualis incompossibilitas duorum corporum quantorum in eodem loco sd. impenetrabilitas manet in corpᵉ. glorioso ergo. impossibile e. n. manere illum effᵐ. formalem illius ergo. impossibile e. corpus gloriosum penetrari. Maior e. utraque. coa. videntᵉ. evidens. Minor patet q. impenetrabilitas e. idem realitᵉ. cum quantᵉ. ac proinde inseparabilis ab illa sd. in corpᵉ. glorioso manet quantitas ergo.

Rx. effᵐ. formalem. impenetrabilitatis eē. incompossibilitᵐ. duorum corporum in eodem loco quatenus provenientem ab agente nalⁱ. n. vº quatenus ab agente supernali. et. ita in corpᵉ. glorioso manet. qd. nalitᵉ n. possit cum alio penetrari et possit supernalitᵉ. et. id tantum nos concedimus in hac sectᵉ. et. declarauit. amplius in sequente.

Sectᵒ. 2ᵃ.

An qd corpus gloriosum eē. possit intime præsens alijs corpᵇᵘˢ proveniat ab aliqua qualitᵉ. illi inhærente.

Certum e. hanc intimam præsentiam provenire posse à Deo ut agente super. qui medio influxu ordinis supernalis producat in corpᵉ. glorioso aliqd. ubi quo. cuius efficax. intime præsens alijs corpᵇᵘˢ et. cum in mā. de sacramentis in genere ostenderimus posse creaturam media potᵃ. obedientiali actiua sibi identificata et. formaliᵗ. tantum supernali. eleuari à Deo ad producendos effectus qui contradictᵐ. n. involvunt. cons. dicendum e. in corpᵉ. glorioso eē. potam. obedientialem qua potᵗ. ut instrumentum Dei efficere prædictam præsentiam.

Solum ꝗ. superest grauis difficultas utrum in corpore glorioso sit aliqua supernalis. qualitas realitᵉ distincta et. illi inhærens qua se ipsum reddere possit intime præsens

corp.ᵒ n. gloriosis seu illa penetrare posse asserentes amplectuntur S. Bonav. in 4. dist. 49 art. penultimo quaest. 2ª. Salas ubi supra sect. 19. et probabilem reputant Ricard. dist. 44. art. 4. quaest. 5. et Palacios disput. 3ª. c. 6ª. et 7ª. Probatur quia in 1ⁱⁱ ea qualitas possibilis cum nulla in eius productione cernatur implicatio. Conf. 1º quia potentia obedientialis activa est multo imperfectior quam foret praedicta qualitas, sed mediante hac potentia obedientiali potest unum corpus effici intime praesens alteri ergo possibilis erit qualitas entitatis supernaturalis quae idem efficiat. Conf. 2º quia possibilis est qualitas supernaturalis ad patranda miracula ut in materia de incarnatione tertium. quod probatum est ergo possibilis etiam est ad praedictam penetrationem. patet cons. quia alia sunt multo maiora miracula quam ista. restituere enim visum caeco et suscitare mortuum est quaestionis difficilius sed haec praestari possunt media qualitate supernaturali ergo et penetratio.

Deinde vero si possibilis sit ea qualitas re ipsa concedendam esse corporibus gloriosis suadent 1º verba S. Ambr. et S. Iustinian adducta in sect. praecedenti 2º quod subtilitas, quae est 2ª dos corporis gloriosi consistit in hac virtute penetrandi sed dos est qualitas ergo. 3º quod id pertineat ad maiorem perfectionem corporis Beati.

Dicendum tamen est virtutem penetrandi quam habet corpus gloriosum non posse consistere in aliqua supernaturali qualitate ipsi inhaerente. sic S. Thomas in hac quaest. 83. art. 2º et 3ª parte quaest. 54 art. 1º ad 1ᵐ et magis clare quaest. 57. art. 4. ad 3ᵐ corpus inquit Christi caelos ascendentis potest esse cum alio corpore in eodem loco non ex proprietate corporis sed per virtutem Divinam assistentis et hoc operantem cum S. Thoma sentiunt Scotus in 4. dist. 49. quaest. 16. Ricar. art. 4. quaest. 5ª. Mairo quaest. 4. quaest. 20. Sotus quaest. 4ª. art. 6. Duran. dist. 44. quaest. 5. Paludan. quaest. 7ª. Caiet. quaest. 5ª in 1ᵐ. Palacios supra suam disput. 40. sect. 5ª. et Valen. quaest. 5ª. puncto 1º.

Probatur 1º ratione S. Thomae illud quod non aufert a corpore glorioso causam formalem impenetrabilitatis non potest reddere corpus penetrabile sed nulla qualitas inhaerens corpori glorioso auferret ab

illo

illo casu formalis impenetrabilitas ergo non potest reddere illud penetra-
bile. Ergo impossibilis est eiusmodi qualitas. Maior patet quia dum manet
causa formalis perseverat effectus formalis illius. Unde quidquid non
aufert a corpore causam formalem impenetrabilitatis relinquit illud im-
penetrabile. Sic enim est effectus formalis impenetrabilitatis. Minor
probatur quia nulla eiusmodi qualitas aufert quantitatem cui realiter identi-
ficatur impenetrabilitas ut effectus omnino inseparabilis. Si enim au-
ferret quantitatem eo ipso corpus gloriosum maneret sine propria dis-
positione et periret propter quam ergo ea qualitas recipienda esset
in quantitate sicut alia accidentia corporea ergo non auferret sed potius
exigeret quantitatem.

Hic sane ratio si intelligatur de qualitate quae in genere causae efficientis
potens sit penetrare corpus gloriosum cum altero corpore inefficax
videtur. Nam dici facile potest impenetrabilitatem corporis gloriosi tam
in eo tantum consistere quod nequeat virtute agentis naturalis ef-
fici intime praesens alteri et ita dum ea manet in corpore non
posse naturaliter penetrari. Unde ut in corpore glorioso constitueret
qualitas supernaturalis quae efficeret intimam praesentiam illius cum
altero corpore non esset necesse destrui quantitatem aut impenetra-
bilitatem quia naturalis impossibilitas penetrationis non excludit penetrationem
provenientem ab agente ~~reali~~ supernaturali sicut non excludit illam quae
proveniret a Deo ut a causa efficiente per se ipsum vel per potentiam o-
bedientialem corporis gloriosi ut initio sectionis dictum est. At vero
si accipiatur ratio de qualitate quae formaliter per se ipsam redderet
corpus penetrabile non videtur intelligi posse quomodo ea hunc effectum
praestaret nisi destruendo quantitatem a qua provenit impenetrabilitas
et in hoc sensu usurpas hanc rationem. Et ideo vere enim impo-
ssibilis est qualitas quae in genere solius causae formalis reddat corpus pe-
netrabile nisi excludat quantitatem. Id nulla eiusmodi qualitas potest
excludere quantitatem ut probavimus ergo ~~nulla~~ eiusmodi qualitas est
impossibilis.

Sed quoniam S. Doctor in locis citatis absolute negat pene-
trationem corporis gloriosi provenire ab aliqua virtute seu qualitate
inhaerente, probandum ulterius est impossibilem esse qualitatem a
qua proveniat penetrabilitas corporis gloriosi etiam in genere causae effi-
cientis. 2° ergo probatur assertio. Impossibilis est qualitas supernaturalis
quae reddere possit corpus gloriosum intime praesens alteri glo-
rioso ergo impossibilis est qualitas qua corpus gloriosum pene-

trare possit alia etiam non gloriosa. Ans. probatur quia si corpus gloriosum potest reddi intime praesens alteri glorioso virtute alicuius qualitatis etiam poterunt partes eiusdem corporis gloriosi reddi sibi mutuo praesentes virtute eiusdem qualitatis cum sit eadem omnino ratio. Hoc autem est plane impossibile quia sic reddi posset corpus gloriosum virtute qualitatis sibi inhaerentis ad punctum aut certe ad extensionem minorem et minorem sine termino quod potius in eius destructionem cederet, quam imperfectionem. Corpus enim suapte natura petit determinatam extensionem et distantiam partium et sine illa non potest consistere nisi Deus actione supernaturali conservet illud sicut conservat corpus Christi Domini in eucharistia. Cum qualitas praedicta non detur ad conservandum corpus sed ad penetrandum si virtute illius possent partes corporis gloriosi se mutuo penetrare posset convenienter ab illa destrui et ita non deserviret ad corporis perfectionem sed ad destructionem quod certe est contra naturam illius qualitatis et contra finem propter quem asseritur a Doctoribus contrariae sententiae.

Consequentia vero argumenti immediate propositi probatur quia non magis resistit corpus gloriosum corpori glorioso quam non gloriosum, ergo si istud potest penetrari a corpore glorioso potest etiam penetrari gloriosum. Ans. probatur quia si ob aliquam rationem magis resisteret maxime quia habet similem qualitatem sed hoc non obstat ergo. Minor probatur quia ista qualitas inhaerens corpori habet pro effectu formali reddere corpus Beati potentem penetrare alia corpora ergo ipsa non potest impedire quominus corpus gloriosum penetretur ab alio.

Dices rationem ob quam penetrari non potest corpus gloriosum ab altero glorioso esse quia Deus sua providentia id non permittit quia minus decens est. Sed contra, quia saltem ex natura rei erit possibile virtute praedictae qualitatis et consequenter ex natura rei possent partes eiusdem corporis gloriosi se mutuo penetrari quod tamen ostendimus esse impossibile.

Confirmatur quia si possibilis esset qualitas qua corpus gloriosum reddi posset intime praesens non glorioso eo ipso quod Deus illam poneret in una medietate eiusdem corporis et non in altera possent utique duae medietates mutuo penetrari et deinde si in altera huius medietatis partes poneret et non in altera possent ulterius utique duae medietates penetrari et sic reddi posset corpus ad extensionem minorem minima, quod ostendimus esse impossibile et eodem modo si in sola pupilla oculi hominis viatoris constitueret Deus praedictam qualitatem posset pupilla cum reliquis partibus corporis ... perimi illam ... certe ... ... insitum ... nisi ad nova miracula confugiat, ... qualitas praedicta fieri cor-

corpore glorioso sive in quo omnes alios [illegible] [illegible]
conferam ut disparer ea eodem ... pam obedit [illegible]
[illegible] conformatione possit illam elevare addendo simul contemperam l' suspendendo in ipsa

† ad penetrandum alia corp.ª etiam gloriosa et p.ᵗ eiusdem corporis ostensum incommoda ... ex quo provenirent incommoda allata sup.ª. Ad 2.ᵃᵐ confir. ipso vero argumento, at v. illa R. ratio redditam esse à nobis speciales rationes ob quas ista qualitas ... qualitas sit impossibilis potius quam alia ad penetrandum alia mi- raculose.

sterna proportionata possit dicere ... illi qua deberet convenire ... pro libito uteretur ad penetrandum alia corpora †

Ad probationes vero quibus contendebatur re ipsa dari eiusmodi qua- litatem constat ex dictis, nam si impossibilis est non erit producta vi speciali. V.º ad 1.ᵃᵐ dico testimonijs illis PP. solum significari potentiam obedientialem ipsius corporis gloriosi quae qualitas est gratis distincta qua mediante elevatur à Deo ut penetrare possit alia corp.ª non gloriosa. Ad 2.ᵃᵐ R. neg.ᵈᵒ ant. ut dicetur sta- tim ad 3.ᵘᵐ id quod est impossibile non potest pertinere ad maiorem perfectionem.

Sectio 3.ª

Explicatur in quo consistat subtilitas corporis gloriosi.

Dico 1.º Dos subtilitatis non consistit in ea virtute qua corpus gloriosum potest reddi intime praesens alteri corp. non glorioso sic sentit Maior post scholas cum S. Tho. ut patebit ex addicendis in sequenti assert.ᵉ. Et 3.ª obtinent S. Bonav. in 4.º dist. 49. art.º penultimo q.ᵉ 2.ª Scotus q.ᵉ 16. Mai. q.ᵉ 20. Suar. disp.ᵉ 48. sect.ᵉ 5.ª et alij recentiores. probatur assert.º quia dotes corporis gloriosi consistunt in qualitatibus in- trinsece inhaerentibus et decorantibus illud sed virtus qua corpus gloriosum potest reddi intime praesens corp. non glorioso non est qua- litas intrinsece inhaerens et decorans illud ergo dos subtilitatis non consistit in hac virtute. Minor constat ex praecedente sect.ᵉ maior probatur 1.º quia impassibilitas est qualitas superaddita ut explicuimus in disput.ᵉ 3.ª agilitas etiam atque claritas ut infra patebit ergo idem dicendum de subtilitate. ut ita inter has dotes servetur optima proportio 2.º quia gloria corporis quae in his dotibus potissimum con- sistit derivatur ab animae gloria. Si autem subtilitas non foret quali- tas superaddita non derivaretur proprie ab animae gloria. praeterea

cui hic derivat. Phisica sit ut constat ex 1a. disput. 3.
qa. n. minus pertinent ad ornatum et decorem Beati
dotes quam aureolae, sed hoc n. aliquid superadditum ut
patebit disput. ultima ergo et dotes corporis. 4a. q. aiae.
dotes sunt quippiam reale superadditum aiae ut patet ex disp.
2a. ergo dotes corp. erunt aliquid superadditum corp.

Dico 2o. Dos subtilitatis consistit in qualit. reali
inherente corp. Beati per quam reddat. plene et perfecte
subditum spiritui sive aiae. sic S. Tho. in q. 83. art. 1o et lib.
4o. 3a. gentes c. 86 ubi Ferrar. Ricard. et Durand.
Paludan. Sotus, Caiet. et Valent. adducti in precedenti sect.
et Vigerius in institutionib. Tholius c. 14. probat. et
explicat. simul assert. etenim dotes subtilitatis decorandum
esse corpus Beati colligunt PP. et Theol. ex illis verbis
apli. 1a ad Corinth. 15. seminat. corpus aiale surget
corpus spuale ergo in illo consistet ista dos quod carnem
nostram reddiderit in spuale. et distinxerit ab eo hoc cuius
in hac vita mortali dicebat. corpus aiale? certum autem
in 1is e. carnem n. futuram spiratalem quasi convertenda
sit in substant. spualem. sic enim iam n. maneret
corpus in glā. imo nec homo qui essentialit. corporeus e. deinde
certum e. n. futuram spualem quasi efficiat. subtilis
et rarissima sicut aer id enim pugnat cum ra corporis
solidi quale e. humanum qd. hoc carnem et ossa sicut
fuisse corpus Xpti constat ex testimonio ipsius qui post glo-
riosam resurrectionem discipulos confirmabat dicens palpate
et videte qa. spus carnem et ossa n. habet sicut me
videtis habere. eatenus ergo caro beati erit spualis quatenus
spiritui plene subijciet. ut perinde spus dominet. carni
ac si caro n. esset. quis eius corrumpit. abstabat etiam.

Declarat. hoc amplius expendendo 1as. pa. sent. apli.
scilicet *seminat. corpus aiale*. etenim corpus nostrum in
hac vita propterea dicit. et e. aiale qa. internis et
ex-

externis sensibus atque appetitui corporeo impedit spiritus quo-
minus liberè et expeditus sit in suis spiritualibus operationibus
nam imaginationem et nolentem animam rapit ad considerandam
sensibilia appetitus corporeus movet passionibus suis praeve-
niendo rationem. et eam alliciendo ad delectabilia et illicita: et
sensus externi ita operantur ut cum anima illorum actiones attendit minus
expedita et interdum fere omnino impedita sit ut spirituales actus intellectus
et voluntatis circa spiritualia et Deum eliciat, cum ergo spiritualis seu subtilitas
corporis gloriosi sit illa quae opponitur huic animalitati dicendum est dotem
subtilitatis consistere in qualitate ordinis supernaturalis. quae corpori ingrediens
auferat impedimenta praedicta idest imaginationem et appetitum ita cohibeat
ut nihil illa cogitare et nihil iste appetere valeat nisi ex consensu
rationis. sensus vero externos ita corroboret ut cum illorum actus eliciunt
nullo impedimento sint spiritualibus operationibus quemadmodum enim cum
organa sensuum sunt perfecta, et adest copia spirituum vitalium
facile et pene sine impedimento alias actiones internas exer-
centur actus externi sic cum accedit qualitas illa seu subtilitas
poterit anima sensus suos exercere absque ullo spiritualium actionum
impedimento. —

Sed obijcies 1. ad corporis animalis operationes etiam pertinere nutritionem
generationem et defatigationes in ambulando ergo. ad dotes subtilitatis
quae reddit corpus spirituale pertinet etiam illas per quod haec omnia au-
ferantur. Unde S. Ambr. in cap. 15. prioris ad Corinthios. animale
inquit corpus est, dum cibis sustentatur. spirituale autem cum nihil horum
indigebit, idem docent S. Tho. in Sent. 6a in fine, et 3a parte
quaestio 54. art. 3. ad 3um. et S. Damascen. lib. 4. fidei c. 28.
quod vero dicitur non posse haec auferri per dotem subtilitatis patet quia
nutritio et generatio auferuntur a dote impassibilitatis de qua supra
defatigatio vero in ambulando aufertur ab agilitate de qua in disputatione
sequente. —

Respondeo. praedictas operationes posse considerari dupliciter. uno modo
quatenus in corpori damnum et corruptionem afferunt et hoc modo dos
impassibilitatis aufert nutritionem et generationem impediendo actiones
primarum qualitatum et dos agilitatis aufert defatigationes confe-
rendo vim effectricem motus quantumcumque velimus altero modo
quatenus impedimentum esse solent animae quominus expedita sit
ab operatione spirituali et hoc modo. Praedicati recte tiunt ad

dotem subtilitatis pertinere eam specialiter tribuere corpori ut cibis non indigeat nec generationi inserviat nec deambulando defatiget. Itaque effectus formalis subtilitatis est ita roborare corpus ut licet posset manducare, et semen intra corpus elaborare (quod tamen non erit in caelo) et velocissime ambulare, id nihil omnino non auferret debitam attentionem animae ad opera interna sicut in illo qui temperatissime combinit calorem vitalem licet intensissimum non impediunt operationes interiores quod sumptus sequunt ex quo patet dotem subtilitatis non esse unam indivisibilem qualitatem sed complexum aliquas aut saltem unam heterogeneam quae subiectam perfectam subiectionem corporis efficiunt tam in illis quae ad sensus internos et externos quam in aliis quae ad alias facultates in hac obiectione propositas pertinet.

Obijcies 2°. illud appellatur corpus subtile quod facile penetrat alia et in spiritalibus ille intellectus dicitur subtilis qui abstrusas difficultates facile expedit et quasi intime penetrat ergo subtilitas corporis gloriosi consistet in potentia penetrandi alia corpora et non in vitu speciali declarata.

Confirmatur quia S. Tho. 3a parte q. 45 art. 1. ad 3m. ait cum Xptus D. de clauso virginis utero exibit attendisse mihi videtur dotis subtilitatis sentit quod vis penetrandi pertinere ad hanc dotem subtilitatis. Respondeo licet ea sit una acceptio subtilitatis non minus propriam esse alteram in qua a DD. nostris sententia usurpatur nomen subtilitatis scilicet prout significat rem quae facile subditur operi seu formae sub qua est. proprium enim est rei subtilis alteri facile adaptari et sane cum anima potest spiritalis recte appellari subtilis illud ergo merito subtilitas appellavit quo mediante corpus illi plene subijcitur et omnino accommodatur: tam vero attendimus cur virtus penetrandi alia corpora non pertineat ad dotem subtilitatis. Ad confirmationem Respondeo praeter mentem S. Thomas non posse dubitari si testimonia superiora relata legantur in sic ut quod in obiectione affert obiter locutus est et solum dicit illud esse indicium dotis subtilitatis quae scilicet ad illam potest aliquo modo revocari, quatenus denotat perfectam subiectionem corporis ad animam.

Disput. 5a

Vm.

In quo consistat dos agilitatis ubi de motu et loco corporis Beati

Sectio 1a.

Declaratur huius dotis natura

Dico 1o. corpori Beatorum debitam virtutem + promptè quo possit expeditè se moveat ad imperium voluntatis. Sic S. Thomas in q. 84. et seq. Scholastici in 4o. dist. 44. et 49. Probatur 1o. auct. Scrip. et PP. Isaiae 40 qui sperant in Domino mutabunt fortitudinem assument pennas sicut aquilae current et non laborabunt, ambulabunt et non deficient. Quod de statu Beatitudinis explicant gravissimi PP.a S. Aug. tomo 2o. epistola 79 et S. Hilarius ~~ex~~ qui in id psal. 138. si sumpsero pennas meas diluculo meminit inquit et alibi dicens eas de quibus indefessa eas gubernat. Haec pennigerabunt tanquam aquilae naturam evolandi in gloriam in resurrectione demum sumpturi. apostolus etiam 1a. ad Cor. 15. seminatur inquit corpus in infirmitate, surget in virtute. ex his enim verbis colligunt DD. dotem agilitatis et multi eius boni interpretes idem colligerunt ex illo sapientiae 3. fulgebunt iusti et tanquam scintillae in arundineto discurrent, quanquam locus in eum locum non multas sane explicationes probat. Denique agilitatem istam docere testantur S. Bern. sermone 4o. in festo omnium SS. S. Anselm. lib. de similitudinibus c. 48. et 51. et S. Laurent. Iustinian. lib. de perfect. monastica conversationis c. 23. —

2o. Probatur ratione S. Thom. in art. 1. quia corpus in statu glorioso debet esse plenissimum subditum animae, nemo enim dubitare potest id pertinere ad complementum Beatitudinis et illius felicissimae pacis in qua omnia inferiora oportet esse subdita superioribus, sed unum ex iis in quibus elucet illa subiectio est motus seu exercitium membrorum corporis, ergo corpus debet in illis esse plenissime subditum animae. Ac proinde expeditum ut ad imperium illius moveat, ergo debet dari virtus aliqua a qua ea expeditio proveniat et haec est dos agilitatis. ut magis in sequentibus declarabimus.

Dico 2o. Virtus haec est qualitas corporea ordinis supernaturalis

+ promptè

et corp. viator indueret ut mediante illa [illegible] [illegible]
re se ipsum salutem in ordine ad locum et quia [illegible] et qua-
litatem inserentem corp.i ac proinde corporeum et a [illegible]
nequeunt plane aspicere S. Tho. tum in toto [illegible] dicens in [illegible]
esse aliquam perfectionem fluentem [illegible] glorificata [illegible] quas
habile reddit ad predictum motum [illegible] 3.o [illegible]
3.o corp. vero ait assumptum Xpho D. in [illegible] fuisse [illegible]
glorificatum ex animi redundantia glorificat. corp.) . Consentiunt
Ferrar. 4.o 2.a gent. c. 86. Valent. in q. 5.a citata et Suar.
disput. 48. sect. 4.a. cum S. Bonav. Ricard. et Paludan.
Probat. breviter 1.o q.a aliud n. esse dos corporis X. dicta in
sect. ultima disput. precedentis. 2.o q.a facultas que mo-
bet. corp. motu progressivo et virtutes quibus elem.ta sursum
et deorsum movent. sunt qualit. corporis corp. inherentes q. idem
dicat. de agilit. — — ——

Deinde qualit. hanc esse ordinis supernaturalis probat. 1.o q.a
ad imperium voluntatis movere poterit corp. q. [illegible] ad quemcum-
locum sive motu progressivo sive motu simili illi quo corp.a
simplicia movent. 2.m se tota sursum aut deorsum. [illegible] enim
hoc 2.m neget Duran. dist. 44. q. 7. ut fictitium et ino-
pinabile verissimum tamen est. tum q.a nulla in eo asserendo oc-
currit difficultas tum etiam q.a Xpus D. utrumque genus motus
exercuit post resurrectionem nam et ad discipulos ingrediens
et ab illis recedens progrediebat. et cum coelos ascendit totus
uno quasi impetu movebat. ut satis indicant illa verba Luc.
ultimo recessit ab eis et ferebat. in coelum et Actor. 1.o
hec cum dixisset elevatus e.t tum denique q.a cum B. illos
ascenderint nullus alius motus convenient excogitari potest.

2.o probat. esse supernaturalem illam qualit.m q.a n. obstante
gravit. corporis movebit illud sursum sive quidem et pertransiendo
medium sed tamen motu quantumlibet veloci tum q.o id pertinet
ad plenissimam subiectionem corporis ad animam. tum q.a id SS.
PP. asserant. Bernar. sermone 4.o de verbis [illegible]. tanta in quo
futura e corporis agilitas [illegible] ut possint si velint absque ul-
la mora seu difficult. spiritum quoque cogitationum sublimium

sequi

sequi ad viam. Vel aut. Anselmus in illo c. 51. ait B.
futuros tam celeres quam Angelos qui aut. celerius
et celerius moveri possunt. Et Laur. sup. dixit B.
tanta agilitate fore praeditos ut in momento movere valeat
3° probat. 2a agilitas non solum est qualitas ad
efficiendum motum localem corporis gloriosi sed alias etiam
operationes sensuum internorum et externorum. Ut diserte testatur
S. Thom. art. 1. ad 3. Quem sequit. Ferrar. sup. ma-
nifestum enim videtur non posse qualitatem naturalis ordinis concurrere
ad tot tam diversas operationes.

Et si dicat aliquis sine necess. fingi istum corporis agi-
litatis ad praedictas operationes, praesertim cum propter illas asse-
rat dos subtilitatis. Resp. id non esse fictum sed rationi consen-
taneum. Sicut enim ex eo quod corpus perfecte subditur animae ne-
state infert. constituendum esse in illo virtutem supernaturalem
qua efficiat motum localem eius illum ad quem sine potentiis
progressivis naturalibus ... sic inbeant velocius et indefatigabi-
liter: ita ex eodem principio infert. constituendum esse qua-
litatem supernaturalem quae sensus corporeos iuvet ut facilius in-
tensius et ad maiorem distantiam operentur nec sufficere consen-
dere agilitas cum subtilitate. Sic enim est ad exornandum animae
ut plene subditur animae quoad esse spirituale ut loquitur S. Tho.
id est ut corpus non impediat animae et spirituales actiones aeque
agilitas vero ut simul cum facultatibus corporis concurrat ad illas actio-
nes sicut tenetur concurrere solis ad actus suos eliciendos

Sectio 2ª

Quo in loco et in qua caeli parte constituent corpora Beatorum media agilitate

Dico 3°. mediante dote agilitatis ascenderunt Christus D.
et Beatiss.a Virgo post gloriosam resurrectionem in caelum as-
cendent quoque omnes electi post diem iudicii ut illi tanquam in loco

effio permaneant in aeternum. Asseri e. omnino certe nam agilitas e. virtus effectiva motus et. nullum potest pati maior efficere quam illum quo Beati locum sibi aptum consequantur. qui sane debet esse maxime sublimis et incorruptionis exsors. Inde cum B. Virg. dicatur ab Angelis in caelum assumpta non significat eam indiguisse ministerio Angelorum ut sursum moveretur, sed denotat Angelis comitatam. sic enim hispana phrasi dici solet. Llevamos al Rey a tal parte non quia illum moverint sed quia dignitatis sua [illegible] comitatus sunt, nec discrimen illud quod inter assentionem Xpti. D. et B. Virg. assumptionem vulgo communiter facta denotat Xptum. D. propria virtute, B. vero Virginem Angelica ascendisse nam ut dixi certum e. virtute agilitatis in uno quoque. Beato existentis efficiendam esse perfectissimum motum. propterea cum de Xpto. D. Marc. ultimo dicat assumptus in caelum solum [illegible] consistit discrimen in eo quod agilitas debet Xpto. D. connaturaliter ratione D. personae sicut debet dos gloriae et dos gloriae, reliquis vero Beatis sunt dona donata sed absolute supernaturalia. —

Petet hic aliquis primo in qua caeli parte futuri sint Beati nam cum tanta sit caeli amplitudo ut vel una stella longe superet magnitudinem terrae et exigua terrae pars tantam damnatorum multitudinem capere cum non erit totum caelum locus quem occupabunt electi qui pauciores sunt. adde quod cum Xpto. D. in uno debeant loco futurus sit non e. credibile aliquos Beatos futuros esse in parte caeli diametro opposita ex qua non nisi per miraculum possent illum intueri, quasi penetrante visu tantam caeli et elementorum [illegible] interiectam. quaeritur itaque quisnam locus ille futurus sit. ——

Ex. quod ad Xptum. D. attinet valde verisimile esse illum futurum in ea parte caeli in qua modo e. et quam elegit cum caelos ascendit cur enim postea locum mutaret qui ab initio assentionis potuit eligere perfectissimum. Sane autem primum caeli fuisse illam quae respondet monti Oliveto ex quo ascendit. Probatur primo quia psal. 67 dicitur psallite Domino qui ascendit super caelum caeli ad orientem quod propterea dictum e. quia mons Olivetus e. pars orientalis conspicuam.

Hic-

Hierosolymorum et ab illa Dom. ascendit ut discessere nota-
verunt in eum psal. S. Aug. Genebrar. Agelius
et Catena nostra S. Damasc. lib. 4. fidei c. 13. inter-
dum ob quas docet consuetum fuisse fidelibus orientem
versus adorare exhibet istam quod nimirum Xptus D.
ad Orientem ascendit. Rursus particula ascendit ad
Orientem si ita accipiatur denotat pervenisse ad eum locum caeli qui respondet parti orientali Hie-
rosolymorum. Unde S. Stephanus altera [illegible] in ea urbe
constitutus intendens in caelum videt corporeis oculis Xptum
D. stantem à Dextris virtutis Dei. Cons. quod motus as-
censionis debuit esse rectus quippe qui magis directe ten-
dit ad terminum. Sed cum à monte Oliveti ascenderit stavit
in ea parte caeli quae illi monti respondet.

2°. Probatur quod Xptus D. descensurus est in die Iudicii
ad Vallem Iosaphat quae est in parte orientali ut patet proxima
monti Oliveti. Sed valde verisimile est in ea parte gloriam
degere nunc. Unde pene recta viam ad eam Vallem descen-
dat cum sed ubi fuerit corpus illuc aquilae congregandae
fuerit valde est verisimile est reliquos Beatos futuros esse
in ea parte caeli quae orientalis est comparatione Hierosolymorum
ut ita sit in Xpti D. praesentia.

Sectio 3ª

Quem locum et situs ordinem servabunt B. in Empyreo caelo.

Dic. Imo 1°. Xptus D. futurum in loco eminentissimo
ita ut omnes infra illum sint sicut propter excellentiam
corporis Beatorum oportet illa esse in sublimi loco ac pro-
inde in supremo caelo ita decuit illum qui omnium Beatorum
caput et princeps est esse in loco eminentissimo quam quem
alii B. occupant quod quidem ita velut ut S. Tho.
3. p. q. 57. n. solum dicat in art. 4. Xptum D. esse
supra omnia corpora, 13. est in art. 5. asset esse supra

dis substantias spirituales quibus sicut debetur locus celestis propter excellentiam suae naturae et suae gloriae ita debetur locus inferior sede Christi Domini qui gratia et dignitate eas longe superat. —

Ex hoc autem principio communi inferunt [illegible] beatos infra Christum Dominum dituros sedes suas et unumquemque [illegible] meliorem quo merita illius fuerint excellentiora, [illegible] quod desiderate [illegible] S. Tho. in his additionibus q. 84 art. 2 ad 5um sententiis dist. 49 q. 4a art. 1 ad 2um et Caiet. 3a p. q. 57 art. 5. et quamvis suarez ibi hoc difficile iudicet et minime probare videatur existimo recte et consentanee ad doctrinam S. Tho. explicari posse, ut a Caiet.o ingeniose declaratum est.

In 1is [illegible] conimbr. [illegible] de caelo cap. 5 [illegible] credant convexum celi empirei esse quadratum propter illud apocal. 21 civitas in quadro posita et multo verisimilius credimus esse rotundum, hoc celum, cum ea figura perfectior est, et cum ex [illegible] quadratum hoc sit [illegible] necessarium fore [illegible] nulla stelle quadratum [illegible] rotunditati aliorum celorum [illegible] nec [illegible] locus apocalipsis quia liber ille enigmaticus est nec proinde quadratum [illegible] [illegible] calificanda [illegible] bene [illegible] ibi denotat ista locutio firmitatem et stabilitatem celestis hierusalem et ideo babilonem urbem firmam fuisse quadratam scribit herodotus apud riberam [illegible] deinde posita [illegible] celi rotunditate [illegible] Christum D. [illegible] ex stellis quam [illegible] diximus esse orientalem, et cum corpus perfecte rotundum nullas duas partes habeat equalis altitudinis, sed quaelibet comparatione alterius aut inferior aut superior sit fateri oportet certas partes celi [illegible] infra illum supremum locum in quo Christus D. resideret extendunt esse inferiores comparatione illius, et ita omnes beatos qui in illis fuerint, fore consequenter in loco inferiori [illegible] comparatione eius in quo Christus D. [illegible], et [illegible] maior [illegible] minor [illegible] loci [illegible] partes maiorem proximitatem aut distantiam ad locum supremum [illegible] fuerit beatior, erit propinquior Christo D. [illegible] erit distantior [illegible] [illegible] beatitudinem fuerint, [illegible] proximi aut distantes [illegible] amplitudine [illegible] difficile cogitatu est facere. [illegible]

Rx. Vt ista melius explicent. expendamus oportet ea quæ obijcit
Suar. argumentat. ꝓ 1.ª q. supponimus singulos B. habituros loca
fixa et immobilia suis meritis proportionata, qd. videt. dificile nam
inde inferrent. Deum habentib. æqualia merita conferri loca æquè digna
et cum hæc sint finita n. poena. oibus tribui proportionem cum infinit.
numeri fere habeant æquales Beatitudines vt sunt infantes post
Baptismum defuncti. Rx. n. ee necessarium loca singulis Beatis
ee. ita fixa vt nunquam ab eis recedant nam ex testimonijs
adductis sect. 1.ª plane constat eos ee mouendos virt. agi-
litatis. Vnde Suar. ipse disput. 40. sect. 5.ª §. 1.ª 2.ª recte
docet eos descensuros si velint ad cœlos inferiores imo ad elementa.
doct.ª ꝓ. quam statuimus sic accipienda e. qd. debeata illa
loca singulis B. pro qualitate meritorum debeant. et habeant ius
existendi in illis cum voluerint vt optime declarauit S. Tho.
q. 84. art.° 2.° ad 5.m Itaque ille qui merita maiora habet
poterit descendere ad locum inferiorem et qui minora as-
cendere ad locum superiorem sed tn. singuli agnoscent locum
sibi debitum et cum domo sanctior voluerit ad illum ascendere
relinquendus erit a minus S. inter æquales v.° quantumuis multi
sint ~~...~~ facile possit Deus in tanta cœli amplitud.
ita locum circularem cœli Empyrei distribuere vt oes. in gyrum
collocarentur æquè distantes à Xpto D.

2.° obijcit ex predicto modo collocandi B. infra Xpum.
D. n. poe. respici à multis linea recta qd. e. incommodum
sed inferri probat. q.ª multi erunt in partibus cœli Empyrei ita
distantibus ab altitud. loci supremi in quo Dnus. residet vt
inde nequeant lineæ visuales recte ad ipsos peruenire.
Rx. singulos fore in locis a quibus saltem cum oculos ele-
vauerint directe respicere valeant Xpum D. nec video quo-
modo obstare possit dist.ª cum hæc B. collocandi sint in
cœlo Empyreo itavt inter Xpum D. et illos nullum corpus
opacum mediet.

3.° obijcit q. ꝓ x.ª predictum dicendi modum n. poterunt
recto ordine collocari spiritus Angelici nam istis eh. debet. locus
eo sublimior quo praestantiora merita ss. maiora. Vnde multi
quorum sanctitas et excellentior sanctit. multorum hominum erunt
propinquiores Xpto D. in situ et cum sphæra ad quam
singuli Angeli extendunt magna sit hoies. infra illos cons-
tituti distabunt longissime a Xpto D. imo inter illus et

illos locos mediatis vacuum totum illud spatium quod predictis Angelis competit.

Contra quod arguunt. Christo D. celos ascendente aut erat vacuus ille locus, quem ipse modo occupat aut ab aliquo Angelo tenebat. sed neutrum potest nisi dicendo asseri. Praeterea post ascensionem Christi D. credibile est Angelos fuisse illi maxime propinquos quam cum postea ascensuri sint plurimi homines quos gloria superet gloriam multorum Angelorum. retrocedent isti ut illis locum alterum relinquant quod certe videtur incommodum quod neque necessarium neque conveniens est predictum locorum ordinem in gloria constituere.

Resp. sicut ex hominibus et Angelis restituenda est una civitas celestis Hierusalem ita sedes inter illos distinguendas pro qualitate meritorum. fiet quod proinde quosdam Angelos uti Domino proximiores quam aliquos homines. et 3a. Et aliquos homines habituros sedes sublimiores sedibus Angelorum neque necesse est Angelum teneri pro loco totam eam distantiam ad quam se extendere potest ita ut in toto illo spatio nullus alius sit sed sufficit si aliquod mediocre spatium singulis deputetur in quo non sit aliud, et ita non oportebit spatium a singulis quasi occupari, ut propterea dici [illegible] aliorum hominum a loco Christi D. si ceteris magna neces mihi dicit recte spatium illud caeleste quod angelo competit esse vacuum, nam angeli esse loci beati sunt convexum coeli empirei designant pro eis ibi vacuum, locum locum repletum corpore, ac proinde supponit existentiam loci corporei, qui quasi circumdet vacuitatem, sive sint intra ipsum caelum, satis perspicue cernitur ibi vacuum nullum esse.

Ad confirmationem recta ratione affirmari posse, et de vero locum illum in quo modo Christus D. existit fuisse semper illi reservatum, praecedentibus angelis, sive ea videret, cum ipsi ab initio suae creationis cognoverint fore, ut filius Dei incarnaretur et illorum caput esset, tandemque, si illos sibi aliis solo careret de quo in materia de angelis post Christi D. domini ascensionem nullo censeo credat verisimile, Deum qui omnia futura novit ita omnia disposuisse, ut angeli eam sibi propinquitatem haberent ad Christum D. cum qua compaterent alii loci proximiores quasi relicti et destinati illis hominibus qui postea essent caelo ascensuri et maiorem quam aliqui angeli gloriam adepturi

Sectio 4a.

An beati futuri sint omnino supra caelum empireum etiam qua positione.

De hoc dixi in disp. 3a. q. 2a. et nunc aliquid addemus, et quidem s. t. in 3. parte q. 57 articulo

dixit corpus xpi dni non esse supra convexum [illegible] empirei et [illegible]
dixerunt angeli et corpora glorio. esse posse supra convexum celi [illegible]
de qua possibilitate nemo iure poterit dubitare.

M. 4. V. o gentes c. 37. corpora inquit glorificata debent
esse in celis v. magis super ss. glos ut simul cum xpo.
D. sint qui ascendit super ss. glos. ubi Ferrara ait s.
Doctr. magis propendere in hoc 2m. res quidem incerta est
id n. videtur. 3a. L. Tho. asserere B. fore intra celum cum
sub disiunctive dicat fore in [illegible] celis aut super ss. glos
nec particula magis semper denotat pmo. disiunctionis cui ap-
ponitur magis placere suppenguis qd. ut absolute verum sit
B. uno et xpus. D. existere super ss. glos satis e. si
existant in ultimo glo nempe in Empireo uno supra plures
p. illius et infra aliquas existant id enim necessarium est
ut facilius se videre loqui et similes alteri exercere posse
ut constat ex dictis disput. 3a. et ad hunc finem asserimus
glum Empireum esse liquidum et flexibile. Unde idem
S. D. in 2o. dist. 2a. q. 2a. art. 2o. ad 5m. plane supponit
B. ita futuros in glo ut per aliquod medium transire possint
species visibiles et audibiles qd. certe fieri n. posset si ss.
ita essent supra glos ut plantis pedum tangerent convexum
Empirei quamvis de xpo. D. id expresse videatur asserere
loco citato et certe in eo specialis ro. e. ob supremi eius ex-
celentiam

Ca. 2m. Et S. Aug. tomo. 3o. lib. de fide et simbolo
c. 6o. dicat curiosissimum et supervacaneum esse defi-
nire velle quomodo xpus D. existat in glo et eius sententiam
approbet Valent. tomo 4o. disput. 2a. q. 6a. puncto 1.
in fine hoc h. ita accipiendum e. ut n. possimus vivo.
certi esse de hac positione. sed hoc n. obstat quominus longe
probabilius asseramus ss. n. sedentes sed stantes esse futuros
ut de xpo. D. dicendum esse constat ex eo. t. actorum. Video
glos apertos et Iesum stantem a dextris virtutis Dei nam ea ver-
ba corporalem visionem significant et proprie accipi debent ut nihil
obstet unde ss. PP. Chrysost. Aug. Greg. et Beda quos
affert et sequitur Suar. disput. 51. sect. 1. inde colligunt
vere stare xpum. D. in glo et idem dicit Caiet. ad art.
1m. q. 58. 3e. p. et Suar. merito extendit idem ad ss.
53. nam alie positiones per se fuerunt defatigationem aut
aliam imperfectionem quam Beatitudo redderet. Unde con-
stare ultimo et in simbolo dicit xpus Dominus sedere ad
dexteram Dei et ad xpus 2o. n. confessurus ad in glos

sibi aut Xpto. n. significari sessio corporalis sed dignitas et quies felicissima Beatitudinis

Disput.o 6.a

De claritate corporum Beatorum

Dico 1.o corpora B. decorabuntur eximia claritate. sic sentiunt omnes Theol. in 4. dist. 44. et 49. S. Tho. 3. p. q. 45. et in suis additionibus q. 85. et plures recentiores varijs in locis. Probatur 1.o auct. S. script. saepius 3.o fulgebunt iusti Matth. 13. fulgebunt iusti sicut Sol. ad Philipens. 3.o reformabit corpus humilitatis nostrae configuratum corpori claritatis suae et 1.a ad Corinth. 15. seminatur in ignobilitate surget in gloria. ubi per gloriam significari lucem manifestum est non solum ex interpretibus sed etiam ex verbis praecedentibus, alia inquit caelestium gloria alia autem terrestrium alia claritas solis alia claritas lunae et alia claritas stellarum stella enim a stella differt in claritate. Sic et resurrectio mortuorum.

2.o Probatur testimonijs PP. nam S. Chrysost. et Remigius apud S. Tho. in catena Mathei 13 [illegible] et [illegible] in [illegible] ad philippenses 3.o [illegible] scilicet configuratum corpori claritatis suae sicut inquit monstravit in monte cum [illegible] videntibus (id est etiam) et unum ex mortuis (scilicet moysem) claritati suo corpori configurat. exemplum resurrectionis ostendens [illegible] claritate [illegible] corpora beatorum sicut moysis et [illegible] facta sunt in die transfigurationis. S. Anselmus lib. de similitudine cap. 50 et S. Laurentius Justinianus de [illegible] monastica [illegible] cap. 23 S. Bernardus sermone 4. in festo omnium sanctorum et alii.

3.o [illegible] evidentia [illegible] claritas seu splendor maxime [illegible] decorat corpora et nihil est [illegible] delectet [illegible] ut in [illegible] exornat corpora beata claritas [illegible] corporis beatitudo [illegible] lux [illegible] videt, et [illegible] ad illam visionem [illegible] beatitudo corporis suo modo proportionat beatitudini [illegible] consistit [illegible] in claritate corporea [illegible] in 4. dist. 49 [illegible] in dubium revocavit an corpora beata perfundenda sint vera et propria luce, [illegible] sentiant omnes, et testimonia adducta proprie et [illegible] accipi.

accipi deveant, cum nihil incommodi sit in ea intelligentia, imo et [illegible]
tas adesse, et persuadeat.

[illegible] corpus [illegible] gloriosi [illegible] una supernaturalis [illegible]
cellentior [illegible] solis [illegible] corpus [illegible]
arto [illegible] ad 4 [illegible] de claritate corporis [illegible]
[illegible] illa [illegible] corporis gloriosi [illegible] alterius [illegible]
[illegible] naturalis [illegible] claritate [illegible] claritas huius [illegible]
[illegible] corporis [illegible] alterius [illegible] existens [illegible]
[illegible] dist. 32 [illegible] dist. 40 [illegible] dist. 14 [illegible] tomo 2 [illegible]
[illegible] tomo 3 [illegible] reputari [illegible]
[illegible] corpore [illegible] supernaturalem [illegible]
alterius [illegible] corpore [illegible] nulla sufficienti ratione ostenditur [illegible]
ac [illegible] corpore [illegible] supernaturalis [illegible]
[illegible] in corpore gloriosi [illegible] a luce [illegible] supernaturalis [illegible]
[illegible] proportionalis [illegible] corporis beati [illegible]
[illegible] corporis beati [illegible] maiorem [illegible]
[illegible] dici [illegible] maiorem [illegible]
[illegible] perfectius [illegible] corpora [illegible]
[illegible] perfectam [illegible] perfectionem [illegible]
[illegible] alterius [illegible] claritate [illegible]
elementa [illegible] claritate [illegible]
beati [illegible] corporis
[illegible] corporis [illegible]
beati [illegible] corpus [illegible] supernaturalis [illegible]
[illegible] in loco [illegible] sequendi [illegible]
[illegible] potestate [illegible] Theologi [illegible]
[illegible] professores [illegible]
docere [illegible] et [illegible]
huius 3a [illegible]
[illegible]
Obiicies [illegible] claritas corporis gloriosi fore supernaturalis [illegible] videri [illegible] corporeis
[illegible] et [illegible] dici [illegible] supernaturalis minor [illegible]
[illegible] supernaturale [illegible] videri medio [illegible] corporeis [illegible]
[illegible] aliqua [illegible] percipere aliquo [illegible] naturali [illegible] elevata

sicut intellectus non elevaretur ad videndum deum supernali visione, qui per naturalia posset
illum aliquomodo cognoscere, propterea quod unde [illegible] elevari ad perspiciendam
[illegible] [illegible] subalternum non potest illum attingere, sed omnis corporeus potest naturaliter [illegible]
[illegible] claritatem supernalem prout et elevaretur [illegible] claritas ipsa videret
[illegible] corporeis deberet in corpore intermedio producere lucem et speciem visibilem
[illegible] non potest [illegible] de vera et ordinis supernalis et consequenter in [illegible]
[illegible] produci non potest. [illegible] posteriorem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] visui [illegible]. in gloria [illegible] [illegible] [illegible] videbunt
[illegible] corporeis claritatem [illegible] [illegible] incredibile [illegible] non [illegible] in [illegible]
[illegible].

[illegible] claritatem illam [illegible] videri posse oculis corporeis [illegible] [illegible] sed [illegible]
[illegible] in dicto [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] concedunt, ita tamen ut id pendeat
[illegible] ut illa lux [illegible] subiecto [illegible] [illegible] cum voluerit [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] volente [illegible] [illegible] dispositio, ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] resurrectionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] corpori claritatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] oculis corporeis [illegible] [illegible] ordinis [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] videt
claritatem beatorum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut intellectus et voluntas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] attingunt [illegible] supernalia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] probatum est, ita oculi corporei claritatem ipsam superna-
lem imperfecte et improportionate attingere possunt media visione [illegible], unde non
[illegible] divinitas [illegible] [illegible] [illegible] illam proportionatam [illegible] concedendo speciem
illam visibilem et lucem fore ordinis supernalis [illegible] propterea non posse produci in
[illegible] intermedio, cum claritas ipsa corporis beati [illegible] in illo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] supernales nec habet [illegible] supernalia
in illa patria caelesti [illegible] [illegible] id concedit [illegible]. respondet [illegible] [illegible]
[illegible] reperiri aliqua [illegible] etiam supernalia [illegible] [illegible]. sed id [illegible] videtur [illegible]
[illegible] aut [illegible], nec ad [illegible] supernalitatem [illegible] beatorum [illegible]
[illegible] concesso [illegible] [illegible] et [illegible] discriminis [illegible] ex maiori
praestantia oculorum: facultas enim videndi superat ceteros externos, et ita [illegible]
[illegible] tribuit illi [illegible] sensibus [illegible] [illegible] ex nobilitate sui obiecti, lux enim [illegible]
[illegible] sensibiles nobilissima, et maxime ad gloriam conducat, et ideo ad [illegible] beati-
tudinis hominis quid supernalis [illegible] [illegible] supernalis.

[illegible] obiectum [illegible] sensibile etiam ordinis naturalis [illegible], unde [illegible] potest [illegible]
corpo-

corporeus efficere lucem solis, si multo minus poterit videri claritas corporis beati [illegible] intensissima erit et superabit claritatem solis [illegible] corporeos con[illegible] auxilio [illegible] supernaturali [illegible] praedictam lucem videndi [illegible]

proportionate, et eo modo confortatis [illegible] absque laesione [illegible] in [illegible] de

[illegible]

[illegible] organum [illegible]

lux producit nimium calorem, sola vi excellentia obiecti laedit, nec obstat quod

nimium percipiatur claritas aut beatorum nullum calorem aut [illegible]

aliam [illegible] producet [illegible] illius [illegible] corporis beati [illegible]

dici ex [illegible] ut [illegible] videri poterit.

[illegible] de civitate Dei lib. 9 [illegible]

in ipso corpore [illegible] ab oculis discipulorum [illegible] abscondita fuisse

quam [illegible] videndam [illegible] effectus,

[illegible] claritatem

illam [illegible] percipi sine confortatione. vel forte id propterea dixit [illegible]

quia existimavit ab illa luce producendum esse nimium calorem, qui oculis discipu-

lorum noceret et visionem impediret, [illegible]

[illegible] productiva illius [illegible]

tive videri [illegible] sive [illegible] bene posse illam [illegible]

videre.

Dico 3o. lux corporis beati non solum in superficie externa, sed in intima etiam

profunditate, ac proinde totum corpus pervadet. [illegible] art. [illegible] Sotus

in 4 [illegible] et Suarez [illegible] cum aliis [illegible]

[illegible] Justiniani [illegible] Suarez

refert, [illegible] corpora beatorum fore [illegible]

alterius oculis pervia sint, sed hoc fieri non posse [illegible] interius claritate perfun-

deremus, nec videatur alicui difficile ut hoc [illegible] affirmant,

quia corpora densa et opaca non [illegible] lucem perfundant,

non sint aliis pervia, ut videmus in sole et stellis [illegible] lucem interius habent, et

videndum nisi quoad externam superficiem, id tamen non obstat quominus illorum

doctrina vera sit, nam corpora opaca non sunt subiecta [illegible] capacia lucis naturalis

et provenientis ab externo [illegible] at vero claritas de qua hic agimus supernaturalis

[illegible] dimanans a gloria supernali [illegible] possit convincere [illegible] gravitatem,
et eadem ratione [illegible] lucem ordinis [illegible] receptam in corpore denso non
redderet illud [illegible] [illegible] [illegible] quod corporis ex[illegible]
[illegible]

[illegible] probatur [illegible] corporis beati dimanat a gloria animae [illegible]
[illegible] infra [illegible] corporis, [illegible] dimanat. Consequens
totum corpus debet esse [illegible] sicut [illegible] impassibile, sed impassibilitas totum
corpus [illegible], et claritas et aliorum [illegible] gloria [illegible] in [illegible] maxime cor
[illegible] corpus [illegible] claritatem [illegible] in die
[illegible] in [illegible] superficie, ut [illegible] ad [illegible]
ad [illegible] non [illegible] illud sanctissimum corpus [illegible]
[illegible] gloria [illegible]
[illegible], id quod [illegible] exterius [illegible] erit
[illegible] corpus [illegible] gloriosum [illegible] in toto cor
pore [illegible]

Disputatio X.

De qualitatibus dotibus corporis gloriosi simul sumptis.

Explicatis singulis dotibus [illegible] non erit difficile explicare [illegible]
[illegible] omnibus communia sunt. Primum autem quod disputandum
occurrit est an perfectio [illegible] et quidem [illegible]

[illegible]

Nihil deest

Et quidem D.

et quidem DD. vix combenire videntur num. esse sufficiens
id quod ex verbis ap. 1a ad Corinth 15. ipse inculcatur
in hoc ttu. intelligit. Ro. vo. huius sufficientiae sic breviter
reddi pot. dos corporis gloriosi debet esse pfectio supernalis
et illi inhaerens atque aiae. Beat. consequens pd. hic pfectio
e. quadruplex tantum ergo dos corp. gloriosi e. quadruplex
tantum. Maior patet ex dictis in hoc ttu. minor pbat.
quia aia beata corpus informans, 4or. tantum pfect. supernales
sibi inhaerentes exigere pot. ad complementum suae felicitatis
hic enim e. finis ob quem debent illi dotes in corpore
1a pfectio e. indissolubilitas huius nexus ut scilicet
nunquam deinceps separet. a corpore cum in illo sit magis
consentaneus ad natm. statum et hoc pfectio provenit ab
impassibilitate. 2a e. ut n. obstante hac coniunctione
sit aia liber et expeditus ad spiritales operones neque
ullum impedimentum ex corpore illi proveniat et hanc per-
fectionem pstat subtilitas. 3a e. ut ipsas operones
corporeas exercere possit aia prompte et absque ullo la-
bore et hoc provenit ab agilitate. 4a pfectio e. ipsius
corporis pulchritudo quae decat aiae decorem et haec e.
claritas natm. et corpa futura sint colores et alia accidentia
quae ad interiorem et venustatem conducant ita externe
nabis cum aliquis debeant neque hic. et sola lux quae
afferri potest supernalis et indebita corpore quod ptius
e. opacum et tenebrosum n. e. ergo alia dos in corpore
glorioso praeter 4or. enumeratas.

2a difficultas e. utrum dotes istae futurae sint aequalis
intensionis in oibus. Beatis. Rx. inaequales futuras esse in
Beatis quorum merita seu gratia et charitas fuerint inae-
qualia. Probat. quia istae dotes sunt intensionem
ergo sicut gratia aiae inaequalit. sit intensionis in pdictis
Beatis ita et gloria corpis quae illi respondet et quidem
aia. patet in ... in claritate. de qua n. pot. esse diffi-
cultas. Deinde si de subtilitate sermo sit n. video
erit in aliqua saltem qualitate ex illis quas complectitur
agnoscere latitudinem gradualem ut ita magis B. sit

sit magis spiritus ad operationes spirituales animae et corporis magis subordinatis. 3. agilitas intensiones dici, nam ut quilibet B. mediante illa possit velocius ac velocius moveri fortasse tamen ad eius motus eius progressibus est concurrit etiam potentia motiva naturalis et quo agilitas fuerit intensior eo minori cursu potentia motiva naturali efficiet motus. praeter quam quod ex disput. 5ª constat agilitatem etiam deservire ad eliciendas simul eius sensibus operationes immanentes illius et ita magis B. dici poterit intensiores agilitates ut eius minori sensuum conatu operationes efficiat. Denique in impassibilitate occurrebat maior dubitandi ratio et ideo in speciali de illa disseruimus in disput. 3. sect. 2ª. ubi ostendimus eam dici etiam latitudines graduales.

3ª Difficultas est. Utrum dotes istae sint eiusdem rationis et perfectionis. Ex in omnibus B. esse eiusdem speciei sicut et gratia animae a qua profluunt: In eodem vero B. constat has 4ºr dotes distingui specie, et communiter esse inaequalis perfectionis essentialis quem autem ordinem servent in hac nobilitate obscurius est et mihi non constat.

Disputatio 8ª

De Aureolis Beatorum

Sectio 1ª

Quid sit Aureola ubi tam ad animas tantum an etiam ad corpus pertineant.

Communis et vera Theologorum sententia est praeter B. essentialem et accidentalem omnibus communem reperiri in quibusdam B.ᵗⁱ specialem quoddam praemium ob certa quaedam praecellentissima genera virtutum quod quidem potissimum residet in anima et inde ad corpus derivetur aliquis decor specialis et hoc praemium

appellant aureolam videmus aut potuerunt in speciali
S. Tho. [illegible] q. 96. prosertim art. 1. et 10. Ricar.
in 4° dist. 49. art. 5. q. 3ª et 4ª. Maior q.
22ª. Sotus q. 1. 5°. et alij antiqui apud Carthusia. q.
2ª. Abulen. in c. 15. Matt. q. 15. Liberius in
institutionibus c. 14. § 3°. Valent. tomo 4°. disput. 1ª.
q. 5ª. puncto 2°. Henriq. in summa lib. ultimo c. 37.
et Suarez q. 4. art. 4°. tom. 2°. disput. 3ª. sectione 3ª.

Hoc vero expendamus varias difficultates. Ut aureola
nomen [illegible] pariat [illegible] difficultas est de nomine ipso
et quidem ad illud usurpandum [illegible] desperexerunt sine dubio
Doct. ad cap. 25. Exodi ubi precepit Dom. Moysi ut
faceret mensam de lignis setim et inauraret eam
auro purissimo et statuit labium facies illi [illegible] au-
reum per circuitum et ipsi labio coronam et super illam al-
teram coronam aureolam ut illa mensa [illegible] gloriam
perpetuam significaret in qua SS. sedebunt [illegible] illo ac
toto quo Deus ipse eos reficiat. Corona aurea erat
beat. [illegible] aureola vero alia corona ex qua ipse corona
bit deus nonnullos qui magis gloriosam de hostibus victoriam reportarunt,
prout coronam illam [illegible] quae ex Christi dominio exornabit.
Vide Riberam lib. 2° de templo cap. 3° n° 5 et [illegible] loco
nominis aureola [illegible] nonnulli nomen aureolla [illegible]
[illegible] ligerim (unde ex [illegible])
[illegible] nomine aureola [illegible] et [illegible]
[illegible] aureolam seu aureolam [illegible]

2ª. diff. est in quo consistat aureola quam ad [illegible] beatitudinis [illegible] fa-
las existimat esse signum [illegible] spirituale et indelebile [illegible] deus im-
primit animis beatorum martirum, DD. et virginum, ut ab aliis secernantur.
Sicut enim in ecclesia militante imprimit deus in baptismo, confirma-
tione et ordine characterem quo [illegible] signa quaedam spiritualia
et perpetuo duratura ut hac [illegible] sacramentorum muniti ab aliis se-
cernantur, ita in ecclesia triumphante ad specialem gloriam mar-
tirum, doctorum et virginum imprimit illis [illegible] quaedam signa
[illegible] excellentis victoriae quam de hostibus reportarunt. [illegible]

sane non displiceret, sed dicendi modus, si ab antiquis aut etiam ab alijs
recentioribus excogitatus aut probatus fuisset. sed probo magis quod dict.
et comuniter sentiunt doctores quod facile declarari et defendi potest.

DD. religui qui aureolae naturam declarant, affirmant illam consis-
tere in speciali gaudio quod nonnulli beati accipient de insigni aliqua
victoria qualem nimirum martyres, virgines et doctores conse-
cuti sunt. sic s. t. art. 1. richardus, s. bonav. quod carthusianus, sa-
sotus, viguerius, abulensis, et valentia. sed quia aureola et corona
ex[illegible] verisimiliter explicat ad naturam aureolae quod est excellen-
tior corona, sed haec consistit in cognitione dei ultimi finis et gau-
dio quod de tanti boni adeptione percipitur in caelo, ergo aureola
consistet in actuali cognitione huius excellentis victoriae de hostibus
Christi domini reportatae et gaudio quod de illa percipiunt qui illam reporta-
runt. et quamvis DD. non meminerint nisi gaudij, solum manifestum
ab eis non excludi sed supponi cognitionem sine qua gaudium esse non posset. unde
immerito salas. sect. 2a. cum dixisset gaudium ipsum non esse proprie aureolam
subdidit ipsam consistere potius in illo signo speciali indelebili, quod magis probare
videtur potius in cognitione habituali inclinante ad actualem cognitionem, quod
praedicti gaudii non secundum se proponat. DD. vero sine dubio non excludunt ipsam
cognitionem sed pro consenso habent illam pertinere ad aureolam. licet vero
potius gaudii mentionem fecerint, quia illud magis declarat specialem
gloriam et celebritatem, ipsa enim cognitio qua martyr recordaretur se pro
Christo domino mortem obijsse, videtur potius esse proprium et peculiare
praemium, quod satisfaceret de gaudio quod meruerit in voluntate, solum enim
recordatio victoriae felicitatis et praemium videtur, sed lectitia inde in
voluntatem effluens.

secundo objicit salas aureola est proprie praemium, sed gaudium ipsum
non est proprie praemium ergo non est proprie aureola. minor probatur quia non
provenit ex speciali dei beneficio, nec requiritur necessario visionem
sed liberaliter beati gaudiant de alijs bonis, ita de victoria ali-
qua praestanti delectationem concipiant.

Unde sicut gaudium

Vnde fiet gaudium qd de alijs bonis conspiciunt neque e. proprie praemium nec aureola ita nec istud. Rx neq. minorum et enim gaudium istud n. necess. sequat. visionem B. 1. cognit. peculiarem qua Martyres Virgines et D. cognoscunt suam excellentem victoriam n. h. e. liberum sed e. ab his necess. ad quem semper tendunt. necess. determ. voluntas à D. saepe eo q. magis gaudere felicissime et suavissime quasi conseletur quo victoria excellentior fuit Itaque sicut damnatus in inferno semper sent. necessarium dolorem provenientem ab igne. quatenus torquet corp. et dolor iste n. sit nisi suplicium acciale. ita B. semper sentit gaudium istud et essent. actualem memoriam sui excellentis vict. et ideo erit praemium proprie et acciale differt que ab alijs gaudijs quae libere elic. aut ad libere ponne à Beatis.

3a. Difficultas e. quid sit illud qd in corp. B. respondebit aureolis in aia existenti. S. Bo. in art. 10. solus docet fore quendam specialem decorem, Sotus in fine art. sup. relati quem alij recentiores imitant. Verisimile putat fore corunulas in capitibus existentes, colorum et variet. conspicuas n. quia ex temperam. s. qualitatum ipsius B. colores isti oriant. nam decor aureolae e. quodpiam supernale, colores v. quid nale. sed q. inquit claritas ipsa gloriae in cap. Virginum decorum quendam alboris praeferat et in martyrib. rubicundis et in D. subviridem. Et fortasse in manib. Virgines candida Lilia gestare apparebunt et martyres palmam. Hic Sotus.

In hac re nihil certum definiri pot. illud v. mihi max. pbat. decorem istum fore ordinis supernalis. sicut a dotis gl. et gaudium aiae. qd. e. perfectissima aureola pars ne aut. probam abam supernalem corporis sine firmo fundam. alteruam dici pot. clarit. istam supernalem corporis gloriosi degere in corpus. 6a. D. muneat ille resp. in f. liquidis cli Empyrei aut in alijs corp. quae fuerint B. contigua vt appareat in B. cap. corona lucidiss. et mira colorum variet. distincta quae cum honore martyres Virgines et D. alequam proportionem sentiat. reliqui q. B. conspiciet quem ex istis honorib. fuerit assecutus illas gestat porro colores illi n. erunt veri sed apparentes ac proinde

n. distingi a luce supernali refracta tali. l. tali mo. sicut
colores in nube pulcherrima apparentes nec propterea in hoc
erit aliqua deceptio. proprie loquendo q.a B. erit manifestum
illos n. ee. veros colores et aliunde constat ee. visui
connaturalissimum vt lucem refractam percipiat ac si colo-
res. in cuius confirmationem facit qd. in ma. de
Eucharistia merito dicunt S. Tho. et alij DD. videlicet
cum in speciebus sacramentalibus apparet puer vel sanguis
l. quid simile n. ee. deceptionem l. errorem q.a licet
lucis taliter refractae appareat id qd. re v.a ibi n. existit
illud h. ordinat. ad declarandam veritatem misterij Eucharistiae
et supernale e. visui eo mo. percipere plura &c. —

Solum quaeret aliquis quomo. Empireum liquidissimum
ita possit condensari vt lux in eo refracta appareat mul-
ticolor. Rx ad id n. requiri nimiam densitatem aut
compressionem sd. sufficere aliquam. praesertim cum illae partes
celi stellis sint proxime corpori B. aureolam dentis et
in eo corpo. vt pote densiori et suapte na. opaco poti lux
reflecti ita vt in celo liquido et aliqo. condensato fiat re-
fractio sufficiens ad apparentes colores. —

4.a difficultas e. vtrum status decor corpis. dimanet Phi-
sice ab aiae gla. Rx. S. Tho. loco citato et alios DD.
solum asserere ex gaudio qd. in aia. B. recepit. et
e. praecipua aureolae pars redundare decorem in corpus eius
aut ex simili sensu colligerimus dispositionem [illegible] huius [illegible] vt
gloriam l. dotes corpis. resultare Phisice ex gla. aiae. idem
dicendum videtur ex aureola corpis. comparata aureolae aiae.
et quidem cum decor iste corporis n. sit aliud quam lumen
supernale receptum in corpore continuo captibus Beatis
et speciali mo. refractum facile intelligitur a claritate in-
tensiore existente in ipsis BB. hoc lumen produci Phisice
refractio v.o luminis requirit specialem compressionem aut
similem dispositionem in corpe. illud recipiente, et signi-
ficari poterit virtute agilitatis quam in corpe. matris Virginis
B.M. erit subiecta voluntati ad similes refractiones fa-
ciendam in alijs aut [illegible] n. [illegible] n.

quia

quidem extra. rei id. ex D. disposit. quy in hominib illa in alijs existere n. vult. —.—.

Certum q. ait S. Tho. ex ai. gaudio redundare pre-dictum decorem in corp. sensus e. volunt. eiusm. gaudio perfruentem. Deus sibi Physici subam. corporis agilitatis dotem vt corp. capiti cuiusque adaptet in mum. coronule ita dispositis vt illuminatam à clarit. eiusdem corporis Beat. efferat speciale genus splendoris et. apparere faciat mirabiles colorum varietates pro diversite. personarum quib. aureola debet vt singularis splendor et. color accom-modatus sit illi virtti.

Sectio 2a.

Quotuplex sit Aureola. Q.

Theoli. in superiori secte. relati 3. tantum aureolas ag-noscunt vnam quy debet. martyrib. alteram quy Virginib. 3. q. DD. qd. si D. munere vnus idem qui sit martyr Virgo et. Doctor fuerit triplici ista coronula decoraretur. reddit S. Tho. in art. 11. egregiam suis numeri rõem. ele-ntum aureola e. premium acciale quo Deus afficit suos aliquem propter excelentem victm. de hostib. xpi. D. re-portatam sed triplex tantum e. sic excelens victa. q. et triplex tantum e. aureola. Minor probat. q. 3. ss. hostes illius qui xpo D. inservit, scilicet caro mundus et. demon carnem solus ille omni plene subjicit et. maxe. suis glo-riosam victm. reportat qui amaximis delectationib. car-nis qualis ss. veneris abstinet omni. aio. deliberato atq constanti et. eiusm. e. Virgo. Mundum vo. solus ille perfecte vincit qui rem maxe. suam dilectam nempe vitam amittit. Dum sa. sunc xpi. persecutorem decertat et. sic, e. martyr. Demonem denique ille perfecte superat qui n. solum à se id. etiam ab alijs repellit et. id prestat Doctor evangelicus. videant. Valen. et. Salas supra. relati qui varia scripta. et. PP. testimonia inferunt in quib. spe-cialia quedam premia martyrib. Virginib. et. DD. de

dignant. inde enim verisimilius est. triplex aureola accedente praedictorum Doctorum consensu qui maximae auctoritatis est.

Petet vero aliquis non immerito quid nam sit necessarium ut cuiquam praedictas aureolas conferant. Rx Unico verbo illud esse necessarium quod requiritur et sufficit ut quis sit verus martyr Virgo vel Doctor. Et quidem in materia de Baptismo ttu. 3. disputatione 2a. sectione 1a. ostendit ad verum martyrium requiri ut quis re ipsa vitam profuderit pro tuenda fide, aut pro actu alicuius virtutis. Ut docet etiam S. Thomas 2a. 2ae. qd. 124. art. 4o. Unde quisquis re ipsa mortem non subijt pro praedicta causa licet miraculose evaserit non debet aureolam martyris.

Quod ad Virginitatem attinet ea prout in praesenti accipitur non consistit in abstinentia carnalium delectationis maliciae accepta qualem infantes dexe ponunt. et solum ex enim non debet aureola Virginis sed in libero et firmo proposito conservandi carnis integritatem, quae nec in matrimonio nec in aliqua ilicita et externa carnis macula libera vivere. sed quoniam ad Virginitatem sic explicatam pertinent duo scilicet. Unum externum et naturaliter irreparabile scilicet membrorum integritas alterum interius scilicet propositum abstinendi perpetuo ab omni delectationibus quod sane semel amissum est irreparabile si quis voluntarie amittat integritatem ut amittit in matrimonio vel alio coitu non debet aureolam virginibus debitam et idem dicendum est de illis qui voluntaria seminis effusione Deum graviter offendissent. hoc enim sufficit ad absolute amittendam hanc virtutem sine spe illam unio recuperandi alioqui vivi quantumcumque externis peccarent per castitatem recuperare possent perfectam virginitatem cum in eis nulla alia corporis integritas amittat. quod hoc falsum esse satis patet. Quisquis hoc Deliberate hac macula inficit aureolam virginis non habebit dixi autem deliberate quia qui praeter voluntatem suam in somnis aut vigilia vel quavis alia vie citra letalem culpam id pati

n

n. ideo n. debit aureolam istam imo illam sine dubio debit. constans femina quae sine volunt. suam aut per vim fuerit violata. Si vero vir vel femina absque predicta exteriori macula interius in grave luxuriae peccatum incidisset dummodo postea resipiscat absolute recuperat virginitatem quae exterius eam n. amisit et interior ac virtus perfecte per penit. recuperat. sicut charitas et aliae virtutes. Unde n. carebit aureola virginis ut recte observavit Soto dicto 49 q. 5ae art. 2o cc. 2a §o Unde dixius Wr. in fine.

Denique DD. quibus aureola debet. n. sunt hi illi qui ad doctoratum vel similem aliquem gradum in universitatibus pervenerunt. eiusmodi enim praecellentia iure suo induita est et professi accepta n. reddit hos dignum majori praemio in patria coelesti sed illi qui in docendis mysteriis fidei et hortandis fidelibus ad bene vivendum se exercuerunt huiusmodi hi qui frequenter edocent mysteria fidei pueros et rudes personas et qui theologiae professores his nanque eadem mista n. solum docent sed explicant confirmant et contra haereticos tuent. et denique concionatores qui exhortationibus docent et movent ad fructuose credendum et bene agendum.

Sect. 3a.

In quibus sit Aureola

Constat ex sect. praecedente aureolas esse in viris et solis martyribus virginibus atque DD. sive viris sive feminis sed quoniam de specialibus personis esse poterat aliqua dubitandi ratio. addenda fuit nova sect. quae tribus assertionibus concludatur.

Dico ergo 1o in Christo n. esse aureolas sic S. Tho. in art. 3o. Soto sup. cc. 1a Salas cum Ricardo Angles et Michelio. Probat S. D. quia licet Christus D. fuerit martyr imo martyrum caput et gloria magister doctorum et angelicus illibatus quam virginitatis florem conservaverit nihil ominus eas virtutes et praecellentias n. fuit tanquam participatas ab

alia persona in qua existerent eminentiori modo, sed potius in ipso existerent ut in principio et exemplari cujus autem aureola ut nomen ipsum per se fert coronulam seu quid parvum exiguum et aliunde participatum denotet in Christo Domino asserenda non est. Bene tamen aliquid excellentius aureolis. Sed enim in anima gaudium de praedictis victorijs longe excellentius et in corpore eximiam pulchritudinem quae longe superat eam quae ex aureolis proveniret.

Dico 2º in B. Virgine esse aureolas Virginis et Doctoris non tamen Martyris et quidem de aureola Virginis dubitari non potest cum in ea fuerit haec virtus singularissima, nec obstat non sensisse carnis rebellionem contra quam decertaret adhuc enim perfectissimis actibus se Deo devovit et medijs illis victoriam de quocunque hoste puritatem infestante reportare potuisset. Adde quod S. Thomas art. 5. ad 2um in ea agnoscit pugnam non quae interius animum moveret, sed per obstacula externa daemonis suggestionem, qui enim Christum Dominum tentavit potuit et matrem illius.

De Aureola etiam Doctoris idem dicunt et merito Suar. tomo 2º in 3am partem disput. 20 sect. 4a et alij. Fuit enim etiam apostolorum Magistra privatis colloquijs et mysteria fidei declarabat et ad bene vivendum hortabat. Quod satis est ad aureolam promerendam licet publice non doceat.

Quod vero attinet ad Aureolam Martyris cum xa. dicta non sit martyr qui pro Deo non subijt mortem ab alio violenter illatam et eo modo non fuerit mortua Virgo Sanctissima non est rigorose Martyr ac proinde aureolam Martyris proprie non. Sed ut bene Suar. et Salas cum Soto et Abulen. et alij contra sentiant. Habebit tamen aliquid excellentius aureola huius propter divinitatem matris Dei hujus etiam propter ea quae passa est cum Christus Dominus pateretur ea enim tanta fuerunt ut ideo soleat martyr aut plusquam martyr appellari.

Dico 3º in Angelis non esse aureolas. Sic S. Thomas in art. 9 et facile probatur. 1º quia martyrium subire non possunt quippe sunt natura immortales. 2º quia virginitas in eis non est proprie longe namque ab illis natura libertatem corruptionis, cum caro cujus integritatem virginitas commendat. 3º quia licet modo non doceant et

illu-

instruant 11. raj absolute extra statum merendi aureola, et ea dott.a e. confero plerumq. et indivisibili m.do pertinet q. ad eorum statum et gloriam Ut inquit S. Tho. in solut. 3. Sunt enim ij administratores sp.us qui protegendo et illuminando iuvant eos qui serviunt capiens salutis. aureola autem e. speciale privilegium quo alij B. ab alijs decernunt.

Sectio 4.a

Utrum aureola sint inequales

Dico 1.o singulas aureolas inequaliter perfectionis sensu intra eandem rationem specificam in diversis sanctis x.a inequaliter eg. ob gradus conferunt. Sic S. Tho. in art.o 12. solus supra cc. 6.a et a nemine negari pot. etenim aureola e premium et aliunde capax inequalitatis intra eandem speciem ergo ubi ea ob gradus confert. fuerit inequalis ipsa quoque aureola erit inequalis ut ea premium respondeat merito sicut in alijs evenire in celesti patria manifestum e. Ans. patet quoad priorem p.m quoad posteriorem v.o n. minus perspicua e. nam gaudium in quo potissimum consistit aureolas x.a sup.a dicta, Saltitudinem et inequaliter sensu pot. unus enim pot. magis intense gaudere quam alter externus v.o corporis decor pertinens ad complementum aureole pot. esse maius aut minor.

Si v.o petat aliquis Unde nam proveniat h.c inequalitas Respondet optime S. Tho. quem omnes sequntur imitando. In ijs quibus aureola debet. duo posse considerari unum e radix interna scilicet actus charitatis et alterius virtutis imperans externum opus martyrij Virginitatis aut doctrine alterum e. ipsum externum opus et quidem inequaliter predictis actus internos Respondet inequalitas premij essentialis quod e aurea quo enim ferventiori actu interno Vult sic mereri sibi ex prius xpo D. integritatem servare aut alios docere eo plures quoque et gl.a essentialis mereri quam ex opere pariter inequalitati v.o operis externi Respondet inequalitas aureole

qd. e. premium accidentale. Unde qui plura vulnera sustinet sed ex minori charit. non merebitur plus gloriae essentialis quam ille cuius mors fuit minus crudelis sed ex aequali aut ferventiori charit. Aureolam tamen praeexcellentiorem habebit ille prior. Similiter qui magis praedicationi institerit et plus docuerit aut qui longius recesserit ab occasionibus violandae castitatis ex minori charit. aut minus fervente affectu minus merebitur gloriae essentialis caeteris paribus quam ille qui ferventiori affectu minus praedicationi institerit nec ita longe recesserit ab occasionibus delectationis, sed nihilominus habebit aureolam excellentiorem.

Ro. huius veritatis est praemium accidentale qd. e. aureola proportionari debere victoriae; victoria autem eo videtur excellentior quo pugna e. acrior. Rursus cum haec consistat in congressu cum hostibus qui exterius 1°. illos magis decertat videtur magis gloriose triumphare ac proinde dignus esse aureola praestantiori. Gaudium ergo illius qualis victoria erit magis intensum et de obo. mali. praestantiori scilicet de illustriori triumpho et decor externus in corpore. Maior erit.

(Dico 2°. 3. aureolae sup.ᵘ enumeratae distinguuntur specie et sunt inaequales. prior pars probatur quia aureola e. gaudium de praeexcellenti victoria sed victoria martyrum virginum et Doctorum essentialiter distinctae ergo et gaudia de illis concepta. Dices posse nos gaudere de his victoriis ut obis. melibus propter eundem Deum ut propter obiectum formale, ubi autem obiectum formale e. idem actus esse eiusdem speciei sed id refellitur 1°. quia et ita esset Metaphysice loquendo moraliter tamen et. Sicut mus. haec gaudia accipiendo dici possunt specie distincta qd. sufficeret ad veritatem assertionis in qua non tam Metaphysice quam moraliter et Theologice res hanc consideramus. 2°. quia non e. cur illa gaudia non possint bene pro obis. formalibus 3. honestates illarum victoriarum quae re verae distinguuntur essentialiter. ut ita gaudium martyrii eliciatur a fortitudine gaudium virginis a temperantia.

et s-

et gaudium Doct.ii à misericordia ?. Indivisib. de-
nique qd. ad externum decorem attinet 6. x.a sup.a dicta
consistat in luce quæ e. eiusdem speciei quoad appa-
rentiam q. erit diversitas essalis coloris et figura di-
versa —

Posteriorem q.m docent S. Tho. art. 11. et Scholis seq.
ee. q.a existimant enim et merito aureolas Martyrij
ee. omnium præcellentissimam q.a virt.a qua martir obtinet
e. gloriosior sicut et pugna difficilior sed ex aureolis
Virginum et DD. n. dicunt utra sit potior vide. tamen
aureola Virginis præcellere q.a e. ob virt. de vite
max. nobis conuincta reportatum et caro nostra censet.
maius Scholis quam Demon nec e. aliquid aliud qd. ab-
solute respondent 2.m quid v. n. repugnat aureolam
Virginis ee. excellentiorem aureola martyrum et hac utraque
aureolam DDoctoris.

Sectio ultima

An et quatenus aureolæ à fructibus distinguantur

Legendus e. S. Tho. in art. 2.o 3.o et 4.o dicendum
q. breuit. 6. ee. præmium appellari possit fructus me-
ritis peculiari h. n.o à DD. nuncupari fructus triplex
gaudium — qd. in glo. habent 3.a genera personarum con-
tinentium fructus enim e. illud qui producit in aia ex
spiritali semine in eam iacto qd. e. verbum Dei et quo-
niam fructum spiritali max. obstant delectationes carnis
quæ mentem excecant illæ qui in hac vita ab illis se
abstinuerunt peculiari n.o dicunt. fructum praestitisse et
de eo in celis gaudebunt e. autem triplex continentia
scilicet coniugatis vidualis et Virginalis 1.a respondet mi-
nimus fructus scilicet 30. 2.a maius scilicet 60.m 3.a
max.m scilicet 100. desumptus e. autem triplex iste nume-

cus fructuus ex Parabola seminis qua Sec. Matt. 13. Ubi Dnus ait semen verum bonum mandatum pro-tulisse fructum in uno loco tricessimo in alio 600 in 3.° 100.

Ex quo patet discrimen inter aureolas et fructus, illa enim sit gaudium conceptum de excellenti Vict.ª a Sortis xpti. xpti Dni. reportata Sui v. consistunt in gaudio concepto de ea dispositione spiritualitatis quam voc. continentis Sent. illam servant aliam ut in eis fructus ferat semen spirituale qd. e. verbum Dei nec opus e. ab hoc gaudio in corpore derivari aliquam decorum qd. negi id video afferri a S. Tho. neque res afert tantam excellentiam quantam Vict.ª cui aureola debet.

Commentarius.

In q. 86. 97. et 99.

Ex 99.° dentissimo solum supersunt illa 3. a nobis declarandis in quibus S. Tho. complectit. ea qua spectant ad corp.ª damnatorum in q.e q. 86. disserit de condit. horum corporum post generalem resurrectionem in 97. de penis quas corp.ª patiunt. et in 99. de D. Miseri-cordia q.ª damnatos.

Liber 4us.

De corp.ᵇᵘˢ Damnatorum prasertis post iudicium generale

Disput. 1.ª

Utrum corp.ª Damnatorum ab ipso puncto resurrectionis generalis incipient luere debitas penas.

Ro.

Ro. dubitandi desumitur ex eo qd. Damnati comparituri sint in Valle Iosaphat vt iudicent. et per sententiam addicantur igni sempiterno ergo donec iudicentur et in infernum detrudantur non incipient corpora Luere penas debitas quas vix ab alio quam ab igne inferni proveniet. ———

Dicendum tamen est ab ipso resurrectionis generalis momento initium sumeras penas quas damnatorum corpora perferent. et post iudicij sententiam et eorum detrusionem in infernum accidentaliter augenda sit, colligitur. hec assertio ex dictis in simili de Beatorum corporis in 4to. 3o. disputatione 1a. cap. 3a. Vnde sicut prius probatur gloria corporis Beatorum incipiet a puncto resurrectionis vt ibi probatum est ergo et pena corporis damnatorum . Confirmatur quia ab ipso puncto resurrectionis infligentur ea corpora ab animabus quas iam torquent plectunt pena essentiali et torquent ab igne qui quamuis cum ille ascenderent ad locum iudicij discet ab eis eleuabitur Dei virtute vt eas cruciet sicut cruciat modo demones in aere existentes et animas quas permittuntur interdum ad Nos venire ergo statim incipient medijs sensibus corporeis apprehendere malum qd patiuntur et qd medio intellectu iam perspiciebant ergo sicut ex cognitione intellectus resultabat dolor in voluntate. ita a puncto resurrectionis ex apprehensione imaginatiua resultauit dolor in appetitu corporeo. ———

Posterior assertionis pars probatur 1. quia ipsa existentia corporis in inferno erit noua pena accidentalis. et ea non mandabitur executioni donec iudicium finiatur. 2o. quia cum iudicium non sit peractum videtur conseruaneum vt aliquid saltem supersit executioni mandandum qd ad supplicium pertineat, sicut enim aliquod bonum gaudij erit beatis cum per acto iudicio ylos ascenderint perpetuo regnaturi cum Christo. Dei. ita et aliqua noua tristitia erit damnatis cum ad inferos descenderint perpetuam mortem cum demonibus subituri hec tamen pena accidentalis erit sicut et gaudium qd Beatis accreuerat.

Disputatio 2a.

Vtrum corpora Damnatorum futura sint incor-

ruptibilia. Ubi de eiusdem incorruptionis causa

§. D. Tho. in 4°. d. 2ª gen. c. 92. agens de generali omnium hominum resurrectione. c. quidem inquit hoc 2°. fidei eccles. tenendum qd. resurget. n. eius moriet. et itaque asserit. ex fide certa quam ibi est. in c. 89. et. in art. 2° eiusdem q. 86. et. cum DD. in 4°. dist. 50. statuit scilicet corpora damnatorum in hoc sensu fore incorruptibilia qd. in perpetuum manebunt nec aia. per mortem separabitur a corpore. Probat. 1°. auct. ss. script. nam Matth. 25. post resurrectionem omnium et. iudicii expressionem sent. concludit. ibunt hi in supplicium aeternum iusti autem in vitam aeternam. n. ibunt autem in perpetuas poenas sicut eeno in aeternam vitam. et. 1ª ad Corinth. 15. mortui resurgent incorrupti. oportet enim corruptibile hoc induere incorrupt. qd. de orbis defunctis dictum ab apostolo manifeste persuadet contextus. et. notat ibi S. Tho. lect. 2ª in fine referens S. Hieronim. Denique in symbolo post carnis resurrectionem ponitur credenda aeternitas vitae sive quae manet bonos in perpetua felicitate sive quae malos in supplicio sempiterno.—

2°. Probat S. Tho. in art. 2° citato qa cessante motu coeli nulla pot. esse in corporibus alteratio sive quae ad generationem sive quae ad corruptionem tendit. est enim motus iste conditio requisita ut agentia nalia operentur. sed post diem iudicii cessabit motus coeli ergo nulla erit alteratio quae ad corruptionem tendit. ergo corpora damnatorum corrumpi n. poterunt eandem viam reddunt Ferra. 4°. c. ga. g. c. 89. ad finem dist. 50. q. Unica art. 3°. ad 2um et alii dist. 40 q. 2a. art. 2°. et. Valent. q. ultima puncto 3°. sed perfecto eo difficultatis est quam ut ostendimus in lib. de coelo licet perpetuo et. continuus rerum sublunarium vicissitudines n. permanere cessante motu coelorum qa mediante hoc applicantur diversa

activa

illorum pro ubique infernalibus ut [illegible] leviores influentias quae necessariae sunt ad fructuum productionem et gubernationem universi non h. e. adeo dependens effectus causae 2ae ab [illegible] illis ut ne minimam quidem operationem sine illis exercere valeant et multo minus ut a motu locali illorum dependeant in quacumque actione quod enim obscuro deesset igni aplicatio ad [illegible] ut illos incenderet et si coeli motu quiescerent aut [illegible] dicemus fuisse miraculum quod. Sex loquerent. Videntur et audiunt quod diabolo decedunt aut [illegible] ubi in brevi tempore quo coeli motus cessabit olim ad infernum usque [illegible] quod [illegible] corpora damnatorum deberent [illegible] naturali calor [illegible] partium alteratione infestare et [illegible] coeli non esset [illegible] ad [illegible] illius motus revocanda est incorruptibilitas corporis damnatorum. Unde S. Tho. [illegible] et sapientum in lib. 3o gentium. Ubi [illegible] cum eandem rem ex professo discuteret, [illegible] huius rei [illegible] revocans eam [illegible] ex libris sententiarum quos in [illegible] [illegible]

[illegible] vocem eiusdem [illegible] doctoris in capitulo 89 [illegible] breviter et [illegible] quod [illegible] ad omnem formam in corpore [illegible] scilicet post resurrectionem generalem remanebit quodammodo ligata per virtutem [illegible] ne possit in [illegible] [illegible] formas reduci, divina virtute corpus [illegible] totaliter subiiciente. revocat itaque [illegible] incorruptibilitatem [illegible] in corporibus damnatorum ad divinam virtutem quae conservat ita [illegible] animam corpori, ut illam [illegible] et alias formas recipere non possit, quod quidem non est dubium fieri posse [illegible] mediante concursu supernaturali, et [illegible] ordo divinae providentiae [illegible] intendit, ab eadem virtute proveniet ut corpora damnatorum

Nihil deest

ab eadem [illegible]

ab eadem vita proveniet ut corpora damnatorum non amittant dispositiones requisitas ad eius conservationem in corpore et ad eundem finem non occurret cum agente naturali ut immutet temperiem ipsorum corporibus pertinentem.

Ex quo deni[que] fit non fore exercendas a damnatis operationes eius vegetantis scilicet nutritionem generationem et alias quae ad istas disponunt quia si ipsa corpora in statu corruptionis saltem quoad partes non [illegible] Deus concurret cum naturalibus calore et aliis facultatibus eius ut consumant humidum radicale aut alias partes corporis inficient id permanere faciet in ea dispositione in quas fuerint ab ipso Deo constituta in puncto resurrectionis generalis nec propterea damnatis immortalitas, eius qualis incorruptibilitas Beatis nam hec immortalitas et qualitas supernaturalis intrinseca corpori et coniungit aliis perfectionibus de quibus intractatu precedente illas vero est solum per extrinsecum Dei virtute et ordinat potius ad supplicium sempiternum. lege S. Th. 4° [contra] gentes c. 82. et 83.

Disput. 3a

An et quomodo corpora damnatorum cruciabuntur ab igne quin a Deo corrumpantur.

Prædicendum est ex lib. de anima duas actiones provenire ab igne sicut et ab aliis elementis unam realem alteram intentionalem realis est productio 1ae qualitatis et præsertim caloris qui maxime dignitatis igne intentionalis vero est productio specierum sensibilium quae recipiuntur in sensu tactus cuius obiectum sunt prædictæ qualitates et quidem ignis inferni non potest corpora cruciare nisi tactus illum percipiat et inde æstimativa debeat ad apprehendendum

illas

illud ut max.e disponeret temperamentis suis et conve-
nientis corporis ad vehementem dolorem et quo ultimo
infert actionem realem ignis in corp.a damnator. si suf-
ficeret ad ea corrumpenda non tamen satis esset ad crucianda
sic enim stuprum calefaciet et corrumpit sed non cruciat
quia tantum non est in quem transmittat ignis actionem
suam intentionalem. Necessaria igitur est actio intentionalis
ignis in corp.a damnatorum, unde solum superest gravis
dificultas expedienda utrum scilicet sufficiat sola illa
actio intentionalis ad corp.a crucianda an vero simul re-
quiratur actio realis et quomodo id exercere posset in corpore
incorrupto.

1.a sent.a asserit ignem inferni non solum agere in
corp.a damnatorum actione intentionali sed etiam reali sic S.
Bonav. in 4.o dist. 44. p.e 2.a distinct.ne art.o 3. q.
1.a Parisiens. Ricard. et Henricus quos refert Carol.
in dist. 50 q.e 6.a et dist. 44. q.e 10. ubi ~~quoque~~ ampli-
cat opinionem tuet. et eandem tuet. Valen. q.e ultima
puncto ultimo. Probat. 1.o auct. PP. nam S. Basi.
oratione 23. quae est de futuro iudicio ~~nempe in~~ mente in-
quit agita ignem qui crudi quidem facultate praeditus est
et luce caret et S. Cirilus Alex. in oratione de exitu
animi et 2.o adventu (et est in tomo 2.o) seu inquit qua-
lis est Gehenna ignis inextincti urentis neque lucentis sentiunt
quae dicunt PP. ab illo igne fieri seu cremari corp.a quod verum
esse non posset si realem actionem non exerceret.

2.o Probat. quia ignis inferni exercerent actionem inten-
tionalem in corp.a damnatorum ergo et actionem realem. Ans. patet ex
dictis nam alioqui corp.a non torquerentur. Cons.a vero Pbat. quia actio
intentionalis ignis et aliorum agentium quae operantur mediis
primis qualitatibus est unio conjuncta actione reali, et ab illa
dependens ita ut cessante actione reali cesset etiam intentionalis
propterea enim cum manui valde frigidae aplicatur agens
parum calidum non percipit manus illum calorem quia nimia
nimia frigiditas obstat quominus agens calidum producat
calorem in manu et eo non producto non producit species
intentionales requisitas ut manus medio sensu tactus calo-

rem percipiat; et similiter cum corpus humanum est calidum ut quinque, si sibi aplicetur aqua calidum ut 5, non sentit quia aqua non potest imprimere calorem in subiectum sibi omnino simile in gradu, ubi non est actio realis non potest esse intentionalis.

3. Probatur quia si ignis nullum calorem aut aliam qualitatem corporibus damnatorum contrariam produceret, nullo modo illa torqueret sed potius oblectaret, consequens est absurdum, ergo antecedens est falsum. Consequentia maioris probatur, quia species intentionales cum careant contrario non possunt displicere neque damnatis, alias vero quo tantum percipit obiectum non est nocibile sed potius percipit illud ut potentiae obiecto vitalis, quasi nihil aliud ignis inferni exerceret quod damnato cruciaret, et perficeret et oblectaret illum. Confirmatur: sola cognitio obiecti non cruciat infelicem, si non sit realis impressio illi, et lux quam damnatis in tenebris non noceret illi visui, si calorem aut aliam contrariam qualitatem intensam reciperet, similiter tactus nullam molestiam pateretur, si corpus damnatorum non reciperet calorem minimum proprio temperamento maxime contrarium.

4° probatur quia si ob aliquam rationem ignis careret actione reali in corpora damnatorum praesertim cessante motu caeli, et post iudicium (ut probabitur) posset ignis sicut illa alia agentia realiter operari; hanc autem rationem inefficacem esse constat [illegible] dictis in disputatione praecedenti, tamen ex articulo parisiensi quem carthusianus refert dist. 44 q. 3 [illegible] verba dicere quod motu caeli cessante ignis non incenderet stuppam sibi aplicatam error est.

2a sententia longe probabilior statuit nullam realem actionem excercendam ab igne in corpora damnatorum sed solum intentionalem. Sic s. t. in art. 3 huius q. 3 [illegible] dist. 44 q. 3 a. [illegible] dist. 50 q. unica art. 3° Alensis magnus et [illegible] apud carthusianum in illa q. loco citato, et quod in his sufficere actionem intentionalem ignis in corpora ut acerbissime torqueantur non difficile probari potest, etenim ubi cum obiecto sensus sufficienter aplicatum sensui et media specie intentionali cruciante, ibi potest excerceri actus illius sensus, sine fundo non aliquid aliud desideratur, sed cum ipse ignis inferni sit aplicatus corporibus damnatorum et ab illo producatur species intentionalis representans vehementem eius calorem et siccitatem ipsi tactui, vere illum percipiet, et consequenter ab illo cruciabitur. Confirmatur quia cum manum ad movemus igni et dolorem sentimus, non cruciat nos calor ille receptus in manu, cum sit iam in [illegible] ubi sensationis [illegible], ut docent physici, aliqui semper sentiremus contrarias qualitates nobis inhaerentes, sed potius torquet ipse ignis qui dum calefacit manum imprimit simul illi speciem sensibilem et mediante illa desideratur factum, ut eum percipiat. Ergo ipse ignis infirmat, etiam si aliquas actiones reales dedit, [illegible] obiectum et [illegible] cruciabit. Confirmatur [illegible] nullas [illegible] qualitatum [illegible] perciperent [illegible], et [illegible] cruciat[illegible]

Cruciare, (nihil reali actione producendo) et pro gravitate la[...] pro numero infusis, quod non repugnat libri qualitates, quod non repugnat libri qualitates
quod non repugnat 4a qualitas producta sine nulla realis actio interveniat.
Deinde vero quod re ipsa ignis inferni eo modo torqueat corpora damnatorum. Probatur ratione, secundum illud in hac re asserendum est quod non multiplicat miracula sine necessitate, sed iste modus torquendi sine reali actione non multiplicat miracula sine necessitate, ergo iste modus asserendus est. Maior patet quia non est credibile Deum in torquendis damnatis velle patrare miracula nullo modo necessaria et sine quibus aeque acerbe puniet D. iustitia suae legum transgressores. Minor probatur quia si cum actione intentionali ignis coniungeretur actio realis in corpora damnatorum, aut mediante illa produceret forma substantialis ignis in membris damnatorum et id foret conservare animam simul cum forma ignis in eadem materia, quod est magnum miraculum, aut solum produceret qualitates in gradu valde intenso et sic simul cum illis conservarentur dispositiones quoniales corporis humani quae sunt omnino contrariae dispositionibus ignis quod etiam est magnum miraculum, vel destruerentur dispositiones requisitae ad corpus humanum conservandum et ita maneret homo vivus per potentiam absolutam proprio temperamento quod etiam est ingens miraculum, cum ergo haec omnia cessent si solam intentionalem actionem asseramus, illa tantum asserenda est.

Ad 1um contrariae sententiae Respondeo illos PP. nomine actionis significare vim cruciandi et torquendi, perinde ac si calorem intensissimum produceret ignis non vero denotare actualem productionem caloris, praesertim cum in generali agant de illo igne qui re vera torquet substantias spirituales et hos non vere producendo in illis calorem, sed cruciando sicut explicuimus in 1a structura huius opusculi.

Ad 2um Respondeo negando consequentiam et ad probationem. Verum quidem est ex natura rei coniungi illas duas actiones et cum ignis non possit agere realiter nec posse etiam agere intentionaliter. At vero quod utramque actionem exercere posset, et Deus supernaturaliter illam unam impediat non propterea foret ut altera cesset. Sic ergo res se habet in praesenti nam ignis inferni posset suapte natura transmittere actionem realem in corpora damnatorum producendo in illa calorem intensum et siccitatem. Deus autem denegat suum concursum

illi ad eam act.^m ne corp.^a corrumpant, verunt proveniunt alia incomm.^da sup.^a relata, et ita n. e. cur transmittant act.^r intentionales in praedicta corp.^a

Ad Urgebis, ergo. tamen necesse e. patrari a Deo aliquod miraculum ne damnati corrumpantur, ergo asserendo solam act.^r intentionalem n. vitat incommodum quod vitari diximus in probat.^e nostrae sent.^e ne silicet patrarent noua miracula.

et ita conservaret Deus n. solum sine proprijs affectionib. sed etiam peculiari concursu supernat.^li qui omnino requireret. ad conservandas aiās in ma. n. disposita, 1. introducenda eet. fa. ignis simul cum aia in eodem corp.^e et ita simul eent. dispositiones et formae substantialis contrariae. Rursus haec miracula dedecent corpus immortale vt dictum e. quia medijs illis produceret et conservarent ea quae ad corrupt.^m Deus ordinat.

Ad 3. Resp. neg.^do consecutionem et ad probat.^m lt species n. sint disentaneae ita vt stearent qualit.^a corp.^r Dui. in eo tamen sentu ee. disonas quod nimium repraesentent et faciant ab Deo. perfici obiectum. disentaneum illi ignis enim ob nimium calorem disonat Deo. n. solum quod producit in illo intensum calorem sed quod ita e. aplicatus vt posset illum producere nisi divinitus impediretur. tactus enim n. percipit calorem in ipso animalis corp.^e productum sed ignem a quo producitur. et ita lt divinitus impediat. ea productio n. tollitur molestia proveniens ex praesentia ignis.

Ad

Ad. conf. Rx. inde posse nostram sent. roborari nam malum aliqd. graue ppositum voluntati ab intellu. max penam infert et nihil aliud praeter sui speciem imprimat imo hoc e. max. pena damnatorum vt in 1a. contro. diximus e. visui eorum pponi possunt. obia. valde deformia quorum solus aspectus max. contristet. Quid ergo mirum si ignis torqueat damnatum sine actione reali. ——

Ad. 4m. Rx. neg. illam ee. contra. nostrae assertionis ob alias iam explicatas artm. 2do. ille praeter quam qd. n. e. noster sed strarius et ecc. n. multum vrgeret qa. generalis responsio e. cum illi art. obijciunt. eos n. transire vltra scaccanam lumen partitionis vbi editi sunt.

In fine huius disputat.is adverto et ignis inferni n. torqueat corpa. damnatorum nisi media actione intentionali nihilominus inequaliter torquere xa. culparum inequalitr. q. Deus vt cum illo concurrit vt in corpus hois. damnati ad maiorem penam pducat species insensibiles intensiores quae debentur ad intensionem aliam qui maioris doloris in appetitu principium sit qd si aliqd. necessarium foret ad puniendum magnum peccatorem eleuari ignem ad producendam species intentionales magis intensam quam illa suapte na. pducere posset facillime eleuari illi qui omnipotens e.

Disput.s 4a.

Vtrum ab alijs corpribus praeter ignem cruciánda sint corpa. damnatorum

Ex dictis in 3a. contro. huius opusculi constat vt omino certum ignem quo damnati torquentur nc. quoad aias. et post iudicium torquebunt. quoad corpa. ee. corporeum adde vo. s. Tho. in art. 6o. huius qa. 97. id qd. nos etiam ad Lib. 2m. de generat. diximus hunc ignem ee. eiusdem speciei cum illo qui apud nos extat et. residet in concauo lunae qa. nihil e. qd. specificam distinctionem persuadeat. &c.

Solum obijci pot. ignem nullum ee. oino. Lucidus ignis

V°. inferni Luce carere. id hoc indicat essales. distinctio q. mani patet hy aucte. xpti D. Matt. 8°. filij autem regni ingiue eiicient. in tenebras exteriores idest in infernum ut constat ex dict.a PP. et. interpretatio ibi illi enim fletus et stridor dentium, tuo ch. q.a sic diserte testant. S. Cyril. Alex. S. Basil. adducti dissert. precedenti et S. Greg. apud. S. Tho. hic art. 4°.

R. locus inferni n' omnino. carere Luce aliqua enim Sensu. ut damnati se ipsos et miseros socios intueri valeant id q. S. Greg. et S. Tho. citatis aiunt. lucem v. illam esse ee. modicam et subobscuram roe. densitatis [illegible] et ideo dici solere locum inferni tenebrosum et omni illum Luce destitutum.

In speciali v° c.a locus Matt. legendi ss. Maldo. ibi et Salm. tomo 6°. tit.o 22. aut 23. qui varias illius significationes refert inter quas mihi valde placet illa quam Maldo. sequitur e. scilicet ideo infernum appellari tenebras exteriores quia ss. et sacra scriptura ingunt de coelesti beatitudine, ut de quodam opiparo convivio quod olim frequentius nocte celebrari solebat, ac proinde in domibus miro luminum splendore collustratis: a quo qui eiiscerent, recte in externum locum tenebrosum seu caligine noctis obscuratum, ac proinde in exteriores tenebras eiici dicerent, damnati igitur a beatitudine exclusi in inferorum carcerem detrudentur, ipste dicuntur proiici in tenebras exteriores; quis enim eget lumen eo loco aliquod luminis ab igne proveniat, nihilominus esse tenebrosum comparatione illius coelestis hierusalem lucis et claritatem dei, et eius lucerna agnus.

quoniam v. in loco mathei quem cepimus explicare, [illegible] alia duo quoad ad poenam damnatorum de qua agimus ob pertinentia breviter declaranda sunt, in lib. ibi erit fletus q. de spirituali tristitia cordis gemitibus intellectum in hoc g. dubitari v. potest an fletus corporalis ibi futurus sit, respondet optime s.t. artº 3°. quaeri sequentibus diste 50 1. in illa artº 5° in fletu corporali reperiri duo, unum est lachrimarum resolutio alterum commotio et conquassatio capitis et oculorum, et roe huius 2i reperiri fletum corporeum in damnatis post [illegible]

la autem

naturae l.[illegible] in inferno nulla nova generatio, aut corruptio [illegible]
fecerat ad [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] et generandi erant, ac proin
de aliqua corpora humani in illas resolvendum, et corrumpendo [illegible]
excresceret in infinitum, cum per eternitatem [illegible] [illegible] sit.

Deinde erit [illegible] [illegible] quoniam animo [illegible] oriri solet dubi
[illegible] oriri potest, an corpora damnatorum, [illegible] ab igne corporeo [illegible] etiam
[illegible] corpore atque frigidissimo cruciandi sint, [illegible] [illegible] formidine
[illegible] [illegible] in [illegible] 2 matthei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] concordia in id matthei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potest 1.°
[illegible] corpus [illegible] et [illegible] [illegible] elementorum [illegible] aqua in
inferno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnia elementa [illegible] ad
formandum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ibi [illegible] [illegible] [illegible] de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] damnatos matthei [illegible] [illegible] [illegible] in ignem
eternum. 3.° [illegible] simul affligerent [illegible] calore et frigore [illegible] successive
et cum [illegible] [illegible] potest [illegible] duo contraria [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] corporis [illegible] [illegible] [illegible] non poterunt ab uno loco,
ubi [illegible] [illegible] ad alterum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
corporea [illegible] [illegible].

Vera nihilominus sententia [illegible] damnatos [illegible] [illegible] etiam [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 50 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cap. 24 Job versu 19 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] sententiam,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] 559 probat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in loco citato [illegible] [illegible] in in
ferno [illegible] [illegible] et Job 24 ad [illegible] [illegible] [illegible]

sciat ab aqui[s] nivium, sed neuter locus nisi [illegible] nam dem
[illegible] ex frigore [illegible] ex alio dolore [illegible]
[illegible] in [illegible] provenire potest. nec posterior [illegible]
ostendit [illegible], ibi [illegible] sermo [illegible] in hac vi
[illegible] infelix illius prosperitas [illegible]
[illegible] vehementi calore [illegible] probat [illegible]
[illegible] disceret [illegible] in [illegible]
9. [illegible] biblica [illegible] cap [illegible] de [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] terrore [illegible] beatitudinis [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] multa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ferunt [illegible] inter
[illegible] [illegible] externos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ex dictis [illegible] praecedente. [illegible]
[illegible] mihi videtur probabilis Durandus et [illegible]
[illegible] quatuor [illegible] damnatorum corpora cruciandi, et
[illegible] quidem [illegible] dicitur. de terra [illegible] potest [illegible]
damnati terrae visceribus concludantur [illegible] gravis
[illegible] et terrae [illegible] speciebus [illegible]
[illegible] vehementem calorem [illegible] dictam [illegible]
dicendum est quidem peculiari [illegible] vecis horribiles [illegible]
[illegible] [illegible] sunt damnati, et ad eundem finem [illegible]
[illegible] corpora conservabit deus [illegible], cum nisi sit aliud corpus in quo vox
ibi formet, illius [illegible] poterit etiam cruciare. de aqua [illegible]
quae [illegible] dicit [illegible], [illegible] ibi conservare
aut [illegible] probabilius [illegible] terram [illegible] elevare, ut
producat species [illegible] in corpora damnatorum [illegible]
illius frigiditatem [illegible] vere [illegible], et [illegible]
[illegible] pro quo [illegible] aqua in [illegible] inferno. de [illegible]
[illegible], et quidem valentia probabi[lis] [illegible] ibi futuros vermes corporales quos

vermes

[illegible] damnatos, ut in [illegible] proprie [illegible] testimonia [illegible] de
[illegible] cyrillus et basilius [illegible] et nunc [illegible] negant
vermem ibi corporalem esse [illegible] corrumpenda [illegible] et proprie vermes qui ex cor
[illegible] corporis humani, et ex corruptione generant [illegible] videbitur [illegible] de
[illegible] ibi futuram sulphurem [illegible] odore [illegible] illud psalmi
[illegible] super peccatores laqueos ignis et sulphur [illegible] calicis eorum. [illegible]
[illegible] bene [illegible] de supplicio peccatorum [illegible] vita [illegible] in
[illegible] at sulphure [illegible] flammam excitat futura acriora tormenta [illegible]
loquitur per methaphoram, ut ex verbis praecedentibus colligi videtur. Denique humor aliquis [illegible]
[illegible] forte erit in ore damnatorum [illegible] fetidissimus [illegible]
[illegible] certa [illegible] reperiri potest.

Ad [illegible] respondetur [illegible] etiam alia corpora [illegible] afflictionem damna
[illegible] inferre [illegible] facile
respondere potest simul [illegible] frigida [illegible] damnatos [illegible]
[illegible] et [illegible] absque eo
[illegible] qualitates contrarias potenter [illegible] simul [illegible] in se
[illegible] videtur id futurum cum vicissitudine [illegible] id etiam facile
[illegible] potest, nec propterea [illegible] aeternitatem [illegible]
[illegible] ignis et frigoris [illegible] ab altero, id confirm
[illegible] fuerit ad veritatem doctrinae [illegible] in diversis [illegible] eiusdem in
[illegible] frigidum [illegible] calidum [illegible] facile esse singulis locis [illegible]
[illegible] dixi ut [illegible] nimia [illegible] frigiditate [illegible] aqua
[illegible] infernum sit [illegible] eo loco in quo [illegible] terram [illegible] adeo, ut
[illegible] inferni [illegible] a solo deo [illegible]

Disputatio [illegible]

quo ordine locanda sint corpora damnatorum et quo [illegible] infernus

Modo ea capiet [illegible] infernus.

[illegible] in indagando ordine quo damnati constituti [illegible] sunt,
[illegible] ad hanc [illegible] respondere potest
[illegible] iudicium in inferno [illegible]
[illegible] Job [illegible] in fine, ubi infernum
[illegible] terram miseriae et tenebrarum ubi umbra mortis, et nullus ordo, sed sem
[illegible] horror inhabitat [illegible] commentarium
[illegible] gravissimis interpretibus de damnatorum sedibus [illegible]
in eum locum [illegible]

[illegible] in centro terrae constitutus, tantam damna
illud [illegible] potest, quomodo infernus [illegible] quoad hoc praecise numeratos [illegible]
torum multitudinem capiet, cum [illegible] sint [illegible] destinata est [illegible]
[illegible] quibus tanta [illegible]

Castrus palau disp. 44. 3. l. 10. infernus sit infra superficiem terrae, capax etiam corporis damnatorum, atamen bene credo, quod conspicit sibi con[illegible] quasi coangustata iacebunt corpora damnatorum in igne, [illegible] disp. 45. 9. l. [illegible] pag. 459 ait corpora fore conglomerata, et com[illegible], ut lapides in acervo, nisi forte deo aliter disponente, ita sint co[illegible] [illegible] in vicem non se[illegible] tangant, henriquez lib. ult. summae cap. 25. §. 3. litera f. in commentario approbat [illegible] [illegible] fore conglomeratos, sicut solent sardinae in cisto. ribera [illegible] [illegible] capit. 14. apocalyps. [illegible] [illegible] verba exivit sanguis de laca usque ad frenos equorum per stadia mille sexcenta, ait ibi quidem de latitudine inferni [illegible] [illegible] spatium [illegible] [illegible] capit damnandorum fore indicii et [illegible] stadia 1600 efficere quinquaginta leucas, licet [illegible] aliter explicet.

[illegible] quidquid autem de hoc dicendum sit certum est ibi damnatos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a deo penetrationem [illegible] corpora esse [illegible] [illegible] [illegible] pondera [illegible] [illegible] disposuit terram, ut in medio [illegible] existat locus [illegible] damnatos capiat, saltem congregatos, atque [illegible] [illegible] cuius [illegible] ille locus, nam [illegible] cap. 30 praeparata [illegible] [illegible] vere, praeparata profunda et dilatata, quod de inferno intelligens s. hieronymus praeparata, inquit [illegible] [illegible] gehenna [illegible] [illegible] aeternis [illegible] [illegible].

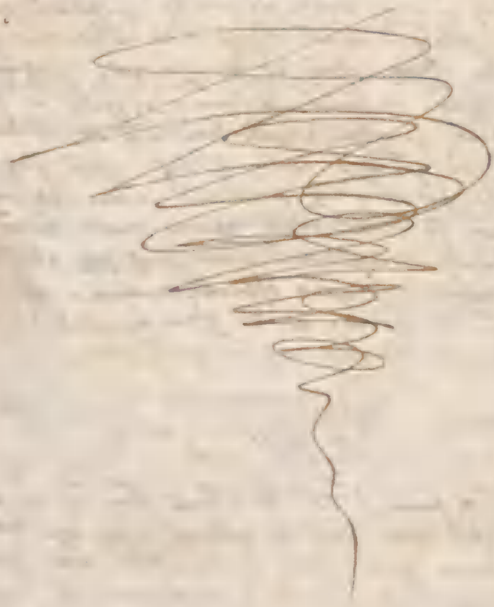
Disputatio ultima

Utrum poena damnatorum futura sit aeterna et amoris de proportionata culpis, sicut et gloria aeterna ac meritis adequata

Lege s. thomam

Distrib.° aeterna

Lege S. Tho. in 3.° ultima additionum certum enim e.' ex fide penam damnatorum fore aeternam sicut et gloriam Beatorum Matth. 15. ibunt hi in suplicium aeternum iusti autem in vitam aeternam[,] versus ex com.[i] Bolos dist.a quam in ma. de gra. declaravimus[,] constat Deum iustos affecturum premio ultra condignum malos v. suplitio citra condignum cuius propositio hic sensus e.' Deus ex aeternit.e sua previdisse quantum premii proportionate respondeat tali .1. tali merito, quantum q. suplicii tali .1. tali peccato. et simul noluisse vt singulis electis in aeternum conferret to= tum illud premium et insuper aliquid quasi auctarium. 3.a V.o singulis reprobis detraheret. aliquid illius pene quam merito poenitentiae. substinere et. qui actualibus illius culpis debebat. sic mali si alias obstinati n.' esse. et odio in Deum affecti re= verteri et. diligere deberent eum qui 9.a illos etiam in statu sum= mae infelicitatis miseratus e.' Electi v.o peculiarem mam. debunt laudandi liberalit.em illius qui sup.a id qd. eorum meritis debebat imponere voluit nobam coronam quam vltimam ad ipsius glam. per aeternitatem decernimus ——— . confectum. 9.° Thom.

Appendix
ad opusculum De novissimis
seu controversia generalis
De Beatitudine ad 5. 1as
q. 1ae 2ae
D. Thomae

Praefatium

Non absre connectendas duximus controversias de Beatitudine iis quae de 4or novissimis in huius anni praelectionibus disputata sunt. nam et beatitudo principem locum obtinet inter novissima quippe quae est noster ultimus finis et in superioribus necessarium fuit multa ad Beatitudinem spectantia declarare, quibus si pauca quaedam addantur completa et absoluta erit de ultimo nostro fine controversia. sed quoniam diutius forte quam putabamus in opusculo de novissimis immorati sumus cogimur hanc ipsam brevem de Beatitudine materiam reddere multo breviorem ut ante studiorum intermissionem sicut promisimus absolvatur. contendendum itaque est divino favente numine quae potissimum difficilia et controversa sunt ex professo discutere, caetera potius attingere et ad alios remittere quam tractare.

Commentarius
In quaestionem 1am

In hac quaestione disputat S. Thomas de ultimo fine hominis in generali et in art.o 1o docet hominem in actionibus suis seu deliberatis operari semper propter finem. in 2o affirmat omnia agentia operari propter finem cum hoc tamen discrimine quod agens liberum operatur tanquam movens se ipsum, agens vero naturale ut motum a Deo. in 3o dicit actus humanos speciem desumere ex fine, in 4o impossibile esse in finibus per se subordinatis procedere in infinitum sed deveniri oportere ad aliquem ultimum qui

pro-

possibile sit ultimus finis verus hominis. in 3° non posse unius hominis esse plures ultimos fines. in 4° utrum quis velit et velle possit ultimum finem in 1° affectu. in 5° utrum homines conveniant in appetendo ultimo fine, non tamen ab omnibus quaeri in eadem re. Hunc ultimum finem in 7° concludes, si loquamur de re quae est verus ultimus finis, eundem esse ultimum finem hominis et aliarum creaturarum, scilicet Deum; si vero sermo sit de adeptione huius ultimi finis, diverso modo obtineri ab homine, qui illum consequitur cognoscendo et amando, et a creaturis rationis expertibus, quae illum obtinent, quatenus aliquam Dei similitudinem participant.

Tractatus 1us

De ultimo fine hominis in generali

Disputatio 1a

De iis quae ad causam finalem in communi spectant et alibi explicata sunt.

Disputanda non sunt, sed brevissime recolenda quae de causa finali in communi diximus ad 2um lib. Physicorum disput. 4a. Ut viam paremus iis quae ad ultimum finem hominis spectant et. Itaque 1° praemittendum est: 1° finem communissime sumptum esse illud quod appetitum solum rationalem seu voluntatem movet ad aliquam operationem. et quoniam nihil movet appetitum ut obiectum finale nisi bonum propositum ab aliqua facultate illud cognoscente, ideo quod formaliter constituit finem in esse finis est bonitas, cognitio vero est conditio applicans illam appetitui quae tum movet dicitur exercere suam causalitatem quae in motione Metaphorica consistit. Unde DD. qui melius sentiunt opinantur finem causare debere esse reale, et non debere intentionale, quia numquam non constituitur finis formaliter per cognitionem sed per bonitatem quae cognoscitur et plerumque realis est. —

2° praemittendum est finem in hac acceptione latissima dividi in illud quod non movet ratione sui praecise sed ratione alterius ad quod ordinatur, id est quia proportionem habet ad aliud ad quod refertur, et hoc appellatur medium; et in illud quod absolute dicitur movere ratione sui, et hic proprie appellatur finis

Nempe hic finis duplex e'. Unus appellat. cuius gratia. et e' ille propter quem alia fiunt ut sanitas propter quam sumit. potio et . sendit. Unus alter appellat. finis cui et e' ille cui appetimus finem cuius gratia. ut homo cui sanitas desiderat. Denique finis cuius gratia, alius e' obiectivus illud nimirum bonum qd obtinemus. ut Deus et hic etiam appellatur finis qui, alius e' formalis. illa scilicet actio qua eiusmodi bonum adipiscimur ut visio B. qua Deum consequimur et iste dicit. etiam finis quo seu adeptio finis. —

3º praemittendum e'. discrimen inter homo. et agentia rationis experta, qd homo agit propter finem operat vero, aialia n' agunt sed aguntur potius propter finem, pro cuius explicatione adverto verbum illud agere significare in praesenti apud D. libertatem. Ea enim libera dicit. se aliquo saltem modo movere quia cum indifferens sit determinat se ad alteram partem. Unde cum homo sine libertate operat. n' tam agit quam agitur quia n' det. indicium quod deter. Deinde adverte particulam illam propter finem si sumat. proprie et. absolute significare ordinationem unius ad alterum et. comparationem medij ad finem. Ratione cuius amat medium quia ordinat ad finem Unde fit homo quia libere solet operari et cognoscere proportionem medij ad finem, illud quae ad illum referre dici et. vere ac proprie agere propter finem: agentia vero rationis experta quia nec libertatem habent nec cognoscunt proportionem medij ad finem cum id sit proprium rationis intelligentis n' agunt propter finem sed potius dicuntur agi seu moveri ab alio propter finem. Quatenus Deus quorum veluti instrumenta sunt ista agentia naturalia. indidit illis inclinationem ad aliquem effectum ut medijs illis finem ab ipso Deo praestitutum consequantur. Unde qd diximus de agentibus rationis expertibus verum etiam est in alijs agentibus quae neque cognitionem neque libertatem habent —

Sed obijcies S. Thom. in art. 1º corp. et. ad 2m. disertè te testari vis. actionem liberam hominis esse propter finem eo solum qd sit pro obiecto bonum qd e' obiectum et finis voluntatis quia n' e' necessarium ad agendum propter finem ut quis velit medium propter illum et consequenter efficiat comparationem unius ad alterum. Rx. si attendat doctrina S. Doct. in art. 2º. ubi magis declarat quid

sit

sit agere ppter finem plane constauit ab illo requiri cog=
nitionem pportionis medij ad finem et ordinatu. unius ad
alterum ut ppter finem proprie agere dicat. Quare in 1° art.
magis late usurpat nomen actionis ppter finem. Quatenus
extendit etiam ad id quod virtualiter e ordinabile ad finem
et sic ipse actio libera Dei tendens in aliquod obiectum dici pot.
esse ppter finem seu ordinata saltem implicite ad finem
Quatenus scilicet qui libere elicit actum cum finem virtualiter
vult illum elicere ppter finem pot. g. actu reflexo velle
praedictam operationem ppter pportionem quam dei cum obo.
quod mediante illa voluit.

4° notandum e. inter effecta causae finalis quaedam ee
immediata scilicet ipsum actum internum voluntatis l. ap-
petitus quem ipsa elicit allectus a bonit. finis sibi pposit.
media cognitione alia v. ee mediata scilicet caetera quae
mediante tali actu voluntatis efficit aut imperat de quo latius
in disput. citata q. 3a.

5° tandem S. Thomas art. 3. Sumis q. disputat utrum
actus Dei recipiant speciem ex fine, quae disput. longa
et difficilis e. et quoniam late illam explicuimus in tract.
de actibus humanis tit. 7. disput. 3a et 4a agentes de speci-
ficatione actuum in genere Physico et tit. 2. dum sermo est de
speciebus moralibus actuum humanorum in his de hoc loco de
illa dicendum e.

Disput. 2a

Sit ne aliquis Ultimus finis Uitae Suae.

Celebris admodum e. dist. ultimi finis in illum qui e ulti-
mus ex nat. rei seu in quem suapte nat. tendit Deo.
l. in quo tandem sistunt conatus illius et in finem qui e
ultimus ex intent. operantis q. terminum Deo sibi il-
lum proponit ut in eum referat omnia fruit. Rursus hic
finis ex intent. operantis pot. ee ultimus positive qa
scilicet in illo sistere decreuit Deo et sistendum putauit
tanquam in sua felicit. et ultimus negative qa de alio
fine n. cogitat neque aliud saltem finaliter intendit Deo dum
operat. et sunt alij fines ulteriores quos intendere pot.
illo. respuere n. decreuit.

Dico 1° de qu. ult. finis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
referre [illegible] [illegible] scholastici; S. Th. in art. 3. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cap. 17. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] operans [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

cap. 10 dicens deum ad se omnia sicut ad omnium finem eorum profundam convertere. et S. Aug. l. 1° Confessionum cap. 1° fecisti nos ad te, et inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. Apocal. 1° ego sum alpha et omega, principium et finis dicit dominus deus. quem locum affert S. Cyprianus lib. 2° contra Judaeos cap. 6. ut divinitatem Christi domini probet, et ob eandem causam catholici olim contra arrianam perfidiam in sepulcris, monetis, atque vexillis sculpebant aut inscribebant Christum dominum esse alpham et omegam. sic etiam S. Amb. lib. 10 epistolarum epistola 82 agens de Christo domino quomodo inquit vitae finem haberet, qui vitae author omnibus est ipse principium et finis omnium. Denique quod iam verbis assis fere exprimit et egregie confirmat egregia illa doctrina apud S. Basilium hom. 1a in exameron natura plane beata deus, exuberantissima abundans, ac luculenta bonitas, cuique rationis capacium amabilis pulchritudo, flagrantibus votis, ex ardenti desiderio multis non spectanda, omnium quae sunt primaria origo, fons vitae, spiritualis omnis intelligentiae lux. ex quibus verbis desumi videtur efficax ratio S.T. quam iam proponam.

2°. probat angelicus D. multis et efficacibus rationibus in illo cap. 17 citato, ex quibus unam vel alteram afferemus, primo nimirum pertinet ad dominum perfectum esse finem ultimum omnium rerum quam esse causam efficientem, sed deus ob suam infinitam excellentiam est causa efficiens omnium rerum, ac proinde hominis et ultimus finis. minor et consequentia patent, maior probatur, quia ratio ultimi finis denotat summam perfectionem, scilicet perfectissimam bonitatem, ad quam ceterae bonitates ut ad fontem et exemplar referantur et insuper cum ultimus finis quae maxima felicitas consistat in adeptione ultimi finis, qui est omnium desideriorum complementum, potest etiam arguere summam perfectionem, id quod deum constituit ultimum finem. Confirmatur 1°, quia deus eo ipso quod deus, sit est summum bonum, ac proinde magis exoptabilis quam omnia alia bona, dignissimus est ad quem omnia bona referantur. Confirmatur 2° quia naturae ipsa dictat minus bonum esse postferendum maiori, sed est maior inclinatio et in maius bonum quam in minus, quia in illud bonum quod infinite excedit cetera bona propendet magis humana natura quod illud praeferre debet ceteris bonis, si rectam rationem agat, sed illud quod etiam ratio est praeferendum est omnibus est ultimum et maxime quod amari potest, quia illud est ultimus finis ex natura rei, probatur minor quia si non esset ultimus finis ordinari recte posset ad finem alteriorem et ita quod infinite melius est ordinaret tandem ad id quod infinite minus dignum est amore, et felicitatis complementum quaereret ratio in pervertendo ordine et postponendo eo quod omnibus anteponi debet, quod summa inordinatio est, nam acquisito summo bono quaereret adhuc aliud imperfectum et inchoatum, quod merito dolet S. Aug. in psal. 72 declarans illud mihi adhaerere deo bonum est, haec eligunt, fratres, bonum valde amplius dolentes volentes, fratres, quid valde amplius. deo adhaerere nihil est melius.

Dico 2°. necesse est reperiri aliquem ultimum finem saltem negative ex intentione operantis, non solum comparatione hominis, sed etiam comparatione singularum actionum illius. sic S.T. in quarto 4° arti. 2° in ultima et S. [illegible] D. probat quia causa non est sit aliquam operationem dotrahens ab alio quam bono [illegible] [illegible]

voluisse ut illud amplecteret l. bonum illud [illegible]
erit ult. finis saltem negative. [illegible]
erit ult. finis [illegible] alterius [illegible] abibit [illegible] infinitum [illegible]
tendentia [illegible] finis ult. [illegible] contendit [illegible]

+ ult. finis tendentia aut proinde n. procedit in infinitum seu qd. idem e. n. pcedit fine sto. aut sine fine. hnc ets. quia eo ipso qd. ad ultimum deveniret. illud eet. ultimus finis et ita deret intentum nostre assertionis. Minor pbat. 1a. si n. deveniret ad ultimum n. deret voluntas a quo detraheret. quodlibet enim bonum eo ipso qd. ad aliud referat. n. movet vole. sui sd vole. alterius. Unde si nullum sit qd. ad aliud n. referat nullum erit qd. n. moveat vole. alterius. Ac proinde post oes illos infinitos fines oportebit requiri alium a quo tandem voluntas moveat. et id erit ille ultimus. l. voluntas n. erit sufficient. detracta ad operandum et. hoc eet. 3a. Hypothesim

Respondent poe. lo quilibet finis illius collectionis pter alium appetat totam h. collectio. movere vole. sui et id sufficere ut voluntas ad operandum detur. sd id facile rejicitur. nam l. tota finium collectio immediate movet volunt. et sic tota constituet unum ultimum finem nec proinde inter fines illius erit subordinatio in vole. movendi et id n. e. 3a. nostrae assertionem quae solum contendit ita necessarium ee. aliquem ultimum finem ut in subordinatione causae finalium n. deatur in infinitum l. nullus illius collectionis finis reperit. qui detrit vole. sui sd. quilibet movet pter alterum et ita e. impossibile volunt. operari nisi quaerat. alius finis in quo sistat: etenim qd. unus finis moveat pter alterum e. qd voluntas n. illum sd. alterum quaerat et ab eo alicitur lg. si in tota collectione nullus finis sit qui n. moveat pter alium nullus erit quem n. quaerat voluntas alecta ab alio et alium exoptans lg. n. poterit operari. Patet etiam qa. nihil deet. qd. media hac operatione consequatur. cum neque intendat oes fines consequi ut dictum e. neque unum aut alios plures finitos quippe quos illos n. appetit nisi pter alium adipiscendum neque devenire possit ad aliquem quem pter se desideret. concludo lg. ut ho. operetur requiri necesso. finem aliquem ultimum saltem negative.

Ex quo patet quam sapienter. D. Ths. hanc assertionem pbaverit in arto. 4o. dicens duplicem ordinem infinitum invenire unum executionis cum scilicet executione mandatur qd. ho. exoptat alterum intentionis cum pfesse desiderat et in neutro abiri posse per se loqdo. in infinitum nam si de executione sermo sit n. pot ho. exequi qd. optat nisi ab aliquo incipiat. Ubi autem [illegible] eet. [illegible] aliqd id infinitus processus n. incipiet. Si vo. de intentione loquamur eo ipso qd. n. daret ultimus finis qui e. principium delibera-

sed q. reperiri aliquid [illegible] alterum negativum existente operantis comparatione cuius licet operantis [illegible] nihil l. intro discursu [illegible] probatione [illegible] illam [illegible] licet impossibile est in infinitis abiri in illis finibus qui detrahant voluntatem [illegible] probo [illegible] abiri infinitum [illegible] n. devenire ad ult. [illegible] impossibile in finibus qui voluntatem movent [illegible] devenire ad ult. [illegible] impossibile est in finibus abiri in infinitum [illegible] maior [illegible] ubi [illegible] infinitum

finis n. remaneret aliquid a quo voluntas moveretur

Superest modo n. contemnenda difficultas an necessarium sit hominem semper operari propter aliquem finem ultimum positive. Primo negantem sequitur Scotus in 4. dist. 49. q. 10. docet et suadetur primo. 1°. quia n. semper homo cum operatur proponit sibi illum finem in quo ut in ultima felicitate sistendum putat, imo saepe nihil minus cogitat ergo n. est necesse semper operari propter ultimum finem positive. Patet consequentia quia n. potest homo operari propter illum finem quem sibi n. proponit et cuius nullam memoriam habet. 2°. quia finis ultimus positive est ipse Deus, ut in illo solum ut in ultima felicitate quiescendum sit sed n. semper homo operatur propter Deum tum quia multi illum n. cognoscunt, tum etiam quia saepe appetunt bona delectabilia, contraria Deo ergo n. semper homo operatur propter ultimum finem positive.

Dico tamen 3°. nullus est qui n. operetur semper aliquo modo propter ultimum finem positive. Sic S. Thomas in hoc art. 6° ubi Caietanus Durandus in 2°. dist. 38. q. 4a. Valentia tomo 2° disput. 1a. q. 1a. puncto 5°. Vasquez in disput. 6a. ubi hanc appellat communem sententiam. Probatur 1°. auctoritate S. Augustini qui tomo 3°. lib. 13. de trinitate c. 3°. quidquid inquit aliud quisquam latenter velit, ab hac voluntate (scilicet Beatitudinis) quae omnibus hominibus satis nota est n. recedit. Et in c. 4°. academicus inquit ille Cicero cum vellet in Hortensio dialogo ab aliqua re certa de qua nullus ambigeret sumere disputationis exordium Beati certe inquit omnes esse volumus. Et c. 5°. verum inquit est quod omnes homines esse Beati velint id quae unum ardentissimo amore appetant et propter hoc cetera quaecumque appetunt.

2°. Probatur S. Thomas duplici ratione. prior est nihil appetit homo quod n. sit bonum perfectum quod id est plene faciens eius voluntatem aut quod ad illud ex intentione aliquo modo n. ordinet ergo nihil operatur homo, nisi propter ultimum finem positive. valde patet consequentia quia ultimus finis positive est illud bonum quod sibi proponit homo ut in illo tanquam in complemento suae felicitatis quiescat. Et nomine operationis intelligit hoc loco omnes actus deliberatos, qui vel eliciuntur vel imperantur a voluntate.

Qua-

Quare si nihil operatur nisi ad volendum hunc finem aut alia quae ad illum ordinantur et consequenter ad illum referentur, manifestum est semper operari propter ultimum finem positive. Antecedens vero probatur quia voluntas non potest operari nisi intuitu alicuius boni. Hoc enim est formale et adaequatum obiectum illius. Rursus si bonum illud tale sit ut in eo voluntas tanquam in felicitate plena quiescat, ille erit finis ultimus positive; si vero tale non sit, certe propterea amatur quia aliquo modo ad eam felicitatem conducit, sive ut pars, sive ut dispositio, sive ut medium; insitus enim est homini mentis ardentissimus amor beatitudinis, idest bonum sine admixtione mali. Unde quoties operatur id unum intendit ut quantum potest depellat a se malum et acquirat bonum. Hoc autem est vel immediate velle ultimum finem qui est adeptio omnis boni et depulsio omnis mali, vel saltem mediate quatenus amatur adeptio alicuius boni et depulsio alicuius mali.

Posterior ratio est huiusmodi: ita se habet ultimus finis ad ea quae appetuntur sicut prima causa efficiens ad ea quae efficiuntur ab aliis causis subordinatis illi; sed nulla causa secunda efficit nisi moveatur a prima; ergo nullus finis appetitur nisi ex virtute et motione ultimi finis. Huius minor efficacitas in eo posita est quod quemadmodum causae efficientes secundae subordinantur primae nec operari possunt nisi ipsa concurrente ad eosdem effectus ut certum est, ita bona particularia non movent voluntatem nisi virtute primi boni idest illius quod re vera et ex natura rei vel saltem ex operantis intentione satiat appetitum et affert plenam felicitatem. Quia ut in priori ratione argumentabamur nullum particulare bonum amatur nisi ut vel homo immediate faciat vel saltem ad satietatem tendat adeptione alicuius particularis boni et carentia particularis mali; illis quae sine nova deliberatione responderet interrogatus cur hoc vel illud bonum amplectatur se velle ut vel beatus vel inveniret felicitatem seu beatitudinem, quod satis superque est ut implicite aut virtualiter homo censeatur propter finem ultimum positive semper operari.

Ad primum respondeo licet homo non semper cogitet de ultimo fine qui plene satiat, saltem cogitare de aliquo qui ad illum tendat et id sufficere ut propter illum aliquo modo operetur. Neque enim intendimus semper explicite et formaliter propter illum finem amare aut propter illum etiam operemur a voluntate, sed propter implicite et virtualiter ut explicatum est. Vide Vasq. 1a parte quaestione 82 articulo 2o §o ad evidentiam. Ubi rem hanc optime declarat.

Ex quibus colligitur in quo senserit verum sit quod S. Tho. hic articulo 6o ad 3m aperte, nimirum hominem non semper

cogitet de ultimo fine nihilominus propter illum semper operari quia virtus 1ae intentionis quae est respectu ultimi finis manet in actu quod postea accipio particularia bona non enim significat S. D. ad agendum propter ultimum finem requiri quod praecesserit aliquis actus quo So. explicite voluerit ultimum finem, satis enim est unus actus saltem implicite ordinari ad Beatitudinem modo explicato. Sed quoniam saltem in multis cum perveniunt ad usum rationis referunt actus quo deliberant de ultimo fine ex doctrina S. Tho. in Sac 1a 2ae quaest. 89. art. 6o ideo actus quos postea eliciunt circa particularia bona, dicuntur referri ad illum ultimum finem qui 1o actu volitus est. ———.

Ad 2m. Rx. Et vera felicitas ultima sit solus Deus deceptus tamen So. ignorantia vel excaecatus passione appetit ut plenam felicitatem delitias aut aliud bonum in quo putat esse beatitudinem suam vel saltem ordinat bonum delectabile ad consequendam perfectam felicitatem quae tamen in solo Deo re vera sit ab ipso tamen non consideratur et amatur ut est in vero Deo sed solum in eo. Itaque Ethnicus ignorans verum Deum et peccator amans obiectum turpe plenam felicitatem quaerit sed Chymaerice nam exoptat aliquid extra Deum quod non nisi in Deo reperiri potest. Unde operatur propter aliquem ultimum finem positive quod tantum nostra assertio contendit

Disput. 3a

Utrum omnes operationes eiusdem hominis sit unus et idem ultimus finis

Sermo est de operationibus deliberatis et in 1is quod attinet ad finem ultimum negative facile dici potest diversarum operationum diversos esse ultimos fines nam saepe So. + ~~[illegible]~~ obiecta diversa et adaequata diversis actibus quin ea formaliter referat ad alium ultimum finem diversarum enim virtutum imo et vitiorum diversa sunt obiecta specialia adaequata quae nec ad se inducent nec ad alium ulteriorem finem specialiter refert voluntas.

+ vult.

Deinde si loquamur de fine ultimo positive et ex natura rei certum est unum esse ultimum finem nempe Deum in quem nos et via nostra referuntur. et quamvis

alia

alicui difficile videatur, quo pacto peccata respiciant Deum ut ultimum finem, ea difficultas expedit. advertendo non referri peccata in Deum ut in finem quem medijs illis obtineant. sed ut in eum qui generali concursu influit in actus malos et cui peccata deserviunt ad manifestandas iustitias suas dum punit et misericordias dum parcit atque proinde sapias, clari mirabiles eum permittit. Unde sibi maiorem gloriam quasi Laurias. 3º. si de fine ultimo positive et ex intentione operantis agatur. nemo dubitavit plures eiusmodi fines inadequatos reperiri posse. ex quibus integram felicitatem coalescere quisquam putaret ut si quis decerneret suam Beatitudinem in divitijs et honoribus simul constitutam esse. falso crederet.

4º ergo in eo consistit nostrae disputationis difficultas an scilicet unius operantis ac proinde ipsius hominis esse debeat unus idem quoque finis ultimus positive adequatus ex intentione operantis an potius comparatione diversas operationis diversi fines adequati reperiri possint. S. Tho. In art. 5. quem Caiet. et Medin. ibidem Valen. puncto 6. Vasq. disput. 5ª c. 3º. et com. sequuntur. merito negat esse posse simul plures ultimos fines eiusmodi. Probat S. D. triplici ratione. sed 1ª nobis sufficiens est. eternum finis ultimus positive et adequatus est ille quem sibi praefigit homo ut in eius adeptione conquiescat tanquam in sua completa felicitate. sed eiusmodi finis non pot. simul esse nisi unus ergo. Maior patet quia si finis ille non sit completa felicitas erit incompleta ac proinde inadequatus simul cum quo compatibilis sit alius necessario requisitus ad adequatam seu plenam Beatitudinem. Quod plane est contra definitionem finis adequati. Minor vero probatur quia eo ipso quod finis essent plures. qui simul illos intenderet expectaret felicitatem in illorum omnium adeptione ergo nullus illorum esset adequatus ergo impossibile est fines adequatos esse plures. —

Dices id verum esse. si homo simul et collective intenderet illos plures fines non tamen videri impossibile aliquem sibi persuadere completam felicitatem consistere in hoc vel illo bono v.g. in honore vel in divitijs ita ut quodlibet illorum sufficeret ad satiandum appetitum et tunc bene posse sibi praefigere plures ultimos fines adequatos sub disiunctione. scilicet appetendo unum aut alterum Resp. ~~scholya~~ ignorantia data et errore non levi id non repugnare nec esse contra nostram assertionem quae accipienda est per se loquendo et de finibus collective acceptis sed. adhuc in ea disiunctiva finium praefixione non levis error accideret manifestum enim est plures illi fines esse compatibiles et ita feli-

esset etc. qui utrumque adipisceret simul quam qui alterum ac proinde falso sibi persuasisset singulos illorum esse adequatos seu sufficientes ad completam felicitatem, i. non esse compatibiles et tunc intelligi non potest quomodo essent equalis perfectionis quod si forent inequalis magna deceptio esset credere in quovis eorum esse sitam Beatitudinem cum haec in maximo bono seu fine perfectissimo constituenda sit.

Dixi in assertione non posse simul reperiri plures adequatos fines quia successive non repugnaret si enim quis errore gentilico ductus suum ultimum finem in aliquo bono creato aut in Deorum caterva situm esse putarent, ad illud se et vitam suam refferre potest et si postea lumine fidei illustratus veritatem agnosceret quae unicum verum Deum docet esse ultimum finem recipere potest et deinceps se atque vitam suam ad verum Deum refferre.

Sed objicies 1o. ille qui letaliter peccat constituit ultimum finem in creatura et simul scit Deum pro ultimo fine suae personae et aliarum opperorum ergo simul potest idem homo plures ultimos fines adequatos dici. Antecedens patet nam ex una parte antepunit creaturam Deo eius propter bonum delectabile velit Deum admittere, quod plane est adhuc ultimum finem sibi proponere ex altera vero elicit actus supernaturales fidei et spei tendit quae proinde in Deum ultimum finem qui horum actuum obiectum est.

Hic illam Conc. 7o art. 3 negat ab eo qui peccatum letale committit constitui finem ultimum in creatura id. [illegible] sententia et communis et verissima est eam docet S. Tho. in prima q. 18 art. 1 ad 2m. et clarius in q. 89 art. 1 ad 3m. et q. 7a de malo art. 1 ad 3m. 5. et 20. Caiet. et medina hic ad art. 5. Valen puncto 6o Vas. disput. 9a c. 1o. Egidius lib 2o de ultimo fine q. 5a art. 3o cum S. Bonav. Alberto Duran. Scoto et Silvestro quos refert et quidem Valen. et Egidius optime eliciunt. Sane veritatem ex scriptura et SS. PP. ut autem breviter declaret et probet advertendum est ex fide certa constare peccatum letale ita esse contrarium Deo ut rescindat amicitiam quae inter illum et peccantem erat, subijciat quod perfectam privationem D. conspectus

quy

qui e. adept. ipsius Dei veri ultimi finis.

Ex quo fit 1º eo ipso qd quis lethaliter peccet mediante eo actuali peccato relinquere Deum quatenus e. ultimus finis hominis. ~~deesdequa~~ desunt aliqua

Cons. qa. ipse qui venialit. peccant n. ff. in Caritat. qd. hunc n. refert. peccatum veniale ad ultimum finem habitualiter eo qui illud committit pfigit sibi alium ultimum finem eo. ipso mutatis eum veniali peccat seu plures ultimos fines Respondet Vasq. sup. c. 2º. eum qui peccat venialit. constituere in creatura finem ultimum negative n. positive cui addit Egidius sup. art. 4º. § 4º. n. 27 doctr. statuitur in disput. praecedente assert. 3a. veram ee. in operationibus honestis seu quae proxime tendunt in finem honestum in malis v. venialis n. ee. necessarium vt quoties ho. agit operetur. propter ultimum finem positive itaque concedendum e. peccata venialia n. habere ultimum finem positive nisi in eo sensu minus pprio quem explicuimus ad mentem S. Thomae et Caiet. illa illum intelligentis 2a 2ae q. 24 art. 10 et id sufficere ad verit. doct. disputationis praecedentis quae quatenus ad venialia peccata extendit. n. aliter accipienda e. Ad conf. concessis ante. 1a. cons. neganda e. 2a. cum 3a. qa. satis e. qd. peccatum veniale suapte na. n. excludat Dei amicitiam vt ultimus existat dicat. aptus vt habitualit. referat in Deum finem ultimum positive: eo autem ipso n. constituat per illud in creatura finis ultimus positive nam si constitueret fieret mortale, cum implicaret simul habere Deum pro ultimo fine et quidquid n. computat. Deum vt ultimum finem positive excludat limites venialis

Disput. 4a.

Vtrum eiusdem operationis in eodem hoe possint ee plures ultimi fines positive

Ex doct. disput. praecedentis manifestum e. n. poe. cum ne. comparat. diversarum operationum possit habere hoo plures fines ultimos positive vnus autem eadem operatio possit habere plures fines n. ultimos seu negative ultimos itaque ad 2m. quaestionem ~~...~~ vnic. disputat. q. 4a sect. 3a ubi enim e. pprius locus disputandi An et quatenus idem effectus à pluribus causis praesentibus adaequatis procedere possit.

Disput. 5a.

Utrum omnium hominum sit unus idemque ultimus finis.

Sermo e. de ultimo fine positive non de ultimi fine negative sumpto ab eodem S. Th. hic a diversis apprehensione solere, 3m e. quam ut declarat indicat S. quod S. Th. in art. 7o sapienter ad hanc 9am respondet cuius doctrinam, aliqui omnem certissimam. Valen. hic punct. 7o dilucide complexus e. triplici assertione. 1a assertio. Si sermo sit de ultimo fine in generali unus idem q. e. omnium hominum finis. Probat. q.a cuiuslibet hominis ultimus finis e. Beatitudo seu felicitas et in hunc eius sensu quidquid sensu ergo omnes homines conveniunt in unius finis intentione. ergo unus e. ultimus omnium finis in generali.

2a assertio. Si sermo sit de ultimo fine particulari cui ex natura rei convenit ratio ultimi finis unus idem q. e. omnium hominum finis. Probat. q.a noster ultimus finis ex natura rei e. verus Deus sed Deus verus e. unus tantum unus ergo finis ultimus hominis ex natura rei e. unus tantum unus.

3a assertio finis ultimus in particulari ex intentione operantis n. e. unus comparatione omnium hominum. Probat. q.a cum n. homines cognoverint unum verum Deum nec proinde in eius adeptione posuerint veram felicitatem, eam constitutam distraxerunt in tot tam q. varias sententias. Quid fuere placita deceptae gentilitatis quibusdam in divitijs quibusdam in honoribus alijs in voluptatibus felicitatem esse constitutam asserentibus.

Disput. 6a.

Utrum omnium creaturarum sit unus ultimus finis

Sermo e. de ultimo fine positive et ex natura rei non de finis ex intentione operantis n. sei. loquimur in creaturis cognitionis capacibus

quis-

quippe qui n. possunt sibi praestituere finem cuius amore operentur. imo nec in agentibus cognoscentibus qua ut cognitio sit imperfecta, ea e. imperfecta nec attingere pot finis praesentis ultimus in quem via sua referat ad cuius requirens comparo. unius ad alterum et relatio mediorum cum fine qui e. spiritus n. intelligentiae finis v. ultimus negative e. sine dubio multiplex pro diversis n. indite singulis creaturis quibusdam unum ad procreandos fructus alii ad existendum in centro mundi alii ad influendum in haec inferiora ordinatis ss. ab auctore n. ut ad fines immediatos et proximos.

Ad 9. q. sic explicatum de ultimo fine positive et ex nat. rei respondet optime S. Ths. in art. 8° sicut in comment. declaravimus nec aliquid notat. dignum addendum occurrit praesertim studentibus brevitatis

Comment. in qq. 2am et 3.

In q. 2a. disserit S. Ths. de iis in quibus nostra Beatitudo seu verus finis positive ultimus consistit. notat q. recte Vasquez et Soto sermonem ee. de Beat. objective seu de re quam adipisci oporteat ad perfectam felicitatem. cuius quae per varia bonorum genera discurrens in 7. articulis concludit in 8°. Beat. objectivam[+] in solo Deo constitutam ee. in q. vero 3°. disputat de Beat. formali: nihil deest usque ad codices sequentes in q. implente. seu de illo. et ita designat.

[+] bono increato nempe Deo.

nihil deest

Nihil deest.

Jean de Ville

H

seu de illo quo mediante consequimur Beat.m obiect. et cum multa in hanc rem definiat in art. 7. concludit in 8° ultima et perfectam Beat.m non posse consistere nisi fruitione D. Ecclesiae.

Tract.us 2us.

De vero ultimo fine hominis in ~~essentiali~~ speciali seu de Beat. Patriae et viae quoad rem formalem

Beatitudinis nomen si in sua significationis plenitudine sumpta significat statum bonorum omnium aggregatione perfectum ut loquitur Boetius lib. 3°. de consolat. philos. 2a p. quoniam hunc bonorum cumulum diligentius et per partes intueri et declarari oportet dividitur Beat. 1° in formalem et obiectivam de qua divisione diximus in comment. Dividitur 2° in essentialem et accidentalem. illa est ipsa Beatitudinis quiditas et velut radix omnium aliorum quae ad felicit. complementum spectant. Haec vero est quae essentialem sequitur et ab ea dimanat. 3°. dividitur in supernaturalem quae excedit vires humanas et naturalem quae nobis proportionata est. 4°. in Beatitudinem viae et Beatitudinem patriae haec est quam post mortem in qua speramus illa vero quam in hac immortalitate possumus adipisci.

Ut igitur dilucidior evadat huius tract. doctrina ita distribuendus nobis praedictis divisionibus ut in hac 1a disput. sit sermo de sola Beat. supernaturali obiectiva et essentiali patriae in 2a et 3a de Beat. formali supernaturali et essentiali Patriae in 4a de Beat.e essentiali et supernaturali viae in 5a de naturali. quod vero ad accidentalem Beat.m spectat in sequenti tract.u discutietur.

Disputat. 1a

Utrum Beat. obiectiva patriae quoad rem essentialem sit solus Deus tam quoad perfectiones absolutas quam quoad relativas

Dico 1° essentialis Beat. supernaturalis et obiectiva patriae consistit in solo Deo assertio est certa secundum fidem et in eius probatione.

adduci poterit multa ad erudit. pertinentia quib. manifeste ostendit. in nullo bono creato consistere nostram felicit.m Sed Legant. in Sac. q. 2a. s. 3o. et in Egidio tomo 1o. ad 1a. 2a. Sti. per majorem lib. 3u. hic agit docte et copiose, nobis sufficiat una vel altera disput.o. ——

Probat. 1a. assert.o 1a. Beat.o supernalis. essentialis et obiectiva sumpta in Patria e. verus illius ultimus finis possib. et adequatus. Sed sic e. solus verus Deus ergo solus verus Deus e. Beat.o super. essentialis et obiectiva sumpta in patria. Cons.a e. evidens Minor probata fuit etc. 1o. disput. 2a. Maior probat. q.a sic Beat.o e. illud bonum ad quod cetera referunt. et propter cuius adeptionem amant. vel concupiscunt. alia alio si quis recte et prudenter operetur, cum enim deceat homo agere intuitu sui boni finis ille qui inter ceteros fines fuerit magis expetibilis et omnino sufficiens ad explendum rationalem appetitum erit ultimus seu supremus suus. ac proinde velut radix et causa comparat. aliis finibus qui ad obtinendam felicit.m amant. max.a autem seu essentialis Beat.o e. illud quod maxime appetibile et omnino sufficiens e. ad explendum rationalem appetitum ergo illa e. verus ultimus et adequatus finis. ——

2o. Probat. q.a Beat.o essentialis obiectiva e. summum bonum sed solus Deus e. summum bonum ergo solus Deus e. Beat.o essentialis obiectiva. Cons.a e. evidens Minor patet tum q.a Deus infinite excedit in voluntate cetera bona tum ex eo q. quidquid extra Deum volunt. sat. ab illo hausit ut a perenni voluntatis fonte unde merito dicunt Theol. et SS. creaturarum omnium perfectiones in Deo eminent. contineri. Maior minus in diget declarat. nam ex se perspicua e. unde Arist. 1o. Eth. c. 7. perfectum inquit quidam et sufficiens bonum videt. ee. felicitas cum sit rerum agendarum omnium finis id forsitan felicit.m quidem summum ee. bonum ab universis concedit.

Dico 2o. Deus quoad absolutam perfectionem e. omnino proprie et rigorose Beat.o essentialis. obiectiva patriae. quoad relativam vero non nisi complementum. assertionem hanc probat. in 1a. p. q. 12. agens de obiecto beati. visionis SS. nam cum x.a dicenda in disput. 3a. formalis. Beat.o Patriae solus

con-

consistat in visione Dei illud qd. pertinet ad obm. pale seu essale visionis et obiva Beat. essalis qd. vo perti-net ad complementum huius obi erit complementum Beat. obiblis. Loco autem citato ostendimus obm. pale visionis B. ee D. essalr. quoad suis perfectiones absolutas et perfectissime et magis pealit. sive tota essa prout e radix attributorum complemtus vo. huius obi. pealis ee quatenus D relatus. Ita q. Beat. quoad essale oiio ria D. quoad complemtum vo. relationis.

S. si petat aliquis an actus liberi Divini pertineat saltem ad complemtum Beatitudinis essalis obiblis. Rx. 2a dicta in ma. de prydestione quam anno 1612 dictavi in 1ma. 1a. actus liberos Dei quoad intrinsecum n. distingui ab actibus necessarijs ac proinde pertinere ad essalem Beat. n. minus quam ipsos actus necessarios quoad extrinsecum vo. quos connotant ee ipsa obia creata quatenus futura et sic n. pertinere ad essalem Beat. sed potius ad accidem.

Disput. 2a

Utrum Beat. fralis supernalis et essalis patriae sit aliqua hominis oppero ea q. pertineat ad pm intelligentem.

Sectio 1a

Expenditur sentia Henrici Beat. constituens in elapsum.

Celebris e. in Sac. theoa. oppinio Henrici qui Beat. nostram collocasse dicitur in elapsu quodam D. nos in ipsius aie substam. sed quoniam ab alijs minus exacte refertur qd. ille D. solemnis in Sac. re scriptum reliquit oporteret dilucidius quid senserit explicare. Henricus g. in quodl. 6o. q. 6a. Beat. constituit in eo qd. Deus illabatur substae aie et facultatibus illius, scilicet intellui et volunti. quas attingit. Prius B. docet ita- ibi potentijs quam substae in Beatis inquit qui finem ut Bea- tificans e. 1o. et pricaliter n. attingunt nisi per potas intellus

et voluntatis illabit. 1° potentiis concomitative vel necess. simul illabi substantiae Beatificando non solum Deum in eius potentiis sed et in ipsa essentia neque intellectualiter et. In Cort. autem 13. q. 12 2a. inquit Beat. sua sicut et Angelica consistit non solum in actu voluntatis et intellectus sed principaliter consistit in ipso Deo. qui Deus est in quantum est bonum voluntatis in qua per actum Beatitudinis voluntatis creatae ipsa anima sua mediante voluntate se transformat. Ut convertatur in illud prout possibile est 2m. nunc. et infra talis inquit illapsus fit potius in essentia animae et per illam in potentiis, per talem enim circuminsessionem Divinitatis 1° in substantia animae ipsa anima illuminata luce increata lucet et inflammata ardore Charitatis ardet: et per hoc prout possibile est deiformiter et similiter fit ut quasi non sit nec appareat esse aliud quam Deus sicut ferrum candens in igne lucet et ardet ut ignis quasi non sit nec appareat esse aliud quam ignis; et in summa art. 4 q. 5a ad 3m. dicendum inquit quod Deus quod dicit quod Beat. est operatio non sunt ibi operationes intellectus aut voluntatis praecise excludendo obiectum intellectus et voluntatis aliter enim diceremus quod bonum increatum esse extra essentiam Beat. creaturae intellectualis quod falsum est simpliciter quia Deus operationem ut comprehendit in se obiectum intellectus sub ratione eius quod quasi inficit intelligentem et obiectum voluntatis sub ratione qua in ipsum transubstantiatur volens 2us praedictum modum sic autem de operatione. Loquendo verum est quod est ipsa Beatitudo et nihil aliud. ——

Ex quibus omnibus luce meridiana clarius constat non negari ab Henrico ad necess. nostrae Beatitudinis per se requiri aliquam operationem intellectus aut voluntatis vel utriusque sed solum praeter operationem requiri aliquam aliam unionem vel illapsum Dei essentiae in ipsam animae nostrae substantiam. Et quidem Vasquez disput. 10a c. 3° putat Henric. existimasse hunc illapsum esse ipsam Beat. obiective, formalem vero solum esse operationem potentiae intelligentis: quod quidem facile mihi persuaderent si solum attenderent verba quae ex summa retulimus sed si expendant quae in Cort. relata docet omnino videtur negari non posse ipsum de Beat. etiam formali sensisse loquutum nam obiectum Beat. 2m Henric. est Deus illapsus vel est peculiaris unio divinitatis cum anima quam ut ab

ab ipso Deo conditionibus abstrahi cum Deus ipse maneri possit quamvis eo modo non illabatur vel uniatur. exemplum etiam ferri igniti idem suadet nam solus unitus ignis non est ipsa unitio et veluti transformatio ferri. Propterea ait Deus dum illabitur Beatificare animam in essentia et in potentiis sed quatenus est obiectum non potest beatificare animam nisi aliquid aliud addat ergo aliquid ab obiecto diversum denotat illapsus in animam quod formaliter illam reddat Beatam sicut etiam denotat aliquid aliud in potentiis quod illam Beatam efficiat.

Sententiam ergo illam sic explicatam falsam esse probatur 1° quia nullus illapsus Dei quin animam excogitari potest qui reddat illam Beatam in caelesti patria etenim ille non est sola intima praesentia divinitatis cum Deus rebus omnibus sit intime praesens et non omnibus illabatur eo speciali modo quem Henricus excogitavit neque est substantialis unio inter Deum et substantiam animae quia ut ostendimus in materia de incarnatione tract. 5 disputatione impossibilis est inter haec duo extrema substantialis unio praeter Hypostaticam in qua natura creata subsistat in Deo certum autem est non omnes Beatos existere in Deo sed solam humanitatem Christi D. nec potest esse unio accidentalis quia nihil peculiare producit Deus in Beatis quod in essentia animae recipiatur immediate si quid enim produceret esset gratia habitualis seu sanctificans quae 2m veram opinionem S. Tho. inhaeret substantiae animae hanc autem etiam producat et infundit Deus in hac vita iustis. Ubi tamen ille illapsus non conceditur ab Henrico et quamvis gratia sit consumata in Beatis et non in hac vita mortali, non consistit haec consumatio in aliqua perfectione intrinseca quae nunc addatur gratiae et inhaereat in animae substantia sed solum in eo quod iam amitti non possit et coniungatur visioni Dei quae est ultimus finis et complementum desideriorum propter haec autem solum excogitari potest illapsus Dei in animam quatenus illi infundit lumen gloriae. detrahens ad visionem et dicendum cum autem lumen sicut et visio non in anima immediate sed in intellectu recipiatur non potest sic illapsus esse distinctus ab eo quo Deus illabitur intellectui ergo nullus est ille illapsus quem Henricus contendebat.

2° refertur eadem doctrina quia illapsus sine operatione non potest reddere animam B. ergo propter operationes et habitus ad illas ordinatos qui in facultatibus animae reperiuntur

superflue ponit. alius ilapsus. Ans. pat. q. quandiu aia n. cognoscat aut amat n. percipit bonum aut felicit. quandiu auts. n. percipit nescit qd. sit. :at n. pot. reddi felix creata intellectualis. possessione boni qd. nescit se sere. imo n. e. ppia et rigorosa possessio illa quae omno ignorat. Concedendum id. e. Deum eatenus ilabi in aias Beator quatenus producit in intellu. eor lumen glae et mediante illo visionem qua possidet summum bonum. Quod gaudes in n. Beatis n. pstat et coent. nec ocurrit cum illis, ad necessarium amorem et gaudium propius illius status. Propter hoc aut nullus ilapsus in substantiam immediate status asseri aut explicari pot.

3°. Displicet qd. dus Henric. asserta n. bene cohaerere videant. nam in 1°. loco ex adductis affirmat Deum 1°. ilabi potentiis, coent. v. seu concomitanter ~~illapsu~~ subst. aiae in 2°. auts. testat. ilapsum fieri potius in substas. et per illam in potentiis et per tales circumincessionem 1°. in subst. aiae. ipsam aiam illuminatam lucere.

ilabi

4°. Sanctes Dionys. Carth. in 4°. dist. 49 q. 2. approbatus sentam. Henrica et facile putat defendi ad vertendo illum loqui de Beat. increata qua quidem sine dubio per prius inquit ac principalius complet essam creaturae q. per prius supernalit. perficit eam deiformem ipsam efficiens atque in supernali quadam ee substituens per infusionem gratiae gratum facientis seu luminis glae. Haec tn. oia minus bene excogitata ss. nec elevant difficultatem senta. Henrici. 1°. q. illapsus ille n. pot. consistere in ipsa increata na. Dei seu in Beat. obiba ut supra ostendimus et q. n. loquit. Henricus tantum de Beat. increata. 2°. q. gratia sanctificans ut sit in essa. aiae. requirit. et in viatoribus et q. n. sufficiat ut mediante illa dicat. Deus ilabi in

Beat.

Beat. Lumen v. glo. n. infundit. aiæ immediate s'd intellui. q. rõe. illius n. pot. ee. elapsus in aiã.

Sectio. 2.ª

Statuit. Beatit.m fmalem essalem et superntalem, q̄ partis consistere in opperatione partis intelligentis

Cum Beat. fmalis partis consistere debeat in assecutione vltimi finis qui e. Beat. obiba. vt amplius declarabitur in sequenti disput. Conv. negari n. pot. Beat. fmalem debere ee. aliquam opperationem nam sola subst.a aiæ n. possit et per se vltimum finem nec aliquid quod n. sit oppio. pot. felicem aiam reddere vt in sectione pcedente dicebamus.

Quidam v.o Ioan. Arripa vt refert Caiet. 3.a p.e q.e 9.a art.o 1.o asseruit per ipsamet scientiam increatam Dei posse Beatos cognoscere D. essam. et conv. sine opperatione creata consequi vltimum finem et pro eodem refferri pount. alij qui apud S. Bonaventuram in 3.o dist. 14 art. 1.o qu. 3. sectione prima existimarunt fuisse in Xpto Domino scientiam scientiam quandam vnionis per quam cognosceret et eam n. distingui ab increata sapia. Verbi D.

Sed hæc doct.a e. vrio. falsa 1.o q.a vt scientia D. fmaliter redderet aiam cognoscentem opporteret ipsi aiæ vniri q.a denominat. intelligentis vt pote vitalis et immanens requirit immediatam conexionem intellectionis ad intellius. sd. D. scientia n. pot. immediate vniri intellui creato q.a prœter vnionem Hypostatam int.r quas similis e. Phisica et realis vnio Dei ad creaturam vt in mã de incarnatione lit.a q.a disput. 1.a ostendimus q. D. scientia n. pot. denominare l. intellum creatum reddere cognoscentem 2.o q.a cognitio debet ee. pportionata intellui. sd. intellius aiæ e. quid impossibilis

creatus & actuale, ergo & eius cognitio & idea de statu
volunt. operationis creatae dicendus est. Tertio quia id foret con-
fundere operationes constituendo in Deo & creaturis unicam
& eandem, id hoc est absurdum ergo. Minor patet quia Heres.
penes dixerunt monothelitarum sibi in Xpto D. solum constituere unam voli-
tionem D. subiecit & unam cogitationem & ab eius sua vo-
lunt. nihil fuisse volitum D. actu proprio & creato nec in
eius mente fuisse cogitationes suas, ut retulimus in ma. de
incarnat. tract. 13. disput. 1a. quae doctrina damnata est
ab eccl. in 6a synodo general. ergo similiter damnandus
esset in aliis Beatis negaret operationes suas, ergo dicendum non
est animas Beatorum bene posse Beatas media operatione increata
ipsius Dei, nam eadem ratione dici posset alias operationes intellect.
& voluntatis non distingui ab intellectu & volunt. D. quod
in sola anima Xpti D. assertum est Hereticum nedum in
aliis etiam Beatis. concludo ergo Beatitudinem formalem non posse con-
stitui in aliqua operatione creata animae nostrae. Utrum autem gravior-
quam temeritatis nota inurenda sit sententia Ioan. de Rupella
expendit Sale. fidei lib. 4. q. 1a. art. 3. § 4.

Quod si quis petat ultimus utrum operatio in qua
Beatitudo consistit pertineat ad partem sentientem an potius ad
intelligentem. Resp. Primo non posse esse operationem sensus
quia ut ex professo ostendimus 1a. 2ae. q. 12. sensus eius sunt
facultates corporeae non possunt attingere Deum vivo spiritualem
id. debere esse operationem potentiae vivo intelligentis ut S. Tho.
hic & omnes Tholi docent quae quidem operatio Deum ipsum
immediate & ut in se est attingat quia Beatitudo formalis
est adeptio ultimi finis obiecti, qui Deus est & quamdiu
illum non attingit ut est in se sed ut in hac vita per
creaturas imperfecte cognoscit possessio est imperfecta sicut
& Beatitudo cum ergo formalis aptitudo patriae debeat esse com-
pleta Dei possessio cum anima rationalis sua potentia pateri
oportet eam consistere in operatione potentiae intelligentis quae Deum
attingat ut est in se. Rursus haec operatio potentiae intel-
ligentis debet esse vitalis et immanens ac proinde perti-
nens ad intellect. aut volunt. aut certe ad utrumque

quia

q.ª in p.º intelligente n.º ss. alij facultates vitales et immanentes cumque de ree. actus vitalis immanentis sit produci et recipi ab ea facultate, cuius e. uno aliter n. pos sit denominare animam cognoscentem l. amantem ut lib. 1.º de anima disput. 3.ª probatum e. Orientur oppinio. atq. in qua Beat. consisti effici et recipi debet ab intellu. aut volunt.

Disput. 3.ª

Utrum Beat. formalis nra consistat in solo actu intellectus, scilicet in visione Dei, an in solo actu volunt.is scilicet amore l. delect.e an quod utroq.

Sectio 1.ª

Referunt. Opiniones qui sane Beat. in solo actu volunt.is aut in actu simul et in actu intellus constituerunt.

3. actus q.n Deum ut in se e. etiam animi in celesti patria 1.us e. visio qua intellus nat. in quel. personis existente intuet. 2.us e. amor quo voluntas summam illam Bonit.m clare propositam amat ardentissime 3.us e. fruitio seu gaudium quo eadem voluntas illius summe pulchritudinis possessione mirifice delectat.

In 1.a q.m Scotus in 4.º dist. 49. q.e 4.ª et 5.ª docet Beatitudinem consistere in solo actu amoris quem eh. vocat

sim.ᵉ ex adserent eius discipuli. Deinde aureolus ut refert Gabr. dist. 49. q. 1ª art. 3. solum gaudium asserit esse solo essen. Beat.ⁱˢ 3.° et alij no= strates DD. in visione et amore simul Beat. con= stituunt. sic Argent. in 4.° dist. 49. q. 3ª art. 3.° Vega l. in triden. c. 3.° Cordub. lib. 1.° q. 42. et Valen. q. 3ª puncto 4.° Praeter hos autem duos alios ... qui e ... gaudium includi essentia in Beat. dicit S. Bonav. in 4.° dist. 49. art. 1.° q. 5.ᵃ et Ricard. art. 1.° q. 6. et art. 3.° q. 6. ... probabiliter hic ad ... Denique Egidius rem ... latissime lib. 4 ... 7. ... quam in hac ... opinionis dicit esse probabilem et ... suo calculo ... Sonorem ... de fine.

Sectio 2ª

Essentiam Beat.ⁱˢ patriae in sola Dei visione positam esse. Probatur 1.° testimonijs Scrip.ᵉ et SS. PP.ᵘᵐ

Semper mihi visa est vera sent.ᵃ quae asserit in sola Dei visione consistere Beat. essentialem patriae eam docuerunt S. Tho. in hac q. 3ª art. 4.° Ubi Caiet. Conrad. Medina et Vasquez disp. 11. et lib. 3.° 1ª gentes c. 25 et 26. Ubi Ferrara et Cot. 3. art.° 19. Magister in 4.° dist. 49. c. 1.° Ubi Duran. q. 4ª. Capreol. q. 2ª Gabr. q. 1ª art.° 3.° Abulen. in cap. 17. Matt. q. 105 ad 5. afferri posset Salas q. 3ª tr. 2.° disput. 2ª sect. 5ª quatenus ait opiniones S. Tho. esse probabiliorem opinione Scoti sed re vera neutram sequitur nam in sect. 7ª Probabilius putat in visione et amore simul et forte etiam in gaudio consistere essentiam Beat.

Prob.

Probat. 1°. auctª. Sʳ. & PP. quę l. n'. sit ita expressa
faltē in plerisque testimonijs eo qd. dum Beat. lo-
cunt. n'. tm insistere videant. in explicando essali conceptu
summę felicitatis quam in docendis & manifestandis bonis
quę in illa patria cęlesti nos manent: nihil omnino inter
oia. hęc bona dequib. locunt. nullum e'. qd. ita magni-
ficent ac D. visionem. quod certe signum e'. illam ēē
quę potissimum & essalr. reddit hoēs. Beatos in 1°. q'.
cum Deus ita stricte Moysem sibi devinxisset vt ad eum
loqueret. facie ad faciem sicut solet loqui hō. ad amicū
suum & coram ipso gram invenisset exodi 33. subdidit
Moyses si g. inveni gram. in conspectu tuo ostende mihi
faciem tuam vt sciam te & infra ostende mihi glam tuam
Vbi vt egregie notat S. Cirilus Alexan. lib. 3°. 3ª. Iulian.
& clamat ipse ardentr desiderabat hic S. Propheta claram
visionem Dei vt e'. in se cum g. hoc ēē. max.ᵐ illius de
siderium plane significat ipsi & merito quidem visus ēē
in hac D. visione consistere summam felicit. essaliter
& n'. in alio quandoquidem nihil aliud a Dño. postulabat
Vnde cirilus supª. in visione ait situs ēē felicitatem
Deinde Ioan. in 1ª. Canonica c. 3°. carissimi in-
quit nunc filij Dei sumus & ndum apparuit quid erimus
scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus quoniam
videbimus eum sicuti e'. Vbi nemo qui contextui vim inferre
poterit negare poterit Ioan. loquitur de max. &
potissimo bono qd. filios Dei manet in cęlis hoc autē n'.
in alio ponit quam in D. similit. & hanc in sola
Dei visione vt e'. in se sentit g. hoc ēē essale: cętera
vº. bona illius patrię ēē consequentia & minus præcipua
Vnde S. Aug. tomo 9. tr. 4°. in eam. epistam. hic vi-
sioni habui complistam ai facultatem visuri inquit su-
mus visionem quandam præcellentem ōēs pulchritudines
terrenas visiones Dei oia. pulchra superantem & infra
qd. desideras ndum vides sed desiderando capax effi-
ceris vt cum venerit qd. videas implearis.
Præterea n'. sine magna rōe. Xpus D. Math.
18. videte inquit ne contemnatis vnum ex his pusillis Dico

enim vobis q. Angeli eorum semper videant faciem Patris quasi diceret hoc e. maximum qd. de Angelorum amplitudine et excellentia dici pot. nihil que e. illis tam gloriosum quam qd. Deum intueant. sentit q. hanc ee. potissimam illorum felicitatem et Beatitudinis essam. in c. 1. 1. inquit Ioan. Deum nemo vidit unquam. Unigenitus qui e. in sinu Patris ipse enarravit quasi diceret praeter Hypostaticam unionem hoc e. potissimum et max. proprium filij Dei ut solus ipse Deum vidisset in carne mortali e. igitur haec visio adaequata essa. Beatitudinis alioqui certe de alijs cam comitantib. fieri mentio debuisset.

Postremo in c. 17. Ioan. haec e. inquit Xpus. Dnus. vita aeterna ut cognoscant te solum Deum verum quae verba de Beat. huius vitae mortalis ac proinde de cognit. fidei explicent doctissimi interpretes quos Tolet. et Maldo. ibi referunt et sequunt. alij gravissimi apud eosdem explicant de Beat. patriae et x.a hanc declarationem simplicius intelligent si in sola cognit. Dei ut e. in se Beatitudinem ee. dicamus et eodem mo. accipienda sunt verba Conci. Francofurtensis tomo 3. Concilium in epist.a ad Episcop. Hispan. in fine praedicamus Xpum. Deum verum ut ad cuius Beatissimam visionem pervenire mereamur in qua e. aeterna Beat. sed multo clarius S. Aug. tomo 1. lib. de moribus Eccl. c. 25. vitam inquit aeterna e. Summum praemium et statim subdit aeternam vitam ee. cognitionem veritatis id q. probat perdicto Ioan. testimonio et tomo 3 lib. 1. de trinit. c. ultimo illa inquit visio Dei sola e. summum bonum nostrum et tomo 8. in illud psal. 90. ostendam illi salutare meum nescio inquit quid magnum e. qd. visuri sumus, sed tota mercesnostra visio e. notanda etiam sunt verba cardinalis belarmini super hunc psalmi locum e. talis haec quae nobis promittitur ipsa dei visio quae perfecta, et perpetua sanitas totius hominis, sed et egregie, s. bernardus concludens explicationem praedicti psalmi, ostende, inquit nobis salutare tuum et sufficit nobis qui n videt illum, videt et te, haec e. beat. e. vita eterna ut cognoscant te et cet.a

Sectio 3.a

Secundo probatur eadem assertio ratione Sancti thomae.

S. t. in arto 4.o huius q.onis 3.a egregiam suae acutae assertionis roem, exhibuit, quae in hunc modum fieri potest in eo sl consistit essa beatitudinis formalis patriae q. e. consequtio dei ultimi finis, sed visio dei pertinens ad intellectum e. consequtio dei ultimi finis, r. aut amor aut gaudium pertinens ad voluntatem ergo in sola visione, et n. in actu voluntatis consistit essa beatitudinis formalis patriae. cau e. evidens,

negari non potest, nec ab ullo negatur; si ergo sciamus natura cum

beatitudo obiectiva sit solus Deus noster verus ultimus finis, illud illud quo adequate et perfecte consequimur hunc ultimum finem seu Beatitudinem obiectivam, erit noster adequatus finis ultimus formalis seu finis ut adeptus, ac proinde adequata essentia Beatitudinis formalis. sicut si divitiae aut honor esset adequatum obiectum nostrae felicitatis ille actus quo adequate divitias vel honores possideremus esset adequata ratio formalis reddens felicitatem et consequenter adequata felicitas formalis. Confirmatur quia qui habet seu possidet totum quod desiderabat aut desiderare poterat habet totam essentiam Beatitudinis; sed Deus est totum quod desiderabat aut desiderare poterat creatura rationalis et in se formaliter infinitus et eminenter continet omnia bona, ergo qui Deum habet seu possidet habet totam essentiam Beatitudinis; ergo Beatitudinis essentia supernaturalis potius consistit solum in possessione vel adeptione Dei et saltem disprobatione maioris argumenti propositi. ——

Minor vero quoad priorem partem probatur quia Deus cum sit bonum spirituale non possit obtineri vel possidere nisi media possessione spirituali; sed visio Beata est vere et proprie possessio spiritualis, ergo mediante visione possidetur vel obtinetur proprie Deus; ergo visio est consecutio Dei ultimi finis. Maior est utraque [illegible] est evidens. Minor probatur quia proprium est facultatis intelligentis praesertim quando elicit actus intuitivos possidere spiritualiter obiectum. 1° quia intra se exprimit similitudinem rei quam cognoscit et illam veluti spiritualiter parit seu concipit dum efficit conceptum qui in esse intellectibili habet id quod res in esse reali. 2° quia trahit illam ad se efficiendo eam sibi praesentem; sicut enim dum corporeis oculis lucem intuemur vere dicimur habere illam praesentem ita et multo melius ut spiritualibus oculis seu intelligendi facultate obiectum ut in se est intuemur efficimus illud nobis praesens. 3° quia nomina seu verba imposita actibus intellectus sive intellectui dum intelligit manifeste hanc veritatem indicant; dicitur enim intellectus capere obiectum, apprehendere seu comprehendere rem sibi propositam dicitur etiam efficere [illegible] rei quam ad amussim sentiat; cum ergo visio Beata sit actus intellectus ille quo intuitive et quidditative tendimus in Deum substantiam spiritualem vere et proprie dicitur illius apprehensio, consecutio possessio vel adeptio. nec aliter ulla corporea manus ita tribile capit aut capere potest, quomodo cum dicitur illud possidere

atq. manus spiritualis nimirum intellus apprehendit Deum media visione aut per alia illum etq. compete qd. 2m Locum petit intimam presentiam ad Deum quae e perfectior quidam possessio quam illa qua manus res corporeas ut pote in diverso spatio existentem apprehendit et concludit.

Deinde quoad posteriorem pm probat. 1o. eadem minor a S. Tho. q. 1 actus voluntatis est desiderium et hoc non fert. in rem presentem sed potius in absentem ac proinde non pot. illam possidere. 1. e. delectatio et hoc supponit rem possessionem cum sit gaudium conceptum de bono iam possesso nec obstat qd. ex seto objicit. scilicet S. Tho. praetermisisse amorem qui neque fert. in rem ut absentem neq. supponit eius possessionem, nam dominitur desiderio et delectatur amorem etq. sapientis complexus e. hic enim cum simplex na sit indifferens et possit ad obiectum presens et ad absens ferri nam utrumque amari a volunt. pot. eodem mo. excludit a rone consecutionis aut enim amat obiectum absens et sic amor non e. illius possessio aut amat obiectum presens et sic iam supponit esse presens vi alterius actus ac proinde mediante illo non possidet. si enim possideret impossibile foret amare bonum qd. presens non e. 2o. probat. eadem pars minoris rone magis generali etenim nullus actus voluntatis pot. esse possessio sui obi. nam ille potius e affectus in obiectum et qui quasi defert voluntm ad bonum xa. illud celebre S. Aug. dictum, amor meus pondus meum illo feror quocumque feror. Unde nec voluntas dicitur ad se trahere res nec illas concipere nec illarum similitudinem in se formare sic impossibile omnino e summum bonum scilicet Deum obtinere medio actu volunt. sic nulla rone in actu voluntatis consistit essa beatitudo quae e. adeptio Dei.

Sed objiciat aliquis actum voluntatis esse assecutionem seu comprehensionem obi. 1o. qa. 1a scriptura id significat Cant. 3o. inveni sponsa quem diligit tenui

eum

eius nec dimittam tenere autem non nisi amore potius
quod forte amore quaesivit et amando invenit quem
diligebat anima sua et 1ª Corinth. 9º sic currite
ut comprehendatis. 2º quod perfecta possessio est illa quae quis ob [illegible] acquirit [illegible]
amorarius [illegible] fruitur omnibus bonis amicis, ergo amor est possessio. 3º quod amor est unio
amantis cum re amata, ergo qui amat deum, [illegible] illi [illegible] amore, ergo [illegible]
[illegible] illum possidet, ergo amor est possessio. [illegible] et idem docet in 3º [illegible] corpore ratio
[illegible] inquit, creatura rationalis [illegible] cognoscendo et amando [illegible]
3º ad 3um deus inquit [illegible] fruitio autem [illegible] adeptionem [illegible] con-
stat autem ex articulo [illegible] eidem quod fruitionem esse actum voluntatis, et idem docet [illegible] 34
[illegible] corporis.
Ad [illegible] illud verbum tenui [illegible] esse [illegible] de actu intellectus, nam [illegible]
[illegible] expositio sancti bernardi in cantica [illegible] ait in sermone 9º [illegible] teneri ab [illegible]
[illegible] per memoriam [illegible] in actu [illegible] et [illegible] ait in eum locum teneri
fide et opere et dilectione [illegible] propria de [illegible] nam [illegible] opera bona [illegible]
[illegible] intellectus et voluntatis [illegible] deum [illegible] tenent illum proprie, [illegible] illum
[illegible] et [illegible] tenui [illegible] et illa connotando amorem dici [illegible]
te potest deum tenere [illegible] comprehensionis [illegible] visio
[illegible] dei, ad [illegible] ut ad [illegible] currere [illegible] manifeste patere in
[illegible] amor [illegible] erga bona amici, [illegible] amor possideat [illegible]
[illegible] qui amat [illegible] placitum fore amico, [illegible] bona [illegible] saltem [illegible] et [illegible]
do possideat, quare [illegible] et possessio [illegible] diversum debet esse ab amore.
Ad 3um [illegible] alteri [illegible] illud possidere, nam manus [illegible] unita brachio, et [illegible]
unita mari, nec tamen illud possidet, amor [illegible] metaphorice dicatur unio [illegible]
quidem dici potest possessio. Ad 4um [illegible] posse [illegible] probat in articulo 4º huius [illegible] actum voluntatis non posse esse adeptionem, in quo [illegible] dicta
[illegible] amorem esse [illegible] declarat satis [illegible] in
illa [illegible] articulo [illegible] his verbis [illegible] scilicet deum intellectus consequitur [illegible]
[illegible] intellectio seu visio) voluntas aut
[illegible] adeptionem [illegible] iam adepto. [illegible] consequutio
[illegible] ad finem et [illegible]
nem tribuit voluntati [illegible] voluntatem esse illam, quae [illegible] desiderii tendit ad finem
quem intellectus assequitur, et quo delectatur, [illegible] sicut [illegible]
ceret consequi victoriam, qui [illegible] illam desideraret, et [illegible]
ad bellum ascenderet, [illegible] domi maneret, nec cum hoste confligeret [illegible]

ex !! tandem sit insufficientem esse salutis. . . valens quiloco . . . respondere ad rationem sit. in hac sectione explicatam. respondeo inquit, hanc rationem facile posse solvi . . . vertamus de quo genere assecutionis seu apprehensionis res sermo sit, cum dicit beatitudo esse assecutio summi boni, nihil in aliud hic consecutio quam tendentia sive ordo quidam actus quo potentia attingit, atque adeo pro modo assequitur obiectum suum, hoc pacto dubitari debet . . . voluntas etiam . . . assequatur . . . bonum in caelo. hac valentia, quare . . . veraciores . . . cum beatitudo dicit consistere in assecutione summi boni, nomine assecutionis significatur, quae vere et proprie in rebus . . . dici potest assecutio seu possessio, sicut . . . dicitur dives esse ille qui divitias possidet . . . vel possessionis signum . . . in rebus . . . et proprie possessio. unde sicut . . . dives qui . . . divitias possideret, ita . . . dicatur nec vere esset beatus, qui elicit actum quo praecise deum attingit . . . in hac vita . . . mediis actibus fidei et spei, et insuper medio actu charitatis . . . et tamen non adipiscimur nec possidemus deum, ut est alt. felicitas nostra, quare necessario . . . consistenda est beatitudo potius in actu . . . vere et proprie conveniat esse consecutio . . . seu possessionem . . . in se . . . actus non admoluntur . . . intellectum pertinet, ut explicatum est.

Sectio 4a

probatur eadem assertio, ex eo quod amor et delectatio in patria necessario quoad exercitium sequantur visionem beatam

Alteram . . . efficaciorem . . . pro nostra sententia . . . amor et delectatio voluntatis in patria necessario quoad exercitium sequuntur visionem qua beati deum ut clare se intuentur . . . in sola visione consistit essentia beatitudinis . . . probatur . . . aliqua duo ita se habent, ut unum ex altero proveniat, primum se habet ut radix alterum ut affectio, affectio autem non pertinet ad essentiam sed . . . radix affectionis . . . cum amor et delectatio ex visione proveniant . . . velut affectiones illius, ac proinde sola visio se habet ut radix et essentia beatitudinis, dico autem esse velut affectiones . . . physico influxu a visione cum actus intellectus non concurrat efficienter ad actum voluntatis, ut alibi probatum est. confirmatur . . . eo ipso quod amor et gaudium sequatur ipsam visionem, subordinantur illi . . . intellectus visio saltem prioritate . . . quod . . . saltem . . . ea subordinatio quia amor et gaudium non sunt . . . beatitudinis, ad quam pertinet sola visio . . . potest visionem . . . dispositionem ad amorem et delectationem, ac proinde . . . in illa . . . consistere beatitudinem, sicut . . . qualitatum temperamentum . . . supponit in materia, ut deinde inducat formam substantialem in qua consistit essentia rei, . . . dici potest . . . visio, ut infra patebit, est longe excellentior quam amor et gaudium

et gaudendum, ac proinde nequit supponi solum ut diffusiva sit et videri possit, et precipua [illegible] beatam animam [illegible].

Superest probandum [illegible] assistant [illegible] ab Scoto in 1o dist. [illegible] negatio [illegible] art. et ab aliis, [illegible] ostendo [illegible] Caietanus [illegible] theologorum quam referunt et sequuntur Caietanus [illegible] art. 1o et [illegible] in hac [illegible] q. 1o art. [illegible] Ferrara 3o [illegible] Gabriel, Paludanus et [illegible] dist. [illegible] q. 2o [illegible] summa bonitas optima pro [illegible] necessitat [illegible] quoad exercitium ad amorem et gaudium, sed in patria [illegible] media visione summa bonitas volunt[as] optima [illegible] necessitat voluntatem quoad exercitium ad amorem et gaudium [illegible] amor et delectatio [illegible] necessario visionem beatam [illegible] [illegible] et minor [illegible] visionis [illegible] quoad [illegible] perfectis [illegible] [illegible] et absolutus, ac proinde quoad summam bonitatem [illegible] [illegible] Deo [illegible] visio [illegible] omnis [illegible] [illegible] [illegible] probatum et [illegible] illam proponi summa Dei bonitas [illegible] [illegible] visioni [illegible] et [illegible] [illegible] perfecte, et ut in se Deum representare et proponere voluntati [illegible] bonum propositum voluntati inclinat illam in eius amorem, et [illegible] [illegible] in delectationem [illegible] gaudium [illegible] quo bonitas [illegible] maior et [illegible] [illegible] ab intellectu cognitione [illegible] melior seu perfectior [illegible] [illegible] in amorem et gaudium [illegible] maior [illegible] [illegible] [illegible] et experientia manifestatur [illegible] bonitas summa et [illegible] [illegible] optima [illegible] perfectissima [illegible] voluntatis [illegible] sicut et facilitas eliciendi amorem et gaudium [illegible] summa [illegible] in voluntatem cadere potest, necessitas [illegible] ad amandam divinam bonitatem et delectationem de eius [illegible] adhuc [illegible] [illegible] in necessitare quoad exercitium [illegible] [illegible] inclinata [illegible] adhuc [illegible] magis inclinari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maior [illegible] perfectior [illegible] amoris et gaudii necessarii [illegible] [illegible] obiectionibus [illegible] q. [illegible] art. 3. dubio [illegible] Deum [illegible] [illegible] et [illegible] Gabriele in [illegible] [illegible] 3. [illegible]

in 1° dist. 1ª q. 4ª art. 1° Capreol. q. 3ª art. 1° Caietano 2.2 q. 67 art. 5 et alii qui recte existimant obiectum delectationis beatae in patria esse solum deum, et visionem [illegible] ipsius. Durandus in 1° dist. 1ª q. 2ª et in 4° dist. 49 q. 5 ponit solam visionem [illegible] delectationis obiectum et Vazquez disp. 15 [illegible] dicat pertinere [illegible] Ex dictis nam quidquid sit de [illegible] obiecto beatae [illegible] creaturae [illegible] esse obiectum amoris et gaudii necessarii [illegible] nullum bonum [illegible] [illegible] ponere potest [illegible] necessitatem quoad exercitium [illegible] ob defectum advertentiae seu considerationis [illegible] [illegible] summi boni clare visi obiicere voluntati [illegible] bona [illegible] distant ab illo et ita infinite minus [illegible] voluntatem [illegible] [illegible] et [illegible] saltem cohibeat actum, quando [illegible] [illegible] aliquam [illegible] modo [illegible] ipsa cessatione [illegible] ipso [illegible] limitata et finita sit bonitas [illegible] advertentia manet volun[tas] [illegible] pendere [illegible] inclinat ad illam [illegible] tendere.

Dices hoc [illegible] recte probari amorem [illegible] et gaudium [illegible] pro [illegible] saltem [illegible] [illegible] divinam bonitatem et aliqui non posse [illegible] necessarium quo ad exercitium [illegible] posse simul [illegible] beatam, et alias creatu[ras] [illegible] simul in patria [illegible] amoris et delectationis [illegible] solutio [illegible] [illegible] ex [illegible] dist. [illegible] pro [illegible] aut minus [illegible] [illegible] esse necessarium [illegible] pro [illegible] complexum ex bo[no] [illegible] voluntatem, et bono [illegible] sed absolute liber, [illegible] simul [illegible] [illegible] voluntatem [illegible] de utroque [illegible] rapit, [illegible] necessitatem [illegible] illud [illegible] aut [illegible] [illegible] saltem actum cohibere, [illegible] quo deus amat creaturas existentes, [illegible] pro [illegible] [illegible] divinam bonitatem [illegible] potest deus non dilige[re] [illegible] quoad [illegible] et absolute liber [illegible] simul [illegible] [illegible] a deo [illegible] amari [illegible] aut non amari, et actus [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] loco [illegible] tempore fuit liber [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] et consequenter [illegible] potest [illegible] mortem [illegible] potest [illegible] alio loco et tempore mori [illegible] [illegible] caderent sub praeceptum.

conclusio 5.

Concludo, quod actus amoris et gaudii in patria sint necessarii quoad exercitium, nisi forte habere aliud obiectum quam deum [illegible] quod deum [illegible] eodem ipsa visione [illegible] possessione [illegible] creaturae [illegible] fateri oportet esse liberos, et realiter distinctos ab amore et gaudio [illegible] visio deum necessario consequentibus; de quo [illegible]

dist. 49 q. [illegible] valde probabile, scilicet eundem actum amoris esse posse liberum [illegible] ad obiectum liberum, et necessarium [illegible] [illegible] non potest simul elici a voluntate [illegible] indifferenter [illegible] dicto, aut posset [illegible] quoad [illegible] [illegible] necessaria [illegible] [illegible] quoad [illegible] produci, [illegible] quoad [illegible] producat, et consequenter [illegible] non potest non fieri, [illegible] fuit necessaria.

Sed obiicies 1.° visio beata [illegible] necessaria [illegible] deum [illegible] etiam crea[turas] [illegible] videtur [illegible] probatum [illegible] amor et gaudium in patria [illegible] esse necessarii [illegible] ad deum et creaturas [illegible] concessa [illegible] [illegible] necessaria [illegible] voluntatis sufficienter [illegible] sufficient ad videndum deum et in deo creaturas [illegible] voluntas [illegible] visio [illegible] amorem et [illegible] voluntatis in patria [illegible] visionem esse [illegible] necessariam [illegible] in deo et in obiecto [illegible] [illegible] voluntatis [illegible] ad quam pertinent amor et gaudium [illegible] libera et necessitari non potest, nisi a summo bono [illegible] [illegible] simul proponatur bonum creatum, libere operetur [illegible]

obiicies 2.° deus necessario amat creaturas possibiles [illegible] necessario beatos [illegible] etiam [illegible] ad creaturas possibiles, dico [illegible] divina voluntas [illegible] deum amat, complacet simul necessario in creaturis possibilibus, concedo etiam beatos [illegible] deum amant, [illegible] complaceant necessario in eisdem [illegible] [illegible] saltem [illegible] et [illegible] ad creaturas existentes [illegible] deus nullum [illegible] creatum [illegible] potest necessario amore efficaci [illegible] voluntas beati; vide [illegible] dist. 19 [illegible] deus necessario amat creaturas possibiles.

[illegible] obiicit Durandus, obiectum delectationis debet esse bonum illius [illegible]

ifet deus n'e bonum hois qui delectat nisi roe visionis beatae, aut alterius perfectio
... ipsi habitualiter ... deus n'e bonum delectationis nisi roe visionis beatae aut alterius
perfectionis ... ipsi ... deus ... distincta ab hoc
q. n' e proprie loquendo bonum proprium hois.

Ad 3m dicitur quando minorem ... si sermo sit de roe frali boni ... falsi ... est
... bonum hois, immo ipse e summum bonum ... Creaturae praesertim intelligen
tis, si ... loquamur de conditione requisita ut hoc bonum perficiat nos, ... nisi ...
... e ... bonum verum nisi ... visionis aut similis ... nobis in
haerentis ... deus ... delectatur ... cum ... coissi
... visione beata ... conditio requisita ...
de solo deo delectatur ... patria ... requirit visio ut conditio sine qua ...
gaudium ... ...

Obiicies 4. deus roe sui n' potest esse obiectum ... neque obiectum gaudii
l. delectationis ... deus nihil mali ... efficit ...
v. ... gaudium ad bonum ... sicut ... sicut ...
... de malo illato a deo ... immediate ... gaudere de deo ...
... ipse ... obiectum ... ipsa ...
timor ... respiciunt malum, et cum deus in se nullum malum habeat, ...
... timoris aut tristitiae nisi roe mali ... gaudium ...
... et cum deus ... bonum ... potest ... delectatio
... in solutione de timore ... malum respicit ... ...
... reverentialis ... 2.2. q. 19 ... et ... propter
... per excellentiam et maiestatem ... et ... timoris ... divinae
... illud hieremiae ... quis n' timebit te o rex gentium, ... e ... de
...

5. obiicies ... delectatio de ... e ... procedens a charitate
seu amore amicitiae, sed ... amoris concupiscentiae ... ergo ... de
visione seu adeptione illius ... delectationis in patria ... sed deus ...
simul cum visione beata ... delectatio ... amicitiae ... requi
rit possessionem boni, de quo delectamur, sed ex amore ... provenit ...
bonis illius gaudeamus etiam si extra nos ... existant. Unde beati ... gaudii
de solo deo delectantur in patria et de deo, et viator gaudet de honore et cultu deo exhibitis

etiam

etiam si non possideat homo cuius bona, delectatio vero de qua nunc agitur pertinet ad amorem concupiscentiae quia intrinsece supponit visionem beatam, quae est adeptio ultimi finis et tendit ad deum et bonum verum et ult. finem [illegible] [illegible], minor probatur quia ultimus finis noster est deus et visio beata, sed delectatio patriae est de deo ult. fine [illegible] possessa de ipso, et de visione beata, minor et consequentia patent, maior probatur quia finis qui [illegible] quo consequitur [illegible] [illegible] absolute ut docet [illegible] infra [illegible] art. [illegible] [illegible] noster ultimus finis qui sit deus, finis vero quo [illegible] adeptio illius sit visio beata, [illegible] utroque consequitur [illegible] finis [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nihil [illegible] [illegible] stabilitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agitur de delectatione quae est actus amicitiae imo potius agitur de delectatione concupiscentiae [illegible] [illegible] [illegible] de spe ostendemus [illegible] [illegible] [illegible] actus spei [illegible] actus elicitus [illegible] [illegible] [illegible] quia licet actus concupiscentiae [illegible] [illegible] [illegible] perfectus [illegible] [illegible] [illegible] delectat. [illegible] delectatio concupiscentiae pertineat ad [illegible] [illegible], et [illegible] dictum [illegible] [illegible] perfectum [illegible], ab illa statu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plane concedit delectationem quae est actus amicitiae [illegible] [illegible] de sola deo, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nobis confendit. deinde falsum est delectationem [illegible] actus charitatis [illegible] amicitiae [illegible] [illegible] possessionem boni [illegible] delectatio [illegible] [illegible] generali differt [illegible] delectatio ab amore, [illegible] [illegible] requirit possessionem boni, illa [illegible] exigit, unde [illegible] in [illegible] de divina [illegible] delectatio [illegible] etiam [illegible] [illegible] [illegible] possidemus [illegible] illam cognoscimus, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] amoris [illegible] [illegible] si [illegible], [illegible] amicitia [illegible] etiam [illegible] [illegible] in patria [illegible] delectat [illegible] ipsa bonitate divina [illegible] [illegible] in visione [illegible] ipsa visio [illegible] [illegible], [illegible] conditio [illegible] delectationis quae est actus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et deo [illegible] [illegible] ultimum finem, nam delectatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illud [illegible] [illegible] [illegible] finis [illegible] [illegible] [illegible] tendere ad finem obiectivum [illegible] quo [illegible] [illegible] magis finis [illegible] [illegible] pro conditione [illegible] quo [illegible] adeptionem, verum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de deo et de visione beata [illegible] delectatio [illegible] [illegible], et habit pro obiecto [illegible] deum, visionem vero pro obiecto mali, nam delectatio illa, ut diximus, elicienda est a virtute charitatis, et charitas solum habet deum pro obiecto finali.

[illegible]

Sectio quinta

essentiam beatitudinis consistere in sola visione praefatum ultimo ex huius operationis nobilitate atque praestantia.

4.° et postrema ratio a[d]stipulat[ur] probatio sit essentia beatitudinis formalis patriae consistere debet in operatione omnium excellentissima, sed visio beata est omnium operationum excellentissima, ergo in illa consistere debet essentia beatitudinis formalis. Consequentia evidens, maior probatur quia beatitudo formalis patriae est ultima perfectio intellectualis et finis ad quem ultima refertur ... propter beatitudinem, de ratione ... operatio excellentior, et quae magis perficit naturam intellectualem, quia illam certe ... ulteriorem finem ... ordinatur, et ... illius possessione, debet complere ... desiderium ... beatitudinem, beatitudo ergo debet esse operatio nobilissima, iam ... minor probatur quia intellectus est omnium facultatum nobilissima, longeque antecellit voluntatem, ... probatione ... contrariae partis ... sunt, ergo perfectissima intellectus operatio ... nobilissima ... amori et delectationi, quia sunt ... visio beata est operatio perfectissima ... operationis ... cum beatum nobilissimum obiectum et optimo modo illud attingat, ergo illa principem obtinet ... operationum intellectus, ergo in sola visione beata consistit ... et formalis patriae beatitudo.

Confirmatur beatitudo formalis patriae consistere debet in aliqua praecellenti operatione quam non habent viatores, sed haec est sola visio beata, ergo in illa consistit beatitudo. Maior patet quia viator ... viator ... pervenit ad finem ... consequatur beatitudinem, minor probatur quia amorem et gaudium ... viatores habent, eiusdem quae speciei et perfectionis ... cum amore et gaudio patriae ... charitate ... in via et patria ... speciei ... probabiliter ... in illis consistit beatitudo patriae, ... visio, manet ... beatitudinis formalis patriae in sola Dei visione consistentem esse.

Sectio sexta

Diluitur prima obiectio petita ab authoritate sacrae scripturae et patrum testimoniis.

beatitudine

beatitudinem non consistere in solo actu intellectus, sed in solo actu voluntatis, aut saltem in utroque suadere videntur, non pauca testimonia quam in libris sacris [illegible] semel et iterum hoc docet psalmo 35 inebriabuntur ab ubertate domus tuae et torrente voluptatis tuae potabis eos. Matthaei 25 intra in gaudium domini tui. Joannis 16 gaudebit cor vestrum, et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. et apocalipsis 2 vincenti dabo manna absconditum.

Deinde sancti patres nomine [illegible] idem testatur s. Aug. tomo 1o libro 10 confessionum cap. 22 omnes inquit ipsum gaudium vitam beatam vocant. et cap. 22 ipsa est beata vita gaudere de te, ad te, propter te. et cap. [illegible] vita inquit est gaudium de veritate et tomo 3. lib. 1o de doct. christiana cap. 22 [illegible] inquit [illegible] ut deo fruamur et tomo 5o lib. [illegible] de civitate cap. 8 beatus [illegible] quod amat, [illegible] tandem glorificatum [illegible] dixerit [illegible] amare deum [illegible] capite 20, amat inquit deus [illegible], [illegible] amore esse beati [illegible] venirent. et [illegible] cap. 6o ait creaturam [illegible] deo frui [illegible]

[illegible] Benedictus [illegible] in extravagante [illegible] refert cap. 10 [illegible] adversus haereticos [illegible] beatitudo [illegible] visione et fruitione [illegible] vere esse beatum. et [illegible] declarans illa verba symboli credo vitam aeternam [illegible] inquit, beatitudo [illegible] nomine licet vocare [illegible] plenitudine fruamur.

[illegible] ex testimoniis adversariorum [illegible] nam s. Hieron. ibi inebriari ab ubertate domus dei ait [illegible] inebriari [illegible] repleri [illegible] [illegible] spectat ad [illegible] voluntatem, et [illegible] declarat illud verbum replebuntur perfecta dei cognitione [illegible] et visione aperta [illegible] in eo contemplatione. [illegible] adde [illegible] de gaudio voluntatis in [illegible], ubi est sermo de esse beatitudinis, sed potius de [illegible] illam consequuto; subdit v. quoniam apud te est fons vitae, et in lumine tuo videbimus lumen: quasi diceret [illegible] torrente voluptatis [illegible] potabis [illegible] voluntatis [illegible] splendore uberiore [illegible] claritatis videbit [illegible] divinam faciem, [illegible] [illegible] proinde in illa consistit esse [illegible] etiam [illegible] favet nobis [illegible] gaudium [illegible] ipsum deum, qui [illegible] gaudii [illegible] videre, unde s. Hieron. apud s. T. in catena illius loci quid [illegible] inquit maius [illegible] servo, quam [illegible] et videre gaudium domini sui. idem [illegible] in [illegible] loco [illegible] de s. Aug. [illegible] explicans illa verba gaudium, inquit, ipse [illegible] ipse [illegible] eius.

signat beatitudinem consistere solum in actu gaudii elicito a voluntate. denique 4.um nobis favet, nam si manna illud absconditum, metaphorice signat coelestem gloriam, certe manna aut quilibet sapidissimus cibus prius servit gustui, qui est facultas cognoscitiva, et inde resultat delectatio in appetitu, similiter ergo deus qui est manna electis absconditum in patria serviendus est gustui quasi intellectui per claram visionem, ut deinde delectet voluntatem, ergo inde infert nulla probabilitate beatitudinem in gaudio consistere etc.

Ad testimonia sanctorum patrum in illis refert [illegible] beatitudo nostra sit gaudium, sicut in locis 2.o allegatis [illegible] et iterum docet totam mercedem nostram esse visionem [illegible] reddit deus et qui gaudium plenum habent, [illegible] gaudium [illegible] ad complementum beatitudinis [illegible] scilicet [illegible] seu visionem [illegible] dilectionem [illegible] mercedem [illegible] beatitudinis [illegible] eodem dicit [illegible] mercedem [illegible] nobis etiam [illegible] in ipsa [illegible] certum est [illegible] essentia beatitudinis in [illegible] beatum esse qui [illegible] et imitationem dei [illegible] loquitur [illegible] vel solum beatitudinis [illegible] praeterea [illegible] bonum [illegible] ad [illegible] quae in obiectione refert [illegible] deum in [illegible] qui amant deum, amore ipso esse beatos [illegible] esse [illegible] praesertim [illegible] speciali de beatitudine [illegible] ut [illegible] consistit [illegible] gaudii [illegible] beatitudinis.

benedictus [illegible] ait illa duo ad solam rationem beatitudinis pertinere [illegible] illis duobus [illegible] esse [illegible] tamen [illegible] verum, [illegible] extravagante [illegible] in [illegible] consistat essentia beatitudinis, [illegible] esse beatos [illegible] nihil [illegible] habent, [illegible] illam visionem [illegible] certe [illegible] stricte [illegible] nomen solidae beatitudinis et [illegible] beatitudinis [illegible] in visione [illegible] solidam beatitudinem [illegible] metaphysice [illegible]

Sectio [illegible]

Obiectiones a ratione petitae proponuntur et diluuntur.

obiicies 1.o beatitudo formalis consistit in adeptione ultimi finis, sed actus intellectus [illegible] adeptio [illegible] finis, ergo in actu intellectus consistit beatitudo, maior est [illegible] patet, minor probatur, quia intellectus [illegible] obiectum [illegible] intelligibile [illegible] finis consistit in bono et bonum [illegible] intellectus tendit in obiectum quatenus finis et bonum est, ergo beatus in patria [illegible] finem [illegible] visione intellectuali [illegible] consistit essentia beatitudinis [illegible] finis et bonum [illegible] voluntatis, ergo beatitudo consistit in actu voluntatis, probatur [illegible] mediante [illegible] tendit beatus in deum [illegible] finem et summum bonum, [illegible] maiori et [illegible] minorem [illegible] dicitur finis sub ratione [illegible] finis consistat in bono, et bonum [illegible] nihil [illegible]

ipsam

ipsam quod est ultimus finis et summum bonum et infelicitatem [illegible] et consequenter [illegible]
cadere sub obiectum intellectus unde fit ut intellectus in patria mediante visione clara et explicite cog
noscat deum esse eorum ultimum finem et summum bonum ac proinde diligat ut finem et
summum bonum quod sufficit ut in eius cognitione consistat beatitudo, licet ratio ob quam illud
attingit sit veritas seu intelligibilitas.

obiicitur 3º beatitudo formalis consistit in actu quo magis homo coniungitur deo, sed hic actus est
amor, qui pertinet ad voluntatem, ergo in amore voluntatis et non in visione intellectus consistit beatitudo.
Consequentia et maior [illegible] minor probatur quia amor est unio amantis ad rem amatam [illegible] [illegible] con
[illegible] magis homo deo quam amore. maior vero probatur quia homo perfectus est [illegible] ad ultimum finem
[illegible] [illegible] sit perfecte [illegible] [illegible] qui magis accedit ad eum
[illegible] et coniunctio hominis ad deum [illegible] illius perfe
[illegible] perfectionem, unde [illegible] perficit hominem seu summum bonum illius [illegible] id quo magis coniungit
sed beatitudo est [illegible] perficit hominem [illegible] beatitudo. ut beatitudinem formalem non consistere in qua coniunctione
hominis deo erit formaliter illius beatitudo. [illegible] unio hypostatica est summa coniunctio quae potest esse in natura cum
maiori ad deum, [illegible] potest formalis beatitudo seu consistere in [illegible]
tamen et [illegible] [illegible]
[illegible] et consequentiam formaliter magis coniungit hominem deo, et in hoc sensu concedenda est maior
sed negatur minor. ad probationem vero dico amorem [illegible] amantis ad obiectum amatum,
sed [illegible] [illegible] metaphorice et minus proprie, [illegible] mediante
[illegible] et vera
illa consistit [illegible] [illegible] inde [illegible]
coniunctionis atque [illegible] [illegible] loquuntur magis coniungit hominem deo per visio
nem quam per amorem. visio enim quasi trahit ad se deum, et [illegible] similitudo, et
per eam homo fit similis deo, et illi [illegible] in nobilitate seu perfectione quam per
amorem, [illegible] perfectior est, et magis accedit ad perfectionem divinam.

obiicitur 4º amor est perfectior quam visio, sed in amore et non in visione consistit beatitudo
formalis est perfectissima operatio intelligentis [illegible] amore li
[illegible] nobilior est quam intellectus quo elicit visio [illegible] oppositum
[illegible] voluntate [illegible] ignorantia dei oppositum visionis amore
est peius sed peius est odium dei oppositum amori, quam ignorantia dei oppositum visionis amore
melior quam visio. 3º quia amor dei denominat hominem absolute bonum, non autem cognitio. [illegible]
do seraphinorum excedit ordinem cherubinorum, sed [illegible] [illegible] [illegible] illi
ob excellentiam amoris ergo amor nobilior [illegible]
[illegible] amor est perfectior quam visio, unde inferri beatitudinem
Respondent [illegible] beatitudo non consistit in quo maiori perfectio operationis, et [illegible]
consistere in amore [illegible] perfecta, unde cum visio dei sit in genere [illegible]
in genere operationis est magis perfecta [illegible] et operationis [illegible] adhuc in illa consistit
[illegible], licet in genere entis et operationis [illegible] [illegible] [illegible]
deberet beatitudo, quod tamen solutio mihi non potest displicere [illegible]
careat, et ideo melius [illegible] et ad [illegible] probationem [illegible] nobilio

videri, ut in libris de anima probatum est, ad 2um dico in his esse majorem falsam, siquidem [illegible] tamen est perfectissima humorum temperies quam sola sanitas, et tamen major est infirmitas opposita sanitati quam levissima intemperies humorum opposita temperamento perfectissimo. Deinde data maiori si est contraria, ut concessa etiam minori negat consequentiam quia sunt contraria, ut v.g. odium est aversio directe opposita amori, quod datur ignorantia directe opposita visioni Dei, ut est ignorantia illa quae in hac vita dari potest, opponitur imperfectae cognitioni Dei, quam viatores habent, et sic ignorantia contraria directe visioni beatae, illa est deterior quam odium. Ad 3um [illegible] [illegible] denominari [illegible] ab actu amoris quam ab actu visionis, imo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicere bene, hoc [illegible] quo [illegible] nobilior redditur Deo, et in illa fundatur amor, est impeccabilior ut infra patebit. Ad 4um respondetur in multis angelis [illegible] dispositio in explicatione [illegible] hierarchiae, Cherubinos denominari tales quia excellunt in visione beata, quae est perfectissima scientia, seu quia excellunt in scientia naturali aut supernaturali infusa et distincta a visione beata, [illegible] amor est nobilior quam scientia quae non est beata, ideo Seraphini inter angelos nobilissimi et Deo proximi denominationem sumpserunt ab amore.

Obiicies 5o maxima poena damnatorum est dolor pertinens ad voluntatem, ergo maxima beatitudo electorum est gaudium quod pertinet ad voluntatem, quia in gaudio et dilectione consistit beatitudo. Respondeo negando antecedens, sed potius maxima poena est carentia visionis beatae, et inde potius infert beatitudinem consistere in visione etc.

Obiicies et valentia argumenta quod dicuntur habere pro firmissimo, hunc erit [illegible] vere et solide beatus, cum ita assecutus fuerit summum bonum, ut nihil praeterea [illegible] eum [illegible] ut semper [illegible] non poterit [illegible] summum bonum nisi simul habeat [illegible] et amorem, ergo vera et solida beatitudo consistit in actu utriusque facultatis, scilicet intellectus qui videat summum bonum, et voluntatis quae illud complectatur. Consequentia est evidens, et maior probatur, quia beatitudo est quae plene satiat, ex illud Psalmi 16, satiabor cum apparuerit gloria tua, minorem probatur, quia cum utriusque facultatis actus per se petita perfectio, et non in aequalitate alia reperiatur, non potest [illegible] magis inquietari si alterutro carerent, quin [illegible] si magis deum amaret, se videret et in se eliceret optimum esse ad habendum maximam suam felicitatem desiderare. [illegible] si tam [illegible] pulchritudinem videret et illam non posset amore in quam est propensissima, certe inquietum esset cor humanum, et prae anxietate suspiraret cum propheta, diligam te Domine [illegible] in [illegible]. Confirmatur beatitudo consistenda est in eo [illegible] [illegible] consistit [illegible] principium, sed [illegible] consistit principium est actum intellectus et voluntatis simul, alterum vel [illegible], ergo in consistat est principium

gaudii

quaen potius utrinque decertant theologi nobilissimi [illegible] praesidio [illegible] beatitudo in utroque actu simul constituenda est.

Vel distinguendo maiorem [illegible] illius sit, in eo constituendam esse essentiam beatitudinis quod sit et sine aliis ita satiet appetitum, ut nihil aliud iure et merito appeti possit aut debeat [illegible] [illegible] et negandaque [illegible] aliquid non pertineat ad essentiam beatitudinis [illegible] sit eius proprie [illegible] maxime [illegible] optimo desiderari debeat, et quod illo [illegible] erit [illegible] plene satiatus [illegible] appetitus [illegible] non pertinet ad essentiam huius [illegible] sine illa constitueret a deo, deesset aliquid pertinens ad illius [illegible] merito desiderari posset [illegible] et gaudium sint proprietates beatitudinis et velut a visione dimanantes [illegible] beatitudo sine illis [illegible] satiatus [illegible] desiderare merito posset [illegible] ad essentiam beatitudinis [illegible] [illegible] illius sit beatitudinem in eo [illegible] constituendam [illegible] ita [illegible] nihil [illegible] aliud [illegible] posset [illegible] ille non contineat saltem virtualiter et [illegible] radice vera [illegible] et concedendo [illegible] minor [illegible] visione continentur amor et gaudium, [illegible] in radice et [illegible] [illegible] ad [illegible] maiorem [illegible] [illegible] eo [illegible] quomodo cumque [illegible] praecisionem, concedendo [illegible] praecisivum, ut ab illo [illegible] oriantur, et quoniam a visione [illegible] opinionem illa [illegible] praecisivam [illegible] in illa sola [illegible] constituere beatitudinem [illegible] opinione [illegible] amor [illegible] [illegible] obtinent [illegible] in opinione [illegible] sibi [illegible] [illegible] sententia [illegible] beatitudinis in eo [illegible] radix [illegible] [illegible] sicut in [illegible] illa [illegible] cum [illegible] [illegible] ut diximus illa [illegible] beatitudinis [illegible].

Sectio 3a

Concluditur visionem beatam esse ipsam essentiam beatitudinis, quatenus est simplex notitia dei non practica, sed speculativa.

[illegible] multa [illegible] beatitudo [illegible] [illegible] hic [illegible] essentia beatitudinis [illegible] sit visio [illegible] dei [illegible] quidditatem [illegible] cognoscere [illegible] dei [illegible] creaturas [illegible] apprehendendo [illegible] [illegible] cognoscendo [illegible] solam [illegible] speculativa, et [illegible] constituit essentiam beatitudinis [illegible] disputatio 4a.

Disputatio 4.a

in quo essentialiter consistat supernaturalis beatitudo viae.

Dictum est in 1.a sectione arti. 3.o [illegible] in hac vita non posse perfectam beatitudinem obtineri, quia [illegible] status alienus est ab omni miseria, quam beatitudo perfecta excludit, nec in hac vita videri deum et [illegible] proinde non consequitur [illegible] supernaturaliter perfecta beatitudo obtineri possit, [illegible] solere a viatoribus attribui [illegible] et colligitur plane ex sacra scriptura quae saepe beatos appellat iustos, ut psalmo 1.o beatus vir qui non abiit in consilio impiorum. Psalmo [illegible] beati immaculati in via, matthaei 5.o beati pauperes spiritu.

Et quidem cum status viatoris intrinsece ordinetur [illegible] statum comprehensorum ubi perfecta beatitudo est, ad illum [illegible] felicissimum finem tendit, ad beatitudinem viae pertinere merito dicendum est, et in hoc sensu videtur sacra scriptura nomen beatitudinis usurpare in praedictis et aliis testimoniis et D. Th. 5.a in solutione dixit hominem in hac vita posse imperfecte beatum [illegible] perfectae beatitudinis adipiscendae [illegible] participationem beatitudinis [illegible] aliqualem [illegible] fruitionem summi boni, ubi nomine fruitionis [illegible] voluntatis sed etiam [illegible] fruitionem necessario [illegible] sumere videtur.

Sed quoniam in hoc loco nos tantum inquirimus in quo consistat essentia huius supernaturalis beatitudinis viae, dicendum breviter [illegible] consistere in actibus fidei, spei, et charitatis. probatur 1.o in his essentia beatitudinis formalis debet consistere in operatione [illegible] dicta in simili disp. 2.a [illegible] haec operatio debet tendere in deum, cum ille sit verus noster ultimus finis et vera beatitudo formalis et beatitudinem [illegible] versari debet [illegible] in hac vita tres tantum supernaturales actus respiciunt immediate deum, nempe fidei, spei et charitatis, in his consistere debet essentia beatitudinis supernaturalis [illegible] simul requirantur. 2.o beatitudo viatoris est illa qua tendit ad beatitudinem comprehensoris; sed per actus fidei, spei et charitatis tenditur ad beatitudinem comprehensoris, nempe ad deum clare videndum, [illegible] beatitudo viatoris minor [illegible] illum credit, [illegible] sperat, charitate diligit. 3.o [illegible] beatitudo formalis non potest consistere [illegible] peccatum lethale, [illegible] beatum [illegible] deo, sed si [illegible] actus charitatis saltem [illegible] peccatum lethale [illegible] beatitudo [illegible] charitate saltem [illegible] beatitudo sit [illegible] ut [illegible] beatitudo. [illegible] deinde actus spei [illegible] proprie beatitudinis viae [illegible] dentia quaedam in deum magis proprie. denique actus fidei quia sine cognitione dei nemo beatus est.

Sed obiicies illud Ioannis 17 haec est vita aeterna ut cognoscant te solum deum verum; ergo in sola cognitione consistit beatitudo supernaturalis viae beatitudo supernaturalis

beatitudo

Beat. supernalis viæ patet ex Ita. quia illa Xpti. D. verba doctissimi interpretes explicant de Beat. huius viæ ergo sicut alij explicantes de Beat. patriæ inde colligunt hanc consistere in sola Dei visione ita declarantes de Beat. viæ colligent hanc in sola cognit. fidei positam esse. Conf. quia Beat. est consecut. Dei vltimi finis sed nullus actus voluntatis est consecutio ergo in nullo actu voluntatis consistit Beat. ergo solus actus fidei est essen. Beatitudinis viæ

Rx. si admittat. illa explicat. ex ipso dicendum esse nomine cognitionis non significari solam fidem prout pertinet ad intellec. sed prout etiam per charit. opperat. vt loquit. Paul. ad Gal. 5°. cum enim fides sine charit. mortua sit et ad actuales amorem vt ad finem ordinet recte à Xpto. D. nomine fidei simul charitas per quam viuit comprehendit. At vero si locum Ioan. de cognit. Dei in Patria intelligamus non est cur nomine cognitionis significari dicamus amorem quia visio illa sola perfectissima est nec ad amorem vt ad finem perfectiorem ordinat. Ad conf. Rx. disting. maiorem Beat. enim Patriæ est consecutio vltimi finis et ideo in sola cognit. qua Deus obtinet. consistit. Beat. vero viæ suapte natura non est consecutio sed potius tendentia ad vltimum finem postea consequendum et quoniam non solo actu fidei sed etiam actibus spei et charitatis ad Deum tendimus non in solo actu fidei pertinente ad intellectum sed etiam in actu voluntatis consistit Beat. supernalis viæ.

Disput. 5ª.

De Beat. nali viæ et Patriæ quoad rem essentialem.

Vasquez 1ª. p. tomo 2°. disput. 226. c. 2°. et in hac 1ª 2æ. tomo 1°. disput. 12. c. 1°. negat dari aliquid nale siue in Angelis siue in hoib. quod Beatitudinis nomen mereat. Probat 1°. quia cum peccato letali quod est summa miseria non pot. esse Beat. quæ est vera felicitas sed homo et Angelus in propria na relictus seu dono gratiæ destitutus non pot. non hire peccatum letale aut certe sæpe poterit illud committere, ergo in propria na relictus non pot. esse Beatus ergo.

nulla dat. Beat. nalis. seu qui sine gra. Seu. posset

2°. probat qa. de rõe Beat. e. perpetua duratio id

so. sine gra n. pot. elicere operationes qui perpetuo durent

Eg. n. pot. ee. Beatus sine gra.

Nihil ominus ee. aliquam Beatm. nalem. afirat. S. Tho.

1a. pe. q. 62. art. 1°. loquens in speciali de Beat.

Angelus ut idem docent Caiet. Molina et. Vanes Sotus

etc. et. Hanibal idem sentiunt apud Carel. qui illos re-

fert et. sequit. 2°. dist. 4a. q. 1a. et. e. senta. re-

cepta a Tholis. imo et. Antiquis Phis. qui lumine na.

de Beat. disputarunt et. in varijs Bonis colocatam es-

senserunt Unde Arist. 10. Ethicorum c. 7. et. 8°. Beatm.

Sois. in Dei contemplat. colocavit. Probat et. simul decla-

rat. qa. Sois. na intellualis suapte na. ordinat. ad ali-

quem unum ultimum finem. Hic aut. n. pot. ee. super-

nalis. qa. n. pot. na. petere aliquid supernale nec ad

illud nisi dono gre ordinari ut patebit iam. sequente

Eg. ordinat. ad aliquem ultimum finem nalem. Eg. ad Beatm.

nalem. Patet ultima cons. qa. verus ultimus finis e. vera

Beat. Eg. ultimus finis nalis. e. Beat. nalis. Confir. qa.

si Deus n. evexisset Sois. ad finem supernalem ut potuit n.

evehere sine dubio Soiet. aliquem ultimum finem id. evectio

ad finem supernalem n. destruxit imo perfecit Sois. nam. Eg.

adhuc Set. So. finem aliquem ultimum nalem Eg. aliquam Beatm.

nalem.

Et. si petat aliquis quis nam sit hic ultimus finis seu Beatitudo

et. in quo consistat illius essa. Rx. breviter 1°. Beatm. obiectam.

ee Deum qa. Angelus et So. suapte na. ad illum ordinantur

et nali lumine cognoscere possunt Deum ee Bonum maximum

et. finem suum creaturaz unde provide ut in summa

feliciat. et. desideriorum suorum complemt. sistendum sit.

2°. dico Beat. fmalem. huius vis consistere essaliter in actib.

nalibg. quib. ad hunc finem nalem. nobis tendimus nempe

in actu nali intellus. illum cognoscente et. in amore nali volun-

tatis illum diligente et. in actu spei tendentis in tantum bonum

suppono enim ex ma. de gra. eiusmi. actus nalis. amoris et.

spei qa. Deum prosequitur ut auctorem nalis. elici posse absq.

lute

late viribus nr. pro aliquo brevi tempore et. cum n. urget gravis difficultas. Probat. Sic assert. 2a. Beat. supernalis vis consistit in actibus supernalibus fidei amoris et spei ergo Deus auctor supernalis ut disput. 4a. dictum e. Ergo Beat. nalis vis consistit in actibus nalibus ergo Deus auctor nalis qui st. cognitio evidens Dei amor et spes.

3o. Et alii 3a. sentiant probabilius e. Beat. formalem nalis hic seu patriae consistere essentialit. in solo actu intellus. cognoscente evidenter sed abstractive Deus ut auctor nalis eo modo quo ab Angelo et ab aia. separata cognosci nalit. pot. nam quamvis Deus ut in se e. videri nequeat nisi lumine supernali abstractive tamen cognosci evident. pot. viribus nr. et cognoscit. ab aia. separata multo melius quam ab eadem corpori mortali coniuncta sic sentiunt Aristot. loco supra relato S. Thom. 1a. 2ae. q. 62 art. 1o. et Caiet. hic q. 3a. art. 6o. §o. penultimo. Probatur 2a. Beat. formalis hic seu patriae e. consecutio ultimi finis ergo Beat. nalis patriae e. consecutio nalis Dei qui e. ultimus finis sed nullus actus voluntatis e. consecutio X. sup. dicta disput. 3a. sect. 3a. ergo in nullo illorum pot. consistere sic Beat. ergo constituenda e. in cognit. nali Dei quae post hanc vitam fieri pot. Et ea enim n. sit intuitiva ac proinde n. perfecte consequatur Deus nec sit Beat. omnino perfecta e. tamen aliqua consecutio qualis nr. viribus fieri pot. et erit aliqua Beat. unde S. Thom. et Caiet. citati recte notaverunt hanc Beatm. n. ee. perfectam.

Sed obiicies amor nalis Dei e. perfectior quam cognitio nalis evidens Dei ergo in amore potius quam in cognit. consistet essentia Beatitudinis nalis. Patet cons. 2a. Beat. formalis debet ee. operatio perfectissima ut disput. 3a. sect. 5a. probatum e. Ans. vo. probat. 1o. 2a. amor nalis tendit ad Deum in se immediate. Cognitio vo. nalis n. tendit nisi ad illum ut connotative per creaturas cognoscibilem. 2o. 2a. actus amoris supernalis e. perfectior quam cognitio supernalis fidei quae e. notitia abstractiva Dei ergo actus amoris nalis erit perfectior cognit. nali Dei quae e. abstractiva.

R. concesso ante. et neg. cons. ad probationes vo. dicit eas

doctrinam esse veram in Beat. simpliciter perfecta qualis est supernalis et propterea in illa sect. 5.a eo argum. probavimus Beat.m supernalem consistere in visione: non autem esse veram in Beat.e imperfecta qualis est nalis. ad hanc enim sufficit si reperiatur id quod in Beat. formali est potissimum scilicet quod mediante illa posideatur verus ultimus finis omnibus ut obtinet per cognit.m

Ad 1.um ex adductis initio disput.is Rx cognit. Dei et amorem nalem non esse Beat.m nisi connotando aut supponendo exclusionem omnis peccati saltem letalis quod quidem in statu quem genus humanum ab initio fuit non excludit sine gratia supernali et ideo Beat. nalis. ubi ut nunc connotat aliquid supernale licet in illo non consistat formaliter sed in cognit. et amore modo explicato At vero si Deus hominem non evexisset ad finem supernalem valde verisimile est Deum gratuita sua misericordia condonaturum peccata secundum ipsum commissa et ita omnia dispositurum ut homo vitare posset omnia letalia secundum legem nalem non quidem sine aliqua gratuita providentia quam in materia de gratia appellavimus gratiam providentem sed sine aux. supernali. Unde cum homo hac providentia adiutus in hac vita careret peccato letali esset nalis. Beatus mediis cognit. et amore nalibus ordinis quibus tenderet in Deum auctorem nalem eundem postea ab anima separata: in quo sane separationis statu haberet clariorem cognitionem Dei ut auct.is nalis non quiritatibus sed abstractibus et conservaretur gratuita providentia a Deo sine omni peccato et licet sola Beat.o nalis non auferret ab homine potentiam peccandi id non probat non esse Beat.m sed solum non esse perfectam.

Ad 2.m Rx illam perfectionem esse propriam Beat.is patriae in hac autem vita mortali potest dici aliqualis Beat.o nalis etiam si duratura non sit.

Commentarius.

In

In 9[es] 4[ae] q. 5[a]

In q. 4[a] disputat S. Th. de variis accidentibus seu proprietatibus beatitudinis, et quod in q. docet de adeptione beatitudinis fere ad proprietates et accidentia beatitudinis revocant, et ideo sub uno tractatu omnia complectemur et explicabimus.

Tractatus tertius.

De proprietatibus et accidentibus beatitudinis viae et patriae.

Disputatio prima.

De prima affectione beatitudinis supernaturalis patriae scilicet exclusione omnis mali culpae.

Sectio prima.

De exclusione peccati actualis.

Dico 1[o]. nullus beatus beatitudine supernaturali patriae potest peccare etiam venialiter. Assertio certa [illegible] fidem quam amplectuntur S. T. q. 4 art. 4. ubi recentiores [illegible] medina, [illegible] diss. [illegible] q. [illegible] 1[o] et salas [illegible] disp. 7. sect. 8[a]. et antiquiores in 2[o] dist. 7. et in 4[o] dist. 49. probatur testimoniis patrum [illegible] oratione in s. pentecosten ait angelos jam statu suo [illegible] haerere ut ad malum non facile nullo prorsus moveri valeant, quod quidem declaratus [illegible] ceteros, cum prius injurias seu ante beatitudinem ad malum [illegible] intelligerent [illegible] scilicet post beatitudinem nec ullo quidem modo intelligi [illegible] s. aug. tomo 3[o] in enchiridion cap. 105 ait in beatitudine hominem sic futurum ut nolle velle non possit. s. fulgentius de fide ad petrum cap. [illegible] ait b. angelum in deterius mutari non posse. s. damascenus 2[o] fidei cap. 3[o] ait angelos [illegible] jam in statu, ut vel vix quidem moverentur aut flecti valeant.

2[o] probatur quia si beatus peccare posset, aut peccatum illud esset lethale, et sic dignus redderet odio Dei, et aeterno supplicio, quod plane est contra sacram scripturam quae beatis promittit aeternam coronam perpetuam felicitatem, aut esset veniale, et sic beati displicerent in aliquo deo, et [illegible] [illegible] rei alicuius poenae, quod est contra sacram scripturam quae omnem poenam et infelicitatem eo statu excludit. unde merito notat origenes qui locis relatis a valentia [illegible] et salas in angelis custodibus depositis aliquas culpas admittit. et ab his nobis excusat s. hieron. [illegible] doct. origenis in hac parte sequi videtur, vel ex propria, vel ex aliorum sententia ut solet, loquitur &c.

3[o]. l. scotus in 4[o] dist. 49 q. 6 [illegible] dicens rationem huius veritatis putat esse quod deus sua providentia [illegible] beatos praeservat ab omni culpa, multo melius S. T. in art. 4 citato revocat ad intrinsecam beati constitutionem provenientem ab amore. et 1[a] p. q. 62 art. 8[o]. ad naturam ipsius visionis beatae. ex illius itaque doct.[a] duplex ratio pro assertione [illegible] potest, et prior quidem in hunc modum beatus in [illegible] [illegible] necessario quoad exercitium amat deum super omnia, ergo nullum peccatum patrare potest sive illud sit commissionis, sive omissionis. ant. [illegible] praecedente disp. 3[a] s. 4[a]. ubi ostendimus [illegible] visione provenire ut beatus sine ulla libertate, ac proinde semper amet deum amore supernaturali et [illegible] efficax, inefficax enim nomen amoris non meretur, cons. probatur namque in [illegible] cum actuali amore efficaci [illegible] etiam in hac vita non est compatibile peccatum actuale lethale, [illegible] deum amat efficaciter [illegible]

+ ... vita perfecta ... posuit illum a peccatis retinere, quin lethaliter peccare possit, ponit illum bono compatibili ... impossibilia, posito quod iuvetur cum amore efficaci quo beatus habet in patria incompatibilis erit actualis culpa mortalis. Deinde licet ... vitae actualis amor non excludat saltem omnia peccata venialia, id ...

vg.* si cessare velit ut exerceat suam libertatem: Deinde quia potest Deus illi praecipere ut cesset ab amore et hunc non solum poterit sed etiam tenebitur amorem cohibere. Denique quia saltem supernaturalem potest Deus denegare voluntati concursum ad amandum et sine concursu isto amare non poterit.

Haec tamen omnia non obstant quominus ratio proposita sit satis efficax. Primum quia licet aliquam rationem boni in ea cessatione intellectus inveniat, ea est quippiam creatum et limitatum, et ita non potest obstare quominus summa et increata bonitas optimo modo proposita voluntati per visionem rapiat omnino illam ad amorem sui ex dictis in lectione praecedente. Secundum etiam non obstat quia sicut non potest excogitari, potest illud praeceptum imponi a Deo. Ratio est: ut offerat voluntati beati concursus supernaturales sufficientes ad eliciendum amorem et nihilominus ibi praecipiat ut non amet et sic minus est impossibile quod non cadit in divinam sapientiam praecipere id quod physice est impossibile; id posito sufficiente concursu est physice impossibile voluntatem videntis Deum cessare ab amore, ergo non cadit in divinam sapientiam id praecipere. Secundum minus est ut deneget voluntati sufficientem concursum ad amandum et nihilominus amorem praecipiat et sic etiam indignus est Deo sapientissimo [illegible] quod nulla ratione elici potest a voluntate frustra praeciperet Deus ut non eliceret. Id sine concursu divino non potest ulla ratione elici amor a voluntate, ergo frustra praeciperet Deus ut non eliceret. Cum ergo Deus nihil iubere possit superflue et ut sic loquar frustratorie non videtur possibile istud praeceptum.

Tertium denique minus est ut Deus revelet beato se ita cum illo acturum ut si per actum reflexum voluntas nolit perseverare in actu amoris ad quem necessitatur ipse Deus statim deneget voluntati concursum requisitum ad amandum ac proinde cesset ab amore, si autem non eliciat illum actum reflexum non deneget concursum et hoc modo videtur possibile istud praeceptum quia tunc in potestate voluntatis erit elicere vel non elicere illum actum reflexum et consequenter conservare aut non conservare amorem qui ab illo dependeret; cum ergo Deus in praedicto eventu praeciperet beato ut ab amore cessaret potest quidem obedire Deo et non ipsa obediret at=

[Margin:] Deus amabilis ... sicut in se et non videat eius eximia pulchritudo ... in patria caelesti ubi amor perfectissimus est et ubi ... ab illo bono ... erit compatibile peccatum actuale etiam levissimum. Constat quia amor actualis cuiuslibet beati etiam in sua dispositione mali infringeret ... perfectior et efficacior quolibet amore viatoris quantumvis ardente ut in 1a ma de charitate late probabitur; nullum peccatum veniale patrare potest beatus qui illo amore semper prosequitur Deum. Porro amor ... in hac vita ... fervens potest ... venialia peccata compati ... amor patriae ... superat in intensione ... fervidissimum amorem huius vitae nullum veniale compatietur. Respondebit aliquis hoc argumento recte probari dum beatus amat Deum non posse peccare ... ab amore cessare ... posse aut cessare ... invenire posse ... rationem bonitatis qua adiciat ad cessandum, ut exerceat suam libertatem *

Satis sit nunc

atq. amorem cohiberet sed. nihil ominus peccare n. poet. q.a adhuc retineret visionem quæ sola sufficeret ad impeccabilitatem ut iam ostendo.

Posterior sq. hoc est ibo. e. eiusm. cum visione B. nullus peccatus actuale e. compatibile sed. dijs. B. in patria het. visionem B. sq. nullus B. pot. patrare voluntatem. Minor et. cum patent maior probat S. D. q.a cum Deus sit ipsa esse voluntatis perinde se het. ad illam qui Deum videt in patria atque se het. ho. in hac vita ad generalem rnem boni sed. impossibile e. volunti in hac vita velle aliquid qd. n. sit intuitu generalis rois. boni. Hoc enim e. obiectum adæquatum voluntatis sq. etiam erit impossibile voluntatem B. velle aliquid qd. n. sit aliquo mo. intuitu summi boni sq. n. pot velle aliquid contrarium Deo sq. n. pot. peccare. Confr. et. declarat. huius rnes vis etenim visio B. suapte na. necessitat quoad exercitium ad amandum Deum ita efficaciter ut virtute illius amoris dicet. ve. peccatum sq. etiam necessitat ad nulla rne. odio hendus Deus seu iniurias inferendam tantæ maiestati sq. qui visionem het. n. pot. odio here Deum aut illi iniuriam inferre sq. n. pot. peccare cum ve. peccatum sit aliquo saltem mo. odium et. iniuriam ei: visio sq. B. et Deus supernaliter impediret actum amoris q.d. ita opprimit summam bonitatem ut voluntas ex se n. posset amorem cohibere debeat etiam propusse sumpta ad n. odio hendum. l iniuria etiam levissima afficiendum Deum et. coent. ad n. peccandum

Ex quibus tandem concluditur n. solum nali. sed nulla omnino rne. fieri posse ut B. incidat in peccatus etiam levissimum etenim x.a dicta B. n. pot. suapte nat. peccare eo ipso qd. amorem aut saltem visionem Dei heat. sq. ut peccet necessr. e. aliqua elevat. quæ a Deo proveniat et. conferat ei vires ad qd nali. e. impossibile sed. Deus eam elevat. efficere n. pot. nam aliquo tribueret illi peccatum sicut tribuuntur alia quæ ex ipsius elevat. proveniunt sq. B. nulla omnino rne. peccare pot.

Sectio 2.a
De exclusione peccati habitualis.

Sed merito dubitaverit aliquis an cum Visione B. compatibile sit peccatum Sitiale. Utavi ille qui letaliter aut venialiter deliquit et suius culpae iam quibus elapsis remissionem n. e. secutus, possit erecti divinitus ad videndum Deum ut e. in se et nihil ominus in eadem culpa moraliter perseverare sicut perseverat qui cum culpam actualem comisissent somno se tradidit ante consecutam remissionem. —

Et quidem attenta lege D. providentiae certum e. haec duo n. esse compatibilia nam qui Deum videt, habet gratiam sanctificantem quae fealiter excludit peccatum letale et reddit hominem Deo amicum et propterea e. in statu summae felicitatis qui vero v^as. miserias qualis e. culpa etiam levissima prorsus excludit si v. de absoluta pot^a. Loquamur DD. a nobis relati in mat^a. de gra. ttt^a. 8°. disput. 4^a. qui gram et peccatum mortale dixerunt simul reperiri posse idem consequenter dicturi ss. de peccato et visione B. et propter eos vitt^a. quem refert et sequitur Medina ad art^m 4^r. suius q^is 4^ae. cc^l. 2^a. Salas sup^a. ttt^a. 2°. disput. 7^a. sect. 9^a. et alij apeam. Haec duo ee. compatibilia suaderi quia pot. 1°. q^a. peccatum n. excluditur nisi per gram. Sitialem aut per extrinsecam Dei condonationem sed pot. Deus erigere peccatorem ad eliciendam visionem B. quin ei infundat gram aut culpam condonet ergo pot. aliquis cum visione B. habere peccatum Sitiale. Minor patet q^a. visio n. petet essentialiter a gra aut ab extrinseca culpae condonatione 2°. q^a. cum actu supernali amoris Dei superioria e. compatibile dispone absoluta peccatum Sitiale mortale ut in ttt^a. citato mg. de gra. disput. 3^a. late probatum e. ergo et cum visione B. patet coa. q^a. n. magis pugnat visio cum peccato quam amor inio hic videtur acrius decertare cum amor amici opponatur maxime

peca-

peccato q. e. inimicitia. 3º q. si Visio divina excluderet peccatum et iustificaret hoem. sed hoc e. omnino falsum. [illegible] Minor pbat. q. Tridentinum sessione 6ª Dec. c. 7 ait Unicam tantum ee. causam formalem nostrae iustificationis scilicet gratiam [illegible] Visio n. e. forma iustificans. Adde q. ex opposito sequeretur ee. in hoe. duas formas iustificantes scilicet gratiam et Visionem quae superflue ac proinde falso adstrueret.

Dico 2º nullum peccatum Sctiale. pot. ee. cum Visione B. et dispa. absoluta. sic sentit Vazquez disput. 11 c. 10 et gramuis [illegible] in mat. de gra. 11ª 8º disput. 3ª sect. 3ª ad 3m. Satis obiter ego dixerim oppositum nunc re maturius considerata. Longe probabiliorem reputo hanc assertionem. Probat. q. 1º q.ª impossibile e. cum effali Beatº compati summam miseriam, sed Visio B. e. effalis Beatº peccatum Vº summa miseria [illegible] impossibile e. cum Visione Beata compati peccatum. Cda. e. evidens Minor quoad priorem partem patet ex 11ª praecedente: quoad posteriorem Vº magis perspicua e. quia malum culpae praesertim Letalis e. maximum inter oia mala. Maior denique probat. q.ª Beatº supernalis partis e. simpliciter Loquendo perfecta felicitas [illegible] n. pot. n. excludere infelicitatem [illegible] sicut ille qui aliquam infelicitatem et exiguam haberet n. eet. Undequaque Beatus seu felix ita qui summam miseriam et veluti effalem rationem infelicitatis haberet n. poet. ee. B. aut felix effaliter [illegible] omnino impossibile e. in aliquo reperiri effalem perfectam

B. seu felicitatis quae e. visio B. et simul cum illa aliqd. peccatum præsertim letale quod e. esse infelicitatis. ——

2°. Probat. quia peccatum veniale letale n. e. compatibile cum absoluta amicitia D. nam eo ipso quod quis crearetur ad videndum Deum haberet absolutam amicitiam D. ergo n. posset manere in peccato veniali. Maior patet quia peccatum letale constituit hominem vel Angelum absolute inimicum Deo. Itaut impossib. sit hanc inimicitiam ab eo præscindi, absoluta autem inimicitia omnino excludit absolutam amicitiam ut ex præs. patet. Minor vero probat. quia homo vel Angelus de facto absoluta posset creari ad D. amicitiam absolute et simpliciter sine infusione gratiae habitualis ut cum gravibus DD. ostendimus in illo tract. 3°. m. de gratia disput. 5ª. nulla autem melior iucundior suavis amicitiae ro. excogitari posse videtur quam si Deus acceptaret hominem vel Angelum ad visionem B. eo enim ipso admitteret ad collocutionem maxime familiarem et communicationem omnium bonorum Dei quippe quae per visionem B. optimo modo possident ut in tract. 2°. disput. 3ª. probatum e. Unde sicut nemo dubitaret unum hominem absolute admitti ad alterius amicitiam si vellet cum illo familiarissime loqui et suorum bonorum perfectam possessionem illi tradere ita n. videtur dubitari posse quin in prædicto casu admitteret Deus hominem vel Angelum ad absolutam sui amicitiam ergo cum in nostro eventu n. solum Deus acceptet ad visionem B. re ipsa illam conferat, absolute constituit hominem vel Angelum sibi amicum n. solum Physice quatenus dat visionem B. sed moraliter quatenus illum

vi-

intense amat videndo conferre illi hoc donum tam pretiosum vide ea quibus in simili. Probatur 2º. in mat. de gra. ttu. 2º. disput. 4ª. gra. et peccatum letale esse prorsus incompatibilia quia per gram. constituitur ho. absolute amicus physice et moraliter.

3º. n. dissimili ratione et si minori efficacia probatur nullum peccatum veniale habituale esse compatibile cum visione B. qª. eo ipso qd. quis evehat. ad tam strictam colloquium cum Deo et tam perfectam bonorum D. possessionem videtur plane condonare omnes iniurias et levissimas quas iam quoad alium prosperit sicut in his. si quis alterum leviter offendisset eo ipso qd. ad strictissimam amicitiam postea admittat eius illam iniuriam condonat nec aliqui intelligi pot. admitti ad tam familiarem et plenam communicationem. —

Ad 1um. Rx. peccatum etiam excludi posse per amicitiam D. quae simpliciter et absolute sit talis. Haec enim intrinsece affert condonationem iniuriae praecedentis et remotionem inimicitiae cum qua visio B. hanc amicitiam necessario afferret excluderet evenit peccandum. Ad 2m. concesso ante. negando conseq. et ad probationem negatur assumptum amor enim est quaedam dispositio ad impetrandam condonationem iniuriae. Unde nec ille nec acceptatio ad illam reddere pot. hoiem amicum aut delere iniuriam. At vero visio est perfecta communicatio Dei et possessio purum bonorum. Unde n. solum illa sed etiam accept. ad illam reddit hoiem absolute amicum et consequenter inimicitiam tollit.

Ad 3m. Rx. sin. infunderetur gra. sanctificans sola visione imo et acceptatio ad illam redderetur ini hoiem iustum et amicum Dei absolute. nunc autem Beati in caelis iustificari etiam per visionem n. tanquam per formam habitualem sed tanquam per operationem quae complet et omnino perficit effectum formalem gratiae habitualis. Haec enim ita iustificat ut possit ho. sine peccato veniali imo et amittere gram. peccando letaliter: visio vero et excludit venialia et aufert potestatem peccandi cum demerito dicitur gra. consummata nec id est contra dicentiam quod solum loquitur de forma quae in hac vita iustificat viatores

Vt patet ex discursu illius sessionis 6.ª et. in n. excludit alias status, quis in Patria perficiat et consumet iustificationem atque illas conferat modo nobiliori.

Disput. 2.ª

De 2.ª affect.e Beat.is supernalis Patriae scilicet exclusione omnis mali poenae.

D. Ioan. in c. 21.º apoca. agens de ciuit. caelesti Hierus. et de felicissimo statu ciuium illius, absterget inquit Deus omnes lacrymas ab oculis eorum et mors vltra n. erit neque luctus neque clamor, neque dolor erit vltra quia p.a abierunt quae verba plane significant exclusionem cuiuslibet poenae. Vnde Veda ibi sic pot. inquit Sac. sent.a intelligi vt s. ciuit. nobilissimo uertice glorificata dolor luctus et mortalitas tantum in gehena remaneant et plura alia passim reperiuntur apud SS. pro hac eadem verit.

Rone etiam persuadetur quia Beat.o e. perfecta felicitas† vbi aut. aliqua pena manet carentia e. alicuius felicit. ac proinde n. dicitur ita perfecta omnino esset. Vnde merito dicunt Theol. n. sine ingenti miraculo factum esse vt Xpus D. dum nobiscum degeret in carne mortali simul cum gloria essentiali. Sentit poenas et dolores ac proinde n. erat eius Beat.o omnino adequata desiderio summus pietatis nimirum exclusionis omnis poenae quae Beat.o essentiali debebat quamuis aut. animae quae modo in caelis degunt sine corporibus careant gloria acciali quam in resurrectione habebunt et modo sperant n. propterea poenas sentiunt quia id nullam in eis anxietatem aut tristitiam generat quippe quae sunt omnino conformes D. voluntati et subiectae illius prouidentiae et cuius leges n. debet illis ea gloria vsque ad

† supernalis patriae.

nes=

resurrectionis

Disput. 3ª

De perpetuit. et securit. quæ. 3ª affect. Beat. supernatis Patriæ.

Quoniam includi n. pot. exclusio om. mali penæ in patria cœlesti si felicitas illa finis beat. aut certe securitas n. eet de tanti boni adept. iure optimo hæc disput. annectit. præcedenti et quidem ex D. fide certum e. supernalem beat. patriæ fore perpetuam ita ut semel hita. nunquam amittenda sit ut S. Tho. q. 5ª art. 4. Ubi recentiores et reliqui Theol. in 4. q. 49 aperiunt. Unde in c. 5. lib. sapiæ. iusti aut. in perpetuum vivent et apud Dnum. e. merces eorum Matt. 25. ibunt iusti in vitam æternam et in postremis symboli verbis vitam æternam ee. nos fideles profitemur. —

1am. Huius rei rem reddit S. Tho. in hoc art. qª. nimirum ad veram et perfectam Beatnem. necessarium e. ut B. certi sciat se nunquam illam amissurum qd. aut. certo sit verum e. qª. Beat. perfecta qualis in cœlo promittit. iustis nunquam amittenda e. Minor et. cons. sit evidens. Maior suadet. in 1º. aut. SS. PP. nam S. Cyprian. lib. de mortalit. agens de Patria cœlesti magnus inquit illic nos carorum numerus expectat, parentum fratrum filiorum frequens nos et copiosa turba desiderat iam de sua immortalit. secura et adhuc de nostra salute solicita S. Aug. tomo 3. in Enquiri. c. 29. placuit inquit universitatis creatori ut multitudo Angelorum quæ aut Deo perstiterat de sua certissime cognita semper futura felicit. secura gauderet et tomo 5. lib. 11. de civit. c. 32. Angelos SS in sublimibus cœli sedibus de sua sempiterna et vera felicit. securos et certos ee. nemo ambigat et S. Prosper lib 1º. de vita contemplatiua c. 3. ait B. ee. securos de sua permansione. Deinde suadet ro. qª. dum n. certo sit felicitas ee. perpetua

duraturam aliquid anxietatis permanet sicut et aliquis timor vere felicitatis amittendae qd sane n. coheret cum pfecta Beatitud. quae e. status omni. bonorum aggregat. pfectus nec satis erit si quis in Patria sibi psuadeat futuram eē. ppetuam suam felicitatem et futura n. sit nam eo ipso qd. ista persuasio sit falsa habit B. aliqd. malum nempe intellus erroris et coniq. n. erit pfecte B. opportet q. certam ac firmam suam notitiam hēat. suae nunquam interiturae felicitatis.

Et si petat aliquis quomo. B. hoc scire possit. Respondet optime Scotus in 4°. dist. 49 q. 5a. art. 4°. mediante ipsa visione B. cognosci in D. essa. actum liberum quo Deus efficacit. vult Beatitudinem semper conservare, sicut cognoscunt alij actus liberi et. alij effus. Dei mediante eadem visione ut in 1a. p. q. 12. tt°. 6°. disput. 1a. late pbatum e. qd. si quis falso contendat nihil eiusmi. videri a B. in D. essa dicere poterit peculiari revelat. hanc perpetuitatem illis manifestari sicut eh. manifestat. damnatis aeternitas sui suplitij.

2am. rōem. eiusdem veritatis reddit S. Doct. in eodem art°. et in hunc mum. fear. pot. Beat°. supernalis Patriae consistit in visione D. essae. ut supra pbatum e. sd. visio D. essae. erit ppetua q. et. Beat°. ca. e. eadem, minor pbat. 1°. q. cum ōne. illius possideat B. ultimum finem et. summum B. n. videt. verisimile ab ipso B. visionem relinquendam, Deus auth. eam n. auferet cum sine penitentia sint dona illius et. tantum bonum n. deceat tolli nisi pp. culpam quae illi n. erit. 2° q. a visio B. e. suapte na. incorruptibilis ut 1a. p. q. 12 dispu. e. et sane cum haec visio sit expressa Dei similitudo ut ibidem pbavimus mensurari debet aeternit. participata sicut et. mensurat. Deus aeternit. essali. et increata.

Ex quib. infert. eh. amorem et. gaudium necessarium de quo tt. 2°. disput. 3a. diximus fore ppetuum q. a dimanat necess. a visione B. quae semper manebit et. nihil e. aut erit quod impedire valeat eiusmi. consecutionem idem dicendum e de dotib. glae. et similib. pfectionib.

alij

alij v. actus liberi successiui eliciunt. et destruent. in Patria
et in hac ipsa successione erit sua stabilitas et felicitas semper.

Superest mo. breuiter expendamus an perpetuitas hactenus
explicata pertineat ad essentiam Beatitudinis. afirmant. Vasquez disput.
21. et Salas q. 5. art. 4. tract. 2. disput. 11. sect.
3. referunt. q. 5. S. Thom. Caiet. et Medina ad art. 4. ime
q. 5. sotus ubi supra et Valen. q. 5. puncto 6. sed nullus
istorum afirmat. perpetuitatem durationis esse de essentia Beatitudinis. formaliter lo-
quendo. imo Caiet. et medina adhibent distinctionem quae mihi valde
probatur. dupliciter. q. intelligi potest perpetuitatem esse de essentia Beatitudinis. uno
mo. ut essentia eius sit actualiter durare sine fine. altero mo. ut essentia
sit esse operationes suapte natura indefectibiles cui proinde perpetua
duratio nunquam perpetuitas debeatur. et quidem in priori sensu perpetuitas
perpetuitas non est de essentia Beatitudinis. nam eo mo. quo Deus ut potest des-
trueret Angelum aut hominem. sed non ideo verum esset nunquam
illum fuisse Beatum quin potius stravimus dici deberet cum ille
constitutus fuisset suum ultimum finem in cuius adeptione consistit es-
sentia Beatitudinis merito hoc diceret non fuisse Beatum. uno perfectus
quia deesset illi perpetuitas maxime debita nempe quod nunquam amitte-
ret. id enim esset valde propterea perfecte felicitatis constat ex dictis
in posteriori autem sensu verum est perpetuitatem esse de essentia Beatitudinis.
1. quia visio Dei est suapte essentia indefectibilis ut dictum est. sed
essentia quod est visio hoc est indefectibilitas. 2. quia essentia Beatitudinis
consistere debet in aliquo bono in quo saltem ut in radice
contineatur id totum quod requiritur ad satiandum appetitum. si autem
Beatitudo non foret suapte essentia quidpiam inamissibile non contine-
ret in illa ut in radice id quod maxime necessarium est ad
satiandum appetitum nempe quod felicitas non amittatur.

Nec dissimili distinctione expedienda est altera dificultas utrum
scilicet de ratione Beatitudinis sit quod Beatus cognoscat se nunquam fore
privandum visione Beata. Dicendum enim est non esse de
ratione essentiali Beatitudinis id actu cognosci a Beato. bene hoc quod posset
cognosci. sit proprietas de vita statu beatitudinis post ... dicta in hac disp. de
essentia beatitudinis esse quod posset cognosci et de facto cognosci ab omnibus ... ut jam
ut ... dictum est.

Disputatio 4a.

De 4a. afectione beatitudinis supernaturalis patriae
scilicet posesione omnis boni, quod recta ratione desidera-
ri potest.

S. thomas in quaestione 4.a per varios artos ostendit maximam bonorum affluentiam, qua beati in caelesti patria potientur et libro 3o contra gentes cap. 63 egregio discursu probat in ultima felicitate omnia hominis desideria explenda fore, et in beatitudo ut ex S. bonaventura initio secundi tractatus referebamus.

Nihil deest.

Cum enim Beat. status omni bonorum aggregatione perfectus ut S. Boec. initio III.tii 2.i reductus definit et in psal. 16. canit Regius psaltes satiabor cum apparuerit gloria tua legant S. Ansel. lib. de similitudinibus c. 57 et in Proslogio c. 25 et S. Lauren. Iusti. de disciplina et perfectione Monasticae convers. c. 23.

Et quidem si attente consideret quae in illa Patria caelesti confert electis suis creatoris largitas plane mirabilis perspicue patent nihil restare quod desiderari possit. quod B. pacifice non possideat in 1o enim anima quoad naturales perfectiones integra est eius suis affectionibus intellectu et voluntate ad quas ceteras referuntur infiguntur etiam illae facultates omni varietate ... et aliarum naturalium qui statum illum felicissimum decent nam intellectus perfectus est scientiis naturalibus et virtutibus intellectualibus quarum actus exercet voluntas virtutibus studiosis quas in hac vita acquisivit si non dedecent illum statum inspirata perseverat et eos accipit a Deo si forte in hac vita non acquisierat ut non acquisierunt infantes eorum quorum actus exercet perfectio. quae via inde inter alia colligunt. quod in statu innocentiae his omnibus decoratus est homo cum Deus illum condidit quo potiori iure decorantur in patria caelesti cuius status est longe felicior.

Deinde quod ad naturales perfectiones spectat decorat animam substantia gratiae sanctificantis quae in ea residet immediate intellectus vero lumine gloriae a quo detractus elicit et conservat semper visiones B. qua possidet perfecte summum bonum nempe Deum et praeterea videt plura alia quae ad illius statum aliquo modo pertinent etiam si interius agat insuper quae retinet et exercet dona supernaturalia spiritus S. qui

cus

cuss in hac Vita insigniebat. scilicet dona intellect. sapie-
scientiae et consilii. Denique voluntas praeter virtutes mo-
rales infusas. Quas aliis si imperfectiones n. supponant
videm. exercent. decorat hab. charitatis quo Deus perfe-
ctissime et necess.o amat et de eo summopere delectatur.

3°. Et a[nim]a B. n. beat. ~~...~~ corpus suum q. ante ge-
nerales resurrectiones id n. expediebat nihil ominus cum
illud tanquam fideles socius laborum desiderare +poterat a[nim]a +posse
participi rei tantae felicitatis illud Deus in fine mundi su-
pernaliter conjunget iterum ac integrum quoad naturam et
ornatus di. perfecte sibi consentanea scilicet 4or dotibus
gloriae. sensus quoque omnes et appetitus mirabili suavitate

4°. quod attinet ad externa bona n. deerit locus
ille qui supremus et iucundissimus nempe coelum gloria et
fama nullibi quam ibi clarior, Divitiae temporales n. erunt
necessariae ubi gubernans affluentia e. sed B. suo mo. abundabunt
magis omnia illas caelestes o[mn]es possidebunt planetas q. et sydera
innumera gemmis omnibus pretiosiora consortium amicorum et
similium desideraret. ab illis qui semper cum Deo familia-
rissime vivunt. addetur nihilominus iucundissimum ubi B.
omnes strictissimo amoris vinculo sibi mutuo devincti de propriis et
aliis bonis delectant et Deo suavissimis concentibus perpetuas
gratias agunt atque referunt cibus et potus malis qui ad re-
ficiendam aut alendam naturam deserviunt nullus erit q.a n. in-
digent illo qui sunt in statu perfectae immortalitatis delectationes
mere carnales longe abesse debent a statu purissimo et An-
gelicam naturam imitante nullum itaque similium bonorum desiderium
sed iucundum quoddam fastidium B. Sit.

5°. Haec omnia quae diximus sunt quasi vires debent Visioni
B. naturae quae perfecte possidet bonorum omnium perennem fontem
ut singuli B. possident mediante visione cetera quae
ab illo fonte derivant sed quasi in vitam et valde
consentaneum e. ut beat. est felix nisi forte aliquid sit
q. illum perfectissimum statum minus deceat.

Disput.° 5.ª

De 5.ª affect.e Beat.s supernalis patriæ scilicet de eius agilit.e

Certum e. de sac. Beat. ee. max.e appetitus. sed quod inter DD. controver. e. an appetitus sit Dois super-naturalis an potius supernalis et. cuius dilucidius difficultas explicet. premittenda e. Ut vulgata divisio appetitus in appetitum innatum et appetitum elicitum nihil prior datum e. quam ipsa capax perfectionis quam dicit. appetere connotando aut supponendo privationem illius ergo. ma dicit. appetitum innatu appetere sing. subsistalem. quam n. Set. q.a e. capax illius et. privationem eius Set. posterior appetitus e. ille actus quo voluntas desiderat aliquod bonum qd n. Set. cum q. Beat. patriæ utroque modo appetere soleant Dois. dubitat. an utrque aut alter huiusmodi appetitus sit nalis nec Sgc, dicendum que prius de appetitu innato deinde de elicito

Sect.° 1.ª

Utrum Sd. Beat. appetitus nale. et innatus Ds. supernalis Patriæ.

Duplex et. utraque celebris sent.a e. prior affirmat. hunc appetitum ee. nalem, eam amplectuntur. Scotus q. 1.ª Prolog. a § ad q. ipsi. et. in 4.° dist. 49. q. 10. § respondeo ad 1.ª Durand. ibi q. 8.ª Sotus q. 2.ª art.° 1.° in 1.ª ee. et. Valen. hic q.e 5.ª puncto 1.° posterior v.° negat hunc appetitum ee. nalem. eam sequunt. Caiet. 1.ª p.e q. 1.ª art.° 1.° Fierra. 3.° 3.ª gen. c. 51. Vasquez hic disput. 22. et. alij apud Salaz. q. 5.ª Ittª 2.° disput. 12 sect. 2.ª qui eandem reputat probabiliorem in ce. 3.ª quamvis n.° 7. dixerit q.s hanc

sen

seu visibilem non esse rem sed verbum.

Ut breviter veritas declaretur distinguendus est triplex modus quo appetitus innatus dicitur potentia naturalis. primus est quatenus naturale distinguitur contra liberum. 2us quatenus distinguitur ab eo quod in sua entitate seu realiter est supernaturale. ut v.g. gratia sanctificans fides et habitus charitatis infusae 3us quatenus naturale appellatur illud quod etiam in suo conceptu seu ratione formali praecisive est aliquid debitum. i. proportionatum naturae sicut visibilitas debetur colori et relatio similitudinis albedinis ad albedinem proportionata naturae albedinis etiam si ab illa non distingueretur realiter. ut doctores communiter opinantur.

Hac distinctione posita dicendum est. appetitum innatum creaturae supernaturalis partim esse Deo et Angelo naturalem in 1o et 2o sensu et quoad hoc veram esse primam opinionem in 3o autem sensu esse supernaturalem. et quoad hoc recte sentire et loqui PP. posterioris opinionis. Probandum facile singula quae in hac assertione continentur. in 1o enim capacitas illa seu potentia quam homo. i. Angelus habet ad eliciendam et recipiendam visionem B. non est illi libera sed omnino congenita cum non distinguatur saltem realiter ab intellectu. nec minus necessarium sit Angelo. i. homini habere capacitatem videndi Deum quam habere intellectum qui ab eius essentia dimanat et naturaliter spectato naturae ordine separari non potest. Deinde entitas ipsa naturalis intellectus Angelici. i. hominis est quae elicit et recipit visionem B. quamvis licet necessarium sit lumen gloriae realiter distinctum a quo elevetur et proportionetur nihil ominus ipsa entitas seu realitas intellectus quae quidpiam naturale est. attinget simul cum lumine visionem et illam adaequate recipit ut 1a parte q. 12. probatur est

Ergo appetitus innatus hominis. i. Angelo ad visionem B. naturalis est si loquamur realiter. sive quoad entitatem Denique cum intellectus non efficiat aut recipiat visionem B. nisi quatenus obedientialis est. eo quod visio sit intrinsece supernaturalis. ut suo loco iam probavimus et nihil supernaturale potest effici aut recipi ab ente naturali. nisi ut obedientiali. potentia vero obedientialis sit realissime seu quoad rem essentialem supernaturalis. ut in materia de sacramentis in q. 1111a. 3o. probatur

e. sit plane appetitus innatus ad B. supernalem patris ee. supernalis fralis. n. quidem roe. operationis quae ut diximus ad appetitum elicitum suo modo pertinet sed roe. positivi seu potentiae efficientis et recipientis B.

Atque sane nostram sententiam praeterquam quod duas extreme oppositas conciliat confirmant valde varia testimonia S. Thomae qui interdum nalem interdum supernalem capacitatem ad Bm adstruit nam 3a. p. q. 9a. art. 2o. ad 3m. visio inquit seu scientia B. e. quodammodo supa nam aiae ronalis inquantum scilicet propria virtute ad eam pervenire n. pot. (ecce necessitatem pota obedientialis fralis supernalis ut ad visionem perveniat) alio vo. modo e. 2m. nam ipsius inquantum 2m. nam suam e. capax eius (ecce realiter nalem aiae et intellectus qui visionem eliciat et recipit) et q. 13 de verit. art. 3. ad 6m. nale inquit e. intellectui suo quod quandoque ad visionem D. essentiae perveniat in lib. vo. 3o. 1a. gentium c. 52. sati probat n. pos. intellectum creatum nali virtute pervenire ad videndum Deum ut e. in se quod idem testat. 1a. p. q. 12. art. 6.

Sectio 2a

An et quatenus Beat. sit appetitus nalis elicitus B. supernalis.

S. Thomas in art. 8. q.ni 5a. solam inquirit utrum omnes homines appetant B. scilicet appetitu elicito nam de illo tantum loqui S. Doctorem ex articulis serie manifestum e. respondet quod si sermo sit de Beat. in coi. nullum ee. hoiem compertum qui Beatem n. appetat quod quidem in litu 1o. probatum e. dum ostendimus semper homines operari propter finem positive ultimum ex intentione operantis quod idem e. quod Beato seu plena felicitas si vo. sermo sit de Beat. in particulari seu visione Dei ut e. in se quae e. va. nostra felicitas n. ab oibus appetitur Beatitudo quia n. oes eam noverunt et quod n. cognoscitur n. pot. ap=

appetitu elicito desiderari qd. autem n. dij. sane Beatum cognoverint probatur n. indiget nam multi cognoverunt verum Deum aut de tanto Bono conjecerunt n. cogitaverunt

Superest vo. difficultas utrum vi. Soi. cognoscenti aliquo modo visionem Beatam seu sane Beatum veram quae in Deo clare viso consistit sit nalis. appetitus elicitus illius et. gaudet S. Tho. 1a. p. q. 12. art. 1o. et lib. 3o. contra gentes c. 50. et alij qui afirmant inesse ee. Soi. l. Angelo nale. desiderium ac proinde nalem. appetitum elicitum videndi Deum. Probat quia ex cognit. effectus excitatur in voluntate nale. desiderium cognoscendi causam sed Deus e. 1a. ca omnis creaturarum ergo ex cognit. illarum quam simus lumine nli. excitatur nale. desiderium cognoscendi Deum porro cognitionem sane debere ee. Dei ut e. in se infert in loco citato in lib. 3a. gentes ex eo qd. alia cognitio abstractiba e. imperfecta et. qua n. sufficit explere appetitum cognoscendi sane praecellentissimam causam. Unde donec videat Deum ut e. in se vigebit in volunt. desiderium 1ae. causae cognoscendi e. ergo nalis. Soi. et. Angelo appetitus elicitus B. supernalis. quae e. visio B.

2o. probari pot. eadem doctrina quia cum intellus. proponit malum aliqd. bonum voluntati nale. e. eam accendi desiderio illius et. quasi surgere ut in illud tendat sd. Deus clare visus e. maximum bonum seu bonorum omnium summa et. fons perennis ergo eo ipso qd. intellus. proponat Deum clare visum voluntati nalr. accendit desiderium illius ergo nalis e. appetitus elicitus illius.

Sed. Ojicies aliquis desiderium debet ee. proportionatum bono qd. desiderat sd. Deus clare visus e. bonum maxe. supernale ergo desiderium illius debet ee. supernale. Confr. 1o. quia nemo pot. efficacr. appetere id qd. nescit ee. possibile, sd. Deum clare a nobis videri posse n. pot. So. l. Angelus nalr. scire ee. possibile ergo n. pot nalr. appetere Deum clare visum. Confr. 2o. qa na. n. indidit desiderium qd. nalr. n. pot. expleri sd. desiderium videndi Deum ut e. in se n. pot. nalr. explere ergo na. n. indidit desiderium videndi Deum ut e. in se. Coa. e. eadem maior

potest q̄ nā n̄ intendit nisi id qđ ē intra vires naē
ergo n. indidit desiderio rei luminis nē minor
qa videre Deum ut ē in se ē aliquid supernale et quod
sine lumine glorię intellectus creatus videri n̄ pot ut 1a
p. q. 12. probatum ē.
Caietan. ad art. 1m q. 12. 1ae p. respondet distinguendo
duplicem statum creaturę rationalis. prior ē illius absolute et
2us se considerate, posterior v. eiusdem ratione divinitus
ordinate et erecte ad finem supernalem ut re ipsa erecta
ē. quo posito ait hōem 1. Angelum 1o mō consideratum
n̄ habere nale desiderium hoc qa sic manet intra limites
nē. bene h. 2o mō consideratum. id n̄ satisfacit solutio
1. q. n. ē ad mentem s. Thomae quippe qui in generali docet
insitum ee. Angelo et homini desiderium nale videndi Deum
2o q. roes supra adductę probant desiderium Beatitudi-
nis Patris ee. nale etiam si ho. n̄ fuisset erectus ad
finem supernalem tunc enim cognosceret effectus dei et q.
q. + ideo videt desiderium cognoscendi causam ipsam et propterea
+ vide ociret.
si tunc in mentem veniret maximum bonum qđ ē videre
Deum illico ascenderet voluntas desiderio illius.

Ferrara 3o 1a. gentes c. 51 § propter qđ aliam distinctionem
exhibuit dicens Deum poe. dupliciter considerari uno mō
in quantum ē absolute 1a ca. rerum omnium altero inquantum
ē obiectum supernale et convenit in quantum visio respicit obiectum
supernale et summum bonum ad qđ divinitus erecta
ē na intellectualis. ait q. in nobis ee nalem appetitum elicitum
videndi Deum priori mō n̄ aut. posteriori hoc h. responsum
n. minus facile repellitur qa videre Deum ut ē in se etiam qua-
tenus 1a causa ē quidpiam supernale et summa felicitas
nihil enim hēt Deus qđ nale videri poet ut ē in se nam
testimonia et roes quibus 1a p. q. 12. probatur est
visionem hanc ee. omnino supra vires nē absolute probant
Deum ut ē in se quomodocunque accipiatur ee. extra
latitudinem obti nalis seu supernalis facultatis intellectus
creati

creati, ergo illa dist.º Ferrar. non est sufficiens; adde quod Deus ut 1.a causa omnium creaturarum est ens infinite perfectum et habens esse a se, ergo eius videre etiam sub hac ratione est summum bonum et continet summam felicitatem.

3.º ergo et melius ad solutionem Rx negando maiorem, nam sicut initio materiae de gratia diximus est recte potentia nostra voluntas tendere modo aliquo nali ad obiectum supernale, dummodo ea tendentia sit improportionata et minime adequata excellentiae obiecti. Ad 1.am conf. Rx distinguendo maiorem in 1.º enim si sermo sit de desiderio inefficaci sufficit ad illud habendum si saltem apprehendatur ut possibile illud bonum quod desideratur; secus vero si nullo modo apprehenderetur et quoniam nali lumine potest intellectus apprehendere possibile esse Deum clare videri ideo potest nali desiderare actum inefficacem. Deinde si sermo sit de desiderio efficaci seu absoluto prout distinguitur a simplici a volunt. seu complacentia inefficaci verum quidem est requiri aliquod iudicium saltem probabile in intellectu de possibilitate boni quod desideratur. sed tamen hoc iudicium si certum sit non potest inveniri Dei sine revelatione, sed ea autem posita potest in voluntate excitari naturale desiderium beatitudinis supernalis. Unde fideles quibus ea revelatio iam est facta possunt nali actu voluntatis appetere visionem Dei, si vero non sit iudicium certum sed aliquo modo probabile non video cur nali lumine non possit intellectus sibi persuadere possibilem esse visionem Dei ut est in se et ab ea cognitione detrahi voluntas ad nale desiderium illius, quamvis enim dispositio sit omnino supernalis, non est cur credibile aliquid supernale (exceptis misteriis trinitatis incarnationis et fortasse etiam eucharistiae) non possit probabiliter cognosci lumine nali immerito ergo Solus dist. 49 dub. 2.a art.º 1.º et 4.º dixit liquidum esse non posse appetitum veram beatitudinem nisi supposita cognitione supernali.

Ad 2.am conf. Rx appetitus beatitudinis elicitus in hoc sensu appellari a nobis nalem quod nimirum sit actus nalis

E. elici possit a voluntate sine aux. nali saltem in aliquibus circumstantiis. E. propterea dicit nalis q. frequenter excitat istud desiderium in voluntate eo ipso q. intellus illi proponat summam felicitatem, quae e in visione Dei et in sis sensibus bene pot na. inde desiderium qd. nalis expleri n. potest sic enim pot homo pro aliquo brevi tempore et in aliqua circumstantia medio actu nali desiderare servare sua D. mandata licet revera servari n. possit sine gra. et aux. supernali

Si v. desiderium istud diceret. pr nale. q. necess. elicit. a voluntate. maneret difficultas. seu quomodo voluntas nalis sit necessitata ad desiderandum id qd. nalis obtineri n. pot. Rx. tz. in 1v. certus ee id qd. nullus negat scilicet istud desiderium n. ee nale idest necessarium quoad exercitium q. bene pot voluntas cessare ab actu quo B. supernalem exoptat Deinde licet Vasquez Valen. et Salas existiment voluntatem nostram quoad specificationem necessitari ad appetendam visionem B. probabilius tz. ee oppositum qd. cum bonis auctoribus late probatum e in ma. de actibus humanis. 111. 2. disput. 4. cl. 3. nil enim e. cons huius difficultatis proprius ex quo sandem sit appetitus elicitus B. in particulari seu visionis B. nullo modo ee nalem idest necessarium prout nale significat.

Disput. 6a.

De Ultima affectione B. supernalis Patriis scilicet aequalit. et inaequalit.

Certum videt ~~ad alterque B~~ aliquorum dictum B. fere omnino aequalem. Lt. 2a. sensit Palludan in 4a. dist. 4a. q. 2a. ptenim infantes qui post Baptismum vixerunt aequales omnino grat. receperunt cum nulla sit verisimilis ro inaequalitatem persuadens. Beari autz. praesertim effalis in Patria proportionat. grae. quam in fine vitae seu praedestinati

Unde testimonia quae inaequalitatem probant non sunt accipienda sine exceptione. nec obstat dices, Angelos esse inaequales in Beatitudine quia longe diversa ratio est. Angeli enim dices quia probabilius S. Tho. opinionem sunt distincti specie et erant inaequales perfectionis naturalis. perfectio autem supernaturalis proportionata perfectioni naturali illorum data in materia de Angelis probatur esse [illegible] vero nec [illegible] distinguunt specie nec dices sunt inaequales in natura nec inaequalitas quae sequitur inaequalitatem naturae illorum.

Superest ergo difficultas an et quomodo sit inaequalitas in Beatitudine. asseruit autem primus Iovinianus ut refert S. Hieron. lib. 2o contra Iov. illum existimavit omnes praemia in caelis fore aequalia quem secuti postea sunt Lutherani ut testatur Valen. q. 5a puncto 3o et P. Suar. lib. 2o de attributis c. 20. suaderi autem potest 1o quia in parabola Vineae quae habetur Matth. 20. dicitur operarii acceperunt denarium diurnum idest unum sive aequale praemium quod diserte constat ex querela illorum qui 1o mane conducti sunt cum enim viderent eos qui sero venerunt accepisse denarium murmurabant adversus patrem familias dicentes. Pares nobis illos fecisti qui portavimus pondus diei et aestus. 2o quia dices electi sunt iusti eadem omnino iustitia scilicet Christi D. ipsis imputata ergo sunt aequaliter iusti ergo aequales gloria dices debent esse gloria proportionata iustitiae seu gratiae. 3o quia si in Beatitudine consisteret inaequalitas aut haec fore essentialis in essentiali gloria, aut in accidentalibus dici non potest quia Beatitudo essentialis obiectiva est Deus formalis vero est visio Dei sed dices Beati vident eundem Deum et visio in omnibus est eiusdem infimae speciei ergo eadem est ac proinde aequalis omnium Beatitudo quoad essentialia nec 2m. nec quia non potest declarari in quo consistat haec inaequalitas accidentalis dum est quia accidentia seu proprietates debent sequi essentiam ergo ubi essentia est aequalis proprietates debent esse aequales.

Nihil ominus ex D. fide certum est in Beatitudine supernaturali Patria esse inaequalitatem. sic S. Tho. Suppl. q. 93 art 2o. ubi Valen. q. 5a puncto 2o et 1a p. q. 12 art. 6.

Vbi Molina Vasquez disput. 47. Suar. Vbi supra
Sotus in 4°. q. dist. 49 q. 3a. art. 2°. probat. 1°.
q°. ita definitus e. à Florent. concil. in literis vnionis defini-
mus inquit aias. intueri clare ipsum Deum trinum et
vnum sicuti e. meritorum tamen diversitate. alium alio perfectius
affert. cf. concilium Trident. q°. Sess. tomo 1°. conciliorum
id. in eo nulla e. huius veritatis mentio forte tamen probet
occasionis minus bene illud referente q°. Paulo ante
refert in predicto tomo conciliorum scripsisse [illegible] Ambrosii [illegible]
papam [illegible] Jovinianum [illegible] veritatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Valenciam, Suarez et Vasquez; nobis sufficiant testimonia sacra [illegible] definitio concilii Florentini
Ioan. 14 in domo patris mei mansiones multae sunt 1a. Corinth. 15 stella enim ab stella differt in cla-
ritate, sic erit resurrectio mortuorum. Matthei 11 qui minor est in regno caelorum maior est illo scilicet
Ioanne de quo ibi Christus D. loquebatur.
2.° probatur [illegible] beatitudo proportionatur charitati et meritis huius vitae, sed in hac vita
multi habent charitatem et merita inequalia, ergo postea habent beatitudinem inequalem maiorem
patent minor probatur ex variis locis sacrae [illegible] quaedam bona opera [illegible] [illegible] de
nonnullis personis agit, ut de iis quae multo magis placuerunt Deo, tum etiam [illegible] 6. [illegible]
[illegible] [illegible] omnibus angelis et hominibus de ardenti apostolorum charitate quae primitias spiritus habuerunt de
[illegible] excellentia de statu virginum [illegible] [illegible] conjugatorum [illegible] [illegible]
nimis sit impudentis velle dubitare de hoc [illegible] aliis excellentia in merito et charitate, ei [illegible]
de in praemio [illegible] accipiunt.
Ad [illegible] [illegible] [illegible] illius parabolae explicationem [illegible] quidem Vasquez [illegible] [illegible]
47 cap. 3° et 4°. cum Iansenio contendit non esse [illegible] sermonem de premio beatitudinis [illegible]
de donatione [illegible] quam Deus [illegible] prout vult facit novissimos [illegible] et de severitate divini [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] novissimi sed immerito recepit a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] accipienda [illegible] parabolae est illa duplex [illegible] quam salvator noster in [illegible] [illegible]
dit sic erunt novissimi [illegible] novissimi multi enim sunt vocati pauci vero electi [illegible] [illegible] [illegible]
serviunt [illegible] propriae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accommodanda [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], cum parabolam interpretantur pater familias Deus est qui diversis temporibus vocavit [illegible]
ad [illegible] [illegible] vineae [illegible] id est [illegible] sed tamen [illegible] temporibus [illegible] vocabat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multo tempore et diuturnis [illegible]
laboribus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vocavit apostolos et viros apostolicos [illegible] tanta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] merita adaequarent sed longe superaverunt. Ex quo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in altera vita [illegible] conferat his novissimis hominibus premium [illegible] [illegible] sed
quidem distributio et [illegible] beatitudinis [illegible] [illegible] [illegible] adversus Deum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nihilominus in parabola [illegible] [illegible] operarios murmurasse, et de [illegible] quid [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illius videre, et eadem [illegible] accipiendam e. responsum [illegible]

qui S. salvari pro voce illius inaequalitatis praemii rediderit secundum voluntatem [illegible]
v. licet mihi, quod volo, facere & recte notat Maldonatus
id dictum fuisse a P. familias, ut personarum dicere servarent nec
enim Dominus solet reddere servis rationem. eos quos faciunt nam aliquem
certus e' novissimi operarii ideo anhelisse maius praemium qui
breviori tempore prius meruerant, quam qui 1.° vocati sunt.

Sed dicat aliquis si novissimi fuerunt affecti maiori prae-
mio quomodo dicit in Parabola scilicet accepisse denarium diurnum
& quomodo 1. operarii solum arguerunt de aequalitate prae-
mii ipsius & novissimis collati, pares inquiunt nobis illos fecisti
qui portavimus pondus diei & aestum. R. X. nomine denarii
diurni significari praemium essentiale & quasi in generali ac-
ceptum quod e' idem Deus & visio sui. cadet quoad specifica-
tionem. & ad hoc quod e' potissima ratio praemii sit aequalitas
velle eodem denario significat & de sola aequalitate praemii
mentionem faciunt operarii. Et re v.ª inaequalitas fit
absolute loquendo ut amplius infra declaravimus. & eas evincat
parabola ut explicata a nobis e'.

Quadrat huic explicationi Epiphonema parabolae sic erunt novis-
simi primi & 1. novissimi multi enim sunt vocati pauci v.°
electi, quasi diceret cum apostolis viri brevissimo & ultimo tem-
pore longe excellentiora merita fuerunt. erunt 1. in caelo seu
potiori praemio afficientur: alii v.° antiqui operarii quoniam
in ~~[illegible]~~ diuturnis laboribus minus meruerunt erunt novi-
ssimi comparatione illorum quia minus pretiosa corona decorabuntur
vel [illegible] e' licet multi [illegible] primi [illegible] novissimi fuerint vo-
cati et revera praedestinati, pauci tamen sunt electi, i. e. [illegible] specialibus
praerogativis insigniti et excellentiorem coronam adipiscantur. sic salma-
[illegible] [illegible] hac ultima parabolae verba declaravit et ne-
cessario declaranda videntur, [illegible] licet in aliis locis hac sententia significet
electos paucos esse comparatione vocatorum

Nihil deest.

et. Hic post paucos electos esse comparat. Vocatos quod ad gratiam vocati sunt sed non praedestinati ad gloriam. Sic h. alium sensum Scot. adducit. enim ut confirmet illam priorem sententiam sic erunt novissimi primi et primi novissimi et nisi ita accipias non tam bene cohaeret priori parabolae quod si alicui fortasse non placeat hic declarare sed in generali intendat sermonem esse de vocatis et praedestinatis dicat cum Maldonato in c. 20. Math. vers. 16. Christus Dominus (quod alias facere solet) ex particulari sententia voluisse concludere generalem quasi diceret cum multi seu omnes vocati sint et nihil ominus pauci praedestinati non mirum est si illi qui prius vocati fuerunt et ad gloriam premium excedant ab illis qui postremo vocati sunt. —

Ad 2um. Resp. [...] in ma. degree satis computare illum errorem ibi enim [...] 3o. plaumius iustos esse talis per proprias iustitias ipsis inhaerentes distinctas quae a iustitia Christi Domini qui h. est causa efficiens meritoria exemplaris et finalis nostrae iustificationis.

Ad 3um. Resp. in Beat. essentiali non esse inaequalitatem quasi Beat. unius boni differat essentiali seu specifice a Beat. alterius omnes enim sunt visiones Dei uno amore et gaudium eiusdem speciei et prorsus eadem intuentur et amant eundem n. Deum. dico h. recte posse in Beat. essentiali reperiri inaequalitatem quatenus intra latitudinem ipsius visionis in qua consistit essentia Beati reperit inaequalitas unius enim B. beati visiones intensiores quam alter et insuper magis extensas ita quidam Beati infirmus penetrant D. essentiam cognoscendo eius attributa magis perfecte et consequenter videndo in ipso Deo plures aut perfectiones creaturas possibiles quas n. vident alii B. [...] in penetrando semper D. perfectiones de quo 1a p. q. 12. ubi etiam late statuimus Unde provenit eiusmodi inaequalitas diximus quae n. ex sine qualitate intellectus provenire sed ex inaequalitate luminis gloriae quod eo perfectius infunditur uni quam alteri cum n. quo unus in via maioris quaesivit ... obtinuit quam alter. —

pre-

Possunt h(a)ec e(ss)e ch(aritas) inequal. in B(eatitudine) accid(ent)ali. 1(m)o enim ut visiones B. inequales sint m(odo) explicato affectiones illas conseq(uen)tes visiones scilicet amor et delectatio inequales Deus perfectius qui amabit et iucundius delectabitur qui Deum perfectius videt. Deinde dotes gl(ori)ae in corporibus resi-dentes cum x(m)a dicta in 3(i)a contr(oversi)a huius opusculi intensiones habent inequales e(ss)e poterunt et in eo qui melius videns Deum erunt intensiores 3(o) r(ation)e aureolas erit ch(aritas) inequa-litas in gl(ori)a accid(ent)ali nam quidam B. illam hent aly vnas aut alteram aly ves. Denique ex his colligi pot(est) varietas aut inequalitas accidentali in alijs qui ad Beat(itudinem) spectant et n(on) e(st) cur minutius explicent. —

Disput(ati)o 7(a)

De Actibus et proprietatibus B(eatitudinis) n(atura)lis et supernalis illius vita.

In duabus vltimis disputationibus (ut) antecedenti(bus) dictum e(st) B. essentialis. vis consistens in actibus immediate tendentibus in Deum scilicet in cognit. amore et spe qualis in hac vita hent. super-nalibus quidem si Beat(itud)o sit supernalis et n(atura)libus si sit n(atura)lis. semper qui connotari debere expulsionem peccati letalis q(uonia)m vbi hoc e(st) ibi infelicitas potius quam Beat(itud)o e(st). Huius q(uaesti)o g. Beat(itudini)s proprietates appellari possunt et debent virtutes morales quae ad hoc absolute bonum ac proinde B. requiruntur et illarum exercitium erit accidens et ornamentum huius fe-licitatis verum cum illa n(on) (ut) propria Beat(itud)o sit n(on) cur in investigandis illius accidentibus immoremur p(rae)sertim cum nihil in ea investigat(ione) occurrat q(uo)d opere pretium sit. Vide qui haleas offert q. 5(a) art(icul)o 5(o). (ut) 2(o) disput. 13. sect. 3(a).

Disput(ati)o vltima

De affectionibus et accidentibus B(eatitudinis) n(atura)lis hu(ius) seu alterius vis.

Beat. nalis hi. quam re ipsa Senti. et. Spiri. 3. clath.
e. Vno. coniuncta Beat. supernali. ad quam Diuini
Benef. perducunt. et. ideo minus perspicue constare nobis
pot. quae nam sint illius actia. ipsa nisi recurramus ad
eam considerandam in eo statu in quo Ho. euectus
n. fuisset ad fines supernales. id in cursis ut eueniunt
nalibus relictus nam hunc post recursum huius Vitae
futuram aliquam B. hi. probatum e. in vltima disput.
ttt. praecedentis actio. g. quae hunc Seren. eadem propri.
seruata tribuent. Beat. nali. hi. quae modo dari, si
illa solum attenderet. et. nihil peculiare huius status
in quo modo sumus obstaret. et. ideo de proprietatibus et
actibus Beatitudinis Patrum seu hi. Hois. n. euecti ad
fines supernales. agendum e. —
In 1° g. cum essa. huius B. constitui in clara
sed. abstractiba cognit. Dei vt aucti nalis. quam aia
à corp. separata et. a peccatis saltem mortalib. libera Senti.
1a. proprietas illius numerari pot. amor tanti boni et gaudium de
illius adept. quae quamuis n. sit perfecta e. h. optima quae
intra limites nae. Seri. pot. n. autem appellatur proprietas quae necess.
sequantur cognitionem Dei nam solus Deus clare visus vt e. in
se hanc necessitatem imponit. sed. g. cum aia illa libera
eet. à corporis grauamine et. aliunde sit Deus maximum
bonum valde perpenderet ~~videlicimus~~ in cuius amorem et. gaudium
de illius adept. et. ideo frequenter se exerceret in
eiusmi. actib. nisi forte velit aliquis D. Benef. futurum
ee. in illo statu vt semper illos actus aia. conseruaret
qd. facile fore Deo nemo e. qui negare possit.
2a. proprietas e. in pot. peccandi saltem letaliter n.
qa. ex vi cognitionis Dei quam hunc aia. Serii. pro-
ueniret ista impossa. sed. qr. Deus sua prouidentia ista
ora.

oia. disponeret ut peccare n. poet. saltem letaliter ne aliogui redderet inimica Deo et digna cruciatibus æternis cum eo ipso qd. iam eet in tro et feliciter obtinuisset n. deceret eam retinere. Adde qd. si semper eet in actuali amore nali et efficaci Dei in per oia. nullum graue peccatum, qa Deum autem n. patrare poet. amor enim unum anteponit Deum oibus saltem nalibus, et illud graue peccatum anteponeret aliquid nale Deo.

3a. proprietas e. exclusio ois. penæ videtur enim verisimile ita Deum oia. temperaturum ut nulla tunc pena aiam affligeret quæ vitam in corpe. recte vivi consentaneæ exigissent. Ad qd. etiam spectat ut illa felicitas sit perpetua qa. aliter n. posset n. manere ca. memoria

4a. proprietas e. affluentia bonorum nalium. quæ 2us. restam vom desiderari ab aia. in eo statu poterat primirum suentiarum nalium. varietas in intellu. et virtutes nalium. in volunte. consor[illegible] alearum aiarum et Situatio in loco cælesti qui proprius e. substantiis spualibus corpus. vo. et quæ illud consequuntur aut exornant ibi n. eent. qa. ad id erat necessarium homines ressurgere ressurrectio aut pertinet ad ordinem supernales. Unde licet aia separata appetat corpus appetitu nali innato et appetitu allicito posset illud appetere facile acquiesceret D. beneplacito. Videns illum desiderium intra limites n. expleri n. poe. et Deum nole tunc vitam supernales excedere

5a. proprietas e. æqualitas et inequalitas nam pro diversitate nalium. mentium credibile e. Deum inequalia tunc præmia collaturum infantes vo. si ante adductas æstates discessissent cum nullum in eo statu peccatum fuissent verisimile e. a Deo Strar. aliquam nalem et æqualis

Ubi ei conferendus gratiæ iis donis quæ merem n. decent.

Hæc omnia coniectando potius quam certius aliquid statuendo dicta sunt atque sub censura n. solius Ecclesiæ sed ex DD. melius sentientius imo adendus e. in illo etiam statu aliquam gratiam fore necessario concedendam quia sine illa nec peccata tolleri nec diu perseverare nec in beatitudine naturali permanere posset sed eiusmodi illa gratia n. foret entitativæ supernaturalis sed potius consisteret in extrinseca Dei providentia in remot. impedimentorum in additione alicuius concursus naturalis. vel cuiusque ideo status ille in quo foret praedicta beatitudo appellamus naturales seu puræ naturæ quamvis re vera n. esset puræ naturæ puræ quam non n. evecta ad supernaturales fines appellari deberet. Deo autem gratiæ immortales agantur qui nobis ad supernaturales fines evectis et beatitudinem supernaturales pollicitus e. Deus eius credendi propter Xpm Dominum nostrum fidem ac spem infundere dignatur.

Finis.

